

Forslag

til

Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love¹⁾

(Ny regulering af husdyrbrug m.v. og indførelse af generelle regler for anvendelse af gødning på arealer og for husdyrbrug m.v. som udmøntning af dele af Fødevarer- og landbrugspakken samt ændringer som følge af VVM-direktivet m.v.)

§ 1

I lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016, som ændret ved § 15, nr. 1, i lov nr. 341 af 27. april 2011, § 1 i lov nr. 427 af 18. maj 2016, og § 39 i lov nr. 1715 af 27. december 2016 foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»**Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.**«

2. *Fodnoten* til lovens titel affattes således:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011, EU-Tidende 2012, nr. L 26, side 1, som ændret senest ved Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 124, side 1, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009, EU-Tidende 2010, nr. L 20, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992, EF-Tidende 1992, nr. L 206, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/81/EF af 23. oktober 2001, EF-Tidende 2001, nr. L 309, side 22, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004, EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/30/EU af 12. juni 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 178, side 66, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000, EF-Tidende 2000, nr. L 327, side 1, som ændret senest ved Kommissionens direktiv 2014/101/EU af 30. oktober 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 311, side 32, og dele af Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991, EF-Tidende 1991, nr. L 375, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003/EF af 29. september 2003, EU-Tidende 2003, nr. L 284, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1137/2008 af 22. oktober 2008, EU-Tidende 2008, nr. L 311, side 1.

1, som ændret senest ved Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 124, side 1, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009, EU-Tidende 2010, nr. L 20, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992, EF-Tidende 1992, nr. L 206, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/81/EF af 23. oktober 2001, EF-Tidende 2001, nr. L 309, side 22, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011, EU-Tidende 2012, nr. L 26, side 1, som ændret senest ved Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 124, side 1, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009, EU-Tidende 2010, nr. L 20, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992, EF-Tidende 1992, nr. L 206, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/81/EF af 23. oktober 2001, EF-Tidende 2001, nr. L 309, side 22, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004, EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/30/EU af 12. juni 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 178, side 66, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000, EF-Tidende 2000, nr. L 327, side 1, som ændret senest ved Kommissionens direktiv 2014/101/EU af 30. oktober 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 311, side 32, og dele af Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991, EF-Tidende 1991, nr. L 375, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003/EF af 29. september 2003, EU-Tidende 2003, nr. L 284, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1137/2008 af 22. oktober 2008, EU-Tidende 2008, nr. L 311, side 1.

2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004, EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/30/EU af 12. juni 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 178, side 66, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000, EF-Tidende 2000, nr. L 327, side 1, som ændret senest ved Kommissionens direktiv 2014/101/EU af 30. oktober 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 311, side 32, og dele af Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991, EF-Tidende 1991, nr. L 375, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003/EF af 29. september 2003, EU-Tidende 2003, nr. L 284, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1137/2008 af 22. oktober 2008, EU-Tidende 2008, nr. L 311, side 1.«

3. I § 1, stk. 1, indsættes efter »husdyrproduktionen«: »og anvendelsen af gødning«.

4. I § 1, stk. 2, nr. 1, ændres »fra husdyrbrug, herunder fra« til: »samt hygiejniske forhold som følge af husdyrhold og«, og *nr. 2* ophæves.

Nr. 3-9 bliver herefter nr. 2-8.

5. § 2 affattes således:

»§ 2. Loven finder anvendelse på husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre forhold forbundet med husdyrhold. Loven finder desuden anvendelse på arealer, som modtager gødning.

Stk. 2. Lovens bestemmelser om efterafgrøder, jf. §§ 5 e-5 f, finder alene anvendelse på jordbrugsvirksomheder, der har et efterafgrødegrundareal på 10 ha eller derover.

Stk. 3. Lovens bestemmelser om fosforregnskab, jf. §§ 5 g-5 r, finder alene anvendelse på jordbrugsvirksomheder.

Stk. 4. Loven finder ikke anvendelse på forhold, der er reguleret i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække eller i regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 5. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at visse husdyrbrug, anlæg og dyrearter ikke er omfattet af loven. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at anvendelse af gødning i mængder under en vis grænse ikke er omfattet af loven.«

6. § 3, stk. 1, nr. 1-3, ophæves, og i stedet indsættes:

- »1) Husdyrbrug: Husdyranlæg, der til sammen har et produktionsareal på mere end 100 m², gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre driftsbygninger m.v. til brug for husdyrhold, som ligger på samme ejendom.
- 2) Husdyranlæg: Stald eller lign. bygning eller anden indretning, hvor husdyr i almindelighed opholder sig eller har adgang til, med tilhørende dyrehold.
- 3) Gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg: Bygning eller anden fast placeret indretning, hvor der opbevares husdyrgødning, ensilage eller lign.

4) Emission: Direkte eller indirekte udledning til luft, vand eller jord af stoffer, rystelser, varme eller støj fra punktkilder eller diffuse kilder på husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg eller arealer, der modtager gødning.

5) Jordbrugsvirksomhed: Virksomhed, der er registreret efter § 2 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

6) Planperiode: Perioden fra den 1. august til den 31. juli. Dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof efter den 31. juli, men inden den 30. september, og som skal høstes eller afgræsses inden den 31. december, forlænges planperioden til den 30. september.«

Nr. 4 og 5 bliver herefter nr. 7 og 8.

7. I § 3, stk. 1, nr. 4, der bliver nr. 7, indsættes efter 2. pkt.:

»I forhold til udbringning af husdyrgødning forstås ved teknik både den anvendte udbringningsteknologi og foranstaltninger i forbindelse med udbringning af husdyrgødning med henblik på at forebygge, og hvor dette ikke er muligt, reducere emissioner af nitrat og fosfor til jord og vand samt foranstaltninger med henblik på at reducere ammoniakemissionen fra udbragt husdyrgødning.«

8. I § 3 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, hvad der i denne lov forstås ved et produktionsareal, og hvordan dette areal nærmere skal fastlægges.«

9. § 4, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Vilkår fastsat i godkendelser eller tilladelser efter §§ 16 a eller 16 b samt i tilladelser eller godkendelser efter de tidligere gældende regler i §§ 10-12 finder ikke anvendelse, i det omfang de strider mod Miljø- og Fødevarerministeriets regler om forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme husdyrsygdomme.«

10. § 5 ophæves.

11. Efter kapitel 1 indsættes:

»Kapitel 1 a

Anvendelse af gødning og etablering af efterafgrøder

§ 5 a. Miljø- og fødevarerministeren fastsætter regler om anvendelse af gødning i jordbruget med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, samt grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter, herunder regler om lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. ha fra gødning.

§ 5 b. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning.

§ 5 c. Miljø- og fødevarerministeren fastsætter regler om, at driftsherren skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning, og som derfor

potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.

§ 5 d. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at reglerne om organisk gødning i dette kapitel og i regler udstedt i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse på bioaske.

Etablering af efterafgrøder målrettet begrænsning af merudvaskning af kvælstof fra husdyrgødning m.v.

§ 5 e. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at jordbrugsvirksomheder skal etablere efterafgrøder, herunder om, hvilke afgrødetyper der kan anvendes som efterafgrøder, og om dyrkning af disse, og på hvor stor en del af jordbrugsvirksomhedens areal efterafgrøderne skal etableres, og beregningen heraf.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan etablere særlige ordninger, som den enkelte jordbrugsvirksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af stk. 1. Ministeren fastsætter nærmere regler om ordningerne, herunder frister og omregningsfaktorer, samt krav om til- og afmelding.

§ 5 f. Jordbrugsvirksomheden skal hvert år indberette jordbrugsvirksomhedens samlede areal, hvorpå der er etableret efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 5 e.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastsætter nærmere regler om indberetningen, herunder udformning og indhold, og fristen for indberetning.

Beregning af jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor

§ 5 g. For planperioden skal jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor beregnes som summen af forbruget af fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, jf. §§ 5 h og 5 i, i anden organisk gødning end husdyrgødning, jf. § 5 j, og i handelsgødning, jf. § 5 k.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at fosfor i organisk gødning eller handelsgødning efter ansøgning herom kan fratrækkes i jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder.

§ 5 h. Den totale mængde af fosfor i husdyrgødning beregnes som jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor i husdyrgødning tillagt planperiodens primolager og fratrukket planperiodens ultimolager af fosfor i husdyrgødning samt tillagt modtaget og fratrukket afsat fosfor i husdyrgødning inden for planperioden, jf. stk. 4.

Stk. 2. Jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor i husdyrgødning beregnes på grundlag af normer for det totale indhold af fosfor i husdyrgødning, jordbrugsvirksomhedens gennemsnitsbesætning og staldsystemer. Produktionen af fosfor i husdyrgødning skal for visse dyrearter korrigeres for afvigelser i produktionsniveau. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, for hvilke dyrearter korrektion af fosforindholdet i husdyrgødning skal finde sted. Produktionen af fosfor i husdyrgødning kan korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau samt i fodermængde og -sammensætning. Korrektioner foretages på grundlag af korrektionsfaktorer,

jf. stk. 5, og afvigelserne skal dokumenteres ved driftsbilag. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at fosfor i husdyrgødning, der afsættes af udegående dyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres gødning eller kun må tilføres en nærmere fastlagt mængde gødning udover den gødning, dyrene efterlader på arealet, kan fradrages ved opgørelsen af jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor.

Stk. 3. Jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i husdyrgødning fastsættes som den forudgående planperiodes ultimolager. Jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i husdyrgødning fastsættes af jordbrugsvirksomheden efter regler fastsat i medfør af stk. 5.

Stk. 4. Jordbrugsvirksomheden kan fratække fosfor i husdyrgødning, jf. stk. 1, hvis husdyrgødningen er afsat til en anden jordbrugsvirksomhed, til biogas- og fællesanlæg eller til forarbejdningsanlæg. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at fosfor i husdyrgødning, der afsættes ud af landet, kan trækkes fra i jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor. Endvidere kan jordbrugsvirksomheder, som har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som afsætter et gødningsprodukt herfra uden for jordbrugsvirksomheden, trække fosforet i det afsatte gødningsprodukt fra i jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren fastsætter nærmere regler om normer for det totale indhold af fosfor i husdyrgødning, korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau, indhold og udformning af aftaler m.v. om overførsel af husdyrgødning samt fastsættelse af jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i husdyrgødning, herunder at jordbrugsvirksomheder, der udbringer husdyrgødning i perioden 1. august - 30. september, jf. § 3, stk. 1, nr. 6, 2. pkt., skal korrigere jordbrugsvirksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde fosfor, der er udbragt i perioden 1. august - 30. september.

Stk. 6. Ved blandinger af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, herunder afgasset biomasse, fastlægges indholdet af fosfor efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren.

Stk. 7. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning afsat til et miljøgodkendt anlæg, der forbrænder affald, kan fratrækkes i jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor.

§ 5 i. Den totale mængde af fosfor i forarbejdet husdyrgødning beregnes som leverandørens angivelse af den totale mængde fosfor i den forarbejdede husdyrgødning, der er leveret til jordbrugsvirksomheden i planperioden indtil den 31. juli, tillagt planperiodens primolager og fratrukket planperiodens ultimolager af forarbejdet husdyrgødning. Hertil lægges den mængde fosfor i forarbejdet husdyrgødning, der er modtaget i planperioden i henhold til aftaler m.v. om overførsel af husdyrgødning.

Stk. 2. Jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i forarbejdet husdyrgødning fastsættes som den forudgående planperiodes ultimolager. Jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i forarbejdet husdyrgødning fastsættes af jordbrugsvirksomheden efter regler fastsat af miljø- og føde-

vareministeren. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at jordbrugsvirksomheder, der udbringer forarbejdet husdyrgødning i perioden 1. august - 30. september, jf. § 3, stk. 1, nr. 6, 2. pkt., skal korrigere jordbrugsvirksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde fosfor, der er udbragt i perioden 1. august - 30. september.

§ 5 j. Jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i anden organisk gødning end husdyrgødning beregnes som leverandørens angivelse af den totale mængde af fosfor i den gødning, der er leveret til jordbrugsvirksomheden i planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrukket planperiodens ultimolager af fosfor i anden organisk gødning end husdyrgødning.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om bestemmelse af fosforindholdet i anden organisk gødning end husdyrgødning. Ministeren kan herudover fastsætte regler om lageropgørelser for alle typer af anden organisk gødning end husdyrgødning.

§ 5 k. Jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i handelsgødning beregnes som leverandørens angivelse af den totale mængde af fosfor i den handelsgødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli tillagt planperiodens primolager og fratrukket planperiodens ultimolager af fosfor i handelsgødning.

Stk. 2. Jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i handelsgødning fastsættes som den forudgående planperiodes ultimolager. Jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i handelsgødning fastsættes af jordbrugsvirksomheden efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at jordbrugsvirksomheder, der udbringer handelsgødning i perioden 1. august - 30. september, jf. § 3, stk. 1, nr. 6, 2. pkt., skal korrigere virksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde fosfor, der er udbragt i perioden 1. august - 30. september.

§ 5 l. Miljø- og fødevareministeren fastsætter med henblik på den planperiode, som en jordbrugsvirksomhed for første gang skal opføre og indberette fosforregnskab i, regler om beregning af virksomhedens primolager af fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, jf. §§ 5 h og 5 i, og i anden organisk gødning end husdyrgødning, jf. § 5 j, stk. 2, samt regler om opgørelse af jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i handelsgødning, jf. § 5 k.

§ 5 m. Hvis jordbrugsvirksomheden før udløb af planperioden ophører med at eje eller have brugsret til et areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium i henhold til retningslinjer udstedt af NaturErhvervstyrelsen for den pågældende planperiode, skal jordbrugsvirksomhedens fosforforbrug på arealet beregnes, jf. §§ 5 g-5 k, for den forløbne del af planperioden. Den, der overtager arealet eller brugsretten hertil, skal, såfremt der er tale om en jordbrugsvirksomhed, have skriftlig oplysning om det samlede fosforforbrug og mængden af gødning, der er forbrugt i den forløbne del af planperioden, og om det forventede gennemsnitsloft for den fosfor

fra organisk gødning, der er udbragt på arealet. Forbruget for den samlede planperiode og arealet henregnes herefter til den jordbrugsvirksomhed, der har overtaget arealet eller brugsretten hertil, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis skriftlig oplysning som nævnt i stk. 1, 2. pkt., ikke gives, henregnes fosforforbruget til den, der har overtaget arealet eller brugsretten hertil.

Stk. 3. Hvis den virksomhed, der overtager arealet eller brugsretten hertil før udløb af planperioden, ikke er registreret eller er registreringspligtig efter § 2 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, henregnes forbruget for den forløbne del af planperioden til den, som har overtaget arealet eller brugsretten hertil. I denne situation skal harmoniarealet for den samlede planperiode henregnes til den jordbrugsvirksomhed, der har overtaget arealet eller brugsretten hertil.

§ 5 n. Hvis jordbrugsvirksomheden før udløb af planperioden overdrager oplagret husdyrgødning, oplagret forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning, skal jordbrugsvirksomheden opføre en ultimobeholdning på overdragelsestidspunktet, jf. § 5 h, stk. 3. Oplysninger om ultimobeholdning gives skriftligt til den, der overtager den oplagrede gødning. Ultimobeholdningen henregnes til denne, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis den jordbrugsvirksomhed, der overtager ultimobeholdningen, jf. stk. 1, ikke har fået skriftlig oplysning om ultimobeholdningen, fastsættes ultimolageret for den jordbrugsvirksomhed, der overdrager ultimobeholdningen, til 0.

Stk. 3. På grundlag af ultimobeholdningen, jf. stk. 1 og 2, opgøres fosforforbruget for planperioden for den jordbrugsvirksomhed, der overdrager den oplagrede husdyrgødning, den oplagrede forarbejdede husdyrgødning eller anden organisk gødning, for den forløbne del af planperioden indtil overdragelsestidspunktet.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om beregning af det gennemsnitlige fosforloft for overtaget oplagret organisk gødning og om overdragerens pligt til at oplyse herom.

§ 5 o. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om den form, de oplysninger, der er nævnt i §§ 5 m og 5 n, skal have, om oplysningernes opdeling i forskellige gødningstyper m.v., samt om hvordan oplysningerne skal kunne dokumenteres og kontrolleres.

Regnskabskrav

§ 5 p. Jordbrugsvirksomheden skal hvert år udarbejde fosforregnskab for den afsluttede planperiode. Fosforregnskabet skal indberettes til miljø- og fødevareministeren.

Stk. 2. Jordbrugsvirksomheder, der har et slutlager af anden organisk gødning end husdyrgødning, skal indberette størrelsen af dette lager udtrykt i kg fosfor til ministeren. Indberetningen for den afsluttede planperiode skal ske i gødningsregnskabet.

Stk. 3. Fosforregnskabet skal opgøres på grundlag af de indberetninger, der er nævnt i stk. 2 og i § 22, stk. 2, i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække,

og angive jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor, jf. §§ 5 g-5 k.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om udformning og indhold af de i stk. 2 nævnte indberetninger, om udformningen og indholdet af det fosforregnskab, som er nævnt i stk. 1 og 3, samt om opbevaring af bilag m.v. Ministeren fastsætter regler om frister for indberetning af oplysningerne nævnt i stk. 1 og 2.

§ 5 q. Miljø- og fødevareministeren udarbejder skemaer, der skal anvendes til jordbrugsvirksomhedens udarbejdelse af fosforregnskabet, jf. § 5 p.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan godkende andre skemaer, herunder skemaer, der er baseret på it-systemer.

Stk. 3. Jordbrugsvirksomhedens fosforregnskab skal indberettes på et skema, der er udarbejdet eller godkendt af miljø- og fødevareministeren, jf. stk. 1 og 2. Jordbrugsvirksomheden skal opbevare fosforregnskabet i mindst 5 år.

Gødningsleverandører

§ 5 r. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at virksomheder, som sælger eller afgiver fosforholdig gødning, skal indberette, hvortil der er afsat gødning, herunder den afsatte gødningstype og -mængde, fosforindholdet i den afsatte mængde samt fosforloftet. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at biogas- og fællesanlæg, forarbejdningsanlæg samt forbrændingsanlæg skal indberette, hvorfra de modtager gødning, herunder gødningstypen og -mængden samt fosforindholdet i den modtagne gødning.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at virksomheder, der sælger eller afgiver organisk gødning til en jordbrugsvirksomhed, skal oplyse modtageren om det fosforloft, der er tilknyttet gødningen, samt indberette dette i gødningsregnskabet.«

12. Overskriften til *kapitel 2* affattes således:

»Kapitel 2

Krav til placering af anlæg m.v.«

13. I § 6, *stk. 1*, ændres »anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder« til: »husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug samt udvidelse og ændring heraf«, og i *nr. 2*, ændres »bolig og erhvervsformål« til: »bolig- og erhvervsformål«.

14. I § 6, *stk. 2*, ændres »nr. 1-4« til: »nr. 3 og 4«.

15. § 6, *stk. 3*, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 3.* Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kravene i stk. 1 ikke finder anvendelse for nærmere bestemte anlæg, der alene har en begrænset betydning i forhold til omgivelserne.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kravene i stk. 1 finder anvendelse for folde, oplag af husdyrgødning, ensilage og lign. samt for anlæg, der ikke er omfattet af stk. 1. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte

regler om andre og flere typer af afstandskrav for folde til svin end dem, der er fastsat i stk. 1, nr. 3 og 4.«

16. I § 7, *stk. 1*, ændres »anlæg« til: »husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg«, og », der er eller derved bliver større end 15 dyreenheder, er ikke tilladt, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg« ændres til: »er ikke tilladt, hvis anlægget«.

17. § 7, *stk. 4*, affattes således:

»*Stk. 4.* Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kravene i stk. 1 finder anvendelse for oplag af husdyrgødning og lign. samt for husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg, der ikke er omfattet af stk. 1. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte andre og flere typer af afstandskrav end det, der er fastsat i stk. 1.«

18. I § 8, *stk. 1*, ændres »Stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg for husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder må ikke etableres« til: »Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug samt udvidelse eller ændring heraf, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt«.

19. I § 8, *stk. 1, nr. 3*, ændres »søer« til: »søer større end 100 m²«.

20. § 8, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Ved etablering af gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning på husdyrbrug skal der desuden være mindst 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m².«

21. § 8, *stk. 3*, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

22. I § 8 indsættes som *stk. 4* og *5*:

»*Stk. 4.* Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at afstandskravene i stk. 1 og 2 ikke finder anvendelse for nærmere bestemte anlæg, der alene har en begrænset betydning i forhold til omgivelserne.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at afstandskravene i stk. 1 og 2 finder anvendelse for anlæg, der ikke er omfattet af stk. 1 og 2, samt at afstandskravene i stk. 1 finder anvendelse for oplag af husdyrgødning, ensilage og lign.«

23. § 9, *stk. 1*, affattes således:

»Kommunalbestyrelsen kan meddele dispensation fra kravene i § 6, stk. 1, til husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg til brug for rideskoler og hestepensioner samt hestehold til vognkørsel som led i museumsaktiviteter m.v. Kommunalbestyrelsen kan ved meddelelse af dispensation stille vilkår om placering, indretning og drift af anlæggene.«

24. I § 9, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »tilladelser efter § 10 eller godkendelser efter § 11 og § 12« til: »godkendelser og tilladelser efter §§ 16 a og 16 b«.

25. I § 9, stk. 3, 2. pkt., ændres »tilladelser og godkendelser efter §§ 10-12« til: »godkendelser og tilladelser efter §§ 16 a og 16 b«.

26. I § 9, stk. 4, ændres »afstandskravet« til: »kravene«.

27. Efter § 9 indsættes i *kapitel 2*:

»Krav til indretning og drift af anlæg, anmeldelse m.v.

§ 9 a. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om indretning og drift af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, herunder om den egenkontrol, som den, der er ansvarlig for anlægget, skal foretage for egen regning, samt andre forhold forbundet med husdyrhold.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan endvidere fastsætte regler om anmeldeordninger, herunder om pligt til at anmelde etablering, udvidelse eller ændring af anlæg til kommunalbestyrelsen.«

28. Overskriften til *kapitel 3* affattes således:

»Kapitel 3

Godkendelser og tilladelser m.v.«.

29. §§ 10-16 ophæves.

30. Efter § 16 indsættes:

»§ 16 a. Husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år må ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse.

Stk. 2. Husdyrbrug må uanset godkendelsesgrænsen i stk. 1 ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse, hvis husdyrbruget har:

- 1) flere end 750 stipladser til søer,
- 2) flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg) eller
- 3) flere end 40.000 stipladser til fjerkræ.

Stk. 3. Godkendelsespligten efter stk. 1 og 2 gælder også, hvis et husdyrbrug, der er tilladt efter § 16 b, udvides eller ændres på en måde, som medfører, at de i stk. 1 eller 2 fastsatte godkendelsesgrænser overskrides.

Stk. 4. Husdyrbrug, der er godkendt efter stk. 1 eller 2, må ikke uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Hvis et husdyrbrug, der er godkendt efter stk. 1, udvides eller ændres på en sådan måde, at grænserne i stk. 2 overskrides, skal husdyrbruget dog godkendes efter stk. 2.

§ 16 b. Husdyrbrug, der ikke er omfattet af godkendelsespligten efter § 16 a, må ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse.

Stk. 2. Husdyrbrug, der er tilladt efter stk. 1, må ikke uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet.

§ 16 c. Hvis et husdyrbrug, der er omfattet af godkendelses- eller tilladelsespligten efter §§ 16 a eller 16 b, er teknisk, forenings- og driftsmæssigt forbundet med et andet

husdyrbrug, skal husdyrbrugene godkendes eller tillades samlet.«

31. § 17 affattes således:

»§ 17. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a og 16 b i nærmere bestemte tilfælde ikke er påkrævet. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om anmeldeordninger, herunder om pligt til at anmelde etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug til kommunalbestyrelsen samt om anmeldelsens form og indhold samt de oplysninger, der skal afgives til brug for kommunalbestyrelsens behandling af anmeldelsen.«

32. Overskriften før § 18, § 18, overskriften før § 19, §§ 19-24, § 26 og overskriften før § 27 ophæves.

33. § 27 affattes således:

»§ 27. Medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af § 34 a, skal en godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b indeholde vilkår om husdyrbrugets indretning og drift, herunder om den kontrol, som den, der er ansvarlig for husdyrbruget skal foretage for egen regning, samt opførelse af bebyggelse m.v.

Stk. 2. Hvis husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, skal kommunalbestyrelsen fastsætte vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.«

34. §§ 28-33 ophæves.

35. § 34, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om godkendelser og tilladelser, herunder om kommunalbestyrelsens behandling og vurdering af sagen. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår godkendelser og tilladelser kan meddeles. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at der skal gælde særlige krav for bestemte husdyrbrug.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter §§ 16 a og 16 b, herunder om ansøgningens form og indhold samt de oplysninger, som i øvrigt skal gives til brug for kommunalbestyrelsens behandling af ansøgningen.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om miljøkonsekvensrapporter, herunder om ansøgers pligt til at fremlægge en miljøkonsekvensrapport, samt om rapportens form, indhold, oplysninger og kvalitet samt om, at miljøkonsekvensrapporten skal være udarbejdet af kompetente eksperter. Ministeren kan endvidere bestemme, at kommunalbestyrelsen i nærmere bestemt omfang skal inddrage ekspertise ved behandling af miljøkonsekvensrapporten.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 4 og 5.

36. I § 34, stk. 2, der bliver stk. 4, udgår »til brug for afgørelser efter denne lov«.

37. § 34, stk. 3, der bliver stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om datagrundlag og faktorer for beregning og vurdering af emissioner og øvrige miljøpåvirkninger fra husdyrbrug m.v.«

38. Efter § 34 indsættes:

»§ 34 a. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om husdyrbrugs indretning og drift, herunder om den kontrol, som den, der er ansvarlig for husdyrbruget, skal foretage for egen regning, samt opførelse af bebyggelse m.v.«

39. § 35 ophæves.

40. Overskriften før § 36 affattes således:

»Afslag, særlige vilkår og tilbagekaldelse«.

41. I § 36, stk. 1, og § 37, stk. 1, ændres »efter §§ 11, 12 eller 16« til: »eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b«.

42. I § 38, stk. 1, ændres »efter §§ 11, 12 eller 16« til: »eller tilladelse efter §§ 16 a og 16 b samt godkendelse efter de tidligere gældende regler i §§ 11 og 12«, og »eksisterende godkendelse« ændres til: »eksisterende godkendelse eller tilladelse«.

43. I § 39, stk. 1, 1. pkt., ændres »efter § 11 eller § 12, eller hvis afsætning af husdyrgødning, som er godkendt efter § 16« til: »eller tilladt efter §§ 16 a eller 16 b«.

44. I § 40, stk. 1, ændres »godkendelse efter § 11 eller § 12 eller efter miljøbeskyttelsesloven« til: »godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b«.

45. I § 40, stk. 2 og 3, ændres »§ 12« til: »§ 16 a, stk. 2 og 4,«.

46. I § 41, stk. 1, ændres »efter §§ 11, 12 eller 16« til: »eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b«, og efter »meddelelsen af godkendelsen« indsættes: »eller tilladelsen«.

47. I § 41, stk. 2, ændres »kan fastsætte« til: »fastsætter«, og »§§ 11, 12 eller 16« ændres til: »§ 16 a, stk. 2 og 4,«.

48. I § 41, stk. 3, ændres »§§ 11, 12 eller 16 op til revurdering, når der er forløbet 8 år efter godkendelsen« til: »§ 16 a, stk. 2 og 4, op til revurdering«.

49. I § 42, stk. 1, ændres »hvis et husdyrbrug, som er omfattet af § 10 eller anmeldt efter regler udfærdiget i medfør af § 5, stk. 3, eller § 17, stk. 2, eller stk. 3, 1. pkt.« til: »hvis et husdyrbrug, husdyranlæg eller gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg, som ikke er godkendt eller tilladt efter §§ 16 a eller 16 b, godkendt efter de tidligere gældende regler i §§ 11 eller 12 eller godkendt efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse,«.

50. Efter § 43 indsættes i *kapitel 4*:

»§ 43 a. §§ 39-41 finder også anvendelse på husdyrbrug, som er godkendt efter de tidligere gældende regler i §§ 11 eller 12 eller godkendt efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. § 40, stk. 1, finder kun anvendelse på husdyrbrug, som er godkendt efter de tidligere gældende regler i §§ 11 eller 12.

Stk. 3. § 40, stk. 2, finder kun anvendelse på husdyrbrug, som er godkendt efter de tidligere gældende regler i § 12, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3.

Stk. 4. § 40, stk. 3, finder kun anvendelse på husdyrbrug, som er godkendt efter de tidligere gældende regler i § 12, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3, eller godkendt efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse.«

51. I § 44, stk. 1, indsættes efter »overholdes«: », jf. dog stk. 2«.

52. I § 44 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren fører tilsyn med overholdelse af §§ 5 e-5 r og de regler, der er fastsat med hjemmel i disse bestemmelser, samt regler, der er fastsat med hjemmel i § 5 a, for så vidt angår lofter for den højst tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. ha fra gødning.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

53. Efter § 45 indsættes:

»§ 45 a. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret foranstaltning i overensstemmelse med reglerne udstedt i medfør af § 5 c, såfremt tilsynsmyndigheden har konstateret erosion af jord, hvor der udbringes organisk gødning, til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.«

54. I § 48, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »husdyrbruget«: »eller husdyranlægget, gødnings- eller ensilageopbevaringsanlægget«.

55. I § 51, 1. pkt., indsættes efter »husdyrbrug«: »eller en bedrift med arealer, som modtager gødning,«, og efter »husdyrbrugets« indsættes: »eller bedriftens«.

56. I § 53, stk. 1, 1. pkt., ændres »kommunalbestyrelsen« til: »tilsynsmyndigheden«.

57. Efter § 54 i indsættes i *kapitel 6*:

»§ 54 j. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, eller tilladelse efter § 16 b hurtigst muligt og senest 90 dage fra den dag, hvor ansøgeren har fremlagt tilstrækkelige oplysninger om det ansøgtes indvirkning på miljøet. Hvis kommunalbestyrelsen har vurderet, at det ansøgte er omfattet af § 55, skal alene afgørelsen herom træffes inden for fristen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde forlænge fristen efter stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal skriftligt underrette ansøgeren om årsagerne til forlængelsen af

fristen, og om hvornår kommunalbestyrelsen forventer at træffe afgørelse.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om annoncering af afgørelser omfattet af stk. 1.«

58. § 55, stk. 1 og 2, ophæves, og i stedet indsættes:

»Kommunalbestyrelsen skal inden for en rimelig frist træffe afgørelse om godkendelse efter § 16 a, stk. 1 og 2, samt om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, og tilladelse efter § 16 b, der kan medføre væsentlig indvirkning på miljøet.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

59. I § 55, stk. 3, der bliver stk. 2, ændres »Offentligheden informeres« til: »Kommunalbestyrelsen skal i sager omfattet af stk. 1 informere offentligheden og berørte myndigheder«, og i *nr. 1* indsættes efter »godkendelse«: »eller tilladelse«.

60. I § 55 indsættes efter stk. 3, der bliver stk. 2, som nyt stykke:

»Stk. 3. Kommunalbestyrelsen fastsætter passende tidsfrister for fremsendelse af bemærkninger eller spørgsmål, jf. stk. 2, nr. 3.«

61. I § 55, stk. 4, 1. pkt., ændres »oplysning om, at der er 6 ugers frist« til: »en frist på mindst 30 dage«, og i 2. pkt. ændres », at der er 6 ugers frist« til: »fristen på mindst 30 dage«.

62. I § 55, stk. 5-10, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 5. Kommunalbestyrelsen foretager straks offentlig annoncering, når den har truffet afgørelse om en ansøgning omfattet af stk. 1, og sikrer, at indholdet af afgørelsen og de vigtigste begrundelser og overvejelser, der ligger til grund for afgørelsen, herunder om proceduren for offentlig deltagelse, er tilgængelige for offentligheden og berørte myndigheder. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse også informere om, hvor og hvordan afgørelsen og relevante oplysninger stilles til rådighed.«

63. I § 56, stk. 1, ændres »3 uger« til: »2 uger«.

64. Efter § 56 indsættes:

»§ 56 a. Afgørelser omfattet af § 54 j, stk. 1, og § 55, der kan påklages, meddeles tillige klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, jf. §§ 84-87, og de myndigheder, der i øvrigt har været inddraget i sagens behandling. Afgørelser skal dog alene meddeles de landsdækkende foreninger og organisationer, der er nævnt i § 87, når de har anmodet miljø- og fødevareministeren om at modtage underretning om afgørelserne, jf. § 62.

Stk. 2. Underretning til de personer, der er nævnt i § 84, stk. 1, nr. 3, kan finde sted ved offentlig annoncering.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om offentlighedens inddragelse i sager omfattet af §§ 54 j-56 og visse afgørelser i sager om revurdering efter §§ 40 og 41 samt andre afgørelser vedrørende husdyrbrug, der træffes efter miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf, og i afgørelser vedrørende bedrifter med arealer, som modtager husdyrgødning.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om inddragelse af offentligheden i forbindelse med afgørelser om husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og forhold forbundet med husdyrhold eller anvendelse af gødning m.v. i en anden stat, som kan få indvirkning på miljøet i Danmark, for at opfylde Danmarks EU-retlige og internationale forpligtelser.«

65. Efter § 59 indsættes:

»§ 59 a. En godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter, at godkendelsen eller tilladelsen er meddelt. Hvis en del af godkendelsen eller tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen eller tilladelsen for denne del.

Stk. 2. Hvis en godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b, der er udnyttet efter stk. 1, efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen eller tilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 pct. af det tilladte eller godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 pct. af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at stk. 1 og 2 finder anvendelse på andre afgørelser, der er truffet efter loven eller efter regler fastsat i medfør af loven, og på husdyrbrug, der har en tilladelse eller en godkendelse efter de tidligere gældende regler i §§ 10, 11 eller 12 eller en godkendelse efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, hvornår godkendelser eller tilladelser efter stk. 1 eller andre afgørelser efter regler fastsat i medfør af stk. 3 anses for udnyttet efter stk. 1.«

66. § 69 affattes således:

»§ 69. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation omfattet af stk. 1, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur og lign.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilken myndighed der er ansvarlig for oplysninger omfattet af stk. 1.«

67. I § 69 a, 1. pkt., ændres »af de i § 69, stk. 1, nævnte oplysninger« til: »af oplysninger omfattet af § 69, stk. 1«.

68. I § 75, stk. 2, nr. 1, ændres »§ 10« til: »§ 16 b«, og i nr. 2 ændres »§ 11, § 12 og § 16« til: »§ 16 a«.

69. I § 80, stk. 1-3, ændres »§§ 39, 42 eller 54 e« til: »§§ 5 c, 39, 42 eller 54 e«.

70. I § 81, stk. 1, ændres »tilladelse efter § 10, godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16« til: »godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b«.

71. § 81, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. En godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b, der indebærer opførelse af bebyggelse uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Rettidig klage over en godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b, der indebærer opførelse af bebyggelse uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.«

72. To steder i § 84, stk. 3, ændres »Sundhedsstyrelsen« til: »Styrelsen for Patientsikkerhed«.

73. I § 86, stk. 2, og § 87, stk. 2, ændres »sådanne interesser« til: »sådanne interesser,«.

74. I § 91, stk. 1, nr. 1, ændres »uden tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter § 11 eller § 12« til: »uden godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b«.

75. I § 91, stk. 1, nr. 5, ændres »§ 5, stk. 3, og § 17, stk. 3, 2. pkt.« til: »§§ 9 a eller 17«.

76. I § 91, stk. 1, indsættes efter nr. 5 som nyt nummer:

»6) undlader at udarbejde, indgive eller opbevare fosforregnskab efter § 5 p, stk. 1-3, og § 5 q, stk. 3.«

Nr. 6-13 bliver herefter nr. 7-14.

§ 2

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1189 af 27. september 2016, som ændret ved § 26 i lov nr. 1715 af 27. december 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, stk. 1, nr. 10, indsættes efter »anvendelse,«: »samt«.

2. I § 7, stk. 1, nr. 11, ændres »miljøet, og« til: »miljøet«.

3. § 7, stk. 1, nr. 12, ophæves.

4. § 19, stk. 6 og 7, ophæves.

5. I § 40 a, nr. 1, to steder i § 40 a, nr. 3, i § 41 b, stk. 4, § 74, stk. 2, 4. pkt., § 79, stk. 1, § 84 b, og § 110 b, stk. 1, nr. 2, litra a-c, ændres »lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug« til: »lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.«.

§ 3

I lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 388 af 27. april 2016, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 2, nr. 1 og 2, affattes således:

»1) virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning med et samlet kvælstofindhold, der udgør mere end 1 ton kvælstof,

2) antallet af husdyr på bedriften overstiger et antal dyr, der tilsammen producerer gødning med et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. ha, eller«.

2. § 2, stk. 10, affattes således:

»Stk. 10. § 11, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse ved opgørelsen af produktion af gødning med kvælstofindhold, jf. § 2, stk. 2, nr. 1 og 2.«

3. I § 7, stk. 1, 1. pkt., ændres »§§ 18 og 19,« til: »lovens §§ 18 og 19, eller efter regler fastsat i medfør af § 5 e i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.,«.

4. Efter § 7 indsættes:

»§ 7 a. En virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden ikke har udlagt de arealer med efterafgrøder, der er indgivet ansøgning om nationalt tilskud til senest den 21. april efter den tilskudsordning, der er fastsat af miljø- og fødevarerministeren i medfør af tekstanmærkning nr. 170 ad 24.23.07 til § 24 på finansloven.

Stk. 2. Ministeren fastsætter nærmere regler om reduktionen efter stk. 1. Ministeren kan i særlige tilfælde fravige fristen fastsat i stk. 1.«

§ 4

I miljøskadeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 27. september 2016, som ændret ved § 44 i lov nr. 1715 af 27. december 2016, foretages følgende ændring:

1. § 2, nr. 12, affattes således:

»12) lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.,«.

§ 5

I lov nr. 425 af 18. maj 2016 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), som ændret ved § 90 i lov nr. 1715 af 27. december 2016, foretages følgende ændring:

1. I fodnote 7 til lovens bilag 1 og i fodnote 9 til lovens bilag 2 ændres »lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug« til: »lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.«.

§ 6

I lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1618 af 10. december 2015, som ændret ved § 2 i lov nr. 1631 af 26. december 2013 og § 45 i lov nr. 1715 af 27. december 2016, foretages følgende ændring:

1. I lovens bilag 1 indsættes efter »husdyrbrug, jf.«: »de tidligere gældende regler i«, og efter »§ 12 i lov om miljøgod-

kendelse m.v. af husdyrbrug« indsættes: »eller § 16 a i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.«.

§ 7

I lov om forurenede jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 1190 af 27. september 2016, som ændret ved § 36 i lov nr. 1715 af 27. december 2016, foretages følgende ændring:

1. I § 38 k, stk. 1, indsættes efter »omfattet af«: »de tidligere gældende regler i«, og efter »lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug« indsættes: »eller § 16 a, stk. 2, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.«.

§ 8

I lov om forpligtende kommunale samarbejder, jf. lovbekendtgørelse nr. 614 af 6. maj 2015, som ændret ved § 15 i lov nr. 1631 af 26. december 2013 og § 9 i lov nr. 427 af 18. maj 2016, foretages følgende ændring:

1. § 1, stk. 2, nr. 3, litra q, affattes således:
»q) lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.«

§ 9

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2017, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. §§ 5 a og 5 e-5 r i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 11, denne lovs §§ 2, 3 og 10-12 samt ophævelsen af § 16, § 26, stk. 4, og § 30 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. denne lovs § 1, nr. 29, 32 og 34, træder i kraft den 1. marts 2017.

§ 10

Stk. 1. For husdyrbrug, som er etableret inden den 1. januar 2007, og som ikke efterfølgende har foretaget ændringer eller udvidelser, der har medført, at de er blevet tilladt eller godkendt efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, får lovens bestemmelser om godkendelse eller tilladelse ved etablering efter § 16 a, stk. 1 og 2, og § 16 b, stk. 1, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 30, virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelser.

Stk. 2. For husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, får lovens bestemmelser om godkendelse eller tilladelse ved etablering efter §§ 16 a, stk. 1 og 2, og § 16 b, stk. 1, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 30, virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelser, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet.

Stk. 3. Afgørelser om husdyrbrug, der er truffet i medfør af de hidtil gældende regler, bevarer deres gyldighed, indtil der i medfør af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. træffes en ny afgørelse, jf. dog stk. 6 og 7 samt § 4, stk. 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10. Overtrædelse af sådanne afgørelser straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 4. Regler udstedt i medfør af § 5, stk. 2 og 3, § 6, stk. 3, § 7, stk. 4, § 9, stk. 4, § 17, § 18, stk. 2 og 3, § 34, § 40, stk. 3, § 41, stk. 2 og 4, § 55, stk. 9 og 10, § 69, stk. 1, § 69 a og § 75, stk. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 5. Fra den 1. marts til og med den 31. juli 2017 kan husdyrbrug uden forudgående anmeldelse eller ansøgning til kommunalbestyrelsen udskifte et udbringningsareal med et andet udbringningsareal.

Stk. 6. Vilkår vedrørende udbringningsarealer, der er fastsat i tilladelser og godkendelser efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, bortfalder den 1. august 2017.

Stk. 7. Godkendelser efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug bortfalder den 1. august 2017.

Stk. 8. Påbud og forbud efter kapitel 4 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer, bortfalder den 1. august 2017.

Stk. 9. Sager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet i 1. instansen den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 10.

Stk. 10. I verserende sager i 1. instansen om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, fastsætter kommunalbestyrelsen ikke vilkår, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer. Tilsvarende gælder for sager i 1. instansen om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som kommunalbestyrelsen modtager fra den 1. marts til den 31. juli 2017.

Stk. 11. Verserende sager i 1. instansen om ansøgning om godkendelse efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug bortfalder den 1. marts 2017. Tilsvarende gælder for sager i 1. instansen om godkendelse efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som kommunalbestyrelsen modtager fra den 1. marts til den 31. juli 2017.

Stk. 12. Verserende sager i 1. instansen om påbud og forbud efter kapitel 4 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer, bortfalder den 1. august 2017.

Stk. 13. Klagesager om afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 14.

Stk. 14. I klagesager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, ophæver Miljø- og Fødevarerklagenævnet fastsatte vilkår i tilladelsen eller godkendelsen, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer. Tilsvarende gælder for klagesager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som Miljø- og Fødevarerklagenævnet modtager den 1. marts 2017 eller senere. Miljø- og Fødevarerklagenævnet

genævnet kan ikke herudover inddrage forhold vedrørende husdyrbrugets udbringningsarealer i sagsbehandlingen.

Stk. 15. Verserende klagesager om godkendelse efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug bortfalder den 1. marts 2017. Tilsvarende gælder for klagesager om godkendelse efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som Miljø- og Fødevarerklagenævnet modtager den 1. marts 2017 eller senere.

Stk. 16. Verserende klagesager om påbud og forbud efter kapitel 4 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der vedrører udbringningsarealer, bortfalder den 1. august 2017.

Stk. 17. Klager over afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvor ansøgningen er indgivet til kommunalbestyrelsen inden den 1. august 2017, og hvor klagen er rettidigt indgivet til Miljø- og Fødevarerklagenævnet den 1. august 2017 eller senere, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 6.

§ 11

Stk. 1. Regler fastsat i medfør af § 7, stk. 1, nr. 12, i lov om miljøbeskyttelse forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 2. Vilkår fastsat for udbringningsarealer i godkendelser efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse bortfalder den 1. august 2017.

§ 12

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

- 1 Indledning
- 2 Den nuværende tilladelses- og godkendelsesordning i hovedtræk
- 3 Beskrivelse af den foreslåede ordning i hovedtræk
- 4 Overordnede EU-retlige bindinger
  - 4.1 VVM-direktivet
    - 4.1.1 Overordnet om implementeringen af VVM-direktivet i den gældende husdyrbruglov
    - 4.1.2 Ændringer af VVM-direktivet i 2014
    - 4.1.3 Overvejelser om behovet for ændringer som følge af VVM-direktiv 2014
  - 4.2 IE-direktivet
    - 4.2.1 Overordnet om implementeringen af IE-direktivet i den gældende husdyrbruglov
  - 4.3 Habitatdirektivet m.v.
    - 4.3.1 Overordnet om implementeringen af habitatdirektivet i den gældende husdyrbruglov
  - 4.4 Vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet
    - 4.4.1 Gældende implementering af vandrammedirektivet i husdyrbrugloven
  - 4.5 Drikkevandsdirektivet
    - 4.5.1 Gældende implementering af drikkevandsdirektivet i husdyrbrugloven
  - 4.6 Nitratdirektivet
    - 4.6.1 Gældende implementering af nitratdirektivet i husdyrbrugloven
  - 4.7 NEC-direktivet
    - 4.7.1 Gældende implementering af NEC-direktivet i husdyrbrugloven
  - 4.8 Havstrategidirektivet
    - 4.8.1 Gældende implementering af havstrategidirektivet i husdyrbrugloven
- 5 Lovforslagets hovedindhold
  - 5.1 Husdyrbruglovens formål, anvendelsesområde og definitioner
    - 5.1.1 Gældende ret
    - 5.1.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
    - 5.1.3 Forslagets indhold
      - 5.1.3.1 Begreberne bedrift, erhvervs-mæssigt dyrehold og jordbrugsvirksomhed
      - 5.1.3.2 Definitioner af husdyrbrug og anlæg
  - 5.2 Arealregulering
    - 5.2.1 Omfattede gødningsstyper
      - 5.2.1.1 Gældende ret
      - 5.2.1.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
      - 5.2.1.3 Forslagets indhold
    - 5.2.2 Særligt om ammoniak
      - 5.2.2.1 Gældende ret
      - 5.2.2.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
      - 5.2.2.3 Forslagets indhold
    - 5.2.3 Særligt om kvælstof
      - 5.2.3.1 Gældende ret
      - 5.2.3.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
      - 5.2.3.3 Forslagets indhold
    - 5.2.4 Særligt om fosfor
      - 5.2.4.1 Gældende ret
      - 5.2.4.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
      - 5.2.4.3 Forslagets indhold
    - 5.2.5 Overfladeafstrømning og erosion af jord
      - 5.2.5.1 Gældende ret
      - 5.2.5.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
      - 5.2.5.3 Forslagets indhold
    - 5.2.6 Særligt om zink

- 5.2.6.1 Gældende ret
- 5.2.6.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
- 5.2.6.3 Forslagets indhold
- 5.3 Anlægsregulering
  - 5.3.1 Godkendelses- og tilladelsesordningen i husdyrbruglovens kapitel 3
    - 5.3.1.1 Kravet om godkendelse og tilladelse
      - 5.3.1.1.1 Gældende ret
        - 5.3.1.1.1.1 Særligt om anmeldeordninger
      - 5.3.1.1.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
        - 5.3.1.1.2.1 Emissionsorienteret regulering – Stipladsmodellen
        - 5.3.1.1.2.2 Fastsættelse af godkendelses- og tilladelsesgrænser
          - 5.3.1.1.2.2.1 Grænse for godkendelsespligt
          - 5.3.1.1.2.2.2 Grænse for tilladelseskrav
      - 5.3.1.1.3 Forslagets indhold
    - 5.3.1.2 Kommunalbestyrelsens afgørelser m.v.
      - 5.3.1.2.1 Gældende ret
      - 5.3.1.2.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
      - 5.3.1.2.3 Forslagets indhold
        - 5.3.1.2.3.1 Kommunalbestyrelsens vurdering og afgørelse samt generel regulering af miljøpåvirkninger m.v.
          - 5.3.1.2.3.1.1 Datagrundlag og beregning af emissioner m.v.
    - 5.3.1.3 Særligt om reduktion af ammoniakemission
      - 5.3.1.3.1 Gældende ret
        - 5.3.1.3.1.1 Det generelle ammoniakkrav
        - 5.3.1.3.1.2 Kravet om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) til reduktion af ammoniakemission
        - 5.3.1.3.1.3 De specifikke ammoniakdepositionskrav
        - 5.3.1.3.1.4 Særligt om bilag IV-arter
      - 5.3.1.3.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
        - 5.3.1.3.2.1 Tærskel for ammoniakkrav ved anvendelse den bedste tilgængelige teknik
        - 5.3.1.3.2.2 Sammenlægning af det generelle ammoniakkrav og BAT-kravet
      - 5.3.1.3.3 Forslagets indhold
    - 5.3.1.4 Ansøgning om godkendelse og tilladelse
      - 5.3.1.4.1 Gældende ret
      - 5.3.1.4.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
      - 5.3.1.4.3 Forslagets indhold
  - 5.3.2 Mere fleksible regler om helt eller delvist bortfald som følge af manglende udnyttelse af godkendelser og tilladelser m.v.
    - 5.3.2.1 Gældende ret
    - 5.3.2.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
    - 5.3.2.3 Forslagets indhold
  - 5.3.3 Retsbeskyttelse, påbud og revurdering
    - 5.3.3.1 Gældende ret
    - 5.3.3.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
    - 5.3.3.3 Forslagets indhold
  - 5.3.4 Krav om maksimal sagsbehandlingstid for visse afgørelser og begrundelseskrav
    - 5.3.4.1 Gældende ret
    - 5.3.4.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
    - 5.3.4.3 Forslagets indhold
  - 5.3.5 Inddragelse af offentligheden, herunder høringsfrister m.v.
    - 5.3.5.1 Gældende ret
    - 5.3.5.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
    - 5.3.5.3 Forslagets indhold
  - 5.3.6 Krav til placering, indretning og drift af anlæg m.v.
    - 5.3.6.1 Gældende ret
    - 5.3.6.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser

- 5.3.6.3 Forslagets indhold
- 5.4 Tilsyn, administrative forhold m.v.
  - 5.4.1 Tilsyn og brugerbetaling
    - 5.4.1.1 Gældende ret
    - 5.4.1.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
    - 5.4.1.3 Forslagets indhold
  - 5.4.2 Digitalisering
    - 5.4.2.1 Gældende ret
    - 5.4.2.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
    - 5.4.2.3 Forslagets indhold
  - 5.4.3 Klage og søgsmål
    - 5.4.3.1 Gældende ret
    - 5.4.3.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
    - 5.4.3.3 Forslagets indhold
  - 5.4.4 Straf
    - 5.4.4.1 Gældende ret
    - 5.4.4.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
    - 5.4.4.3 Forslagets indhold
  - 5.4.5 Overgangsbestemmelser
    - 5.4.5.1 Gældende ret
    - 5.4.5.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser
    - 5.4.5.3 Forslagets indhold
- 5.5 Sikring af miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning
  - 5.5.1 Gældende ret
  - 5.5.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og forslaget indhold
- 6 Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
  - 6.1 Kommunerne
  - 6.2 Regionerne
  - 6.3 Staten
- 7 Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
  - 7.1 Driftsøkonomiske konsekvenser
  - 7.2 Administrative lettelser og meropgaver
  - 7.3 Brugerbetaling
  - 7.4 Lavere kapitalomkostninger ved kortere sagsbehandlingstid
- 8 Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne
- 9 Miljømæssige konsekvenser
  - 9.1 Arealregulering
    - 9.1.1 Klima
    - 9.1.2 Kvælstof
    - 9.1.3 Fosfor
    - 9.1.4 Overfladeafstrømning og fosforerosion
    - 9.1.5 Ammoniak
    - 9.1.6 Zink
  - 9.2 Anlægsregulering
  - 9.3 Sikring af miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning
- 10 Forholdet til EU-retten
  - 10.1 Arealregulering
    - 10.1.1 Opfyldelse af miljømål i EU-direktiver
    - 10.1.2 Opfyldelse af processuelle krav i EU-direktiver
  - 10.2 Anlægsregulering
  - 10.3 Sikring af miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning
- 11 Hørte myndigheder og organisationer m.v.
- 12 Sammenfattende skema

1 Indledning

Regeringen ønsker en fødevarer- og landbrugssektor i vækst og et Danmark i balance. Regeringen er derfor opta-

get af at forbedre de erhvervsøkonomiske betingelser for den enkelte landmand ved i højere grad at målrette og forenkle miljøreguleringen af husdyrproduktionen. Lovforsla-

get er en del af opfølgningen på den tidligere regerings aftale af 22. december 2015 om Fødevarer- og landbrugspakken, der blev indgået sammen med Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti.

For at skabe større fleksibilitet og forenkling følger det af aftalens pkt. 2.8, at reguleringen af husdyrbrugets anlæg og arealer skal skilles ad, således at den konkrete tilladelse eller miljøgodkendelse alene omfatter anlæggene m.v., mens anvendelsen af gødning på arealerne overgår til generel regulering. Efter aftalen skal anlægsreguleringen i højere grad baseres på generelle miljøregler, og den skal gøres emissionsbaseret med fleksibilitet inden for en produktionsramme.

Med lovforslaget etableres det retlige grundlag for et paradigmeskifte for en del af miljøreguleringen af landbruget med henblik på at skabe større produktionsmæssig fleksibilitet og administrative forenklinger for de danske husdyrproducenter under hensyntagen til natur og miljø. Dermed skal lovforslaget bidrage til at gøre fødevarer- og landbrugserhvervet bedre rustet til at øge råvaregrundlaget og eksporten, samt medvirke til at skabe vækst og beskæftigelse i hele Danmark. Lovforslaget indeholder samtidig en række elementer, der skal give grundlag for kortere sagsbehandlingstider i sager om godkendelse og tilladelse til husdyrbrug, som indeholdt i aftalens afsnit 2.9. Lovforslaget omfatter herudover også rammen for gennemførelse af aftalens afsnit 2.7 om hævdede harmonikrav for slagtesvin.

Endelig indeholder lovforslaget en foranstaltning til sikring af miljøeffekten af den tilskudsordning, der ifølge aftalens afsnit 2.3 om kompenserende miljøtiltag lanceres fra 2017 med en kvælstofreduktionseffekt på 818 ton kvælstof i 2017 og 693 ton kvælstof i 2018, som udvidet ved aftalen af maj 2016 om Naturpakken mellem den daværende regering (Venstre) og Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti med en kvælstofreduktionseffekt på ca. 200 ton i 2017 og 430 ton i 2018. Den frivillige efterafgrødeordning udmøntes i medfør af tekstanmærkning nr. 170 ad 24.23.07 til § 24 på finansloven inden for rammerne af Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde på de minimisstøtte i landbrugssektoren.

Lovforslaget indebærer en modernisering af husdyrlovgivningen med udgangspunkt i, at alene anlæggene m.v. omfattes af kommunalbestyrelsens konkrete godkendelser og tilladelser, mens anvendelsen af gødning på arealerne overgår til generel regulering. Der er tale om en omfattende reform af husdyrreguleringen.

Det faglige grundlag for lovforslaget hviler bl.a. på Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger. Som opfølgning på anbefalingerne blev et tværministerielt udviklingsarbejde igangsat i maj 2013 bestående af repræsentanter fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Klima-, Energi- og Bygningsministeriet og Miljøministeriet. Arbejdet mundede ud i forslag til egnede reguleringsmodeller for landbrugets anlæg og arealer, som indgår i lovforslaget. I tilknytning hertil er en række faglige rapporter udarbejdet. Disse findes på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Lovforslaget indeholder følgende hovedpunkter:

- *Generel arealregulering af anvendelsen af husdyrgødning*

Med henblik på forenkling af sagsbehandlingen for både erhverv og kommuner foreslås det, at den nuværende ordning, hvor husdyrbrugets anlæg og arealer reguleres samlet i tilladelser og godkendelser, ændres, sådan at arealerne udgår af afgørelserne. Anvendelsen af husdyrgødning vil i stedet blive reguleret via generelle regler i bekendtgørelsesform. Reglerne vil i vidt omfang blive administreret og kontrolleret via gødningsregnskabet og NaturErhvervstyrelsens øvrige systemer til administration og kontrol af anvendelse af gødning m.v.

- *Hævede harmonikrav og en ændret fosforregulering på arealerne*

Det foreslås, at de nuværende skærpede harmonikrav på 1,4 dyreenheder pr. ha (svarende til 140 kg N pr. ha) hæves til nitratdirektivets grænse på 170 kg N pr. ha. Det nuværende krav om 1,4 dyreenheder pr. ha for visse dyretyper udgør også en indirekte begrænsning på udbringningen af fosfor. Når harmonikravet hæves, er der derfor behov for en særskilt fosforregulering. Den ændrede fosforregulering skal både håndtere miljøhensynet fra de skærpede harmonikrav på 1,4 dyreenheder pr. ha og miljøkrav til fosforoverskuddet i miljøgodkendelserne. Det foreslås derfor, at der indføres direkte regler om, hvor meget fosfor fra gødning der må udbringes pr. ha, herunder i form af skærpede fosforlofter i områder, hvor det miljømæssigt og direktivmæssigt er nødvendigt. Formålet er dels at muliggøre den foreslåede generelle regulering og den deraf følgende administrative fleksibilitet, dels at give mulighed for at udbringe mere husdyrgødning fra slagtesvin i nogle områder. Med forslaget vil fosforreguleringen omfatte fosfor fra al gødning, herunder også fra handelsgødning, afgasset biomasse og affald, der udbringes på landbrugsjord, herunder spildevandsslam og med tiden også bioaske.

- *Anlægsregulering med udgangspunkt i produktionsarealet (stipladsmodellen)*

Det foreslås, at godkendelses- og tilladelsesordningen i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug, jf. lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 (herefter husdyrbrugsloven), der med lovforslaget alene omfatter anlæggene m.v., baseres på forbedrede faglige miljøvurderinger i forhold til ammoniakemission ved at tage udgangspunkt i overfladearealet i stalde og gødningsopbevaringslagre m.v. frem for antallet af dyr, der produceres på husdyrbruget. Med lovforslaget bygges anlægsreguleringen op om den såkaldte stipladsmodel, hvor produktionsrammen i den enkelte godkendelse eller tilladelse vil blive udtrykt i et maksimalt antal m² produktionsareal i stedet for et maksimalt antal dyr eller en maksimal ydelse m.v. Derved gives landmanden samtidig fleksibilitet til at foretage udvidelser af sin produktion uden ny anmeldelse, tilladelse eller godkendelse, således at der kan holdes fuld staldudnyttelse inden for dyrevelfærdsreglerne, selvom pro-

duktionen effektiviseres. Den foreslåede generelle arealregulering er en forudsætning for den foreslåede anlægsregulering, idet den generelle arealregulering sikrer, at løbende ændringer i mængden af husdyrgødning håndteres, uafhængigt af hvor mange dyr m.v., der produceres.

– *Ændringer i husdyrbruglovens godkendelses- og tilladelsesordning*

For så vidt angår anlægsreguleringen foreslås de grundlæggende krav om godkendelse eller tilladelse til etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug videreført, mens de detaljerede regler i lovens kapitel 3 om kommunalbestyrelsens vurderinger, afgørelser og krav til ansøgninger m.v. i vidt omfang erstattes af bemyndigelsesbestemmelser, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte de nærmere regler om godkendelser og tilladelser. Hensigten hermed er at etablere et mere enstrengt system, hvor alene de helt overordnede regler om godkendelse eller tilladelse samt kommunalbestyrelsens vilkårsfastsættelse reguleres i loven, mens regler om indholdet og omfanget af kommunalbestyrelsens vurderinger, vilkår m.v. fastsættes ved bekendtgørelse. Kommunalbestyrelsen vil alene foretage konkrete vurderinger og fastsætte konkrete vilkår, i det omfang den ikke er afskåret herfra ved generelle regler, faste beskyttelsesniveauer m.v. Som led i den foreslåede ændring af godkendelses- og tilladelsesordningen er det hensigten at give mulighed for at fastsætte generelle miljøregler, som helt eller delvist afskærer konkrete vurderinger og vilkår.

Formålet med øget brug af generelle regler er bl.a. at understøtte hurtigere sagsbehandling af tilladelser, som indeholdt i Fødevarer- og landbrugspakken og det ændrede VVM-direktiv, der indeholder en frist for sagsbehandlingstiden på 90 dage i visse tilfælde. Generel regulering vil dog også kunne bidrage til hurtigere sagsbehandling ved godkendelse af de store godkendelsespligtige husdyrbrug.

– *Gennemførelse af ændringen af VVM-direktivet*

VVM-direktivet blev ændret i begyndelsen af 2014, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 om ændring af direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet. Ændringerne i direktivet skal være gennemført i medlemsstaterne senest den 16. maj 2017. Med lovforslaget sikres det, at det ændrede direktiv implementeres i forhold til husdyrbrug. Det bemærkes hertil, at der vil ske en mindre tidsmæssig forskydning, idet lovreglerne og de dertil hørende bekendtgørelser først vil træde i kraft den 1. august 2017. Dette tidspunkt er nødvendigt at vælge, fordi gødningsåret 2017/18 begynder her.

– *Sikring af miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning*

Det foreslås, at miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning sikres ved en individuel reduktion af virksomhedernes årlige kvote for kvælstofholdig gødning, som fastlagt i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedæk-

ke, jf. lovbekendtgørelse nr. 388 af 27. april 2016 (herefter gødskningsloven) og regler fastsat i medfør heraf. Forslaget indebærer, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden ikke har udlagt de arealer med efterafgrøder, der er indgivet ansøgning om nationalt tilskud til ved ansøgningsfristens udløb den 21. april i den frivillige efterafgrødeordning, eller hvis efterafgrøderne ikke er placeret på de arealer, som virksomheden har angivet i ansøgning om tilskud.

2 *Den nuværende tilladelses- og godkendelsesordning i hovedtræk*

Formålet med husdyrbrugloven er helt overordnet at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen sker på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Til opfyldelse af dette formål indeholder loven som et helt centralt element et samlet tilladelses- og godkendelses-system med fokus på konkret vurdering af miljøpåvirkningerne fra husdyrbruget.

Etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug med mere end 15 dyreenheder er omfattet af krav om tilladelse, mens husdyrbrug med mere end 75 henholdsvis 250 dyreenheder som udgangspunkt er omfattet af krav om miljøgodkendelse, hvor der stilles flere krav. Kravet om tilladelse eller godkendelse omfatter såvel bebyggelse m.v., herunder stalde og gødnings- og ensilageopbevaringslæg, som arealer til udbringning af husdyrgødning. Kravet udløses bl.a. ved opførelse af nye staldanlæg, produktionsændringer m.v.

Dyreenheder blev oprindeligt indført i reguleringen af husdyrhold med det formål at regulere mængden af husdyrgødning, der udbringes på et areal – de såkaldte harmoniregler. Dyreenhedsbegrebet blev imidlertid udvidet til også at definere grænserne for godkendelsespligt efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 samt grænsen for obligatorisk VVM-pligt i henhold til lov om planlægning (herefter planloven) og videreført i husdyrbrugloven, der trådte i kraft 1. januar 2007.

Loven indeholder en integreret tilladelses- og godkendelsesproces med henblik på opfyldelse af forpligtelser efter bl.a. VVM-direktivet, IE-direktivet og habitatdirektivet, og der indgår hensyn, som ellers varetages efter planlovens landzoneregler, ligesom loven omfatter lokaliseringshensyn, som før hovedlovens ikrafttræden var reguleret i medfør af lov om miljøbeskyttelse (herefter miljøbeskyttelsesloven). Med en tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven integreres og varetages således de forskellige hensyn og krav på én gang. Det betyder bl.a., at der ikke samtidig skal indhentes landzonetilladelse, foretages særskilt VVM-screening m.v. Kommunalbestyrelsen skal således vurdere en lang række forhold og stille konkrete vilkår for tilladelsen eller godkendelsen med henblik på at forebygge forurening og begrænse udledning af ammoniak, kvælstof, fosfor, lugt m.v. til luft, vand, jord eller undergrund, samt med henblik på at begrænse lugt-, lys-, støv-, støj og fluegener fra husdyrbrug, herunder fra produktion, opbevaring og anvendelse af husdyrgødning m.v., sådan at husdyrbrug kan drives og

indrettes på en måde, der er forenelig med hensynet til omgivelserne.

Hvis en husdyrproduktion f.eks. ønskes udvidet som følge af effektiviseringer, der gør, at der kan produceres flere dyr i samme stald, skal udvidelsen anmeldes, tillades eller godkendes for at tage hånd om den ekstra mængde husdyrgødning, der følger af den øgede produktion. Ændres udbringningsarealerne for husdyrgødningen på den bedrift, husdyrbruget indgår i, eller ændres aftaler om udbringning på en anden bedrifts arealer (gylleaftaler), så kræver det også anmeldelse eller godkendelse m.v.

Der har siden lovens ikrafttræden udviklet sig et fast beskyttelsesniveau for især ammoniak og lugt samt for kvælstof og fosfor i udbragt husdyrgødning, der er indarbejdet i bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar 2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (herefter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen), og som kommunalbestyrelsens afgørelser tager udgangspunkt i.

3 Beskrivelse af den foreslåede ordning i hovedtræk

Med lovforslaget adskilles reguleringen af husdyrgødningsanvendelsen på arealerne fra reguleringen af husdyrbrugets anlæg, dvs. navnlig stalde, gyllebeholdere og driftsbygninger i øvrigt. Det foreslås, at såvel arealer som anlæg reguleres efter husdyrbrugloven, men således at godkendelses- og tilladelsesordningen for husdyrbrug alene omfatter anlæggene.

For så vidt angår udbringning af husdyrgødning vil de konkrete vilkår i godkendelser og tilladelser fuldt ud blive afløst af generelle regler. Det betyder, at kommunalbestyrelsen ikke skal vurdere anvendelsen af gødning på arealerne i forbindelse med godkendelse eller tilladelse af husdyrbrug, og der vil ikke være krav om forudgående godkendelse, tilladelse eller anmeldelse af udskiftning af udbringningsarealerne. Kravene til udbringning, herunder regulering af miljøpåvirkninger fra anvendelsen af husdyrgødning, f.eks. udledning af kvælstof og fosfor m.v., vil således blive fastsat generelt ved bekendtgørelse og gælde umiddelbart uden krav om forudgående konkret myndighedsbehandling.

Samtidig foreslås det, at godkendelses- og tilladelsesordningen, for så vidt angår anlægsreguleringen, baseres på stipladsmodellen, der bygger på ny faglig viden om, at gødningsoverfladerne i staldene m.v. betyder mere end antallet af dyr og dermed mængden af gødning for emissionerne til omgivelserne. Efter stipladsmodellen beregnes ammoniak- og lugtemissionerne derfor med udgangspunkt i produktionsarealet frem for antallet af dyr, således at der tages højde for staldsystem og dyretype. Det forhold, at beregningen efter forslaget vil tage udgangspunkt i produktionsarealet, indebærer, at den gældende lovs tilladelses- og godkendelsesordning, der i dag har tre niveauer afhængig af antallet af dyreenheder på husdyrbruget, foreslås ændret, således at alene de meget store husdyrbrug, der er omfattet af IE-direktivet, og husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 3.500 kg pr. år, omfattes af godkendelsespligt, mens alle andre husdyrbrug omfattes af et krav om tilladelse, der efter omstændighederne vil kunne være helt simpel.

Det er samtidig hensigten, at miljø- og fødevarerministeren så vidt muligt fastsætter regler om afskæringskriterier, tålegrenser, husdyrbrugs indretning og drift, tekniske løsninger, egenkontrolregler, krav til placering og udformning af bebyggelse m.v., med henblik på at kommunalbestyrelsen i mindre grad end i dag skal foretage konkrete vurderinger og fastsætte vilkår, idet der for en række miljøpåvirkninger fastsættes de samme vilkår i nærmest alle godkendelser eller tilladelser.

4 Overordnede EU-retlige bindinger

En række EU-direktiver stiller krav til den nationale regulering af aktiviteter knyttet til husdyrproduktion og -avl samt anvendelse af husdyrgødning. Navnlig VVM-direktivet, IE-direktivet, habitatdirektivet, vandrammedirektivet, grundvandsdirektivet, drikkevandsdirektivet, nitratdirektivet, NEC-direktivet og havstrategidirektivet stiller krav til reguleringen. De overordnede forpligtelser efter disse direktiver og implementeringen i gældende ret beskrives derfor samlet i de følgende pkt. 4.1-4.8. Der redegøres for Miljø- og Fødevarerministeriets overordnede overvejelser om den fremadrettede direktivimplementering i forbindelse med beskrivelsen af den foreslåede ordning under pkt. 5.2 og 5.3 samt i pkt. 10, der indeholder en sammenfattende beskrivelse af lovforslagets forhold til EU-retten.

Husdyrbruglovens tilladelses- og godkendelsesordning samler i dag implementeringen af flere direktiver, herunder VVM-direktivets krav til procedurer for miljøkonsekvensvurdering af projekter, der kan påvirke miljøet væsentligt, habitatdirektivets krav om vurdering og beskyttelse af Natura 2000-områder og visse plante- og dyrearter samt IE-direktivets krav om forudgående godkendelse af større industrielle aktiviteter. Implementeringen af hvert enkelt direktiv kan således ikke ses isoleret.

4.1 VVM-direktivet

VVM-direktivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, stiller en række krav om forudgående miljømæssig vurdering af projekter, der vil kunne påvirke miljøet væsentligt. VVM-direktivet er et proceduredirektiv, der har til formål at sikre et generelt højt miljøbeskyttelsesniveau. Miljøbegrebet i VVM-direktivet er bredt og omfatter forhold som mennesker, fauna og flora, jordbund, vand, luft, klima og landskab, materielle goder og kulturarv.

Direktivet stiller ikke i sig selv krav til indholdet af myndighedernes beslutninger eller krav om et bestemt miljøbeskyttelsesniveau m.v. Direktivets krav retter sig derimod til bygherrer og myndigheders oplysningsgrundlag, procedurer, vurderinger, herunder med henblik på gennemsigtighed og inddragelse af offentligheden. For så vidt angår inddragelse af offentligheden m.v., gennemfører VVM-direktivet Århuskonventionens krav herom.

Efter direktivets artikel 2 skal medlemsstaterne vedtage de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan

forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, undergives et krav om tilladelse og forudgående miljøkonsekvensvurdering.

VVM-direktivets bilag I og II indeholder en udtømmende opregning af de projekter, der er omfattet af direktivets forpligtelser, men projektkategorierne skal forstås bredt. Projekter er i artikel 1 begrebsmæssigt defineret som »gennemførelse af anlægsarbejder eller andre installationer eller arbejder«, og »andre indgreb i det naturlige miljø eller i landskaber, herunder sådanne, der tager sigte på udnyttelse af ressourcer i undergrunden«. EU-domstolen har i sagerne C-121/11 af 19. april 2012 (Pro-Braine) og C-275/09 af 17. marts 2011 (Bruxelles Lufthavn) fastslået, at et projekt i VVM-direktivets forstand forudsætter, at der er tale om arbejde eller indgreb, som ændrer områdets fysiske karakteristika.

De projekter, der er obligatorisk VVM-pligtige, fremgår af bilag I, punkt 17, og omfatter anlæg til intensiv fjerkræavl og svineavl med mere end 85.000 pladser til slagtekyllinger, 60.000 pladser til høner, 3.000 pladser til slagtesvin (over 30 kg) eller 900 pladser til søer.

Herudover er enhver ændring eller udvidelse af projekter omfattet af bilag I obligatorisk VVM-pligtig, hvis ændringen eller udvidelsen i sig selv overstiger de fastsatte grænser i bilag I, jf. direktivets bilag I, punkt 24.

Anlæg til intensiv husdyravl, der ikke omfatter de i bilag I nævnte dyretyper, eller som ikke overskrider de i bilag I fastsatte grænser, er omfattet af direktivets bilag II, punkt 1, litra e). For disse projektyper skal der alene gennemføres en miljøkonsekvensvurdering, hvis de vil kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. artikel 4, stk. 2. Vurderingen heraf – screeningen – har således til formål at fastslå, om projektet ud fra navnlig sin art, placering og dimensioner kan forventes at få væsentlige miljømæssige indvirkninger. Hvis projektet ikke kan antages at få væsentlige miljømæssige indvirkninger, træffer VVM-myndigheden afgørelse om, at der ikke er VVM-pligt. Hvis VVM-myndigheden finder, at projektet kan forventes at få væsentlige miljømæssige konsekvenser, træffes afgørelse herom og projektet undergår samme VVM-proces som de projektyper, der er optaget på bilag I.

Udgangspunktet for bilag II-projekter er som nævnt, at screening sker ved en konkret vurdering af projektets indvirkning på omgivelserne. Det er dog efter direktivet muligt for medlemsstaterne at erstatte den konkrete vurdering i forhold til screeningen med generelle regler i form af tærskelværdier eller kriterier, dvs. regler, der på forhånd definerer, hvornår et bilag II-projekt kan eller ikke kan have væsentlig indvirkning på miljøet. Anvendelse af denne mulighed forudsætter, at fastlæggelsen af tærskelværdier eller kriterier sker under hensyntagen til de relevante udvælgelseskriterier i bilag III, dvs. bl.a. i projektets karakter og art, beliggenhed og mulige miljøpåvirkninger. Tærskelværdier og kriterier kan ikke kun baseres på ét af disse karakteristika, f.eks. størrelse, og tærskelværdierne må ikke bevirke, at en hel projektkategori undtages fra direktivets regler.

Medlemsstaterne har dermed mulighed for både at bestemme, hvornår der hverken er behov for en konkret screeningsafgørelse eller en miljøkonsekvensvurdering, og hvornår et projekt under alle omstændigheder skal gennemgå en fuld miljøkonsekvensvurdering. Der er således mulighed for at standardisere screeningen i generelle regler under forudsætning af, at udvælgelseskriterierne i bilag III er iagttaget, og i respekt for direktivets formål om, at intet projekt, der kan have en væsentlig indvirkning på miljøet i direktivets forstand, må unddrages en vurdering.

Ændringer eller udvidelser af projekter som nævnt i bilag I eller II, som ikke i sig selv er omfattet af bilag I, og som allerede er tilladt eller godkendt, er udført eller er ved at blive udført, er omfattet af bilag II og dermed kravet om screening, når de kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, jf. direktivets bilag II, punkt 13, litra a).

Projekter, der hverken er omfattet af bilag I eller II, skal ikke undergives nogen vurdering i henhold til direktivet. Det afgørende er derfor i relation til husdyravl i første omgang, om et projekt er omfattet af »anlæg til intensiv husdyravl«. Der skal således være tale om et anlæg, hvorfor f.eks. græsende dyr ikke i sig selv er omfattet af definitionen.

Direktivet indeholder ikke en nærmere definition af, hvad der forstås ved intensiv. Europa-Kommissionen har i vejledningen »Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive« fra 2015, side 40 og 41 anført, at bl.a. det forhold, at dyrene fodres og ikke udelukkende lever af det foder, som de har naturligt til rådighed, tillægges betydning for vurderingen. Europa-Kommissionens vejledning findes elektronisk på Kommissionens hjemmeside om VVM-direktivet, <http://ec.europa.eu/environment/eia/>.

For anlæg til intensiv husdyravl gælder, at en væsentlig del af miljøpåvirkningen sker som følge af udbringning af husdyrgødning på markarealer, hvis drift almindeligvis indgår som en integreret del af driften af staldanlæggene. Det følger heraf, at miljøpåvirkningen som følge af anvendelsen af husdyrgødning på arealerne skal vurderes som en del af projektet. Husdyrgødningen anvendes som gødskning til afgrøderne, og afgrøderne anvendes i høj grad som foder til dyrene.

For projekter, der er omfattet af bilag II (screening for VVM-pligt), vil vurderingen af miljøpåvirkningen som følge af udbringning af husdyrgødning på arealerne kunne ske ud fra kriterier som beskrevet ovenfor. Herved ville en vurdering af de konkrete arealer til udbringning af husdyrgødning fra et husdyrbrug kunne erstattes af et kriterium om, at det ikke giver anledning til VVM-pligt, hvis bortskaffelsen af husdyrgødning fra det screeningspligtige husdyrbrug sker til arealer omfattet af anden regulering, som sikrer, at der ikke vil ske en væsentlig indvirkning på miljøet.

For projekter, der er omfattet af bilag I (obligatorisk VVM-pligt), vil der som udgangspunkt skulle foretages en konkret vurdering af hele projektet, herunder skulle vurderes, hvorledes husdyrgødningen håndteres forsvarligt. Dette kan også i denne situation ske ved henvisning til generelle

regler, der sikrer en forsvarlig håndtering, jf. ovenfor om bilag II-projekter. Derudover skal der udarbejdes en VVM-redegørelse med en række oplysninger og vurderinger om projektets virkninger.

For projekter omfattet af bilag I eller bilag II er der – varierende – regler om inddragelse af berørte og offentligheden i øvrigt samt regler om offentliggørelse af afgørelser.

4.1.1 Overordnet om implementeringen af VVM-direktivet i den gældende husdyrbruglov

VVM-direktivets krav til vurdering af projekters virkning på miljøet er en integreret del af husdyrbruglovens formål og tilladelses- og godkendelsesordning sammen med især kravene efter habitatdirektivet og IE-direktivet. Ordningen i loven går i hovedtræk ud på, at husdyrbrug, som er screeningspligtige efter VVM-direktivet, omfattes af krav om tilladelse eller godkendelse i lovens §§ 10 og 11, mens obligatorisk VVM-pligtige husdyrbrug er samordnet med IE-direktivets krav og omfattet af godkendelsespligt efter § 12.

For så vidt angår husdyrbrug, der ikke er omfattet af tilladelses- og godkendelsesreglerne, sikres det, at direktivet overholdes via en række generelle regler, herunder reglerne i lovens kapitel 2, bekendtgørelse nr. 1324 af 15. november 2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (herefter husdyrgødningsbekendtgørelsen), bekendtgørelse nr. 467 af 23. maj 2016 om miljøregulering af visse aktiviteter (hefter miljøaktivitetsbekendtgørelsen) m.v.

Godkendelsesordningen for husdyrbrug omfattet af lovens § 12, stk. 2, indebærer en procedure, der lever op til kravene for obligatorisk VVM-pligtige projekter. Grænsen i § 12 er fastsat således, at obligatorisk VVM-procedure følger grænsen for godkendelsespligt efter IE-direktivet, og indebærer i hovedtræk, at alle husdyrbrug med mere end 250 dyreenheder eller flere end 2.000 stipladser til slagtesvin, 750 stipladser til søer eller 40.000 stipladser til fjerkræ er omfattet af godkendelsespligten. Der gælder et dobbeltkrav, idet godkendelsespligt både kan udløses, hvis det fastsatte antal stiplader overskrides, og hvis dyreenhedsgrænsen overskrides.

Stipladsgrænsen svarer til grænsen i IE-direktivet, der er omtalt under pkt. 4.2, som er lavere end grænsen for obligatorisk VVM-pligt i VVM-direktivet. I modsætning til stipladsgrænsen omfatter godkendelsespligten på 250 dyreenheder alle dyrearter, herunder bl.a. mink og kvæg. Godkendelsespligten i disse tilfælde er således udtryk for national regulering, der går videre end påkrævet efter VVM-direktivet og IE-direktivet. Der henvises til pkt. 10.2 om forholdet til EU-retten.

Lovens tilladelses- og godkendelsesordning omfatter både anlæg og arealer og bestemmer, at alle relevante arealer til udbringning af gødning skal medtages ved vurderingen af en ansøgning, dvs. ikke alene de arealer, der hører til husdyrbruget, men hele bedriftens arealer og eventuelt tredjemandsarealer.

Som omtalt i pkt. 4.1.1 anses anvendelsen af husdyrgødning på arealerne almindeligvis for en del af projektet, når

arealdriften indgår som en del af anlæggets forudsatte drift. Efter gældende ret skal det ikke vurderes i hvert enkelt tilfælde, om konkrete arealer er en del af projektet eller ej, idet det er nærmere reguleret i husdyrbrugloven, hvilke arealer, f.eks. bedriftens og aftalearealer på andre bedrifter, der betragtes som omfattet af projektet.

Vurderingen af udbringningen af husdyrgødning på arealerne knyttes herefter altid til vurderingen af et bestemt husdyrbrug og dermed dyrehold. Hvis husdyrbruget i øvrigt er obligatorisk VVM-pligtigt, skal den påkrævede procedure følges for hele projektet, dvs. også i forhold til udbringningen af husdyrgødning på arealerne. Hvis husdyrbruget er omfattet af regler om screeningspligt, så omfatter screeningen også en vurdering af miljøpåvirkningerne fra udbringningen af husdyrgødning på arealerne.

Vurderingen af arealerne omfatter primært arealer inden for bedriften. Efter praksis medtages alle de arealer, som drives under samme CVR-nummer som husdyrbruget, dvs. både ejede og forpagtede arealer. Ved overførsel af husdyrgødning til en anden bedrift, ofte et plantebrug, omfatter vurderingen også udbringningen på den anden bedrift, medmindre arealerne hos modtageren er omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven.

Det er alene første gang et husdyrbrug miljøgodkendes efter husdyrbrugloven, at alle de arealer, som husdyrbruget råder over til udbringning af husdyrgødning, medtages. Herefter vil ændring af arealerne skulle anmeldes til kommunalbestyrelsen. Hvis de indskiftede arealer ikke er mere sårbare end de oprindeligt godkendte arealer, kræves ikke yderligere vurdering.

Regler om ansøgningsgrundlaget er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Kravene til ansøgninger om tilladelse efter § 10 indebærer som udgangspunkt, at ansøger skal afgive få oplysninger om de eksisterende miljø- og planforhold m.v. og det ønskede projekt i et skema, mens en ansøgning efter § 11 i vidt omfang – men ikke fuldstændig – svarer til en § 12-ansøgning for VVM-pligtige projekter.

Hvis kommunalbestyrelsen på det foreliggende grundlag vurderer, at en ansøgning efter § 10 kan have væsentlige virkninger på miljøet, som ikke kan afbødes med vilkår, skal der meddeles afslag efter lovens § 32 med henblik på, at ansøger i stedet kan vælge, at ansøgningen skal behandles efter den udvidede screeningsprocedure i § 11. Afgørelsen efter § 32 erstatter screeningsafgørelsen om ikke-VVM-pligt, som kræves efter direktivet.

Ansøgninger om godkendelse efter lovens §§ 11 og 12 skal indeholde en miljøredegørelse svarende til kravene til en VVM-redegørelse efter direktivets bilag IV. Kommunen laver på baggrund af ansøgerens miljøredegørelse og kommunens egne oplysninger en samlet miljøvurdering med henblik på udarbejdelse af udkast til godkendelse med tilhørende vilkår.

VVM-direktivet stiller krav om inddragelse af offentligheden i VVM-proceduren. For husdyrbrug omfattet af § 12, stk. 2, herunder de husdyrbrug, der er omfattet af direktivets krav om obligatorisk VVM-pligt, skal der derfor altid gen-

nemføres en offentlighedsprocedure forud for godkendelsen, jf. lovens § 55. Offentlighedsproceduren indebærer, at kommunalbestyrelsen tidligt i beslutningsproceduren bl.a. offentliggør en kort beskrivelse af hovedtrækkene i det påtænkte projekt med oplysninger om, at ansøgningen er undergivet VVM-procedure.

Dermed sikres en tidlig inddragelse af offentlighedens synspunkter og overordnede kommentarer til det konkrete projekt og grundlaget for miljøvurderingen og afgørelsesudkastet. Når myndigheden har udfærdiget et udkast til afgørelse inklusiv miljøredegørelsen, sendes dette til dem, der har anmodet herom, f.eks. lokale foreninger og lignende, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, med en frist på 6 uger for kommentarer m.v. Udkast eller orientering herom sendes tillige til naboer og andre berørte med oplysning om 6 ugers-fristen.

Hvis en ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug omfattet af § 11 efter kommunalbestyrelsens vurdering kan have væsentlig indvirkning på miljøet, dvs. projektet screenes til VVM-pligt, skal offentlighedsproceduren i § 55 også følges i disse tilfælde. Tilsvarende gælder for udvidelser eller ændringer af husdyrbrug, der er omfattet af § 12, stk. 3, og som kan indebære en væsentlig indvirkning på miljøet.

De nærmere krav til kommunalbestyrelsens vurdering og afgørelse er navnlig fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, hvori der er fastsat beskyttelsesniveauer for fosfor, nitrat, ammoniak og lugt. Hvis beskyttelsesniveauerne ikke kan overholdes for et konkret projekt, anses det for en væsentlig miljøpåvirkning. Det følger af bekendtgørelsen, at kommunalbestyrelsen ikke må meddele tilladelse eller godkendelse til projekter, der medfører væsentlig virkning på miljøet, hvilket i øvrigt også gælder for andre typer af miljøpåvirkninger end dem, der er fastsat beskyttelsesniveau for i bekendtgørelsen.

4.1.2 Ændringer af VVM-direktivet i 2014

VVM-direktivet er senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (EUT L 124 af 25. april 2014, s. 1). Ændringerne af VVM-direktivet i 2014 skal være gennemført senest 16. maj 2017. Ændringerne vedrører bl.a. følgende forhold:

Krav til sagsbehandlingstid: Screeningsafgørelser skal træffes hurtigst muligt og inden for en periode på 90 dage efter, at bygherren har fremlagt de oplysninger, som er nødvendige for, at afgørelsen kan træffes. Afgørelser om tilladelse eller afslag til et projekt omfattet af miljøkonsekvensvurdering skal træffes inden for en rimelig tidsfrist. I dag gælder der ingen frister efter direktivet. Der vil efter direktivændringen i særlige tilfælde være mulighed for en individuelt skriftligt begrundet fristforlængelse af 90 dages fristen, f. eks. begrundet i projektets art, kompleksitet, placering eller dimensioner.

Begrundelse m.v.: Myndighedens afgørelse om, hvorvidt et screeningspligtigt projekt skal undergives miljøkonsekvensvurdering skal begrundes og gøres offentlig tilgængelig. Endvidere stilles en række krav til begrundelse og offentlig tilgængelighed af afgørelser om tilladelse eller afslag til et projekt omfattet af miljøkonsekvensvurdering. Kravene er videregående end kravene efter det gældende direktiv.

»One stop shop«: Der indføres en såkaldt »one stop shop«, som knæsetter princippet om, at en bygherre kun skal henvende sig til én myndighed, når et konkret projekt både kræver en vurdering efter VVM-reglerne og en vurdering efter andre EU-direktiver, f.eks. habitatdirektivet.

Bygherrens rolle: Det tydeliggøres, at det er bygherren, der har ansvaret for at udarbejde en VVM-redegørelse, og som noget nyt skal bygherren lade VVM-redegørelsen udarbejde af kompetente eksperter, mens VVM-myndigheden skal sikre, at den har eller kan få den fornødne ekspertise til at vurdere VVM-redegørelsen.

Tærskelværdier og afskæringskriterier: Det tydeliggøres med ændringen af direktivets artikel 4, at medlemsstaterne kan fastsætte tærskelværdier eller kriterier for, hvornår det ikke er nødvendigt at underkaste projekter hverken en konkret screeningsafgørelse eller en miljøkonsekvensvurdering, og/eller tærskelværdier eller kriterier for, hvornår projekter skal underkastes en obligatorisk miljøkonsekvensvurdering.

Indførelse af minimumsfrist for høringer: Som noget nyt fastsætter direktivet, at tidsrammerne for høring af den berørte offentlighed om miljøkonsekvensvurderingsrapporten, jf. artikel 5, stk. 1, ikke må være kortere end 30 dage.

Overvågning: Hvis et projekt antages at have væsentlige skadelige virkninger på miljøet, kan VVM-tilladelsen til projektet som noget nyt indeholde vilkår om overvågning.

Herudover er der foretaget en række justeringer og præciseringer af direktivets bestemmelser. Bl.a. er de faktorer, som miljøkonsekvensvurderingen på passende måde skal påvise, beskrive og vurdere et projekts væsentlige direkte og indirekte virkninger på, præciseret, sådan at de omfatter befolkning og menneskers sundhed, biologisk mangfoldighed med særlig vægt på arter og naturtyper, der er beskyttet i henhold til habitatdirektivet og fugledirektivet, jordarealer, jordbund, vand, luft og klima, materielle goder, kulturarv og landskabet og samspillet mellem faktorerne.

4.1.3 Overvejelser om behovet for ændringer som følge af VVM-direktiv 2014

Husdyrbruglovens tilladelses- og godkendelsesordning samler som beskrevet hensyn og myndighedsbehandling m.v. efter flere regelsæt i én integreret proces, der i et nærmere bestemt omfang overflødig gør sagsbehandling og tilladelse m.v. efter anden lovgivning. Lovens formål er i overensstemmelse med VVM-direktivets miljøbegreb formuleret bredt, herunder hensyn til miljø, natur, landskab, kulturarv, biologisk mangfoldighed og menneskers sundhed og livsvilkår. Efter lovens § 68 skal afgørelser efter loven eller regler udstedt i medfør af loven koordineres med afgørelser efter

miljøbeskyttelsesloven, i det omfang det er nødvendigt til opfyldelse af lovens formål.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 3 er det fastsat, at kommunalbestyrelsen ved afgørelser om tilladelser og godkendelser, samtidig skal træffe eventuelle afgørelser efter miljøbeskyttelsesloven eller regler fastsat i medfør heraf, herunder tilladelse til eller godkendelse af listevirksomhed, der udføres som biaktivitet til husdyrproduktionen, spille-vandstilladelse m.v.

Efter Miljø- og Fødevareministeriets vurdering bygger den gældende regulering, der vil blive videreført med lovforslaget, derfor i meget høj grad på princippet om »one stop shop« og samtidighed i sagsbehandlingen.

Ændringen af VVM-direktivet indebærer desuden nye og supplerende krav til screeningsafgørelser. Det betyder bl.a., at afgørelser om tilladelser og godkendelser, hvor screeningen er integreret i myndighedsbehandlingen efter husdyrbrugloven, vil skulle undergives krav om, at der træffes afgørelse inden for 90 dage fra ansøger har givet de oplysninger, der skal fremlægges i henhold til VVM-direktivets artikel 4, stk. 4, og bilag II. A. Afgørelsen skal begrundes.

Miljø- og Fødevareministeriet finder i den forbindelse, at kravene til disse afgørelser bør præciseres, så det fremgår, at de skal indeholde hovedårsagerne for vurderingen med henvisning til de relevante kriterier i VVM-direktivets bilag III. Begrundelseskravet gælder, uanset om screeningsafgørelsen går ud på, at projektet skal undergives en miljøkonsekvensvurdering, eller den går ud på, at projektet ikke skal miljøkonsekvensvurderes. Der henvises i øvrigt til pkt. 5.3.4.2.

Der vil desuden skulle stilles krav til de ansøgninger, der danner grundlag for en screening, hvorefter ansøgningerne skal indeholde de nødvendige oplysninger om et konkret projekts karakteristika og dets forventede væsentligste virkninger på miljøet i overensstemmelse med direktivets bilag III og det nye bilag II. A.

Kravet i VVM-direktivets artikel 5, stk. 3, litra a, om at bygherren, dvs. ansøger, skal sikre, at miljøkonsekvensvurderingsrapporten udarbejdes af kompetente eksperter, skal indarbejdes i reglerne om de oplysninger, der skal gives ved ansøgninger omfattet af VVM-proceduren. I dag udarbejdes ansøgninger inklusiv miljøredegørelse efter §§ 11 og 12 ofte af landbrugskonsulenter, som i denne sammenhæng må anses for at være kompetente eksperter. Det er ikke udelukket, at eksperter også kan være ansat hos ansøger. Det nye krav om anvendelse af ekspertbistand forventes ikke at medføre yderligere byrder for ansøger.

Som følge af, at direktivet indfører en minimumsfrist for høringer bør høringsfristen i lovens § 55 ændres til mindst 30 dage i stedet for den nugældende faste frist på 6 uger, således at lovens frist svarer til direktivets. Der henvises herom til pkt. 5.3.5.2.

4.2 IE-direktivet

IE-direktivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening),

indeholder generelle principper for en integreret indsats over for forureningen fra de større industrielle aktiviteter, der er nævnt i direktivets bilag I. Formålet er at forebygge og begrænse luft-, vand- og jordforurening fra større industrielle kilder i Europa med henblik på at forbedre miljøet i hele EU. IE-direktivet er en sammenskrivning af syv eksisterende direktiver, herunder IPPC-direktivet, jf. Europa-Parlamentets direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (kodificeret udgave). IE-direktivet indeholder dog også ændringer i forhold til de tidligere regler på området.

Direktivet bygger bl.a. på et princip om integreret forureningsbekæmpelse med henblik på mere bæredygtig balance mellem menneskets aktiviteter og den samfundsmæssige udvikling på den ene side og et generelt højt miljøbeskyttelsesniveau på den anden side. Den integrerede forureningsbekæmpelse sker ud fra en helhedsvurdering, hvor forureningen fra et anlæg vurderes samlet, samtidig med at der tages hensyn til affald, der produceres på anlægget, behovet for at begrænse udnyttelsen af naturressourcer og behovet for effektiv udnyttelse af energien.

Direktivet omfatter i bilag I, punkt 6.6, intensiv fjerkræavl eller svineavl, hvor der er flere end 40.000 pladser til fjerkræ, flere end 2.000 pladser til fedesvin (over 30 kg) eller flere end 750 pladser til søer.

Centralt i direktivet er godkendelseskravet, jf. artikel 4, stk. 1, hvorefter nye anlæg og aktiviteter og væsentlige ændringer eller udvidelser af eksisterende anlæg og aktiviteter skal underkastes krav om forudgående godkendelse, og at godkendelser skal tages op til revurdering i nærmere bestemt omfang og tilfælde. Godkendelseskravet kan ikke helt erstattes af almindelige bindende forskrifter, men hvis der er fastsat almindeligt bindende forskrifter, kan godkendelsen nøjes med at henvise til dem.

Om en udvidelse er væsentlig, beror bl.a. på en vurdering i forhold til de faktorer, der er nævnt i direktivets artikel 12, herunder virksomhedens emissioner og anvendelse af bedste tilgængelige teknik til at begrænse forureningen mest muligt. Anlægsændringer og udvidelser er væsentlige, når de kan få negativ og betydelig indvirkning på menneskers sundhed eller miljøet, jf. artikel 3, nr. 9. Enhver anlægsændring og udvidelse er herudover væsentlig, når ændringen i sig selv har et omfang, der svarer til kapacitetstærsklerne i direktivets bilag I, jf. artikel 20, stk. 3.

Et andet centralt element i direktivet er kravet om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), der overordnet set indebærer, at det med henblik på fastsættelse af emissionsgrænseværdier og andre vilkår skal fastlægges, hvad der, ud fra en teknisk og økonomisk vurdering i almindelighed, er muligt for den pågældende sektor i relation til forebyggelse og begrænsning af forurening (proportionalitet).

Dette indebærer, at de emissionsgrænseværdier for forurenende stoffer og andre godkendelsesvilkår, som skal fastsættes på baggrund af den bedste tilgængelige teknik, kommer til at gælde som minimumskrav for alle i den pågældende sektor uanset den enkeltes økonomiske formåen og belig-

genhed. Det følger af IE-direktivets artikel 15, stk. 2, at emissionsgrænseværdier fastsættes på baggrund af den bedste tilgængelige teknik, uden at der foreskrives anvendelse af en bestemt teknik eller teknologi. En ansøger kan således selv vælge, hvordan emissionsgrænseværdierne, som godkendelsesmyndigheden fastsætter på baggrund af BAT, skal overholdes. Den bedste tilgængelige teknik kan bestå af en kombination af flere teknikker eller teknologier.

Efter direktivets artikel 15, stk. 4, kan der i særlige tilfælde dispenseres til mindre strenge emissionsgrænseværdier, hvis det ved en vurdering påvises, at opnåelsen af emissionsniveauer, der er forbundet med de bedste tilgængelige teknikker som beskrevet i BAT-konklusionerne, vil medføre uforholdsmæssigt store omkostninger sammenlignet med miljøfordelene som følge af det pågældende anlægs geografiske placering eller de lokale miljøforhold, eller det pågældende anlægs tekniske egenskaber. Kompetente myndigheder skal under alle omstændigheder sikre, at der ikke forårsages væsentlig forurening, og at der opnås et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Europa-Kommissionen udgiver løbende BAT-reference-dokumenter (BREF-dokumenter), som indeholder eksempler på, hvad der må betragtes som BAT inden for de enkelte industrielle aktiviteter, som er omfattet af IE-direktivet, herunder anlæg til intensiv svine- og fjerkræavl over de fastsatte tærskler. Konklusionerne i BREF-dokumenterne offentliggøres som såkaldte BAT-konklusioner. BAT-konklusionerne er en opsummering af hvert enkelt BREF-dokument og sammenfatter, hvad der er BAT for branchen, herunder hvilke emissionsniveauer, der kan opnås med de teknikker og teknologier, som er BAT. De BAT-konklusioner, der indgår i BREF-dokumentet, og som vedtages af Europa-Kommissionen, skal anvendes i forbindelse med godkendelse, vilkårsfastsættelse og revurdering. Der skal foretages revurdering, og ændringerne skal være gennemført inden for 4 år efter offentliggørelsen af en BAT-konklusion i EU-Tidende.

Ifølge BREF-dokumentet for svin og fjerkræ er spredning af husdyrgødning på markerne en af aktiviteterne på en bedrift med intensiv husdyrproduktion. Forurening med bl.a. kvælstof og fosfor, som følge af udbringning, betragtes som emission.

Direktivet indeholder bl.a. i bilag IV krav til procedurer for inddragelse af offentligheden, offentliggørelse af afgørelser m.v. samt krav om adgang til klage eller domstolsprøvelse, der i vid udstrækning er sammenfaldende med VVM-direktivets krav i forhold til bilag I projekter.

4.2.1 Overordnet om implementeringen af IE-direktivet i den gældende husdyrbruglov

Husdyrbrugloven, der trådte i kraft i 2007, videreførte i vidt omfang den gældende regulering af husdyrbrug efter miljøbeskyttelseslovens § 33. Det drejede sig bl.a. om godkendelse af de store husdyrbrug omfattet af IPPC-direktivet, men også andre husdyrbrug med mere end 250 dyreenheder, som i husdyrbrugloven reguleres i § 12. Endvidere videre-

førtes overordnede regler om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) og revurdering.

IE-direktivet gennemførtes i husdyrbrugloven ved lov nr. 446 af 23. maj 2012. Lovændringen indebar en række præciseringer af lovtæksten for at bringe den tættere på direktivet, bl.a. er den bedste tilgængelige teknik og fjerkræ nu defineret i loven. Desuden er affattelsen af bl.a. § 12 præciseret i overensstemmelse med direktivet. Herudover er der bl.a. indsat en række bemyndigelser i loven med henblik på fastsættelse af nærmere regler til gennemførelse af direktivet.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der på den baggrund indsat en definition af såkaldte IE-husdyrbrug, hvorved forstås husdyrbrug, der har aktiviteter omfattet af § 12, stk. 1, nr. 1-3, svarende til direktivets grænse. I bekendtgørelsen er i forlængelse heraf fastsat en række krav, der følger af IE-direktivet, som alene omfatter IE-husdyrbrug, herunder regler om at BAT-konklusionerne er bindende og udløser en revurdering, hvor påbudte ændringer som følge af revurderingen skal være gennemført inden for 4 år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen, krav om indberetning af visse oplysninger i forbindelse med egenkontrol, krav om underretning om manglende overholdelse af vilkår, regler om kommunalbestyrelsens fastlæggelse af emissionsgrænseværdier, regler om ophør af driften og regler om digital offentliggørelse af kommunalbestyrelsernes afgørelser. For så angår de danske regler om revurderinger af godkendelser set i forhold til IE-direktivets krav henvises til pkt. 5.3.3 om retsbeskyttelse, påbud og revurdering m.v.

For så angår angår BREF-dokumentets anbefalinger vedrørende udbringning af husdyrgødning på arealerne, er disse sammenfaldende med en række af husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler om udbringning af husdyrgødning. Derfor indgår udbringning af husdyrgødning ikke i BAT-standardvilkårene for husdyrbrugets anlæg.

Regler om inddragelse af offentligheden, offentliggørelse, klageadgang m.v. er fastsat i husdyrbruglovens kapitel 6 og 7.

4.3 Habitatdirektivet m.v.

Habitatdirektivet, jf. Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, har til formål at fremme biodiversiteten i medlemsstaterne ved at definere en fælles ramme for beskyttelsen af arter og naturtyper, der er af betydning for EU. Dette sker hovedsageligt gennem udpegning af særlige bevaringsområder, habitatområderne samt generel beskyttelse af visse arter. Den overordnede målsætning er at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter eller naturtyper, som er omfattet af direktivet.

Habitatdirektivet omfatter mere end 200 naturtyper og 700 arter af planter og dyr, hvoraf ca. 60 naturtyper og mere end 100 arter findes i Danmark.

Fuglebeskyttelsesdirektivet, jf. Rådets direktiv 79/409 af 2. april 1979, om beskyttelse af vilde fugle med senere ændringer, forpligter EU's medlemslande til at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU, bl.a. ved at ud-

pege fuglebeskyttelsesområder. Fuglebeskyttelsesdirektivet omfatter alle vilde fugle. Der udpeges fuglebeskyttelsesområder for visse sjældne og fåtallige ynglefugle og internationalt vigtige forekomster af trækfugle. Der gælder tilsvarende målsætninger om at sikre og genoprette bestande og levesteder for fugle.

Habitatområderne udgør sammen med fuglebeskyttelsesområderne Natura 2000-områderne. De internationale naturbeskyttelsesområder omfatter Natura 2000-områderne og Ramsarområderne.

Medlemsstaterne skal efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, træffe passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i Natura 2000-områderne samt forstyrrelser af de arter, for hvilke områderne er udpeget, for så vidt disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for direktivernes målsætning. Bestemmelsen forudsætter en pligt til »at undgå en forringelse og forstyrrelser, der kan få væsentlige virkninger med hensyn til [habitatdirektivets] målsætninger«, jf. EU-domstolens dom C-399/14 Grüne Liga Sachsen, præmis 37.

Ifølge habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, skal der, inden der meddeles tilladelse til en plan eller et projekt, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendigt for Natura 2000-området forvaltning, sikres, at projektet i sig selv og i sammenhæng med andre planer og projekter ikke kan påvirke området væsentligt. Hvis en væsentlig påvirkning ikke kan udelukkes, skal der gennemføres en konsekvensvurdering. Myndigheden må kun give tilladelse til projektet, hvis det med konsekvensvurderingen »uden rimelig tvivl« og »ud fra et videnskabeligt synspunkt« kan fastslås, at der ikke sker skade på områdets integritet, jf. også EU-Domstolens dom af 13. december 2007 i sag C-418/04, Kommissionen mod Irland, præmis 226 ff. Habitatdirektivet definerer ikke som VVM-direktivet, hvad der skal forstås som et »projekt«. Det bemærkes, at fortsættelse af hidtidig almindelig landbrugsmæssig drift, der ikke kræver fornyet godkendelse eller tilladelse, ikke er omfattet af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Ligeledes er generel regulering af almindelige arealanvendelse sædvanligvis ikke omfattet af kravet om konsekvensvurdering i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, og artikel 6, stk. 3, gælder for såvel habitatområder som fuglebeskyttelsesområder.

I situationer, hvor der er tale om, at der skal meddeles tilladelse til et konkret projekt, og der derved er en pligt til at foretage en konsekvensvurdering efter artikel 6, stk. 3, antages det ud fra EU-domstolens praksis, at det kun er muligt at undtage konkrete projekter fra habitatvurderinger, hvis der foreligger videnskabeligt begrundede kriterier, som på forhånd kan udelukke, at den pågældende aktivitetstype kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Der henvises bl.a. til EU-Domstolens dom af 6. april 2000 i sag C-256/98 (Kommissionen mod Frankrig), EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02 (Hjertemusling-dommen), EU-Domstolens dom af 28. februar 2006 i sag C 98/03 (Kommissionen mod Tyskland), EU-Domstolens dom af 13. december 2007 i sag C-418/04 (Kommissionen mod Irland)

og EU-Domstolens dom af 4. marts 2010 i sag C-241/08 (Kommissionen mod Frankrig).

Direktivet kræver ikke en forudgående konkret vurdering, hvis det på forhånd, på grundlag af objektive kriterier ud fra et videnskabeligt synspunkt, kan fastslås, at de projekter, der omfattes af regler med generelt fastsatte afskæringskriterier, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre planer og projekter vil kunne påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Med forslaget til ny husdyrregulering sker der et paradigmeskifte, hvor udbringningsarealerne ikke længere indgår i de konkrete tilladelser og godkendelser, men fuldt ud reguleres via generelle regler. Husdyrgødning har en direkte og tæt sammenhæng med de konkrete husdyrbrug. Husdyrgødningen vil således altid stamme fra et konkret husdyrbrug. Tilladelserne til husdyrbrug vil fremover indeholde størrelsen på de konkrete anlæg, og vil derigennem regulere mængden af dyr, et husdyrbrug kan have. Tilladelserne til de konkrete husdyrbrug (anlæg m.v.) regulerer således også indirekte, hvor meget husdyrgødning, der vil være til rådighed for udbringning på arealer, der enten tilhører husdyrbruget eller tredjemand. Mængden af husdyrgødning er derfor direkte afhængigt af de bagvedliggende konkrete husdyrbrug, der meddeles tilladelse til. Som nævnt ovenfor i pkt. 4.1 har husdyrgødning en så direkte og tæt sammenhæng til de konkrete anlæg (husdyrbrugene), at udbringningen af husdyrgødning anses som en del af det konkrete anlægsprojekt efter VVM-direktivet, og derfor også er en del af den VVM-vurdering, der foretages i henhold til direktivet. VVM-direktivets projektbegreb er efter EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02, Waddenzee, relevant at inddrage i vurderingen af, hvornår der er tale om et projekt i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3's forstand. Uanset at der for arealreguleringen er tale om generel regulering, som sædvanligvis ikke er omfattet af habitatdirektivets projektbegreb, vurderes det som følge af den tætte sammenhæng til de konkrete husdyrbrug, at den foreslåede regulering er omfattet af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Der er derfor behov for at fastsætte generelle afskæringskriterier, der sikrer, at der ikke efter overgangen fra konkrete tilladelser til generel regulering sker en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder, ligesom hensynet til yngle- eller rasteområder for arter på habitatdirektivets bilag IV skal varetages.

Efter habitatdirektivets artikel 12 skal medlemsstaterne desuden træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a, med forbud mod bl.a. forsætlig indfangning eller drab af arterne, forsætlig forstyrrelse og beskadigelse eller ødelæggelse af arternes yngle- eller rasteområder.

Formålet med forbuddet mod at beskadige eller ødelægge de beskyttede arters yngle- eller rasteområder er at bidrage til at sikre arternes og bestandenes bevaringsstatus i overensstemmelse med direktivets formål. Forbuddet kan således betragtes som overholdt, hvis yngle- eller rasteområder og bestande opretholdes på samme niveau som hidtil, og den

økologiske funktionalitet af områderne opretholdes. Der er ikke en direkte forpligtelse til effektivt at forbedre bevaringsstatus.

Forekomst af bilag IV-arter kan indebære begrænsninger og eventuelt forudsætte projektilpasninger med henblik på at undgå skade på den økologiske funktionalitet for den pågældende art, herunder eventuelt i form af foranstaltninger, som kan afværge, at yngle- eller rasteområder samlet set beskadiges eller ødelægges. Hvis dette ikke er muligt, kan et projekt kun gennemføres, hvis fravigelsesbetingelserne i direktivets artikel 16 er opfyldte.

Beskyttelsen af bilag IV-arter gælder både i og uden for Natura 2000-områderne. Nogle af arterne er desuden en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne. Beskyttelsesbestemmelserne er imidlertid ikke af samme art og har ikke samme anvendelsesområde. Bestemmelserne gælder derfor parallelt.

4.3.1 Overordnet om implementeringen af habitatdirektivet i den gældende husdyrbruglov

Habitatvurderingen sker i dag som et integreret led i tilladelsen eller godkendelsen efter husdyrbrugloven. Grænsen for, hvornår et projekt om husdyravl skal screenes og eventuelt konsekvensvurderes efter habitatdirektivet, er væsentligt lavere end godkendelsesgrænsen efter IE-direktivet og grænsen for obligatorisk VVM-pligt efter VVM-direktivet. Det er således et krav efter habitatdirektivet, at også mindre projekter for husdyravl screenes eller vurderes efter habitatdirektivet.

Natura 2000-områder og yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter påvirkes dels af den diffuse baggrundsbelastning, og dels af ammoniakemission fra husdyranlæg.

Påvirkning af Natura 2000-områder og yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter som følge af udbringning af husdyrgødning sker endvidere ved udvaskning eller overfladeafstrømning af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) til vandområder. Der kan desuden ske påvirkning som følge af ammoniakdeposition på ammoniakfølsomme naturområder på land.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer for ammoniakpåvirkning af natur fra stalde og lagre er fastsat med henblik på at gennemføre habitatdirektivet i forhold til husdyrbrug, der er omfattet af lovens tilladelses- og godkendelseskrav. Det fastsatte beskyttelsesniveau for kategori 1-natur (omfattet af habitatdirektivet) er således fastsat med henblik på at sikre, at der ikke kan ske skade på habitatnatur. Kommunalbestyrelsen kan dog helt undtagelsesvist meddele afslag til et konkret ansøgt projekt, der overholder kravet.

Habitatdirektivet i relation til revurdering behandles i pkt. 5.3.3.1, hvortil der henvises.

For så vidt angår nitratudvaskning fra udbringningsarealerne til overfladevand og fosforoverskud på udbringningsarealerne er beskyttelsesniveauerne fastlagt således, at overholdelse heraf som altovervejende hovedregel vil være tilstrækkeligt til at undgå væsentlige miljøpåvirkninger. Hvis

kommunalbestyrelsen vurderer, at de fastsatte beskyttelsesniveauer i konkrete tilfælde ikke er tilstrækkelige til at udelukke væsentlige miljøpåvirkninger af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, skal der efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsættes yderligere vilkår, der sikrer, at habitatdirektivet overholdes. Kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på ansøgningen, hvis dette ikke kan sikres.

I praksis er der konkrete eksempler på, at Natur- og Miljøklagenævnet, i overensstemmelse med habitatdirektivet og Miljøstyrelsens vejledning på området, har anerkendt muligheden for vilkårsfastsættelse udover, hvad der følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011, jf. j.nr. NMK-133-00068, er et eksempel på dette. På et tidspunkt, hvor den såkaldte planteavlsregel ikke var indarbejdet i bilag 4, gjorde nævnet med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning rede for, at hvis ansøger ville kunne nedbringe kvælstofudvaskningen til niveau med planteavlsbrug, så ville projektet kunne godkendes. Nævnet stadfæstede derfor kommunens afgørelse med tilføjelse af et vilkår om, at ansøger skulle redegøre for, hvordan kvælstofudvaskningen ville kunne nedbringes til planteavlsniveau. Denne praksis er efterfølgende indarbejdet i bilag 4.

For så vidt angår de øvrige påvirkninger som følge af udbringning af husdyrgødning, hvilket i praksis omfatter ammoniakfordampning i forbindelse med selve udbringningen samt tab af næringsstoffer ved erosion og overfladeafstrømning, er der ikke tilsvarende fastsat et beskyttelsesniveau i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4. Kommunens forpligtelse efter husdyrbrugloven til at stille vilkår, der sikrer, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, omfatter imidlertid også disse påvirkninger. Miljøstyrelsens husdyrvejledning indeholder et beskyttelsesniveau for ammoniakfordampning i forbindelse med selve udbringningen samt for tab af næringsstoffer ved erosion og overfladeafstrømning, som kommunernes vilkårsfastsættelse kan tage udgangspunkt i.

Der følger endvidere en forpligtelse for kommunalbestyrelsen til i forbindelse med behandlingen af en konkret tilladelse eller godkendelse at vurdere om yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter kan blive beskadiget eller ødelagt på grund af forurening fra produktionsanlægget. Desuden vurderer kommunen, om udspreddning af husdyrgødning i forbindelse med produktionen vil kunne ødelægge eller beskadige yngle- eller rasteområder for bilag IV arter. Der henvises endvidere til pkt. 5.3.1.3.1.4.

4.4 Vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet

Vandrammedirektivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, er moderdirektiv til grundvandsdirektivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse.

Vandrammedirektivets overordnede formål er at fastlægge en ramme for beskyttelse af vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, så medlemsstaterne bl.a. forebygger yderligere forringelse og beskytter og forbedrer vandøkosystemernes tilstand og, hvad angår deres vandbehov, også tilstanden for terrestriske økosystemer og vådområder, der er direkte afhængige af vandøkosystemerne.

Vandrammedirektivet kan anses som en form for »paraplydirektiv«, idet direktivet bygger »oven på« tidligere direktiver vedrørende beskyttelse af vand, herunder nitratdirektivet.

Efter vandrammedirektivets artikel 4 skal medlemslandene som udgangspunktet forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder og grundvandsforekomster og beskytte, forbedre og restaurere alle overfladevandområder og grundvandsforekomster med henblik på at opnå god tilstand for overfladevand og grundvand senest den 22. december 2015.

Med henblik på at opnå vandrammedirektivets miljømål skal medlemsstaterne for hvert vandområdedistrikt udarbejde indsatsprogrammer. Indsatsprogrammerne skal indeholde grundlæggende foranstaltninger og om nødvendigt supplerende foranstaltninger (hvis de grundlæggende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at opfylde de fastlagte mål). Grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes og består bl.a. af de foranstaltninger, der kræves for at gennemføre Fællesskabets lovgivning vedr. beskyttelse af vand, herunder foranstaltninger, der kræves i henhold til de retsakter, der er nævnt i vandrammedirektivets bilag VI, del A. I dette bilag nævnes bl.a. VVM-direktivet, nitratdirektivet og habitatdirektivet. Foranstaltninger til gennemførelse af disse direktiver udgør således en grundlæggende foranstaltning i vandplanlægningen.

Hertil kommer, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige foranstaltninger, med henblik på at vende enhver væsentlig og vedvarende opadgående tendens i koncentrationen af et hvilket som helst forurenende stof hidrørende fra menneskelig aktivitet, med henblik på en progressiv reduktion af forureningen af grundvandet.

Indholdet af nitrat har betydning for vurderingen af den kemiske tilstand i en grundvandsforekomst. Definitionen af god kemisk tilstand for grundvand fremgår af tabel 2.3.2 i bilag V til vandrammedirektivet. Heraf fremgår det, at en af forudsætningerne for, at en grundvandsforekomst har god kemisk tilstand, er, at grundvandsforekomstens kemiske sammensætning er således, at koncentrationerne af forurenende stoffer ikke overstiger de kvalitetskrav, der gælder i henhold til anden relevant fællesskabslovgivning i overensstemmelse med direktivets artikel 17.

Grundvandsdirektivet, der er et datterdirektiv til vandrammedirektivet, fastsætter specifikke foranstaltninger til forebyggelse af og kontrol med forurening af grundvand i overensstemmelse med artikel 17, stk. 1 og 2, i vandrammedirektivet. Disse foranstaltninger omfatter bl.a. kriterier for vurdering af god kemisk grundvandstilstand. I grundvandsdirektivets bilag I er der således bl.a. fastlagt et kvalitetskrav

for nitrat i grundvand på 50 mg pr. l, som skal anvendes ved vurdering af, om vandrammedirektivets mål om god grundvandstilstand er opnået. Overskrides dette kvalitetskrav, har grundvandsforekomsten ikke opnået god (kemisk) tilstand.

4.4.1 Gældende implementering af vandrammedirektivet i husdyrbrugloven

Dele af vandrammedirektivet er implementeret i husdyrbrugloven.

I det omfang foranstaltninger (f.eks. beskyttelsesniveauet som fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4) bidrager til at opfylde målene i VVM-direktivet, nitratdirektivet og habitatdirektivet, bidrager de også til opfyldelse af vandrammedirektivets mål.

Den beskyttelse af bl.a. overfladevandet, som regler efter husdyrbrugloven varetager, indgår således i vurderingen af, om de grundlæggende foranstaltninger er tilstrækkelige til at opnå vandrammedirektivets miljømål.

Husdyrgodkendelserne er tænkt til at skulle bidrage til gennemførelsen af vandplanlægningen efter vandrammedirektivet, hvilket bl.a. fremgår af de almindelige bemærkninger til den oprindelige hovedlov, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1932. Den nuværende husdyrbruglov er vedtaget, før den 1. generation af vandplaner er offentliggjort (Vandplaner 2009-2015). Miljøeffekterne af husdyrgodkendelserne blev vurderet af DCE, Aarhus Universitet, og indgik i baseline, som en del af beregningerne af indsatsbehovene i vandplanerne. Der henvises til rapporten Fastsettelse af Baseline 2021. Effektvurdering af planlagte virkemidler og ændrede betingelser for landbrugsproduktion i forhold til kvælstofudvaskning fra rodzonen for perioden 2013-2021 (2014) fra DCE, Aarhus Universitet, der findes på www.au.dk.

Det bemærkes i den forbindelse, at der i de indtil 1. juli 2016 gældende vandplaners retningslinje 4 bl.a. fremgår, at afgørelser efter husdyrbrugloven, herunder både tilladelser og godkendelser til etablering, udvidelser og ændringer af husdyrbrug og revurdering af godkendelser, ikke må være til hinder for, at vandplanens miljømål opfyldes, jf. husdyrbruglovgivningens krav vedr. nitrat til overfladevand og grundvand samt fosforoverskuddet. De statslige vandplaner 2009-2015 blev den 1. juli 2016 erstattet af nye vandområdeplaner for de 4 vandområdedistrikter, som Danmark er inddelt i. Vandområdeplanerne med tilhørende bekendtgørelser er vedtaget i henhold til lov om vandplanlægning.

De bindende miljømål og indsatsprogrammet er fastlagt i henholdsvis bekendtgørelse nr. 795 af 24. juni 2016 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster og bekendtgørelse nr. 794 af 24. juni 2016 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (herefter bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter), der fastlægger de indsatser, der skal gennemføres for at nå miljømålene. § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter svarer indholdsmæssigt til de bindende elementer om myndighedernes administration af sektorlovgiv-

ningen i de tidligere gældende vandplaner 2009-2015, jf. retningslinje 1-4.

Husdyrbrugloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er ikke en del af implementeringen af grundvandsdirektivet. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav om begrænsning af kvælstofudvaskning bidrager til opfyldelse af grundvandsdirektivets formål om god kemisk tilstand.

4.5 Drikkevandsdirektivet

Kvaliteten af drikkevand har betydning for menneskers sundhed. Formålet med drikkevandsdirektivet er at beskytte menneskers sundhed mod de skadelige virkninger af enhver forurening af drikkevand ved at sikre, at drikkevandet er sundt og rent. De fastsatte parameterværdier i drikkevandsdirektivet (Rådets direktiv 98/83/EF af 3. november 1998 om kvaliteten af drikkevand) er således bestemt ud fra et forsigtighedsprincip, som betyder, at drikkevandet har et højt sundhedsbeskyttelsesniveau, så drikkevandet kan forbruges uden risiko hele livet.

De fastsatte krav i drikkevandsdirektivets bilag I, del B for kemiske stoffer, herunder nitrat, er bl.a. baseret på retningslinjer for drikkevandskvalitet fra FN's verdenssundhedsorganisation WHO.

Disse krav forpligter medlemsstaterne til at beskytte menneskers sundhed mod de skadelige virkninger af enhver forurening af drikkevandet ved at sikre, at drikkevandet er sundt og rent, jf. artikel 1, stk. 2. Drikkevandet er sundt og rent, når medlemslandene kan sikre, at drikkevandet overholder de krav, der er fastsat i bilag I, del A og B, jf. artikel 4, stk. 1, litra b. For nitrat betyder dette, at parameterværdien på 50 mg pr. l ikke må overskrides ved drikkevandets afgang fra et vandværk.

De steder, medlemslandene skal sikre overholdelsen af parameterværdien for nitrat m.m., er bl.a. for vand, der leveres gennem distributionsnet, hvor parameterværdien skal overholdes på det sted inden for en bygning eller en virksomhed, hvor det tages fra vandhaner, der sædvanligvis anvendes til drikkevand. Det følger af drikkevandsdirektivets artikel 6, stk. 1, litra a. Disse tappesteder findes f.eks. i husholdningsbrug.

Medlemslandene har desuden en generel forpligtelse til at sikre, at foranstaltninger, der er truffet for at gennemføre drikkevandsdirektivet, ikke medfører direkte eller indirekte forringelser af drikkevandets nuværende kvalitet, hvis det er relevant for sundhedsbeskyttelsen.

4.5.1 Gældende implementering af drikkevandsdirektivet i husdyrbrugloven

Husdyrbrugloven udgør ikke en del af implementeringen af drikkevandsdirektivet. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for nitrat til grundvand tilstræber, at udvaskning fra rodzonen ikke overstiger 50 mg nitrat pr. liter, hvilket er på niveau med parameterværdien ved drikkevandets afgang fra et vandværk, som beskrevet i pkt. 4.5 ovenfor. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer er fastsat med henblik på at undgå en væsentlig på-

virkning af miljøet i henhold til VVM-direktivet. En væsentlig påvirkning kunne f.eks. være overskridelse af grænser, som et andet direktiv har til målsætning at overholde, og derfor flugter beskyttelsesniveauet for nitrat til grundvand med målene i drikkevandsdirektivet.

4.6 Nitratdirektivet

Nitratdirektivet, jf. Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, har til formål at nedbringe og forebygge vandforurening forårsaget eller fremkaldt af nitrater, som stammer fra landbruget.

Ifølge nitratdirektivet skal der ske en kortlægning af vandområder (både grund- og overfladevand), der er særligt følsomme over for nitrat. Medlemsstaterne skal udpege alle kendte jordområder, der bidrager til forureningen, og hvorfra der er afstrømning til de kortlagte vandområder, som sårbare zoner. For at nå direktivets mål skal medlemsstaterne udarbejde handlingsprogrammer for de sårbare zoner. Dog kan medlemslandene fritages for kortlægningen, hvis de anvender handlingsprogrammerne for hele landet, hvilket Danmark har valgt at gøre.

Handlingsprogrammerne skal ifølge nitratdirektivets artikel 5, stk. 4, litra a og b, bestå af de bindende foranstaltninger, der fremgår af direktivets bilag III, og de foranstaltninger, som medlemsstaterne har foreskrevet i den eller de kodekser for godt landmandsskab (direktivets bilag II), med undtagelse af de foranstaltninger der er overflødiggjort af foranstaltningerne i bilag III. Medlemsstaterne skal ifølge artikel 5, stk. 5, desuden træffe de supplerende eller skærpende foranstaltninger, som de anser for nødvendige, hvis foranstaltningerne i artikel 5, stk. 4, ikke er tilstrækkelige til at nå direktivets mål.

Medlemsstaterne skal ifølge artikel 5, stk. 7, mindst hvert 4. år foretage en ny gennemgang af og om fornødent revidere handlingsprogrammerne, herunder eventuelle supplerende foranstaltninger, der er truffet i henhold til stk. 5.

4.6.1 Gældende implementering af nitratdirektivet i husdyrbrugloven

Dele af nitratdirektivet er implementeret i husdyrbrugloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det drejer sig om en række af de afstandskrav, der er fastsat i loven og bekendtgørelsen.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regler om fastsættelse af vilkår i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven til beskyttelse af grundvand og overfladevand indgår derimod ikke som en del af implementeringen af nitratdirektivet, og reglerne indgår ikke i det danske nitrathandlingsprogram. Reglerne bidrager efter gældende ret til opfyldelse af øvrige EU-retlige forpligtigelser.

Hovedparten af nitratdirektivet er implementeret i dansk ret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, gødskningsloven, bekendtgørelse nr. 1056 af 1. juli 2016 om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag (herefter plantedækkebekendtgørelsen) og bekendtgørelse nr. 1055 af 1. juli 2016 om jord-

brugets anvendelse af gødning i planperioden 2016/2017 (herefter gødskningsbekendtgørelsen).

Den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse er udstedt med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven, husdyrbrugloven og gødskningsloven.

I den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse er der fastsat bestemmelser, der implementerer bl.a. nitratdirektivets bestemmelser om lukkeperioder for udbringning af husdyrgødning, forbuddet mod udbringning på stejle skråninger og på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord og reglerne om harmoni mellem udbringningsarealernes størrelse og mængden af udbragt husdyrgødning. Disse og de øvrige bestemmelser i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der implementerer nitratdirektivet, indgår således i den gældende nitrathandlingsplan.

Efter forslaget skal de regler i den nye husdyrgødningsbekendtgørelse, der bidrager til implementeringen af nitratdirektivet, og som i dag har hjemmel i miljøbeskyttelsesloven, fremover have hjemmel i husdyrbrugloven.

4.7 NEC-direktivet

NEC-direktivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/81/EF af 23. oktober 2001 om nationale emissionslofter for visse luftforurenende stoffer, har til formål at beskytte miljøet og den menneskelige sundhed mod forsurening, eutrofiering og ozon ved jordoverfalden (NEC-direktivet). Den nationale forpligtelse i direktivet er udmøntet således, at de nationale emissionslofter for udledning af svovldioxid (SO₂), kvælstofoxider (NO₂), flygtige organiske kulbrinter (VOC'er) og ammoniak (NH₃) skal overholdes fra og med 2010.

For Danmark er lofterne for ammoniak 69.000 tons. Alle kilder på landjorden er omfattet af direktivets emissionslofter.

Det antages, at 97 % af ammoniakudslippet i Danmark stammer fra landbruget.

NEC-direktivets emissionslofter er også indeholdt i Göteborg-protokollen under UNECE-konventionen om langtrækkende grænseoverskridende luftforurening. Göteborg-protokollen er gennemført i dansk lovgivning via bekendtgørelse nr. 41 af 6. december 2007 om protokol af 30. november 1999 om reduktion af forsurening, eutrofiering og ozon ved jordoverfladen til konvention af 13. november 1979 om grænseoverskridende luftforurening over store afstande.

NEC-direktivet er implementeret i dansk lovgivning via bekendtgørelse nr. 1325 af 21. december 2011 om emissionslofter for svovldioxid, nitrogenoxider, flygtige organiske forbindelser og ammoniak. I maj 2012 vedtog landene under Göteborg-protokollen ændringer, der satte nye reduktionsmål for bl.a. ammoniak fra 2005-2020. For Danmark er reduktionsmålene for ammoniak blevet fastsat til 24 %.

Reduktionsmålene er fastsat ud fra en national basisfremskrivning, der alene tager udgangspunkt i allerede besluttede tiltag. For så vidt angår ammoniak, er det husdyrbruglovens krav om generel ammoniakreduktion og kravet om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) til reduktion af ammoniakemissionen.

Disse krav skal i dag iagttages i forbindelse med godkendelser efter husdyrbruglovens §§ 11 og 12. Ændres niveauet for, eller omfanget af det generelle ammoniakkrav eller BAT-kravene for ammoniak, kan det få betydning for overholdelsen af NEC-direktivet, medmindre en sådan ændring i tilstrækkeligt omfang opvejes af andre tiltag.

Den reviderede protokol blev vedtaget i maj 2012, men skal ratificeres af flere lande end de nuværende, før den vil kunne træde i kraft. I EU er der lagt op til, at protokollen implementeres i EU-lovgivningen via et nyt NEC-direktiv, hvorefter hvert medlemsland kan ratificere protokollen.

Målet for Danmarks vedkommende, om en samlet ammoniakreduktion på 24 % i 2020, vil i givet fald være bindende, selv om forudsætningerne i form af allerede besluttede tiltag måtte ændre sig.

4.7.1 Gældende implementering af NEC-direktivet i husdyrbrugloven

Overholdelse af NEC-direktivet og Göteborg-protokollen sker ved de ammoniakreducerende tiltag på landbrugsområdet, der medfører de forudsatte reduktioner.

4.8 Havstrategidirektivet

Havstrategidirektivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger, har som overordnet mål at opnå og opretholde god miljøtilstand i havmiljøet senest i 2020. Med henblik på at leve op til direktivet har Danmark i 2012 udarbejdet en tilstandsbeskrivelse af de danske havområder og opstillet detaljerede miljømål for direktivets 11 deskriptorer (obligatoriske temaer), i 2014 udarbejdet et overvågningsprogram for havområdet, og i 2017 forventes det, at Danmark vil fastsætte et indsatsprogram.

I direktivets bilag I er god miljøtilstand i forhold til eutrofiering formuleret således, at menneskeskabt eutrofiering er minimeret, navnlig de negative virkninger heraf, såsom tab af biodiversitet, forringelse af økosystemer, skadelige algeforekomster og iltmangel på havbunden.

Efter havstrategidirektivets artikel 5, stk. 2, samarbejder medlemsstater, der deler en havregion eller subregion, for at sikre, at de foranstaltninger, der er nødvendige for at nå dette direktivs mål, herunder navnlig de forskellige dele af havstrategierne i litra a), det vil sige tilstandsbeskrivelsen og miljømålsrapporten, og litra b), det vil sige indsatsprogrammet, hænger sammen og koordineres inden for hver havregion eller subregion.

Af artikel 6 fremgår det endvidere, at hvor det er praktisk og hensigtsmæssigt, anvender medlemsstaterne med henblik på den i artikel 5, stk. 2, omhandlede koordinering de eksisterende regionale havkonventioner, der omfatter den pågældende havregion eller subregion.

4.8.1 Gældende implementering af havstrategidirektivet i husdyrbrugloven

Havstrategidirektivet har ikke givet anledning til særlige tiltag i husdyrbrugloven. Havstrategidirektivet er gennemført i dansk ret ved lov om havstrategi, jf. lovbekendtgørelse nr. 1203 af 28. september 2016 (herefter havstrategiloven), som i § 18 indeholder en bestemmelse om, at offentlige myndigheder ved udøvelsen af deres beføjelser er bundet af de miljømål og indsatsprogrammer, der fastsættes i medfør af havstrategiloven.

5 Lovforslagets hovedindhold

Husdyrbrugloven er i dag centreret om kravet om forudgående miljøgodkendelse eller -tilladelse til etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug. Godkendelser og tilladelser omfatter hele husdyrbruget, dvs. såvel stalde og gødningsopbevaringsanlæg m.v. som udbringningsarealer inden for ejendommen, samt andre arealer til udbringning af gødning inden for bedriften og visse tredjemandsarealer. Reguleringen tager udgangspunkt i dyreholdet og sammenhængen med produktionen, anvendelsen og opbevaringen af husdyrgødningen.

Med lovforslaget adskilles reguleringen af arealer og anlæg, således at kommunalbestyrelsens konkrete afgørelser om godkendelse og tilladelse alene vil omfatte anlæggene og andre driftsbygninger m.v., mens arealerne til udbringning af husdyrgødning m.v. vil blive reguleret gennem generelle regler uden krav om forudgående godkendelse eller tilladelse. Forslaget til ny arealregulering beskrives under pkt. 5.2. Forslaget til ny anlægsregulering beskrives under pkt. 5.3. I pkt. 5.1 beskrives forslaget til ændring af husdyrbrugslovens formål, anvendelsesområde og centrale definitioner. Forslaget til sikring af miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning, som indeholdt i dette lovforslag, fremgår af pkt. 5.5.

5.1 Husdyrbruglovens formål, anvendelsesområde og definitioner

5.1.1 Gældende ret

Efter husdyrbruglovens § 1, stk. 1, er det overordnede formål med loven at medvirke til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. I § 1, stk. 2, er det nærmere oplyst, hvilke formål der særligt tilsigtes med loven, hvilket bl.a. er at forebygge og begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund samt at begrænse lugt-, lys-, støv-, støj-, rystelses- og fluegener fra husdyrbrug, herunder fra produktion, opbevaring og anvendelse af husdyrgødning m.v., at beskytte naturen med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, at skabe og bevare værdifulde bebyggelser, kultur- og bymiljøer samt landskaber og at inddrage offentligheden i sager efter loven.

Den brede formålsbestemmelse viderefører efter bemærkningerne til hovedloven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1959 f, de formålsbestemmelser, der fandtes i

miljøbeskyttelsesloven, lov om naturbeskyttelse (herefter naturbeskyttelsesloven) og planloven, ligesom den afspejler, at loven gennemfører dele af navnlig habitatdirektivet, IPPC-direktivet (nu IE-direktivet) og VVM-direktivet.

Formålet skal ses i sammenhæng med lovens anvendelsesområde, der efter den gældende lovs § 2 omfatter husdyrbrug og andre landbrug, hvor der indgås aftale om afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug.

Den gældende lovs § 3, stk. 1, indeholder definitioner af de væsentligste ord og begreber, der anvendes i loven, herunder definitionen af husdyrbrug, anlæg og arealer. Ved husdyrbrug forstås en ejendom, hvorpå der er et dyrehold af mere end 3 dyreenheder, dyreholdet med tilhørende stalde og lign., gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner og tilhørende arealer. Den grundlæggende betingelse for, at der er tale om et husdyrbrug er således, at der på ejendommen er et dyrehold på mere end 3 dyreenheder. Ejendomsbegrebet forstås i overensstemmelse med det matrikulære ejendomsbegreb, jf. § 2 i lov om udstykning og anden registrering i matriklen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1213 af 7. oktober 2013 (herefter udstykningsloven). Husdyrbruget omfatter dermed i sig selv alle de arealer, der er noteret som en samlet fast ejendom i matriklen, uanset om de ligger samlet og sammen med husdyrbrugets anlæg m.v.

Ved anlæg forstås dyreholdet med tilhørende stalde og lignende, samt husdyrbrugets gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg. Det afgørende for, om der er tale om et anlæg, er således selve dyreholdet. Udgør dyreholdet på en ejendom mere end 3 dyreenheder, er der tale om et husdyrbrug. Ved arealer forstås ejede og forpagtede markarealer til ejendommen.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 5 og 6, om lovens anvendelsesområde og definitionerne af husdyrbrug og anlæg.

Der er overordnet set tre begrebsniveauer i den gældende miljøregulering af husdyrhold, der i et vist omfang er indbyrdes sammenhængende og delvist overlappende: Husdyrbrug, erhvervmæssigt dyrehold og ikke-erhvervmæssigt dyrehold.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen regulerer erhvervmæssigt dyrehold, hvorved forstås et dyrehold, som i henhold til miljøaktivitetsbekendtgørelsen anses for erhvervmæssigt. Miljøaktivitetsbekendtgørelsen indeholder en opregning af forskellige dyrearter og -typer i nærmere bestemt antal, som anses for ikke-erhvervmæssigt dyrehold. Kommunalbestyrelsen kan desuden ud fra en konkret vurdering afgøre, at et dyrehold må anses for erhvervmæssigt. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5, hvor gældende ret er nærmere beskrevet.

Ejendomme uden dyrehold, som ikke modtager husdyrgødning fra husdyrbrug, og ejendomme med dyrehold på 3 dyreenheder eller derunder, er ikke omfattet af den gældende husdyrbruglovs anvendelsesområde, men reguleres i husdyrgødningsbekendtgørelsen efter regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12, er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til at fastsætte regler om anvendelse af husdyrgødning og anden gødning i jordbruget med henblik på at beskytte vandløb, søer og havet samt grundvandet mod forurening. Bemyndigelsen er bl.a. benyttet til at udstede generelle regler om anvendelse af husdyrgødning m.v. i husdyrgødningsbekendtgørelsen og om anvendelse af affald til jordbrugsformål i bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål (herefter slambekendtgørelsen). Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i pkt. 5.2.1 om gældende ret for så vidt angår omfattede gødningstyper og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 11.

5.1.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser

I dag overlapper husdyrbrugslovens og miljøbeskyttelseslovens regulering af de typiske gener og natur-, landsskabs- og miljøpåvirkninger, der er forbundet med husdyrhold, i et vist omfang hinanden. Dette vurderes ikke at være nødvendigt eller hensigtsmæssigt, og reguleringen bør derfor i højere grad samles.

I bemærkningerne under pkt. 5.3.1.1.2.1 og 5.3.1.1.3 er det beskrevet, at den såkaldte stipladsmodel med lovforslaget indføres som grundlag for anlægsreguleringen, hvilket navnlig har betydning for den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning. Stipladsmodellen bygger helt overordnet på faglig viden om, at ammoniakemissionen fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning er mere afhængig af gylleoverfladen end af den producerede mængde gylle. Det betyder bl.a., at begrebet dyreenheder, hvorefter én dyreenhed i hovedtræk udtrykker det antal dyr af en given dyreart og -type, der producerer 100 kg kvælstof pr. år, ikke længere er hensigtsmæssigt til fastlæggelse af, hvad et husdyrbrug er, og hvornår lovens krav om tilladelse eller godkendelse indtræder. På den baggrund finder Miljø- og Fødevareministeriet det nødvendigt, at lovens anvendelsesområde, og de grundlæggende begreber og definitioner i loven udformes i overensstemmelse med stipladsmodellen, således at de umiddelbart kan danne grundlag for en sammenhængende anlægsregulering og i særdeleshed den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning.

Af hensyn til en sammenhængende anlægsregulering har Miljø- og Fødevareministeriet på den baggrund fundet det hensigtsmæssigt, at lovens anvendelsesområde og definitionerne af husdyrbrug og anlæg udformes så bredt, at de kan danne grundlag for f.eks. både afstandskrav for gyllebeholdere på planteavlbrug og miljøgodkendelser af meget store svine- eller fjerkræbrug, således at loven principielt finder anvendelse på såvel små som store aktiviteter. Ligesom efter den gældende lov betyder det bl.a., at de foreslåede definitioner af husdyrbrug og anlæg adskiller sig fra definitionen af anlæg i IE-direktivet og VVM-direktivet og habitatdirektivets projektbegreber. Dels er direktiverne ikke enslydende, dels indeholder den gældende lovgivning videreførelse af bl.a. de tidligere lokaliseringsregler og dele af planlovens landzoneregler. For at kunne danne grundlag for regulering af disse forskelligartede regler og hensyn har Miljø- og Fø-

devareministeriet således fundet det nødvendigt at udforme definitioner af anlæg, der adskiller sig fra eksempelvis IE-direktivets anlægsdefinition. Anlægsdefinitionerne vil dog i de fleste tilfælde kun have betydning som en delmængde af definitionen af husdyrbrug, der er det centrale begreb i den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning.

Bl.a. det forhold, at den matrikulære ejendom fastholdes som geografisk afgrænsning af et husdyrbrug, går i et vist omfang ud over minimumskravene i direktiverne, idet direktivernes anlægs- og projektbegreber ikke afgrænses ud fra samme kriterium. Miljø- og Fødevareministeriet vurderer imidlertid, at betydningen heraf vil være af begrænset omfang, og en fastholdelse af kriteriet er nødvendig og velbegrunderet ud fra især praktiske og administrative hensyn. Afgrænsning af husdyrbrug med afsæt i ejendomsbegrebet sikrer entydighed i forhold til genstanden for kravet om godkendelse eller tilladelse, ligesom den vil betyde, at en godkendelse eller en tilladelse som hovedregel kan følge ejendommen ved køb og salg m.v.

I lovforslaget er der i øvrigt bemyndigelsesbestemmelser, hvorefter miljø- og fødevareministeren bl.a. kan fastsætte regler om, at lovens krav til husdyrbrug m.v. ikke finder anvendelse i nærmere bestemte tilfælde. Der henvises bl.a. til lovforslagets § 1, nr. 15, 22 og 31.

5.1.3 Forslagets indhold

Det foreslås, at lovens anvendelsesområde, for så vidt angår husdyrbrug og anlæg, ændres i overensstemmelse med de foreslåede ændringer af lovens terminologi og definitioner, som følge af den foreslåede indførelse af stipladsmodellen som grundlag for anlægsreguleringen og adskillelsen af reguleringen af anlæg og arealer. Lovens anvendelsesområde, for så vidt angår anlægsreguleringen, bliver herefter husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre forhold forbundet med husdyrhold. Det betyder, at anlæg til såvel små som store husdyrhold kan reguleres i medfør af loven, uanset om de begrebsmæssigt er husdyrbrug eller ej. Principielt indeholder loven efter lovforslaget ingen afgrænsning af, hvilke arter der omfattes, eller en undergrænse for hvad der er et anlæg, og dermed hvad der er omfattet af loven. Efter forslaget bemyndiges miljø- og fødevareministeren derfor samtidig til at undtage visse husdyrbrug, anlæg eller dyrearter fra lovens anvendelsesområde. Det er bl.a. forventningen, at ministeren fastsætter regler om, at dyrearter, der ikke tilhører klasserne aves (fugle) og mammalia (pattedyr) aktuelt undtages fra lovens anvendelsesområde. Det er endvidere hensigten, at anlæg til ikke-erhvervs-mæssigt dyrehold undtages fra lovens anvendelsesområde, således at anlæg til sådanne helt små dyrehold som hidtil alene reguleres i medfør af miljøbeskyttelsesloven.

Det foreslås desuden, at lovens anvendelsesområde ændres således, at loven omfatter arealer, som modtager gødning. Det betyder, at loven vil omfatte anvendelse af gødning på arealerne, uanset om der er tale om husdyrgødning eller anden gødning, og uanset om de modtagende arealer er knyttet til et husdyrbrug. Det foreslås derfor også, at det bli-

ver en del af det overordnede formål med loven, at anvendelse af gødning kan ske på et bæredygtigt grundlag.

Den foreslåede regulering af anvendelse af gødning på arealerne indebærer nye centrale begreber i loven, herunder jordbrugsvirksomhed og planperiode. Efter forslaget afgrænses jordbrugsvirksomheder, så begrebet omfatter de samme virksomheder, som er omfattet af det register, der fremgår af gødskningslovens § 2. Planperioden defineres i husdyrbrugloven på samme vis som i gødskningslovens § 4. Det bemærkes, at en stor del af husdyrbruglovens regler om gødningsanvendelse alene er relevant for organisk gødning. Efter forslaget omfatter den nye fosforregulering dog også handelsgødning, ligesom enkelte anvendelsesbestemmelser i husdyrgødningsbekendtgørelsen – der fremover skal have hjemmel i husdyrbrugloven – tillige omfatter handelsgødning. Det drejer sig om forbuddet mod udbringning af gødning om vinteren og på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord samt på skrånende arealer.

I overensstemmelse med det foreslåede anvendelsesområde foreslås, at lovens titel ændres til »lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.«, således at det fremgår, at loven med de foreslåede ændringer har et bredere anvendelsesområde end miljøgodkendelser af husdyrbrug.

Samlet set udvides lovens anvendelsesområde således med lovforslaget, ved at anvendelse af gødning på arealerne generelt omfattes af lovens anvendelsesområde, og ved at anlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, samt forhold forbundet med husdyrhold omfattes af lovens anvendelsesområde. Samtidig indebærer lovforslaget, at arealreguleringen indholdsmæssigt adskilles fra anlægsreguleringen, idet arealerne udgår af de konkrete kommunale afgørelser om tilladelse og godkendelse, hvorfor den foreslåede arealregulering henholdsvis anlægsregulering som udgangspunkt er beskrevet hver for sig under pkt. 5.2 og 5.3.

Om det nærmere indhold af de foreslåede ændringer af lovens titel, formål og anvendelsesområde henvises i øvrigt til bemærkningerne til forslagens § 1, nr. 1 og 3-5.

5.1.3.1 Begreberne bedrift, erhvervsmæssigt dyrehold og jordbrugsvirksomhed

De foreslåede regler vedrørende gødningsanvendelse omfatter som udgangspunkt alle arealer, der modtager gødning. Det er hensigten, at miljø- og fødevareministeren med hjemmel i lovens nye § 2, stk. 5, nærmere afgrænser anvendelsen af lovens regler vedrørende udbringningsarealer. Regler herom fastsat i medfør af loven forventes alene at omfatte ejendomme med et dyrehold svarende til det nuværende erhvervsmæssigt dyrehold, ejendomme, hvor der anvendes husdyrgødning i en mængde svarende til produktionen fra et erhvervsmæssigt dyrehold, samt bedrifter, der er registreret i Miljø- og Fødevareministeriets Register for Gødningsregnskab efter § 2, stk. 2 og 3, i gødskningsloven. Dette svarer til anvendelsesområdet for den nuværende husdyrgødningsbekendtgørelse.

Grænsen for, hvornår et dyrehold anses for erhvervsmæssigt, videreføres som udgangspunkt. Dog er det hensigten, at

det element af kommunalt skøn i forhold til blandede dyrehold og andre dyrearter end de i miljøaktivitetsbekendtgørelsen specifikt nævnte, der indgår i den nuværende afgrænsning, vil blive erstattet af en fast regel.

De materielle regler vedrørende udbringningsarealer vil efter forslaget i vidt omfang blive rettet mod bedrifter. Ved en bedrift forstås som hidtil – og i overensstemmelse med definitionen i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse – en driftsenhed, der anvendes til landbrug, skovbrug, gartneri, frugtplantage, planteskole eller lignende jordbrugsvirksomhed. Driftsenheden kan omfatte både ejede og forpagtede arealer. Driftsenhedens arealer kan være med eller uden landbrugspligt efter reglerne i lov om landbrugsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 389 af 27. april 2016 (herefter landbrugsloven).

Den del af de foreslåede regler vedrørende udbringningsarealerne, der skal administreres via NaturErhvervstyrelsens it-systemer, finder anvendelse på de bedrifter, der har karakter af jordbrugsvirksomheder. Jordbrugsvirksomheder er i lovforslaget defineret som virksomheder, der er registreret efter § 2 i gødskningsloven.

5.1.3.2 Definitioner af husdyrbrug og anlæg

Efter forslaget ændres lovens definitioner af anlæg og husdyrbrug. Det foreslås, at anlægsdefinitionen opdeles, således at et husdyranlæg defineres som en stald eller lign. bygning eller anden indretning, hvor husdyr i almindelighed opholder sig eller har adgang til, med tilhørende dyrehold, mens et gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg defineres som en bygning eller anden fast placeret indretning, hvor der opbevares husdyrgødning, ensilage eller lign.

Husdyranlæg vil navnlig omfatte stalde og permanente læskure m.v., men også mobile eller flytbare indretninger til husdyr vil være omfattet. I modsætning til den gældende anlægsdefinition er anlægget efter definitionen i første række den enkelte bygning eller indretning m.v., mens dyreholdet ikke i sig selv anses for et anlæg.

Det centrale begreb i anlægsreguleringen er efter forslaget fortsat husdyrbrug. Efter forslaget forstås ved et husdyrbrug det eller de husdyranlæg, der tilsammen har et produktionsareal på mere end 100 m², gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre driftsbygninger m.v. til brug for husdyrhold, som ligger på samme ejendom. Definitionen af husdyrbrug er udformet således, at den umiddelbart kan danne grundlag for den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning i §§ 16 a-16 c. Dette er en videreførelse af systematikken i den gældende lovs §§ 10-13, jf. § 3, stk. 1, nr. 1 og 2.

Den foreslåede definition betyder, at det fortsat er den matrikulære ejendom, dvs. den samlede faste ejendom, jf. udstykningslovens § 2, der udgør rammen om husdyrbruget, idet husdyrbruget omfatter alle anlæg samt driftsbygninger til brug for husdyrholdet m.v., der ligger på samme ejendom, uanset om de ligger fysisk samlet. Med driftsbygninger til brug for husdyrholdet menes bygninger, der ikke er omfattet af anlægsdefinitionerne, f.eks. halmlader, kornsilo-

er, foderlagre og maskinhaller. Dvs. bygninger, der er forbundet med driften af husdyrholdet, men hvor husdyrene ikke opholder sig eller har adgang til, og hvor der ikke opbevares gødning, ensilage eller lign.

Produktionsarealet er kernen i den foreslåede nye anlægsregulering, idet det enkelte produktionsareal overordnet set udtrykker omfanget af ammoniakemissionen. Efter forslaget bemyndiges miljø- og fødevarerministeren til at fastsætte regler om, hvad der forstås ved et produktionsareal, og hvordan det nærmere skal fastlægges, jf. forslagets § 1, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

De foreslåede definitioner af husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og husdyrbrug har således hver sin selvstændige betydning, men er indbyrdes sammenhængende, idet et husdyranlæg er en nødvendig forudsætning for et husdyrbrug. Hver enkelt stalde, ensilageplads, gyllebeholder m.v. er efter definitionerne ét anlæg, og kan efter forslaget reguleres selvstændigt, herunder i forhold til de generelle krav til indretning og drift samt placering og afstand til naboer m.v. i medfør af regler i lovens kapitel 2. Det forhold, at der på en ejendom er ét eller flere husdyranlæg, vil imidlertid ikke i sig selv betyde, at der er tale om et husdyrbrug i forslagens forstand, idet det som beskrevet er en betingelse herfor, at husdyranlæggene på ejendommen til sammen har et produktionsareal på mere end 100 m². Der fastlægges alene produktionsarealer for de arealer i husdyranlæg, hvor dyr opholder sig i almindelighed med mulighed for, at der fremkommer og ligger gødning, dvs. arealer i stalde og lign. Der fastlægges ikke produktionsarealer for gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg. Eksempelvis vil et planteavlslagsbrug med én eller flere gyllebeholdere have gødningsopbevaringsanlæg i lovforslagets forstand, men det vil ikke være et husdyrbrug. Tilsvarende vil gælde for en ejendom, hvorpå stalde m.v. samlet har et produktionsareal på 100 m² eller derunder.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6, om de foreslåede definitioner af husdyrbrug, husdyranlæg og gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg og § 1, nr. 8, om fastlæggelse af produktionsarealer.

5.2 Arealregulering

Med ny husdyrregulering skilles reguleringen af anlæg og arealer ad, idet reglerne om udbringning af husdyrgødning løftes ud af den konkrete miljøgodkendelse og over i generelle regler. I de nye generelle regler for udbringning af husdyrgødning ændres harmonikkravet til særskilte krav for henholdsvis nitrat og fosfor. Desuden samles husdyrbruglovens og miljøbeskyttelseslovens regulering af næringsstoffer og udbringningskrav i forhold til husdyrgødning og anden organisk gødning, herunder særligt afgasset biomasse og spildevandsslam. Modellen baserer sig på bemyndigelsesbestemmelser, der udmøntes i husdyrgødningsbekendtgørelsen, gødskningsbekendtgørelsen m.v. I det følgende gøres rede for baggrunden for den nye arealregulering og det nærmere indhold.

5.2.1 Omfattede gødningstyper

5.2.1.1 Gældende ret

Miljøpåvirkningerne af jordbrugets gødningsanvendelse reguleres efter gældende ret af tre forskellige love: Husdyrbrugloven, miljøbeskyttelsesloven og gødskningsloven.

Husdyrbrugloven regulerer alene husdyrgødning og ikke andre former for gødning. Baggrunden herfor er, at husdyrbrugets produktion og anvendelse af husdyrgødning betragtes som en integreret del af husdyrbrugets drift. Husdyrgødning fra et godkendt husdyrbrug omfattes af lovens regler, uanset om det udbringes på husdyrbrugets egne arealer eller på arealer hos tredjemand.

Begrebet husdyrgødning omfatter i overensstemmelse med definitionen i husdyrgødningsbekendtgørelsen fast gødning, ajle, gylle og møddingsaft fra alle husdyr inklusiv mave- og tarmindeholdet fra slagtede husdyr og forarbejdet og afgasset husdyrgødning, samt enhver blanding af husdyrgødning og afgasset vegetabilisk biomasse.

I forhold til blandinger af husdyrgødning og affald følger det af slambekendtgørelsen, at hvis det afgassede affald indeholder mere end 75 % husdyrgødning regnet på tørstofbasis før afgasning, skal blandingen retligt behandles som husdyrgødning.

Husdyrbrugloven omfatter al næringsstofpåvirkning fra husdyrgødning dvs. både påvirkningen af miljøet med udvasket kvælstof, fosfortab og ammoniakfordampning. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, som er udstedt i medfør af bl.a. husdyrbrugloven, indeholder beskyttelsesniveauer for fosforoverskud og udvaskning af nitrat til grundvand og overfladevand i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Miljøbeskyttelsesloven omfatter alle former for gødning. Det vil sige både organisk og uorganisk gødning. Ved gødning forstås tilførsel af et produkt til jorden, der forbedrer planterens vækst, det være sig både som tilførsel af plantenæringsstoffer eller jordforbedringsmidler.

Uorganisk gødning forstås som gødning, der er fremstillet ved kemiske processer, og anvendes også under betegnelserne kunstgødning eller handelsgødning. I dette lovforslag anvendes ligesom i gødskningsloven betegnelsen handelsgødning.

Organisk gødning forstås som gødning, der stammer fra en organisk kilde som eksempelvis husdyrgødning, planterester, spildevandsslam og andet organisk affald. Organisk gødning indeholder organisk materiale, som indeholder kulstofforbindelser.

Organisk gødning forstås i denne lov som en samlebetegnelse for husdyrgødning, afgasset biomasse og anden organisk gødning, herunder de gødningstyper, der er omfattet af slambekendtgørelsen.

Miljøbeskyttelsesloven er hjemmel for husdyrgødningsbekendtgørelsen, der stiller krav til anvendelsen af gødningstyperne husdyrgødning, afgasset vegetabilisk biomasse og handelsgødning. Anvendelse af husdyrgødning og afgasset ve-

getabilsk biomasse er forbundet med en merforurening i forhold til anvendelse af handelsgødning. Hovedparten af husdyrgødningsbekendtgørelsens regler omfatter derfor alene disse gødningstyper. Det gælder således også husdyrgødningsbekendtgørelsens centrale harmoniregler, der stiller krav om harmoni mellem den udbragte mængde husdyrgødning og størrelsen på bedriftens udbringningsarealer. Enkelte af husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser om anvendelse af gødning omfatter dog også mineralsk gødning (handelsgødning). Det drejer sig om forbuddet mod udbringning af gødning om vinteren og på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord samt på skrånende arealer.

Herudover er miljøbeskyttelsesloven hjemmel for slambekendtgørelsen, der indeholder en regulering af næringsstofpåvirkningen ved anvendelse af affald på landbrugsjord, der både for så vidt angår reguleringen af kvælstof og fosfor, i vidt omfang er parallel til reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Dog indeholder slambekendtgørelsen en fastsat grænse for tilført fosfor fra affald på landbrugsjord på 30 kg fosfor pr. ha pr. år med mulighed for at beregne gennemsnittet over en 3-årig periode. Kvælstofreguleringen i slambekendtgørelsen indebærer, at der kan tilføjes op til 170 kg kvælstof pr. ha. Da fosforindhold i affald, der anvendes på landbrugsjord, ofte er højt, vil den maksimale tilførsel i vidt omfang være styret af slambekendtgørelsens fosforloft, herunder bekendtgørelsens maksimum for, hvor mange tons tørstof fra affald, der må tilføres jorden pr. ha pr. år. I slambekendtgørelsen er der endvidere fastsat grænseværdier for tungmetaller og miljøfremmede stoffer i affald, der anvendes på landbrugsjord. Ved indgåelse af aftale om levering af affald til bruger, skal affaldsproducenten sende kopi af leveringsaftalen, deklaration samt kort med angivelse af, hvor affaldet forventes udspreddt, til kommunalbestyrelsen i brugers kommune senest 8 dage før første levering.

Endelig er miljøbeskyttelsesloven hjemmel for bekendtgørelse nr. 818 af 21. juli 2008 om anvendelse af bioaske til jordbrugsformål (herefter bioaskebekendtgørelsen), hvori der er fastsat en regulering, der svarer til slambekendtgørelsens. Der er ingen kvælstofregulering i bioaskebekendtgørelsen, da der ikke er kvælstof i bioaske. Endvidere fremgår bioaske ikke af leverandørregistret og gødningsregnskabet, som vedrører kvælstof.

Gødskningsloven omfatter handelsgødning, husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, herunder afgasset biomasse. Det vil sige både den gødning der, i medfør af miljøbeskyttelsesloven, reguleres i husdyrgødningsbekendtgørelsen og den, der reguleres i slambekendtgørelsen. Gødskningsloven regulerer den samlede mængde af kvælstof til gødningsformål, som de af loven omfattede virksomheder må bruge i en planperiode, jf. gødskningslovens § 5. Kontrollen med overholdelsen heraf sker bl.a. via et af virksomheden udarbejdet gødningsregnskab og indberetninger fra gødningsleverandører i Miljø- og Fødevarerministeriets Leverandørregister for gødningsleverancer.

Gødskningslovens regler om jordbrugets anvendelse af gødning er suppleret ved gødskningsbekendtgørelsen. Planperioden er defineret i gødskningslovens § 4 og omfatter pe-

rioden 1. august til 31. juli. I medfør af gødskningsloven er der endvidere fastsat krav om etablering af plantedække (efterafgrøder) og andre dyrkningsrelaterede tiltag, der, ligesom begrænsning af virksomhedernes anvendelse af kvælstofholdig gødning til jordbrugsformål, har til formål at begrænse udvaskning af kvælstof, jf. plantedækkebekendtgørelsen.

5.2.1.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

Med forslaget til ny husdyrregulering er det hensigten, at lovens orden ændres, så den fremadrettet ikke primært indeholder en godkendelsesordning for husdyrbrug, men tillige indeholder en regulering af jordbrugets anvendelse af organisk gødning og i et vist omfang handelsgødning, der supplerer reglerne i gødskningsloven.

Det er hensigten med lovforslaget fuldt ud at ensarte reguleringen af næringsstofpåvirkningen fra husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, spildevandsslam, organisk affald og på sigt også bioaske ved i husdyrgødningsbekendtgørelsen at fastsætte ensartede krav til den maksimale mængde kvælstof og fosfor fra de nævnte gødningstyper, der må udbringes pr. ha pr. planperiode. Den foreslåede fosforregulering vil tillige inddrage handelsgødning. Det er hensigten, at reguleringen som udgangspunkt skal administreres via gødningsregnskabet. Dette er i forvejen tilfældet for husdyrgødningsbekendtgørelsens harmoniregler. Det er endvidere hensigten, at affald til jordbrugsformål fremover i relevant omfang omfattes af de eksisterende og nye regler til udmøntning af nærværende lovforslag for anvendelse af husdyrgødning i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

5.2.1.3 Forslagets indhold

Forslaget indebærer, at de bemyndigelser, som ministeren i dag har til at fastsætte regler om anvendelse af husdyrgødning og anden gødning i miljøbeskyttelsesloven, overføres til husdyrbrugloven. Efter forslaget vil husdyrbrugloven herefter indeholde de bestemmelser og bemyndigelser, der er nødvendige for at gennemføre omlægningen af de eksisterende vilkår vedrørende udbringning af husdyrgødning i tilfaldelser og godkendelser efter loven til generelle regler.

På denne baggrund foreslås det, at miljøbeskyttelseslovens hjemmel i § 7, stk. 1, nr. 12, til at regulere anvendelse af organisk og uorganisk gødning overføres til husdyrbrugloven. Den eksisterende regulering af husdyrgødning m.v. i husdyrgødningsbekendtgørelsen foreslås videreført med hjemmel i husdyrbrugloven.

Bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven, der ikke er begrænset til at regulere gødning, forbliver efter forslaget i miljøbeskyttelsesloven og vil fortsat kunne finde anvendelse i forhold til anvendelse af gødning. Eksempelvis forventes miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 5, fortsat at skulle udgøre en del af hjemmelsgrundlaget for husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Med lovforslaget ændres der ikke ved miljøbeskyttelseslovens § 16, hvorefter miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om affald, dyrehold, skadedyr og andre forhold,

når det er nødvendigt for at forebygge og imødegå forurening og uhygiejniske forhold. Det er hensigten, at miljøaktivitetsbekendtgørelsen også fremadrettet med hjemmel i denne bestemmelse skal regulere gødningsanvendelsen fra små dyrehold. Der foreslås derfor en bemyndigelse i husdyrbrugloven til at undtage anvendelse af gødning under en vis grænse fra husdyrbruglovens anvendelsesområde.

Det foreslås endvidere, at næringsstofpåvirkningen med kvælstof og fosfor fra alle affaldstyper, der er underlagt krav til kvaliteten i slambekendtgørelsen, og som skal udbringes på landbrugsjord, overføres til de nye regler i husdyrbrugloven og regler fastsat i medfør heraf. Dette vil sige affaldstyper, der er optaget på slambekendtgørelsens bilag 1. Herudover foreslås affaldstyper, der ikke er optaget på slambekendtgørelsens bilag 1, men som omfattes af en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19, også omfattet. Disse affaldstyper er underlagt de samme kvalitetskrav forud for udbringning som affaldstyper optaget på slambekendtgørelsens bilag 1.

Affaldstyper, der ved revision i forbindelse med en ændring af slambekendtgørelsen optages på bekendtgørelsens bilag 1, vil fremadrettet kunne udbringes på landbrugsjord uden særskilt ansøgning efter § 19 i miljøbeskyttelsesloven.

Det er hensigten, at slambekendtgørelsens anvendelsesregler, for så vidt angår tildeling af fosfor og kvælstof på landbrugsjord, ophæves, og at reguleringen af næringsstofpåvirkningen fra anvendelse af affald til jordbrugsformål i stedet kommer til at fremgå af generelle regler om maksimal kvælstoftildeling og fosforlofter i husdyrgødningsbekendtgørelsen fastsat i medfør af husdyrbrugloven. Vedrørende indholdet af den foreslåede regulering af kvælstof og fosfor henvises til bemærkningerne til lovens nye §§ 5 a og 5 e og til de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.3.3 og 5.2.4.3. De øvrige regler vedrørende anvendelse af affald i forhold til prøvetagning, tungmetaller osv. forventes fastholdt uændret i slambekendtgørelsen. Det samme gør sig gældende for reglen om, om at anvendelse af affald på landbrugsjord skal anmeldes til brugers kommune forud for udbringning.

Muligheden for, som det er i dag, at beregne tildeling af fosfor på markniveau som et gennemsnit over tre år, bortfalder med den nye regulering, da anvendelse af affald på landbrugsjord fremadrettet vil blive reguleret årligt på bedriftsniveau som for øvrige gødningsstyper. Dette er imidlertid ikke til hinder for, at eksempelvis 1/3 af bedriftens arealer i en planperiode tildeles 90 kg fosfor det enkelte år, såfremt 2/3 af bedriftens arealer i den samme planperiode ikke tilføres fosfor, således at der som gennemsnit på bedriften højst tilføres 30 kg fosfor pr. ha.

Med henblik på at lade bioaske omfatte af den foreslåede fosforregulering og øvrige relevante regler om udbringning og anvendelse af organisk gødning, foreslås der indsat en bemyndigelse til ministeren til at sætte lovens kapitel 1 a og regler udstedt i medfør heraf i kraft for bioaske.

Hensigten med fremadrettet at kunne give mulighed for at regulere bioaske via husdyrbrugloven er at lave et enstrengt system for administration af næringsstofftilførsel til land-

brugsjord, herunder fosfor fra bioaske. Det er således tanken alene at overføre nuværende regler om tilførsel af fosfor fra bioaske til landbrugsjord fra bioaskebekendtgørelsen under samme vilkår, som ved overførsel af anvendelse af kvælstof og fosfor fra slambekendtgørelsen til ny husdyrrealregulering. Fosfortilførslen til landbrugsjord fra bioaske vil fremadrettet komme til at indgå i bedriftens samlede fosforforbrug på samme måde som foreslået for affald. Med forslaget fastholdes øvrige regler for anvendelse af bioaske på landbrugsjord i bioaskebekendtgørelsen. Der henvises til lovens nye § 5 d og bemærkningerne hertil.

Det er ikke hensigten at regulere forhold, der reguleres efter gødskningsloven. Det fremgår således af lovforslagets § 2, stk. 4, at husdyrbrugloven ikke finder anvendelse på forhold, der er reguleret i medfør af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. Det vil således også fremadrettet være gødskningsloven, der regulerer den samlede mængde af kvælstof til gødningsformål, som virksomheder må bruge i en planperiode.

5.2.2 Særligt om ammoniak

5.2.2.1 Gældende ret

Udbringning af husdyrgødning giver anledning til ammoniakemissioner.

Det er primært de generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der regulerer imødegåelse af ammoniakemission fra udbringning af husdyrgødning. Udbringning af flydende husdyrgødning på arealer uden afgrøder til høst må efter bekendtgørelsen kun ske ved nedfældning eller ved anvendelse af forsuret gødning. Desuden gælder der regler om, at al husdyrgødning på sort jord som udgangspunkt skal være nedbragt senest 6 timer efter udbringning. Nedfældning, forsuring og nedbringning omtales i det følgende som anvendelse af særlige udbringningsteknikker.

For langt de fleste arealer er husdyrgødningsbekendtgørelsens regler den eneste regulering af ammoniakemission fra udbringningsarealer. I den situation, hvor kommunen skal vurdere en ansøgning om en tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven, hvori der indgår arealer, der ikke tidligere har modtaget husdyrgødning, eller som tidligere har modtaget husdyrgødning i mindre mængder, finder reglerne i husdyrbrugloven om fastsættelse af vilkår imidlertid også anvendelse.

Naturområder i nærheden af anlæg kan blive påvirket med mange kilo ammoniak, mens den ammoniakafsætning, der stammer fra udbringningsarealerne, sjældent bliver mere end lige over et kilo. Den største del af ammoniakafsætningen fra udbragt husdyrgødning sker endvidere i den del af et naturområde, der ligger tættest på udbringningsarealet. Dertil kommer, at afsætningen fra udbringningsarealerne kun sker i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, mens påvirkningen fra anlægget sker året rundt. Således vil den største risiko blive håndteret i forbindelse med anlæggene. For dette er der fastsat et beskyttelsesniveau i husdyrgødkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, pkt. A, der inddeler og

differentierer beskyttelsen af ammoniakfølsom natur i tre kategorier. Der henvises nærmere i forhold til ammoniakpåvirkningen fra anlæg til pkt. 5.3.1 nedenfor. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 angiver ikke et særligt beskyttelsesgrundlag for ammoniakpåvirkning fra udbringning af husdyrgødning.

I forhold til udbringning af husdyrgødning i nærheden af ammoniakfølsomme naturtyper anviser Miljøstyrelsens husdyrvejledning – ligesom husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 gør det i forhold til emissionerne fra anlægget – et skærpet beskyttelsesniveau for kategori 1-natur, der er habitatnatur, i forhold til kategori 2- og 3-natur, der er nationalt beskyttet natur. Det fremgår således af vejledningen, at der kan være behov for at stille skærpede vilkår til udbringning af husdyrgødning, hvis de nærliggende ammoniakfølsomme naturarealer ligger inden for et Natura 2000-område og optræder på udpegningsgrundlaget. Hvis de nærliggende ammoniakfølsomme naturarealer ikke ligger inden for et Natura 2000-område, eller indeholder yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter, vil det i de fleste tilfælde ikke være nødvendigt at stille skærpede krav.

Vilkårene til begrænsning af ammoniakemissioner fra udbragt husdyrgødning stilles i praksis som teknikkraft til udbringningen. I forhold til fast husdyrgødning indsættes et vilkår om, at denne kun må udbringes nærmere end 100 m fra naturarealet, hvis den nedbringes i jorden inden 6 timer, mens der i forhold til flydende husdyrgødning indsættes et vilkår om, at det skal foregå ved nedfældning eller ved forsuring, såfremt der udbringes inden for 10 m (for så vidt angår kvæggylle dog inden for 20 m) af naturområdet.

Husdyrbruglovens ammoniakregulering bidrager til opfyldelse af dele af habitatdirektivet, herunder beskyttelsen af yngle- eller rasteområder for de arter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV, ved i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven at stille krav om vilkår til at imødegå skadelige ammoniakpåvirkninger af ammoniakfølsom natur omfattet af habitatdirektivet. Af særlig relevans er småsøerne i det åbne land og arealerne i tilknytning til dem, der vil kunne være yngle- eller rasteområder for bl.a. paddearter optaget på habitatdirektivets bilag IV. Den lokale afsætning af ammoniak fra den udbragte husdyrgødning vil kunne påvirke arealerne og deres egenskab af yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter.

Husdyrbruglovens ammoniakregulering stiller tilsvarende krav om fastsættelse af vilkår til beskyttelse af ammoniakfølsomme naturtyper, der ikke er omfattet af habitatdirektivets regler om Natura 2000-områder og bilag IV-arter. Samlet set bidrager ammoniakreguleringen herved til at implementere VVM-direktivet, idet der med husdyrbrugloven og den tilhørende husdyrgodkendelsesbekendtgørelse er taget stilling til, hvornår en påvirkning af et ammoniakfølsomt naturområde skal anses for væsentligt, og hvilket vilkår der skal stilles til imødegåelse heraf.

5.2.2.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

Det er hensigten med dette lovforslag at erstatte kommunernes konkrete vilkårsfastsættelse med generelle regler for anvendelse af gødning på arealerne. Overgangen til generelle regler forudsætter, at teknikkraft til at imødegå ammoniakemissioner fra udbragt husdyrgødning fremover vil være baseret på objektive kriterier frem for konkrete vurderinger.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at der ikke er miljøfagligt belæg for at foreslå teknikkraft for affald på landbrugsjord. Dette skyldes, at der for stabiliseret spildevandsslam, som udgør betydelige mængder af den anvendte affaldsmængde på landbrugsjord, allerede indgår et krav om, at det skal nedbringes inden 6 timer efter tilførsel. Eventuel ammoniakemission bliver derved reduceret. Derudover vurderes det generelt, at indholdet af ammonium i diverse anvendte affaldstyper er så lavt, at det ikke indebærer en betydelig risiko for ammoniaktab.

Flere forhold har betydning for at fastlægge indholdet af generelle regler. For det første er det ikke muligt i en generel regulering – som i den gældende regulering – at tage højde for, hvor meget husdyrgødning, der har været udbragt på et areal tidligere eller at foretage en konkret vurdering af det enkelte naturområdes ammoniakfølsomhed.

For det andet skal reglerne for at kunne udgøre tærskelværdier i henhold til VVM-direktivet være tilstrækkelige til i alle tilfælde på forhånd at kunne udelukke væsentlige påvirkninger af ammoniakfølsom natur.

Det følger af VVM-direktivet, at projektyper, der er omfattet af direktivets bilag II, skal screenes med henblik på at afgøre, om de kan påvirke miljøet væsentligt. I givet fald skal de underkastes en miljøkonsekvensvurdering (VVM-vurdering). Som følge af de elementer og kriterier, som ligger til grund for VVM-screeningen, skal screeningen bl.a. omfatte en vurdering af den miljømæssige sårbarhed i forhold til områder, der er registreret eller fredet efter national lovgivning, og udpegede Natura 2000-områder. Dette indebærer, at der i VVM-screeninger skal tages højde både for internationalt og nationalt beskyttet natur, herunder natur, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Beskyttelsen kan dog gradueres. Den gældende ammoniakreguleringens inddeling i kategori 1-, 2- og 3-natur er netop udtryk for en sådan graduering.

For det tredje skal der, for så vidt angår naturområder omfattet af habitatdirektivet, iværksættes en regulering, der på forhånd kan udelukke skadepåvirkninger af ammoniakfølsomme naturtyper, som danner udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder. At den ammoniakfølsomme naturtype indgår i udpegningsgrundlaget vil sige, at forekomsten af naturtypen indgår i begrundelsen for udpegningen af Natura 2000-området.

Det følger af habitatdirektivet, at der i forhold til Natura 2000-områder gælder et særligt forsigtighedsprincip, hvorefter eventuelle usikkerhedsmomenter i et konkret projekt bør komme Natura 2000-områder til gode. Det indebærer, at der i situationer med sådanne usikkerhedsmomenter skal udarbejdes en miljøkonsekvensvurdering efter habitatdirektivet

og dermed også efter reglerne i VVM-direktivet. Såfremt der ikke er tale om påvirkning af et Natura 2000-område, så gælder habitatdirektivet og dets forsigtighedsprincip ikke, ligesom et tilsvarende forsigtighedsprincip ikke genfindes i VVM-direktivet. Også uden for Natura 2000-områder vurderes det imidlertid at være nødvendigt at operere med en vis sikkerhedsmargin i relation til anvendelsen af VVM-reglerne.

For det fjerde skal arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV sikres en tilstrækkelig beskyttelse efter overgangen til generelle regler.

Samlet set skal de generelle regler således kunne udelukke væsentlige virkninger på al beskyttet natur. I forhold til ammoniakfølsomme naturtyper, der danner udpegningsgrundlag for Natura 2000-områder, skal det særlige forsigtighedsprincip iagttages, når der fastsættes regler til beskyttelse heraf.

5.2.2.3 Forslagets indhold

Det foreslås på denne baggrund, at den som § 5 a foreslåede bemyndigelsesbestemmelse udformes således, at den også vil indeholde en bemyndigelse til at fastsætte regler om udbringningsteknik i zoner op til ammoniakfølsom natur. Det foreslås, at reglerne alene skal gælde for udbringning af husdyrgødning.

Det vil være op til miljø- og fødevarerministeren nærmere at fastlægge, hvilken natur der skal beskyttes med krav om udbringningsteknik på de tilgrænsende udbringningsarealer. De regler, som fastsættes med hjemmel i bemyndigelsesbestemmelsen vil, som der er redegjort for ovenfor, skulle overholde habitatdirektivet og VVM-direktivet. Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at det af hensyn til habitatdirektivet vil være nødvendigt at opstille krav om udbringningsteknikker op til al kategori 1-natur, det vil sige de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper.

Med henblik på at overholde VVM-direktivet forventes der supplerende fastsat regler, der opstiller krav om udbringningsteknikker op til udvalgte kategori 2-naturtyper. Kategori 2-natur består af højmoser, lobeliesøer, heder, der er større end 10 ha, og som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev der er større end 2,5 ha, og som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det er dog kun heder og overdrev, der i sig selv er større end de nævnte størrelser, der er kategori 2-natur. Det foreslås, at der stilles krav om anvendelse af en særlig udbringningsteknik i zoner omkring højmoser og lobeliesøer. Inden forslaget til ny regulering af ammoniakemissioner fra udbragt husdyrgødning iværksættes, skal det afklares nærmere, om det er nødvendigt for at udelukke en væsentlig indvirkning på miljøet herudover at stille krav om zoner med krav til udbringningsteknikken i forbindelse med heder og overdrev omfattet af kategori 2. Det er derimod ikke hensigten efter forslaget at stille udbringningsteknikkrav i forhold til kategori 3-natur. Herved gradueres beskyttelsen af de ammoniakfølsomme naturområder, der ikke er beliggende i Natura 2000-områder.

Alle tre kategorier af natur vil efter forslaget være omfattet af den beskyttelse, som ammoniakreguleringen i forhold til husdyrbrugets anlæg vil yde, og af de videreførte eksisterende teknikkrav i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Efter forslaget vil der komme flere krav om særlige udbringningsteknikker op til kategori 1-naturtyper, end der er i dag. Hertil kommer krav om særlige udbringningsteknikker op til den del af kategori 2-natur, der er højmoser og lobeliesøer. En del udbringningsarealer op til disse naturtyper vil dog have lignende krav i dag i medfør af vilkår i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at krav om særlige udbringningsteknikker ved kategori 1- og udvalgte dele af kategori 2-natur vil være tilstrækkeligt til at afløse de konkrete skøn efter VVM- og habitatdirektiverne. Det indgår i denne vurdering, at der vil være naturområder uden for de beskyttede kategorier, som i dag er omfattet af teknikkrav i medfør af husdyrgodkendelser, men som ikke vil blive omfattet af tilsvarende restriktioner ved overgangen til generelle regler. Der vil imidlertid, udover den øvrige ammoniakregulering, fortsat gælde et generelt forbud imod at forårsage tilstandsændringer på al natur omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af Miljøstyrelsens gældende vejledning til husdyrbrugloven, at der sker en begrænset ammoniakpåvirkning af naturområderne som følge af ammoniakemission fra udbringningsarealerne, da der primært er tale om en randpåvirkning.

I forhold til beskyttelsen af bilag IV-arter er det Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at der kun i et begrænset antal tilladelser og godkendelser efter gældende ret er fastsat konkrete vilkår af hensyn til beskyttelsen af yngle- eller rastemråder for bilag IV-arter. Krav om særlige udbringningsteknikker i zoner op til kategori 1- og udvalgte dele af kategori 2-natur vil sikre en ensartet beskyttelse af den ammoniakfølsomme natur også i naturens egenskab af levested for bilag IV-arter. Eksisterende konkrete vilkår for en lang række ammoniakfølsomme naturtyper vil herved blive afløst af generelle regler, hvorved alle naturområder i kategori 1 og alle lobeliesøer og højmoser inden for kategori 2 vil blive omfattet af teknikkrav, hvor det i dag kun er nogle områder. Forslaget indebærer dermed, at antallet af zoner med teknikkrav omkring ammoniakfølsom natur ved overgangen til generelle regler samlet set stiger i forhold til antallet af zoner pålagt ved vilkår i tilladelser og godkendelser efter den gældende husdyrbruglov.

5.2.3 Særligt om kvælstof

5.2.3.1 Gældende ret

Anvendelsen af husdyrgødning frem for handelsgødning er forbundet med en merudvaskning af kvælstof, primært i form af nitrat. Nitrat (og andre kvælstofformer) kan optages og udnyttes af planter og give en uønsket stor algevækst i vandmiljøet. Nitrat er desuden sundhedsskadeligt i drikkevand. Der er i forbindelse med grundvand fokus på udvaskning af nitrat. Der er derfor i gældende ret fastsat regler til

imødegåelse af merudvaskningen af kvælstof ved anvendelse af husdyrgødning. Dels i de generelle harmoniregler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der omfatter alle brug, der anvender husdyrgødning i mængder svarende til produktionen fra et erhvervmæssigt dyrehold, dels i regler fastsat i medfør af husdyrbrugloven, der omfatter de husdyrbrug, der skal have en tilladelse eller godkendelse i medfør af loven.

Jordbrugets anvendelse af kvælstofholdig gødning til jordbrugsformål er som udgangspunkt reguleret i gødskningsloven. Formålet med gødskningsloven er at begrænse udvaskning af kvælstof ved at regulere jordbrugets anvendelse af gødning og fastsætte krav om etablering af plantedække, f.eks. i form af efterafgrøder, og om andre dyrkningsrelaterede tiltag, som f.eks. forbud mod jordbearbejdning i visse perioder.

Den, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, er efter gødskningslovens § 2, stk. 2, forpligtet til lade sig registrere i Miljø- og Fødevareministeriets Register for Gødningsregnskab, hvis virksomhedens årlige momspligtige omsætning fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf overstiger 50.000 kr., og virksomhedens samlede husdyrbesætning overstiger 10 dyreenheder, eller husdyrtætheden overstiger 1,0 dyreenhed pr. ha, eller virksomheden modtager mere end 25 ton husdyrgødning eller anden organisk gødning i planperioden. Efter gødskningslovens § 2, stk. 3, har andre virksomheder med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf mulighed for på frivilligt grundlag at lade sig registrere i Register for Gødningsregnskab, hvis virksomhedens årlige momspligtige omsætning fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf overstiger 20.000 kr.

Gødskningslovens kapitel 2 og 4 indeholder en række krav til virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab efter lovens § 2, stk. 2 og 3.

Efter gødskningslovens § 5 må de registrerede virksomheders forbrug af kvælstof til gødningsformål opgjort efter lovens §§ 10-14 ikke overstige virksomhedens kvote for kvælstof i planperioden fastsat efter lovens §§ 6-8. Herudover er der bl.a. krav om, at de registrerede virksomheder skal foretage en gødningsplanlægning for virksomhedens arealer, og om udarbejdelse og indsendelse af et gødningsregnskab efter planperiodens afslutning.

For at foretage beregningen af forbruget af kvælstof i husdyrgødning og andre organiske gødningstyper er der i gødskningsbekendtgørelsens §§ 18-19 fastsat et såkaldt udnyttelseskrav, der udgør en andel af det totale indhold af kvælstof i husdyrgødning og andre organiske gødningstyper. For svinegylle gælder f.eks. et udnyttelseskrav på 75 % af det totale indhold af kvælstof i gyllen. Udbringes f.eks. 100 kg kvælstof i svinegylle, indgår 75 kg i beregningen af virksomhedens forbrug af kvælstof i gødningsregnskabet, og dermed ved konstateringen af, om virksomhedens samlede forbrug af kvælstofholdig gødning overstiger virksomhedens kvælstofkvote i planperioden. Dette betyder, at hvis en virksomhed udbringer 100 kg kvælstof i svinegylle, så må virksom-

heden f.eks. anvende 75 kg handelsgødning mindre for at overholde gødskningslovens § 5 i planperioden.

De 25 % af kvælstoffet i svinegylle, der ikke indgår i opgørelsen af virksomhedens forbrug af kvælstof i planperioden, er primært organisk bundet. Det betyder, at det organiske materiale skal nedbrydes, før kvælstoffet bliver tilgængeligt for planterne – eller for udvaskning. Frigivelsen af dette kvælstof sker over lang tid og ikke nødvendigvis på tidspunkter, hvor planterne optager kvælstof. Det er af hensyn til denne del af kvælstoffet i husdyrgødningen, at der er behov for ekstra plantedække i form af efterafgrøder eller andre virkemidler i forbindelse med godkendelse af husdyrbrug.

Reguleringen af jordbrugets anvendelse af kvælstofholdig gødning i gødskningsloven er suppleret af en række bestemmelser, der har til formål at beskytte særligt grundvand og overfladevand mod merudvaskning af nitrat fra husdyrgødning. Den grundlæggende beskyttelse af grundvand og overfladevand mod merudvaskning af nitrat fra husdyrgødning findes i harmonireglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven. Harmonireglerne er udtryk for et krav om harmoni mellem dyreholdet og udbringningsarealet. Harmonireglerne indebærer, at et kvægbrug maksimalt må udbringe husdyrgødning fra 1,7 – dog 2,3 hvis undtagelsen fra nitratdirektivet benyttes – dyreenheder pr. ha. Øvrige brug må maksimalt udbringe husdyrgødning fra 1,4 dyreenheder pr. ha.

Husdyrbrugloven indeholder et beskyttelsesniveau for udvaskning af kvælstof, der supplerer det generelle harmonikrav i husdyrgødningsbekendtgørelsen. I medfør af den gældende husdyrbruglov er beskyttelsesniveauet for kvælstofudvaskning sammensat af to elementer: Beskyttelsesniveauet i forhold til overfladevand og beskyttelsesniveauet i forhold til grundvand.

Beskyttelsesniveauet for udvaskning af kvælstof til overfladevand er i den gældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelse fastlagt i form af nitratklasser, inden for hvilke kommunerne skal stille krav om skærpede harmonikrav. Nitratklasserne er placeret i oplande til sårbare Natura 2000-områder. Der er udarbejdet et kortmateriale, hvoraf det fremgår, hvilke oplande der er klassificeret som nitratklasser. Det fremgår af reglerne, at der som alternativ til skærpede harmonikrav kan iværksættes andre virkemidler således, at kvælstofudvaskningen reduceres i mindst samme omfang, som hvis de skærpede harmonikrav var overholdt.

Herudover kan kommunerne stille vilkår inden for oplande til Natura 2000-områder, hvor det samlede dyrehold er stigende, og hvor recipienten er overbelastet med nitrat. I denne situation stilles der vilkår om maksimal udvaskning svarende til et plantebrug, dvs. et standard planteavlssædskifte, hvor der alene gødes med handelsgødning. Husdyrholdet på oplandsniveau anses for stigende, når data viser en stigning i husdyrholdet i oplandet i forhold til 2007, hvor den oprindelige husdyrbruglov trådte i kraft.

Beskyttelsesniveauet for udvaskning af kvælstof – i form af nitratudvaskning – fra udbragt husdyrgødning til grund-

vandet er målrettet de nitratfølsomme indvindingsområder (NFI). Kommunerne skal inden for disse områder stille vilkår, der sikrer, at udbringning af husdyrgødning ikke påvirker grundvandet væsentligt i forhold til drikkevandskvalitetskravet på 50 mg nitrat pr. liter. Har kommunen vedtaget en indsatsplan efter lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1204 af 28. september 2016 (herefter vandforsyningsloven), samt bekendtgørelse nr. 912 af 27. juni 2016 om indsatsplaner for et NFI-område, er det anvisningerne heri, der gælder for den fremadrettede behandling af tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven.

Uanset om der er vedtaget en indsatsplan eller ej, kan der dog ikke fastsættes vilkår, som er mere skærpede end en nitratudvaskning, der svarer til udvaskningen fra et planteavlbrug med et standard planteavlssædskifte, idet husdyrbrugloven alene regulerer merudvaskningen af kvælstof som følge af udbringning af husdyrgødning. Der kan dog stilles vilkår om en maksimal udvaskning, svarende til 50 % af harmonikravet, hvis udvaskningen herfra er lavere.

Som alternative virkemidler til de skærpede harmonikrav, som udbringning af husdyrgødning inden for nitratklasser medfører, kan anvendes krav om øget antal ha efterafgrøder ud over det generelle krav om udlægning af efterafgrøder, der er fastsat i medfør af gødskningsloven, samt krav om reduceret kvælstofnorm og krav om ændret standardsædskifte.

Husdyrbrugloven indeholder ikke et beskyttelsesniveau målrettet grundvandet uden for de nitratfølsomme indvindingsområder. Beskyttelsen af dette grundvand mod merudvaskning af kvælstof fra husdyrgødning udgøres af husdyrgødningsbekendtgørelsens harmoniregler. Derudover sker der en indirekte beskyttelse af grundvand uden for nitratfølsomme indvindingsområder i kraft af de efterafgrøder i husdyrreguleringen, som udlægges målrettet andre beskyttelseshensyn.

Som det fremgår ovenfor, kan der i medfør af gødskningsloven fastsættes krav om etablering af plantedække, f.eks. i form af efterafgrøder og andre dyrkningsrelaterede tiltag, som f.eks. forbud mod jordbearbejdning i visse perioder, med henblik på at begrænse udvaskning af kvælstof.

Virksomheder med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, som har en årlig momspligtig omsætning, der overstiger 50.000 kr. fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, og som har et samlet efterafgrødegrundareal på 10 ha eller derover, er omfattet af gødskningslovens kapitel 3, der indeholder en række bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte krav om etablering af plantedække og andre dyrkningsrelaterede tiltag. I medfør af bestemmelserne er der ved plantedækkebekendtgørelsen bl.a. fastsat krav om, at virksomhederne i hver planperiode skal etablere efterafgrøder på virksomhedens arealer, der udgør mindst 10 % af virksomhedens efterafgrødegrundareal. Efterafgrødegrundarealet udgøres af arealer, der dyrkes med korn (vår- og vintersæd), vår- og vinterraps, majs, rybs, soja, sennep, ærter, hestebønner, solsikke, oliehorn og andre et-årige afgrøder, der ikke har kvælstofoptagelse om efteråret i høståret. Efterafgrødekravet er dog 14 % af efterafgrødegrundarealet, hvis virksomheden

udbringer organisk gødning svarende til 0,8 dyreenheder pr. ha eller derover. Det samlede efterafgrødekrav, der fastsættes i medfør af gødskningsloven, udgør 240.000 ha på landsplan.

De supplerende 4 % efterafgrøder, som er pålagt de virksomheder, der udbringer organisk gødning svarende til 0,8 dyreenheder pr. ha eller derover, svarer til i alt ca. 45.000 ha efterafgrøder. Dette efterafgrødekrav supplerer beskyttelsen af grundvandet i husdyrgødningsbekendtgørelsens harmoniregler, samt den indirekte beskyttelse via efterafgrøder målrettet andre beskyttelseshensyn i husdyrreguleringen.

Den nuværende kvælstofindsats i form af vilkår i husdyrgodkendelserne, i medfør af beskyttelsesniveauet i forhold til overfladevand og beskyttelsesniveauet i forhold til grundvand, vil ifølge beregninger fra DCE, Aarhus Universitet, der fremgår af notatet Effekt af husdyrgodkendelser (2015), der findes på www.mst.dk, svare til knap 32.000 ha efterafgrøder, når alle husdyrbrug er omfattet af en husdyrgodkendelse. Fra loven trådte i kraft i 2007 og frem til 2014 er ca. 60 % af husdyrproduktionen blevet omfattet af en miljøgodkendelse. Af det samlede danske landbrugsareal på 2,7 mio. ha er 816.000 ha, svarende til ca. 30 % omfattet af en godkendelse, jf. det ovenfor nævnte notat Effekt af husdyrgodkendelser (2015).

5.2.3.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser

Af punkt 2.7 i Aftale om Fødevare- og landbrugspakke af 22. december 2015 fremgår det, at harmonikravet for slagtesvin og eventuelt også andre dyretyper skal hæves fra de nuværende 1,4 til 1,7 dyreenheder pr. ha pr. planperiode. Omsat til kg kvælstof svarer det til, at der efter forslaget må udbringes op til 170 kg kvælstof fra husdyrgødning pr. ha pr. planperiode svarende til nitratdirektivets absolutte grænse.

Merudvaskningen af kvælstof til kystvande ved anvendelse af husdyrgødning i stedet for handelsgødning er den samme på oplandsniveau, uanset om husdyrgødningen udbringes med 1,4 dyreenheder pr. ha eller 1,7 dyreenheder pr. ha, så længe der ikke samlet set spredes mere husdyrgødning i det pågældende opland. En hævelse eller fjernelse af harmonikravet vil således ikke i sig selv føre til øget kvælstofudvaskning. Hvorvidt der vil ske en øget produktion afhænger af mange andre faktorer end harmonikravet, herunder af konjunkturer og finansieringsmuligheder, lige som en øget produktion som udgangspunkt forudsætter en tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven.

Såfremt der udbringes mere husdyrgødning i et opland, vil udvaskningen derimod øges, hvis der ikke stilles modvirkende krav. I forslag til ny husdyrregulering bliver der i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor der er sket en stigning i anvendelsen af organisk gødning siden 2007, fastsat et efterafgrødekrav, der modvirker den udvaskning, som den øgede udbringning af organisk gødning medfører.

Af punkt 2.8 i Aftale om Fødevare- og landbrugspakke af 22. december 2015 fremgår det, at en ny husdyrregulering

skal omfatte en adskillelse af reguleringen af anlæg og udbringningsarealer. Anlæg vil fortsat være omfattet af krav om godkendelse eller tilladelse, mens regulering af udbringning af husdyrgødning vil blive omfattet af generelle regler.

I forslag til ny husdyrregulering bliver bedrifter med arealer i oplande til nitrاتفølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder med stigning i anvendelsen af organisk gødning pålagt et krav om reduktion af kvælstofudvaskningen, der kan opfyldes ved hjælp af flere efterafgrøder, således at der ikke sker en forøgelse af udvaskningen fra organisk gødning. Kravet vil blive pålagt i form af generelle regler, som erstatter den nuværende mulighed for ved miljøgodkendelse af husdyrbrug at stille vilkår om maksimal udvaskning svarende til et planteavlsbrug, hvis husdyrbruget har udbringningsarealer i oplande, hvor dyreholdet er steget i forhold til 2007. Herved sikres det, at den såkaldte kumulationsregel i habitatdirektivet iagttages i forhold til nitrاتفølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder. Kumulationsreglen indebærer, at miljøpåvirkningen af alle nye aktiviteter (projekter og planer), der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal vurderes enkeltvis, men også i forbindelse med andre aktiviteter, der kan påvirke Natura 2000-området.

Bedrifter med arealer i kystvandområder med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne kan ligeledes blive pålagt krav om reduktion af kvælstofudvaskningen. Kravet udgør et bidrag til vandområdeplanernes målopfyldelse, og skal altså ikke modsvare det samlede indsatsbehov. Kravet vil blive pålagt i form af generelle regler. I de nuværende miljøgodkendelser af husdyrbrug stilles vilkår om skærpede harmonikrav, hvis husdyrbruget har udbringningsarealer i oplande omfattet af nitratklasser. Disse vilkår stilles dels af hensyn til habitatbeskyttelsen, dels som bidrag til målopfyldelsen i vandområdeplanerne.

Indsatsområderne, for hvilke kommunerne skal udarbejde indsatsplaner efter vandforsyningsloven, er delområder inden for nitrاتفølsomme indvindingsområder (NFI), hvor der på baggrund af en vurdering af arealanvendelsen, forureningstrusler og den naturlige beskyttelse af vandressourcerne, er behov for en særlig indsats til beskyttelse af drikkevandsinteresserne. Udpegningen af indsatsområder er foretaget således, at der ikke forekommer væsentlig udvaskning af nitrat fra husdyrbrug til grundvandet på NFI-arealer beliggende uden for indsatsområderne. Dermed vurderes beskyttelsen af grundvandet mod nitrاتفurening fra husdyrbrug inden for NFI at kunne varetages gennem de kommunale indsatsplaner. Forslag til ny husdyrregulering omfatter ikke tiltag til begrænsning af kvælstofudvaskningen inden for nitrاتفølsomme indvindingsområder. Øget udvaskning af nitrat til nitrاتفølsomme indvindingsområder (drikkevand) forventes håndteret af kommunerne i de kommunale indsatsplaner.

Hævelsen af harmonikravet skal derudover ses i sammenhæng med den foreslåede fosforregulering. De foreslåede generelle fosforlofter vil over en 8-årig periode løbende blive skærpet, hvilket betyder, at det ikke vil være muligt at udnytte hævelsen i harmonikrav (anvendelsen af kvælstof fra husdyrgødning) for slagtesvin fuldt ud. På kort sigt fra

2018 vil der i nogle områder kunne udbringes mindre gødning fra slagtesvin end svarende til de nuværende 1,4 dyreenheder på grund af skærpede krav til fosforudbringningen i visse områder. På længere sigt vil fosforreguleringen samlet set fra 2025 være mere begrænsende end den nuværende fosforregulering. Der henvises til pkt. 5.2.4.3 om forslaget til ny fosforregulering.

På denne baggrund er det samlet set Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at en hævelse af harmonikravet for svin, samtidig med iværksættelsen af de øvrige tiltag i forhold til reduktion af udvaskning af kvælstof og risiko for udvaskning af fosfor, der ligger i dette lovforslag, ikke vil påvirke miljøet væsentligt.

For så vidt angår konkrete vilkår om kvælstofreduktion i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven vil de generelle regler om udbringning af organisk gødning med lovforslaget fuldt ud afløse konkrete vilkår i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven. Dette forventes som udgangspunkt gennemført ved, at eksisterende vilkår vedrørende et husdyrbrugs udbringningsarealer bortfalder med virkning fra den 1. august 2017, hvorefter de erstattes af nye generelle regler, der omfatter alle udbringningsarealer.

Ved overgangen fra konkrete vilkår til generelle regler sigtes efter at opretholde omtrent den samme indsats i forhold til nitratudvaskning og dermed nogenlunde samme antal ha efterafgrøder som med den nuværende husdyrregulering. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at behovet for efterafgrøder løbende ændres, hvis mængden af anvendt organisk gødning ændres. At der ikke vil være tale om et endeligt antal ha fra år til år skyldes bl.a., at de foreslåede generelle regler om efterafgrøder skal erstatte screeninger og væsentlighedsvurderinger efter VVM- og habitatdirektiverne, og at det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af kvælstof til overfladevand derfor skal ligge på et niveau, hvor væsentlige påvirkninger af miljøet og skader på Natura 2000-områder altid på forhånd vil kunne udelukkes.

Hertil kommer, at den beregnede effekt af efterafgrøder med hensyn til reduktion af kvælstofudvaskningen kan ændre sig over tid, og at det samlede behov for efterafgrøder også af denne grund kan afvige fra det nuværende. Ydermere vil der som udgangspunkt være behov for flere ha efterafgrøder, såfremt der sker en stigning i anvendelsen af organisk gødning i oplande til nitrاتفølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder. Der bør derfor ved udnyttelsen af den foreslåede bemyndigelse til at stille krav om efterafgrøder i medfør af husdyrbrugloven ikke fastsættes et loft for, hvor stort det samlede antal ha efterafgrøder efter loven kan blive på landsplan.

Anvendelsen af andre organiske gødningstyper end husdyrgødning er ligesom anvendelsen af husdyrgødning forbundet med merudvaskning af kvælstof i forhold til anvendelsen af handelsgødning. Der er derfor også i regler, i medfør af gødskningsloven, knyttet udnyttelseskrav til kvælstof i andre organiske gødningstyper end husdyrgødning. Kendetegnende for al organisk gødning er således, at frigivelsen af den organisk bundne del af kvælstoffet sker over tid og ikke nødvendigvis på tidspunkter, hvor planterne optager kvæl-

stof. Det er således også i forhold til anvendelsen af andre organiske gødningstyper end husdyrgødning relevant at stille krav om efterafgrøder, der kan optage det frigivne kvælstof på tidspunkter, hvor der ellers ikke ville være afgrøder på jorden til at opsamle kvælstoffet, så det ikke udvaskes.

Miljøfagligt er der derfor gode grunde til, at det efterafgrødekrav, der pålægges til imødegåelse af merudvaskningen af kvælstof, ikke begrænses til husdyrgødning, men omfatter alle organiske gødningstyper.

Miljø- og Fødevarerministeriet har overvejet, om det er hensigtsmæssigt, at ministeren som foreslået i lovforslaget bemyndiges til at fastsætte regler, der indebærer et krav om stedfasthed for dele af efterafgrøderne, herunder navnlig med henblik på beskyttelsen af grundvandet i nitrattfølsomme indvindingsområder. Med forslaget om fremover fuldt ud at lade arealreguleringen følge generelle regler uden mulighed for at stille konkrete vilkår bortfalder den eksisterende mulighed for, at kommunerne konkret, i forbindelse med tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven, kan tage stilling til, på hvilke arealer, der på baggrund af vandforsyningslovens zoner og indsatsplaner skal stilles krav om stedfaste efterafgrøder.

Da den nuværende målretning ikke kan overføres til generelle regler for udlæg af målrettede efterafgrøder, vil det kræve et langt større antal stedfaste efterafgrøder end i dag, hvis det eksisterende beskyttelsesniveau i forhold til nitrattfølsomme indvindingsområder skal fastholdes gennem husdyrreguleringen. Det vurderes derfor, at beskyttelsen af nitrattfølsomme indvindingsområder mere hensigtsmæssigt løftes af kommunerne i forbindelse med deres indsatsplaner, som arealmæssigt omfatter indsatsområder i medfør af vandforsyningsloven, hvor der kan ske en indsats, der tager højde for de lokale forhold, og at der således ikke er behov for en bemyndigelse til at fastsætte regler om stedfasthed.

5.2.3.3 Forslagets indhold

Med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, og grundvand mod forurening og på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter foreslås det i lovforslagets § 1, nr. 11, at miljø- og fødevarerministeren i husdyrbruglovens nye § 5 a i det foreslåede kapitel 1 a, bemyndiges til at fastsætte regler om anvendelse af gødning i jordbruget. Samtidig foreslås ministerens beføjelse i miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12, til at fastsætte regler om anvendelse af husdyrgødning og anden gødning i jordbruget med henblik på at beskytte vandløb, søer og havet samt grundvandet mod forurening, ophævet, jf. lovforslagets § 2, nr. 3. Det er hensigten at udnytte bemyndigelsen i den foreslåede § 5 a til at videreføre harmonireglerne, dog således at harmonikravet generelt hæves til 170 kg kvælstof fra husdyrgødning pr. ha pr. planperiode.

Det følger af forslaget til § 2, stk. 4, at lovens og dermed også bemyndigelsens anvendelsesområde begrænses således, at den ikke finder anvendelse for den regulering af jordbrugets anvendelse af gødning, der er omfattet af gødsk-

ningsloven, som bl.a. omfatter regulering af jordbrugsvirksomhedernes maksimale kvote for kvælstof i en planperiode.

For så vidt angår beskyttelsesniveauet i forhold til overfladevand og grundvand foreslås det endvidere i lovforslagets § 1, nr. 11, at miljø- og fødevarerministeren i husdyrbruglovens nye § 5 e i det foreslåede kapitel 1 a bemyndiges til at fastsætte regler om, at jordbrugsvirksomhederne skal etablere plantedække.

Det er hensigten at udnytte bemyndigelsen til at fastsætte generelle regler om etablering af efterafgrøder målrettet op til nitrattfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder med stigning i anvendelsen af organisk gødning (erstatte nuværende vilkår i miljøgodkendelser afledt af stigende husdyrhold, som stilles af hensyn til krav om vurdering af belastning af habitatområder i kumulation med andre kvælstofpåvirkninger) og kystvandområder med et indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne (i nuværende miljøgodkendelser dækker vilkårene stillet på baggrund af nitrattklasser til dels dette hensyn).

Det er endvidere hensigten at opretholde omtrent den samme indsats i forhold til nitrattudvaskning. DCE, Aarhus Universitet, har omregnet den nuværende kvælstofindsats og den fremskrevne, forventede indsats ved fuld indfasning af den eksisterende husdyrbruglov til en indsats opgjort i etablering af et samlet antal ha efterafgrøder i ny husdyrregulering. Det har været udgangspunktet for denne omregning, at indsatsen i forhold til den samlede udvaskningsreducerende effekt på landsplan i ny husdyrregulering skal svare til beskyttelsesniveauet i den nuværende regulering. Efterafgrødekravet, der vil blive fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse i husdyrbrugloven, vil således på landsplan udgøre cirka det samme antal ha med efterafgrøder, som der ville have været krav om i medfør af den gældende husdyrbruglov. Når reguleringen er fuldt indfaset, vil efterafgrødekravet fastsat efter bestemmelsen begrundet i beskyttelsen mod merpåvirkning af kvælstof fra husdyrgødning og anden organisk gødning samlet set tilstræbes at udgøre ca. 34.000 ha pr. år på landsplan.

DCE, Aarhus Universitet, har i beregningerne af indsatsen i den nuværende regulering regnet med en gennemsnitsefterafgrødeeffekt på 35 kg kvælstof pr. ha, som er den effekt, der regnes med, når der anvendes mere end 80 kg kvælstof fra organisk gødning pr. ha. I den nye husdyrregulering vil også bedrifter med under 80 kg kvælstof fra organisk gødning pr. ha blive mødt med et efterafgrødekrav, og her regnes der derfor med en gennemsnitsefterafgrødeeffekt på 33 kg kvælstof pr. ha. I det den samlede udvaskningsreducerende effekt ønskes opretholdt ved overgangen til den nye regulering, er der fastsat et lidt større samlet efterafgrødeareal i den nye husdyrregulering, svarende til forskellen i efterafgrødeeffekten i den nuværende regulering og i den nye regulering. Der henvises til notaterne Effekt af husdyrgodkendelser (2015) og Notat om omfordeling af arealdelen af husdyrgodkendelser i den nuværende regulering og ved forslag til ny husdyrregulering og effekter på kvælstofudledningen (2016), der begge findes på www.mst.dk.

Det er hensigten at indfase efterafgrødekravet gradvist, således at efterafgrødekravet i 2017 tilstræbes at udgøre ca. 21.000 ha (svarende til den nuværende kvælstofindsats (2014) opgjort af DCE, Aarhus Universitet), og at efterafgrødekravet gradvist øges til ca. 34.000 ha i årene frem til den nye vandplanperiode i 2021.

Som det fremgår ovenfor under pkt. 5.2.3.2 kan det imidlertid ikke udelukkes, at behovet for efterafgrøder løbende ændres, hvis mængden af anvendt organisk gødning ændres.

Efterafgrødekravet vil blive udmøntet således, at der først fordeles efterafgrøder til at kompensere for den stigende anvendelse af organisk gødning siden 2007 i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder. Herefter fordeles den restende mængde efterafgrøder til kystvandomplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne. Mens efterafgrødekravet målretted oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder udmåles årligt på baggrund af opgørelsen af stigning i anvendelse af organisk gødning, udmåles efterafgrødekravet målretted kystvandomplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne alene hvert 6. år i forbindelse med vedtagelsen af en ny generation af vandområdeplaner. Frem mod 2021 sker der dog en årlig regulering af antallet af efterafgrøder, der fordeles til kystvandomplande med indsatsbehov, som led i den ovenfor beskrevne indfasning af efterafgrødekravet. I 2017 vil alle efterafgrøder gå til oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder med stigende anvendelse af organisk gødning siden 2007. Det er forventningen, at der fra 2018 vil være efterafgrøder målretted kystvandomplande med indsatsbehov. Dette afhænger dog af, i hvilket omfang der sker en stigning i anvendelsen af organisk gødning i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder.

Det tilstræbes, at der samlet set udmåles et efterafgrødekrav på ca. 34.000 ha i de år, hvor der kommer en ny generation af vandområdeplaner, det vil sige første gang i 2021. I perioden frem mod vedtagelsen af den næste generation af vandområdeplaner i 2027 vil det samlede efterafgrødekrav kunne afvige fra ca. 34.000 ha, da behovet for efterafgrøder målretted nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder kan variere fra år til år afhængig af ændringer i anvendelsen af organisk gødning.

På baggrund af den samlede indsats, som skal ske i et opland, forventes fastsat to forskellige husdyrefterafgrødekrav opgjort i procent til fordeling på oplandets jordbrugsvirksomheder. Kravet forventes differentieret således, at der regnes ét husdyrefterafgrødekrav for jordbrugsvirksomheder inden for oplandet, som udbringer 80 kg kvælstof eller derved fra organisk gødning pr. ha harmoniareal, og så der fastsættes et tilsvarende halveret husdyrefterafgrødekrav for jordbrugsvirksomheder, der udbringer mindre end 80 kg kvælstof fra organisk gødning pr. ha harmoniareal. Den foreslåede afgrænsning af de jordbrugsvirksomheder, der rammes af det fulde husdyrefterafgrødekrav, svarer til de virksomheder, der efter gødskningsloven er pålagt et krav om ekstra 4 % efterafgrøder.

Det er hensigten, at det alene er virksomheder, der er omfattet af gødskningslovens § 2, og som har et efterafgrødegrundareal på minimum 10 ha, der skal omfattes af reglerne om husdyrefterafgrøder efter husdyrbrugsloven. For de bedrifter, der anvender organisk gødning uden at være omfattet af gødskningslovens §§ 2 og 3 – typisk de små bedrifter – forventes der ikke fastsat særlige krav. Disse vil dog som hidtil skulle leve op til husdyrgødningsbekendtgørelsens og slambekendtgørelsens eksisterende grænse for udbringning af husdyrgødning på henholdsvis 170 og 230 kg kvælstof fra husdyrgødning og affald pr. ha, der implementerer nitratdirektivets absolutte grænser for udbringning af kvælstof fra husdyrgødning.

Det er endvidere hensigten at fastsætte en nedre grænse for, hvornår en jordbrugsvirksomhed omfattes af husdyrefterafgrødekravet baseret på den mængde organisk gødning, som jordbrugsvirksomheden anvender. Hensigten med dette er at målrette husdyrefterafgrødekravet mod de jordbrugsvirksomheder, hvor der reelt er organisk gødning at kompensere for, og at friholde de jordbrugsvirksomheder, der alene har et begrænset hobbypræget husdyrhold (f.eks. heste eller ammekvæg) eller andet ekstensivt husdyrhold. Grænsen skal samtidig være så lav, at væsentlige påvirkninger af nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder imødegås. Grænsen forventes fastsat således, at de jordbrugsvirksomheder, som udbringer mindre end 30 kg kvælstof fra organisk gødning pr. ha harmoniareal ikke omfattes af et krav. Miljøstyrelsen har herved lagt til grund, at hovedparten af de jordbrugsvirksomheder, der udbringer mindre end 30 kg kvælstof fra organisk gødning pr. ha, er ekstensivt drevet, eventuelt med undtagelse af få store planteavlbrug, der modtager en begrænset mængde husdyrgødning i forhold til bedriftens areal. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at udbringning af mindre end 30 kg kvælstof fra organisk gødning pr. ha harmoniareal har meget begrænset betydning for kvælstofudvaskningen fra udbringningsarealerne, og at udledningen herfra ikke vil kunne påvirke de nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder væsentligt. Miljøstyrelsen vil følge udviklingen på oplandsniveau og justere i husdyrgødningsbekendtgørelsen, såfremt der er behov for det.

Med henblik på at lette håndteringen af husdyrefterafgrødekravet for både jordbrugsvirksomhederne og myndighederne er det hensigten i videst mulige omfang at ensrette administrationen og kontrollen af det foreslåede husdyrefterafgrødekrav med det allerede gældende generelle efterafgrødekrav fastsat i medfør af gødskningsloven. Husdyrefterafgrøder i medfør af husdyrbrugsloven og det generelle efterafgrødekrav i medfør af gødskningsloven vil således blive behandlet administrativt som ét samlet efterafgrødekrav, der administreres og kontrolleres af den samme myndighed.

Dette betyder først og fremmest, at det er hensigten, at der i medfør af den foreslåede bemyndigelse i husdyrbrugslovens § 5 e, stk. 1, vil blive fastsat tilsvarende regler om, hvilke afgrødetyper der kan anvendes som efterafgrøder, og om sånings- og destruktions tidspunkter m.v., som der gælder for

efterafgrødekravet i medfør af gødskningsloven, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 3.

I forbindelse med administrationen af det foreslåede husdyrefterafgrødekrav vil der blive anvendt kort, som vil blive kundgjort i bekendtgørelsesform. Kortene vil herudover kunne ses i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service, der bl.a. anvendes i forbindelse med administrationen af efterafgrødekravet fastsat i medfør af gødskningsloven. Kortene vil endvidere blive gjort tilgængelige som egentlige digitale kort på en offentlig digital platform. Disse repræsentationer vil modsvare de i bekendtgørelsen anførte koordinater.

Der vil blive anvendt to kort: Dels et kort over oplande til nitrutfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, dels et kort over kystvandoplande fra vandplanerne. Kortene vil være retligt konstituerende i den forstand, at den angivne afgrænsning af oplande vil være umiddelbart bindende. Inden for disse oplande vil nogle bestemte værdier for henholdsvis stigning i anvendelsen af organisk gødning siden 2007 og indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne ligge til grund for beregningerne af efterafgrødekravet efter husdyrbrugsloven.

Udpegningen af oplande vil blive foretaget på det bedst tilgængelige videnskabelige grundlag. For så vidt angår kort over oplande til nitrutfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, vil der blive anvendt et kort, som DCE, Aarhus Universitet, i sommeren 2016 har udarbejdet. Kortet er baseret på eksisterende viden om kvælstoffølsomme områder, idet oplande under en vis størrelse til kvælstoffølsomme naturtyper dog ikke er taget med, da den foreslåede kvælstofmodel ikke kan målrette efterafgrødekravet til små oplande, og der dermed ikke vil være sikkerhed for, at efterafgrøderne placeres i oplandene til de pågældende naturtyper. Kort over oplande til nitrutfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder ledsages af et teknisk notat udarbejdet af Aarhus Universitet, hvor grundlaget for udarbejdelsen af kortet er beskrevet. Notatet offentliggøres samtidig med høring af bekendtgørelsen over kortet.

For så vidt angår kortet over kystvandoplande, anvendes det kort, som har været anvendt i forbindelse med vandområdeplanlægningen. I og med, at kortet optages som bilag til en bekendtgørelse, vil det få retlig bindende virkning i relation til kvælstofreguleringen inden for rammerne af husdyrbrugsloven.

Kortenes afgrænsning fastlægges administrativt i bekendtgørelser og vil gælde indtil en eventuel opdatering af bekendtgørelserne. Selve grænsedragningen i kortene kan ikke påklages, men der kan rettes op på eventuelle upræcisheder i forbindelse med kortenes opdatering. Opdatering af kortene kan ske, bl.a. hvis Miljøstyrelsen og Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning vurderer, at der er ny faglig viden, der begrundet en opdatering af oplandene til nitrutfølsom habitatnatur, eller hvis kystvandoplandsinddelingen ændres i forbindelse med en ny generation af vandområdeplaner.

Miljø- og Fødevareministeriet opgør ændringer i anvendelsen af organisk gødning inden for oplande til nitrutføl-

omme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder årligt med henblik på opdatering af det tilhørende efterafgrødekrav, som forventes at fremgå af husdyrgødningsbekendtgørelsen. Ændringer i anvendelsen af organisk gødning beregnes på grundlag af nyeste tilgængelige data fra gødningsregnskaberne. Efterafgrødekrav af hensyn til kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne forventes ligeledes at fremgå af husdyrgødningsbekendtgørelsen fra 2018.

Det er hensigten, at det i medfør af den foreslåede bemyndigelse i husdyrbruglovens § 5 e, stk. 2, fastsættes, at de særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder (mellemafgrøder, brak m.v.), der er etableret efter gødskningsloven, jf. plantedækkebekendtgørelsens §§ 5-10, ligeledes vil kunne anvendes til at opfylde husdyrefterafgrødekravet efter husdyrbrugsloven. Hertil kommer, at muligheden for at overføre overskud af efterafgrøder fra en planperiode til opfyldelse af efterafgrødekrav i senere perioder (den såkaldte efterafgrødebank), jf. plantedækkebekendtgørelsens § 11, herunder overdragelse af opsparede efterafgrøder mellem jordbrugsvirksomheder, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 12 også efter forslaget skal omfatte husdyrefterafgrøder. Miljø- og Fødevareministeriet vil følge udviklingen i handel med efterafgrøder, herunder hvorvidt handlen kan indebære forskydninger i indsatsen i mellem oplandene af betydning for overholdelsen af habitatdirektivet.

Efter den foreslåede bestemmelse til husdyrbruglovens § 5 f, skal jordbrugsvirksomhederne hvert år indberette jordbrugsvirksomhedens samlede areal, hvorpå der er etableret plantedække efter regler fastsat i medfør af § 5 e, stk. 1. I medfør af den parallelle bestemmelse i gødskningslovens § 21 a skal indberetningen foretages senest den 31. august i den planperiode, der indberettes om, i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 14. Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse i husdyrbruglovens § 5 f, stk. 2, vil blive anvendt til at fastsætte tilsvarende regler.

I forbindelse med jordbrugsvirksomhedernes gødningsplanlægning for planperioden efter gødskningslovens § 21 for virksomhedens arealer i Tast selv-service foretages der ligeledes en opgørelse af jordbrugsvirksomhedens efterafgrødekrav i ha, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 15. Dette vil således fremover også omfatte husdyrefterafgrødekravet, der fastsættes i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 5 e, stk. 1.

Hvis det i forbindelse med opgørelsen af jordbrugsvirksomhedens efterafgrødekrav konstateres, at der i planperioden ikke er udlagt tilstrækkeligt med efterafgrøder eller anvendt alternativer hertil til at opfylde jordbrugsvirksomhedens efterafgrødekrav, fastsat i medfør af gødskningsloven, følger det af gødskningslovens § 7, stk. 1, at jordbrugsvirksomheden får reduceret sin samlede kvælstofvote for planperioden. Med henblik på at indføre en tilsvarende konsekvens for manglende opfyldelse af kravet om etablering af husdyrefterafgrøder efter husdyrbrugsloven, foreslås det i lovforslagets § 3, nr. 3, at gødskningslovens § 7, stk. 1, sup-

pleres med en henvisning til den foreslåede bestemmelse i husdyrbruglovens § 5 e, således at både manglende opfyldelse af efterafgrødekravet fastsat i medfør af gødskningsloven og husdyrbrugloven medfører en reduktion af jordbrugsvirksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden. Reduktionen skal følge den til enhver tid gældende omregningsfaktor i plantedækkebekendtgørelsen.

Formålet med husdyrefterafgrøderne er lige som formålet med de pligtige efterafgrøder i medfør af gødskningsloven at begrænse udvaskningen af kvælstof. En forudsætning for at behandle husdyrefterafgrøderne og de pligtige efterafgrøder som ét samlet krav er, at husdyrefterafgrøder i lighed med de pligtige efterafgrøder bidrager til opfyldelsen af nitratdirektivet. Det foreslås derfor, at husdyrefterafgrøderne i medfør af husdyrbrugloven indgår i nitrathandlingsprogrammet som en del af Danmarks opfyldelse af nitratdirektivet. Såfremt husdyrefterafgrøderne vil indgå som en del af Danmarks opfyldelse af nitratdirektivets artikel 4 eller 5, vil disse samtidig blive underlagt krydsoverensstemmelse efter reglerne om direkte betalinger til landbrugere inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik i EU, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1306/2013 af 17. december 2013, bilag 2, jf. artikel 93. Såfremt bemyndigelsen til at fastsætte generelle regler om etablering af husdyrefterafgrøder udnyttes til at fastsætte et større antal ha efterafgrøder end det antal, der er estimeret i dette lovforslag f.eks. pga. øget mængde organisk gødning, vil disse ekstra ha efterafgrøder også indgå som en del af Danmarks opfyldelse af nitratdirektivet og blive underlagt krydsoverensstemmelse.

De foreslåede regler om husdyrefterafgrøder adskiller sig fra de eksisterende regler om pligtige efterafgrøder i medfør af gødskningsloven ved at være målrettet mod arealer, hvor der udbringes husdyrgødning eller anden organisk gødning, og hvor der EU-retligt er en forpligtigelse til at beskytte mod udvaskning af nitrat til overfladevand. De foreslåede husdyrefterafgrøder vil derfor samtidig bidrage til overholdelsen af Danmarks EU-retlige forpligtigelser i henhold til habitatdirektivet, vandrammedirektivet, havstrategidirektivet og VVM-direktivet ved at neutralisere hele eller dele af den merudvaskning af kvælstof, herunder i form af nitrat, der er forbundet med udbringning af husdyrgødning og anden organisk gødning. Derudover vil de foreslåede efterafgrøder bidrage til at forhindre, at yngle- eller rasteområder for de arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, ødelægges eller beskadiges.

Den foreslåede hjemmel i § 5 e indebærer ikke, at alle de af EU-retten omfattede beskyttelseshensyn skal varetages gennem fastsættelse af efterafgrødekrav i medfør af husdyrbrugloven. Disse regler vil således blive suppleret af miljøkompenserende foranstaltninger i medfør af anden lovgivning med henblik på at reducere udvaskningen af kvælstof fra husdyrgødning og anden organisk gødning. Eksempelvis forventes bemyndigelsen i lovens nye § 5 e ikke, i første omgang, udnyttet til at fastsætte krav om efterafgrøder målrettet beskyttelsen af grundvand inden for nitratfølsomme indvindingsområder. De 4 % pligtige efterafgrøder i medfør af gødskningsloven samt efterafgrøder i husdyrreguleringen,

som er målrettet andre hensyn, medvirker delvist til beskyttelsen af grundvand inden for nitratfølsomme indvindingsområder. Den yderligere indsats i forhold til nitratudvaskning fra husdyrbrug, der måtte være påkrævet i nitratfølsomme indvindingsområder, skal ske i forbindelse med kommunernes indsatsplanlægning via en opdateret indsats inden for rammerne af den eksisterende lovgivning. Miljø- og Fødevareministeriet vil understøtte kommunerne i at løfte denne supplerende opgave i indsatsplanlægningen på et veldokumenteret grundlag, så lovforslagets intentioner om videreførelse af et uændret beskyttelsesniveau indfries. Det er således ikke hensigten, at kommunerne via indsatsplanerne skal hæve miljøbeskyttelsesniveauet, idet indsatsen fortsat skal være proportional med beskyttelseshensynet.

Et andet eksempel er beskyttelsen af grundvand uden for nitratfølsomme indvindingsområder, der også helt eller delvist vil kunne ske ved tiltag uden for husdyrbrugloven. Der sker en delvis beskyttelse af grundvand uden for nitratfølsomme indvindingsområder både i dag og fremadrettet i kraft af de efterafgrøder i husdyrreguleringen, som udlægges målrettet andre beskyttelseshensyn, samt med de 4 % pligtige efterafgrøder i medfør af gødskningsloven.

5.2.4 Særligt om fosfor

5.2.4.1 Gældende ret

Husdyrgødningsbekendtgørelsens harmoniregler udgør i praksis den generelle regulering af mængden af udbragt fosfor i Danmark. Harmonireglerne er primært et middel til at regulere tilførslen af husdyrgødning, og de tilladte mængder er beregnet i forhold til den udbragte mængde kvælstof. Harmonireglernes begrænsende virkning på mængden af udbragt fosfor er således afhængig af kvælstof-/fosforindholdet i gødningstypen.

Det følger af harmonireglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, at der højst må udbringes en mængde husdyrgødning og en mængde afgasset biomasse svarende til 1,4 dyreenheder pr. ha pr. planperiode. Husdyrgødning fra kvæg, får eller geder må dog udbringes med op til 1,7 dyreenheder pr. ha pr. planperiode.

Herudover har miljø- og fødevareministeren med hjemmel i husdyrbruglovens § 34, stk. 2, fastsat regler i husdyrgødkendelsesbekendtgørelsen for påvirkningen af vandmiljøet med fosfor.

Husdyrgødkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosfor i bekendtgørelsens bilag 3 og 4 er rettet mod oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med næringsstoffer, og omfatter primært drænede lerjorde med fosfortal over 4 og drænede lavbundsarealer. Kommunerne kan dog efter konkrete vurderinger, jf. bilag 4, inddrage andre arealer.

Kravene til fosforoverskuddet stilles på bedriftsniveau. Dette skyldes, at der ikke er udviklet en administrerbar metode til at kontrollere krav til fosforoverskud på markniveau.

Miljø- og Fødevareministeriet har beregnet, hvad det gennemsnitlige loft for fosfortildeling ville være ved en fortsæt-

telse med de nuværende regler, hvor der både tages hensyn til harmonireglerne og vilkår i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven. Det gennemsnitlige fosforkrav ville herefter blive 32,1 kg fosfor pr. ha i 2017, 31,9 kg fosfor pr. ha i 2022 og 31,7 kg fosfor pr. ha i 2025. Det er estimeret ud fra, at 50 % af husdyrbrugene er godkendt i 2017, 75 % i 2022 og 90 % i 2025.

Husdyrbruglovens og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau indgår i opfyldelsen af Danmarks EU-retlige forpligtigelser.

Det nuværende beskyttelsesniveau for fosfor tjener for det første til overholdelse af VVM-direktivets krav om vurdering af konkrete husdyrprojekter, idet beskyttelsesniveauerne som udgangspunkt kan lægges til grund ved kommunernes godkendelse af udbringningsarealer. Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at beskyttelsesniveauet for bl.a. fosfor overskrides. Omvendt sikrer overholdelse af beskyttelsesniveauet for fosfor mod væsentlige virkninger og tjener således som tærskelværdier, der kan afløse den konkrete screening efter VVM-direktivet.

Herudover sikrer det fastsatte beskyttelsesniveau som udgangspunkt, at tilladelser eller godkendelser efter husdyrbruglovens §§ 10-12 og § 16 ikke kan skade et Natura 2000-område væsentligt. Der kan dog konkret være behov for tillige at foretage en vurdering på baggrund af bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (herefter habitatbekendtgørelsen), herunder med henblik på at forhindre, at yngle- eller rasteområder for de arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, ødelægges eller beskadiges.

Videre bidrager den eksisterende fosforregulering – som ligeledes forudsat i lovforarbejderne til den oprindelige husdyrbruglov – til at undgå forringelser af vandområder, som, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1932, ikke må forringes i henhold til vandrammedirektivets regler.

5.2.4.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

Fosfor har betydning for vandmiljøet. På et eller andet tidspunkt eller under bestemte betingelser kan fosforkoncentrationen påvirke den økologiske tilstand for de fleste typer af overfladevand. En øget tilførsel af fosfor kan dermed have negative miljøkonsekvenser, lige så meget som en reduktion i fosfortilførsel kan være et bidrag til målopfyldelse af opnåelse af god økologisk tilstand/gunstig bevaringsstatus på længere sigt efter henholdsvis vandrammedirektivet og habitatdirektivet.

Overfladevand, dvs. vandløb, søer og kystvande, har god tilstand, når overfladevandet både har god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. En væsentlig årsag til, at flertallet af søer ikke har god økologisk tilstand, er en for stor tilførsel af fosfor, og indsatsen i vandområdeplanerne over for søer fokuserer derfor på fosforreduktion. Derudover kan en række lukkede fjorde og kystvande samt visse havområder og i nogen grad vandløb være fosforfølsomme. Med den nye hus-

dyrregulering kan der udover de generelle fosforlofter være behov for at iværksætte en yderligere skærpet indsats i oplandet til disse vandområder.

Med den eksisterende fosforregulering, der ligger i harmonireglerne, ophobes der ifølge rapporten Redegørelse for udvikling i landbrugets fosforforbrug, tab og påvirkning af Vandmiljøet (2016), der er udarbejdet af DCE, Aarhus Universitet, og som findes på www.mst.dk, cirka 250 kg P pr. ha i løbet af 25 år på markniveau på en svinebedrift, forudsat at harmonikravet udnyttes fuldt ud. DCE henviser til en række danske studier, der påviser sammenhæng mellem jordens fosfortal og tabspotentialer for fosfor. En øgning i nettotilførsel af fosfor medfører alt andet lige en forøget risiko for tab af fosfor til vandmiljøet. Tilsvarende ophobes der over tid fosfor - i mindre eller større omfang - på andre typer af bedrifter afhængig af deres besætning, fosforindholdet i husdyrgødning, gødningsanvendelse, afgrødevalg og udbytteniveauet.

Det fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsens nuværende bestemmelser, at der højst må udbringes en mængde husdyrgødning og en mængde afgasset vegetabilsk biomasse svarende til 1,4 dyreenheder (1,7 eller 2,3 dyreenheder fra bedrifter med kvæg, får eller geder henholdsvis undtagelsesbrug). Disse bestemmelser er foreslået hævet i Aftale om Fødevarer- og landbrugspakken, således at en hævelse af harmonikravet for slagtesvin særligt prioriteres. Det fremgår af aftaleteksten, at der i forbindelse med hævelsen af harmonikravet vil blive fastlagt de nødvendige regler vedrørende fosfor for at modvirke en øget risiko for fosfortab til vandmiljøet.

Det ligger fast, at under forudsætning af en uændret husdyrproduktion ville en ændring i harmonikravet fra 1,4 til 1,7 dyreenheder pr. ha føre til, at den samme mængde husdyrgødning kunne udbringes på et mindre areal. Dette vil både forværre skævheden i fosfortilførslen til landbrugsjord og muligvis nødvendiggøre indkøb og dermed import af fosforholdig handelsgødning til arealer, der tidligere var omfattet af gylleaftaler.

Anvendelse af handelsgødning sker normalt kun på arealer, hvor der ikke er problemer med fosforoverskud. Inddragelse af handelsgødning i reguleringen kan imidlertid bidrage til at sikre en tilstrækkelig spredning af de organiske gødninger inden for bedrifter. En undtagelse er anvendelsen af fosfor som startgødning til majs, hvor anvendelse af handelsgødning med fosfor kan bidrage til en øget fosforophobning på kvægbrug med mulighed for anvendelse af op til 230 kg N pr. ha. En inddragelse af handelsgødning i reguleringen vil her bidrage til, at de miljømæssige konsekvenser af denne anvendelse håndteres.

På denne baggrund er det Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at der er behov for at iværksætte en ny fosforregulering, der sætter et loft over den tilladte mængde udbragt fosfor fra husdyrgødning m.v., hvis den eksisterende fosforbegrænsning i harmonikravene og i tilladelserne og godkendelserne efter husdyrbrugloven ophæves. Det er endvidere ministeriets vurdering, at det med henblik på at mindske skævheden i fosfortilførslen og anvendelsen af fosfor på vis-

se kvægbrug er hensigtsmæssigt også at inddrage handelsgødning i en fremtidig fosforregulering.

Fosfortilførslen er i medfør af de gældende harmonikrav indirekte begrænset til mellem 25-55 kg P pr. ha afhængig af dyretype. I særlige tilfælde, hvor der udbringes fiberfraktioner, kan der inden for de nuværende regler udbringes over 100 kg P pr. ha. Der er ingen begrænsninger i anvendelsen af fosforhandelsgødning i dag. Afgrøderne optager og fjerner normalt ca. 20-30 kg P pr. ha, og fosforfjernelsen øges med stigende udbytte over tid.

Med forslaget til ny fosforregulering er det hensigten at etablere et regelsæt, der samlet set over tid fastholder det nuværende beskyttelsesniveau fra harmonireglerne og vilkår vedrørende fosfor i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven. Samtidig er det hensigten at begrænse de største mulige fosforoverskud og initiere en jævnere udbringning af de organiske gødningstyper. Formålet hermed er at begrænse risikoen for øget udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Det kan ikke udelukkes, at der udover beskyttelsesniveauet fra husdyrreguleringen vil være behov for yderligere indsatser med henblik på at sikre opnåelse af god økologisk tilstand/gunstig bevaringsstatus i vandmiljøet. Det er hensigten, at dette også fremover skal varetages i regi af vand- og Natura 2000-planlægningen.

Fosforlofter, der er væsentligt lavere end de nuværende, vil dog på kort sigt give erhvervet udfordringer i forhold til at finde yderligere udbringningsarealer. Det foreslås derfor, at der laves en lang overgangsmodel, som giver erhvervet mulighed for at tilpasse sig gennem fodertilpasning, gylleaftaler, afsætning til biogasanlæg m.v.

5.2.4.3 Forslagets indhold

På denne baggrund foreslås det, at der i husdyrbrugloven indsættes nye regler, som skal danne grundlag for en fosforregulering for organisk gødning og for handelsgødning.

Den foreslåede fosforregulering tager udgangspunkt i en videreførelse af de gældende regler om, at organisk gødning alene må udbringes på harmoniarealer. Gødning afsat af græssende dyr medregnes som udbragt, såfremt det afsættes på arealer, der kan medregnes som harmoniarealer. Handelsgødning må udbringes på arealer, der har et gødskningsbehov, uanset om der er tale om et harmoniareal eller ej.

Reguleringen tager desuden afsæt i, at der løbende sker overførsler af husdyrgødning imellem de jordbrugsvirksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab, og at der er et veletableret system til håndtering heraf i NaturErhvervstyrelsens gødningsregnskab. Overførsler af handelsgødning til jordbrugsvirksomheder håndteres i NaturErhvervstyrelsens leverandørregister uafhængigt af, om afsætteren er registreret i Register for Gødningsregnskab eller ej.

På denne baggrund foreslås det, at der fastsættes en fosforregulering, der på baggrund af fosforlofter for organiske gødninger inkl. husdyrgødning og handelsgødning i kg P pr. ha fastsætter krav til harmoniarealets størrelse. Der medtages i regnskabet ikke husdyrgødning afsat uden for harmoniarealer ved afgræsning og den andel af handelsgødning

som anvendes uden for harmoniarealet. Ved fastsættelsen af, hvor stor en andel af handelsgødning, der er anvendt på arealer, der ikke er harmoniarealer, antages det, at handelsgødningen fordeles jævnt på alle arealer, som har et gødningsbehov. Der anlægges med andre ord en gennemsnitsbetragtning for fordelingen af handelsgødning uden for harmoniarealet.

I forhold til organisk gødning foreslår Miljø- og Fødevarerministeriet, at der fastsættes generelle fosforlofter for hele Danmark, skærpede lofter i visse dele af landet, og at den samlede ændrede fosforregulering indføres over en 8-årig periode. Fosforlofterne foreslås fordelt på dyretyper, således at der tages udgangspunkt i en tilnærmelse af harmonireglerne. Med forslaget forventes tilførslen af fosfor på længere sigt at blive lidt mere jævnt fordelt på arealerne, og dyretyper med de højeste fosforindhold får krav om at nedbringe tilførslen i forhold til de indirekte tilladte fosformængder, jf. de nuværende harmoniregler. Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer, at dette er fordelagtigt for miljøet, da det bremser fosforophobning på en del af bedrifterne og dermed forsinker risikoen for en fosformætningsgrad, der fører til øget fosfortab.

Det er centralt i forslaget, at der i løbet af perioden 2017-2025 sker en udvikling hen mod en lavere gennemsnitlig maksimalt tilladt fosfortilførsel i forhold til en fortsættelse af den nuværende regulering. Dette skyldes både overgangen fra konkret til generel regulering, samt at der først i perioden sker en lempelse i forhold til den nuværende regulering.

Overordnet set afskaffes harmonikravene og afløses af et todelt krav om anvendelse af maks. 170 kg N pr. ha fra husdyrgødning (230 kg N pr. ha fra undtagelsesbrug) og de fosforlofter, som fremgår af tabel 1 nedenfor.

Det er hensigten, at indførelsen af fosforlofter vil inkludere husdyrgødning fra fællesanlæg (eksempelvis biogasanlæg), alle fraktioner fra forarbejdningsanlæg og alle typer organisk affald, herunder slam, der udbringes på landbrugsjord. Det er endvidere hensigten, at bioaske på sigt skal omfattes af fosforlofterne. Bioaske indeholder fosfor, men intet kvælstof og foreslås derfor ikke tilsvarende omfattet af kvælstofreguleringen. Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.1.3 og til bemærkningerne til lovens nye § 5 d.

Den fremadrettede kvælstofregulering vedrørende anvendelsen af organisk gødning og fosforregulering vil fortsat være udtryk for et krav om, hvor stort et areal husdyrgødningen skal udbringes på. Som nævnt ovenfor vil de relevante arealer i forhold til organisk gødning også fremover være de arealer, der kan indgå som harmoniarealer. Harmoniarealerne er i gældende ret afgrænset i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 32, stk. 2. Heraf fremgår det, at der ved opgørelsen af harmoniarealer skal fraregnes de arealer med afgrøder, som ikke har gødskningsnorm, samt arealer, hvor husdyrgødning ikke må anvendes eller under normale omstændigheder ikke kan udbringes. Videre fremgår det, at hvis der er stor afstand fra harmoniarealerne til opbevaringsanlægget for husdyrgødningen, kan tilsynsmyndigheden

kræve dokumentation for, at arealerne reelt indgår i fordelingen af husdyrgødningen.

Den forbrugte mængde fosfor fra organisk gødning beregnes på baggrund af den producerede mængde husdyrgødning og indholdet af fosfor heri justeret for modtaget og afsat organisk gødning samt lagerforskydninger. Hvis der fodres med foder med lavere fosforindhold end gennemsnitligt (fastsat som det aktuelle års vejledende normtal fra Aarhus Universitet), kan dette angives i gødningsregnskabet og kan bidrage til overholdelse af fosforlofterne. Den forbrugte mængde handelsgødning med fosfor opgøres på baggrund af indkøbet af handelsgødning justeret for modtaget og afsat handelsgødning samt lagerforskydninger. Der foreslås fastsat regler om beregningen af jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor og om opgørelsen af fosfor i den gødning, der til- og fraføres jordbrugsvirksomheden, således at gødningsregnskabet fremover også inkluderer et fosforregnskab. Det er hensigten, at NaturErhvervstyrelsen skal føre tilsyn med overholdelse af fosforlofterne sammen med tilsyn af de øvrige elementer i gødningsregnskabet. Der henvises til bemærkningerne til lovens nye §§ 5 g-5 r.

Fosforloftet for organisk gødning og fosforloftet for handelsgødning kan korrigeres i forhold til lave fosfortal. Med betegnelsen »lave fosfortal« menes der i det følgende et fosfortal under 4,0, som nogenlunde er det gennemsnitlige niveau for landbrugsjorder i de landsdele, hvor der anvendes meget husdyrgødning. Agronomisk set er fosfortal ikke »lave« før de er under 2,0, mens fosfortal i intervallet 2,0-4,0 betegnes som »normale« niveauer.

Det foreslås således, at der både under de generelle og de skærpede lofter vil være mulighed for at udbringe mere fosfor, såfremt jordbrugsvirksomheden kan dokumentere et gennemsnitligt fosfortal på under 4 på sin bedrift. Det foreslås således, at såfremt der som gennemsnit på jordbrugsvirksomhedens harmoniarealer er et fosfortal på under 4,0, kan fosforloftet hæves med 1 kg fosfor pr. ha for hver påbegyndt 0,5 Pt enheder under Pt 4,0 i intervallet 3,0-4,0. I intervallet under 3,0 kan loftet derudover hæves med 2 kg fosfor for hver påbegyndt 0,25 Pt enheder. Fosforloftet kan dog maksimalt hæves med et tillæg på 14 kg fosfor pr. ha, (svarende til et tillæg, der kan opnås ved et gennemsnitligt Pt på 1,5), og fosforloftet på en bedrift må ikke overstige 45 kg fosfor pr. ha. Tillægget skal justeres i forhold til andelen af bedriftens arealer, som har jordbonitet (JB-nr.) 11 og 12, som dette er defineret i regler i medfør af gødskningsloven. Arealer med JB-nr. 11 og 12 kan ikke indgå i beregningen af bedriftens gennemsnitlige fosfortal på baggrund af fosfortalenes manglende sammenhæng med miljorisikoen. Det vil sige, at hvis en jordbrugsvirksomhed har et gennemsnitligt fosfortal under 4,0, er det gennemsnitlige fosfortal på under 4,0 fremkommet ved jordbundsanalyser fra de øvrige arealer, hvorfor fosforloftet så også kun kan hæves med en andel, som svarer til den andel af bedriftens harmoniarealer, som ikke har JB-nr. 11 og 12.

Såfremt muligheden for at udbringe mere fosfor skal udnyttes, er det efter forslaget et krav, at der skal foreligge fosfortal for alle bedriftens harmoniarealer, som ikke er JB-nr.

11 og 12. Resultaterne fra fosforprøverne må ikke være ældre end 5 år, og der skal som minimum foreligge ét analyseresultat pr. hver 5 ha. Det gennemsnitlige fosfortal for bedriften beregnes som det arealvægtede gennemsnit af gennemsnitsfosfortallet for alle marker, som indgår i harmoniarealet, og som ikke er JB-nr. 11 og 12.

I perioden fra 2017-2018 omfattes hele landet af generelle fosforlofter. Fosforlofterne foreslås i 2018-22 delt op i to overordnede kategorier: 1) Generelle lofter, der initialt efter en foreløbig vurdering vil gælde mindst 76 % af landbrugsarealerne, og 2) skærpede lofter, der forventeligt initialt vil gælde op til 24 % af arealerne.

De skærpede lofter for visse typer af organisk gødning, jf. tabel 1, vil gælde i oplande til store søer målsat i vandplanerne, medmindre det vurderes, at der ikke er behov for en skærpet beskyttelse af alle søerne. Oplandene med skærpede fosforlofter vil blive endeligt fastlagt og fremgå af et kort som led i udmøntningen af forslaget med virkning fra 2018. Som med kortene til brug for administration af det foreslåede husdyrefterafgrødekraav vil der være tale om konstituerende kort, som udgør en endelig udpegning af arealer, hvor der skal gælde skærpede fosforlofter. En delmængde af søerne vil kunne tages ud afhængigt af risikoen for, at de ændrer tilstandsklasse ved evt. øget fosfortab.

Som beskrevet ovenfor indgår der således to korrigerende faktorer i forslaget til fosforregulering: Harmoniarealer med skærpede lofter og harmoniarealer med lave fosfortal. Det korrigerede fosforloft for organisk gødning beregnes ud fra det såkaldte »gennemsnitsloft« for de udbragte organiske gødninger samt obligatoriske korrektioner i forhold til områder med skærpede lofter og frivillige korrektioner i forhold til lave fosfortal.

Fosforloftet for handelsgødning indgår ikke i fastsættelsen af »gennemsnitsloftet«, men kan ligesom organiske gødninger korrigeres for lave fosfortal. Der vil efter forslaget blive taget hensyn til jordbrugsvirksomheder med særlige produktionsforhold som f.eks. produktion i drivhuse.

Gennemsnitsloftet beregnes som det vægtede gennemsnit af fosforlofterne til de enkelte organiske gødningstyper jf. tabel 1. Lagerforskydninger indgår ikke i beregningen, idet de følger gennemsnitsloftet på jordbrugsvirksomheden. I de tilfælde, hvor lagerforskydningerne udgør hovedparten af den udbragte mængde, kan der fastsættes særlige regler herfor. Kravet til overført organisk gødning fastsættes som et gennemsnitsloft baseret på mængder og fosforlofter for den producerede og modtagne husdyrgødning eller anden organisk gødning.

Tabel 1 nedenfor indeholder en samlet oversigt for perioden 2017-2022 over fosforlofterne angivet i maks kg P pr. ha harmoniareal, som det med de foreslåede regler er hensigten at indføre i forhold til de forskellige typer gødning. I tabellen er endvidere som sammenligningsgrundlag anført, hvilke krav der følger af den nuværende regulering. Fastsættelsen af kravene fra 2022 og andelen af arealer med skærpede fosforlofter vil skulle besluttes senere. Det gennemsnitlige beskyttelsesniveau i tabellens næstsidste linje er for

2017 og 2020 beregnet således, at det forudsættes, at lave fosfortal på halvdelen af arealerne i de skærpede områder giver mulighed for udbringning på et niveau svarende til det generelle niveau. Den reelle forøgelse i de skærpede områder forventes dog at blive mindre, men dette opvejes af, at loftet også kan øges i de øvrige områder, hvilket ikke indgår

i beregningen. Der er dermed i 2017 og 2020 indregnet en samlet forøgelse pga. lave fosfortal på henholdsvis 0,4-0,6 kg fosfor pr. ha. Indregning af lave fosfortal i 2022 og 2025 skal foretages på samme niveau.

Tabel 1

	2016	2017 (skærpet 2018)		2020 (2019)		2022		2025	
	Harmonikrav i dag Gns. **	Generelt 76 % af landet ****	Skærpet 24 % oplandene store søer ****	Generelt 76 % af landet ****	Skærpet 24 % oplandene store søer ****	Generelt (X%)	Skærpet (Y%)	Generelt (W %)	Skærpet (Z%)
Fjerkræ/mink	45-55/43	43	30	35***	30				
Slagtesvin	33,5	39	30	35	30				
Søer og smågrise	34/37	35	30	35	30				
Kvæg/får/geder	27 kvæg	30	30	30	30				
Undtagelsesbrug	36	35	35	35	35				
Overført organisk gødning og lagerforskydninger*	(1,4 DE)	Gennemsnitsloft*	30	Gennemsnitsloft*	30				
Gennemsnit af lofterne for husdyrgødning	32,6	35,2	30,7	33,5 (34,6 i 2019)	30,7				
Gennemsnitligt beskyttelsesniveau for husdyrgødning	Inkl. P-klasser 32,2	34,7 kg P/ha (fra 2018)		33,2 kg P/ha (34,1 i 2019)		32-33 kg P/ha		30-31 kg P/ha	
Organisk affald og handelsgødning	30	30	30	30	30				

* Afsat organisk gødning inkl. husdyrgødning håndteres ved, at bedrifterne uden hensyn til skærpede områder og lave fosfortal beregner et gennemsnitsloft ud fra mængder og fosforlofter for den producerede husdyrgødning på jordbrugsvirksomheden samt modtaget husdyrgødning eller anden organisk gødning i planperioden. Gennemsnitsloftet knyttes derefter til al husdyrgødning og organisk gødning, som afsættes fra jordbrugsvirksomheden samme planperiode uanset type og blandingsforhold. Det præcise gennemsnitsloft kan dog først beregnes endeligt efter planperioden er afsluttet. Ved overførselsaftaler, der indgås i løbet af planperioden må gennemsnitsloftet skønnes og fastsættes bedst muligt som det forventede gennemsnitsloft. Aftalerne kan ændres, ved gensidig aftale mellem afsætter og modtager, når mere præcise oplysninger foreligger. Det forventede gennemsnitsloft, som fremgår af den skriftlige aftale om overførsel af gødning, må ikke afvige mere end 1 kg P/ha fra det præcist beregnede gennemsnitsloft for den jordbrugsvirksomhed, der afsætter gødningen. Fællesanlæg som f.eks. biogasanlæg skal også ud fra de modtagne mængder fosfor fra forskellige gødningstyper og det tilknyttede fosforloft fastsætte et gennemsnitsloft, som gælder ved afsætning af den afgassede husdyrgødning. For fællesanlæg inkl. fælles biogasanlæg fastsættes det præcise gennemsnitsloft ud fra fosformængder inkl. tilknyttet gennemsnitsloft tilført i forrige planperioden, således det præcise gennemsnitsloft kan angives i overførselsaftalerne.

** Fordelingen af fosforklassekrav kendes ikke. Fosforklassebegrænsningerne indgår derfor kun i tabellens næstnederste række.

*** Skærpeelse for mink og fjerkræ gennemføres ét år før i 2019.

**** Den endelige fastlæggelse af oplande med behov for skærpede fosforlofter sker ved bekendtgørelse i 2018 efter forudgående offentlig høring.

I forhold til handelsgødning foreslås, at der fastsættes et generelt loft på 30 kg P pr. ha harmoniareal ligesom husdyrgødning fra kvæg og affald. Der er ikke fastsat skærpede normer for disse gødningstyper, idet de fastsatte fosforlofter generelt med den nuværende viden er fastsat på et niveau, der ikke vurderes miljømæssigt problematisk. Det kan dog ikke udelukkes i forbindelse med fastsættelsen af krav efter 2022, at ny viden kan medføre behov for fosforlofter på et lavere niveau i visse områder.

Frem mod 2019 skal der være en mulighed for en faglig udredning og evaluering af fosforlofterne inden for de enkelte gødningskategorier. Evalueringen skal ske på baggrund af bl.a. nyeste viden og teknologiske muligheder, herunder viden om startgødning, tilgængelighed af fosfor i forskellige husdyrgødninger og fraførsel af fosfor i forskellige sædskifter.

Frem til 2021 og en ny generation af vandområdeplaner, havstrategiprogram og Natura 2000-planer vil Miljø- og Fødevarerministeriet forbedre kortlægningen af oplande til vandmiljø, der har behov for fosforbeskyttelse. Hertil hører bl.a. kortlægning af mindre habitatsøer, som ikke indgår i vandplanerne, og marint vandmiljø (fjorde m.v.). Hvad omfanget af disse oplande vil være, vides endnu ikke. Når denne viden er opnået, kan der inden 2022 tages stilling til, hvordan der efter 2022 bedst muligt sikres mod tilbagegang i følsomme vandmiljøer forårsaget af fosfor. Som udgangspunkt vil de generelle fosforlofter og et skærpet fosforloft for søer omfattet af vandplanlægningen også varetage direktivopfyldelsen i forhold til habitatdirektivet og havstrategidirektivet. En undtagelse kan være kortlagte Natura 2000-søer under 1 ha, da de ikke indgår i vandområdeplanerne. Der er i dag kortlagt ca. 4.000 søer under 1 ha. For disse vil gælde, at det kan være nødvendigt at fastsætte skærpede fosforlof-

ter for arealer, der afvander til disse søer. Et sådan behov vil blive afdækket i forbindelse med genkortlægning af søer, som vurderes at ligge i et risikoområde og derfor potentielt kan blive væsentligt fosforpåvirket.

Det vil således kun være en delmængde af det samlede antal Natura 2000 søer under 1 ha, der skal genkortlægges. Genkortlægningen sker som led i udarbejdelsen af den basisanalyse, der vil ligge til grund for Natura 2000-planernes indsatsprogram for 2022-27. Konstateres det ved genkortlægningen, at søernes naturtilstand er forringet, vil det blive vurderet, om dette kan skyldes fosfortilførsel fra dyrkede arealer, ligesom muligheden for at afgrænse vandoplandet til de pågældende søer og indtegne det på kort vil blive undersøgt.

Der er endvidere en række øvrige vandområder bl.a. visse lukkede fjorde og kystnære havområder som er følsomme over for fosfortilførsel, hvoraf nogle samtidig er udpeget som Natura 2000-område. Det vil være nødvendigt at tage stilling til, om der kan være behov for skærpede fosforlofter i oplandet til disse områder.

Miljø- og Fødevarerministeriet skal endvidere afdække, om der er behov for fastsættelse af skærpede lofter i forhold til områder, der afvander til bestemte havområder, for at sikre at indsatsen er i overensstemmelse med havstrategidirektivet.

Når den ovenfor beskrevne viden om yderligere behov for beskyttelse af vandmiljøet er opnået, kan Miljø- og Fødevarerministeriet tage stilling til, hvordan fosforlofterne skal udformes, så der fremadrettet bedst muligt sikres mod tilbagegang i vandmiljøet og habitatnaturtyper forårsaget af fosfor, således at vandramme-, habitat- og havstrategidirektivet overholdes.

Med det nuværende sortsvalg, sædskifte, teknologi m.v. skal den gennemsnitlige mulige fosfortilførsel fra husdyrgødning fra 2022 være maks. 32-33 kg fosfor pr. ha og den gennemsnitlige mulige fosfortilførsel fra 2025 være på et lavere niveau end ved en fortsættelse af den nuværende regulering dvs. ca. 30-31 kg fosfor pr. ha.

De gennemsnitlige fosforlofter for husdyrgødning i tabel 1 er beregnet på baggrund af at gennemsnit af fosforlofterne for de forskellige dyretyper vægtes efter antal dyreenheder af hver dyretype.

Dyreenhedsberegningen forsvinder fra 2017, så ved beregningen af det gennemsnitlige beskyttelsesniveau for husdyrgødning fra 2022 tages i stedet udgangspunkt i de producerede mængder fosfor af hver dyretype. Forslag til nye fosforlofter i både skærpede og ikke-skærpede områder vægtes i forhold til den producerede mængde fosfor af hver dyretype på landsplan. Når gennemsnittet er beregnet for hver områdetype (svarende til de 35,2 og 30,7 kg fosfor pr. ha i 2018) beregnes det vægtede gennemsnitlige beskyttelsesniveau for hele landet som et vægtet gennemsnit af den arealmæssige udbredelse af hver områdetype tillagt 0,5 kg fosfor pr. ha som udtryk for den forøgelse som skyldes mulighederne for at øge fosfortildeling ved Pt under 4,0. Det skal præciseres, at forbruget af handelsgødning og anden orga-

nisk gødning end husdyrgødning ikke indgår i beregningen af det gennemsnitlige beskyttelsesniveau.

Som led i ny husdyrregulering indgår, at Danmark, ud over overholdelsen af førnævnte gennemsnitlige beskyttelsesniveau, vil monitorere den gennemsnitligt reelt forbrugte mængde fosfor pr. ha landbrugsareal årligt efter afslutning af planperioden. Såfremt gennemsnitsforbruget af fosfor fra alle gødningstyper, dvs. husdyrgødning, organisk gødning i øvrigt og handelsgødning overstiger de fastsatte minimumsbeskyttelsesniveauer, vil lofterne for hvor meget husdyrgødning, der gennemsnitligt kan udbringes pr. ha harmoniareal, blive sænket. De fastsatte minimumsbeskyttelsesniveauer er 34,7 kg fosfor pr. ha i 2018, 34,5 kg fosfor pr. ha i 2019, 33,2 kg fosfor pr. ha i 2020-2021, 32-33 kg fosfor pr. ha i 2022-2024 og 30-31 kg fosfor pr. ha fra 2025. Formålet hermed er at sikre, at de gennemsnitlige forbrugte mængder fosfor i Danmark ikke samlet set stiger til et uacceptabelt niveau.

Det gennemsnitstal for fosforforbrug på landsplan, som indgår i ovenfor nævnte monitorering, fremkommer ved at dividere den samlede mængde forbrugt fosfor på landsplan med det samlede landbrugsareal for at beregne den gennemsnitlige reelle fosforgødningsrate pr. ha på landbrugsareal.

Fosforlofterne efter 2021 skal præciseres, og hvis forudsætningerne for lofterne efter 2021 ændrer sig på baggrund af blandt andet ny viden, kortlægning og udpegninger, vil lofterne på henholdsvis 32-33 kg fosfor pr. ha og 30-31 kg fosfor pr. ha, kunne tages op til revision og fraviges. Hvis eksempelvis der udpeges en stor andel af arealet, som skal have målrettede skærpede lofter, kan den mulige gennemsnitlige tildeling være i den øvre del af de angivne spænd, idet de skærpede lofter vil beskytte en stor del af vandmiljøet. Tilsvarende hvis der kan dokumenteres en ændret fosforfraførsel på grund af ændrede udbytter, tekniske muligheder eller andet i perioden, kan den ændrede fraførsel afspejles i fastsættelsen af fosforlofter efter 2022.

Efter Miljø- og Fødevarerministeriets forslag om indfasning af fosforlofterne vil der være tale om en gennemsnitlig lettelse i 2017 samlet set i forhold til de nugældende regler, men med begrænsning i forhold til de største nuværende udbringninger af fosfor pr. ha. Frem imod 2025 skærpes lofterne, således at det gennemsnitlige tilladte niveau i 2025 ligger under det niveau, der vil kunne udbringes på med en fortsættelse af de nuværende regler.

Med de generelle lofter vil det således i 2017-2022 normalt være muligt at udbringe tæt på 170 kg N pr. ha fra slagtesvinegødning selv uden en eventuel fodertilpasning, hvilket giver mulighed for at udnytte det hævdede harmonikrav tilnærmelsesvist fuldt ud. Fra 2020 vil udbringning af 170 kg N pr. ha fra slagtesvin kræve, at der anvendes fodertilpasning, dvs. at det kan dokumenteres, at fodringspraksis medfører, at fosforudskillelsen fra dyrene er mindre end gennemsnittet, som de fremgår af de officielle normer fra Aarhus Universitet. Derudover vil mink- og fjerkræbedrifter kunne udbringe stort set samme mængde fosfor fra husdyrgødning pr. ha som i dag. Nogle specielle fjerkræproducenter vil dog opleve stramninger ved indførelsen af det gene-

relle fjerkræloft i 2017. Fra 2019 vil der kunne udbringes mindre fosfor fra mink- og fjerkrægødning end i dag. Som beskrevet ovenfor er der ikke i forbindelse med fremsættelsen af dette lovforslag taget stilling til niveauet for de generelle og skærpede lofter fra 2022 og fremefter. Fastlæggelsen af disse konkrete lofter fra 2022 og andelen af arealer med skærpede fosforlofter vil i stedet blive besluttet i forbindelse med udarbejdelsen af en ny generation af vandområdeplaner, havstrategiindsatsprogram og Natura 2000-planer i 2020/2021. Det vil dog være en betingelse, at det sker med et beskyttelsesniveau, hvor der i perioden 2022-2024 højst i gennemsnit tillades udbragt 32-33 kg fosfor pr. ha. Herefter kan der i gennemsnit højst tillades udbragt 30-31 kg fosfor pr. ha (beregnet ud fra sammensætningen af dyreholdet i Danmark og de fastsatte fosforlofter samt andelen af arealer med skærpede krav og kravet til disse).

Det er vanskeligt at forudse, hvornår det kritiske mætningsniveau bliver nået på den enkelte mark. I Miljø- og Fødevareministeriets miljøfaglige vurdering er der derfor lagt vægt på, at den foreslåede model samlet set på sigt sikrer en lavere tilførsel af fosfor pr. ha, og at der med modellen sikres en bedre fordeling af fosfor, hvilket medvirker til at bremse opnåelsen af kritiske mætningsniveauer.

Fosforreguleringen er primært målrettet jordbrugsvirksomheder, men et simplere fosforloft foreslås fastsat i forhold til bedrifter, der ikke er registreret i Register for Gødningsregnskab. Det foreslås således, at der fastsættes et ensartet krav om udbringning af maksimalt 30 kg fosfor pr. ha fra husdyrgødning, affald, handelsgødning og afgasset biomasse på disse bedrifter. Tilsynet varetages af den kommunale myndighed ud fra oplysninger om dyreholdet, landbrugsarealerne og tilgængelige oplysninger om modtaget og afsat husdyrgødning.

5.2.5 Overfladeafstrømning og erosion af jord

5.2.5.1 Gældende ret

Den nuværende beskyttelse mod overfladeafstrømning af husdyrgødning til vandløb, søer og kystvande består dels af generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, og dels af muligheden for at fastsætte konkrete vilkår i forbindelse med tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven.

Efter den generelle regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen gælder der et generelt forbud mod at udbringe husdyrgødning m.v. på en sådan måde og på sådanne arealer, at der er fare for afstrømning til vandløb, herunder dræn, søer over 100 m² og kystvande. Forbuddet omfatter også udbringning af husdyrgødning m.v. på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord. Som udgangspunkt må der heller ikke udbringes husdyrgødning m.v. på stejle skrån timer inden for en afstand af 20 m fra vandområdet. Endelig må der efter husdyrgødningsbekendtgørelsen ikke udbringes husdyrgødning m.v. på arealer, der er omfattet af vandløbslovens § 69, stk. 1. Husdyrgødningsbekendtgørelsens forbud supplerer således af forbuddet i lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1219 af 28. september 2016 (herefter

ter vandløbsloven) mod bl.a. dyrkning og jordbearbejdning i 2 m bræmmen langs vandløb og søer.

Det generelle forbud i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 30, stk. 2, mod udbringning af husdyrgødning på arealer, hvor der er risiko for afstrømning af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft, restvand og handelsgødning, er fastsat i medfør af miljøbeskyttelsesloven, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om anvendelse af husdyrgødning og anden gødning i jordbruget med henblik på at beskytte vandløb, søer og havet samt grundvandet mod forurening. Husdyrgødningsbekendtgørelsen omfatter alle, der driver erhvervmæssigt dyrehold eller anvender en gødningsmængde svarende til produktionen fra et erhvervmæssigt dyrehold, som defineret i miljøaktivitetsbekendtgørelsen.

Kommunerne kan i dag fastsætte vilkår med henblik på at imødegå overfladeafstrømning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning efter husdyrbruglovens § 27, jf. § 19, hvorefter en tilladelse eller en godkendelse skal indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Vilkår fastsættes på baggrund af en vurdering, hvor der tages hensyn til landskabets topografi, afstanden fra udbringningsarealet til vandmiljøet og vandmiljøets sårbarhed.

Konkrete vilkår vil efter gældende ret også kunne fastsættes med henblik på at imødegå, at jord, der har modtaget husdyrgødning og potentielt har et højt indhold af fosfor, eroderer ned eller ud i vandmiljøet, hvor fosfor bundet til jorden frigives. Endvidere vil nyligt overfladeudlagt gødning og dermed fosfor kunne transporteres til vandmiljøet ved overfladeafstrømning af husdyrgødningen.

De fastsatte vilkår kan eksempelvis indebære et krav om at jordbearbejde langs med vandmiljøet, dyrkningsfri bræmmer eller nedmuldning/nedfældning af husdyrgødningen i samme arbejds gang som udbringningen.

Forud for meddelelse af tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven skal de generelle forbud mod tilstandsændringer efter naturbeskyttelseslovens § 3 og habitatbekendtgørelsens forbud mod skade på et Natura 2000-område også iagttages.

Kommunerne kan i medfør af husdyrbrugloven både stille vilkår med det formål at imødegå overfladeafstrømning af husdyrgødning og stille vilkår med det formål at imødegå erosion af jord, der modtager husdyrgødning, til vandmiljøet.

Førstnævnte vilkår præciserer, hvad der skal til for at overholde det generelle forbud mod overfladeafstrømning efter husdyrgødningsbekendtgørelsen. Sådanne vilkår skærper ikke beskyttelsen i forhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle forbud. Der er således i vidt omfang tale om dobbeltregulering.

Vilkår fastsat med henblik på at imødegå jorderosion udvider derimod husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle forbud, idet husdyrgødningsbekendtgørelsens forbud alene retter sig mod den afstrømning af husdyrgødning, der sker i

forbindelse med udbringning og ikke efterfølgende erosion af jord, der kan indeholde ophobet fosfor fra udbragt husdyrgødning.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens forbud mod udbringning af husdyrgødning omfatter enhver fare for afstrømning af husdyrgødning i forbindelse med udbringning med henblik på implementering af nitratdirektivet. Med henblik på gennemførelse af nitratdirektivet omhandler forbuddet mod udbringning af husdyrgødning på stejle skrånninger i udgangspunktet alle nitratholdige gødningstyper, det vil sige al husdyrgødning samt afgasset vegetabilsk biomasse og handelsgødning. Affald reguleres i gældende ret ikke af husdyrgødningsbekendtgørelsen, men af slambekendtgørelsen, der fastsætter, at anvendelse af affald ikke må ske på sådan en måde og på sådanne arealer, at der ved tøbrud og regnskyl opstår fare for afstrømning til søer, vandløb eller dræn.

Tilsyn med vilkår til at imødegå overfladeafstrømning af husdyrgødning og erosion af jord, der har modtaget husdyrgødning, der er fastsat i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven, indgår i kommunernes basistilsyn med husdyrbrug og aftalearealer. Tilsyn med overholdelsen af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 30, stk. 2, udføres af kommunerne efter de almindelige tilsynsregler i miljøbeskyttelseslovens kapitel 9, i medfør af hvilke tilsynsmyndigheden fører generelt tilsyn med, at loven og regler udstedt i medfør af loven overholdes.

5.2.5.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

Som anført skal den nye arealregulering baseres på generelle regler på baggrund af de nye bemyndigelsesbestemmelser.

I forhold til beskyttelse mod overfladeafstrømning af husdyrgødning til vandløb, søer og kystvande kan reguleringen fremover tage afsæt i de eksisterende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle forbud mod udbringning af husdyrgødning på arealer, hvor der er risiko for afstrømning af husdyrgødning til vandmiljøet.

I forhold til beskyttelse af vandmiljøet mod at jord, der modtager husdyrgødning, eroderer ned i vandmiljøet, er der ikke på samme måde en eksisterende generel regulering, der kan videreføres. Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer, at den fremtidige beskyttelse mest hensigtsmæssigt kan bestå i en pligt for driftsherren til at iværksætte nærmere fastlagte foranstaltninger til at forebygge erosion af jord til vandløb, søer over 100 m² og kystvande.

Det er endvidere ministeriets vurdering, at det ikke er muligt udelukkende at basere den fremtidige beskyttelse af vandmiljøet mod erosion af jord, der modtager organisk gødning, på en regulering uden mulighed for kommunale vurderinger. Der er således efter ministeriets vurdering behov for at fastsætte en særlig tilsynsforpligtigelse for kommunerne og for at give kommunerne pligt til på baggrund af konstaterede tilfælde af jorderosion til vandmiljøet under normale vejrforhold at udstede påbud om konkrete foranstaltninger til at imødegå yderligere erosion.

5.2.5.3 Forslagets indhold

På denne baggrund foreslås det, at ministeren i lovforslagets § 5 a bemyndiges til at udstede regler, der opretholder det generelle forbud i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 30, stk. 2, mod udbringning af gødning på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for afstrømning til vandmiljøet.

I forhold til erosion af jord foreslås der som ny § 5 c indsat en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler om, at driftsherren skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer over 100 m² og kystvande. Ved jord, hvor der udbringes organisk gødning, forstås der i denne sammenhæng dyrkningsjord på jordbrugsvirksomheder, der ifølge gødningsregnskabet anvender over 80 kg N fra organisk gødning pr. ha.

Det er hensigten, at der i medfør af den foreslåede bemyndigelse vil blive fastsat regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen om, at der skal iværksættes de nødvendige foranstaltninger for at undgå, at jord, der modtager organisk gødning, eroderer under normale vejrforhold. Nedbørshændelser af en intensitet, der optræder sjældnere end hvert tyvende år, falder ikke ind under forståelsen af begrebet normale vejrforhold. Nedbørshændelser i form af 1-døgnsnedbør og 5-døgnsnedbør tidsmæssigt op til erosionshændelsen aflæses på den nærmeste af DMI's vejrstationer fra den konstaterede erosionshændelse (i ugeoversigten på DMI's hjemmeside) og sammenlignes med DMI's rapport over ekstremnedbørshændelser for den tilsvarende vejrstation. Er vejrstationerne fra opgørelsen i rapporten over ekstremnedbørshændelser nedlagt, anvendes opgørelsen fra den vejrstation, der ligger tættest på geografisk. Ministeren fastsætter regler, som præciserer, hvilke oplysninger der skal lægges til grund ved vurderingen af, om der er tale om normale vejrforhold eller ej.

De foranstaltninger, der skal iværksættes i fornødent omfang efter regler, der vil blive fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsen, vil omfatte følgende fire muligheder, alt efter hvad tilsynsmyndigheden vurderer bedst til at imødegå fremtidig erosion: Den første mulighed er et krav om, at der i en zone langs med vandløbets eller søens kant ikke må foretages jordbearbejdning i efteråret. Der kan således ikke være vintersæd. Den anden mulighed er, at der i en zone langs med vandløbets eller søens kant skal etableres overvintrende efterafgrøder. Den tredje mulighed er, at der i en zone langs vandløbet eller søen skal etableres permanent græsdekke, som kan tilbageholde eroderet dyrkningsjord. Endelig kan der som en fjerde mulighed etableres mindre konturvolde oppe i terrænet, så erosionen stoppes inden vandet begynder at løbe.

De foreslåede muligheder iværksættes helt lokalt, hvor erosionen har fundet sted. Den fjerde foranstaltning vil i mange tilfælde være den mest effektive, da en smal bræmme langs vandløbet ofte ikke vil være tilstrækkelig til at stoppe en erosion, der kommer længere oppe fra i terrænet. Miljø- og fødevarerministeren vil herudover kunne fastsætte regler om andre mulige foranstaltninger, der vil kunne imødegå

erosion af jord, der har modtaget organisk gødning, til vandmiljøet.

Efterafgrøder, der er etableret i en zone langs vandløbets eller søens kant med henblik på at imødegå erosion, kan også opfylde øvrige efterafgrødekrav, såfremt de overholder reglerne herfor.

I forlængelse af den generelle forpligtigelse for driftsherren til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger foreslås der fastsat en pligt for tilsynsmyndigheden til at påbyde en nærmere angiven foranstaltning iværksat, hvis tilsynsmyndigheden konstaterer erosion af jord, der modtager organisk gødning, til vandmiljøet, jf. den foreslåede bestemmelse i § 45 a og bemærkningerne hertil. Det er alene de foranstaltninger, opregnet ovenfor, som driftsherren generelt vil være forpligtet til at iværksætte i nødvendigt omfang, og som tilsynsmyndigheden vil kunne påbyde iværksat.

I påbuddet skal tilsynsmyndigheden præcisere, hvorledes foranstaltningen konkret skal iværksættes. Det vil blandt andet sige, at arealet, der er omfattet af foranstaltningen, skal være præcist identificeret. Hvilket tiltag, der er mest hensigtsmæssigt, samt bredden og længden af eventuelle zoner i den enkelte situation er således en miljøfaglig vurdering, der foretages af tilsynsmyndigheden. Det er hensigten, at zonens bredde og længde målrettes til den del af marken, hvor der er behov for at tilbageholde eroderet materiale. Som udgangspunkt vil en bræmmebredde i forbindelse med etablering af permanent græsdekke på 10-20 m være tilstrækkelig.

Det skal præciseres, at påbuddet kun kan meddeles og kun er gældende, hvis jordbrugsvirksomheden ifølge seneste gødningsregnskab anvender over 80 kg organisk gødning pr. ha. I perioder, hvor det seneste gødningsregnskab viser, at jordbrugsvirksomheden anvender under 80 kg organisk N pr. ha, er påbuddet ikke gældende, men påbuddet bortfalder ikke, idet det vil være gældende, hvis jordbrugsvirksomheden senere anvender over 80 kg organisk N pr. ha. Påbuddet er knyttet til arealet, således det fortsat vil være gældende, hvis arealet overgår til anden jordbrugsvirksomhed. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at foranstaltningen ikke længere er nødvendig, kan tilsynsmyndigheden ophæve påbuddet.

Det foreslås samtidig, at det alene er overtrædelsen af et konkret meddelt påbud, der skal være straffebelagt og ikke overtrædelsen af den foreslåede generelle forpligtigelse til i fornødent omfang at iværksætte foranstaltninger med henblik på at imødegå erosion af jord, der modtager organisk gødning, til vandmiljøet. Dette er begrundet i hensynet til driftsherrens retssikkerhed. Miljø- og Fødevareministeriet har således ikke fundet det rimeligt at gøre manglende overholdelse af den generelle forpligtigelse til at iværksætte passende foranstaltninger strafbart, idet dette er forbundet med et ikke uvæsentligt element af skøn.

Det foreslås endvidere, at miljø- og fødevareministeren i medfør af den eksisterende bemyndigelse i husdyrbruglovens § 54, stk. 1, kan fastsætte nærmere regler vedrørende tilsynsmyndighedernes udøvelse af tilsynsvirksomhed. Med

henblik på at sikre, at kommunerne får udstedt de nødvendige påbud i medfør af den foreslåede bestemmelse og sikre overholdelsen af de udstedte påbud, foreslås det, at kommunerne ved bindende regler udstedt i medfør af husdyrbruglovens § 54, stk. 1, forpligtes til at gennemføre et passende antal tilsyn med fokus på at undgå forurening af vandmiljøet med eroderet jord, der modtager organisk gødning.

Tilsynet skal udføres på tidspunkter med relevante vejrforhold eksempelvis under eller umiddelbart efter kraftigt regn eller tøbrud. Tilsynet skal rettes imod arealer, der skrånede ned mod vandmiljø og modtager organisk gødning, uanset om disse tilhører et husdyrbrug eller et planteavlbrug.

Den specificerende tilsynsforpligtelse kan eventuelt indskrænkes til en nærmere bestemt årrække efter overgangen fra vilkår i tilladelser og husdyrgodkendelser til de generelle regler. Der tilsigtes ikke med forslaget ændringer i kommunens almindelige forpligtigelse til løbende at håndhæve, at påbuddene meddeles og overholdes efter de almindelige regler i husdyrbruglovens kapitel 5.

5.2.6 Særligt om zink

5.2.6.1 Gældende ret

I forbindelse med vedtagelsen af den gældende husdyrbruglov fra 2007 blev der ikke fastlagt et beskyttelsesniveau for tilførslen af kobber og zink, idet reguleringen af foderets indhold af kobber og zink blev vurderet som tilstrækkeligt. Nyere undersøgelser og overvågningsrapporter indikerer dog, at der er væsentlige problemer med ophobning af zink i jorden og muligvis også udvaskning af zink til vandmiljøet. Det fremgår af rapporten Belysning af kobber- og zinkindholdet i jord (2015) fra DCE, Aarhus Universitet, der findes på Aarhus Universitets hjemmeside, www.au.dk, at nulefektive niveauet i dyrkningsjorden er overskredet i 45 % af de undersøgte lokaliteter, og at der ses en stigende tendens. Ifølge rapporten Miljøfremmede stoffer og metaller i vandmiljøet (2015) DCE, Aarhus Universitet, der findes på www.au.dk, er der fundet zinkkoncentrationer i vandmiljøet, som overskrider miljøkvalitetskravet i 67 % af de 21 målte lokaliteter. Det er ikke klarlagt, i hvilket omfang zink fra landbrugsarealer er kilden til disse overskridelser, men udenlandske undersøgelser viser, at zink fra husdyrgødning kan være den primære kilde i landbrugsoplande.

Tilførslen af zink via husdyrgødningen kan ifølge rapporten Belysning af kobber- og zink indholdet i jord (2015) fra DCE, Aarhus Universitet, der findes på www.au.dk, beregnes til ca. 1,4 kg zink pr. ha for slagtesvin og ca. 5 kg zink pr. ha ved tilførsel af smågrisegylle op til harmonigrænsen. Afgrøden optager ca. 300 gram zink pr. ha, og der er en tilførsel af zink fra kvæg på 1,4 kg zink pr. ha. Der sker således en ophobning af zink, hvilket forklarer det stigende indhold i jorden. Først fra 2004/2005 har dyrlæger kunne udskrive recept på medicinsk zink for behandling af diarre. Før 2004 blev høj zink-dosis i foder til smågrise også praktiseret. Zinkoxid blev tidligere indkøbt i fodringsfirmaer. Derfor findes ingen direkte forbrugsregistrering før 2004. I rapporten fra DCE vurderes det, at 4-14 % af den tilførte mængde

af zink udvaskes, og at særligt sandjord med lavt reaktions-tal er problematiske.

En stor del af zinkindholdet i gyllen fra smågrise skyldes anvendelse af medicinsk zink (ZnO), og forbruget af dette er mere end tredoblet fra 2005 til 2013.

Der er nye betingelser og retningslinjer fastsat i produktresuméer for medicinsk zink. Disse er ved at blive revideret, således at det forventes, at der i produktresuméerne for alle produkter af medicinsk zink angives en række betingelser og retningslinjer.

Miljøstyrelsen supplerede i 2016 den eksisterende husdyrvejledning til kommunerne med et afsnit om vurdering og vilkårsfastsættelse vedrørende anvendelse af husdyrgødning fra svin behandlet med medicinsk zink i forbindelse med tiladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven.

I vejledningen til kommunerne henvises der til de betingelser, der er anført i produktresuméet til medicinsk zink (zinkoxid). I vejledningen er betingelserne omformuleret, så de nemmere kan efterleves af erhvervet uden at svække de miljømæssige formål. Af vejledningen til kommunerne, fremgår det herefter, at udbringning af husdyrgødning fra smågrise behandlet med zinkoxid kun må udgøre 40 % af den tilladte mængde husdyrgødning på bedriften. Endvidere fremgår det, at udbringning på sandholdige jorder med pH under 6 er problematisk, og at der derfor på husdyrbrug med behandlede smågrise bør fastsættes vilkår om kalkning af sandjorder JB-nr. 1-4, således at der opnås et reaktionstal på over 6,0 i hele godkendelsesperioden. Det fremgår desuden, at såfremt husdyrgødning fra behandlede smågrise opbevares og udbringes særskilt, må det kun anvendes på det samme areal hvert 3. år. Endvidere bør der holdes en afstand på 3-6 m til vandmiljøet, når der anvendes husdyrgødning fra behandlede smågrise. Endelig bør kommunen ifølge vejledningen i samarbejde med ansøger afsøge, om udbringningen af zink på bedrifter med smågrise kan reduceres ved at øge afsætningen af husdyrgødningen til eksempelvis plantevlere i nærheden udover de mængder, som kravene til fosfor umiddelbart foreskriver.

5.2.6.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

Anvendelsen af zink i det nuværende omfang vurderes ikke at være miljømæssig bæredygtig på længere sigt. Dette underbygges også af de betingelser og retningslinjer i produktresuméerne for medicinsk zink, der er beskrevet ovenfor.

Der er igangsat et større udredningsarbejde både i centraladministrationen, erhvervet og forskningsinstitutionerne i forhold til at finde løsninger, som kan reducere anvendelsen og miljøbelastningen på grund af zink. Der er sandsynligvis gode muligheder for generelt at kunne reducere anvendelse af zink i foderet. Det forventes derfor, at zinkanvendelsen generelt kan reduceres inden for en kortere årrække, og at der kan findes hensigtsmæssige løsninger i forhold til at reducere miljøbelastningen med zink.

På kort sigt er det nødvendigt at videreføre kommunernes praksis, men hvor de konkrete vilkår erstattes af generelle regler.

5.2.6.3 Forslagets indhold

Miljø- og fødevarerministeren kan i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovens nye § 5 a fastsætte regler med henblik på at beskytte jorden samt overfladevand og grundvand mod forurening med zink fra husdyrgødning. Bemyndigelsen vil endvidere, hvis der skulle opstå behov for det, kunne anvendes til at fastsætte regler for tungmetaller i øvrigt, herunder kobber. I første omgang er det hensigten at videreføre den indsats, som følger af Miljøstyrelsens vejledning vedrørende miljøvurderingen af zink på husdyrbrug af 18. maj 2016. Vejledningen er tilgængelig på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

På denne baggrund er det umiddelbart hensigten, at der fastsættes nye regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen om anvendelse af husdyrgødning fra smågrise, der er tildelt receptpligtig medicinsk zinkoxid. Det forventes således fastsat, at der ved udbringning af husdyrgødning fra smågrise, der er tildelt receptpligtig medicinsk zinkoxid, på arealer på egen bedrift i gennemsnit højst må udbringes 14 kg P pr. ha harmoniareal pr. planperiode. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at kun 40 % af den tilladte mængde af husdyrgødning, der udbringes på bedriften, må være fra smågrise, der er tildelt receptpligtig medicinsk zinkoxid. Den maksimalt udbragte mængde husdyrgødning på svinebrug vil fremover blive styret af fosforkravene i modsætning til gældende ret, hvor den styres af harmonireglerne. Fosforloftet for svinebrug med smågrise er, som det fremgår af de almindelige bemærkninger vedrørende forslaget til regulering af fosfor, jf. pkt. 5.2.4, på 35 kg P pr. ha. Når maksimalt 40 % af gødningen ifølge EU's produktresumé til receptpligtig medicinsk zinkoxid må komme fra smågrise, der er tildelt receptpligtig medicinsk zinkoxid, vil det reelt svare til et loft for smågrisegylle på 14 kg P pr. ha harmoniareal pr. planperiode.

Der forventes endvidere fastsat regler om, at der på sandjorder JB-nr. 1-4) skal sikres, at markerne har et gennemsnitligt reaktionstal på 6,0 eller derover, såfremt der skal udbringes husdyrgødning fra smågrise, der er tildelt receptpligtig medicinsk zinkoxid. Kommunen skal ved tilsyn give påbud om kalkning i tilstrækkeligt omfang.

Videre forventes der fastsat regler om, at der ved udbringning af husdyrgødning fra bedrifter, hvor der tildeles receptpligtig medicinsk zinkoxid, og hvor husdyrgødningen opbevares på en sådan måde, at indholdet af husdyrgødning fra smågrise, der er blevet tildelt receptpligtig medicinsk zinkoxid, overstiger 40 % af det samlede indhold i opbevaringsanlægget på udbringningstidspunktet, skal overholde følgende betingelser: Husdyrgødning fra sådanne beholdere må ikke udbringes hyppigere end hvert 3. år på samme areal. Det samme areal må intet år modtage over 35 kg P fra husdyrgødning fra smågrise, der er tildelt receptpligtig medicinsk zinkoxid. Jordbrugsvirksomhederne skal udarbejde kort og

dokumentation for, at de to ovenstående betingelser er opfyldt, og dokumentationen skal opbevares på jordbrugsvirk-somheden i mindst fem år og fremvises efter forlangende ved tilsyns- og kontrolbesøg. Husdyrgødning fra sådanne beholdere må ikke udbringes nærmere end 6 m fra vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.

Husdyrgødning fra bedrifter, hvor der tildeles receptplig-tig medicinsk zinkoxid, og hvor husdyrgødningen opbevares på en sådan måde, at indholdet af husdyrgødning fra smågri-se, der er tildelt receptpligtig medicinsk zinkoxid, overstiger 20 % af det samlede indhold i opbevaringsanlægget på ud-bringningstidspunktet, må ikke udbringes nærmere end 3 m fra vandløb, søer større end 100 m² og kystvande. Er indhol-det under 20 %, er der ingen særskilte afstandskrav til vand-miljøet.

Det kan dog ikke afvises, at de endelige bestemmelser vil have et anderledes indhold eller vil blive ændret senere som følge af resultatet af det igangsatte udredningsarbejde, ændrede EU-krav vedr. zink, optimering af administrationsmo-dellen m.v.

5.3 Anlægsregulering

Den gældende regulering i husdyrbrugloven er centreret om kravet om forudgående miljøgodkendelse og -tilladelse til etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug. Godken-delser og tilladelser efter lovens §§ 10-12 omfatter hele hus-dyrbruget, dvs. såvel stalde og gødningsopbevaringsanlæg m.v., som udbringningsarealerne inden for ejendommen, og reguleringen tager udgangspunkt i dyreholdet og sammen-hængen med produktionen, anvendelsen og opbevaringen af husdyrgødningen. Med lovforslaget vil alene anlæggene m.v. være omfattet af godkendelses- og tilladelsesordnin-gen, som i højere grad baseres på emissionerne af navnlig ammoniak fra husdyrbrug. Lovforslaget i relation til husdyr-brugloven er bygget op omkring den foreslåede adskillelse af reguleringen af arealer og anlæg m.v. Forslaget til ny are-alregulering er beskrevet under pkt. 5.2.

De to helt overordnede elementer i den foreslåede anlægs-regulering er indførelsen af stipladsmodellen som grundlag for godkendelses- og tilladelsesordningen, jf. pkt. 5.3.1, og hensigten om færre konkrete vurderinger og vilkår i godken-delser og tilladelser, jf. pkt. 5.3.1.2.3.1. Forslaget indebærer desuden en mere direktivnær gennemførelse af pligten til re- vurdering af godkendelser, jf. pkt. 5.3.3 samt lempelser af reglerne om helt eller delvist bortfald af tilladelser og god-kendelser, jf. pkt. 5.3.2.

De to hovedelementer understøttes af en betydelig regel-sanering og -forenkling af hensyn til lovens klarhed og sy-stematik, herunder en revision af lovens detaljerede regler i lovens kapitel 3 om kommunalbestyrelsens vurdering og af-gørelse, og bidrager til kortere sagsbehandlingstider i kom-munerne, bl.a. i lyset af kravene i det ændrede VVM-direk-tiv, herunder om behandling af screeningssager inden for 90 dage, jf. pkt. 5.3.4.

Samtidig udbygges og videreudvikles det digitale ansøg-ningssystem, hvori bl.a. beregninger af emissioner, geneaf-stande m.v. foretages.

Den foreslåede anlægsregulering indebærer også, at lo-vens anvendelsesområde og centrale definitioner ændres. Der henvises til bemærkningerne i pkt. 5.1.3 og 5.1.3.2.

5.3.1 Godkendelses- og tilladelsesordningen i husdyrbruglovens kapitel 3

5.3.1.1 Kravet om godkendelse og tilladelse

5.3.1.1.1 Gældende ret

Den gældende tilladelses- og godkendelsesordning blev indført med husdyrbrugloven i 2007 og bygger på det bæ-rende element, at husdyrbrug med mere end 15 dyreenheder skal have forudgående tilladelse eller godkendelse til etable-ring, udvidelse og ændring. Ordningen indebærer en integre-ret myndighedsbehandling, hvor der iagttages krav, der føl-ger af VVM-direktivet, IE-direktivet og habitatdirektivet, samtidig med at der indgår hensyn, som ellers varetages ef-ter planlovens landzoneregler, ligesom loven omfatter loka-liseringshensyn, som før hovedlovens ikrafttræden var regu-leret i medfør af miljøbeskyttelsesloven. Denne integrerede ordning betyder bl.a., at der ikke skal indhentes landzonetil-ladelse efter planloven, miljøgodkendelse efter miljøbeskyt-telsesloven, foretages særskilt screening eller konsekvens-vurdering efter de generelle VVM-regler m.v., for så vidt angår de forhold der er omfattet af tilladelsen eller godken-delsen efter husdyrbrugloven.

For husdyrbrug med mere end 15 og op til og med 75 dy-reenheder er der krav om forudgående tilladelse, jf. § 10, til etablering samt til udvidelse eller ændring, der kan medføre forøget forurening eller andre virkninger på miljøet.

For husdyrbrug med mere end 75 dyreenheder og op til grænsen i § 12 er der krav om forudgående godkendelse, jf. § 11, til etablering samt til udvidelse eller ændring, der kan medføre forøget forurening eller andre virkninger på miljø-et.

For husdyrbrug med pelsdyrproduktion er tilladelses- og godkendelsesgrænserne i §§ 10 og 11 dog sænket. Husdyr-brug med pelsdyrproduktion omfattes af tilladelseskrav efter § 10 ved mere end 3 dyreenheder og godkendelsespligt efter § 11 ved mere end 25 dyreenheder. Begrundelsen for de sænkede grænser for husdyrbrug med pelsdyrproduktion er disses atypiske eller generelt større miljøpåvirkninger og ge-ner set i forhold til antallet af dyreenheder.

De største husdyrbrug er omfattet af krav om forudgående godkendelse efter § 12 til etablering samt til udvidelse eller ændring, der kan medføre forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Godkendelsespligten indtræder ved mere end 250 dyreenheder – dog 270 dyreenheder eller flere end 750 stipladser til søer, eller 210 dyreenheder eller flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg), eller 100 dyre-enheder til slagtekyllinger eller 230 dyreenheder til æglæg-

gende høns eller flere end 40.000 stipladser til fjerkræ. Stipladsangivelserne svarer til grænserne i IE-direktivet.

Det er dermed antallet af dyreenheder, der afgør, om der er krav om tilladelse eller godkendelse. Én dyreenhed svarer som udgangspunkt til det antal dyr, der producerer 100 kg kvælstof ab lager pr. år. Dyreenhedsbegrebet knytter sig således til dyrenes frembringelse af gødning og den mængde kvælstof, der udbringes på arealerne. Ud fra dette udgangspunkt er der i husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 1 foretaget en omregning for forskellige dyrearter og -typer. På den måde kan forskellige dyrearter og -typer sammenlignes og som udgangspunkt reguleres ens.

Det følger af sammenhængen med definitionen af et husdyrbrug i den gældende lovs § 3, stk. 1, nr. 1, at en tilladelse eller godkendelse omfatter husdyrbruget som sådan, hvorved forstås ejendommen med dyrehold, anlæg og arealer m.v., jf. også bemærkningerne under pkt. 5.1.1. Hvis der i en bedrift indgår flere ejendomme med anlæg, der er teknisk og forureningsmæssigt forbundne, skal anlæggene dog tillades eller godkendes samlet, jf. lovens § 13.

Kravet om ny tilladelse eller godkendelse ved udvidelser eller ændringer af et husdyrbrug omfatter efter §§ 10-12 de udvidelser eller ændringer, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Der er således ikke i loven nogen egentlig bagatelgrænse for, hvilke ændringer der er omfattet af lovens krav om tilladelse eller godkendelse, men i praksis fra Miljøklagenævnet og senere Natur- og Miljøklagenævnet er det lagt til grund, at visse ændringer kan foretages umiddelbart.

I hovedtræk følger det heraf, at det alene er udvidelser og ændringer, der indebærer markante bygningsmæssige ændringer, eller som har betydning for forureningsforholdene, der forudsætter tilladelse eller godkendelse efter loven. Det vil sige, at bagatelagtige udvidelser og ændringer, der ikke har betydning for de landskabelige værdier og/eller for de forureningsmæssige forhold, herunder ammoniakfordampning og gener som følge af lugt, støj, lys, fluer og lignende, efter omstændighederne kan foretages uden fornyet myndighedsbehandling. I forhold til vurderingen af forureningsforhold følger det af praksis, at ændringer for at være af bagatelagtig karakter ikke må påvirke husdyrproduktionens størrelse og sammensætning, staldsystemet eller gødningsopbevaringskapaciteten.

Medfører en udvidelse eller ændring forøget ammoniak- eller lugtemission, vil ændringen således udløse krav om tilladelse eller godkendelse. Som eksempel på godkendelsespligtige udvidelser og ændringer kan nævnes opførelse af stalde, skift i dyretyper, produktionsudvidelser, ændringer i staldindretning, der medfører øget lugt- eller ammoniakpåvirkning af omgivelserne og renovering af stalde, herunder nedstøbning af nye elementer, f.eks. gyllekanaler, i gulvet (udover en fundering af nyt inventar), eller udskiftning af større dele af væg og loft i en stald m.v.

Miljøbelastningen fra husdyrbrug beregnes i dag som en funktion af antallet af dyr og dyreenheder. Emissionerne fra husdyrbrugs stalde og gødningsopbevaringsanlæg beregnes

via normer for ammoniakemissionen, som er fastsat af Aarhus Universitet som en integreret del af de normtal for husdyrgødning, som årligt udarbejdes til brug for bl.a. gødningsregnskaberne. Ammoniakemissionen beregnes her i princippet som et procentmæssigt tab af den udskilte kvælstofmængde afhængig af en række forhold som f.eks. dyretype og staldsystem, og antallet af dyr påvirker direkte beregningen af ammoniakemissionen. Flere dyr i stalden vil derfor betyde, at den beregnede emission forøges.

Tilladelser og godkendelser af husdyrbrug gives derfor i dag med vilkår om et maksimalt antal dyr eller kg dyr, der må produceres pr. år, og vilkåret udtrykker dermed husdyrbrugets grundlæggende produktionsramme. Selvom de fysiske rammer i en stald m.v. ikke ændres, vil effektiviseringer af produktionen over en årrække, f.eks. ved optimering af fodring, der øger tilvæksten, kunne muliggøre en øget produktion udover det tilladte eller godkendte. I den situation vil husdyrbruget skulle søge om ny tilladelse til eller godkendelse af udvidelsen, herunder med henblik på regulering af den ekstra mængde gødning, der følger af den øgede husdyrproduktion.

Emissioner af ammoniak og lugt er blandt de væsentligste miljøpåvirkninger fra husdyrbrug. Kommunalbestyrelsens vilkår om begrænsning af ammoniakemission og lugtgener er derfor centrale i den gældende regulering. Der er fastsat beskyttelsesniveauer for ammoniak og lugt i bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Kommunalbestyrelsens afgørelser, herunder vurderinger, vilkårsfastsættelse og sagsbehandling er beskrevet under pkt. 5.3.1.2.

5.3.1.1.1 Særligt om anmeldeordninger

I medfør af den gældende lovs § 17, stk. 3, er der indført en række anmeldeordninger. Ordningerne indebærer navnlig, at husdyrbrug i nærmere bestemt omfang kan udvides eller ændres uden krav om fornyet tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 og 16. Ordningerne omfatter udvidelser og ændringer, som ikke er bagatelagtige, jf. beskrivelsen ovenfor i pkt. 5.3.1.1.1, men som på nærmere betingelser, hverken i sig selv eller kumuleret vil indebære en væsentlig påvirkning af miljø, natur og landskab m.v.

Anmeldeordningerne betyder, at de omfattede udvidelser og ændringer af husdyrbrug kan foretages efter en forenklet sagsbehandling, som navnlig består i, at kommunalbestyrelsen påser, at betingelserne for at anvende anmeldeordningen er opfyldt, og foretager høring af naboer. Kommunalbestyrelsen kan ikke stille vilkår i en afgørelse om en anmeldelse og skal som udgangspunkt træffe afgørelse senest 2 måneder efter modtagelsen af en fuldt oplyst sag, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 38, stk. 3, jf. § 7. Der kan ikke meddeles afslag, hvis betingelserne for at anvende anmeldeordningerne er opfyldt.

De gældende regler om anmeldeordninger er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens kapitel 7 og omfatter bl.a. opførelse erhvervs-mæssigt nødvendigt driftsbyggeri i form af halmlader, kornlagre, foderlagre, kornsiloer, maskinhaler, malkestalde, malkeanlæg og anlæg til opbevaring af en-

silage eller gødning, ændringer vedrørende dyrevelfærdsmæssige foranstaltninger, skift imellem dyretyper, omlægning af svineproduktion til økologi og afprøvning af miljøeffektive løsninger samt visse emissionsorienterede produktionsstilpasninger på svinebrug med henblik på at udnytte ledig staldkapacitet.

5.3.1.1.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

5.3.1.1.2.1 Emissionsorienteret regulering – Stipladsmodellen

Den gældende regulering, hvor produktionsrammen i tilladelser og godkendelser udtrykkes i antal dyr eller kg dyr m.v., indebærer den udfordring for erhvervet, at løbende effektiviseringer og optimeringer betyder, at produktionen ved fuld staldudnyttelse øges udover de fastsatte vilkår. Dermed udløses der krav om ny godkendelse eller tilladelse, herunder med henblik på regulering af dels den ekstra mængde husdyrgødning, dels den deraf øgede ammoniakemission, der ifølge den gældende beregningsmodel følger af den øgede produktion.

På den baggrund vurderede Husdyrreguleringsudvalget i 2011 forskellige muligheder for en mere emissionsbaseret regulering med henblik på større fleksibilitet for husdyrproducenter til at udnytte ledig staldkapacitet ved produktionsoptimeringer. Da det på nuværende tidspunkt ikke er teknisk muligt at foretage pålidelige og retvisende ammoniakmålinger til en overkommelig pris, lagde udvalget op til at basere reguleringen på beregninger ud fra navnlig husdyrproduktionens størrelse, normværdier for fodereffektiviteten og miljøeffekten af forskellige miljøteknologier, staldsystemer og gødningsopbevaringssystemer. Husdyrreguleringsudvalgets forslag indgik ligeledes i Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger fra 2013.

I forlængelse af Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger blev der nedsat en embedsmandsarbejdsgruppe med repræsentanter fra bl.a. Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, NaturErhvervstyrelsen, Energistyrelsen og med inddragelse af en række interessenter, herunder Landbrug & Fødevarer, KL og Danmarks Naturfredningsforening. Arbejdsgruppen tog afsæt i, at det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at måle emissionerne fra husdyrbrug på en pålidelig, driftssikker og samtidig økonomisk realistisk måde. En model, hvor produktionsrammen er udtrykt i emissioner til omgivelserne vil derfor på nuværende tidspunkt forudsætte komplicerede beregninger over emissionerne, som skal udføres jævnlige, for at husdyrbruget kan vide, om der er mulighed for ændringer og udvidelser, og for at myndigheden kan vurdere, om produktions-/emissionsvilkåret overholdes. Der blev indledningsvis opstillet flere forskellige modeller for emissionsbaseret anlægsregulering, idet arbejdet dog mandede ud i, at stipladsmodellen blev anbefalet som den mest hensigtsmæssige model, navnlig fordi den ansås for at være den enkleste at administrere, idet de øvrige modeller i forskellig grad ville forudsætte årlige emissionsberegninger for at afgøre overholdelse af vilkår m.v. Samtidig rummer modellen

en betydelig grad af investeringssikkerhed for husdyrbruget, idet produktionsrammen ligger fast. Stipladsmodellen indgår i Fødevarer- og landbrugspakken fra december 2015.

Med lovforslaget indføres stipladsmodellen som grundlag for reguleringen, idet husdyrbrugets produktionsramme foreslås reguleret med udgangspunkt i m² produktionsareal, i stedet for kg producerede dyr, antal dyr m.v., hvilket indgår i flere af lovens centrale bestemmelser. Stipladsmodellen vil, inden for rammerne af de foreslåede bemyndigelser, kunne videreudvikles og udbygges i en mere emissionsorienteret retning, hvis der kommer ny viden eller nye teknologiske muligheder.

I forlængelse heraf bemærker Miljø- og Fødevarerministeriet i øvrigt, at det er muligt, at der på et senere tidspunkt vil blive et fagligt og teknisk grundlag for at integrere emissioner og efterfølgende kontrolmålinger eller lign. i reguleringen, herunder som følge af den proces med afprøvning af relevante teknikker, der foregår i regi af det såkaldte »Projekt Månegræs« i NaturErhvervstyrelsen. Hvis dette således teknisk og fagligt bliver muligt, er det forventningen, at en sådan model med relativt få lovændringer vil kunne udmøntes i forlængelse af den med lovforslaget foreslåede ordning.

I stipladsmodellen vil ammoniakfordampningen fra den enkelte stald m.v. som udgangspunkt afhænge af en række forhold, bl.a. dyretype, gulvtype, staldsystem, den anvendte miljøteknologi m.v. Stipladsmodellen er en reguleringsmodel, der bygger på faglig viden om, at der er en tæt sammenhæng mellem ammoniakemissionen og de overflader i staldene, som dyrene har mere eller mindre konstant adgang til, og som i modellen benævnes produktionsarealet. Stipladsmodellen tager således afsæt i, at ammoniakemissionen i højere grad er afhængig af produktionsarealet end det årligt producerede antal dyr. Modellen tager bl.a. udgangspunkt i et litteraturstudie fra Aarhus Universitet, DCA, med en gennemgang af viden om ammoniakemissioner fra stalde (Miljøprojekt nr. 1611 fra 2014, der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk), hvori det faglige grundlag for modellen beskrives.

I forhold til den gældende regulering er kernen i stipladsmodellen således, at reguleringen og emissionsberegningerne tager afsæt i produktionsarealets størrelse frem for antallet af dyr, vægt, ydelse, produktion m.v., og at ammoniakemissionen fra en stald m.v. er relativt konstant, uanset betydelige produktivtetsudsving. Stipladsmodellen giver dermed grundlag for såvel anvendelse af forbedrede miljøfaglige vurderinger som fleksibilitet i godkendelser og tilladelser.

Aarhus Universitet, Institut for Ingeniørvidenskab og Institut for Husdyrvidenskab, har vurderet, at stipladsmodellen på fagligt forsvarlig vis både vil kunne anvendes i forhold til staldsystemer med flydende husdyrgødning og i forhold til staldsystemer med fast husdyrgødning, og at også lugtemissionen kan fastsættes med udgangspunkt i produktionsarealet. Dette fremgår rapporten Overgang fra produktionsbaseret til arealbaseret emissionsberegning (del 1, 2016), fra

Aarhus Universitet, der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk.

Ændring af reguleringen i overensstemmelse med stipladsmodellen forudsætter et datasæt for ammoniakemissionen og lugtemissionen i stalde ud fra af m² produktionsareal samt for gødningslagre. Der vil også være behov for, at BAT-krav fastlægges pr. m² produktionsareal for forskellige staldsystemer og dyretyper i stedet for som i dag pr. produceret dyr.

Indførelse af en emissionsorienteret anlægsregulering på grundlag af stipladsmodellen forudsætter helt generelt, at den øgede gødningsmængde, som flere producerede dyr vil give anledning til, håndteres på anden måde end gennem den konkrete regulering i godkendelser og tilladelser. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser om grundlaget for en emissionsorienteret anlægsregulering bygger derfor på den foreslåede adskillelse af arealer og anlæg, hvorefter gødningsanvendelsen m.v. på arealerne foreslås reguleret i generelle regler, jf. pkt. 5.2.

5.3.1.1.2.2 Fastsættelse af godkendelses- og tilladelsesgrænser

De nuværende grænser i lovens §§ 10-12 er som beskrevet under pkt. 5.3.1.1.1 fastsat i dyreenheder. Indførelse af en emissionsorienteret ordning på grundlag af stipladsmodellen og adskillelsen af reguleringen af arealer og anlæg betyder, at der er grund til at ændre grænserne for godkendelsespligt og tilladelseskrav, således at de baseres på produktionsarealets omfang, frem for antallet af dyreenheder og dermed antallet af dyr og den gødningsproduktion, de giver anledning til.

IE-direktivet, VVM-direktivet og habitatdirektivet indeholder forskellige krav til myndighedernes vurderinger og procedurer m.v., herunder at påbegyndelse af nærmere bestemte anlæg og aktiviteter forudsætter forudgående tilladelse eller godkendelse. Grænsen for, hvornår projekter for anlæg til intensiv svine- og fjerkræavl er omfattet af VVM-direktivet henholdsvis IE-direktivet er dog forskellig, jf. beskrivelserne i pkt. 4.1.1 og 4.1.2. Kravet om obligatorisk VVM-pligt i VVM-direktivets bilag I, pkt. 17, og herunder krav om tilladelse, indtræder ved højere tærskler end godkendelseskravet efter IE-direktivets bilag I, pkt. 6.6. Til gengæld indebærer VVM-direktivets bilag II, pkt. 1, litra e, at projekter om anlæg til intensiv husdyravl, som ikke overstiger de fastsatte stipladstærskler – uanset dyreart – også skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering, medmindre de kan antages ikke at have væsentlig indvirkning på miljøet.

De forskellige krav og tærskler betyder således, at en integreret ordning som den, der i dag findes i husdyrbrugloven enten skal indeholde en række differentierede niveauer, procedurer, undtagelser og forskelligartede krav, eller at der skal foretages nogle overordnede inddelinger, som i et vist omfang går videre end det, der kræves efter det enkelte direktiv isoleret set. Samtidig finder Miljø- og Fødevareministeriet det hensigtsmæssigt at fastholde, at ordningen også omfatter krav og hensyn, som ellers varetages efter anden

national lovgivning, herunder navnlig planlovens landzone-regler.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at en ordning med mange niveauer og procedurer vil være vanskelig at administrere og i modstrid med intentionen i lovforslaget i øvrigt om at bidrage til forenkling for erhvervet og kortere sagsbehandlingstider. Miljø- og Fødevareministeriet finder derfor, at der er grundlag for at fastholde en generel godkendelses- og tilladelsesordning, men at den gældende ordning kan forenkles og begrænses til en mere – om end ikke fuldstændig – direktivnær ordning, hvor der som udgangspunkt alene opereres med to niveauer, hvor godkendelsespligten fastsættes med udgangspunkt i IE-direktivet og VVM-direktivets tærskler.

Sammenhængen mellem produktionsarealet og ammoniakemissionen indebærer, at der ikke er behov for sænkede grænser for husdyrbrug med pelsdyrproduktion m.v.

Ministeriets overvejelser om tærskler for tilladelses- og godkendelseskrav ud fra ammoniakemissionen skal ses i tæt sammenhæng med den foreslåede forenkling af lovens kapitel 3, og forslaget om generel regulering af navnlig mindre husdyrbrug. Der henvises herom til 5.3.1.2.3.1.

5.3.1.1.2.2.1 Grænse for godkendelsespligt

Miljø- og Fødevareministeriet finder det hensigtsmæssigt, at de husdyrbrug, der er omfattet af IE-direktivet og obligatorisk VVM-pligt, eller som må antages nærmest undtagelsesfrit at ville blive screenet til VVM-pligt, bør omfattes af godkendelsespligt.

Som beskrevet under pkt. 4.1.1 og 4.2 tager både VVM-direktivet og IE-direktivet udgangspunkt i antallet af stipladser ved fastlæggelsen af direktivernes anvendelsesområde. Stipladsmodellen, som tager udgangspunkt i det tilgængelige produktionsareal, vurderer Miljø- og Fødevareministeriet derfor at være mere i overensstemmelse med direktivernes ordlyd og formål end den eksisterende regulering, hvor grænserne for tilladelser og godkendelser er fastsat ud fra antallet af dyreenheder.

Miljø- og Fødevareministeriet finder således, at der bør fastholdes en ordning, hvor alle store svine- og fjerkræbrug undergives krav om godkendelse og iagttagelse af reglerne for VVM-procedure, når de ved etablering eller ved udvidelse eller ændring overskrider IE-direktivets stipladstærskel. Endvidere finder Miljø- og Fødevareministeriet, at husdyrbrug med dyrearter og -typer, som ikke er omfattet af IE-direktivet, navnlig kvæg og pelsdyr, bør undergives krav om godkendelse, når de ved etablering eller ved udvidelse eller ændring overskrider en grænse, hvor deres emissioner har et omfang svarende til de obligatorisk VVM-pligtige projekter. Dette skyldes, at en konkret screeningsprocedure må antages at bevirke, at der først vil gå op til 90 dage med at afklare spørgsmålet om VVM-pligt, hvorefter der – forventeligt som altovervejende hovedregel – vil blive truffet afgørelse om VVM-pligt, hvorefter der vil gå yderligere op til 180 dage med sagsbehandling af godkendelsen i overensstem-

melse med servicemålene, der er beskrevet under pkt. 5.3.4.1.

Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at en godkendelsesgrænse til erstatning af den gældende grænse på 250 dyreenheder skal fastsættes således, at godkendelsespligten kan tage udgangspunkt i de emissioner, som obligatorisk VVM-pligtige projekter om anlæg til svine- og fjerkræavl giver anledning til. Den bagvedliggende overvejelse er, at ammoniakemission udgør en meget væsentlig del af den miljøpåvirkning, som husdyrbrug udgør – uanset hvilken dyreart og -type, der er tale om. Miljø- og Fødevareministeriet finder derfor, at den faglige viden om ammoniakemission fra gylleoverflader m.v. gør det velbegrunder og i overensstemmelse med VVM-direktivet, at der fastsættes en grænse ud fra omfanget af ammoniakemissionen.

For at finde en øvre grænse for, hvornår det ud fra en miljømæssig betragtning vil være hensigtsmæssigt at omfatte andre husdyrbrug end dem, der er omfattet af IE-direktivet, har Miljøstyrelsen foretaget beregninger med udgangspunkt i de ammoniakemissioner, som husdyrbrug omfattet af VVM-direktivets bilag I kan give anledning til, dvs. beregning af eksempler på ammoniakemissionen fra 3.000 stipladser til slagtesvin, 900 stipladser til søer og 85.000 stipladser til fjerkræ m.v. Til sammenligning er beregnet eksempler på ammoniakemission fra husdyrbrug med 250 dyreenheder af dyrearter og -typer, som ikke er omfattet af VVM-direktivets bilag I, herunder kvæg og pelsdyr. Beregningerne er foretaget ud fra, at de gældende BAT-krav for ammoniak og det generelle ammoniakreduktionskrav er overholdt.

Beregningerne viser, at ammoniakemissionen fra dyrearter og -typer omfattet af de fastsatte tærskler i VVM-direktivets bilag I er på mellem 2.300 kg NH₃-N pr. år (900 stipladser til søer) og op imod 3.500 kg NH₃-N pr. år (høner (æglægere)).

Det er på den baggrund Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der bør fastsættes en godkendelsesgrænse på 3.500 kg NH₃-N pr. år – svarende til en oprundet værdi i forhold til den højeste beregnede emission – som skal gælde for alle dyrearter og -typer, idet administrative hensyn tilsiger, at der ikke opereres med flere forskellige grænser afhængig af dyretype. Endvidere vurderer Miljø- og Fødevareministeriet, at en ammoniakemissionsgrænse svarende til det beregnede højeste niveau for obligatorisk VVM-pligtige svine- eller fjerkræbrug vil være i overensstemmelse med VVM-direktivet, idet det bemærkes, at grænsen alene er udtryk for, hvornår husdyrbrug i alle tilfælde anses for VVM-pligtige. Heri ligger, at der vil blive udløst en række procedurekrav, herunder krav om godkendelse og offentlighed, når grænsen overskrides. Derimod vil en sådan grænse ikke indebære ændringer i beskyttelsesniveauet.

Miljø- og Fødevareministeriet anser sammenfattende en ordning, hvorefter godkendelsesgrænsen omfatter alle husdyrbrug, uanset dyreart og -type, der overstiger en emission af ammoniak på 3.500 kg NH₃-N pr. år, suppleret med en stipladsgrænse svarende IE-direktivets, for at være en enkel

og direktivnær ordning med fokus på de væsentligste emissioner fra husdyrbrug. Der er tale om en miljøfagligt relevant grænse, der er sat på et højt niveau.

En godkendelsesgrænse på 3.500 kg NH₃-N pr. år vil betyde forskydninger i forhold til grænsen i den gældende lovs § 12 på 250 dyreenheder. For husdyrbrug med malkekvæg vil en ammoniakemissionsgrænse på 3.500 kg pr. år efter omstændighederne først blive overskredet ved en besætning svarende til omkring 600 dyreenheder, for husdyrbrug med smågrise vil emissionsgrænsen kunne rammes ved omkring 500 dyreenheder, mens minkfarme vil kunne nå grænsen ved omkring 100 dyreenheder. Forskydningerne er miljøfagligt velbegrunderede, idet de afspejler den reelle miljøpåvirkning med ammoniak fra anlæggene.

5.3.1.1.2.2 Grænse for tilladelseskrav

Efter Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse bør de husdyrbrug, hvis emission ikke overstiger 3.500 kg NH₃-N pr. år – eller IE-direktivets stipladstærskler – omfattes af en tilladelsesordning, der indebærer en integreret myndighedsbehandling, der lever op til kravene til screening efter VVM-direktivet og væsentlighedsvurderingen efter habitatdirektivet.

Et krav om forudgående tilladelse findes bl.a. hensigtsmæssigt, fordi projekter omfattet af VVM-direktivets bilag II under alle omstændigheder først må påbegyndes, når der er truffet afgørelse om, hvorvidt det indebærer en væsentlig indvirkning på miljøet (VVM-screening), og når der er sikkerhed for, at projektet ikke kan skade natur m.v. omfattet af habitatdirektivet. Der vil således under alle omstændigheder være behov for myndighedsbehandling, og det vurderes derfor hensigtsmæssigt at fastholde en ordning med krav om forudgående tilladelse, som giver kommunalbestyrelsen mulighed for at sikre hensyntagen til såvel husdyrbruget som omgivelserne på en smidig måde.

Som led i Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser om, hvilke husdyrbrug der bør omfattes af et tilladelseskrav, har Miljø- og Fødevareministeriet taget udgangspunkt i, at tilladelseskravet efter den gældende lovs § 10 indtræder ved mere end 15 dyreenheder, dog 3 dyreenheder for pelsdyrbrug. Den gældende grænse er bl.a. fastsat ud fra, at husdyrbrug under grænsen ikke antages at kunne have væsentlig indvirkning på miljøet ved overholdelse af de faste afstandskrav i loven og kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen til indretning og drift samt opbevaring af husdyrgødning m.v. Desuden er husdyrbrug reguleret af naturbeskyttelseslovgivningen.

En ny tilladelsesgrænse ud fra produktionsarealets størrelse skal også fastsættes således, at husdyrbrug m.v., der falder under grænsen for tilladelseskravet ikke kan have emissioner, der er så store, at de faste afstandskrav og generelle regler om indretning og drift m.v. ikke er tilstrækkelige til at hindre væsentlig indvirkning på miljøet.

Miljøstyrelsen har foretaget beregninger af, hvor stort et produktionsareal grænsen i den gældende lovs § 10 vil svare til for forskellige dyrearter og -typer. Beregningerne viser, at

der ikke kan foretages en omregning uden forskydninger mellem de forskellige dyretyper i forhold til den gældende regulering. Det skyldes, at den nuværende faglige viden om ammoniakemission, som lægges til grund for beregningerne, betyder visse spring som følge af forskelle i ammoniakemissionen pr. m² ved en direkte omregning af ammoniakemissionen.

Miljø- og Fødevarerministeriet finder, at grænsen for kravet om tilladelse bør sættes ved 100 m² produktionsareal, som svarer til 15 dyreenheder i slagtesvin på dybstrøelse ved intensiv drift, der har den højeste ammoniakfordampning ved 15 dyreenheder, når der ses bort fra pelsdyr. Til sammenligning svarer 100 m² produktionsareal ved intensiv drift til 3 dyreenheder for pelsdyr, 16 dyreenheder for malkekvæg eller ca. 10 dyreenheder for slagtekyllinger. Det vurderes, at regler svarende til de gældende om husdyrbrug op til og med 15 dyreenheder ved en grænse på 100 m² i vidt omfang vil være tilstrækkelige til at udelukke, at der vil kunne være væsentlig indvirkning på miljøet, idet det evt. bør undersøges og overvejes nærmere også at indføre faste krav til afstande til natur.

Beregningerne bygger på intensiv drift. En grænse på 100 m² produktionsareal vil derfor for nogle produktionsgrene og ekstensive brug m.v. betyde, at tilladelseskravet udløses ved en produktion på færre dyreenheder end i dag, f.eks. i produktioner, hvor dyrene gives ekstra god plads. Dette skyldes, at der med den nuværende viden som udgangspunkt beregnes en høj ammoniakemission fra disse husdyrbrug. Miljø- og Fødevarerministeriet antager, at ammoniakemissionen fra de tilsvinede overflader og evt. gyllekanaler ved f.eks. en belægningsgrad på mere end 50 % vil være meget tæt på den emission, der findes i en stald, der udnyttes i fuldt omfang, hvorfor ammoniakemissionen og geneafstandene som udgangspunkt bør beregnes som om, der er fuld emission.

Det vurderes ikke at være praktisk anvendeligt med en tilladelsesgrænse udtrykt som en grænse for ammoniakemission i kg NH₃-N pr. år, idet det efter ministeriets opfattelse for et mindre husdyrbrug bør kunne konstateres umiddelbart, om det er omfattet af krav om tilladelse, og en grænse udtrykt i ammoniakemission vil kunne være abstrakt og vanskelig at håndtere. Derfor vil det være mere praktisk og enkelt at fastsætte grænsen ud fra produktionsarealets størrelse i m².

5.3.1.1.3 Forslagets indhold

Det foreslås, at godkendelses- og tilladelsesordningen baseres på stipladsmodellen og samles i lovens nye §§ 16 a-16 c. Efter forslaget bliver det afgørende for kravet om godkendelse henholdsvis tilladelse som udgangspunkt omfanget af ammoniakemissionen til omgivelserne eller antallet af stipladser, hvis der er tale om svine- eller fjerkræbrug. Forslaget indebærer, at den gældende lovs §§ 10-12 om tilladelses- og godkendelseskrav for husdyrbrug med mere end henholdsvis 15, 75 og 250 dyreenheder samtidig ophæves.

Genstanden for kravet om godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a og 16 b er etablering af husdyrbrug samt udvidelse og ændring heraf, der kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Efter definitionen i forslagets § 1, nr. 6, er et husdyrbrug alle husdyranlæg, der tilsammen har et produktionsareal på mere end 100 m², gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre driftsbygninger m.v. til brug for husdyrhold, som ligger på samme ejendom. Efter den foreslåede nye § 16 c skal flere husdyrbrug godkendes eller tillades samlet, hvis de er teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet. Om de foreslåede definitioner af husdyrbrug og anlæg henvises til pkt. 5.1.3.2.

Den foreslåede godkendelsesordning i § 16 a, stk. 1 og 2, indebærer, at husdyrbrug, der har en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år eller flere end 2.000 stipladser til slagtesvin, flere end 750 stipladser til søer eller flere end 40.000 stipladser til fjerkræ, ikke uden forudgående godkendelse må etableres samt udvides eller ændres på en måde, der kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Det kræver desuden forudgående godkendelse af hele husdyrbruget, hvis et husdyrbrug udvides eller ændres på en måde, der medfører, at ammoniak- eller stipladsgrænserne overskrides, jf. lovens nye § 16 a, stk. 3.

Ved en ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug skal der ud fra oplysningerne om produktionsarealets størrelse, dyrearten og -typen, det valgte staldsystem m.v. foretages en beregning af ammoniakemissionen med henblik på at afgøre, om grænsen i § 16 a, stk. 1, overskrides.

Hvis der er tale om et svine- eller fjerkræbrug, skal antallet af stipladser desuden fastlægges. De foreslåede bestemmelser indebærer ligesom den gældende lovs § 12 et dobbeltkrav, for så vidt angår husdyrbrug omfattet af IE-direktivet, således at kravet om godkendelse udløses ved den grænse, der nås først. Hvis en ansøgt etablering indebærer overstridelse af såvel grænsen i stk. 1 som stk. 2, skal husdyrbruget godkendes efter stk. 2. Efter omstændighedernes vil et husdyrbrug, der er godkendt efter stk. 1, også skulle godkendes efter stk. 2, hvis det ved udvidelse eller ændring overskrider stipladsgrænsen i stk. 2, jf. § 16 a, stk. 4, 2. pkt.

Det foreslås, at der for de husdyrbrug, der ikke overskrider grænserne i den nye § 16 a, stk. 1 og 2, indføres et krav om tilladelse til etablering, jf. lovens nye § 16 b, stk. 1. Der vil også være tale om etablering af et husdyrbrug og dermed som udgangspunkt krav om tilladelse i de tilfælde, hvor en udvidelse af produktionsarealet betyder, at der bliver mere end 100 m² på en ejendom.

Med de foreslåede bestemmelser i lovens nye § 16 a, stk. 4, 1. pkt., og § 16 b, stk. 2, vil udvidelser og ændringer af husdyrbrug godkendt eller tilladt efter § 16 a, stk. 1 og 2, eller § 16 b, stk. 1, der kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, medføre krav om ny godkendelse eller tilladelse. Dette er en videreførelse af den gældende lovs kriterier for, hvornår en udvidelse eller ændring udløser krav om ny godkendelse eller tilladelse.

§§ 16 a og 16 b omfatter efter deres ordlyd alene husdyrbrug, der etableres efter ikrafttrædelsen af denne lov. Husdyrbrug, der er etableret forud for denne lovs ikrafttræden, foreslås dog også omfattet af kravet om godkendelse efter § 16 a, stk. 1 og 2, når de foretager visse udvidelser eller ændringer, jf. lovforslagets § 10, stk. 1 og 2. Der henvises til bemærkningerne om overgangsbestemmelser under pkt. 5.4.5.

Som beskrevet under pkt. 5.4.2.3 om digitalisering foreslås det, at alle ansøgninger om godkendelse og tilladelse skal indsendes digitalt gennem it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk, der vil blive videreudviklet og indeholde det relevante data- og beregningsgrundlag for ammoniakemission m.v.

Dermed vil ansøgere, landbrugs konsulenter, myndigheder m.fl. umiddelbart kunne konstatere, om et ansøgt projekt indebærer krav om godkendelse eller tilladelse. En tilladelse vil, hvis husdyrbruget ligger hensigtsmæssigt placeret i forhold til natur, naboer m.v., udover basale grundoplysninger om ejendom, ejerforhold m.v., kun skulle indeholde en indtegning af staldanlæg m.v. og eventuelt afgrænsning af produktionsarealet. Dette gælder i høj grad for de mindre husdyrbrug. For husdyrbrug omfattet af BAT-krav vil det dog ofte være nødvendigt at præcisere, hvilke dyretyper som ønskes på de forskellige produktionsarealer. BAT-krav og kravene i forhold til natur, naboer m.v. skal ses i forhold til den konkrete ønskede fleksibilitet i forhold til skift i dyretyper, staldsystemer og anvendt teknologi.

Det er hensigten, at miljø- og fødevarerministeren efter den foreslåede bemyndigelse i lovens nye § 17 fastsætter regler om, at nærmere bestemte forhold ikke skal være omfattet af kravet om godkendelse eller tilladelse, herunder at tilladelseskravet efter § 16 b, stk. 1, for nærmere bestemte husdyrbrug med ekstensiv drift efter en nærmere faglig vurdering kan indtræde ved en højere grænse end 100 m² produktionsareal. Ministeren kan i den forbindelse også fastsætte regler om, at nærmere bestemte dispositioner kan foretages efter anmeldelse, jf. også bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 31.

Anlæg på ejendomme, hvor der er et produktionsareal op til og med 100 m², vil ikke være omfattet af kravet om tilladelse eller godkendelse, men alene blive reguleret af lovens generelle krav til placering, herunder afstand til byzone m.v. De vil ligeledes være omfattet af generelle regler om indretning og drift samt håndtering af gødning og anmeldelse efter den nye § 9 a. Der henvises herom i øvrigt til bemærkningerne i pkt. 5.3.6.

5.3.1.2 Kommunalbestyrelsens afgørelser m.v.

5.3.1.2.1 Gældende ret

Reglerne i lovens kapitel 3 om kommunalbestyrelsens vurdering og afgørelse skal ses i lyset af det grundlæggende formål med godkendelses- og tilladelsesordningen om at forene en række hensyn og krav i én samlet afgørelse og proces.

Ved behandlingen af en ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 skal kommunalbestyrelsen derfor vurdere og varetage en række forskellige forhold og hensyn vedrørende påvirkning af natur, miljø og landskab samt gener for omgivelserne. Ordningen bygger i hovedtræk på en forudsætning om, at der sker en samlet vurdering af den påvirkning af miljøet i bred forstand, som en konkret etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug kan give anledning til, med henblik på at miljøpåvirkningen imødegås gennem kommunalbestyrelsens fastsættelse af nødvendige vilkår i tilladelsen eller godkendelsen. Hvis en væsentlig miljøpåvirkning i form af overskridelse af beskyttelsesniveauerne ikke kan imødegås gennem dialog med ansøgeren og dennes projektilpasninger og deraf følgende vilkår i godkendelsen, meddeler kommunalbestyrelsen som udgangspunkt afslag, jf. også bemærkningerne til hovedloven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1937.

Det centrale krav til kommunalbestyrelsens vurdering findes i lovens § 19, hvorefter kommunalbestyrelsen skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. De overordnede vurderingskrav i lovens § 19 suppleres af en række mere konkrete krav til vurderingen af nærmere opregnede forhold i §§ 20-22, herunder vurdering af totaldepositionen af ammoniak til kategori 1- og 2-natur, nabogener (lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.) og landskabspåvirkning. Ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter §§ 11 eller 12 følger det desuden eksplicit af § 23, at kommunalbestyrelsen skal varetage hensyn til natur, vand, miljø, landskab, naboer og anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

I forlængelse heraf er der desuden i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 10 oplistet yderligere forhold, som kommunalbestyrelsen skal inddrage ved vurderingen af ansøgninger efter §§ 11 og 12. Som eksempel kan nævnes effektiv udnyttelse af energi- og råvareforbruget og foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Miljøpåvirkninger fra flere ændringer og udvidelser m.v. skal ikke vurderes isoleret, men indgår samlet i kommunalbestyrelsens vurdering af en ansøgning om tilladelse eller godkendelse, idet lovens § 26, stk. 2, bestemmer, at der i alle tilfælde skal foretages en samlet vurdering af etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden den 1. januar 2007 på husdyrbruget, inklusive bedriftens arealer, dog højst over en 8-årig periode.

Det følger af § 27, at en tilladelse eller godkendelse generelt skal indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i lovens § 19 opfyldes. Kommunalbestyrelsen skal således på grundlag af ansøgningen og kommunalbestyrelsens miljøvurdering fastsætte vilkår i tilladelsen eller godkendelsen, der sikrer, at hensyn til miljø, natur, landskab, naboer m.v., jf. lovens §§ 20-22, varetages. Bl.a. skal det sikres, at det beskyttelsesni-

veau, der er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, kan overholdes, og at eventuelle gener for naboer – lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v. – begrænses.

I bemærkningerne til den gældende lovs § 27, jf. Folke-tingstidende 2006-07, tillæg A, side 1977, nævnes som et eksempel, at der kan fastsættes vilkår om, at animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal bortskaffes til autoriseret destruktionsanstalt og opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe) eller lignende og placeres på et egnet sted efter aftale med tilsynsmyndigheden, således at der i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstår uhygiejniske forhold, herunder adgang for omstrejfende dyr.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 13 skal der i godkendelser efter §§ 11 og 12 bl.a. fastsættes vilkår om grænseværdier, egenkontrol, overvågning af foranstaltninger til begrænsning af emissioner, afskærmende beplantning, beskyttelse af jord, vand, natur m.v., valg af til- og frakørselsforhold, håndtering og opbevaring af husdyrgødning, håndtering af unormale driftssituationer og uheld, foranstaltninger ved ophør m.v.

Kommunalbestyrelsen skal således i hver enkelt sag for alle relevante forhold konkret forholde sig til, i hvilket omfang der er behov for at fastsætte vilkår. På visse områder suppleres kommunalbestyrelsens konkrete vilkårsstillelse dog af generel regulering af husdyrbrugs indretning og drift samt placering m.v. Som eksempel kan nævnes de faste afstandskrav i lovens kapitel 2, som gælder umiddelbart for alle husdyrbrug. Her skal kommunalbestyrelsen alene tage konkret stilling til placeringen, i det omfang der kan dispenseres fra kravene til placering, eller der kan skærpes, jf. lovens § 9. Som andre eksempler på generel regulering af husdyrbrug kan nævnes husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om opbevaring af fast og flydende husdyrgødning, herunder om overdækning af beholdere, og krav til pelsdyrfarme, herunder om etablering og vedligeholdelse af læhegn bestående af mindst 3 rækker træer, rengøring i, under og omkring burene mindst én gang om ugen og foretagelse af effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet fastsatte retningslinjer for fluebekæmpelse, der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler er i et vist omfang udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven.

I en godkendelse efter §§ 11 eller 12 skal kommunalbestyrelsen desuden fastsætte vilkår om bl.a. egenkontrol og reduktion af ammoniak, jf. § 29. Bestemmelsen udfyldes og suppleres af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 13 om forhold, der skal fastsættes vilkår om til opfyldelse af kravene i lovens §§ 27 og 29. F.eks. skal der fastsættes vilkår for produktionens omfang med angivelse af dyrearter og dyretyper, placering af udformning af bebyggelse, håndtering og opbevaring af husdyrgødning og affald, til- og frakørselsforhold m.v.

Kommunalbestyrelsen skal efter lovens § 31 meddele afslag, hvis § 19 ikke er opfyldt. Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11 kan kommunalbestyrelsen ikke meddele tilladelse eller godkendelse til etableringer, udvidelser eller

ændringer af husdyrbrug, der vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet. Ved væsentlig virkning forstås navnlig, at det i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsatte beskyttelsesniveau for bl.a. ammoniak og lugt overskrides. For så vidt angår vurdering af ammoniakemission og -deposition bemærkes desuden, at der i dag er en beregningsmæssig sammenhæng mellem antallet af dyr og ammoniakemissionen fra lageret, idet ammoniakfordampningen beregnes som en procentdel af den gødning, der tilføres lageret.

VVM-direktivets procedure- og offentlighedskrav for VVM-pligtige projekter og IE-direktivets offentlighedskrav er integreret i behandlingen af sager om godkendelser om etablering af husdyrbrug efter § 12, stk. 2, idet kommunalbestyrelsen på grundlag af ansøgningen inklusiv en miljøredegørelse udarbejder afgørelsesudkast indeholdende en vurdering af miljøpåvirkningen og mulige alternative løsninger, jf. § 24, stk. 1, og inddrager offentligheden efter reglerne i lovens §§ 55.

Ved andre ansøgninger efter §§ 10-12 iagttages forskellige procedurer til bl.a. opfyldelse af kravene til projekter, der skal screenes efter VVM-direktivet. For ansøgninger omfattet § 10, hvor der stilles begrænsede krav til omfanget af ansøgers oplysninger, gælder, at kommunalbestyrelsen skal meddele afslag og henvise ansøgeren til at indgive ansøgning efter lovens § 11 med henblik på en nærmere vurdering, hvis det ansøgte kan give anledning til en miljøpåvirkning, der ikke umiddelbart kan afbødes med vilkår, jf. §§ 28 og 32. Hvis en ansøgning efter § 11 eller § 12, stk. 3, vurderes at kunne indebære en væsentlig påvirkning på miljøet, skal godkendelsesbehandlingen, hvis den fortsættes, ske efter regler svarende til dem, der gælder for ansøgninger efter § 12, stk. 2, jf. bl.a. § 24, stk. 2. Om offentlighedsprocedurerne m.v. henvises til pkt. 5.3.5.1.

Efter §§ 36-38 kan kommunalbestyrelsen i øvrigt meddele afslag på ansøgninger om godkendelse efter §§ 11-12, stille særlige vilkår, herunder om sikkerhedsstillelse, samt efter omstændighederne tilbagekalde allerede meddelte godkendelser, såfremt ansøgeren, medlemmer af ansøgerens direktion eller bestyrelse eller andre, der kan øve bestemmende indflydelse på husdyrbrugets drift, efter nærmere angivne kriterier er uden miljøansvarlighed.

5.3.1.2.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

Centralt i den gældende lovs kapitel 3 om tilladelser og godkendelser er kommunalbestyrelsens konkrete vurderinger og vilkårsfastsættelse på grundlag heraf. Baggrunden herfor er bl.a. hensynet til at sikre overholdelsen af en række EU-direktiver, herunder primært IE-direktivet, VVM-direktivet og habitatdirektivet, jf. også bemærkningerne i pkt. 5.3.1.1. De overordnede direktivforpligtelser er beskrevet under pkt. 4.

Reglerne i den gældende lovs kapitel 3 tager alt overvejende afsæt i den situation, der forelå ved hovedlovens ikrafttræden i 2007, hvor der ikke var fastsat generelle beskyttelsesniveauer, afskæringskriterier, tærskler eller præcise regler om kommunernes vilkårsfastsættelse m.v. Loven

indeholder derfor mange detaljerede regler om kommunalbestyrelsens afgørelser, herunder om vurderinger og vilkår. Samtidig er der i navnlig husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat en række regler, der udfylder, supplerer og præciserer kravene til indholdet og behandlingen af godkendelser og tilladelser m.v., ligesom der er fastsat beskyttelsesniveauer for centrale miljøpåvirkninger, bl.a. ammoniak og lugt, jf. bekendtgørelsens bilag 3.

Efter Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse er der derfor grundlag for i højere grad at samle reglerne om kommunalbestyrelsens afgørelser, vurderinger, vilkår, sagsbehandling, procedurer m.v. på bekendtgørelsesniveau. Dette vil efter ministeriets vurdering give et klarere og mere sammenhængende regelgrundlag, og det vil herved mere præcist blive angivet, hvornår regler om beskyttelsesniveauer og øvrige krav henholdsvis kan og ikke kan gøres til genstand for konkrete vurderinger. En omlægning af store dele af reguleringen fra konkrete vilkår til generelle miljøregler, således at reglerne i videst muligt omfang gør de konkrete vurderinger overflødige, vil kunne ses som en naturlig udvikling af reguleringen på husdyrbrugområdet siden hovedlovens ikrafttræden i 2007.

Med henblik på hurtigere sagsbehandling, herunder implementering af de nye fristregler i det ændrede VVM-direktiv, fremgår det af Fødevarer- og landbrugspakken, at etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug fremover i højere grad skal kunne ske på baggrund af generel regulering. Dette er primært relevant i forhold til de husdyrbrug, der ikke er omfattet af IE-direktivets krav om godkendelse eller VVM-direktivets krav om miljøkonsekvensrapport og særlig offentlighedsprocedure, dvs. navnlig de husdyrbrug, som efter forslaget opfattes af lovens nye § 16 b. Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og den foreslåede ordning, for så vidt angår den foreslåede fastholdelse af selve kravet om godkendelse og tilladelse, er beskrevet i pkt. 5.3.1.1.2 og 5.3.1.1.3.

Miljø- og Fødevarerministeriet har derfor overvejet, hvilke muligheder der inden for rammerne af direktiverne vil være for at forenkle den nuværende tilladelses- og godkendelsesordning, herunder ved at fastsætte umiddelbart bindende regler for indretning og drift m.v. af husdyrbrug, som indebærer en afskæring af kommunalbestyrelsens konkrete vurdering og vilkårsfastsættelse.

Både VVM-direktivet og habitatdirektivet indeholder krav om, at det ved etablering, udvidelse og ændring af projekter for bl.a. husdyravl og -produktion m.v. skal vurderes, om der kan ske en væsentlig påvirkning på miljøet. Efter VVM-direktivet må et projekt, der kan indebære væsentlig indvirkning på miljøet først tillades, når der er gennemført en miljøkonsekvensvurdering. Efter habitatdirektivet må et projekt, der kan indebære væsentlig påvirkning, kun tillades, hvis det med konsekvensvurderingen uden rimelig tvivl og ud fra et videnskabeligt synspunkt kan fastslås, at der ikke sker skade på Natura 2000-områdets integritet.

Kravene i VVM-direktivet og habitatdirektivet vurderes imidlertid ikke at være til hinder for, at den konkrete vurdering helt eller delvist erstattes af generel regulering, forudsat

at miljø- og naturhensynene m.v. i direktiverne varetages fuldt ud.

Efter Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse vil det efter VVM-direktivet være muligt på forhånd at opstille generelle tærskelværdier eller kriterier, hvis overholdelse betyder, at en given disposition ikke kan antages at indebære væsentlig indvirkning på miljøet. Dette er tydeliggjort med ændringen af VVM-direktivets artikel 4. Forudsætningen er imidlertid, at de fastsatte kriterier og tærskler baseres på kriterier, som er indeholdt i VVM-direktivets bilag III, herunder navnlig projektets art, dimension og karakteristika.

Efter habitatdirektivet omfatter pligten til at foretage en vurdering efter praksis ikke kun fysiske arbejder og indgreb, men i princippet alle planer og projekter, der kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt. Hvis det med sikkerhed på forhånd kan afvises på baggrund af objektive kriterier og under iagttagelse af forsigtighedsprincippet, at visse typer af udvidelser hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt – f.eks. på grund af deres geografiske placering, eller fordi de hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter medfører øgede emissioner, som kan påvirke områderne – vil sådanne udvidelser efter ministeriets opfattelse ikke være omfattet af pligten til at foretage en konkret vurdering efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Miljøpåvirkningerne fra husdyrbrug vil navnlig bestå i lugtgener, ammoniakemission, herunder deposition til ammoniakfølsom natur og – hvis bebyggelsen er omfattende eller placeret i sårbart landskab – landskabspåvirkning. Herudover kan som eksempler nævnes gener og miljøbelastning som følge af støj, transport, lys, støv, fluer, affald, energi- og vandforbrug eller uheld, der alle i dag vurderes konkret og reguleres via konkrete vilkår i tilladelser og godkendelser.

I praksis er der dog udviklet et fast beskyttelsesniveau for lugt og ammoniak, faste afstandskrav, standardvilkår og fast praksis på langt de fleste områder, hvorfor den kommunale skønudøvelse i vidt omfang de facto er relativt begrænset. De konkrete vurderinger, som forudsættes efter den gældende lovs §§ 19-23, vil i mange tilfælde bestå i at vurdere, om beskyttelsesniveauet m.v. er overholdt. Selve beregningerne, der ligger til grund herfor, sker, for så vidt angår ansøgninger om godkendelse efter §§ 11 og 12, via det digitale ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk. I forhold til mange miljøpåvirkninger er kommunalbestyrelsens opgave i høj grad at efterse, at ansøgerens oplysninger er fyldestgørende og korrekte, at kontrollere beregninger i systemet og evt. at supplere oplysningsgrundlaget. Det vil i den forbindelse ofte være relevant og påkrævet med vejledning og dialog i forhold til såvel ansøgere og disses konsulenter eller rådgivere som naboer m.v.

Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer på den baggrund, at det vil være hensigtsmæssigt at fastholde det grundlæggende tilladelseskrav og muligheden for konkrete vurderinger og vilkår dér, hvor lokalkendskab, faglige vurderinger eller afvejning af modsatrettede hensyn er relevant, men at der samtidig indføres generel regulering i videst mulig om-

fang for de forhold, som helt eller delvist kan reguleres generelt. Fastholdelsen af den integrerede godkendelses- og tilladelsesordning vil som hidtil kunne indebære videregående krav i forhold til det enkelte direktiv isoleret set, men ordningen sikrer overholdelse af direktiverne som helhed. Der henvises i øvrigt til Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser i pkt. 5.3.1.1.2.2 om godkendelses- og tilladelsesgrænserne.

5.3.1.2.3 Forslagets indhold

Som et væsentligt element indeholder lovforslaget en større omlægning af reglerne i husdyrbruglovens kapitel 3 om kommunalbestyrelsens afgørelser, som i dag bl.a. indeholder detaljerede regler om og krav til vurderinger, der følger af navnlig IE-direktivet, VVM-direktivet og habitatdirektivet.

Med de foreslåede bestemmelser i lovens nye §§ 27 og 34, og med den samtidige ophævelse af den gældende lovs §§ 19-24 og § 26, stk. 2, er det hensigten, at regler om kommunalbestyrelsens afgørelser om godkendelser og tilladelser samles, og i videre omfang, end hvad der gælder i dag, fastsættes ved bekendtgørelse. Reguleringen vil i overensstemmelse med stipladsmodellen skulle tage udgangspunkt i et nyt datasæt for emissioner, der beregnes på grundlag af produktionsarealet. Det er endvidere centralt i forslaget, at der i tilknytning til godkendelses- og tilladelsesordningen vil kunne fastsættes generelle regler om husdyrbrugs indretning og drift m.v. i medfør af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i lovens nye § 34 a.

Forslaget ændrer ikke i sig selv på de forhold og hensyn, der skal varetages og inddrages i kommunalbestyrelsens vurdering og afgørelse efter loven, herunder i forhold til ammoniakdeposition, lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v. og landskabspåvirkning. Godkendelses- og tilladelsesordningen vil således som hidtil indebære en integreret myndighedsbehandling, hvor krav efter VVM-direktivet, habitatdirektivet og IE-direktivet samt i et vist omfang hensyn og regler, der stammer fra miljøbeskyttelsesloven og planlovens landzoneregler, varetages og reguleres i én samlet godkendelse eller tilladelse i det omfang forholdene ikke reguleres af generelle regler.

Godkendelses- og tilladelsesordningen vil dog kunne skifte karakter, idet kommunalbestyrelsens konkrete vilkårsfastsættelse så vidt muligt forventes afløst af generel regulering efter bemyndigelserne i lovens nye §§ 34 og 34 a, herunder navnlig i forhold til husdyrbrug omfattet af § 16 b.

Kommunalbestyrelsen vil i den enkelte afgørelse skulle tage stilling til og fastlægge det enkelte husdyrbrugs produktionsramme ud fra produktionsarealets størrelse og ikke som i dag ud fra antal dyr, vægt, ydelse, produktion m.v. Det er hensigten, at der som led i ansøgningen og behandlingen af en godkendelse eller tilladelse foretages en form for »worst case-beregning« baseret på maksimal staldudnyttelse inden for de gældende dyrevelfærdsregler, således at husdyrbruget får en ramme for udsving og optimering af produktionen, som kan udnyttes uden krav om myndighedsbehandling.

Ansøgeren vil selv gennem ansøgningen kunne sikre sig fleksibilitet, hvis husdyrbrugets placering i forhold til natur m.v. i øvrigt giver mulighed herfor. Princippet vil her være, at jo mindre specifikt ansøgningen udformes i relation til dyretype og staldsystem, desto større rummelighed vil der kunne opnås i godkendelsen eller tilladelsen til på et senere tidspunkt at ændre til en produktion med samme eller lavere emission. Som eksempel kan nævnes skift til dyregrupper, der på ansøgningstidspunktet har lavere ammoniak- og lugt-emission, eller hvor der er lavere procentvist krav til BAT-reduktion. Er husdyrbrugets samlede ammoniakemission mindre end 750 kg NH₃-N, vil der ikke være BAT-krav, hvorfor der kan ses bort fra evt. forskelle i BAT. Der kan f.eks. i en afgørelse tages højde for flere forskellige dyretyper, staldanlæg, teknologier m.v. Flexibiliteten indebærer for ansøgeren, at godkendelsen eller tilladelsen kan udnyttes på et senere tidspunkt til at foretage ændringer inden for rammerne af godkendelsen eller tilladelsen, forudsat at der ikke samtidig foretages andre udvidelser eller ændringer, som udløser krav om godkendelse eller tilladelse. Det forventes, at it-ansøgningssystemet, www.husdyrgodkendelse.dk, vil bidrage til at belyse ansøgerens muligheder for at opnå fleksibilitet.

Som eksempler på den indbyggede fleksibilitet kan nævnes, at ammekøer og slagtekalve har lavere emissioner pr. m² produktionsareal i staldsystemer baseret på flydende husdyrgødning end malkekøer og kvier, samtidig med at reduktionskravet i % som følge af BAT er større ved malkekøer. Lugtemissionen er den samme uanset kvægttype. Dette betyder, at husdyrbruget har produktionsret til ammekøer og slagtekalve på produktionsarealer, hvor der er søgt om malkekøer og kvier. På samme måde har smågrise en lavere emission pr. m² produktionsareal end slagtesvin, og slagtesvin kan – afhængigt af staldsystem – have et større reduktionskrav i % som følge af BAT og større lugtemission end smågrise. Husdyrbruget vil således også have ret til produktion af smågrise, hvis der er søgt om produktionsret til slagtesvin. Modellens indbyggede fleksibilitet vil også virke på tværs af dyregrupper med identiske staldsystemer. Er der således søgt om produktion af slagtesvin på dybstrøelse, vil der efter omstændighederne også opnås produktionsret til kvæg, heste, får og geder på dybstrøelse, idet emissionen for disse produktioner er lavere end emissionen for slagtesvin.

I forlængelse heraf er det desuden hensigten, at miljø- og fødevarerministeren i medfør af den foreslåede bemyndigelse i lovens nye § 17 vil fastsætte regler om anmeldeordninger, hvilket vil give fleksibilitet for det enkelte husdyrbrug, idet en række udvidelser og ændringer vil kunne foretages alene efter anmeldelse til kommunalbestyrelsen inden for rammerne af det godkendte eller tilladte antal m² produktionsareal, jf. også bemærkningerne i pkt. 5.3.1.1.3 og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 31, hvortil der henvises. Herudover vil generel regulering efter den foreslåede bemyndigelse i § 34 a også kunne indebære, at krav til indretning og drift af teknologier m.v. fastsættes i generelle regler frem for konkrete vilkår.

Samlet set er det således hensigten, at der med udmøntningen af den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning bliver adgang til – evt. efter anmeldelse til kommunalbestyrelsen – inden for nærmere angivne rammer f.eks. kunne skifte imellem dyretyper, staldsystemer, teknologi m.v. uden fornyet godkendelse eller tilladelse.

5.3.1.2.3.1 Kommunalbestyrelsens vurdering og afgørelse samt generel regulering af miljøpåvirkninger m.v.

Efter forslaget til lovens nye § 27, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen i en godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b fastsætte vilkår om husdyrbrugets indretning og drift, herunder om den kontrol, som den for husdyrbruget ansvarlige skal foretage for egen regning, samt opførelse af bebyggelse m.v., medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af § 34 a.

Kommunalbestyrelsen skal således fastsætte vilkår i en godkendelse eller tilladelse, der sikrer overholdelse af beskyttelsesniveauerne, anvendelse af bedste tilgængelige teknik og imødegåelse af husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne i øvrigt, herunder landskab, natur, støj, støv, fluer m.v. Efter den foreslåede bemyndigelse i lovens § 34, stk. 1, vil miljø- og fødevareministeren kunne afskære eller nærmere fastlægge, i hvilket omfang og hvordan kommunalbestyrelsen skal foretage konkrete vurderinger og fastsætte vilkår.

Efter den foreslåede bemyndigelse i § 34 a, der i sin ordlyd svarer til § 27, stk. 1, vil miljø- og fødevareministeren imidlertid også kunne fastsætte umiddelbart bindende regler for husdyrbrugets indretning og drift m.v., som indebærer, at kommunalbestyrelsen ikke skal fastsætte vilkår om de forhold, der er undergivet generel regulering.

Det er hensigten med lovens nye §§ 34 og 34 a, at miljø- og fødevareministeren fastsætter regler og kriterier for samspillet mellem de generelle regler og kommunalbestyrelsens vurdering og afgørelser. Det er således hensigten, at der samlet fastsættes generelle regler om husdyrbrugs indretning og drift m.v. til imødegåelse af de gener og miljøpåvirkninger, som husdyrbrug typisk vil kunne give anledning til, og regler om i hvilket omfang kommunalbestyrelsen kan eller skal foretage en konkret vurdering og fastsætte vilkår i en godkendelse eller tilladelse, der supplerer eller fraviger de generelle regler.

Det er endvidere hensigten, at bemyndigelsen kan udmøntes således, at kommunalbestyrelsen som udgangspunkt ikke vil skulle fastsætte konkrete vilkår om de forhold, der er generelt reguleret. Det er hensigten, at der skal fastsættes tærskler eller afskæringskriterier for de enkelte relevante miljøelementer, i det omfang det er muligt inden for rammerne af direktiverne. Det forudsætter navnlig, at væsentlig indvirkning på miljøet skal være udelukket med de fastsatte tærskler, kriterier, beskyttelsesniveauer m.v. Der forudsættes herved også en vis sammenhæng mellem proceskrav og beskyttelsesniveauerne, således at der f.eks. ikke gennemføres VVM-procedurer, hvis det på forhånd er udelukket, at der kan meddeles godkendelse eller tilladelse til et konkret

projekt. Det bemærkes herved også, at loven bygger på en forudsætning om, at ansøger gennem projektilpasninger m.v. i vidt omfang vil kunne imødegå væsentlig indvirkning på miljøet.

Hovedsigtet er, at de husdyrbrug, der omfattes tilladelsesordningen i § 16 b, i videst muligt omfang kan reguleres gennem generelle regler.

Lovforslaget indebærer samtidig, at kommunalbestyrelsen afskæres fra at fastsætte konkrete vilkår vedrørende udbringningsarealerne, idet udbringning af husdyrgødning foreslås reguleret i medfør af lovens nye kapitel 1 a, herunder bemyndigelsesbestemmelser, hvorefter det eksisterende beskyttelsesniveau for så vidt angår næringsstofpåvirkning m.v. kan videreføres i generelle regler. Der henvises, for så vidt angår forslaget til ny arealregulering, generelt til pkt. 5.2.

Der vil dog fortsat kunne være forhold, som skal vurderes af kommunalbestyrelsen, men det tilsigtes, at disse begrænses mest muligt og til de forhold, hvor det er nødvendigt og velbegrunderet. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis der skal opføres mere omfattende bebyggelse eller bebyggelse uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, hvor det efter omstændighederne ikke vil være muligt på forhånd at udelukke en væsentlig landskabspåvirkning, og hvor konkret vurdering og vilkår derfor kan være påkrævet, eller der kan være behov for, at kommunalbestyrelsen supplerer sagens oplysninger med særlig viden eller undersøgelser, f.eks. i relation til forekomsten af ammoniakfølsom natur og yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter.

De husdyrbrug, der har en ammoniakemission, der overstiger grænsen på 750 kg i lovens nye § 27, stk. 2, vil i alle tilfælde skulle have vilkår med henblik på reduktion af ammoniak ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Der henvises herom til bemærkningerne i pkt. 5.3.1.3.3.

Det vil bl.a. være relevant, fordi husdyrbruget måske ønsker andre løsninger, end dem der følger af generelle regler, der i sagens natur vil være standardiserede.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 35, 36, og 38 om de foreslåede bemyndigelsesbestemmelser i lovens nye §§ 34 og 34 a.

5.3.1.2.3.1.1 Datagrundlag og beregning af emissioner m.v.

Miljø- og fødevareministeren vil i medfør af den foreslåede bemyndigelse i lovens nye § 34, stk. 5, kunne fastsætte regler om datagrundlag og faktorer for beregning og vurdering af emissioner og øvrige miljøpåvirkninger fra husdyrbrug til brug for kommunalbestyrelsens sagsbehandling. Det er aktuelt hensigten, at ministeren fastsætter regler om tilvejebringelse og anvendelse af data om ammoniak- og lugtemission fra husdyrbrug, herunder hvordan ammoniak- og lugtemission fra husdyrbrug beregnes i it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk.

Det er en forudsætning for den foreslåede ordning på grundlag af stipladsmodellen, at der etableres et nyt datasæt, der tager højde for, at ammoniakemissionen i højere grad er afhængig af produktionsarealet end det årligt producerede

antal dyr. Datasættet vil skulle tage højde for forskellige dyretyper, gødningstyper, staldsystemer m.v. Samtidig vil den måde, hvorpå ammoniakemissionen fra gødningslagre beregnes, skulle ændres. Det er hensigten, at Miljøstyrelsen foranlediger, at datasættet opdateres, når ny viden giver grundlag herfor, f.eks. ny dokumenteret viden om det procentmæssige ammoniaktab fra stald- eller opbevaringsanlæg.

Ud fra det nye datasæt vil ammoniakemissionen til omgivelserne kunne beregnes ud fra produktionsarealet samt størrelse og type af gødningslagre. Datasættet vil samtidig skulle danne grundlag for beregning af, om et ansøgt produktionsareal kan etableres på en given lokalitet under overholdelse af beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition og lugt.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til forslagens § 1, nr. 37.

5.3.1.3 Særligt om reduktion af ammoniakemission

5.3.1.3.1 Gældende ret

Ammoniakemissionen fra husdyrbrug er et helt centralt element i den eksisterende regulering, som består af tre overordnede elementer: Det generelle ammoniakkrav, kravet om anvendelse af bedst tilgængelig teknik til reduktion af ammoniakemission (BAT) og de specifikke ammoniakdepositionskrav. Disse krav fastsætter på hver sin måde krav til en konkret maksimal ammoniakemission. Det generelle ammoniakkrav og BAT-kravet er tæt forbundne, idet de begge indebærer, at ammoniakemissionen fra husdyrbrug skal reduceres. De konkrete omgivelser eventuelle sårbarhed m.v. har ikke betydning for fastsættelsen og opfyldelsen af disse krav, men de indgår i de specifikke ammoniakdepositionskrav.

5.3.1.3.1.1 Det generelle ammoniakkrav

Det generelle ammoniakkrav har til formål at reducere baggrundsbelastningen med ammoniak. Kravet gælder for husdyrbrug omfattet af lovens §§ 11 og 12 og indebærer, at der ved godkendelse af etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbrug skal stilles vilkår, der sikrer, at ammoniakemissionen fra et ansøgt projekt reduceres med 30 % i forhold til »det bedste staldsystem«, som er en nærmere fastsat reference, der fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Ansøgeren vælger som udgangspunkt selv de nødvendige og bedst egnede virkemidler til opfyldelse af reduktionskravet, herunder anvendelse af teknologi i nye staldanlæg, f.eks. gylleforsuring og luftrensning.

Kravet om reduktion af ammoniakemissionen gælder for nye stalde og for udvidelser og renoveringer af eksisterende stalde og kan opfyldes både ved at reducere ammoniakemissionen fra eksisterende anlæg og fra nye anlæg. Eksisterende stalde m.v., der ikke ændres eller hvor produktionen ikke udvides, indgår ikke i beregningen af reduktionskravet. Reduktionen beregnes i forhold til den emission, det ansøgte ville have givet anledning til, hvis der ikke blev foretaget

ammoniakreducerende tiltag. Kravet beregnes som en reduceret emission pr. produceret (kg) dyr.

I modsætning til kravet om ammoniakreduktion som følge af anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), indgår proportionalitet ikke i det generelle ammoniakkrav. Der er således principielt ikke forskel på, hvad der kan forlanges af husdyrbrug af forskellig størrelse. Kravet gælder dog alene for husdyrbrug omfattet af §§ 11 og 12.

5.3.1.3.1.2 Kravet om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) til reduktion af ammoniakemission

I den gældende regulering stilles der for husdyrbrug omfattet af lovens §§ 11 og 12 krav om anvendelse af den bedste teknik (BAT). Princippet indgår i lovens formål, og efter § 19 skal kommunalbestyrelsen sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

BAT-begrebet er nærmere defineret i IE-direktivets artikel 2, nr. 10. Det fremgår heraf, at begrebet skal forstås som det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier. Med BAT tilstræbes at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed.

I medfør af IE-direktivet vedtages de såkaldte BAT-konklusioner og medfølgende BREF-dokumenter, der sammenfatter, hvad der er BAT for branchen, herunder hvilke emissionsniveauer, der kan opnås med nærmere angivne teknikker og teknologier.

For IE-husdyrbrug, dvs. visse husdyrbrug med intensiv svine- eller fjerkræavl, jf. IE-direktivets bilag I, pkt. 6.6, skal direktivets regler om BAT overholdes. Reglerne om BAT er dog ved den danske implementering udvidet til at omfatte alle husdyrbrug omfattet af §§ 11 og 12 med henblik på at sikre et højt beskyttelsesniveau i Danmark og af hensyn til begrænsning af baggrundsbelastningen med ammoniak navnlig af hensyn til habitatdirektivet og NEC-direktivet.

IE-direktivet bygger på et proportionalitetsprincip, idet der ved fastlæggelse af bedste tilgængelige teknik skal foretages en vurdering af, hvad der i almindelighed er økonomisk og teknisk muligt for den enkelte branche som sådan. De økonomiske omkostninger skal desuden stå i et rimeligt forhold til miljøeffekten.

Kravet om begrænsning af forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i bred forstand vedrører primært reduktion af ammoniakemissionen, men angår i princippet også en række andre forhold, som kan have betydning for forureningen fra husdyrbruget, f.eks. management, vand- og energiforbrug m.v. Disse yderligere krav indgår i lovens tilladelses- og godkendelsesordning, og de er specifikt nævnt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Med afsæt i IE-direktivet (og det tidligere IPPC-direktiv) har Miljøstyrelsen udarbejdet BAT-standardvilkår, teknolo-

giblade og en teknologiliste, der kan understøtte kommunernes sagsbehandling og afgørelse.

I BAT-standardvilkårene opstilles vejledende emissionsgrænseværdier, som er opnåelige for de forskellige brancher og driftsgrene. Værdierne fastsættes som et reduktionskrav udtrykt i kg NH₃-N for hele husdyrbrugets anlæg og beregnes på baggrund af emission pr. dyr i henholdsvis nye og eksisterende stalde f.eks. maks. 0,30 kg NH₃-N pr. produceret slagtesvin i nye stalde.

I BAT-standardvilkårene skelnes der mellem, om der er tale om nybyggeri eller udvidelser og ændringer i eksisterende stalde. Således er kravene skrappest ved nybyggeri.

Værdierne er endvidere fastsat med udgangspunkt i proportionalitetsprincippet. Det betyder, at niveauet er sat i forhold til, hvad der i almindelighed er økonomisk og teknisk muligt for den enkelte branche som sådan. De økonomiske omkostninger skal desuden stå i et rimeligt forhold til miljøeffekten. De gældende BAT-standardvilkår stammer overvejende fra 2010-2011 og er fastsat ud fra et proportionalitetsniveau, hvor omkostningerne højst må være 1-2 % af de samlede produktionsomkostninger og samtidig 100 kr. pr. kg reduceret ammoniak. BAT-kravet er desuden skaleret efter størrelsen af husdyrbruget angivet i dyreenheder. Skærperne påbegyndes ved grænserne for § 12-godkendelser, typisk 250 dyreenheder, og der nås et maksimalt krav ved 750 dyreenheder svarende til den tredobbelte størrelse. Ved udvidelser eller ændringer vurderes dette i forhold til størrelsen af ændringen eller udvidelsen.

Emissionsgrænseværdierne fra BAT-standardvilkårene indarbejdes via it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk i den konkrete sag, og kommunalbestyrelsen fastsætter vilkår om virkemidler og teknologier, der sikrer dette. Ansøger bestemmer selv, hvilke virkemidler der skal anvendes, og der kan herved vælges fra Miljøstyrelsens teknologiblade og Miljøstyrelsens liste over miljøteknologi, som har en dokumenteret miljøeffekt og er driftssikker.

I modsætning til det generelle ammoniakkrav beregnes BAT-kravet som ammoniakreduktion fra hele husdyrbrugets anlæg og ikke kun emissionen fra den ansøgte ændring eller udvidelse. Hvis den faktiske ammoniakemission fra husdyrbrugets anlæg i et ansøgt projekt således samlet set overholder emissionsgrænseværdien, vil det ansøgte som udgangspunkt leve op til kravet om reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT. Kravet om at overholde BAT-emissionsgrænseværdien har størst betydning ved renovering eller nyopførelse af staldanlæg, fordi der er betydeligt flere teknologiske muligheder for at reducere ammoniaktabet i forbindelse med nyopførelse eller gennemgribende renoveringer, end ved mindre ændringer af et bestående anlæg.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at BAT-standardvilkårene skal anvendes af kommunerne, for så vidt angår IE-husdyrbrug. Derudover er vilkårene principielt vejledende, men de er systematisk lagt til grund i Natur- og Miljøklagenævnets praksis, idet der ikke ses at være eksempler på, at husdyrbrug ikke skal overholde de vejle-

dende emissionsgrænseværdier, medmindre nævnet i en sag har fundet en overskridelse ubetydelig og derfor ikke har haft grundlag for at fastslå, at kravet om begrænsning af ammoniakemission ved anvendelse af BAT ikke er overholdt.

BAT-kravet for ammoniakemission beregnes som et samlet krav for stalde og gødningsopbevaringsanlæg (stald og lager).

5.3.1.3.1.3 De specifikke ammoniakdepositionskrav

Ud over kravene om generel reduktion af ammoniakemissionen indeholder den gældende regulering krav til den maksimale ammoniakbelastning af nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper. Kravene afhænger i modsætning til de generelle reduktionskrav af, hvordan det enkelte husdyrbrug er placeret i forhold til beskyttet natur. De beskyttede naturtyper er efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen inddelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur, jf. lovens § 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området, og som er kortlagt i forbindelse med Natura 2000-planlægningen, samt § 3 beskyttede heder og overdrev inden for internationale naturområder i øvrigt.

Kravene til kategori 1-natur er fastsat til maksimalt 0,2-0,7 kg N pr. ha i alt for hele husdyrbruget (totaldeposition) i forhold til ammoniakfølsom natur i Natura 2000-områder, således at der tages højde for kumulation. Er der lokalt stor dyretæthed, påvirker det dermed beskyttelsesniveauet. Beskyttelsesniveauet skal som udgangspunkt sikre, at konkrete projekter ikke kan medføre skade på et Natura 2000-område og dermed modvirke dets bevaringsmålsætning, idet grænseværdierne er fastsat ud fra bedste videnskabelige viden om, hvornår ammoniakdeposition fra anlæg til husdyravl har en sådan væsentlighed, at det kan medføre skade på ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områder. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur er fastsat af hensyn til gennemførelse af habitatdirektivet og Natura 2000-planerne.

Der er dog efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 13, stk. 6, mulighed for, at kommunalbestyrelsen helt undtagelsesvist kan meddele afslag til et konkret ansøgt projekt, der overholder grænserne for den maksimalt tilladte totaldeposition, hvis det konkret vurderes, at beskyttelsesniveauet eller særlige vilkår ikke kan forhindre skade på kategori 1-natur. Bestemmelsen vurderes ikke at blive anvendt i praksis.

For så vidt angår kategori 2-natur, jf. lovens § 7, stk. 1, nr. 2, der omfatter højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, samt overdrev større end 2,5 ha omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, gælder et krav om maksimal totaldeposition på 1,0 kg N pr. ha pr. år. Overholdes dette niveau, antages et projekt ikke at ville kunne påvirke de omfattede naturtyper væsentligt. Der kan dog også i disse tilfælde helt undtagelsesvist meddeles afslag,

hvis der vurderes at kunne være en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser.

Kategori 3-natur er natur omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, dvs. heder, moser og overdrev, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2, samt ammoniakfølsomme skove. For kategori 3-natur skal kommunalbestyrelsen foretage en konkret vurdering af, om der er tale om et ammoniakfølsomt naturområde og i så fald, om der skal stilles krav til maksimal merdeposition, hvis merdepositionen er på mere end 1,0 kg N pr. ha pr. år, herunder fastsætte den konkrete tålegrænse. En merdeposition på mindre end 1 kg N pr. ha pr. år anses ikke for at udgøre et væsentligt merbidrag med ammoniak, og dermed en tilstandsændring af et naturområde omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og det kan derfor ikke afslås.

I praksis beregnes ammoniakdepositionen til konkrete naturpunkter i forbindelse med ansøgninger om godkendelse via it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk.

Det faglige grundlag for beskyttelsen af kategori 1-, 2- og 3-natur blev fastsat i 2011 med udgangspunkt i notatet Usikkerheder i modeller for ammoniak i forbindelse med VVM og tærskelværdi for beregnet kvælstofafsætning for en enkelt kilde til særlig følsomme naturområder (2005) fra Aarhus Universitet, der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. Det bemærkes endvidere, at beskyttelsen af den ammoniakfølsomme natur generelt er baseret på en vel-dokumenteret sammenhæng mellem atmosfærisk kvælstofdeposition, herunder ammoniak, og påvirkning af naturen, hvilket DCE, Aarhus Universitet, har redegjort for i Notat om ammoniakindsatsen (2012), der findes på Aarhus Universitets hjemmeside, www.au.dk.

Beskyttelsesniveauet fremgår af bemærkningerne til lov nr. 122 af 23. februar 2011, jf. Folketingstidende 2010-11, tillæg A, side 5.

Der findes enkelte undtagelser fra ammoniakdepositionskravene, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 A, pkt. 5, som vil blive videreført.

5.3.1.3.1.4 Særligt om bilag IV-arter

I forhold til beskyttede dyrearter efter habitatdirektivets bilag IV, litra a, skal kommunalbestyrelsen forud for meddelelse af en tilladelse eller godkendelse tillige vurdere, om det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de beskyttede arter. Kommunalbestyrelsen skal herunder tage stilling til, om der er behov for at fastsætte vilkår om maksimal ammoniakbelastning fra husdyrbrugets anlæg til beskyttelse af yngle- eller rasteområderne, der for nogle arters vedkommende ofte vil være ammoniakfølsomme naturtyper. Arterne er udtømmende angivet i bilag 11 til habitatbekendtgørelsen. Kommunalbestyrelsen skal foretage en vurdering af, om der inden for nærmere angivne afstande fra punktkilden ligger områder, hvor der kan være bilag IV-arter, typisk vandhuller, moser eller solåbne græsarealer, og om der er registreret en forekomst af arten, samt om det pågældende levested kan være ammoniakfølsomt. Ved vurderingen skal inddrages påvirkningen af det pågældende område med ammoniak fra

det ansøgende husdyrbrug, og denne belastning skal sammenholdes med baggrundsbelastningen med kvælstof af området, samt områdets følsomhed over for ammoniakbelastning. For vandhuller og moser, der er omgivet af landbrugsarealer, vil diffuse bidrag af næringsstoffer fra andre kilder ofte være så dominerende, at ammoniakbelastningen fra anlægget er bagatelagtig. Det er en forudsætning for vilkårsstilling eller afslag, at der kan påvises en direkte sammenhæng mellem projektet og påvirkningen af den pågældende arts yngle- eller rasteområde. Det vil typisk være vanskeligt at påvise en sådan selvstændig betydning af belastningen fra projektet i områder med væsentlige diffuse bidrag. Uden for en afstand på 300 m fra en ammoniakudledning fra et husdyrbrug vil en påvirkning fra punktkilden i hvert fald ikke kunne adskilles fra den diffuse forurening. Hvis afstanden er kortere end 300 m, vil der som nævnt skulle påvises en selvstændig betydning af udledningen.

Det beror på en nærmere konkret vurdering i den enkelte afgørelse om tilladelse eller godkendelse, om der vil være grundlag for at stille vilkår af hensyn til beskyttelsen af yngle- eller rasteområdet, herunder om der kan påvises en direkte sammenhæng mellem projektet og påvirkningen af den pågældende arts yngle- eller rasteområde.

5.3.1.3.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser

5.3.1.3.2.1 Tærskel for ammoniakkrav ved anvendelse den bedste tilgængelige teknik

Krav om ammoniakreduktion er en helt central del af reguleringen af forureningen fra anlæggene og udspringer i vid udstrækning af EU-retlige krav. Det skyldes navnlig nødvendigheden af at begrænse baggrundsbelastningen med ammoniak af hensyn til habitatdirektivet, og at Danmark efter Göteborg-protokollen og NEC-direktivet er forpligtet til at reducere ammoniakemissionerne med 24 % i 2020. Der henvises i øvrigt til de overordnede beskrivelser af direktivforpligtelserne under pkt. 4.

Den ammoniakreduktion, der i dag sker som følge af den delvist overlappende regulering i form af det generelle ammoniakkrav og BAT-kravet, vil derfor skulle opnås på anden vis, hvis reduktionen af baggrundsbelastningen, som de gældende krav indebærer, helt fjernes.

Det generelle ammoniakkrav og BAT-kravet for ammoniak medfører samlet set en betydelig ammoniakreduktion.

Efter Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, bør der sikres en samlet ammoniakreduktion i samme omfang som hidtil. Ministeriet finder endvidere, at grænsen for, hvornår et krav om ammoniakreduktion skal indtræde, bør fastlægges som en emissionsgrænse, i lighed med hvad der forslås i den nye godkendelses- og tilladelsesordning. Af hensyn til overholdelse af de ovenfor beskrevne internationale forpligtelser vurderer Miljø- og Fødevareministeriet endvidere, at grænsen bør fastsættes sådan, at baggrundsbelastningen ikke øges. Det kan opnås ved at fastsætte en grænse, som svarer til godkendelsesgrænsen for husdyrbrug omfattet af § 11, som i dag udgør grænsen for krav om generel ammoniakre-

duktion, dvs. en emission svarende til 75 dyreenheder, dog 25 dyreenheder for pelsdyr.

Det er samlet set Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at en ammoniakreduktion svarende til den nuværende vil kunne nås ved, at grænsen for ammoniakkravet sættes til 750 kg NH₃-N pr. år efter anvendelse af evt. miljøteknologi. Denne grænse er fremkommet ved at fastsætte et vægtet gennemsnit af ammoniakemissionerne fra husdyrbrug på 75 dyreenheder.

I forhold til den nugældende ordning vil grænsen på 750 kg NH₃-N pr. år betyde, at husdyrbrug, der har en produktion med en høj ammoniakfordampning, vil blive omfattet af ammoniakkravet ved en produktion svarende til et lavere antal dyreenheder end i dag, mens husdyrbrug med en lav ammoniakfordampning vil kunne have en produktion svarende til flere dyreenheder end i dag uden at blive omfattet af kravet.

5.3.1.3.2.2 Sammenlægning af det generelle ammoniakkrav og BAT-kravet

I den nugældende regulering stilles både et generelt ammoniakreduktionskrav og et BAT-krav. I den konkrete sag vælges det af de to krav, der giver anledning til den største reduktion.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at de to krav er overlappende og sammenfaldende, og en sammenlægning vil smidiggøre reguleringen. Ministeriet finder i den forbindelse, at det sammenlagte krav skal bygges op om BAT-kravet, hvilket vil være nødvendigt af hensyn til IE-direktivet. Samtidig vil dette være hensigtsmæssigt, idet der i BAT-kravet indgår proportionalitet og skelnes mellem nybyggeri og udvidelser eller ændringer i eksisterende stalde.

Ved sammenlægningen til ét krav bør det sikres, at den samlede ammoniakreduktion overordnet fastholdes, herunder at de eksisterende undtagelsesområder videreføres.

Det nye BAT-krav vil for produktionsgrene, hvor der allerede er fastsat BAT-standardvilkår, blive fastlagt på baggrund af de data og beregninger, der indgår i rapporten Fra produktionsbaseret til arealbaseret emissionsberegning, del 1: Vurdering af grundlag, september 2016, der er udarbejdet af Aarhus Universitet. Rapporten findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. Som følge af sammenlægningen af det generelle ammoniakkrav og BAT-kravet vil Miljø- og Fødevareministeriet foretage en efterberegning, hvorved det sikres, at proportionalitetsprincippet overholdes.

For produktionsgrene, hvor der endnu ikke er fastsat BAT-standardvilkår, vil Miljø- og Fødevareministeriet igangsætte et arbejde med henblik på at udarbejde BAT-standarder, herunder med hensyntagen til proportionalitet. Indtil dette arbejde er tilendebragt, vil reduktionsniveauet som angivet i det generelle ammoniakkrav, hvori der også indgår proportionalitetshensyn, kunne anvendes.

Den skærpelse af BAT-kravene, der i dag følger størrelsen af husdyrbruget udtrykt i antal dyreenheder, vil ikke kunne videreføres direkte i en ny model, da dyreenhedsbegrebet

forsvinder. Størrelsen af reduktionskravet vil i stedet kunne blive fastsat i forhold til størrelsen af ændringen eller udvidelsen målt i antal m² produktionsareal for den pågældende dyretype på husdyrbruget, idet der vil ske en oversættelse af dyreenheder til produktionsareal ud fra BAT-standardvilkårene.

Den nyligt vedtagne BAT-konklusion, der skal være implementeret i medlemslandene senest fire år efter offentliggørelsen i EU-Tidende, vil indgå i tilrettelæggelsen af det fremtidige BAT-krav.

5.3.1.3.3 Forslagets indhold

Det foreslås, at der i lovens § 27, stk. 2, indsættes en bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen i godkendelser og tilladelser efter lovens nye §§ 16 a og 16 b skal stille vilkår, der sikrer reduktion af ammoniakemission ved anvendelse af BAT, hvis et husdyrbrug har en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år. Kravet vil således gælde for såvel ansøgninger om godkendelser efter § 16 a som tilladelser efter § 16 b, når den pågældende grænse overskrides.

Det foreslåede forudsætter, at det generelle ammoniakreduktionskrav og BAT-kravet sammenlægges, og at principperne for BAT-kravets omfang vil blive gældende for det nye krav, herunder med inddragelse af proportionalitetsprincippet. Der vil ligeledes blive skelnet mellem nybyggeri eller udvidelser eller ændringer i eksisterende stalde. Skalering af kravet efter størrelsen af udvidelsen eller ændringen vil ske i forhold til antal m² produktionsareal i modsætning til i dag, hvor det skaleres efter antal dyreenheder. Dette forventes at ske under hensyntagen til, at hele reduktionskravet beregningsmæssigt ligger på stalden, hvorved det er forskelligt for forskellige dyretyper.

Herved vil niveauet for ammoniakreduktion som følge af de i dag gældende generelle ammoniakkrav overordnet set blive videreført i den nye ordning.

Forslaget berører ikke det gældende beskyttelsesniveau for så vidt angår de specifikke ammoniakdepositionskrav, herunder totaldepositionskravet, som blev indført ved lov nr. 122 af 23. februar 2011. Overvejelser om disse krav indgår i opfølgningen på aftale om Naturpakken.

5.3.1.4 Ansøgning om godkendelse og tilladelse

5.3.1.4.1 Gældende ret

Den gældende husdyrbruglov indeholder regler om ansøgninger om tilladelse og godkendelse. Loven indeholder bl.a. en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om ansøgningens indsendelse, indhold og oplysninger samt om kommunalbestyrelsens behandling heraf.

Endvidere kan miljø- og fødevareministeren efter husdyrbrugloven fastsætte regler om, i hvilken form ansøgningen skal indgives, og udarbejde et særligt skema til brug for ansøgning om tilladelse efter lovens § 10. Denne bemyndigel-

se er ophævet ved lov nr. 341 af 27. april 2011, idet tidspunktet for ophævelsens ikrafttræden dog ikke er fastsat.

Lovens bemyndigelsesbestemmelser om krav til ansøgninger om tilladelse og godkendelse er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens kapitel 4 og bekendtgørelsens bilag 1 og 2.

I bilag 1 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er trykt et skema, som ansøger skal udfylde ved ansøgning om tilladelse efter § 10. Der er ikke krav om, at ansøgninger efter § 10 skal indgives digitale, herunder via it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk.

5.3.1.4.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser

VVM-direktivet indeholder krav til oplysninger i screeningssager og krav til oplysninger i sager om projekter, som er VVM-pligtige, herunder krav til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporter.

Med henblik på at understøtte, at ansøger ved indgivelse af ansøgninger efter lovens nye §§ 16 a og 16 b leverer de oplysninger, som bl.a. VVM-direktivet, men også IE-direktivet, stiller krav om, finder Miljø- og Fødevareministeriet, at alle ansøgninger om godkendelse eller tilladelse som alt-overvejende hovedregel bør indgives digitalt via it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. Kravet om pligt til at anvende det elektroniske ansøgningssystem skal bl.a. medvirke til at fremme kommunalbestyrelsens sagsbehandling af ansøgningerne, herunder ved at der kan foretages beregninger m.v. i forbindelse med ansøgningen.

Da der er en tæt sammenhæng mellem kommunalbestyrelsens behandling af ansøgningssager og de oplysninger, som ansøger skal give til kommunalbestyrelsen, finder Miljø- og Fødevareministeriet, at bemyndigelsesbestemmelser herom bør samles.

Der henvises i øvrigt til pkt. 5.4.2 om digitalisering og til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 35 og 66, om bemyndigelser til at fastsætte regler om indsendelse af ansøgninger og krav til oplysninger m.v. samt pligt til at anvende digital kommunikation.

5.3.1.4.3 Forslagets indhold

De nærmere krav til ansøgninger, oplysninger, procedurer m.v. for indgivelse af ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b foreslås fastsat på bekendtgørelsesniveau i medfør af de foreslåede bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren i lovens nye §§ 34 og 69. Krav til ansøgninger vil, for så vidt angår tilladelser efter § 16 b og i vidt omfang godkendelser efter § 16 a, stk. 4, 1. pkt., omfatte oplysninger, der følger af VVM-direktivets krav til oplysninger i screeningssager. Ansøgninger om godkendelse af etablering af husdyrbrug efter § 16 a, stk. 1 og 2, vil skulle leve op til kravene til VVM-pligtige projekter, herunder om indholdet af miljøkonsekvensrapporter, som skal udfærdiges af ansøger. Endvidere vil husdyrbrug omfattet af IE-direktivet, dvs. svine- og fjerkræbrug omfattet af lovens nye § 16 a, stk. 2, skulle give de informationer, der er nødvendige for iagttagelse af krav efter IE-direktivet. An-

søgninger om godkendelse eller tilladelse vil som alt-overvejende hovedregel skulle indgives digitalt via it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. Der henvises i øvrigt til pkt. 5.4.2 om digitalisering og til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 35 og 66, om bemyndigelser til at fastsætte regler om indsendelse af ansøgninger og krav til oplysninger m.v. samt pligt til at anvende digital kommunikation.

5.3.2 Mere fleksible regler om helt eller delvist bortfald som følge af manglende udnyttelse af godkendelser og tilladelser m.v.

5.3.2.1 Gældende ret

Husdyrbruglovens gældende § 33 har sin baggrund i en udtalelse fra Folketingets Ombudsmand (Ombudsmandens journalnummer 2003-1948-110) om en sag, der skulle bedømmes efter den dagældende husdyrgødningsbekendtgørelse, og som rejste spørgsmål om kontinuitetsbrud (dvs. regler om, hvad der retligt sker, når en godkendelse eller lignende ikke udnyttes i en sammenhængende periode).

§ 33 regulerer dels den situation, hvor hele tilladelsen efter § 10 eller godkendelsen efter §§ 11 eller 12 falder bort, fordi projektet ikke realiseres inden for en given frist, dels den situation, hvor den meddelte tilladelse eller godkendelse efter realiseringen bortfalder helt eller delvist, fordi den i en sammenhængende periode ikke udnyttes fuldt ud.

§ 33, stk. 1, fastsætter, at en tilladelse eller godkendelse skal udnyttes inden en nærmere bestemt frist, der skal angives i godkendelsen eller tilladelsen. Tilladelsen eller godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden udløbet af fristen, der normalt ikke bør fastsættes til senere end 2 år fra meddelelsens dato. Kommunalbestyrelsen kan forlænge fristen. Tilladelsen eller godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Denne regel blev indsat i § 33, stk. 1, ved en ændring af loven, jf. lov nr. 122 af 23. februar 2011, jf. Folketingstidende 2010-11, tillæg B, L 12, betænkning side 4. Herved ændredes loven således, at det ikke længere var afgørende, at virksomheden var i drift. Formålet med ændringen var at lempe kravet om, at et projekt skulle være fuldt ud gennemført inden udløbet af udnyttelsesfristen, fordi dette ifølge erhvervet kunne være svært at nå i forhold til endelig projektering, licitation og opførelse af selve byggeriet.

I praksis anses det for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Reglen indebærer efter Natur- og Miljøklagenævnets praksis, at de anlægs- og byggearbejder, der er påbegyndt inden fristens udløb, skal fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo, og at de normalt skal være afsluttet og i drift inden for 1 år efter fristens udløb. Når projektet slet ikke realiseres, er konsekvensen efter gældende ret, at en tilladelse eller godkendelse vil blive anset for bortfaldet. Er dele af projektet realiseret, bevares tilladelsen eller godkendelsen vedrørende denne del.

Efter husdyrbruglovens § 33, stk. 2, kan yderligere planlagte udvidelser eller ændringer i visse tilfælde begrunde en længere frist på højst 5 år, jf. § 14. Kommunalbestyrelsen kan anvende denne bestemmelse, hvis der i ansøgningen er tilstrækkelige oplysninger om de planlagte udvidelser eller ændringer til at vurdere forholdene og fastsætte de nødvendige vilkår, og hvis udvidelserne eller ændringerne påtænkes gennemført inden for en kortere tidshorisont, jf. lovens § 14, nr. 1 og 2. Bestemmelsen skal dels præcisere, at husdyrbruget ikke kan få en »principgodkendelse« eller lign. af en mere vagt defineret fremtidig ændring eller udvidelse, dels danne grundlag for, at udnyttelsesfristen konkret kan fastsættes længere end normalt. Reglen har, udover at give anledning til en længere udnyttelsesfrist, ikke en stor selvstændig betydning i praksis, formentlig fordi den indebærer, at vilkår sættes med udgangspunkt i, at hele rammen er udnyttet, og disse vilkår skal overholdes fra starten af projektet.

Derudover følger det af § 33, stk. 3, at der udover det fuldstændige bortfald af en tilladelse eller en godkendelse som følge af den ovenfor nævnte manglende realisering af projektet, også kan ske delvist bortfald. Således bortfalder den del af tilladelsen og godkendelsen, der ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Hvis produktionen fuldstændigt ophører i mere end 3 år, bortfalder hele tilladelsen eller godkendelsen. Bortfald kan også ske i retsbeskyttelsesperioden.

Efter forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1981, er det hensigten, at der kun skal ske bortfald ved større fravigelser eller ophør af udnyttelse af en tilladelse eller godkendelse. Det var således ikke hensigten med reglen at omfatte fravigelser, der kan henføres til naturlige produktionsudsving.

I praksis har det imidlertid været vanskeligt at afgøre, hvad der er naturlige produktionsudsving. Tvivl kan opstå, hvis landmanden for at undgå overproduktion har et behov for at holde produktionen under det tilladte produktionsmaksimum, eller hvis landmanden i en periode har færre dyr i stalden for at give dyrene bedre plads. I praksis er der eksempler på, at reglen administreres restriktivt, således at selv små udsving omfattes. Hvis landmanden senere ønsker produktionen op på det tidligere godkendte niveau, kræves der således efter gældende ret en godkendelse eller tilladelse efter fornyet ansøgning.

Hensigten med bestemmelserne i § 33 er, at det ikke skal være muligt at »hamstre« tilladelser eller godkendelser, som kan udnyttes på et senere tidspunkt, hvor reglerne muligvis er strammet i forhold til ansøgningstidspunktet, herunder af hensyn til omgivelserne, der kan have indrettet sig på ingen eller en væsentligt lavere produktion igennem flere år. Ligeledes er der et hensyn til, at der ikke skal være mulighed for at reservere en ubetinget ret til en produktion, der reelt ikke findes, idet produktionen er ophørt eller holdes på lavt blus.

Reglerne gælder for tilladelser eller godkendelser efter den gældende lovs § 10 eller godkendelser efter §§ 11 og 12. Reglerne gælder i dag således ikke for husdyrbrug, der er omfattet af loven, men som ikke er underlagt tilladelses- eller godkendelsespligt.

Reglerne i husdyrbrugloven varierer på enkelte områder fra reglerne om virksomheder i miljøbeskyttelsesloven. Således anses godkendelsen på miljøbeskyttelseslovens område først for udnyttet, når den ansøgte virksomhed er i drift i modsætning til på husdyrområdet, hvor aftaleindgåelsen er tilstrækkelig. Derudover er der ikke i miljøbeskyttelsesloven regler om delvis bortfald som følge af manglende kontinuitet, idet miljøbeskyttelsesloven kun omfatter det fuldstændige bortfald.

For så vidt angår husdyrbrug godkendt efter miljøbeskyttelseslovens § 33 reguleres det delvise bortfald via den særlige regel i miljøbeskyttelseslovens § 78 b. Herved sikres det, at der er ens regler om kontinuitetsbrud for husdyrbrug omfattet af henholdsvis husdyrbrugloven og miljøbeskyttelsesloven.

5.3.2.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser

Landbrugserhvervet ønsker en lempelse af reglerne om helt eller delvist bortfald af miljøgodkendelser og tilladelser. I den forbindelse er der også peget på den restriktive praksis om delvist bortfald, som alene rammer husdyrbrug og ikke andre typer af virksomhed, som f.eks. skal godkendes efter miljøbeskyttelseslovens regler, og hvor der efter praksis først gribes ind ved længerevarende og markant nedgang i produktionen.

I lyset af udviklingen siden husdyrbruglovens tilblivelse vurderes der umiddelbart at være grundlag for en lempelse af disse regler, der i praksis fører til uhensigtsmæssige resultater for erhvervet.

Således kan det være velbegrundet, at landmanden ønsker at omlægge produktionen, f.eks. for at give dyrene bedre plads, hvilket efter ministeriets vurdering bør kunne ske uden at fortabe produktionsretten helt eller delvist. Her vil der dog fortsat kunne være et hensyn til omgivelserne, der kan begrunde bortfald i visse situationer. Hvis der således ikke sker bortfald af en produktionsramme i de situationer, hvor alene et meget begrænset produktionsareal anvendes, vil der kunne opnås en reservationsret, som vil kunne forhindre andre landmænd i at få en tilladelse eller godkendelse, ligesom kommunalbestyrelsen vil skulle meddele afslag på landzonetilladelser m.v. eller de facto være begrænset i sin planlægning for området. Disse hensyn vurderes dog ikke at kunne bære den meget restriktive praksis, der gælder i dag.

Det kan endvidere i praksis være vanskeligt inden for 2 år at få finansieringen på plads og indhente tilbud og indgå endelige aftaler om iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder, og det hamstringshensyn, som til dels har båret den eksisterende regulering, ses ikke at være relevant i dag. De centrale beskyttelsesniveauer for ammoniak og lugt er nu fastlagt på et højt niveau, i modsætning til hvad der var gældende ved hovedlovens ikrafttræden, ligesom det er bekosteligt at indhente tilladelser eller godkendelser til projekter, der ikke realiseres.

I lyset af Fødevare- og landbrugspakkens intentioner om kortere sagsbehandlingstider og færre konkrete vurderinger,

vurderes det samtidig hensigtsmæssigt at fastsætte fristen for udnyttelse af den enkelte tilladelse eller godkendelse direkte i loven. I den forbindelse vil der være behov for entydige kriterier for udnyttelse, som det også er tilfældet i dag, og en frist af en længde, så projektet i alle tilfælde bør kunne realiseres. Her kan der tages afsæt i den længste periode, som reglerne i dag giver mulighed for (5 år til iværksættelse og 1 år til at gøre projektet færdigt).

På denne baggrund vurderer Miljø- og Fødevarerministeriet, at der kan fastsættes en generel frist på 6 år for at udnytte en godkendelse eller en tilladelse. Skæringstidspunktet kan sættes som et nærmere bestemt tidspunkt i tilknytning til afslutningen af byggesagen vedr. projektet. Herved sigtes efter et entydigt begreb, der er så tæt på afslutningen af projektet, at det må antages at blive realiseret fuldt ud, og med de 6 år ses der at blive givet så lang tid, at dette bør kunne nås i alle tilfælde. Det præcise skæringstidspunkt bør fastsættes i bekendtgørelsesform.

For så vidt angår helt eller delvist bortfald som følge af, at dele af godkendelsen eller tilladelsen efter realisering af projektet ikke udnyttes i 3 på hinanden følgende år, bemærkes, at stipladsmodellen i sig selv vil medføre betydeligt større fleksibilitet end i dag. I dag er produktionsrammen udtrykt i et lovligt antal dyr, mens produktionsrammen i stipladsmodellen, som indeholdt i nærværende lovforslag, vil blive udtrykt i et maksimalt antal stipladser og/eller antal m² produktionsareal. I stipladsmodellen tages der afsæt i, at ammoniakfordampningen og lugtemissioner i højere grad afhænger af staldarealet, end af antallet af dyr, der årligt produceres i stalden, idet emissionerne knytter sig til gødningsoverfladerne. Med denne faglige forståelse er ammoniakfordampningen og lugtbelastningen fra en stald relativt konstant, uanset om der er fuld belægning. Selv ganske betydelige udsving i produktionens størrelse vil således være uden væsentlig betydning for omgivelserne, hvorved der ikke vil være grundlag for at fastholde den gældende praksis om delvist bortfald i den situation, hvor der er et varierende antal dyr i de opførte stalde. Miljø- og Fødevarerministeriet antager, at en belægningsgrad helt ned til 50 % ikke påvirker emissionerne til omgivelserne i nævneværdig grad.

Af hensyn til øvrige landmænds muligheder for at opnå godkendelse eller tilladelser og hensynet til omgivelserne i øvrigt, samt kommunens planlægningsmuligheder, bør der dog være opretholdt en vis produktion som forudsætning for, at produktionsretten bevares fuldt ud.

Samtidig vurderer Miljø- og Fødevarerministeriet, at der vil kunne være behov for, at også andre afgørelser efter loven eller efter bestemmelser udstedt med hjemmel i loven omfattes af regler om bortfald.

I lyset af den faglige forståelse, der ligger bag stipladsmodellen, jf. ovenfor, finder Miljø- og Fødevarerministeriet, at de ændrede regler om helt eller delvist bortfald også bør kunne fastsættes for husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter husdyrbruglovens §§ 10-12 eller miljøbeskyttelseslovens § 33. Tilsvarende bør gælde for udnyttelsesfristen. Det-

te svarer til ordningen i forbindelse med den seneste ændring af § 33, stk. 1, jf. lov nr. 122 af 23. februar 2011.

5.3.2.3 Forslagets indhold

Med henblik på at give landmanden større fleksibilitet, foreslås reglerne ændret. Der foreslås således i § 1, nr. 65, at der indføres en generel frist på i alt 6 år, inden for hvilken godkendelsen eller tilladelsen efter de foreslåede §§ 16 a og 16 b skal være udnyttet.

Med ændringen foreslås fristen for udnyttelse af en godkendelse eller tilladelse efter lovens §§ 16 a og b fastsat direkte i loven, således at kommunalbestyrelsen ikke fremover skal tage konkret stilling til spørgsmålet om bortfald som en del af godkendelsen eller tilladelsens vilkår. Som en konsekvens heraf foreslås reglerne derfor flyttet til lovens kapitel 6 sammen med de øvrige administrative bestemmelser.

Derudover foreslås der en regel om helt eller delvist bortfald af godkendelser og tilladelser, der ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, svarende til den gældende lovs § 33, stk. 3.

Dog foreslås det, at den gældende praksis for, hvornår en godkendelse eller tilladelse skal anses for udnyttet ændres, således at udnyttelse forudsætter, at mindst 25 % af det godkendte eller tilladte produktionsareal anvendes driftsmæssigt i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver en produktionsintensitet svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene eller andre krav f.eks. økologiregler, som husdyrbruget er underlagt.

Herudover foreslås en bemyndigelse til miljø- og fødevarerministeren til at fastsætte nærmere regler om, at også andre afgørelser efter loven eller efter bestemmelser udstedt med hjemmel i loven, omfattes af regler om bortfald, herunder afgørelser om anlæg m.v., der ikke er husdyrbrug, der godkendes eller tillades efter §§ 16 a og 16 b. Der foreslås ligeledes indsat en hjemmel til, at de nye regler om udnyttelsesfrist og bortfald af godkendelser og tilladelser også finder anvendelse for tilladelser og godkendelser meddelt efter husdyrbruglovens §§ 10-12 og miljøbeskyttelseslovens § 33. Endvidere foreslås der indsat en hjemmel til, at ministeren kan fastsætte regler om, hvornår udnyttelse efter stk. 1 anses for at være sket.

Reglerne i § 14 om kommunalbestyrelsens mulighed for i visse tilfælde at forlænge fristen op til 5 år foreslås samtidig ophævet som konsekvens af den foreslåede nye regulering.

5.3.3 Retsbeskyttelse, påbud og revurdering

5.3.3.1 Gældende ret

Ved husdyrbruglovens ikrafttræden i 2007 blev miljøbeskyttelseslovens regler om påbud og revurdering, der på daværende tidspunkt var gældende for husdyrbrug, overført stort set uændret til husdyrbrugloven. Af bemærkningerne til hovedloven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1989, fremgår således, at der ikke var tilsigtet nogen realitetsændringer.

Herved blev der i § 39 indsat en generel påbuds- og forbudsbestemmelse i tilfælde af væsentlig forurening eller uhygiejniske forhold samt ved nærliggende risiko herfor. Bestemmelsen omfatter husdyrbrug, der er godkendt efter den gældende lovs §§ 11 eller 12. Samtidig blev der i § 42 indsat en tilsvarende påbudsbestemmelse for husdyrbrug tilladt efter § 10 eller anmeldt efter regler udstedt i medfør af loven. Det fremgår af bemærkningerne jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1989 og 1991, til begge bestemmelser, at det centrale er begrebet »væsentlig forurening«, således som dette forstås efter miljøbeskyttelsesloven.

Af bemærkningerne fremgår endvidere, at husdyrbrug, der ikke er godkendt eller tilladt efter husdyrbrugloven, fortsat reguleres efter miljøbeskyttelsesloven, indtil de er bragt ind under husdyrbrugloven; typisk ved en udvidelse eller ændring. Der er fastsat en særlig overgangsregel i lovens § 103, stk. 3, hvorefter husdyrbrug, som er omfattet af en godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 eller et påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 41, bliver bragt ind under husdyrbruglovens regler fra det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen beslutter, at der skal ske en revurdering.

Miljøbeskyttelseslovens særlige regler om retsbeskyttelse blev endvidere overført til husdyrbrugloven, idet også husdyrbrug med en godkendelse efter lovens § 11 blev omfattet. Herved kan der ikke gribes ind med påbud og forbud efter § 39 over for husdyrbrug med en godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 11 eller 12, eller miljøbeskyttelsesloven, de første 8 år efter, at der er meddelt en godkendelse, jf. § 40, stk. 1. Af bemærkningerne til hovedloven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1989, fremgår det, at det alene er den egentlige godkendelse, der er omfattet af retsbeskyttelse. Påbud, der meddeles efterfølgende, herunder ved revurderinger, er således ikke omfattet af retsbeskyttelse.

I retsbeskyttelsesperioden skal tilsynsmyndigheden dog efter husdyrbruglovens § 40, stk. 2, tage en godkendelse efter § 12 op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud mod fortsat drift, hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at en af disse situationer foreligger:

- 1) der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- 2) forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- 3) forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- 4) væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, eller
- 5) det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Reglen i § 40, stk. 2, gennemfører IPPC-direktivet og efterfølgende IE-direktivets bestemmelse om revurderinger i bestemte situationer i husdyrbrugloven, jf. dog nedenfor om de særlige regler om BAT i forbindelse med nye BAT-konklusioner fra EU. Reglen giver en egentlig pligt til at gribe

ind over for godkendelser meddelt efter § 12 uanset retsbeskyttelsesperioden. Reglen anvendes dog sjældent i praksis.

Der er ikke en tilsvarende adgang til at meddele påbud under retsbeskyttelsesperioden i forhold til husdyrbrug godkendt efter § 11. Her kan der alene gribes ind som følge af det almindelige forvaltningsretlige princip om, at myndigheden altid er forpligtiget til at gribe ind og ændre afgørelser, der er meddelt på et fejlagtigt grundlag (grovere sagsbehandlingsfejl eller grundlæggende fejlagtige oplysninger). Dette forvaltningsretlige princip omfatter alle meddelte godkendelser og tilladelser.

I medfør af lovens § 40, stk. 3, kan der bl.a. fastsættes regler om, at retsbeskyttelsesperioden kan gennembrydes, når der er fastsat nye regler om BAT i medfør af IE-direktivet. Bestemmelsen er nærmere udmøntet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 41, hvorefter IE-husdyrbrug skal revurderes senest 4 år efter EU's BAT-konklusioner er offentliggjort. Modifikationen til retsbeskyttelsesprincippet gælder alene for IE-husdyrbrug, da husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 41 udtrykkeligt alene vedrører IE-husdyrbrug. Kvægbrug og pelsdyrfarme, der ikke er omfattet af IE-direktivet, er således ikke omfattet af dette krav.

Der er den 3. oktober 2016 vedtaget en BAT-konklusion for husdyrbrug efter IE-direktivet. Denne forventes offentliggjort primo 2017.

Når de 8 års retsbeskyttelse er udløbet, kan tilsynsmyndigheden anvende påbuds- og forbudsbestemmelsen i § 39, jf. § 41, stk. 1. Bestemmelsen indebærer, at der i forhold til godkendelser efter lovens §§ 11, 12 eller 16, kan meddeles påbud om, at forureningen skal nedbringes, hvis husdyrbruget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening eller nærliggende risiko herfor. Der kan efter § 39, stk. 2, nedlægges forbud, hvis forureningen ikke kan nedbringes.

I forlængelse heraf skal tilsynsmyndigheden efter § 41, stk. 3, også efter udløbet af retsbeskyttelsesperioden tage en godkendelse op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud i medfør af § 39 i de tilfælde, som fremgår af § 40, stk. 2, eller såfremt det følger af regler udstedt i medfør af lovens § 40, stk. 3. Bestemmelsen er senest ændret ved lov nr. 446 af 23. maj 2012 om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om jordforurening og forskellige andre love i forbindelse med gennemførelsen af IE-direktivet i dansk ret.

Der kan i medfør af § 41, stk. 2, fastsættes regler om regelmæssig revurdering af godkendelser. Hjemlen er udnyttet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, hvorefter godkendelser efter §§ 11 og 12 samt 16 regelmæssigt og mindst hvert 10. år skal tages op til revurdering og om nødvendigt ajourføres i lyset af den teknologiske udvikling. Kommunalbestyrelsen foretager den første regelmæssige revurdering, når der er forløbet 8 år fra det tidspunkt, hvor virksomheden første gang blev godkendt.

Reglen omfatter husdyrbrug, der er godkendt efter lovens §§ 11, 12 og 16. Via overgangsreglen i § 103, stk. 3, omfatter reglen i § 41, stk. 3, og regler udstedt i medfør af § 41, stk. 2, også husdyrbrug, der er godkendt efter miljøbeskyt-

telsesloven på det tidspunkt, hvor kommunen tager godkendelsen op til revurdering. Revurdering sker således efter reglerne i husdyrbrugloven.

Efter hovedlovens ikrafttræden er en række husdyrbrug med en godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 blevet revurderet efter husdyrbruglovens regler, jf. overgangsbestemmelsen i lovens § 103, stk. 3. Efter Natur- og Miljøklagenævnets praksis er det centrale i revurderingen at sikre, at Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår overholdes, og der meddeles typisk påbud, der sikrer overholdelse af emissionsgrænseværdierne for staldanlægget. Derudover kan der meddeles øvrige påbud med fokus på BAT og inden for rammerne af § 39, jf. § 40, stk. 2, samt husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regler.

Habitatdirektivets krav om konsekvensvurderinger i forhold til gunstig bevaringsstatus gælder ikke for eksisterende virksomhed, der fortsætter uændret, og en revurdering betragtes hverken som en »plan« eller et »projekt« i direktivets forstand. Der er derfor ikke efter habitatdirektivet krav om, at der skal sættes skærpede vilkår i godkendelsen til opfyldelse af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Ved den danske implementering af habitatdirektivet er det imidlertid valgt, at der ved revurderingen skal fastsættes skærpede vilkår i den særlige situation, hvor anlægget ikke overholder de skærpede totaldepositionskrav, som blev indført med lov nr. 122 af 23. februar 2011 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. Folketingstidende 2010-11, tillæg A, side 7 f. Efter bemærkningerne til loven sker dette bl.a. med henblik på at sikre den danske implementering af habitatdirektivet, der stiller krav om, at medlemslandene træffer foranstaltninger for at undgå forringelser af naturtyper og levesteder omfattet af direktivet. Direktivet omfatter også eksisterende påvirkninger. Hvis et husdyrbrug aktuelt medfører en høj belastning af beskyttede naturtyper, er det lagt til grund ved den danske implementering, at habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at nedbringe belastningen. Midlet hertil kan være beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur som indeholdt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 eller andre tiltag, som nedbringer belastningen af beskyttede naturtyper tilsvarende. I bemærkningerne til lovændringen i 2011 blev det præciseret, at beskyttelsesniveauet til kategori 1 var grundlaget for Natura 2000-planerne.

I forlængelse af lov nr. 122 af 23. februar 2011 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, er det på denne baggrund fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 A, pkt. 5, at totaldepositionskravet skal opfyldes via påbud om ny teknologi i tilknytning til revurderingen. Såfremt dette ikke umiddelbart kan lade sig gøre, kan der fastsættes en frist, der typisk sættes til 15 til 20 år, eller i særlige tilfælde helt op til 30 år efter staldanlæggene er etableret.

Der kan ikke i forbindelse med den regelmæssige revurdering ske en udvidelse eller ændring af den oprindelige godkendelse, der kan medføre øget forurening. Dette vil alene kunne ske ved ansøgning om godkendelse.

5.3.3.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser

Miljø- og Fødevareministeriet har generelt overvejet om reglerne om revurdering kan gøres mere direktivnære.

Revurderingen i forlængelse af vedtagne BAT-konklusioner er i forvejen helt direktivnær, men reglerne går i to andre situationer længere end påkrævet efter IE-direktivet.

For det første omfatter pligten efter § 40, stk. 2, til at tage godkendelsen op til revurdering i nærmere angivne situationer uanset retsbeskyttelsen i dag også andre husdyrbrug over 250 dyreenheder end dem, der fremgår af IE-direktivets bilag I, herunder navnlig de store kvægbrug og minkfarme.

Miljø- og Fødevareministeriet har derfor overvejet, om adgangen til at gribe ind under retsbeskyttelsesperioden fremover alene skal knytte sig til de husdyrbrug, der er IE-husdyrbrug. Det vil sige de IE-husdyrbrug, der fremover godkendes efter lovens nye § 16 a, stk. 2 og 4, eller IE-husdyrbrug der allerede er godkendt efter den gældende lovs § 12. Retsbeskyttelsen i forhold til husdyrbrug, der er godkendt efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven, vil på nuværende tidspunkt være udløbet. Der er derfor ikke behov for at omfatte disse husdyrbrug af gennembrudsreglen i § 40, stk. 2.

Miljø- og Fødevareministeriet finder, at der er grundlag for, at det fremover alene er IE-husdyrbrugene, der omfattes af § 40, stk. 2.

Miljø- og Fødevareministeriet har for det andet overvejet, om revurderingspligterne efter udløbet af retsbeskyttelsesperioden fremover alene skal knytte sig til de husdyrbrug, der er IE-husdyrbrug. Det vil sige de husdyrbrug, der fremover omfattes af lovens nye § 16 a, stk. 2, eller allerede er omfattet af den gældende lovs § 12, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3, eller visse husdyrbrug godkendt efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven, jf. IE-direktivets bilag I, pkt. 6.6.

I dag er husdyrbrug, der er godkendt efter §§ 11 og 12 i husdyrbrugloven eller § 33 i miljøbeskyttelsesloven omfattet af revurderingspligt efter § 41, stk. 3, og regler udstedt i medfør af § 41, stk. 2, efter udløbet af retsbeskyttelsesperioden, uanset at kun husdyrbrug omfattet af § 12, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3, og visse husdyrbrug, som er godkendt efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven, er omfattet af IE-direktivet.

En ændring vil være i overensstemmelse med IE-direktivet, der, jf. direktivets bilag I, pkt. 6.6, ikke omfatter disse husdyrbrug. I relation til habitatdirektivet bemærkes, at en revurdering ikke i sig selv er omfattet af habitatdirektivets krav om konsekvensvurderinger. Der er derfor som udgangspunkt heller ikke efter habitatdirektivet noget til hinder for at undlade den faste revurdering.

Det bemærkes dog i den forbindelse, at det ved den danske implementering af habitatdirektivet, jf. ovenfor, er forudsat, at de husdyrbrug, der er godkendt efter lovens §§ 11 eller 12 eller miljøbeskyttelseslovens § 33, og som medfører for stor belastning af kategori 1-natur, i forbindelse med kommende revurderinger skal overholde totaldepositionskravene. Som ligeledes anført ovenfor er det ministeriets vurdering, at habitatdirektivet forpligter medlemslandene til at nedbringe belastningen. Midlet hertil kan være beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur eller andre tiltag, som ned-

bringer belastningen tilsvarende. Derfor vil det ikke være muligt at fravige totaldepositionskravet i forhold til disse husdyrbrug, medmindre der etableres andre tiltag med tilsvarende effekt, og at hele grundlaget for Natura 2000-planerne revurderes.

Det indebærer, at det alene vurderes at være hensigtsmæssigt at undlade revurdering i forhold til husdyrbrug, der overholder totaldepositionskravene, således som det vil være tilfældet i forhold til husdyrbrug, der fremover vil blive godkendt eller tilladt efter reglerne i lovforslaget, eller som er godkendt efter den gældende lovs §§ 11-12 eller miljøbeskyttelsesloven, og hvor totaldepositionskravene overholdes.

Derudover har Miljø- og Fødevarerministeriet overvejet, om der i forbindelse med revurderinger af husdyrbrug, der er godkendt efter §§ 11 og 12, skal ses bort fra situationer, hvor depositionskravene i forhold til kategori 2-natur ikke overholdes, idet disse naturtyper ikke er omfattet af habitatdirektivets krav om konsekvensvurdering, men bidrager til opfyldelsen af direktivets målsætning. Efter ministeriets vurdering bør dette spørgsmål imidlertid indgå i den analyse af ammoniakreguleringen, der er aftalt i Naturpakken, herunder efter belysning af bl.a. naturmæssige, juridiske og økonomiske konsekvenser heraf.

Miljø- og Fødevarerministeriet finder derfor, at der er grundlag for, at alene IE-husdyrbrugene fremover omfattes af revurderingspligterne i § 41, stk. 3, og af bemyndigelsen til at fastsætte regler om regelmæssig revurdering i § 41, stk. 2. Dog bør revurderingspligterne af hensyn til den danske implementering af habitatdirektivet også omfatte husdyrbrug, som i dag er godkendt efter §§ 11 eller 12 eller efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven, og hvor totaldepositionskravene ikke overholdes.

Miljø- og Fødevarerministeriet har endvidere overvejet behovet for at præcisere reglerne om revurdering efter udløbet af retsbeskyttelsesperioden, jf. § 41, stk. 3, særligt i forhold til sammenhængen imellem § 41, stk. 2 og 3, og § 40, stk. 2. Reglen om revurdering efter udløbet af den 8 årige retsbeskyttelsesperiode i § 41, stk. 3, har givet anledning til tvivl og er efter Natur- og Miljøklagenævnets praksis blevet forstået som en regel om tilsynsmyndighedens pligt til at foretage regelmæssig revurdering af godkendelser efter §§ 11, 12 og 16 samt om indholdet af disse revurderinger.

Dette er imidlertid ikke bestemmelsens hovedsigte, idet bestemmelsen i overensstemmelse med IE-direktivets artikel 21 bør forstås således, at de situationer, som er nævnt i lovens § 40, stk. 2, eller i regler udstedt i medfør af § 40, stk. 3, også efter udløbet af retsbeskyttelsesperioden på de 8 år skal udløse en tvungen revurdering af godkendelsen, som om nødvendigt skal ajourføres med påbud eller forbud efter § 39. Det vurderes derfor hensigtsmæssigt at præcisere bestemmelsen i overensstemmelse hermed. En tilsvarende regel med en lidt anden ordlyd findes i miljøbeskyttelseslovens § 41 b, stk. 2.

Samtidig vurderes det af hensyn til gennemførelsen af IE-direktivet hensigtsmæssigt at præcisere ministerens pligt i den gældende bemyndigelse i lovens § 41, stk. 2, til at ud-

stede regler om regelmæssige revurderinger. Bemyndigelsen er i dag udnyttet i § 40 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen til at fastsætte pligt for tilsynsmyndigheden til at tage godkendelser op til regelmæssige revurdering.

Miljø- og Fødevarerministeriet har endelig overvejet, hvilke husdyrbrug der fremadrettet skal være omfattet af den 8-årige retsbeskyttelse, jf. § 40, stk. 1. Baggrunden for retsbeskyttelsen er hensynet til landmanden, der kan have en berettiget forventning om, at der efter en gennemført godkendelses- eller tilladelsesprocedure må være en længere periode, hvor myndighederne som udgangspunkt ikke skal kunne gribe ind med skærpede krav. Med den foreslåede nye godkendelses- og tilladelsesordning vil den gældende lovs regler i §§ 10-12 blive ophævet og erstattet af lovens nye §§ 16 a og 16 b. Tilladelser efter § 16 b vil både rumme ganske store og mindre husdyrbrug, hvor retsbeskyttelsehensynet nok er størst i forhold til de store, men hvor der kan også være en berettiget forventning om, at der heller ikke gribes ind over for mindre husdyrbrug, der har fået en tilladelse.

5.3.3.3 Forslagets indhold

Der foreslås en række ændringer af lovens kapitel 4 i overensstemmelse med den foreslåede nye godkendelses- og tilladelsesordning, der er beskrevet under pkt. 5.3.1.1.3, samtidig med at forslaget indebærer ændringer i forhold til de husdyrbrug, som omfattes af krav om revurdering.

Det foreslås, at alle husdyrbrug, der godkendes eller tillades efter lovens nye §§ 16 a og 16 b, omfattes af lovens regler om påbud og retsbeskyttelse i lovens §§ 39 og 40. Samtidig foreslås det, at adgangen til med påbud efter lovens § 39 at gribe ind over for husdyrbrug inden for retsbeskyttelsesperioden begrænses til IE-husdyrbrug i de særlige situationer, der er nævnt i § 40, stk. 2, eller som fastsættes efter regler udstedt i medfør af § 40, stk. 3.

Efter forslaget ændres lovens § 41 om revurdering således, at det alene er IE-husdyrbrug, dvs. visse store svine- og fjerkræbrug, der fremover omfattes af pligten til regelmæssig revurdering. Det er de husdyrbrug, der er omfattet af opregningen i lovens nye § 16 a, stk. 2, hvorefter etablering af IE-husdyrbrug skal godkendes efter § 16 a, stk. 2, mens efterfølgende udvidelser og ændringer heraf i nærmere bestemt omfang skal godkendes efter lovens § 16 a, stk. 4.

Dette betyder således, at de husdyrbrug, der fremover godkendes efter lovens nye § 16 a, stk. 1, og som derfor ikke er omfattet af IE-direktivet, f.eks. store kvægbrug og pelsdyrfarme, og de husdyrbrug, der tillades efter lovens nye § 16 b, ikke vil være omfattet af kravet om regelmæssig revurdering.

For så vidt angår husdyrbrug, der er godkendt efter de hidtil gældende regler, foreslås det i lovens nye § 43 a, at lovens §§ 39-41 i nærmere bestemt omfang også skal finde anvendelse på husdyrbrug, der er godkendt efter den gældende lovs §§ 11 eller 12 eller miljøbeskyttelseslovens § 33. De 8 års retsbeskyttelse vil således fortsat gælde for godkendelser efter den gældende lovs §§ 11 og 12. Godkendelser efter miljøbeskyttelseslovens § 33 vil ikke have retsbeskyt-

telse, idet sådanne godkendelser i alle tilfælde er meddelt for mere end 8 år siden.

Af hensyn til habitatdirektivet fastholdes revurderingspligten som udgangspunkt for husdyrbrug, der er godkendt efter den gældende lovs §§ 11 og 12. Endvidere fastholdes revurderingspligten for så vidt angår husdyrbrug, der er godkendt efter miljøbeskyttelseslovens § 33, og som enten ikke er revurderet endnu, eller som er revurderet første gang, og som herefter skal revurderes løbende. Det foreslås dog samtidig, at kravet om revurdering alene fastholdes, i det omfang det er nødvendigt af hensyn til IE-direktivet og den implementering af habitatdirektivet, der er valgt med den skærpede ammoniakregulering, jf. lov nr. 122 af 23. februar 2011. Der vil således fortsat være revurderingspligt, i det omfang det vil være nødvendigt for at overholde totaldepositionskravene i forhold til kategori 1- eller kategori 2-natur. Derudover vil det af hensyn til IE-direktivet være nødvendigt at opretholde kravet om regelmæssig revurdering i forhold til IE-husdyrbrug, der er godkendt efter den gældende lovs § 12 eller miljøbeskyttelseslovens § 33.

Det foreslås desuden at præcisere reglerne om revurdering i § 41, stk. 2 og 3. Dels ved at miljø- og fødevareministerens pligt til at fastsætte regler om regelmæssige revurderinger for de husdyrbrug, som er omfattet af IE-direktivet, fremgår udtrykkeligt af bestemmelsen. Dels ved at det præciseres, at revurderingskravet i de situationer, som er omfattet af § 40, stk. 2 og 3, også gælder efter udløbet af retsbeskyttelsesperioden og ikke kun i forbindelse med en regelmæssig revurdering.

Det foreslås herudover, at lovens § 42 om påbud finder anvendelse på husdyrbrug, husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke er godkendt eller tilladt efter lovens nye §§ 16 a eller 16 b, og som ikke reguleres af §§ 39-41 via den foreslåede bestemmelse i lovens nye § 43 a samt husdyrbrug, der er tilladt efter den gældende lovs § 10.

5.3.4 Krav om maksimal sagsbehandlingstid for visse afgørelser og begrundelseskrav

5.3.4.1 Gældende ret

Husdyrbrugsloven indeholder ikke i dag faste sagsbehandlingstider for afgørelser efter loven. Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 38 skal kommunalbestyrelsen dog træffe afgørelse om anmeldelser senest to måneder fra modtagelsen af anmeldelsen.

Der har løbende været aftalt generelle og vejledende frister mellem KL og Miljø- og Fødevareministeriet. Med Husdyraftalen fra 2009 blev der således aftalt en generel retningslinje, hvorefter godkendelser efter § 12 skal afgøres inden for 9 måneder og godkendelser efter §§ 11 og 16 inden for 6 måneder efter, at ansøgningen er fuldstændig.

Sager efter §§ 11 og 12 havde en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 5,9 måneder i 2015. Der er hidtil ikke opgjort statistik over sager efter § 10 eller anmeldesager. På baggrund af et spørgeskema til kommunerne er sagsbehand-

lingstiden opgjort til 2,9 måneder i 2015 for sager efter § 10 og 1 måned for anmeldesager.

Ifølge aftalen om kommunernes økonomi for 2015 mellem den daværende regering og KL skal der fastsættes nye servicemål for sagsbehandlingstiden på en række virksomhedsrettede områder, herunder virksomhedsområdet og husdyrområdet. Servicemålene skal bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiderne for erhvervsrettede myndighedsopgaver med en tredjedel i 2016.

På husdyrområdet er aftalen udmøntet ved, at der for tilladelser og godkendelser efter §§ 10 og 11 fastsættes et servicemål på henholdsvis 110 og 155 dage, mens der for godkendelser efter § 12 fastsættes et servicemål på 180 dage. Servicemålet på 180 dage udgør samtidig et loft for sagsbehandlingstiden for afgørelser om alle typer af husdyrbrug. Servicemålene er fastsat ud fra, at sagsbehandlingstiden regnes fra ansøgningen er fuldt oplyst, til der er truffet afgørelse i sagen. Dog vil ansøgers svartid ud over 7 dage ikke blive medregnet i sagsbehandlingstiden. Det er aftalt, at der halvårligt udarbejdes statistikker over sagsbehandlingstiderne. Der er afsat midler til reduktion af sagsbehandlingstiden til udmøntning i perioden 2015-2018.

5.3.4.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser

Det ændrede VVM-direktiv (2014) fastsætter i artikel 4 en frist for screeningsafgørelserne, hvorefter myndigheden skal træffe afgørelse inden for 90 dage fra det tidspunkt, hvor bygherren har fremlagt de tilstrækkelige oplysninger til at kunne træffe afgørelse om projektets forventede væsentlige indvirkning på miljøet. Det forudsættes i den forbindelse, at screeningsafgørelsen træffes hurtigt og hovedsageligt på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer.

Efter direktivets artikel 4 kan myndigheden i særlige tilfælde forlænge fristen for at træffe afgørelse, såfremt myndigheden ikke kan overholde tidsfristen, f.eks. på grund af projektets art, kompleksitet, placering eller dimensioner. I så fald skal myndigheden underrette bygherren skriftligt om årsagerne til forlængelsen og om, hvornår der forventes en afgørelse. Systematiske forlængelser anses ikke for at være særlige tilfælde.

På denne baggrund skal det med nærværende lovforslag sikres, at 90 dages fristen indarbejdes i loven.

Screeningsafgørelsen er i dag indarbejdet i lovens tilladelser- og godkendelsesordning, hvilket sikrer en smidig og samtidig håndtering og regulering af miljøpåvirkningerne fra husdyrproduktion, og den integrerer natur-, miljø- og landskabshensynene i én proces i kommunerne. Herved iagttages procedurekravene efter navnlig VVM-direktivet, og samtidig værnes og afvejes hensynene til natur, miljø, landskab og omboende samlet i én integreret afgørelse. Desuden er kravene efter habitatdirektivet i vidt omfang indarbejdet i reguleringen.

Den fælles, integrerede afgørelse videreføres med lovforslaget. Dette indebærer, at screeningen som udgangspunkt fortsat vil være indarbejdet i en godkendelse efter § 16 a,

stk. 4, eller en tilladelse efter § 16 b eller i et evt. afslag. Afgørelsen vil skulle meddeles inden for 90 dage.

Sager, der efter lovforslaget skal afgøres efter § 16 b, vil være sager, der i dag er omfattet af §§ 10 eller 11 og i visse tilfælde dog også § 12. Sådanne afgørelser træffes i dag inden for henholdsvis 3 og 6 måneder.

5.3.4.3 Forslagets indhold

Det foreslås, at der i lovens nye § 54 j indsættes en frist, hvorefter kommunalbestyrelsens afgørelse om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, og tilladelse efter § 16 b skal træffes hurtigst muligt og senest 90 dage efter den dag, hvor ansøgeren har fremlagt de tilstrækkelige oplysninger om det ansøgte indvirkning på miljøet.

Endvidere følger det af forslaget, at hvis kommunalbestyrelsen undtagelsesvis har vurderet, at det ansøgte er omfattet af lovens § 55, skal alene afgørelse om det ansøgte indvirkning på miljøet træffes inden for 90 dages fristen. Afgørelsen om godkendelse eller tilladelse efter § 16 a, stk. 4, eller § 16 b vil derimod skulle træffes inden for rimelig tid. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om godkendelse efter § 16 a, stk. 1 og 2, inden for rimelig tid.

Der foreslås også indsat en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om annoncering af afgørelser, som træffes efter § 16 a, stk. 4, eller § 16 b. Krav om begrundelse for hovedårsagerne til kommunalbestyrelsens vurdering af, om det ansøgte kan indebære væsentlig indvirkning på miljøet, vil blive fastsat ved bekendtgørelse i medfør af lovens nye § 34, stk. 1.

5.3.5 Inddragelse af offentligheden, herunder høringsfrister m.v.

5.3.5.1 Gældende ret

Lovens §§ 55 og 56 indeholder de overordnede krav til information og inddragelse af offentligheden i afgørelser efter loven og fastlægger to forskellige offentlighedsprocedurer: den almindelige offentlighedsprocedure, jf. navnlig § 56, og den udvidede offentlighedsprocedure, jf. navnlig § 55, stk. 2-4.

Ved tilladelser efter husdyrbruglovens § 10 anvendes altid den almindelige offentlighedsprocedure. Ved godkendelser efter lovens § 12, stk. 2, anvendes altid den udvidede offentlighedsprocedure, jf. lovens § 55, stk. 2.

Godkendelser efter lovens § 11, § 12, stk. 3, og § 16 omfattes som udgangspunkt af den almindelige offentlighedsprocedure. Kun hvis en ansøgt etablering, udvidelse eller ændring kan indebære en væsentlig påvirkning på miljøet, skal den udvidede offentlighedsprocedure anvendes, jf. lovens § 55, stk. 2. Loven forudsætter, at denne situation kun undtagelsesvis vil foreligge, jf. bemærkningerne til hovedloven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, s. 1936 f.

Den almindelige offentlighedsprocedure omfatter inddragelse af ansøgeren, naboorientering m.v., offentliggørelse af afgørelsen og meddelelse til klageberettigede. Proceduren

indebærer bl.a., at afgørelser om tilladelse eller godkendelse, der ikke kan medføre væsentlig miljøpåvirkning, først kan meddeles, når der er forløbet 3 uger efter, at kommunalbestyrelsen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til naboerne til den omhandlede ejendom, jf. lovens § 56, medmindre det ansøgte efter kommunalbestyrelsens skøn er af underordnet betydning for naboerne.

Den udvidede offentlighedsprocedure skal anvendes i tilfælde, hvor det ansøgte kan indebære væsentlig indvirkning på miljøet. Offentlighedsproceduren indebærer bl.a. krav om høring af dem, der i forbindelse med foroffentligheden eller i øvrigt har anmodet herom. Høringen indebærer fremsendelse af afgørelsesudkastet inklusiv miljøredegørelse med en frist på 6 uger til at komme med bemærkninger. Kommunalbestyrelsen skal desuden orientere om eller sende afgørelsesudkastet til naboer og andre berørte med 6 ugers frist for bemærkninger.

Kommunalbestyrelsen skal herefter bl.a. underrette offentligheden ved offentlig annoncering, når den har truffet afgørelsen, og i den forbindelse informere om, hvor og hvordan de relevante oplysninger stilles til rådighed, jf. § 55, stk. 5. § 55 indeholder endvidere i stk. 6-8 regler vedrørende meddelelse af afgørelser til klageberettigede personer, organisationer og myndigheder mv. samt om anvendelse af digital kommunikation.

De af § 55, stk. 5-8, omfattede procedurer og regler vedrørende offentliggørelse og underretning om afgørelser og tilgængelighed af relevante oplysninger finder anvendelse i forhold til både den almindelige og den udvidede offentlighedsprocedure.

Efter lovens § 55, stk. 9 og 10, kan miljø- og fødevarerministeren fastsætte regler om offentlighedens inddragelse og annoncering.

Reglerne i husdyrbrugloven suppleres af regler i husdyr-godkendelsesbekendtgørelsen.

Den gældende husdyrbruglov indeholder ikke regler om inddragelse af offentligheden i forbindelse med afgørelser om husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og forhold forbundet med husdyrhold eller anvendelse af organisk gødning i en anden stat end Danmark, som kan få indvirkninger på miljøet i Danmark.

For så vidt angår afgørelser om godkendelser og tilladelser, der indeholder en screeningsafgørelse, indeholder loven i § 56 en frist på 2 uger for naboorienteringen.

5.3.5.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

Lovens krav til inddragelse af offentligheden, herunder naboer og andre berørte, forud for kommunalbestyrelsens afgørelser, udspringer af IE-direktivet (tidligere IPPC-direktivet), planlovens landzonebestemmelser og navnlig VVM-direktivet. Med lovforslaget gennemføres dele af det ændrede VVM-direktiv (2014), der indeholder nye bestemmelser om offentlighedens inddragelse i afgørelser om etablering, udvidelse og ændring af projekter om anlæg til intensiv husdyravl. Som noget nyt fastsætter direktivet, at tidsrammerne for høring af den berørte offentlighed om miljøkonsekvens-

vurderingsrapporten, jf. artikel 5, stk. 1, ikke må være kortere end 30 dage. Direktivet indeholder desuden en række justeringer og præciseringer med henblik på tilgængelige oplysninger og gennemsigtighed i beslutningsprocessen.

Sager efter husdyrbrugloven er relativt ensartede og kendetegnet ved at have kendte, forudsigelige miljøpåvirkninger, herunder særligt ammoniak- og lugtemission fra anlægene, som i dag er reguleret gennem faste beskyttelsesniveauer, og for så vidt angår husdyrbrug omfattet af §§ 11 og 12, indsendes ansøgninger digitalt gennem it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk, hvor også en række beregninger kan foretages, og data findes.

Miljø- og Fødevareministeriet har overvejet fordelene ved faste forudsigelige og evt. længere frister i loven frem for en direktivnær implementering af minimumsfristen. Ministeriet vurderer, at indførelse af en minimumsfrist vil bidrage til en effektiv og hurtig sagsbehandling til gavn for erhvervet. Hertil kommer, at sager om etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug også er så forholdsvis emne- og indholdsmæssigt overskuelige og afgrænsede, at en 30 dagesfrist i hovedparten af sagerne, hvor der som led i godkendelsen eller efter omstændighederne tilladelsen skal gennemføres en VVM-procedure, som udgangspunkt vil være tilstrækkelig. Derudover bør være op til kommunalbestyrelsen at vurdere, om der konkret måtte være behov for en længere frist.

For så vidt angår afgørelser om godkendelser og tilladelser, der indeholder en screeningsafgørelse, finder ministeriet, at fristen for naboorienteringen i den gældende lovs § 56 bør afkortes fra den gældende frist på 3 uger til en frist på 2 uger med henblik på at understøtte VVM-direktivets krav om en maksimal sagsbehandlingstid på 90 dage, og idet 2 uger anses for passende og svarende til høringsfrister på en række andre lovområder.

Ministeriet finder endvidere, at der som følge af ændringen af VVM-direktivet er behov for præcisering af bestemmelser i forhold til offentliggørelse af screeningsafgørelser og adgang til oplysninger m.v.

Som led i implementeringen af det ændrede VVM-direktiv er det endvidere fundet hensigtsmæssigt at tilstræbe større klarhed over de forskellige offentlighedsprocedurer ved i vidt omfang at opdele reglerne vedrørende de respektive offentlighedsprocedurer.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at der med henblik på gennemførelse af EU-retlige eller internationale forpligtelser i dansk ret er behov for i husdyrbrugloven at indsætte regler om inddragelse af offentligheden i forbindelse med afgørelser om husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og forhold forbundet med husdyrhold eller anvendelse af organisk gødning i en anden stat end Danmark, som kan få indvirkninger på miljøet i Danmark.

5.3.5.3 Forslagets indhold

Det foreslås, at fristen i § 55 for den berørte offentlighed til at komme med bemærkninger til udkastet til afgørelse

ændres til en minimumsfrist på 30 dage, således at fristen alene vil være længere, såfremt kommunalbestyrelsen konkret finder, at det ansørgtes kompleksitet, dimension, karakter m.v. begrundet en længere frist. Desuden foreslås fristen i § 56 i relation til forudgående naboorientering ændret til 2 uger.

Af hensyn til systematikken i loven er der desuden foretaget en række mindre ændringer, herunder til dels konsekvensændringer, i lovens nye §§ 54 j-56 a.

Med henblik på gennemførelse af EU-retlige eller internationale forpligtelser i dansk ret foreslås det også, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om inddragelse af offentligheden i forbindelse med afgørelser om husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og forhold forbundet med husdyrhold eller anvendelse af organisk gødning i en anden stat end Danmark, som kan få indvirkninger på miljøet i Danmark.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vil bl.a. kunne anvendes til at fastsætte regler om høring og annoncering samt efterfølgende informering af offentligheden om godkendelser eller tilladelser.

IE-direktivet indeholder i § 26 bestemmelser om oplysningspligt for EU-medlemsstaterne, i tilfælde hvor driften af et anlæg, som er omfattet af IE-direktivet, vil kunne få betydelig negativ indvirkning på miljøet i en anden medlemsstat. Bestemmelsen fastlægger bl.a., hvilke oplysninger der skal udveksles, og hvornår disse oplysninger skal afgives. Det drejer sig om oplysninger, som fremgår af direktivets bilag IV, herunder oplysninger om den aktivitet, der ansøges om godkendelse til.

Medlemsstaterne skal endvidere i medfør af artikel 26, stk. 2, sikre, at offentligheden i den stat, der kan blive berørt, får adgang til ansøgningerne i et passende tidsrum, således at den får ret til at udtale sig herom, før den kompetente myndighed træffer sin afgørelse. Det følger af bestemmelsens stk. 3, at den kompetente myndighed skal tage hensyn til resultaterne af høringen, når den træffer afgørelse vedrørende ansøgningen.

Bestemmelsens stk. 4 stiller endelig krav om, at den kompetente myndighed underretter enhver medlemsstat, som er blevet hørt, om den afgørelse, der er blevet truffet vedrørende ansøgningen, og tilstiller den de informationer, der omhandles i direktivets artikel 24, stk. 2.

Med henblik på at sikre, at disse informationer stilles til rådighed på passende vis for den berørte offentlighed, foreslås det at indsætte en ny bestemmelse i husdyrbrugloven om inddragelse af offentligheden ved grænseoverskridende virkninger. Miljøbeskyttelsesloven indeholder en tilsvarende bestemmelse i § 79, stk. 3, som er indsat ved lov nr. 457 af 25. maj 2016.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 64, hvor den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse er nærmere omtalt.

5.3.6 Krav til placering, indretning og drift af anlæg m.v.

5.3.6.1 Gældende ret

Den gældende lovs kapitel 2 indeholder generelle krav til placering af husdyrbrug og anlæg. Reglerne gælder generelt, og påses overholdt i forbindelse med anmeldelser samt tilladelser og godkendelser som led i kommunalbestyrelsens sagsbehandling efter lovens kapitel 3.

Der er i § 6, stk. 1, bl.a. forbud mod at etablere anlæg samt udvide eller ændre eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening, i allerede udlagt og fremtidigt planlagt byzone samt tilsvarende forbud inden for nærmere angivne afstande til byzone, områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, nabobeboelser m.v. Efter § 6, stk. 2 og 3, er miljø- og fødevareministeren bemyndiget til dels for nærmere specificerede dyrearter at fastsætte andre afstandskrav end dem, der gælder efter loven, dels at fastsætte særlige afstandskrav for folde til frilandssvin. Disse bemyndigelser er udnyttet i husdyrgødningsbekendtgørelsen, for så vidt angår skærpede afstandskrav for pelsdyrfarme m.v. og afstandskrav for folde til svin.

§ 8 indeholder forbud mod etablering af stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug inden for nærmere angivne afstande til bl.a. vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje og naboskel.

Efter § 9, stk. 1-3, kan kommunalbestyrelsen i begrænset omfang dispensere fra forbud og afstandskrav i §§ 6 og 8 og påbyde skærpede afstandskravene i § 8, hvis disse ikke vil sikre tilstrækkeligt mod væsentlige gener eller forurening.

Efter § 7 gælder der krav til placering af anlæg i forhold til ammoniakfølsom natur. Bestemmelsen i stk. 1 indebærer, at etablering, udvidelse og ændring af anlæg på husdyrbrug, der er eller derved bliver større end 15 dyreenheder, ikke er tilladt, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg ligger i en afstand på mindre end 10 m til eller helt eller delvis inden for nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for henholdsvis uden for internationale naturbeskyttelsesområder. Miljø- og fødevareministeren kan efter § 7, stk. 4, for nærmere specificerede dyrearter fastsætte regler om, at forbuddet i stk. 1 indtræder ved en lavere grænse end 15 dyreenheder.

Miljø- og fødevareministeren er i § 9, stk. 4, bemyndiget til at fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan dispensere fra kravene i § 7, stk. 1. Bemyndigelsen er udnyttet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, hvorefter kommunalbestyrelsen kan dispensere fra afstandskravet i lovens § 7, stk. 1, til placering af nødvendige mindre staldanlæg og andre anlæg til dyrehold til afgræsning af naturarealer med henblik på naturpleje, hvis dyreholdet skønnes at fjerne flere næringsstoffer fra naturarealerne, end det tilfører.

Miljø- og fødevareministeren kan i medfør af lovens § 5, stk. 3, fastsætte regler om anmeldepligt for husdyrbrug.

5.3.6.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser

Den gældende lovs kapitel 2 indeholder generelle krav til placering af anlæg m.v., som i vidt omfang viderefører de lokaliseringsregler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der var gældende før husdyrbruglovens ikrafttræden.

De foreslåede ændringer af lovens anvendelsesområde, definitionerne af husdyrbrug og anlæg samt indførelse af stipladsmodellen som grundlag for anlægsreguleringen nødvendiggør en række mindre ændringer af lovens kapitel 2. Miljø- og Fødevareministeriet har desuden fundet anledning til at foretage enkelte andre ændringer i kapitlet.

5.3.6.3 Forslagets indhold

Efter forslaget ændres lovens §§ 6-8 om krav til placering af anlæg m.v. i overensstemmelse med det foreslåede anvendelsesområde i lovens nye § 2, stk. 1, og den foreslåede terminologi og begrebsanvendelse i lovforslaget i øvrigt. Om de foreslåede ændringer af lovens formål, anvendelsesområde og definitioner henvises til bemærkningerne under pkt. 5.1.

Kravene i lovens nye §§ 6 og 8 til placering af anlæg i forhold til byzone, nabobeboelser, vandindvindingsanlæg, veje m.v. foreslås udformet således, at de omfatter etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug samt udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening.

Bestemmelserne i §§ 6 og 8 foreslås ændret således, at de indeholder hovedreglerne om krav til placering m.v., mens det samtidig foreslås, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til i begrænset omfang at kunne undtage nærmere bestemte anlæg fra kravene, forudsat de alene har begrænset betydning for omgivelserne, herunder navnlig i forhold til miljø, natur og naboer.

Endvidere bemyndiges miljø- og fødevareministeren efter lovens nye § 6, stk. 4, og § 8, stk. 4 og 5, til at fastsætte regler om, at forbud og afstandskrav også skal gælde for anlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, f.eks. en gyllebeholder på et planteavlslagsbrug, samt for oplag af gødning, ensilage eller lign., der ikke er omfattet af anlægsdefinitionen, men efter omstændighederne kan indebære gener for omkringboende m.v.

Bemyndigelsesbestemmelsen i lovens § 6, stk. 2, hvorefter miljø- og fødevareministeren for nærmere specificerede dyrearter kan fastsætte andre afstandskrav og flere typer af afstandskrav end dem, der følger af lovens § 6, stk. 1, foreslås præciseret, således at det tydeliggøres, at bestemmelsen alene giver mulighed for at skærpe afstandskravene i § 6, stk. 1, nr. 3 og 4, og ikke i øvrigt at fravige de almindelige forbud og afstandskrav, der gælder umiddelbart efter § 6, stk. 1, nr. 1-4. Efter bemyndigelsesbestemmelsen kan de gældende skærpede afstandskrav, for så vidt angår pelsdyr, videreføres, men der lægges samtidig op til, at miljø- og fødevareministeren ikke nødvendigvis skal opretholde de nu gældende skærpede afstandskrav for pelsdyrfarme, hvis det er fagligt begrundet og hensigtsmæssigt at fastsætte andre

afstandskrav eller at regulere pelsdyr ud fra de samme afstandskrav som andre dyrearter.

Det foreslås desuden, at den gældende bemyndigelse i § 6, stk. 3, for miljø- og fødevareministeren til at fastsætte særlige afstandskrav for folde til frilandssvin udvides således, at ministeren generelt kan fastsætte krav til placering af folde til udegående dyr svarende til kravene i lovens § 6, og desuden kan fastsætte andre og flere typer af afstandskrav for folde til svin.

Kravene i § 7, stk. 1, om placering i forhold til ammoniakfølsom natur foreslås at gælde for husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug, hvilket som udgangspunkt viderefører den gældende ordning. Forslaget kan dog indebære en ændring for det enkelte husdyrbrug, idet definitionerne af husdyrbrug og anlæg ændres, jf. bemærkningerne i pkt. 5.1.3.2. Det foreslås desuden i lovens nye § 7, stk. 4, at der kan fastsættes regler om faste afstandskrav til kategori 1- og 2-natur for oplag af husdyrgødning og lign. samt for anlæg, der ikke indgår i husdyrbrug.

Endvidere foreslås mindre præciseringer og ændringer i lovens § 9, for så vidt angår kommunalbestyrelsens adgang til at dispensere fra eller skærpe kravene i §§ 6 og 8. Det foreslås desuden at give kommunalbestyrelsen adgang til at dispensere fra kravene i § 6, stk. 1, til hestehold til vognkørsel som led i museumsaktiviteter m.v.

I den eksisterende bemyndigelse i § 9, stk. 4, foreslås det samtidig præciseret, at bemyndigelsen kan anvendes til at fastsætte regler om, at der kan dispenseres fra lovens krav i § 7, stk. 1, i særlige situationer, herunder i forhold til særlige typer af husdyranlæg såsom læskure.

Endelig foreslås det, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indretning og drift af anlæg m.v. og om anmeldepligt for etablering, udvidelse og ændring af anlæg, jf. den foreslåede nye § 9 a. Bestemmelsen er dels en videreførelse af den gældende lovs § 5, stk. 3, som foreslås flyttet af hensyn til lovens systematik, dels er det hensigten med bestemmelsen, at ministeren kan fastsætte regler om krav til indretning og drift af stalde, ensilageoplag, møddinger, gyllebeholdere, egenkontrol m.v. Regler herom er i dag fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsen i medfør af miljøbeskyttelsesloven. Bestemmelsen supplerer herved også den foreslåede bemyndigelse i lovens § 34 a.

5.4 Tilsyn, administrative forhold m.v.

5.4.1 Tilsyn og brugerbetaling

5.4.1.1 Gældende ret

Bestemmelserne i husdyrbruglovens kapitel 5 svarer i vidt omfang til reglerne og principperne i miljøbeskyttelseslovens kapitel 9 om tilsyn. Endvidere har husdyrbruglovens kapitel 5 enkelte bestemmelser svarende til bestemmelser i miljøbeskyttelseslovens kapitel 10 om administrative bestemmelser, der er flyttet til denne lovs kapitel om tilsyn.

I begge love er det fastsat, at kommunalbestyrelsen på husdyrområdet fører tilsyn med, at loven og de regler, der er

fastsat med hjemmel i loven, overholdes. Kommunalbestyrelsen fører endvidere tilsyn med, at påbud og forbud efterkommes, samt at vilkår fastsat i forbindelse med tilladelser og godkendelser overholdes.

Begge love indeholder dog samtidig en bestemmelse om, at miljø- og fødevareministeren kan bestemme, at tilsyn i visse tilfælde skal udføres af andre myndigheder. Denne bemyndigelse i miljøbeskyttelsesloven er udnyttet til at gøre NaturErhvervstyrelsen til tilsynsmyndighed i forhold til visse bestemmelser i husdyrgødningsbekendtgørelsen. NaturErhvervstyrelsen er således tilsynsmyndighed i forhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens harmoniregler via gødningsregnskabet. Gødningsregnskabet finder anvendelse på bedriftsniveau, og det er således NaturErhvervstyrelsen som er tilsynsmyndighed i forhold til regler, der gælder på bedriftsniveau. I forhold til bestemmelser vedrørende anlæg samt konkrete arealer er kommunalbestyrelsen tilsynsmyndighed.

Tilsynsforpligtigelsen er både i husdyrbrugloven og miljøbeskyttelsesloven formuleret således, at tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning. Videre fremgår det af begge regelsæt, at tilsynsmyndigheden kan undlade at behandle forhold, som den anser for at være af underordnet betydning for de formål, som loven skal varetage.

Husdyrbruglovens § 71 og miljøbeskyttelseslovens § 87 indeholder bestemmelser om tilsynsmyndighedens adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter og transportmidler uden retskendelse med henblik på at udføre tilsyns- eller andre opgaver efter de respektive love eller regler udstedt med hjemmel heri samt efter forordninger på lovenes område. Tilsynsmyndigheden har herunder adgang til at foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter og medtage andre genstande uden vederlag.

Efter gødskningslovens § 25 er miljø- og fødevareministeren tilsynsmyndighed. Tilsynskompetencen er dog delegeret til NaturErhvervstyrelsen, jf. § 5, stk. 1, nr. 34, i bekendtgørelse nr. 512 af 23. april 2015 om NaturErhvervstyrelsens opgaver og beføjelser (herefter bekendtgørelse om NaturErhvervstyrelsens opgaver og beføjelser).

Efter gødskningslovens § 28 har tilsynsmyndigheden adgang til lokaliteter uden retskendelse for at udøve sine beføjelser. På samme måde er der adgang til på stedet at gennemgå en virksomheds regnskaber og forretningsbøger m.v. I det omfang de nævnte oplysninger er registreret elektronisk, omfatter adgangen til dem også elektronisk adgang hertil. Tilsynsmyndigheden kan endvidere udtage prøver til undersøgelser uden at skulle betale herfor. Virksomhedens ejer og de hos denne ansatte skal yde fornøden vejledning og hjælp ved kontrollen.

Under henvisning til forarbejderne til de tilsvarende undersøgelserbestemmelser i husdyrbruglovens § 71 og miljøbeskyttelseslovens § 87, samt til administrativ praksis og retspraksis på området, findes hjemlen i disse bestemmelser uanset den forskellige ordlyd at omfatte sådanne retsskridt, som er hjemlet i gødskningslovens § 28.

Der er fastsat nærmere regler om tilsyn med husdyrbrug i bekendtgørelse nr. 518 af 27. maj 2016 om miljøtilsyn (herafter miljøtilsynsbekendtgørelsen), der er udstedt med hjemmel i både husdyrbrugloven og miljøbeskyttelsesloven. Efter miljøtilsynsbekendtgørelsen omfattes husdyrbrug m.v. af regelmæssige tilsyn. Dette indbefatter blandt andet, at der er etableret faste frekvenser for basistilsyn. Der skal være et basistilsyn i løbet af enten en tre-årig eller seks-årig periode alt efter typen af husdyrbrug. Udover basistilsynet får husdyrbrugene også såkaldt prioriterede tilsyn, hvis der på baggrund af en miljørisikovurdering er grundlag for det.

Ved basistilsyn skal tilsynsmyndigheden påse, at husdyrbruget overholder vilkår, love, bekendtgørelser, regulativer, efterkommer påbud, samt at der ikke er berettigede naboklager. Tilsynet omfatter forskellige typer af husdyrbrug, der er nærmere defineret i miljøtilsynsbekendtgørelsen.

Der er som hovedregel brugerbetaling på kommunernes godkendelses- og tilsynsarbejde vedrørende husdyrbrug. Der er tale om en takstbaseret model, hvor ansøger betaler en fast timetakst ud fra kommunens tidsforbrug. Landmanden betaler herved ca. halvdelen af den samlede udgift, idet resten er betalt over bloktilskuddet til kommunerne.

5.4.1.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

Omlægningen af husdyrreguleringen giver efter Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering ikke i sig selv anledning til at ændre i de grundlæggende tilsynsbestemmelser i husdyrbrugloven eller i miljøtilsynsbekendtgørelsen, herunder den grundlæggende model med basistilsyn og prioriterede tilsyn.

Reglerne om tilsyn med forskellige typer af husdyrbrug, anlæg m.v. vil dog skulle justeres i lyset af lovforslaget og de bekendtgørelser, der udstedes med hjemmel i loven, herunder i lyset af de omlægninger, der sker i forhold til inddeling af de forskellige husdyrbrug og anlæg. Brugerbetalingsreglerne i bekendtgørelse nr. 515 af 27. maj 2016 om brugerbetaling for godkendelse m.v. og tilsyn efter lov om miljøbeskyttelse og lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug vil ligeledes skulle justeres, idet brugerbetalingen forudsættes opretholdt efter samme principper som hidtil. Desuden indebærer den foreslåede ordning, hvor lovens anvendelsesområde udvides til generelt at omfatte jordbrugsvirksomheder m.v. med arealer, der modtager gødning, at også disse omfattes af de eksisterende bemyndigelser til at fastsætte regler om tilsyn og brugerbetaling.

I den forbindelse vurderes det dog hensigtsmæssigt, at det kun er husdyrbrug, anlæg m.v., der omfattes af reglerne om regelmæssige tilsyn. Baggrunden herfor er dels, at en meget væsentlig del af reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning administreres af NaturErhvervstyrelsen og ikke af kommunerne, som i medfør af gældende ret udfører regelmæssige tilsyn, dels er tilsynet med arealreglerne i høj grad afhængig af konkrete vejrforhold eller årstider, og lader sig således vanskeligt kontrollere ved planlagte tilsyn. Eksempelvis er det kun tilladt at udbringe husdyrgødning en del af året, ligesom visse regler alene har betydning i frostvejr eller ved større nedbørsmængder.

Den eksisterende kompetencefordeling mellem NaturErhvervstyrelsen og kommunerne som tilsynsmyndigheder vurderes også fremadrettet at være hensigtsmæssig. Idet der lægges op til, at reglerne om udbringning af husdyrgødning i vidt omfang skal administreres og kontrolleres via gødningsregnskabet og NaturErhvervstyrelsens øvrige systemer til administration og kontrol af anvendelse af gødning og af plantedækkeregler, indebærer forslaget dog, at NaturErhvervstyrelsen vil få en større rolle som tilsynsmyndighed end efter de gældende regler. Desuden har ministeren efter husdyrbruglovens § 45 adgang til at bestemme, at tilsynet i yderligere tilfælde skal udføres af NaturErhvervstyrelsen.

Den eksisterende praksis for i visse tilfælde i regler i medfør af miljøbeskyttelsesloven at fastsætte, hvordan lovliggørelsen konkret skal foretages, når tilsynsmyndigheden har konstateret et ulovligt forhold, findes det hensigtsmæssigt at videreføre under husdyrbrugloven. Herefter vil der bl.a. i husdyrgødningsbekendtgørelsen kunne fastsættes regler om, at kommunen i forbindelse med tilsyn med sandjorder (JB-nr. 1-4), der modtager husdyrgødning fra smågrise behandlet med medicinsk zink, som lovliggørelsesmiddel skal give påbud om kalkning i tilstrækkeligt omfang.

5.4.1.3 Forslagets indhold

Det foreslås, at udgangspunktet for tilsynsreglerne i husdyrbrugloven videreføres, således at det som udgangspunkt fortsat vil være kommunalbestyrelsen, der fører tilsyn med, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes. Varetagelsen af denne tilsynsopgave indebærer blandt andet tilsyn med, at påbud og forbud efterkommes, samt at vilkår fastsat i forbindelse med godkendelser og tilfaldelser overholdes.

Der vil i medfør af loven blive fastsat regler om, at der fortsat skal føres regelmæssige tilsyn med husdyrbrug, idet der dog vil ske en inddeling af husdyrbrug, anlæg m.v. i overensstemmelse med lovens nye definitioner og de afgrænsninger, der vil ske i kommende bekendtgørelsesændringer. Brugerbetalingen forventes ligeledes fastholdt på samme niveau som i dag, idet der også her vil ske nye inddelinger i overensstemmelse med den ændrede lov.

Der påtænkes derimod ikke fastsat regler om regelmæssige tilsyn i forhold til jordbrugsvirksomheder, der ikke samtidig er husdyrbrug. I forhold til jordbrugsvirksomheder vurderes det tilstrækkeligt med det generelle reaktive tilsyn. Dog er det konkret i forhold til erosion af jord, der modtager organisk gødning, fundet nødvendigt med en særlig tilsynsforpligtigelse, der fastsættes i medfør af den foreslåede nye bemyndigelse i § 45 a og den gældende § 54, stk. 1. Herom henvises til bemærkningerne i pkt. 5.2.5 vedrørende overfladeafstrømning og erosion af jord.

Der kan fastsættes regler om, at basistilsynet med husdyrbrug tillige skal omfatte forhold, der ikke er knyttet til husdyrbrugets anlæg, men som er en afledt følge af driften af et husdyrbrug. Eksempelvis er det kun husdyrbrug, der producerer husdyrgødning, og overholdelsen af generelle regler vedrørende placering og overdækning af markstakke er der-

for primært relevant for husdyrbrug. Et andet eksempel er den bestemmelse om påbud om kalkning forud for udbringning af husdyrgødning fra smågrise, der er tildelt receptpligtig medicinsk zinkoxid, på arealer på egen bedrift med JB-nr. 1-4, hvor reaktionstallet for disse marker er lavere end 6,0, der forudsættes fastsat i medfør af den nye bemyndigelse i husdyrbruglovens § 5 a. Denne bestemmelse vil alene være relevant for den særlige type af husdyrbrug, der udgøres af producenter af smågrise, og vil omvendt aldrig kunne være relevant for en jordbrugsvirksomhed, der ikke samtidig er et husdyrbrug.

Basistilsynet med husdyrbrug med en produktion af smågrise, der tildeles receptpligtig medicinsk zink, vil desuden kunne omfatte tilsyn med overholdelsen af de øvrige nye regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen rettet mod husdyrgødning fra smågrise, der er behandlet med receptpligtig medicinsk zink.

Som en væsentlig undtagelse fra udgangspunktet, hvorefter kommunalbestyrelsen er tilsynsmyndighed efter husdyrbrugloven, foreslås det, at NaturErhvervstyrelsen fortsat skal være tilsynsmyndighed i forhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens eksisterende loft for udbringning af kvælstof fra husdyrgødning. Fremover vil NaturErhvervstyrelsen endvidere være tilsynsmyndighed i relation til regler om fosforlofter og om husdyrefærdigheder. Herudover vil ministeren kunne bestemme, at tilsynsopgaver, der ved loven er henlagt til kommunerne, i stedet skal udføres af NaturErhvervstyrelsen eller andre myndigheder.

Som konsekvens af de ændrede definitioner af husdyrbrug og anlæg samt som følge af lovens ændrede anvendelsesområde foretages tillige enkelte øvrige ændringer af lovens tilsyns- og håndhævelsesregler.

5.4.2 Digitalisering

5.4.2.1 Gældende ret

Husdyrbrugloven indeholder i dag i § 69 en bemyndigelse til at fastsætte regler om anvendelse af digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, digitale formater og om offentliggørelse af oplysninger. Bestemmelsen omfatter en række eksplicit oplyste sagsskridt i relation til bl.a. ansøgning om tilladelse eller godkendelse eller tilsynsmyndighedernes udøvelse af tilsynsvirksomhed m.v. samt kommunikation i tilknytning hertil.

Efter § 69 a kan der fastsættes regler om offentliggørelse, herunder udelukkende digitalt, af oplysninger omfattet af § 69.

Der er i medfør af disse bestemmelser fastsat regler om anvendelse af digital kommunikation og offentliggørelse i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og miljøtilsynsbekendtgørelsen.

Efter gødskningslovens § 26 a kan der fastsættes regler om anvendelse af digital kommunikation for så vidt angår nærmere opregnede områder, herunder i forbindelse med til- og afmelding til Register for Gødningsregnskab og ansøgning om under særlige omstændigheder at fratække kvæ-

stof i virksomhedernes forbrug af kvælstof m.v. Efter § 28 a kan der fastsættes regler om offentliggørelse af oplysninger af indberettede oplysninger m.v. Der er fastsat regler om anvendelse af digital kommunikation og offentliggørelse i bekendtgørelse nr. 1055 af 1. juli 2016 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2016/2017 og bekendtgørelse nr. 1056 af 1. juli 2016 om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag.

5.4.2.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

Miljø- og Fødevarerministeriet finder det hensigtsmæssigt, at digital sagsbehandling anvendes i videst muligt omfang inden for husdyrbruglovens område, og at der ikke er forhold og formkrav i lovgivningen, der forhindrer, at kommunikationen mellem virksomhederne og de relevante myndigheder kan foregå digitalt. Det forekommer således hensigtsmæssigt, at der på husdyrområdet skal være tilsvarende muligheder for at indføre digital kommunikation mellem borgere, virksomheder og det offentlige, som der med lov nr. 16 af 29. november 2012 om bl.a. obligatorisk digital kommunikation blev gennemført på de områder, der hørte ind under det daværende Erhvervs- og Vækstministerium og Økonomiministerium.

I forhold til behandling af ansøgninger om godkendelser og tilladelser vil det være it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk, der skal anvendes, mens det i forhold til den foreslåede kvælstofregulering og fosforregulering er hensigten, at reguleringen administreres og kontrolleres fuldt ud i gødningsregnskabet. Det vurderes endvidere hensigtsmæssigt, at bemyndigelsen til at fastsætte regler om digital kommunikation formuleres så bredt, at den også kan rumme forhold, der kan opstå behov for at digitalisere i fremtiden.

5.4.2.3 Forslagets indhold

Med henblik på at sikre mulighederne for digitalisering både for så vidt angår husdyrbrug m.v. og jordbrugsvirksomheder foreslås det, at husdyrbruglovens § 69 udbygges og moderniseres, sådan at der kan fastsættes regler om pligt til digital kommunikation for alle forhold omfattet af loven og regler udstedt i medfør heraf. Det foreslås således, at miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til digital kommunikation og anvendelse af bestemte it-systemer både mellem myndigheder og mellem myndigheder og virksomheder samt regler om digital kommunikation, for så vidt angår afgørelser, indberetninger, tilsyn, registreringer m.v. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 66.

5.4.3 Klage og søgsmål

5.4.3.1 Gældende ret

Regler om klage og søgsmål er i det væsentligste samlet i husdyrbruglovens kapitel 7. Enkelte bestemmelser om klage findes dog i lovens kapitel 5, 5 a og 6.

Lovens udgangspunkt for så vidt angår klageadgang findes i § 76. Efter bestemmelsen kan kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat i medfør heraf, som udgangspunkt påklages til Natur- og Miljøklageklagenævnet. Dette gælder dog ikke, hvis andet fremgår af andre bestemmelser i loven, eller hvis klageadgangen er afskåret med hjemmel i lovens § 78. Tilsvarende kan der også klages over miljø- og fødevareministerens afgørelser i sager, hvor ministeren efter lovens § 65 har besluttet at overtage kommunalbestyrelsens beføjelser.

Lov om Natur- og Miljøklagenævnet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1205 af 28. september 2016 (herefter lov om Natur- og Miljøklagenævnet) indeholder desuden bestemmelser om Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagesager generelt. Af loven følger, at Natur- og Miljøklagenævnet ved behandling af en klagesag i almindelighed kan fokusere på de forhold, der er klaget over, og hvis en klage indeholder flere klagepunkter, kan nævnet begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold. Nævnet kan dog også prøve andre dele af afgørelsen end de pågældende klagepunkter.

Regler om opsættende virkning af klager og afgørelser efter husdyrbrugloven findes i lovens §§ 80 og 81. Hovedreglen er, at klager over forbud og påbud har opsættende virkning, jf. § 80, stk. 1, og at klager over tilladelser og godkendelser ikke har opsættende virkning, jf. § 81, stk. 1. Natur- og Miljøklagenævnet kan dog konkret bestemme, at en klage over et forbud eller påbud skal have opsættende virkning, eller at en klage over en tilladelse eller godkendelse skal have opsættende virkning.

Det forhold, at forbud og påbud har opsættende virkning, betyder, at forbuddet eller påbuddet ikke skal efterkommes, før klagesagen er afgjort, og forbuddet eller påbuddet er stadfæstet. Det forhold, at klager over tilladelser og godkendelser ikke har opsættende virkning, betyder, at tilladelsen eller godkendelsen kan udnyttes uden at afvente klagenævnets afgørelse, men det sker for adressatens egen regning og risiko, idet opsættende virkning ikke ændrer klagenævnets beføjelser i forhold til omgøre eller ændre tilladelsen eller godkendelsen.

Som udgangspunkt har klager til Natur- og Miljøklagenævnet over tilladelser og godkendelser således ikke opsættende virkning. Som en undtagelse hertil fremgår det af lovens § 81, stk. 3, at tilladelser og godkendelser, der indeholder vilkår om landskabelige værdier samt vilkår om opførelse af fritliggende gyllebeholdere, har opsættende virkning, medmindre nævnet bestemmer andet. Efter Miljøklagenævnets – og nu Natur- og Miljøklagenævnets – praksis har klager over tilladelser eller godkendelser, der åbenbart burde have indeholdt vilkår om landskabelige værdier, jf. § 27, stk. 1, nr. 2, også som udgangspunkt opsættende virkning efter § 81, stk. 3.

For så vidt angår forhold omfattet af gødskningsloven udøves de beføjelser, som er tillagt ministeren, af NaturErhvervstyrelsen, jf. § 5, stk. 1, nr. 32, i bekendtgørelse om NaturErhvervstyrelsens opgaver og beføjelser. Af bekendtgørelsens § 15, nr. 18, følger videre, at afgørelser truffet efter gødskningsloven er undtaget for klageadgangen til Kla-

gecenter for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, der ellers i øvrigt er klagemyndighed for afgørelser truffet af NaturErhvervstyrelsen.

Ved lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet sammenlægges Natur- og Miljøklagenævnet og Klagecenter for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Loven træder i kraft 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet bliver herefter klageinstans for afgørelser efter husdyrbrugloven.

5.4.3.2 Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser

Det er med lovforslaget påkrævet at overveje, hvorvidt dels de nye regler for arealanvendelse, jf. det i husdyrbrugloven foreslåede kapitel 1 a, der er beskrevet under pkt. 5.2, dels de ændrede regler i relation til anlægsreguleringen, der er beskrevet under pkt. 5.3, giver anledning til at indføre nye eller ændrede klage regler.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, de foreslåede ændringer af husdyrbrugloven, for så vidt angår anlægsreguleringen, ikke medfører behov for at ændre i lovens udgangspunkt i §§ 76 og 78 om klageadgang og afskæring af klageadgang.

Det forhold, at arealer til udbringning af husdyrgødning efter forslaget fuldt ud reguleres af generelle regler og ikke vil kunne reguleres gennem vilkår m.v. i kommunalbestyrelsens afgørelser om godkendelser af og tilladelser til etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug, indebærer, at forhold vedrørende miljøpåvirkninger fra udbringning af husdyrgødning fremover som udgangspunkt ikke vil kunne gøres til genstand for en klagesagsbehandling. Der opnås herved parallelitet i forhold til de gældende regler i relation til forhold omfattet af gødskningsloven.

Som eneste undtagelse hertil vil miljø- og fødevareministeren efter forslaget til § 5 c, stk. 2, kunne fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal meddele påbud om iværksættelse af konkrete foranstaltninger, såfremt tilsynsmyndigheden har konstateret erosion af jord, hvor der udbringes organisk gødning, til vandløb, søer over 100 m² og kystvande. Da det findes hensigtsmæssigt, at sådanne påbud skal kunne påklages efter de eksisterende klage regler i lovens kapitel 7, herunder den ovenfor omtalte § 76, giver klageadgang i forhold til påbud efter § 5 c, stk. 2, ikke særskilt anledning til lovændring. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at disse påbud ligeledes bør følge reglerne om opsættende virkning i lovens § 80.

Kommunalbestyrelsens afgørelser om godkendelse af og tilladelse til husdyrbrug efter de foreslåede nye §§ 16 a og 16 b vil – svarende til de hidtil gældende regler – som hovedregel kunne påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Som følge af den foreslåede mulighed for generel regulering af påvirkninger frem for konkrete vilkår vil kommunalbestyrelsens godkendelser og tilladelser dog fremover kunne indeholde færre vilkår, som kan gøres til genstand for klagesagsbehandling.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at det er hensigtsmæssigt at ændre bestemmelsen i lovens § 81, stk.

3, om opsættende virkning, således at godkendelser og tilladelser, der omfatter opførelse af fritliggende bebyggelse, har opsættende virkning efter loven, uanset om der er stillet vilkår af hensyn til landskabelige værdier, og uanset om der er tale om gyllebeholdere eller andre anlæg eller driftsbygninger m.v. Forslaget indebærer en ændring i forhold til den gældende bestemmelse, idet bestemmelsen efter den foreslåede affattelse generelt tillægger opførelse af fritliggende bebyggelse opsættende virkning, mens det forhold, at der i en godkendelse eller tilladelse er fastsat vilkår af hensyn til landskabelige værdier, ikke i sig selv betyder, at en klage har opsættende virkning. Den foreslåede ændring skal ses i sammenhæng med den foreslåede nyaffattelse af lovens § 27 og ophævelsen af § 22 samt den generelle hensigt med lovforslaget om at muliggøre færre konkrete vilkår og øget generel regulering.

Ændringen betyder, at opsættende virkning af hensyn til landskabet generelt knyttes til fritliggende bebyggelse og ikke til indholdet af kommunalbestyrelsens godkendelse eller tilladelse. Dermed bliver det tydeligere, hvornår en godkendelse eller tilladelse har opsættende virkning. I praksis vil det formentlig navnlig have betydning i forhold til bebyggelse, der opføres i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, idet klager herover efter forslaget ikke vil have opsættende virkning, uanset om der er stillet vilkår af hensyn til landskabsværdier, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet konkret bestemmer andet. Omvendt vil klager over godkendelser og tilladelser, der omfatter opførelse af fritliggende bebyggelse, have opsættende virkning i alle tilfælde, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. I dag vil der dog formentlig som oftest blive stillet vilkår af hensyn til landskabet i sidstnævnte tilfælde og dermed være opsættende virkning af den grund efter de gældende regler, hvorfor ændringen ikke vurderes at have stor betydning i den henseende.

5.4.3.3 Forslagets indhold

Det foreslås, at der som udgangspunkt ikke ændres ved de gældende klageregler. Lovens § 81, stk. 1, skal dog konsekvensrettes som følge af, at de gældende §§ 10-12 og 16 om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug ophæves og erstattes af de nye bestemmelser i §§ 16 a og 16 b. Derudover foreslås det at ændre § 80, således at reglerne om opsættende virkning i forhold til den nye påbudsregel i § 5 c, stk. 2, følger reglerne om opsættende virkning for de øvrige påbud. Endelig foreslås det, at § 81, stk. 3, nyaffattes som følge af, at navnlig § 27 om kommunalbestyrelsens fastsættelse af vilkår i tilladelser og godkendelser nyaffattes. De foreslåede ændringer i lovens kapitel 7 følger af lovforslagets § 1, nr. 69 og 70.

For så vidt angår reglerne i § 81 om opsættende virkning, vil det fortsat være hovedreglen, at en klage over en godkendelse eller en tilladelse ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Den foreslåede bestemmelse i § 81, stk. 3, betyder, at en godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b, der indebærer opførelse af bebyggelse uden tilknytning til ejen-

dommens hidtidige bebyggelsesarealer, ikke må udnyttes før klagefristens udløb. Rettidig klage i disse tilfælde vil have opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

5.4.4 Straf

5.4.4.1 Gældende ret

Straffeniveauet blev ved vedtagelsen af den gældende husdyrbruglov skærpet, da overtrædelser af lovens bestemmelser kan have alvorlige – og til tider uoprettelige – konsekvenser for natur og miljø. Formålet med straffeskærpsen var at sikre en effektiv og konsekvent håndhævelse med et sanktionsniveau, der reelt har en præventiv virkning, hvor der bliver taget hensyn til den opnåede økonomiske fordel ved at overtræde reglerne. Bøden skal således have et niveau, som giver et klart økonomisk incitament til at overholde reglerne. Der henvises til lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (hovedloven), de almindelige bemærkninger om straf, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1949.

Husdyrbruglovens straffebestemmelser i § 91 svarer til miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 1 og 2, og lovens § 92 svarer til miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 3, dog i relevant omfang tilpasset til lovens anvendelsesområde.

Overtrædelse af loven eller regler udstedt i medfør af loven kan efter husdyrbruglovens § 91 eller regler fastsat i medfør af § 92 straffes med bøde eller fængsel. Ifølge lovens § 91, stk. 1, straffes med bøde den, der overtræder en række nærmere angivne bestemmelser i loven. Det er bl.a. strafbart at anlægge, påbegynde eller drive husdyrbrug uden en tilladelse eller godkendelse efter lovens §§ 10-12. Det betyder, at det er strafbart at etablere, udvide, ændre og drive et husdyrbrug uden tilladelse eller godkendelse. Det er desuden strafbelagt at tilsidesætte et vilkår i en tilladelse, godkendelse eller dispensation, samt at undlade at efterkomme et påbud eller forbud efter loven. Det fremgår af § 91, stk. 1, nr. 1-13, hvilke forhold der kan straffes efter loven.

Ifølge § 91, stk. 2, kan straffen stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og der samtidig ved overtrædelsen enten er 1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, jord og undergrund eller 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder besparelser, jf. husdyrbruglovens § 91, stk. 2.

Opdelingen i husdyrbruglovens § 91, stk. 1 og 2, indebærer, at der udløses bødestraf efter husdyrbruglovens § 91, stk. 1, i de tilfælde, hvor betingelserne i lovens § 91, stk. 2, ikke er til stede.

Det er domstolene, der afgør, hvilken bøde, der skal gives for den konkrete overtrædelse af husdyrbrugloven. Udmålingskriterierne ved fastsættelse af sanktioner for overtrædelse af loven følger normalt af straffelovens kapitel 9 og 10. Heraf fremgår, at der skal tages hensyn til overtrædel-

sens grovhed, personens forhold m.v. Det skal endvidere ved strafudmålingen altid – også, hvor der foretages konfiskation – tillægges vægt, om overtrædelsen er sket med økonomisk vinding eller besparelse for øje, uanset om den økonomiske fordel er opnået eller alene tilsigtet. Det skal ved udmåling af sanktionen særligt tillægges vægt, om der ved overtrædelsen er sket skade på miljøet m.v. eller er fremkaldt fare herfor.

Er der ved en overtrædelse af loven opnået en økonomisk fordel, enten i form af et udbytte eller en besparelse, konfiskeres denne økonomiske fordel, jf. husdyrbruglovens § 93, stk. 2. Dette gælder, uanset om der alene er tale om en formel overtrædelse, der ikke har medført skade på miljøet eller fare herfor. § 93, stk. 2, henviser til straffelovens § 75, stk. 1, der også finder anvendelse i sager om overtrædelse af husdyrbrugloven. Efter straffelovens § 75, stk. 1, kan udbyttet ved en strafbar handling konfiskeres. Fortjenestens størrelse skal efter § 75, stk. 1, 2. pkt., ikke bevises med samme styrke som sædvanligt bevis i straffesager, da retten i et vist omfang kan skønne over fortjenestens størrelse.

Overtrædelser af lovens strafbestemmelser vil for hovedpartens vedkommende indebære, at der er opnået en økonomisk fordel. Hvis der eksempelvis ikke er indhentet de fornødne godkendelser eller tilladelser, vil husdyrbruget have opnået en ulovlig indtjening i perioden, indtil de fornødne godkendelser eller tilladelser foreligger, samt sparet udgifterne til sagkyndig bistand i forbindelse med godkendelse. Hvis der produceres flere husdyr end det tilladte, vil der være opnået en ulovlig fortjeneste, svarende til fortjenesten på de husdyr, der er produceret mere end det tilladte.

I praksis har de fleste sager drejet sig om overproduktion. Disse sager straffes i medfør af husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 1, da der er tale om en udvidelse af husdyrbruget uden godkendelse eller tilladelse. Typisk fremgår det godkendte eller tilladte antal dyr af husdyrbrugets godkendelse eller tilladelse, og kommunalbestyrelsen kan i forhold til konstateringen af, om husdyrbruget har udvidet dyreholdet, sammenligne den godkendte eller tilladte produktion med den faktiske produktion ved hjælp af gødningsregnskaber kombineret med tal fra Det Centrale Husdyrregister (CHR) og eventuelt slagteriregnskaber. Herved findes overproduktionen udtrykt i et antal dyr. Anklagemyndigheden beregner med hjælp fra kommunalbestyrelsen den opnåede økonomiske fordel ud fra gennemsnitstal fra Danmarks Statistik for indtjeningen i husdyrbrug, og hvor fortjenesten ved overproduktionen for hvert enkelt år beregnes som antallet af overproducerede dyr gange »Dækningsbidrag 1« opgjort ud fra dyretyper. Tabel med »Dækningsbidrag 1« kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. Det svarer til produktionsværdien pr. dyr fratrukket variable omkostninger som f.eks. omkostninger til foder og dyrlæge. Yderligere omkostninger såsom arbejdsindsats og vedligehold fratrækkes ikke.

Det fremgår af bemærkningerne til hovedloven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1949, at bøden fastsættes til ¼ af den beregnede økonomiske fordel. Dette bødeniveau er i sager om overproduktion efter vedtagelsen af hus-

dyrbrugloven også blevet fastlagt i praksis, jf. MAD 2015.295V og MAD 2015.316B, MAD 2015.308B samt MAD 2015.21B.

I de tilfælde, hvor en fortjeneste kan godtgøres, anlægger domstolene en konkret vurdering og foretager en nøjere afvejning for at sikre, at straffen ikke kommer til at stå i misforhold til den begåede lovovertrædelse og tiltaltes forhold i øvrigt, jf. MAD 2014.400V. I U 2014.2536V blev det lagt til grund, at tiltaltes samlede fortjeneste for overproduktion af malkekvæg i perioden fra januar 2007 til 31. juli 2008 havde været 1.776.663 kr., hvorfor bøden som udgangspunkt i overensstemmelse med lovens forarbejder skulle fastsættes til en ¼ af denne fortjeneste. Bøden blev nedsat fra 444.166 kr. til 100.000, da tiltalte allerede i juni 2005 havde ansøgt om godkendelse af udvidelsen.

I straffesager om overproduktion, hvor der ikke har været nogen konkret fortjeneste, jf. U 2015.174/2 V, eller hvor det er vanskeligt i tilstrækkelig grad at dokumentere størrelsen af en økonomisk fordel, eller hvor ¼ af fortjenesten er mindre end minimumsbødeniveauet, jf. f.eks. MAD 2014.400V, idømmes efter praksis en minimumsbøde på 50.000 kr.

Denne minimumsbøde stammer fra en lovændring af miljøbeskyttelsesloven nr. 173 af 12. marts 2008 om strafskærpe, hvor der blev indført et vejledende bødeniveau for overtrædelser af miljøbeskyttelsesloven og regler udstedt i medfør af loven. Minimumsbøden for etablering, ændring og udvidelse af en listevirksomhed uden miljøgodkendelse er fastsat til 50.000 kr. Det fremgår af bemærkningerne, at det er regeringens holdning, at der bør udmåles en ensartet bøde, uanset om der er tale om landbrugets eller industriens overtrædelser. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, side 26 og 29.

U 2015.174/2V angik overproduktion af malkekvæg uden fortjeneste. Bøden blev under disse omstændigheder fastsat med udgangspunkt i bødeniveauet for overtrædelser i øvrigt af miljølovgivningens regler om udvidelse af listevirksomheder uden godkendelse til minimumsbøden på 50.000 kr. Bøden blev pga. af lang sagsbehandlingstid i straffesagen nedsat til 22.500 kr. (5000 kr. fratrukket og derefter halveret).

I MAD 2014.400V lagde landsretten til grund, at fortjenesten maksimalt kunne være 187.325 kr. Den sædvanlige bødeudmåling af en ¼ af fortjenesten ville derfor medføre, at bøden vil ligge under den minimumsbøde på 50.000 kr., der er praksis med hensyn til overtrædelse af miljølovgivningens regler, hvorfor landsretten fandt, at udmålingen af bøden i stedet skal ske med udgangspunkt i en sådan minimumsbøde.

Efter retspraksis indebærer overtrædelse af gødningslovens § 22, stk. 1-4, og § 23, stk. 1 og 3, en takstmæssig bøde på 2.000 kr., samt efter omstændighederne idømmelse af tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3, ved f.eks. manglende indberetning af gødningsregnskab eller i tilfælde, hvor det indberettede gødningsregnskab er så mangel-

fuldt, at det ikke er muligt at gennemføre en kontrol af virksomhedens gødningsanvendelse.

5.4.4.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

Med forslaget adskilles reguleringen af anlæggene (stalde, beholdere, bygninger m.v.) fra reguleringen af husdyrgødningsanvendelsen på arealerne, således at tilladelser og godkendelser fremover alene omfatter anlæggene.

Den fremtidige kvælstofregulering foreslås som beskrevet i de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.3.3 udformet som et krav om husdyrefterafgrøder, der administreres og håndhæves af NaturErhvervstyrelsen. Det er hensigten, at de pligtige efterafgrøder i medfør af gødskningsloven og de foreslåede husdyrefterafgrøder i medfør af husdyrbrugloven administreres som et samlet krav.

Manglende overholdelse af de regler, der fastsættes i medfør af den nye bemyndigelse i husdyrbruglovens § 5 e om, at ministeren kan fastsætte krav om efterafgrøder i regler i medfør af husdyrbrugloven, bør straffelægges. Den gældende § 92 i husdyrbrugloven indeholder allerede i dag hjemmel til at fastsætte straf i form af bøde for overtrædelser af bestemmelser i regler og forskrifter, der er udstedt efter loven. Efter 2. pkt. i bestemmelsen kan straffen stige til fængsel indtil 2 år under tilsvarende betingelser som i husdyrbruglovens § 91, stk. 2. Regler udstedt i medfør af husdyrbruglovens § 5 e vil således blive omfattet af husdyrbruglovens § 92.

Miljø- og Fødevarerministeriet har i forbindelse med de foreslåede regler til at imødegå erosion af jord, der har modtaget organisk gødning, til vandmiljøet, jf. den foreslåede bestemmelse i husdyrbruglovens § 5 c, fundet det rimeligt, at der ikke straffes for manglende forebyggende foranstaltninger, medmindre foranstaltningen er blevet påbudt af kommunen. Herved har Miljø- og Fødevarerministeriet lagt vægt på, at det kan være undskyldeligt, at driftsherren ikke havde fået etableret en foranstaltning, herunder på grund af manglende kendskab til risikoen for erosion fra det pågældende areal.

Adskillelsen af anlæg og areal i husdyrreguleringen giver ikke herudover anledning til strafferetlige overvejelser.

Anlægsreguleringen baseres på stipladsmodellen, der bygger på ny faglig viden om emission fra gødningsoverflader, således at reguleringen tager udgangspunkt i de enkelte anlægs emissioner af navnlig ammoniak til omgivelserne. Derved forlades dyreenhedsbegrebet, og der vil ikke længere blive fastsat et vilkår om produktion af et maksimalt antal dyr i dyreenheder.

Omlægningen til den nye stipladsmodel får betydning for straffesagerne herunder strafudmålingen, idet der ikke uden videre vil være viden om det lovlige antal dyr på det godkendte produktionsareal, som en evt. opnået økonomisk fordel, som der både beregnes konfiskation og bøde ud fra.

Straffesager om overproduktion kan også fremover opstå på forskellig vis. Det vil være ulovligt at anvende arealer, der ikke er en del af det godkendte produktionsareal, f.eks. servicegange eller udleveringsrum, som produktionsareal.

Hvis der sker ændringer eller udvidelser af det godkendte produktionsareal, er der ligeledes tale om overproduktion. Eksempler herpå vil kunne være inddragelse af eksisterende bygninger, f.eks. en halmlade eller opførelse af en ny stald. Hvis der indsættes flere dyr i den i øvrigt lovlige stald end tilladt efter dyrevelfærdsreglerne, vil der ikke være tale om en overproduktion, som kan straffes efter husdyrbrugloven. Dette forhold, herunder håndhævelse og straf, reguleres af dyrevelfærdsreglerne.

Miljø- og Fødevarerministeriet er af den opfattelse, at det i pkt. 5.4.4.1 beskrevne straffeniveau for overproduktionssager, hvor bøden opgøres til $\frac{1}{4}$ af den via »Dækningsbidrag 1« beregnede fortjeneste, og hvor domstolene i sager, hvor der ingen fortjeneste er, eller hvor $\frac{1}{4}$ fortjenesten er mindre end 50.000 kr., i stedet idømmer en minimumsbøde på 50.000 kr., også er passende fremover i tilsvarende sager om overproduktion.

5.4.4.3 Forslagets indhold

Det foreslås, at de gældende straffebestemmelser videreføres med de tilpasninger, der følger af overgangen til stipladsmodellen, og hvor manglende indgivelse af fosforregnskab straffelægges.

Sager om overproduktion m.v., som er beskrevet ovenfor, vil være omfattet af den ændrede § 91, stk. 1, nr. 1. Ved strafudmålingen vil det fortsat efter de foreslåede omlægningsregler af husdyrreguleringen være centralt at beregne den opnåede økonomiske fordel, og i en række sager vil denne knytte sig til en merproduktion af dyr.

Der henvises til bemærkningerne til lovens nye § 91, stk. 1, nr. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 74, for nærmere beskrivelse af, hvordan den økonomiske fordel beregnes i forhold til stipladsmodellen.

Enkelte bestemmelser vedrørende jordbrugsvirksomhederens pligt til at føre regnskab for forbruget af fosfor fra organisk gødning og handelsgødning pålægger direkte jordbrugsvirksomhederne pligter i relation til de foreslåede regler om udarbejdelse af fosforregnskab. De tilsvarende bestemmelser i gødskningsloven vedrørende udarbejdelse af gødningsregnskab for kvælstofforbruget er straffelagte. På denne baggrund foreslås der indsat en ny straffebestemmelse i husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 6, der gør det strafbart at overtræde husdyrbruglovens nye regler om udarbejdelse og indberetning af jordbrugsvirksomhedens fosforregnskab.

Som nævnt under pkt. 5.4.4.1 indebærer overtrædelse af gødskningslovens § 22, stk. 1-4, og § 23, stk. 1 og 3, efter praksis en takstmæssig bøde på 2.000 kr. Det foreslås, at dette bødeniveau fremover også skal bruges ved overtrædelserne af den foreslåede § 91, stk. 1, nr. 6.

Reglerne om foranstaltninger til at forebygge erosion til vandmiljøet af jord, der modtager organisk gødning, vil blive fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Straffebemyndigelsen i husdyrbruglovens § 92 vil ikke blive udnyttet til at fastsætte regler om straf for overtrædelser af den generelle forpligtigelse til at iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger i § 5 c. Overtrædelser af påbud om

konkrete foranstaltninger vil derimod være strafbelagt efter § 91, stk. 1, nr. 3.

Tilsvarende vil der ikke blive fastsat regler om straf for overtrædelse af den bestemmelse, der vil blive fastsat i husdyrgødningsbekendtgørelsen, om at der på sandjorder (JB-nr. 1-4) skal sikres et reaktionstal på over 6, såfremt der skal udbringes husdyrgødning fra smågrise behandlet med medicinsk zink. Det skal derimod kunne straffes, såfremt kommunen med henblik på opnåelse af et reaktionstal på over 6 har meddelt påbud om kalkning i tilstrækkeligt omfang, og dette påbud overtrædes.

5.4.5 Overgangsbestemmelser

5.4.5.1 Gældende ret

Med husdyrbrugloven fra 2007 blev regler om miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, lokaliseringsregler efter husdyrgødningsbekendtgørelsen samt landzoneregler og VVM-regler efter planloven samlet. Husdyrbrugloven indeholder i kapitel 10 en række regler om overgangen til de nye regler i hovedloven fra 2007. Lovens kapitel 10 regulerer således bl.a., hvornår eksisterende husdyrbrug bliver omfattet af lovens krav om tilladelse og godkendelse samt efter hvilke regler ikke-færdigbehandlede ansøgninger og klagesager på tidspunktet for lovens ikrafttræden skulle færdigbehandles efter.

Med husdyrbrugloven fra 2007 indførtes en ny tilladelses- og godkendelsesordning for husdyrbrug. En af de centrale overgangsbestemmelser, som blev fastsat i lyset af den nye ordning, er § 103 om, hvornår bestemmelserne om tilladelse og godkendelse i lovens §§ 10-12 får virkning for husdyrbrug, som var etableret inden hovedlovens ikrafttræden. Af lovens § 103, stk. 1, følger, at for husdyrbrug, som er etableret inden hovedlovens ikrafttræden, får lovens bestemmelser om tilladelse og godkendelse efter §§ 10-12 som hovedregel først virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelser af anlægget. Er der tale om en ansøgning efter lovens §§ 11 eller 12, skal godkendelsen omfatte hele anlægget og bedriftens arealer, første gang kommunalbestyrelsen meddeler godkendelse. Overgangsbestemmelsen i § 103 omfatter husdyrbrug, der er etableret uden en godkendelse før husdyrbruglovens ikrafttræden den 1. januar 2007, og husdyrbrug, som har en godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33. Bestemmelsen i § 103, stk. 1, finder også anvendelse i forhold til de husdyrbrug, der har fået en lokaliseringsgodkendelse i medfør af husdyrgødningsbekendtgørelsen før den 1. januar 2007.

Endelig følger det af bestemmelsen i husdyrbruglovens § 103, stk. 3, at reglerne i loven og regler udstedt i medfør heraf også finder anvendelse på bestående husdyrbrug, som er omfattet af en miljøgodkendelse efter § 33 eller påbud efter § 41, jf. § 41 a og § 41 b, i miljøbeskyttelsesloven, fra det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen finder grundlag for at revurdere husdyrbrugets godkendelse.

5.4.5.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser

Med lovforslaget lægges der op til en grundlæggende ændring af den eksisterende tilladelses- og godkendelsesordning, hvorved reguleringen af anlæggene adskilles fra reguleringen af anvendelsen af husdyrgødning på arealerne således, at godkendelser og tilladelser fremover alene omfatter anlæggene. Udbringning af husdyrgødning vil således fremadrettet ikke blive reguleret i de konkrete tilladelser og godkendelser, men i stedet følge af generelle regler.

I forhold til ikrafttrædelse af ændringslovens regler, herunder overgangen til den nye godkendelses- og tilladelsesordning er det Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at der er behov for en række overgangsbestemmelser, som adresserer, hvorledes en række situationer skal behandles. Det omfatter bl.a. virkning af gældende tilladelser, godkendelser eller andre afgørelser, behandling af ansøgninger om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 og § 16 samt påbud og forbud, der er meddelt eller er under behandling. Endvidere er der behov for at fastsætte overgangsbestemmelser om behandling af klager over disse afgørelser, herunder om behandling af sager, hvori der indgår arealvilkår.

Den nye godkendelses- og tilladelsesordning for husdyrbrug indebærer, at den gældende lovs §§ 10-12 foreslås ophævet og erstattet af lovens nye §§ 16 a og 16 b. Som konsekvens heraf er det Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at der er et behov for overgangsbestemmelser om, hvornår loven finder anvendelse for allerede etablerede husdyrbrug med nye overgangsbestemmelser, som retter sig mod de husdyrbrug, som er etablerede, tilladte eller godkendte såvel før som efter hovedlovens ikrafttræden.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at de afgørelser, som er eller i en overgangsperiode fortsat vil blive truffet efter en række af de bestemmelser i husdyrbrugloven eller regler udstedt i medfør heraf, som med nærværende lovforslag forslås ophævet eller ændret, bør bevare deres gyldighed i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper, ligesom overtrædelse af disse afgørelser bør straffes efter de hidtil gældende regler. Ministeriet finder derfor, at lovforslaget bør indeholde en bestemmelse, hvorefter de afgørelser, som bliver truffet efter de hidtil gældende regler, som hovedregel bevarer deres gyldighed.

Udover opretholdelse af afgørelser finder Miljø- og Fødevarerministeriets også, at lovforslaget bør indeholde en overgangsbestemmelse, hvorefter de gældende bekendtgørelser forbliver i kraft, indtil at de erstattes af nye bekendtgørelser. Dette er under henvisning til, at lovforslaget indebærer ændringer eller ophævelse af en række af husdyrbruglovens bemyndigelsesbestemmelser samt af bemyndigelsesbestemmelser i miljøbeskyttelsesloven. Det er imidlertid hensigten, at miljø- og fødevarerministeren som følge af lovforslaget vil udstede nye bekendtgørelser på husdyrbruglovens område, som i udgangspunktet forventes at træde i kraft samtidig med denne lov, dvs. den 1. august 2017.

Den gældende lov indeholder bestemmelser om helt eller delvist bortfald af tilladelser eller godkendelser som følge af manglende udnyttelse af tilladelser og godkendelser efter §§

10-12. Der sættes herved en frist i den konkrete afgørelse, der som udgangspunkt ikke sættes til mere end 2 år. Samtidig er der regler om, at tilladelsen eller godkendelsen efter etableringen kan bortfalde helt eller delvist, når produktionsrammen ikke udnyttes fuldt ud i en sammenhængende periode på 3 år. Med lovforslaget foreslås mere fleksible regler på disse områder, som er nærmere omtalt i de almindelige bemærkninger pkt. 5.3.2. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 65, bemyndiges ministeren til at fastsætte regler om, at husdyrbrug, der er lovligt eksisterende ved lovens ikrafttræden, dvs. husdyrbrug som har en godkendelse eller tilladelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, eller godkendelse efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse, vil blive omfattet af de nye regler om helt eller delvist bortfald.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at den nye reguleringsform i forhold til udbringning af husdyrgødning indebærer behov for overgangsbestemmelser, som adresserer, hvordan en række situationer skal behandles i lyset af de nye regler.

Vilkår for udbringningsarealerne er knyttet til hele planperioden og skal således vurderes samlet for f.eks. planperioden den 1. august 2016 til den 31. juli 2017. En senere kontrol vil være afhængig af, at kravet er fastholdt i hele perioden. En fastholdelse af kravet vil også betyde, at der ikke bliver en periode uden effektiv miljøregulering af husdyrgødningens miljøpåvirkning fra udbringningsarealerne.

Efter Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering vil de foreslåede generelle regler til imødegåelse af miljøpåvirkninger fra udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning sikre hensynet til omgivelserne og opfyldelse af forpligtelser efter EU-retten og dermed kunne afløse de konkrete vilkår i tilladelser og godkendelser, der knytter an til udbringning af husdyrgødning. Med indførelsen af de foreslåede regler er der efter ministeriets opfattelse således ikke længere behov for disse vilkår. Det er på denne baggrund ministeriets vurdering, at de eksisterende vilkår vedrørende udbringning af husdyrgødning vil kunne bortfalde den 1. august 2017. Det gælder både vilkår fastsat i tilladelser eller godkendelser efter §§ 10, 11 og 12 samt godkendelse af arealer efter § 16.

Fra den 1. august 2017 vil det som følge af den ændrede regulering ikke være relevant at meddele påbud eller forbud efter kapitel 4, for så vidt angår arealer til udbringning af husdyrgødning.

Med kommunernes løbende behandling af sager om husdyrbrug finder Miljø- og Fødevarerministeriet, at lovforslaget bør indeholde bestemmelser, hvorved der tages stilling til, hvorledes sager i 1. instans behandles i forhold til nærværende ændringslovs ikrafttrædelsestidspunkt.

Det er ud fra bl.a. en ressourcebetragtning Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at verserende sager i 1. instansen om ansøgning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug efter lovens §§ 10-12, som ikke er færdigbehandlet inden den 1. august 2017, skal færdigbehandles efter de hidtil gældende regler. Det skal ses i sammenhæng med de nye krav,

som vil blive stillet til ansøgninger, som kommunalbestyrelsen modtager den 1. august 2017 og senere. Dette skal dog efter ministeriets opfattelse ikke være til hinder for, at en ansøgning, som er indgivet men ikke færdigbehandlet inden den 1. august 2017, kan trækkes tilbage, hvorefter en ny ansøgning indgives den 1. august 2017 eller senere i overensstemmelse med de nye regler.

I tilladelser og godkendelser samt anmeldelser, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, vil det efter Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse ikke være hensigtsmæssigt at fastsætte nye arealrelaterede vilkår, idet det tilladte først reelt får betydning for miljøpåvirkningerne efter den 1. august 2017, hvor den nye regulering håndterer disse miljøpåvirkninger. Samtidigt vil vilkårene som f.eks. flere efterafgrøder først skulle etableres efter den 1. august 2017, men inden da ville kravene til dem blive ophævet.

Tilsvarende vil det efter Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse ikke være hensigtsmæssigt at færdigbehandle ansøgninger om godkendelse efter § 16 efter den 1. marts 2017, da denne godkendelse alene omfatter udbringningsarealer, som ikke er omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12.

Endvidere vil det efter Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse ikke være hensigtsmæssigt at anvende ressourcer på at færdigbehandle påbud og forbud efter kapitel 4 i husdyrbrugloven, der vedrører udbringningsarealer, efter den 1. august 2017, hvor den nye regulering håndterer disse miljøpåvirkninger.

Ud fra en ressourcebetragtning og under henvisning til de nye krav, som vil blive stillet til godkendelser og tilladelser af husdyrbrug fra den 1. august 2017, er det Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse, at klagesager om afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter lovens §§ 10-12, der ikke er færdigbehandlet den 1. august 2017, skal færdigbehandles efter de hidtil gældende regler. Tilsvarende gælder for klagesager, som er rettidigt indgivet til nævnet den 1. august 2017 eller senere.

Dog vil det efter Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse ikke være hensigtsmæssigt at færdigbehandle de dele af klagesagerne, der vedrører fastsættelse af vilkår vedrørende udbringningsarealer i tilladelse eller godkendelse efter lovens §§ 10-12, når disse modtages efter den 1. marts 2017, idet det tilladte eller godkendte først reelt får betydning for miljøpåvirkningerne efter den 1. august 2017, hvor den nye regulering håndterer disse miljøpåvirkninger.

Tilsvarende gælder klagesager over godkendelse efter § 16, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, idet disse sager alene vedrører udbringningsarealer

Da påbud og forbud efter lovens kapitel 4 fremover ikke omfatter arealerne, er der efter Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering ikke behov for at behandle klager over påbud og forbud vedrørende arealer efter den 1. august 2017.

Der kan endvidere være fastsat vilkår for udbringningsarealer i forbindelse med godkendelser efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven. Det er også for disse godkendelser Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at de foreslåede generel-

le regler til imødegåelse af miljøpåvirkninger fra udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning vil sikre hensynet til omgivelserne og opfyldelse af forpligtelser efter EU-retten og dermed kunne afløse de konkrete vilkår i godkendelserne, der vedrører udbringningsarealerne. Det er på denne baggrund ministeriets vurdering, at de eksisterende vilkår vedrørende udbringning af husdyrgødning vil kunne bortfalde den 1. august 2017.

5.4.5.3 Forslagets indhold

De foreslåede bestemmelser i kapitel 1 a indeholder umiddelbart bindende bestemmelser samt bemyndigelsesbestemmelser for miljø- og fødevareministeren til at udstede regler, der har betydning for jordbrugsvirksomhedernes planlægning af gødningsanvendelsen og af udlæg af efterafgrøder. Det drejer sig om de foreslåede regler om fosforlofter og de foreslåede regler om en efterafgrødemodel, der begge forudsættes administreret og kontrolleret inden for NaturErhvervstyrelsens it-systemer i medfør af regler, der ligeledes foreslås fastsat i kapitel 1 a. Reglerne vedrørende beskyttelsen mod zink fra udbragt gylle fra smågrise behandlet med receptpligtig medicinsk zink kan ligeledes være af relevans for landbrugserhvervets planlægning.

For at jordbrugsvirksomhedernes planlægning af gødningsanvendelsen og efterafgrødeudlægget kan ske på baggrund af et bindende regelsæt, skal de lovbestemmelser og bekendtgørelsesændringer, der har betydning herfor, være trådt i kraft i rimelig tid inden starten af planperioden 2017/2018, hvor reglerne vil få virkning. Det foreslås på denne baggrund, at hovedparten af bestemmelserne i kapitel 1 a træder i kraft den 1. marts 2017, således at der på dette tidspunkt er den fornødne hjemmel til at udstede bindende regler i form af bekendtgørelser. Den tidligere ikrafttræden er samtidig begrundet i hensynet til, at NaturErhvervstyrelsen og private udbydere af understøttende it-systemer – der er nødvendige for at kunne administrere de nye regler om husdyrefterafgrøder og fosforregnskab – har et endeligt og bindende grundlag at udvikle it-understøttelsen på.

Som følge af den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning, hvorved lovens §§ 10-12 foreslås ophævet og erstattet med lovens nye §§ 16 a og 16 b, foreslår Miljø- og Fødevareministeriet, at der i overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 1, tages stilling til, hvornår husdyrbrug, der er etableret før 2007, omfattes af den nye godkendelses- og tilladelsesordning. Den gældende lovs § 103, stk. 1, indeholder en bestemmelse, som tager stilling til, hvornår de nævnte husdyrbrug omfattes af den gældende tilladelses- og godkendelsesordning. Lovforslagets § 10, stk. 1, indebærer, at for husdyrbrug, som er etableret inden hovedlovens ikrafttræden den 1. januar 2007, og som ikke efterfølgende har foretaget ændringer eller udvidelser, der har medført, at de er blevet tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12, får lovens bestemmelser om godkendelse og tilladelse ved etablering efter de foreslåede nye § 16 a, stk. 1 eller 2, eller § 16 b, stk. 1, virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretog ændringer eller udvidelser.

Den foreslåede § 10, stk. 1, vil således omfatte de husdyrbrug, der er etableret uden en godkendelse før hovedlovens ikrafttræden den 1. januar 2007, eller som har en godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33, jf. dog § 103, stk. 3, som bliver stk. 2, og som ikke efterfølgende har foretaget udvidelse eller ændringer, der har bragt dem ind under lovens tilladelses- og godkendelsesordning, jf. §§ 10-12. Bestemmelsen i § 10, stk. 1, finder også anvendelse i forhold til de husdyrbrug, der har fået en lokaliseringsgodkendelse i medfør af husdyrgødningsbekendtgørelsen før den 1. januar 2007.

Vurderer kommunalbestyrelsen, at et husdyrbrug er omfattet af den nye overgangsbestemmelse i § 10, stk. 1, vil kommunalbestyrelsen skulle vurdere det ansøgte og det evt. allerede godkendte samlet.

Det foreslås endvidere at indføre en bestemmelse i § 10, stk. 2, som indebærer, at for husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, får lovens bestemmelser om godkendelse eller tilladelse ved etablering efter § 16 a, stk. 1 og 2, og § 16 b, stk. 1, virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelser, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet.

Forslaget skal dog også ses i sammenhæng med forslaget til lovens nye § 17, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at godkendelse og tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b i nærmere bestemte tilfælde ikke er påkrævet. Lovens nye § 17 er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslaget § 1, nr. 31, hvortil der henvises.

Forslaget betyder, at hele husdyrbruget omfattes af krav om godkendelse og tilladelse i samme omfang som nye husdyrbrug. Kravet om godkendelse eller tilladelse udløses dog kun, hvis husdyrbruget foretager udvidelser eller ændringer, der kan medføre forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Foretager husdyrbrugene ikke udvidelser eller ændringer, der udløser krav om godkendelse eller tilladelse, vil de ikke omfattes af §§ 16 a og 16 b. De vil dog fortsat være omfattet af påbuds- og revurderingsreglerne, jf. lovens kapitel 4 og reglerne om tilsyn i kapitel 5.

Kravet om godkendelse eller tilladelse af hele husdyrbruget skal sikre, at eksisterende husdyrbrug overføres fuldt og helt til den foreslåede nye ordning. Det skyldes navnlig, at et husdyrbrugs produktionsramme i godkendelser og tilladelser efter lovens nye §§ 16 a og 16 b vil blive udtrykt i m² produktionsareal, idet der ved beregninger af gener til omgivelserne vil blive taget udgangspunkt i et nyt datasæt baseret på emissioner fra gylleoverflader m.v. Samtidig er det ved beregninger over generne lagt til grund, at produktionsarealerne udnyttes fuldt ud inden for rammerne af dyrevelfærdsreglerne. Dette er markant anderledes end i eksisterende tilladelser og godkendelser efter §§ 10-12, hvor produktionsvilkår er udtrykt i et bestemt antal producerede dyr pr. år og maksimalt antal dyr på stald ad gangen. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 10, stk. 2.

Hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at det ansøgte og det allerede tilladte eller godkendte husdyrbrug ikke vil kunne

godkendes eller tillades (samlet) efter den nye godkendelses- og tilladelsesordning, vil kommunalbestyrelsen skulle meddele afslag. Et afslag medfører dog ikke, at en allerede meddelt tilladelse eller godkendelse bortfalder.

De foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 10, stk. 1 og 2, er ikke til hinder for, at den ansvarlige for et husdyrbrug, som er etableret før 2007, herunder godkendt efter miljøbeskyttelseslovens § 33, eller tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12, kan ansøge kommunalbestyrelsen om en godkendelse efter § 16 a, stk. 1 eller 2, eller en tilladelse efter § 16 b, stk. 1, til etablering af et – eksisterende – husdyrbrug. Dette vil kunne være relevant i tilfælde, hvor ansøgeren ikke aktuelt ønsker at ændre eller udvide sin produktion, men ønsker en godkendelse eller tilladelse efter lovens nye bestemmelser med henblik på at komme over på den foreslåede ordning, herunder stipladsmodellen, og dermed fremadrettet opnå den fleksibilitet, der ligger heri.

I sådanne tilfælde vil kommunalbestyrelsens afgørelse om godkendelse eller tilladelse efter § 16 a, stk. 1 eller 2, eller § 16 b, stk. 1, i princippet alene omfatte det eksisterende husdyrbrug, men produktionsretten m.v. vil blive vurderet og fastlagt ud fra oplysninger om produktionsarealet og i overensstemmelse med stipladsmodellen. Ansøgningen vil som udgangspunkt skulle leve op de samme krav som andre husdyrbrug, der godkendes eller tillades efter § 16 a, stk. 1 og 2, og § 16 b, stk. 1, herunder at ansøger evt. skal fremlægge en miljøkonsekvensrapport til brug for kommunens behandling af ansøgningen m.v. Ansøgningen og kommunens sagsbehandling vil efter omstændighederne kunne tage udgangspunkt i en tidligere meddelt tilladelse eller godkendelse inklusiv miljøredegørelse eller relevante og aktuelle dele heraf. Det vil i disse tilfælde være en forudsætning for meddelelse af en ny godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a, stk. 1 eller 2, eller 16 b, stk. 1, at den gældende godkendelse eller tilladelse efter de tidligere regler samtidig ophæves. Der vil i det hele være tale om et nyt retsgrundlag.

Husdyrbruget vil således skulle overholde de regler og krav, der gælder for etablering af nye husdyrbrug, og retsbeskyttelsesperioden og tidspunktet for evt. regelmæssig revidering m.v. vil skulle regnes fra meddelelsen af den nye godkendelse eller tilladelse. Hvorvidt det vil være en fordel for ansøgeren eller ej at erstatte sit hidtidige retsgrundlag med et nyt, vil afhænge af den konkrete produktion, placeringen i forhold til omgivelserne m.v. Ansøgeren bør derfor på forhånd overveje fordele og ulemper. It-ansøgningssystemet, www.husdyrgodkendelse.dk, vil i den forbindelse kunne understøtte ansøgeren og dennes evt. rådgiver, idet det forinden indsendelse af en ansøgning vil være muligt at foretage beregninger m.v. og dermed undersøge og vurdere, om det konkret er fordelagtigt at søge om en ny godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a, stk. 1 eller 2, eller § 16 b, stk. 1. I øvrigt bør kommunen som forvaltningsmyndighed efter omstændighederne vejlede ansøgeren om retsvirkningerne af en ny godkendelse eller tilladelse, herunder om at det forudsætter ophævelse af tidligere meddelte godkendelser og tilladelser til husdyrbruget.

Kommunalbestyrelsen vil som led i sagsbehandlingen også skulle vurdere, hvorvidt ophævelse af en godkendelse eller tilladelse er mulig ud fra almindelige forvaltningsretlige regler og principper. Hertil kommer også regler om ophør m.v.

Kommunalbestyrelsen og Natur- og Miljøklagenævnet og nu Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet og vil på baggrund af de foreslåede overgangsbestemmelser i en overgangsperiode efter denne lovs ikrafttræden træffe afgørelser efter bestemmelser, som foreslås ændret eller ophævet. For at undgå tvivl foreslås det, at der fastsættes en overgangsbestemmelse, hvorefter afgørelser om husdyrbrug, der er truffet efter de hidtil gældende regler, som udgangspunkt bevarer deres gyldighed. I tilknytning hertil foreslås det også, at overtrædelse af sådanne afgørelser straffes i medfør af de hidtil gældende regler.

Bl.a. den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning indebærer ændringer af husdyrbruglovens bemyndigelsesbestemmelser. Miljø- og Fødevarerministeriet foreslår derfor, at der indsættes en overgangsbestemmelse, som medfører, at regler i de gældende bekendtgørelser forbliver i kraft, indtil de erstattes af nye regler. Det er imidlertid hensigten, at miljø- og fødevarerministeren vil udstede nye bekendtgørelser på husdyrbruglovens område, som i udgangspunktet forventes at træde i kraft samtidig med denne lov, dvs. den 1. august 2017.

Med lovforslaget skilles reguleringen af anlæg og arealer ad, idet reglerne om udbringning af husdyrgødning løftes ud af den konkrete godkendelse eller tilladelse og over i generelle regler.

På denne baggrund foreslås, at alle eksisterende vilkår vedrørende udbringning af husdyrgødning bortfalder den 1. august 2017. I tilknytning til, at § 16, der alene omhandler udbringningsarealer, foreslås ophævet den 1. marts 2017, foreslås det, at kommunalbestyrelsen fra den 1. marts 2017 ikke kan meddele nye godkendelser efter § 16. Tilsvarende foreslås, at påbud og forbud efter lovens kapitel 4 bortfalder den 1. august 2017, i det omfang de vedrører udbringningsarealer.

Indførelsen af en ny godkendelses- og tilladelsesordning indebærer også, at der er behov for overgangsbestemmelser om, hvilke regler verserende sager i 1. instans skal behandles efter. Det foreslås derfor, at de sager, som verserer ved 1. instansen om ansøgning om tilladelse eller godkendelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug efter husdyrbruglovens §§ 10-12, der ikke er færdigbehandlet inden den 1. august 2017, skal færdigbehandles efter de hidtil gældende regler. Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at den mest optimale udnyttelse af kommunalbestyrelsen og ansøgers ressourcer opnås herved.

Den foreslåede bestemmelse betyder således, at de ansøgninger, som er indgivet til kommunalbestyrelsen inden tidspunktet for denne lovs ikrafttræden, skal færdigbehandles af kommunalbestyrelsen efter de hidtil gældende regler. Ansøgninger, som kommunalbestyrelsen modtager den 1. august 2017 eller senere, skal behandles efter reglerne i denne

lov. Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med de nye krav, som vil blive stillet i forhold til ansøgninger efter lovens nye §§ 16 a og 16 b.

Samtidig foreslås det, at kommunerne fra den 1. marts 2017 ikke skal fastsætte vilkår, der vedrører udbringningsarealerne, i sager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i ansøgninger, der ikke er færdigbehandlede den 1. marts 2017. Det gælder også ansøgninger, der modtages i perioden fra den 1. marts til den 31. juli 2017. For en nærmere redegørelse for, hvilke vilkår der anses for at vedrøre udbringningsarealerne, henvises til bemærkningerne til § 10, stk. 6.

Det foreslås endvidere, at kommunalbestyrelsen ikke skal færdigbehandle verserende sager om godkendelse efter § 16, som ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017. Allerede meddelte godkendelser efter § 16 foreslås dog først at bortfalde den 1. august 2017, hvor den nye generelle arealregulering træder i kraft.

Efter kapitel 4 kan tilsynsmyndigheden meddele påbud, hvis et husdyrbrug medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening, eller nedlægge forbud mod fortsat drift, hvis forureningen ikke kan nedbringes. Det er på den baggrund Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der kan være behov for at opretholde muligheden for at meddele forbud eller påbud i fuldt omfang frem til 1. august 2017, hvor den nye arealregulering træder i kraft. Det foreslås på den baggrund, at der også for så vidt angår udbringningsarealer skal kunne meddeles påbud og forbud efter kapitel 4 frem til 1. august 2017.

Miljø- og Fødevareministeriet foreslår endvidere, at der fastsættes bestemmelser, hvoraf det følger, hvilke regler som klager, der er indgivet til Miljø- og Fødevareklagenævnet, skal behandles efter. Ifølge forslaget skal klager over afgørelser om tilladelse eller godkendelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug efter husdyrbrugslovens §§ 10-12 færdigbehandles efter de hidtil gældende regler. Dette forslag skal ligeledes ses i sammenhæng med de nye krav, som vil blive stillet i forhold til ansøgninger efter lovens nye §§ 16 a og 16 b.

Indgivne klager, som Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har færdigbehandlet ved lovens ikrafttræden den 1. august 2017, skal således færdigbehandles efter de hidtil gældende regler. Dette gælder endvidere for klager over de afgørelser, der er truffet af kommunalbestyrelser den 1. august eller senere på baggrund af ansøgninger, der er indgivet inden den 1. august 2017, og som rettidigt indbringes for Miljø- og Fødevareklagenævnet efter denne lovs ikrafttræden.

Den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning indebærer ændringer af husdyrbrugslovens bemyndigelsesbestemmelser. Ændringerne indebærer bl.a., at de bemyndigelser, som ministeren i dag har til at fastsætte regler om anvendelse af husdyrgødning og anden gødning i miljøbeskyttelsesloven, overføres til husdyrbrugloven. Miljø- og Fødevareministeriet foreslår derfor, at der indsættes en overgangsbestemmelse, som medfører, at de gældende bekendtgørelser, som er fastsat i medfør af den hidtil gældende § 7,

stk. 1, nr. 12, i lov om miljøbeskyttelse, forbliver i kraft, indtil de erstattes af nye regler, som fastsættes i medfør af lov om husdyr og anvendelse af gødning m.v.. Det er imidlertid hensigten, at miljø- og fødevareministeren vil udstede nye bekendtgørelser på husdyrbrugslovens område, som i udgangspunktet forventes at træde i kraft samtidig med denne lov, dvs. den 1. august 2017.

Det foreslås endvidere, at vilkår for udbringningsarealer, som er fastsat i godkendelser efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven, bortfalder den 1. august 2017. Der henvises til bemærkningerne til bortfald af vilkår for udbringningsarealer, som er fastsat i tilladelser og godkendelser efter lovens §§ 10-12.

Overgangsbestemmelser som følge af lovforslaget er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 9 og 50, samt §§ 10 og 11, hvortil der henvises.

5.5 Sikring af miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning

5.5.1 Gældende ret

Gødskningsloven har efter lovens § 1 til formål at regulere jordbrugets anvendelse af gødning og fastsætte krav om etablering af plantedække og andre dyrkningsrelaterede tiltag med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof.

Kvælstof, primært i form af nitrat, der udvaskes fra rodzonen på marker og andre arealer, transporteres via dræn og grundvand frem til overfladevandssystemet, dvs. vandløb, søer og vådområder, hvorfra det strømmer videre mod de åbne kyster og fjorde. Belastning af søer og havområder med plantenæringsstoffer, herunder kvælstof, kan medføre øget algevekst (eutrofiering), der gør vandet uklart, så sollys ikke kan trænge ned til vandplanterne på de dybere steder. Desuden kan der opstå iltsvind, fordi bakterier bruger ilt i vandet til at nedbryde de mange alger, når de dør.

Virksomheder har efter gødskningslovens § 2, stk. 2, pligt til at være registreret i Miljø- og Fødevareministeriets Register for Gødningsregnskab, hvis virksomheden drives med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf med en årlig momspligtig omsætning herfra, der overstiger 50.000 kr., og virksomhedens samlede husdyrbesætning overstiger 10 dyreenheder, eller husdyrtætheden overstiger 1,0 dyreenhed pr. ha, eller virksomheden modtager mere end 25 ton husdyrgødning eller anden organisk gødning i planperioden. Efter gødskningslovens § 2, stk. 3, kan virksomheder med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, anmeldes til registrering i Register for Gødningsregnskab, hvis den årlige momspligtige omsætning herfra overstiger 20.000 kr.

Efter gødskningslovens § 5 må forbruget af kvælstof til gødningsformål i planperioden, som opgjort i overensstemmelse med gødningslovens §§ 10-14, i de efter lovens § 2 registrerede virksomheder, ikke overstige virksomhedens samlede kvote for kvælstof i planperioden, som fastlagt efter gødskningslovens §§ 6-8. Planperioden er defineret i gødskningslovens § 4 og omfatter perioden fra den 1. august til

den 31. juli. Overtrædelse af gødskningslovens § 5 er strafbelagt, jf. gødskningslovens § 29, stk. 1, nr. 1.

Virksomhedens samlede kvælstofkvote i planperioden beregnes efter gødskningslovens § 6 som summen af kvoterne for de enkelte marker i virksomheden. For hver enkelt mark beregnes kvoten på grundlag af markens størrelse, afgrøde, forfrugten og afgrødernes kvælstofnorm i det pågældende klimaområde og jordbonitet. Afgrødernes kvælstofnorm fastsættes årligt ved bekendtgørelse i medfør af gødskningslovens § 6, stk. 3, jf. senest bekendtgørelse nr. 1055 af 1. juli 2016 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2016/2017 (gødskningsbekendtgørelsen).

Efter gødskningslovens § 8 kan virksomhedens kvælstofkvote korrigeres, hvis det forventede udbytte for en afgrøde er højere end det for afgrøden fastsatte standardudbytte.

Efter gødskningslovens § 7, stk. 1, 1. pkt., får en virksomhed, der ikke har udlagt efterafgrøder eller anvendt et af alternativerne til udlægning af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af gødskningslovens §§ 18 og 19, reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden. Miljø- og fødevarerministeren er i § 7, stk. 1, 2. pkt., bemyndiget til at fastsætte nærmere regler herom. Endvidere er ministeren i gødskningslovens § 7, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte regler om opgørelse af reduktionen efter stk. 1.

Formålet med bestemmelsen i gødskningslovens § 7 er at sikre miljøeffekten af kravet om udlægning af efterafgrøder fastsat i medfør af gødskningslovens § 18.

Eftergrøder til opfyldelse af efterafgrødekravet fastsat i medfør af gødskningslovens § 18, skal efter § 3 i bekendtgørelse nr. 1056 af 1. juli 2016 om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag (plantedækkebekendtgørelsen), som ændret ved bekendtgørelse nr. 1109 af 17. august 2016 (herefter ændringsbekendtgørelsen), som udgangspunkt senest være etableret ved planperiodens begyndelse den 1. august. Visse arter af efterafgrøder skal senest være etableret den 20. august i den pågældende planperiode, dog i planperioden 2016/2017 senest den 30. august, jf. ændringsbekendtgørelsens § 1, nr. 1.

Bemyndigelsen i gødskningsloven § 7, stk. 1, 2. pkt., og stk. 3, er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 9, stk. 2, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 16. Efter plantedækkebekendtgørelsens § 16 reduceres en virksomheds samlede kvælstofkvote i en planperiode med 93 kg kvælstof pr. manglende ha efterafgrøde, hvis virksomheden udbringer mindre organisk gødning, end hvad der svarer til 0,8 dyreenheder pr. ha harmoniareal. For virksomheder, der udbringer organisk gødning svarende til 0,8 dyreenheder eller derover pr. ha harmoniareal, reduceres den samlede kvælstofkvote i planperioden med 150 kg kvælstof pr. manglende ha efterafgrøde.

Administrationen af reduktionsordningen efter gødskningslovens § 7 er tilrettelagt således, at virksomhedens samlede kvælstofkvote reduceres, når virksomheden udarbejder gødningsplanlægningen for planperioden, jf. gødskningslovens § 21, hvilket finder sted i foråret (21. april) i ka-

lenderåret efter det tidspunkt, hvor efterafgrøderne skulle have været etableret.

Illustration af årshjulet for udlæg af efterafgrøder og gødningsplanlægning for planperioden:

1. august	Planperiodens start Frist for udlægning af efterafgrøder
20. august	Frist for udlægning af visse typer af efterafgrøder
august - oktober	Kontrol af efterafgrødekrav
21. april	Gødningsplanlægning for planperioden Reduktion af kvælstofkvoten ved manglende udlæg af efterafgrøder
31. juli	Planperioden udløber

5.5.2 Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser og forslagets indhold

Formålet med forslaget til § 3, nr. 4, er at sikre den forudsatte miljøeffekt af de efterafgrødearealer, der er ansøgt om tilskud til i den frivillige efterafgrødeordning, som denne opgøres på tidspunktet for ansøgningsfristens udløb henholdsvis den 21. april 2017 og den 21. april 2018.

Det foreslås, jf. lovforslagets § 3, nr. 4, at en virksomhed i medfør af den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 1, får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden ikke har udlagt de arealer med efterafgrøder, der er indgivet ansøgning om nationalt tilskud til senest den 21. april efter den af ministeren fastsatte tilskudsordning i medfør af tekstanmærkning nr. 170 ad 24.23.07 til § 24 på finansloven.

Efter den foreslåede bestemmelse får virksomhederne reduceret den samlede kvote for kvælstof, hvis de ikke har udlagt de efterafgrøder, som de har indgivet ansøgning om senest den 21. april. Fristen er identisk med ansøgningsfristen i den frivillige efterafgrødeordning, som anvender Miljø- og Fødevarerministeriets Fællesskema i forbindelse med ansøgningen, jf. § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1417 af 29. november 2016 om markblok og elektronisk Fællesskema (herefter fællesskemabekendtgørelsen).

Virksomhederne har i medfør af fællesskemabekendtgørelsens § 7, stk. 2, mulighed for at foretage ændringer i Fællesskemaet.

Virksomhedernes eventuelle ændringer i Fællesskema efter den 21. april, hvorved der reduceres i størrelsen af det areal, der ansøges om nationalt tilskud til, vil ikke samtidig reducere omfanget af den reduktion, som vil blive foretaget i virksomhedernes samlede kvote for kvælstof efter den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a. Den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 1, indebærer dermed, at størrelsen af det areal, som virksomheden har ansøgt om tilskud til indtil den 21. april, bliver bindende i forhold til den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, og dermed i forhold til størrelsen på reduktionen i den samlede kvote for kvælstof efter bestemmelsen.

I modsætning til betingelserne i efterafgrødeordningen fastsat i medfør af gødskningslovens § 18, som omtalt ovenfor i pkt. 3.1, er det en betingelse for tilskud efter den frivillige efterafgrødeordning, at efterafgrøderne er stedfaste. Dette betyder, at de skal være udlagt på de arealer i virksomheden, som er angivet i ansøgningen om tilskud. Hvis det i forbindelse med den fysiske kontrol af efterafgrødearealet f.eks. konstateres, at der er etableret efterafgrøder på virksomhedens arealer, men disse arealer ikke er identiske med de arealer, der fremgår af virksomhedens ansøgning i den frivillige efterafgrødeordning, vil betingelserne for den frivillige ordning ikke kunne anses for opfyldt, og vil efter den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 1, indebære en reduktion af virksomhedens kvælstofkvote. Dog vil det ikke føre til en reduktion i virksomhedens kvælstofkvote efter den foreslåede bestemmelse, hvis de frivillige målrettede efterafgrøder er etableret på andre arealer i det samme ID15-område.

Det foreslås endvidere, at miljø- og fødevareministeren i den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 2, 1. pkt., bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om reduktionen efter stk. 1. Det er hensigten, at bemyndigelsen vil blive udnyttet således, at omfanget af reduktionen af virksomhedens kvælstofkvote efter gødskningslovens § 7 a udtrykt i kg kvælstof pr. ha opgøres på baggrund af den samme omregningsfaktor, der er fastsat for reduktionen efter gødskningslovens § 7, jf. senest gødskningsbekendtgørelsens § 9, stk. 2, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 16, som beskrevet ovenfor i pkt. 5.5.1.

Det er hensigten at ensrette administrationen af den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a med den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 7. Som det fremgår ovenfor af pkt. 5.5.1 er administrationen af reduktionsordningen efter gødskningslovens § 7 tilrettelagt således, at virksomhedens samlede kvælstofkvote reduceres, når virksomheden i foråret (21. april) i kalenderåret efter det tidspunkt, hvor efterafgrøderne skulle have været etableret, udarbejder gødningsplanlægningen for planperioden, jf. gødskningslovens § 21, for at virksomheden får mulighed for at tage højde for reduktionen af kvoten i den resterende del af planperioden.

Endeligt foreslås det, at miljø- og fødevareministeren i den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 2, 2. pkt., bemyndiges til i særlige tilfælde at fravige fristen fastsat i stk. 1.

Som det fremgår ovenfor, så er den frist, der fremgår af den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 1, identisk med ansøgningsfristen i den frivillige efterafgrødeordning, som anvender Miljø- og Fødevareministeriets Fællesskema i forbindelse med ansøgningen.

Det er hensigten, at den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 2, 2. pkt., anvendes i de tilfælde, hvor det på grund af nedbrud m.v. i det it-system, der håndterer ansøgninger i Fællesskema, vil være nødvendigt at udskyde ansøgningsfristen.

Det fremgår af artikel 12 i Kommissionens delegerede forordning (EU) Nr. 640/2014 af 11. marts 2014, at hvis den sidste frist for ansøgninger om støtte m.v. falder på en helligdag, en lørdag eller en søndag, anses fristen for at udløbe den første arbejdsdag herefter. Det er hensigten, at den foreslåede bestemmelse i § 7 a, stk. 2, 2. pkt., vil blive anvendt til at sikre parallelitet mellem fristen i § 7 a, stk. 1, og ansøgningsfristen i Fællesskemaet, som i medfør af den citerede forordningsbestemmelse udskydes i 2018, hvor den fastsatte ansøgningsfrist 21. april falder på en lørdag.

Den foreslåede bestemmelse til gødskningslovens § 7 a vil indgå i den danske nitrathandlingsplan og vil dermed være krydsoverensstemmelsesbelagt efter regler om direkte betalinger til landbrugere inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik i EU, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1306/2013 af 17. december 2013, bilag 2, jf. artikel 93, og bilag 1, krav 1.19, i bekendtgørelse nr. 204 af 9. marts 2016 om krydsoverensstemmelse (herefter bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse). Der henvises til pkt. 10 nedenfor.

Illustration af årshjulet for den frivillige efterafgrødeordning og gødningsplanlægning efter gødskningsloven:

1. februar	Åbning for ansøgninger i den frivillige efterafgrødeordning på baggrund af grundvandindsatsbehov på ID15-niveau.
1. marts	Åbning for ansøgninger i ID15-områder med lav og gennemsnitlig retention i kystvandsoplade med et indsatsbehov
22. marts	Åbning for ansøgninger i de resterende ID15-områder i kystvandsoplade med et indsatsbehov.
21. april	Udløb af ansøgningsfristen i den frivillige efterafgrødeordning
1. august	Planperioden efter gødskningsloven starter Frist for udlægning af efterafgrøder
20. august	Frist for udlægning af visse typer af efterafgrøder
august - oktober	Kontrol af efterafgrødekravet
21. april	Gødningsplanlægning for planperioden efter gødskningsloven Reduktion af kvælstofkvoten efter den foreslåede § 7 a
31. juli	Planperioden udløber

6 Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

6.1 Kommunerne

Samlet set forventes lovforslaget at medføre en nettobesparelse for kommunerne, for så vidt angår administrative opgaver. Der vil være administrative besparelser som følge af overførslen af arealdelen fra husdyrgodkendelserne til generelle regler bl.a. administreret via gødningsregnskabet. Kommunerne skal ikke længere forholde sig til anvendelsen af husdyrgødning og anden organisk gødning på arealerne i forbindelse med behandling af godkendelser, tilladelser eller anmeldelser, ligesom der ikke vil være arealvilkår at føre til-

syn med. Ved VVM-godkendelse af nye biogasanlæg vil der også være en administrativ besparelse for kommunerne, idet anvendelsen af afgasset biomasse på arealerne fremover også vil blive reguleret ved generelle regler og derfor ikke skal indgå i den kommunale sagsbehandling. Der vil også være administrative besparelser for kommunerne i forbindelse med håndteringen af affald, som udbringes på landbrugsjord herunder spildevandsslam. Næringsstofpåvirkningen fra det udbragte affald vil blive håndteret i ovenfor omtalte generelle regler. Kommunerne skal dog fortsat modtage anmeldelser og vurdere indholdet af bl.a. tungmetaller og miljøfremmede stoffer.

Med stipladsmodellen vil godkendelser og tilladelser efter lovens nye §§ 16 a og 16 b vedrøre m² produktionsareal frem for antal dyr som i dag. Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at dette også vil lette kommunernes arbejde ift. bl.a. tilsyn og behandling af færre godkendelser, tilladelser eller anmeldelser om produktionsudvidelser m.v. Ift. godkendelser og tilladelser vil der også være administrative besparelser for kommunerne, idet it-understøttelsen af den nye godkendelsesmodel forbedres samtidig med, at der indføres generelle regler, som kan afløse konkrete vurderinger og vilkår i den kommunale sagsbehandling.

En række ændrede opgaver medfører dog, isoleret set, meropgaver for kommunerne. Der vil komme nye tilsynsopgaver i kommunerne som følge af nye generelle regler om teknikkrav ved udbringning af husdyrgødning op til ammoniakfølsom natur, krav om foranstaltninger som skal forebygge erosion af jord, som modtager organisk gødning, ned i vandmiljøet samt særlige krav ved udbringning af smågri-segylle med et højt zinkindhold. Dertil kan der for nogle kommuner være behov for særlig opmærksomhed i forbindelse med indsatsplanlægningen, hvor kommunerne i højere grad i de indsatsplaner, der skal sikre drikkevandet og almene vandforsyninger, skal tage højde for en mulig påvirkning fra husdyrholdet inden for nitratfølsomme indvindingsområder (NFI). Miljø- og Fødevareministeriet vil understøtte kommunerne i at løfte denne supplerende opgave i indsatsplanlægningen på et veldokumenteret grundlag, så lovforslagets intentioner om videreførelse af et uændret beskyttelsesniveau indfries. Det er således ikke hensigten, at kommunerne via indsatsplanerne skal hæve miljøbeskyttelsesniveauet, idet indsatsen fortsat skal være proportional med beskyttelseshensynet.

Endelig vil kommunerne i forbindelse med behandling af ansøgninger om husdyrtilladelser og -godkendelser skulle holde fokus på sagsbehandlingstiderne, bl.a. som følge af implementeringen af kravet om VVM-screening på maksimalt 90 dage i det ændrede VVM-direktiv, idet VVM-screeningen er en integreret del af godkendelses- og tilladelsesordningen.

Lovforslagets § 3 vil ikke have økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunerne.

6.2 Regionerne

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser af betydning for regionerne.

6.3 Staten

Der vil være statslige udgifter til modeludvikling, udarbejdelse af lov- og bekendtgørelsesændringer, implementering og vejledning vedr. adskillelse af arealer og anlæg i miljøgodkendelsen, stipladsmodel, ændrede VVM-krav og den nye godkendelses- og tilladelsesordning samt udarbejdelse af generelle regler. Herudover kommer digital understøttelse af den nye godkendelses- og tilladelsesordning m.v. i it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk og ændring af gødningsregnskabssystemet i forbindelse med en ny generel husdyrarealregulering. Der vil desuden være administrative udgifter i staten til løbende understøttelse, kontrol og håndhævelse af de nye elementer i gødningsregnskaberne. Disse statslige merudgifter er samlet set ca. 56 mio. kr. i 2016-2019 og er finansieret med Fødevare- og landbrugs-pakken. Der vil være varige statslige omkostninger forbundet med reguleringen efter 2019, som endnu ikke er finansieret.

Hertil vil der være statslige merudgifter til kortlægning af oplande til recipienter for fosforbelastning. Omfanget og finansieringen af denne udgift er under nærmere afdækning. Finansieringen vil ske inden for Miljø- og Fødevareministeriets ramme. Her er der ligeledes fundet finansiering til kortlægning af vandområder med behov for skærpet fosforbeskyttelse og værktøjer til vurdering af risiko for fosfortab fra arealerne. Endelig vil der være statslige udgifter forbundet med tilsyn med bilag IV-arter efter habitatdirektivet. Opgaven overgår fra kommunerne til Styrelsen for Vand og Naturforvaltning i forbindelse med overgangen, hvad angår arealdelen, fra konkrete vurderinger i afgørelser i kommunerne til generel regulering.

Der vil være økonomiske og administrative omkostninger for staten med indførelsen af den foreslåede bestemmelse til gødskningslovens § 7 a, jf. lovforslagets § 3, nr. 4. Omkostningerne omfatter tilpasninger i eksisterende kontrolordninger og tilpasning af it-systemer m.v. Omkostningerne forbundet hermed finansieres inden for Miljø- og Fødevareministeriets egen ramme.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Der er ca. 37.000 jordbrugsvirksomheder, der anvender husdyrgødning og/eller handelsgødning på landbrugsarealerne i Danmark. Disse vil være omfattet af ny husdyrarealregulering. Der findes ca. 19.000 husdyrbedrifter, hvoraf ca. 11.000 bedrifter har en størrelse, som gør, at de vil blive omfattet af den nye godkendelses- og tilladelsesordning ifm. ansøgning til kommunen om udvidelser eller ændringer i produktionen m.v.

Samlet set vurderes modellen for ny husdyrregulering at medføre nettogevinst for erhvervet. Der kan være enkelte landbrugsbedrifter, der vil blive påvirket negativt. Det vur-

deres, at omfordelingen af krav og byrder som følge af lovforslaget ikke resulterer i en omkostning på over 100.000 kr. årligt for en enkelt bedrift.

7.1 Driftsøkonomiske konsekvenser

Med stipladsmodellen i den nye anlægsregulering skabes fordele for husdyrbrugene, så de får mulighed for at effektivisere og holde fuld staldudnyttelse uden fornyet anmeldelse, tilladelse eller godkendelse inden for rammerne af dyrevelfærdsreglerne. Dette medfører ifølge beregninger foretaget af Københavns Universitet produktionsmæssige gevinster for slagtesvins- og smågriseproducenter på ca. 8-9 mio. kr. årligt fra 2018 som følge af fuld produktionsudnyttelse i eksisterende stalde. Der henvises til Notat fra IFRO, Københavns Universitet, om konsekvenser ved emissionsbaseret regulering, der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk.

Det er ligeledes af IFRO vurderet, at de driftsøkonomiske konsekvenser for erhvervet ved efterafgrødekravene i en ny husdyrrealregulering forventes at være neutrale for erhvervet som helhed, idet indsatsen vil være på ca. samme niveau som det nuværende i husdyrgodkendelserne og tilladelserne. Der vil dog være en omfordeling af krav mellem bedrifterne. Der henvises til Notat fra IFRO, Københavns Universitet, om driftsøkonomiske konsekvenser ved foreløbige modeller for overførsel af husdyrrealregulering til generel regulering, der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.

IFRO har herudover vurderet, at der vil være sparede transportomkostninger for slagtesvineproducenter og de planteavlere, der tidligere har modtaget mere husdyrgødning fra slagtesvineproducenter, på mellem 8 og 22 mio. kr. i gødningsåret 2017/2018 ifm. fosforloftet i 2017 og det hævede harmonikrav fra 1,4 til 1,7 dyreenheder pr. ha. Besparelsen forventes at reduceres med fosforloftet i 2018 og fremad, da svineproducenterne skal bruge fodertilpasning, og der vil være behov for mere transport for at overholde de lavere fosforlofter. Til gengæld forventer IFRO, at der vil være meromkostninger for andre bedrifter på 4-12 mio. kr. årligt med fosforlofterne i 2017 med en forudsætning om, at der vil være mulighed for at afstå fra at importere samme mængde husdyrgødning som tidligere. Med fosforlofterne i 2020 vil der være bedrifter, der samlet har en omkostning på 6-17 mio. kr. årligt. Fra 2022 er der ikke taget stilling til den præcise udformning af fosforlofterne, men det fremgår af lovforslaget, at beskyttelsesniveauet samlet set skal være på niveau med en fortsættelse af den nuværende regulering. Fra 2025 fremgår det af lovforslaget, at beskyttelsesniveauet skal være lidt højere end ved en fortsættelse af den nuværende regulering. Fra 2025 kan der derfor samlet set være merudgifter for erhvervet. Der er mindre ændringer i fosforlofterne i lovforslaget sammenlignet med forudsætningerne i økonomiberegningerne. Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at disse forskelle ikke har væsentlig betydning i forhold til vurderingen af de samlede omkostninger.

Nye teknikkrav ved udbringning af husdyrgødning tæt på ammoniakfølsom natur forventes at medføre en meromkost-

ning, især for svineproducenter, på ca. 2-5 mio. kr. årligt fra 2017.

Det er vanskeligt at estimere en eventuel merudgift for erhvervet som følge af krav om foranstaltninger i forhold til erosion på arealer, hvor der anvendes organisk gødning. Miljø- og Fødevarerministeriet lægger til grund, at der kun er behov for ganske få tiltag, da driftsherren som udgangspunkt vil være interesseret i at passe på sin landbrugsjord og dermed undgå erosion. En årlig udgift på ca. 0,5 mio. kr. til udlægning af permanent græs er et estimat, der er behæftet med usikkerhed.

Endelig forventer IFRO, at specialiserede smågriseproducenter vil få en meromkostning på ca. 1-2 mio. kr. fra 2017 ift. transport af gylle som følge af nye begrænsninger af zink i smågrise-gylle. Der henvises til Notat fra IFRO, Københavns Universitet, om omkostninger i relation til tiltag der begrænser tilførsel af zink til landbrugsarealer.

Omkostninger til at kompensere husdyrbrug, som pålægges rådighedsindskrænkninger (typisk dyrkningsaftaler) i medfør af kommunernes indsatsplaner for sikring af drikkevandet og almene vandforsyninger ift. udvaskning fra organisk gødning, vil blive finansieret af vandværkerne. Vandværkerne forventes dog at overvælte denne omkostning på forbrugerne (herunder virksomhederne). Omfanget af de øgede omkostninger i forbindelse med rådighedsindskrænkninger er behæftet med stor usikkerhed, men skønnes til 2-4 mio. kr. årligt.

Forslaget til § 3, nr. 4, har i udkast været sendt i præhøring hos Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering (TER). TER har vurderet, at lovforslaget har efterlevelseseffekter for erhvervet. Det er ikke muligt at beregne de samlede konsekvenser, da størrelsen af et eventuelt træk i gødningskvoten ikke kan vurderes på nuværende tidspunkt.

7.2 Administrative lettelser og meropgaver

Erhvervsministeriet er ved at gennemføre en måling af de administrative konsekvenser for erhvervet ved lovforslaget. Det har ikke været muligt på baggrund af lovforslaget at måle de samlede administrative konsekvenser, da en række af de konkrete ændringer til krav vil blive udmøntet i bekendtgørelser. Resultaterne af den del af målingen, der er gennemført, fremgår nedenfor.

Der vurderes at være administrative lettelser for erhvervet på 39,8 mio. kr. årligt ved, at arealdelen i de nuværende godkendelser, tilladelser og anmeldelser bliver adskilt fra anlægsdelen og overført til generelle regler. Derved skal ansøgninger om godkendelser, tilladelser og anmeldelser ikke længere omhandle anvendelsen af husdyrgødning på arealerne, og ændringer i udbringning af husdyrgødning vil kunne ske uden konkret myndighedsbehandling.

Til gengæld vil der være administrative byrder på 42,8 mio. kr. årligt forbundet med, at arealdelen implementeres i den generelle arealregulering, da gødningsregnskaberne og NaturErhvervsstyrelsens øvrige it-systemer bliver udvidet til at håndtere regler for fosforlofter i forbindelse med anvendelse af handelsgødning og husdyrgødning og husdyrefteraf-

grøder ved anvendelse af husdyrgødning. Dette medfører en række yderligere oplysningskrav for erhvervet vedr. fosforregnskab.

I forbindelse med udmøntningen af lovforslaget i bekendtgørelser vil følgende yderligere konsekvenser af lovforslaget være målt af Erhvervsministeriet.

Der forventes at være en besparelse for erhvervet som følge af, at anmeldelser pga. produktionseffektivisering bortfalder med stipladsmodellen, samt at der vil blive mindre behov for fornyede godkendelser m.v.

Forslaget til § 3, nr. 4, har i udkast været sendt i præhøring hos Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering (TER). TER har vurderet, at lovforslaget ikke medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet, idet der med forslaget ikke ændres på de informationsforpligtigelser, som den enkelte bedrift skal efterleve. Ud over de administrative konsekvenser af lovforslaget, der kan måles efter AMVAB-metoden, er der en række yderligere erhvervsøkonomiske gevinster, herunder i forhold til kortere sagsbehandlingstid, jf. pkt. 7.4.

Samlet set vurderes lovforslaget at medføre en administrativ lettelse for erhvervet.

7.3 Brugerbetaling

Ny husdyrarealregulering og den nye godkendelses- og tilladelsesordning bidrager til kortere sagsbehandlingstid i kommunerne og flere typer af ansøgninger og anmeldelser om f.eks. anvendelse af husdyrgødning på arealerne og fulde stalde, som fremover ikke vil være nødvendige. Til gengæld vil nye opgaver i forbindelse med tilsyn trække i den anden retning. Derved kan der ske ændringer i erhvervets brugerbetaling til kommunerne. Omfanget er under nærmere af-dækning.

7.4 Lavere kapitalomkostninger ved kortere sagsbehandlingstid

De kortere sagsbehandlingstider, herunder det nye krav i VVM-direktivet om en sagsbehandlingstid på maks. 90 dage for brug, som er omfattet af VVM-screening men ikke fuld VVM-pligt, vil betyde en gevinst for erhvervet som følge af sparede kapitalomkostninger. Grunden er, at sagsbehandlingstid påfører husdyrbrugene omkostninger i form af et lavere afkast på dele af deres egenkapital, som antages at være bundet, men ikke afkastgivende under sagsbehandlingsperioden. Gevinsten vurderes at være ca. 15 mio. kr. årligt. Desuden kan enkelte husdyrbrug have gevinster som følge af, at deres produktion kan komme hurtigere i gang ved kortere sagsbehandlingstider. Disse er det imidlertid ikke muligt at estimere, da de er stærkt konjunkturafhængige og afhængige af, om sagsbehandlingstiden er den begrænsende faktor i det enkelte projekt.

8 Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Omkostninger til at kompensere husdyrbrug, som pålægges rådighedsindskrænkninger (typisk dyrkningsaftaler) i

medfør af kommunernes indsatsplaner for sikring af drikkevandet og almene vandforsyninger ift. udvaskning fra organisk gødning, vil blive finansieret af vandværkerne. Vandværkerne forventes dog at overvælte denne omkostning på forbrugerne (herunder borgerne). Omfanget af de øgede omkostninger i forbindelse med rådighedsindskrænkninger er behæftet med stor usikkerhed, men skønnes til 2-4 mio. kr. årligt.

9 Miljømæssige konsekvenser

Forslaget til ændring af husdyrbrugloven forventes overordnet set at fastholde miljøbeskyttelsen på samme niveau som i dag. Det er ved miljøvurderingen forudsat, at lovændringen ikke i sig selv vil føre til ændringer i teknologianvendelse eller udbringningspraksis.

9.1 Arealregulering

9.1.1 Klima

Lovændringen forventes ifølge notatet Klimaeffekter af ændret fosforregulering samt ændrede udbringningsregler (2016) fra DCE, Aarhus Universitet, der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk, hverken at give anledning til ændringer i teknikanvendelse, den samlede kvælstofmængde i dansk landbrug, inkl. de tilknyttede tab eller ændringer i jordens kulstofindhold og de tilknyttede CO²-udledninger. Lovforslaget forventes derfor ikke at få nogen effekt i forhold til udledninger af drivhusgasser fra landbrugssektoren.

9.1.2 Kvælstof

Den foreslåede hævelse af harmonikravet for slagtesvin fra 1,4 dyreenheder pr. ha til 170 kg N pr. ha vurderes ikke i sig selv at ville føre til øget kvælstofudledning i et opland, så længe der ikke samlet set udbringes mere husdyrgødning. Miljø- og Fødevarerministeriet har ikke grundlag for at estimere et ændret niveau for antallet af producerede svin i forbindelse med hævelse af harmonikravet, da udviklingen i husdyrproduktionen er påvirket af en lang række andre faktorer end ændringer i reguleringen, herunder bl.a. finansieringsmuligheder, noteringer og markedssituation. Det hævdede harmonikrav vil kun ændre, i hvor høj grad husdyrgødningen bliver spredt i et opland, og kan derved øge udvaskningen visse steder, idet der vil kunne tildeles mere husdyrgødning fra slagtesvin til den enkelte mark, hvilket reducerer behovet for fordeling af husdyrgødningen på flere arealer, f.eks. via gylleaftaler. For de øvrige dyretyper indebærer de foreslåede fosforlofter, at der ikke kommer mere husdyrgødning ud pr. ha end efter de nuværende regler. Ændringen af harmonireglerne kan således ikke vurderes selvstændigt, idet mulighederne for udbringning af husdyrgødning pr. ha fremover primært vil afhænge af de nye fosforlofter. Fosforlofterne og de foreslåede skærpelser over tid vil på samme måde ikke påvirke mængden af husdyrgødning i oplandet, men kan påvirke fordelingen af denne.

I det omfang ændringen vil øge den samlede mængde husdyrgødning i et opland til nitratrelevante habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, vil det blive kompenseret i det nye beskyttelsesniveau, idet stigning i anvendelsen af organisk gødning i et sådan opland vil udløse krav om flere efterafgrøder. En evt. påvirkning af grundvand (drikkevand) inden for nitratrelevante indvindingsområder som følge af hævelsen af harmonikravet skal håndteres via de kommunale indsatsplaner i medfør af vandforsyningsloven.

Herudover foreslås det at erstatte de nuværende husdyrgodkendelsers vilkår til beskyttelse af overfladevand mod kvælstofudvaskning (vilkår om ekstra efterafgrøder, reduceret kvælstofnorm og/eller ændret sædskifte) med generelle krav om efterafgrøder på arealer, hvor der udbringes husdyrgødning og anden organisk gødning. De nye efterafgrødekrav målrettes oplande til nitratrelevante habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor mængden af udbragt organisk gødning er steget siden 2007, og kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne.

DCE, Aarhus Universitet, har i Notat om omfordeling af arealdelen af husdyrgodkendelser i den nuværende regulering og ved forslag til ny husdyrregulering og effekter på kvælstofudledningen (2016), der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk, foretaget beregninger af miljøkonsekvenserne på et tidligere forslag til fordeling af det generelle efterafgrødekrav til begrænsning af merudvaskning af kvælstof fra husdyrgødning, som ikke er opdateret til det seneste forslag til fordeling af efterafgrøder. I dette forslag har der været forudsat færre efterafgrøder til oplande til Natura 2000-områder, der er følsomme overfor nitratudvaskning, hvor der er en stigning i anvendelse af organisk gødning, og tilsvarende flere til kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne.

Miljøkonsekvensvurdering af effekten i forhold til overfladevand viste, at forslaget til fordeling af det generelle efterafgrødekrav i ny husdyrregulering ikke ville give anledning til betydelige ændringer i kvælstofudledningen på landsplan. På hovedvandoplandsniveau ville der ved 1. års indfasning ske en målretning af indsatsen, hvilket ville forårsage merudledning i 8 hovedvandoplande, der har kystvandoplande med indsatsbehov, mens udledningen ville reduceres i andre. Ved fuld implementering af forslag til ny generel husdyrregulering ville 4 hovedvandoplande, der har kystvandoplande med indsatsbehov, opleve en lille merudledning i forhold til effekt af den nuværende regulering.

I forhold til det forslag til fordeling af efterafgrødekrav i ny husdyrregulering, som DCE, Aarhus Universitet, har foretaget miljøkonsekvensberegninger af, er der ændret på fordelingen mellem oplande, således at flere efterafgrøder målrettes oplande til nitratrelevante habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor der er sket en stigning i anvendelsen af organisk gødning siden 2007, og tilsvarende færre efterafgrøder til kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne. Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at der med den ændrede fordeling af husdyrefterafgrøderne vil ske ændringer i 2017 ift. Aarhus Universitets miljøkonsekvensvurdering, herunder primært forskydninger

mellem hovedvandoplandene, som kan betyde en mindre stigning i tilførslen til kystvande, idet antallet af ha efterafgrøder stiger i nogle oplande og falder i andre. Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at stigningen i tilførslen af kvælstof til kystvande ligger inden for det usikkerhedsspænd, der er ved den samlede vurdering, herunder estimerne for antal efterafgrøder, belastningsopgørelsen, år til år variationer, effekt af efterafgrøder m.v. Aarhus Universitet vil ikke forud for fremsættelse af lovforslaget foretage yderligere beregninger af miljøkonsekvenserne i forhold til det nu foreliggende forslag til fordeling af det generelle efterafgrødekrav til begrænsning af merudvaskning af kvælstof fra husdyrgødning.

Miljø- og Fødevareministeriet vurderer endvidere, at efterafgrødemodellen betyder en mindre forskydning i det anvendte baselineskøn for husdyrgodkendelser i 2017-2021. Fra 2018, hvor der vil ske gradvis indfasning af husdyrefterafgrøder målrettet oplande med et kvælstofindsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne, vil effekterne af disse forskydninger reduceres.

Der vil ikke indgå en målretning af efterafgrødeindsatsen mod grundvand i en ny husdyrregulering. Beskyttelsen af grundvand uden for de nitratrelevante indvindingsområder mod merudvaskning af kvælstof fra husdyrgødning vil fremadrettet som i dag udgøres af husdyrgødningsbekendtgørelsens harmoniregler, den indirekte beskyttelse som sker i kraft af de efterafgrøder i husdyrreguleringen, som udlægges målrettet andre beskyttelseshensyn, samt de 4 % pligtige efterafgrøder i medfør af gødskningsloven.

De 4 % pligtige efterafgrøder i medfør af gødskningsloven samt efterafgrøder i husdyrreguleringen, som er målrettet andre hensyn, medvirker også delvist til beskyttelsen af grundvand inden for nitratrelevante indvindingsområder. Det er hensigten, at den målretning, der i dag sker via beskyttelsesniveauet i medfør af husdyrbrugloven, og den evt. lokale merudledning, der muliggøres af hævelsen af harmonireglerne for slagtesvin, skal løftes af de kommunale indsatsplaner via en opdateret indsats inden for rammerne af den eksisterende lovgivning. Miljø- og Fødevareministeriet vil understøtte kommunerne i at løfte denne supplerende opgave i indsatsplanlægningen. Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at der med en opdateret indsats i kommunernes indsatsplaner i tillæg til de efterafgrøder, der udlægges i husdyrreguleringen og efter gødskningsloven, er tilvejebragt et beskyttelsesniveau, hvorefter der ikke er behov for konkrete indgrebsmuligheder i medfør af husdyrbrugloven.

Det har ikke været muligt at kvantificere effekten for grundvandet af en ændret model for placering af efterafgrøder, der foreslås af hensyn til beskyttelsen af overfladevand. Det skyldes, at der i dag ikke foreligger data vedr. placering af efterafgrødeareal på markniveau. Det gælder dog, at det samlede areal med efterafgrøder i en fremtidig regulering vil være på omtrent samme niveau som i dag, hvilket fremgår af Notat fra DCE, Aarhus Universitet, om omfordeling af arealdelen af husdyrgodkendelser i den nuværende regulering og ved forslag til ny husdyrregulering og effekter på kvælstofudledningen (2016), der findes på www.mst.dk.

9.1.3 Fosfor

Med ny husdyrregulering introduceres fosforlofter, som skal gælde fra 2017 og skærpes løbende i perioden frem mod 2025. Forslaget til en ændret fosforregulering omhandler husdyrgødning, afgasset biomasse fra biogasanlæg, spildevandsslam og andre affaldsprodukter, som udbringes direkte på landbrugsjord, og handelsgødning.

Det er centralt i den foreslåede fosforregulering, at der i løbet af perioden 2017-2025 sker en udvikling hen mod en lavere gennemsnitlig maksimal fosfortilførsel i forhold til en fortsættelse af den nuværende regulering. Fra 2018 indføres skærpede lofter i de områder, hvor der allerede er viden om et behov, dvs. i oplande til store søer målsat i vandplanerne, medmindre der ikke er risiko for, at søerne ændrer tilstandsklasse ved evt. øget fosfortab. Med indfasning af fosforlofterne over en 8-årig periode vil der i 2017 være tale om en lempelse samlet set i forhold til nugældende regler. Med de generelle lofter vil det således i 2017-2022 normalt være muligt at udbringe tæt på 170 kg N pr. ha fra slagtesvinegødning selv uden en eventuel fodertilpasning, hvilket giver mulighed for at udnytte det hævde harmonikrav til nærmest fuldt ud. Fra 2020 skærpes fosforkravet for anvendelse af slagtesvinegylle således, at der skal foretages fodertilpasning for at kunne udnytte muligheden for udbringning op til 170 kg N pr ha. Fra 2022 skal der tages nærmere stilling til fosforreguleringen på baggrund af en kortlægning af yderligere behov for skærpede fosforlofter i sårbare områder.

DCE, Aarhus Universitet, vurderer i notatet *Ændret husdyrregulering: Effekter af loft for tilførsel af fosfor med husdyrgødning* (2016), der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk, at indførelsen af fosforlofter for organisk gødning på landsplan kun vil resultere i mindre forskydninger i fosforbalancen. Inden for harmoniarealet sker der imidlertid betydelige forskydninger i fosforbalancen. Indførelse af fosforlofter medfører dels, at de største overskudstilførsler med fosfor – primært fra fjerkræ- og pelsdyrbrug – reduceres. Dels betyder den større omfordeling mellem brugene på længere sigt som følge af indførelse af fosforloft, at også arealet med behov for tilførsel af fosforholdig handelsgødning reduceres. DCE har ikke vurderet betydningen af, at handelsgødning inddrages i fosforreguleringen.

Øget fosforoverskud kan ikke direkte oversættes til en øgning i fosfortabet uden at kende forholdene på den enkelte mark. Imidlertid er det sikkert, at en øgning i nettotilførslen af fosfor alt andet lige vil øge potentialet for tab af fosfor. Desuden vil et øget overskud fremskynde tidspunktet for, hvornår der kan opstå en situation, hvor fosfortabet øges. Selv efter indførelse af fosforlofter kan der forekomme en fosforakkumulering på størstedelen af harmoniarealet, da der i dag forekommer en fosforakkumulering på visse arealer, hvorved bindingskapaciteten i jorden på sigt risikerer at blive opbrugt. Den årlige fosforakkumulering vil dog på størstedelen af harmoniarealet være lille. Stigningstakten i fosforakkumulering vil endvidere være væsentligt nedsat på de arealer, der ved den nuværende regulering har meget store fosforoverskud. Dette betyder ikke, at fosfortabsrisikoen

på disse arealer nedsættes, men at det tager længere tid at opbruge jordens bindingskapacitet for fosfor på disse arealer og dermed reduceres fosfortabsrisikoen fremadrettet. Notat fra DCE, Aarhus Universitet, *Ændret husdyrregulering: Effekter af loft for tilførsel af fosfor med husdyrgødning* (2016), findes på www.mst.dk.

Miljømæssigt har Miljø- og Fødevareministeriet fundet det forsvarligt med den foreslåede 8-årige indfasning af fosforlofterne, fordi fosfor fra udbragt husdyrgødning m.v. ikke straks udvaskes til vandmiljøet, men bindes i pløjelaget og dermed ophobes, og pløjelaget kan derfor på et givet tidspunkt nå til et kritisk mætningsniveau. Der er allerede i dag arealer, hvor pløjelaget har opnået et sådant kritisk mætningspunkt. I sådanne tilfælde kan der ske en øget udvaskning til jordlagene under pløjelaget. Der er fundet stigende fosforindhold i underjorden, men kun i meget begrænset omfang helt ned til normal drænybde på ca. 1 m, jf. Redegørelse for udvikling i landbrugets fosforforbrug, tab og påvirkning af vandmiljøet (2016), rapport fra DCE, Aarhus Universitet, der findes på www.mst.dk. Det afgørende for en bæredygtig fosforregulering er derfor ikke, at der med det samme skabes balance mellem tilførsel og fraførsel af fosfor, men at mængden af udbragt fosfor på sigt bringes ned på et mere bæredygtigt niveau.

9.1.4 Overfladeafstrømning og fosforerosion

Kommunerne kan i medfør af husdyrbrugloven både stille vilkår med det formål at imødegå overfladeafstrømning af husdyrgødning og vilkår med det formål at imødegå erosion af jord, der modtager husdyrgødning, til vandmiljøet.

Vilkår vedrørende overfladeafstrømning præciserer, hvad der skal til for at overholde det generelle forbud mod overfladeafstrømning efter husdyrgødningsbekendtgørelsen. Sådanne vilkår skærper ikke beskyttelsen i forhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle forbud. Det er på denne baggrund vurderingen, at beskyttelsesniveauet kan videreføres uændret ved opretholdelse af forbuddet i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Risikoen for fosforerosion bliver i den nuværende regulering imødegået af vilkår, som fastsættes efter en konkret vurdering i forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug. Da udbringningsarealer udgår af miljøgodkendelserne i den nye regulering, vil erosionsrisikoen fremadrettet blive håndteret i generelle regler, som forpligter driftsherren til at iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning, ikke eroderer til vandmiljøet. I forlængelse heraf giver de foreslåede regler kommunerne mulighed for at påbyde nærmere bestemte foranstaltninger for at imødegå erosion af jord ned i vandmiljøet. Påbuddene kan meddeles, når der konkret ved tilsyn er konstateret jorderosion i modsætning til i dag, hvor kommunen i forbindelse med miljøgodkendelse skal vurdere risikoen for jorderosion. Til gengæld vil muligheden for at påbyde foranstaltninger komme til at gælde for alle arealer, der modtager husdyrgødning og ikke kun dem, der skal have en miljøgodkendelse. Ved påbud har driftsherren pligt til at iværksætte nærmere angiv-

ne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandmiljøet. Kommunerne forpligtes endvidere til at gennemføre et passende antal tilsyn på risikoarealer på tidspunkter med relevante vejrforhold. Evt. vil forpligtelsen til at gennemføre disse specificerede tilsyn indskrænkes til en årrække, men derefter vil kommunerne fortsat være forpligtet til at håndhæve, at påbuddene overholdes og udstede nye påbud, hvis der konstateres nye tilfælde af jorderosion. Administrationspraksis efter de foreslåede regler forventes at have mindst samme effekt på miljøbeskyttelsen som de nuværende regler.

9.1.5 Ammoniak

I dag kan kommunerne efter konkret vurdering stille teknisk krav ved udbringning af husdyrgødning inden for en afstand af 10, 20 eller 100 m fra ammoniakfølsom natur afhængigt af gødningstype. Med lovændringen vil udbringning af organisk gødning blive reguleret via generelle regler, hvorefter det ikke vil være muligt at vurdere behovet for bræmmer individuelt. I ny regulering lægges i stedet op til, at stille krav om en fast zonebredde på 20 m for alle typer af husdyrgødning op til kategori 1-natur og den del af kategori 2-naturområderne, der er højmoser og lobeliesøer. Det skal undersøges nærmere, om der herudover er behov for zoner op til heder og overdrev omfattet af kategori 2. Der vil ikke blive stillet krav om zoner omkring kategori 3-natur. Den ændrede ensartede zonebredde er fastlagt på baggrund af Miljøstyrelsens analyse af seneste viden om ammoniakemission ved udspreddning af forskellige gødningstyper og teknikker, der fremgår af rapporten Emissionsfaktorer til beregning af ammoniakfordampning ved lagring og udbringning af husdyrgødning (DJF Husdyrbrug nr. 84, 2008), der findes på Aarhus Universitets hjemmeside, www.au.dk.

Kravene om zoner vil således gælde for alle arealer fra 2017 i modsætning til de ca. 30 % af arealet, som efter DCEs vurdering, er omfattet af en miljøgodkendelse. DCE har for Miljøstyrelsen foretaget en miljøkonsekvensvurdering af, hvad et forslag om 20 m zoner omkring kategori 1- og 2-natur med krav til udbringningsteknikken vil betyde. Konsekvensen af dette forslag vil, ifølge notatet Miljøkonsekvensvurdering af regulering vedr. ammoniak i foreslået ny husdyrrealregulering (2016) fra DCE, Aarhus Universitet, der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk, være en forbedret beskyttelse af kategori 1- og 2-natur, mens der kan forekomme en forringelse i beskyttelsen af kategori 3-natur i det omfang, at der i dag stilles teknisk krav ved de pågældende områder. For kategori 3-natur og skov er den mest realistiske antagelse dog efter Miljøstyrelsens vurdering, at der i dag ikke i stor udstrækning stilles teknisk krav til kategori 3-natur. Visse ammoniakfølsomme kategori 3-naturtyper har i dag en bræmme på baggrund af en konkret vurdering og dermed vilkår i miljøgodkendelse. For disse områder vil det betyde en forringet beskyttelse. DCE har ikke foretaget en selvstændig vurdering af miljøkonsekvenserne ved ikke at stille krav om teknisk krav i zoner omkring he-

der og overdrev, der er omfattet af kategori 2. Potentielt kan et system, hvor der ikke foretages konkrete vurderinger af naturområderne, betyde en risiko for dårligere beskyttelse af visse områder og tilknyttede sjældne arter, herunder bilag IV arter, uden for Natura 2000-områderne.

Generelt vil den nye regulering sikre zoner med teknisk krav omkring flere sårbare naturområder og dermed mindske ammoniakafsætningen på disse. For de få ammoniakfølsomme kategori 3-naturområder og heder og overdrev omfattet af kategori 2, hvor der efter den nye regulering ikke længere er en zone med udbringningsteknikkrav og derfor risiko for en forringelse af området og tilknyttede bilag IV arter, gælder der fortsat et generelt forbud mod at beskadige eller ødelægge bilag IV arters yngle- og rasteområder og forbud mod tilstandsændringer af naturområderne efter naturbeskyttelseslovens § 29 a og § 3.

9.1.6 Zink

De nye regler vedrørende zink vil mindske ophobningen af zink på husdyrbrug med smågrise og reducere risikoen for tab til vandmiljøet fra disse ejendomme. På husdyrbrug med smågrise er det i dag muligt at udbringe op til ca. 5 kg zink pr. ha, mens andre typer husdyrbrug udbringer op til 1,4 kg zink pr. ha. Med de nye regler vil den maksimale tilførsel blive reduceret til under 3 kg zink pr. ha. Betydningen af dette i forhold til risikoen for jord- og vandmiljø kan ikke kvantificeres yderligere på nuværende tidspunkt. De nye regler afspejler de allerede gældende retningslinjer i produktresuméerne for medicinsk zink.

9.2 Anlægsregulering

I en ny anlægsregulering beregnes emissioner af ammoniak og lugt på baggrund af produktionsarealer og gødningsoverflader. Dette er et udtryk for bedste faglige viden. De beskyttelsesniveauer, der i dag gælder for ammoniak- og lugtemission, er derfor omregnet, så de kan relateres til produktionsarealets størrelse. Dette vil medføre en forskydning mellem dyretyper i forhold til, hvordan kravene rammer i dag, mens miljøbeskyttelsen samlet set vil være på samme niveau som i dag.

De centrale miljøkrav i den nye regulering vil være sammenlignelige med de nuværende, men der foretages en række administrative forenklinger. Forenklingerne vurderes ikke at få afgørende miljømæssig betydning ud fra den faglige forståelse, at det ikke er gødningsmængden, men størrelsen af produktionsarealet, der er afgørende for emissionen. Forslaget, for så vidt angår revurdering, vil dog betyde, at en række husdyrbrug, der i dag er omfattet af krav om revurdering, fremadrettet ikke vil være omfattet af dette krav. I dag er alle husdyrbrug, der er godkendt efter den gældende lovs §§ 11 eller 12, omfattet af revurderingspligten, mens det efter forslaget alene vil være de husdyrbrug, der er omfattet af IE-direktivet, og dermed godkendelsespligtige efter lovens nye § 16 a, stk. 2 og 4, der skal revurderes. Det må forventes at påvirke miljøbelastningen i nogen grad, at der således vil være færre husdyrbrug, der revurderes.

Som følge af stipladsmodellens mulighed for effektivisering uden fornyet godkendelse, tilladelse eller anmeldelse, er der mulighed for en stigning i antallet af smågrise og slagtesvin. Da stigningen ikke vil medføre en ændring i produktionsarealet, vil den ikke få betydning for udledningen af ammoniak og lugt, men vil medføre en mindre stigning i udledningen af klimagasser. Den forventede stigning vurderes af IFRO til at udgøre ca. 0,05 % af den samlede klimagasudledning fra landbrugssektoren, jf. Notat fra IFRO, Københavns Universitet, om konsekvenser ved emissionsbaseret regulering, der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk. Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund, at forøgelsen er af underordnet betydning i forhold til miljøpåvirkning.

9.3 Sikring af miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning

Den foreslåede ændring i lovforslagets § 3, nr. 4, bidrager til at hindre stigning af nitratindholdet i overfladevand og grundvand ved at sikre miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning.

Der er afsat 187 mio. kr. i 2017-2018 til den frivillige ordning svarende til et udlæg af i alt ca. 265.000 ha efterafgrøder med en forventet samlet kvælstofreduktion på ca. 2.600 tons.

10 Forholdet til EU-retten

Lovforslaget bidrager til gennemførelsen af en række EU-direktiver, jf. lovforslagets pkt. 4 vedrørende de overordnede EU-retlige bindinger.

Med forslaget adskilles anlægsreguleringen fra reguleringen af husdyrgødningsanvendelsen på arealerne. Anlægsreguleringen vil blive baseret på stipladsmodellen. Den nye anlægsregulering er nærmere omtalt i pkt. 5.3, hvortil der henvises. Indledningsvis bemærkes generelt, at der sker en mindre forskydning i forhold til implementeringen, når reguleringen baseres på generelle regler i stedet for konkrete vurderinger. Det er efter VVM-direktivet kun muligt at afløse den konkrete vurdering, såfremt der med de generelle regler etableres et beskyttelsesniveau, som udelukker en væsentlig påvirkning af natur- og vandområder, som er omfattet af habitat-, fuglebeskyttelses-, vandramme-, grundvands-, drikkevands- og havstrategidirektiverne. Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at det med skiftet fra en konkret tilladelsesordning, der i dag er omfattet af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, til generelle regler, er nødvendigt at fastsætte generelle afskæringskriterier, der sikrer, at der ikke efter overgangen fra konkrete tilladelser til generel regulering sker en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder, ligesom hensynet til yngle- eller rasteområder for arter på habitatdirektivets bilag IV skal varetages.

Det kan ikke udelukkes, at EU-Domstolen vil kunne nå frem til, at implementeringen af de nævnte direktiver ikke er fuldt ud tilstrækkelig, idet der sker en tidsmæssig forskydning af implementeringen på grund af indfasningen af den nye regulering, herunder virkningen af de fastsatte indsatser.

Hvad angår de seneste ændringer af VVM-direktivet fra 2014 bemærkes, at disse som udgangspunkt implementeres ved lov nr. 425 af 18. maj 2016 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Af lovens § 4, stk. 3, fremgår dog, at loven ikke gælder for konkrete projekter omfattet af anden lovgivning, der implementer VVM-direktivet. Ved lov nr. 427 af 18. maj 2016 om ændring af bl.a. husdyrbrugloven blev lovens § 4 a indarbejdet, hvoraf det følger, at lov nr. 425 ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, der er omfattet af husdyrbrugloven eller regler udstedt i medfør heraf. Det betyder, at ændringerne i VVM-direktivet implementeres med nærværende lovforslag for så vidt angår anlæg til intensiv husdyravl omfattet af direktivet bilag I og II. Der indføres ikke danske særregler i forbindelse med implementeringen.

Derudover videreføres implementeringen af de eksisterende direktiver på området med visse justeringer, se herom nedenfor pkt. 10.1 og 10.2.

10.1 Arealregulering

Ved omlægningen af reguleringen af udbringning af husdyrgødning til i fuldt omfang at følge af generelle regler skal to forskellige typer af EU-retlige forpligtigelser iagttages. For det første skal reglerne bidrage til opfyldelsen af de miljømål, der er fastsat i vandramme-, habitat-, nitrat- og havstrategidirektivet. For det andet skal reguleringen som nævnt ovenfor kunne tjene til afløsning af de processuelle krav om konkrete vurderinger, der er indeholdt i VVM-direktivet og habitatdirektivet, ved at udgøre en tilstrækkelig god miljøbeskyttelse til, at væsentlige påvirkninger på natur- og vandområder, som er omfattet af habitat-, fuglebeskyttelses-, vandramme-, grundvands-, drikkevands- og havstrategidirektiverne, kan udelukkes.

Som anført under pkt. 4.1 og 4.3 giver både habitat- og VVM-direktivet mulighed for, at medlemsstaterne kan erstatte den konkrete vurdering i forhold til screeningen med generelle regler i form af tærskelværdier eller kriterier, dvs. regler, der på forhånd definerer, hvornår et projekt kan eller ikke kan have væsentlig påvirkning på miljøet.

Med forslaget til ny husdyrregulering sker der et paradigmeskifte, hvor udbringningsarealerne ikke længere indgår i de konkrete tilladelser og godkendelser, men fuldt ud reguleres via generelle regler om udbringning af husdyrgødning på arealer. Som beskrevet under pkt. 4.1 og 4.3 har udbringning af husdyrgødning en så nær sammenhæng med godkendelsen af det VVM-pligtige anlæg, at udbringningen skal omfattes af VVM-vurderingen, ligesom VVM-direktivets projektbegreb også vil medføre, at den nye arealregulering vil blive omfattet af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Der henvises til pkt. 4.3 ovenfor.

De fastsatte tærskelværdier skal sikre, at der ikke sker en væsentlig virkning på miljøet i VVM-direktivets forstand eller en væsentlig påvirkning af miljøet i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3's forstand.

10.1.1 Opfyldelse af miljømål i EU-direktiver

Som beskrevet i pkt. 4 og 5 bidrager husdyrreguleringen til opfyldelse af miljømål i en række EU-direktiver, herunder vandrammedirektivets krav om god tilstand i grundvand og overfladevand, havstrategidirektivets mål om god miljøtilstand og habitatdirektivets overordnede mål om gunstig bevaringsstatus. Lov om vandplanlægning tilvejebringer den overordnede retlige ramme for implementeringen af vandrammedirektivet, og staten udarbejder i medfør af denne lov vandområdeplaner, der beskriver de omfattede recipienters tilstand og indsatsbehov. Lov om miljømål sætter den overordnede retlige ramme for implementeringen af dele af habitatdirektivet, og staten udarbejder i medfør af denne lov Natura 2000-planer med bindende mål og indsatser.

Fosfor fra gødning kan have en negativ indvirkning på opnåelse af miljømålene i forhold til overfladevand omfattet af vandramme-, habitat- og havstrategidirektiverne, hvilket nødvendiggør en regulering, der kan imødegå risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at den samlede model, hvor fosforlofterne skærpes over en 8-årig periode, vil medvirke til opfyldelse af direktivforpligtigelserne. Miljø- og fødevarerministeren vil som beskrevet i pkt. 5.2.4.3 frem mod næste generation af vandområde- og Natura 2000-planer gennemføre en forbedret kortlægning m.v. for at afklare, om der behov for en skærpet fosforbeskyttelse af sårbare vandområder. Hertil hører også en kortlægning af oplande til mindre søer, som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, og som ikke indgår i vandområdeplanerne og marint vandmiljø (fjorde m.v.). Regeringen agter på baggrund af den forbedrede kortlægning m.v. at træffe de eventuelle foranstaltninger i relation til fosforbeskyttelsen, som måtte være nødvendige for at kunne opfylde forpligtelserne efter EU-direktiverne (vandramme-, habitat- og VVM-direktiverne).

Som udgangspunkt vil de generelle fosforlofter og et skærpet fosforloft i medfør af § 5 a for søer omfattet af vandplanlægningen både varetage direktivopfyldelsen i forhold til vandrammedirektivet og habitatdirektivet og havstrategidirektivet. Nogle af de kortlagte Natura 2000-søer under 1 ha, der ikke indgår i vandområdeplanerne, vil være omfattet af den ovennævnte forbedrede kortlægning på baggrund af hvilken, der skal tages stilling til, om der eventuelt er behov for at fastsætte skærpede fosforlofter eller andre foranstaltninger for arealer, der afvander til disse søer.

Den beskrevne fosforregulering suppleres af en forpligtelse til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger med henblik på at undgå, at jord, hvor der udbringes organisk gødning, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, eroderer til søer og vandløb.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at de foreslåede regler generelt vil sikre en videreførelse af det nuværende beskyttelsesniveau, og at de vil hindre, at der opstår en øget risiko for forringelse af vandforekomsterne i strid med vandrammedirektivet og habitatdirektivet som følge af erosion. Det er herved lagt til grund, at pligten til at

iværksætte de nødvendige foranstaltninger til at undgå, at jord, der modtager organisk gødning, eroderer ned i vandmiljøet, som udgangspunkt forventes at være tilstrækkeligt til at sikre videreførelsen af beskyttelsesniveauet, og at der vil blive fulgt op med eventuelt nødvendige supplerende påbud.

Det er endvidere Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at videreførelsen af forbuddet mod udbringning på en måde, så der er risiko for afstrømning af gødning til vandmiljøet, udgør den nødvendige og tilstrækkelige implementering af nitratdirektivets bestemmelse herom, eftersom den hidtidige implementering af nitratdirektivet, det vil sige bestemmelsen i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 30, stk. 2, efter forslaget videreføres fuldt ud og udvides til også at omfatte affald til jordbrugsformål.

Kvælstof fra organisk gødning kan have en negativ indvirkning på opnåelse af vandramme-, grundvands-, fuglebeskyttelses- og habitatdirektivets miljømål i forhold til overfladevand og grundvand. I forhold til kvælstof er nitratdirektivets krav om at nedbringe vandforurening forårsaget eller fremkaldt af nitrater, der stammer fra landbruget, og at forebygge yderligere forurening af denne art, desuden relevant.

Det er hensigten på baggrund af lovforslaget at iværksætte en kvælstofregulering i form af efterafgrødekrav på jorder, hvor der anvendes organisk gødning inden for oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor mængden af udbragt organisk gødning er steget siden 2007, og inden for kystvandoplande med et indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne.

De foreslåede husdyrefterafgrøder bidrager til overholdelsen af Danmarks EU-retlige forpligtigelser i henhold til habitatdirektivet, vandrammedirektivet, grundvandsdirektivet, havstrategirammedirektivet og VVM-direktivet ved at neutralisere hele eller dele af den merudvaskning af kvælstof, herunder i form af nitrat, der er forbundet med øget udbringning af husdyrgødning og anden organisk gødning. Derudover vil de foreslåede efterafgrøder bidrage til at forhindre, at yngle- eller rasteområder for de arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, ødelægges eller beskadiges. Efterafgrøderne vil desuden have en effekt i forhold til beskyttelse af drikkevand.

Drikkevandsbeskyttelsen, som Danmark EU-retligt er forpligtet til at tilvejebringe i medfør af drikkevandsdirektivet, foreslås varetaget via de kommunale indsatsplaner i medfør af vandforsyningsloven. Den indsats i forhold til nitratudvaskning fra husdyrbrug, der måtte være påkrævet i nitratfølsomme indvindingsområder, i tillæg til beskyttelsen opnået ved de 4 % pligtige efterafgrøder i medfør af gødsningsloven samt efterafgrøder i husdyrreguleringen, skal ske via en opdateret indsats inden for rammerne af den eksisterende lovgivning. Miljø- og Fødevarerministeriet vil understøtte kommunerne i at løfte denne supplerende opgave i indsatsplanlægningen, hvorefter der vurderes tilvejebragt et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Den kommunale indsatsplanlægning vil også bidrage til beskyttelse af grundvand, der ikke anvendes til drikkevand.

Det foreslås, at husdyrefærafgrøder i medfør af husdyrbrugloven indgår i nitrathandlingsprogrammet som en del af Danmarks opfyldelse af nitratdirektivet. Regler, som indgår i gennemførelsen af nitratdirektivets artikel 4 og 5, vil blive omfattet af krydsoverensstemmelse efter reglerne om direkte betalinger til landbrugere inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik i EU, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1306/2013 af 17. december 2013, bilag 2, jf. artikel 93.

Det bemærkes, at der ikke med dette lovforslag foreslås ændringer i efterafgrødekrav i medfør af gødskningsloven.

De foreslåede regler om teknikkrav til nedbringning af ammoniakemissionerne fra udbragt husdyrgødning i zoner omkring ammoniakfølsom natur bidrager til opfyldelse af habitatdirektivets mål om gunstig bevaringsstatus, idet der udlægges zoner omkring alle områder med ammoniakfølsomme habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget.

Krav om særlige udbringningsteknikker i zoner op til al kategori 1-natur og udvalgte dele af kategori 2-natur vil herudover sikre en ensartet beskyttelse af den særligt ammoniakfølsomme natur også i naturens egenskab af levested for beskyttede plante- og dyrearter, herunder arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Eksisterende konkrete vilkår for en lang række ammoniakfølsomme naturtyper vil herved blive afløst af generelle regler, hvorved alle naturområder i kategori 1-natur og alle eller nærmere afgrænsede naturområder inden for kategori 2-natur vil blive omfattet af teknikkrav, hvor det i dag kun er nogle områder.

Det kan ikke udelukkes, at der er få arealer, der ville have fået et vilkår om beskyttelse af en bilag IV-art efter gældende ret, og som ikke omfattes af et krav om en særlig udbringningsteknik efter den foreslåede model. De væsentligste ammoniakpåvirkninger af ammoniakfølsom natur vil dog fortsat blive håndteret på samme niveau som hidtil i kraft af de foreslåede regler vedrørende ammoniakemissioner fra husdyrbrugets anlæg og videreførelsen af husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om nedfældning eller forsuring på arealer uden afgrøder til høst. Hertil kommer, at de nye generelle regler for beskyttelse af naturtyper i forhold til kvælstof, fosfor, ammoniak og overfladeafstrømning fra husdyrgødning sikrer det samme generelle beskyttelsesniveau som de gældende regler. Endvidere indeholder naturbeskyttelseslovens § 29 a et forbud mod at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter i artikel 12 i habitatdirektivet. Denne bestemmelse kan ifølge sin ordlyd anvendes til at håndhæve de forventeligt få tilfælde, hvor den generelle beskyttelse eventuelt ikke er tilstrækkelig. I lyset heraf er det Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at de påtænkte regler i sammenhæng med det gældende forbud som minimum i samme grad som de nuværende regler vil beskytte bilag IV-arternes yngle- og rasteområder.

10.1.2 Opfyldelse af processuelle krav i EU-direktiver

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at den foreslåede regulering af udbringning af husdyrgødning samlet set er egnet til at udelukke konkrete forringelser og væ-

sentlige påvirkninger på miljøet og dermed afløse behovet for konkrete vurderinger efter VVM-direktivet og habitatdirektivet.

Efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, er det et krav, at et projekt – herunder et projekt vedrørende anvendelse af husdyrgødning – ikke i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter skader et Natura 2000-område. Med forslaget til ny husdyrregulering sker der et paradigmeskifte, hvor udbringningsarealerne ikke længere indgår i de konkrete tilladelser og godkendelser, men fuldt ud reguleres via generelle regler. Der er derfor behov for at fastsætte generelle afskæringskriterier, der sikrer, at der ikke efter overgangen fra konkrete tilladelser til generel regulering sker en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder, ligesom hensynet til yngle- eller rasteområder for arter på habitatdirektivets bilag IV skal varetages. Ministeriet vurderer, at den foreslåede regulering samlet set vil sikre, at de nye regler om udbringning af husdyrgødning ikke kan skade et Natura 2000-område. Miljø- og Fødevarerministeriet har herved lagt vægt på, at der stilles krav om anvendelse af en særlig udbringningsteknik med henblik på at begrænse ammoniakemissionerne fra husdyrgødning i zoner omkring al ammoniakfølsom habitatnatur. Der vil desuden i medfør af bemyndigelsen i § 5 a blive fastsat fosforlofter, der også vil beskytte de Natura 2000-søer, der er overbelastede med fosfor. Videre vil der i medfør af lovens nye § 5 c blive stillet krav om foranstaltninger til at imødegå erosion af jord, der modtager organisk gødning, til vandmiljøet, hvilket også vil beskytte habitatsøer. Endelig vil bemyndigelsen i lovens nye § 5 e blive udnyttet til at stille krav om efterafgrøder til kompensation for en øget mængde anvendt husdyrgødning i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, der er overbelastede med kvælstof.

I forhold til VVM-direktivet er det samlet set Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at de ovenfor beskrevne beskyttelsesniveauer vil medvirke til at sikre tærskelværdier for fosfor, kvælstof og ammoniak på et tilstrækkeligt niveau i forhold til at undgå en væsentlig indvirkning på natur- og vandområder, som er omfattet af habitat-, fuglebeskyttelses-, vandramme-, grundvands-, drikkevands- og havstrategidirektiverne i det omfang, der i en konkret miljøkonsekvensrapport efter VVM-reglerne er henvist til eller forudsat beskyttelsesniveauer i disse direktiver.

Endvidere vurderes de fastsatte beskyttelsesniveauer at udgøre tærskelværdier, der i forhold til VVM-direktivet med tilstrækkelig sikkerhed kan udelukke væsentlig indvirkning på nationalt beskyttet natur, der ikke er omfattet af en beskyttelse efter de øvrige direktiver.

Det kan give anledning til tvivl, om der med lovforslaget og de regler, der vil blive udstedt med hjemmel i de foreslåede bemyndigelsesbestemmelser, fastlægges tærskelværdier, som i alle tilfælde med tilstrækkelig sikkerhed kan udelukke en væsentlig indvirkning på miljøet, som det kræves for at undlade konkrete vurderinger efter VVM-direktivet og habitatdirektivet. Det kan derfor ikke udelukkes, at EU-Domstolen vil kunne nå frem til, at udformningen af de generelle regler ikke opfylder VVM-direktivet og habitatdirektivet og

dermed er i strid med EU-retten, såfremt tærskelværdierne ikke som forventet sikrer mod væsentlige påvirkninger af miljøet i alle situationer.

10.2 Anlægsregulering

Som det fremgår af pkt. 4 knytter anlægsreguleringen an til en række direktiver, herunder VVM-direktivet, habitatdirektivet, IE-direktivet og NEC-direktivet, der sikres overholdt.

Ved lovforslaget videreføres implementeringen af de eksisterende direktiver på området med enkelte justeringer. På en række områder er der med den nye regulering fundet en løsning, der stemmer bedre overens med minimumsforpligtelserne efter direktiverne.

De foreslåede regler går dog i lighed med i dag videre end påkrævet efter EU-retten bl.a. i forhold til visse definitioner, herunder fastholdelse af den matrikulære ejendom som geografisk afgrænsning af et husdyrbrug. Dette sker primært af praktiske og administrative grunde. Det kan på den baggrund ikke udelukkes, at visse husdyrproduktioner vil blive omfattet af husdyrbrugloven, og derved evt. af dele af lovens regler, uanset at der ikke efter EU-reguleringen stilles krav herom.

Endvidere bemærkes, at etablering af store husdyrbrug med en ammoniakemission over 3.500 kg NH₃-N vil blive omfattet af kravet om godkendelse og miljøkonsekvensrapport, selvom de ikke er omfattet af IE-direktivet eller VVM-direktivets bilag I. Dette svarer i vidt omfang til reguleringen i dag.

Ved at medtage andre virksomhedstyper og afgrænsninger af husdyrbrug end de, der fremgår af direktivernes bilag, fraviger ordningen direktiverne. Der er dog ikke herved tale om overimplementering, jf. Justitsministeriets Skrivelse nr. 9719 af 11. juli 2016 om lovtekniske emner pkt. 1, men lovforslaget rejser spørgsmål i relation til regeringens princip om, at den nationale regulering som udgangspunkt ikke bør gå videre end minimumskravene i EU-reguleringen. Reguleringen er valgt ud fra et praktisk og administrativt hensyn til landmanden og kommunen, idet det vurderes at være mest fordelagtigt at fastholde VVM-pligt, herunder for store kvægbrug og minkfarme. Dette skyldes, at tærsklen for VVM-pligt sættes på samme ammoniakemissionsniveau, som gælder for bilag I-brugene, der er obligatorisk VVM-pligtige, ud fra en antagelse om, at dette niveau netop er udtryk for, hvad der må betragtes som væsentlig påvirkning, hvilket indgår i den VVM-screening, som disse husdyrbrug under alle omstændigheder skal igennem. Herved undgås, at de ikke først vil skulle igennem en konkret screening, for så derefter med alt overvejende sandsynlighed at skulle igennem fuld VVM-procedure. For landmanden ville dette i praksis betyde, at der først er pågæet op til 90 dage med VVM-screeningen, og såfremt der – forventeligt – udløses en VVM-pligt, vil der gå yderligere 6 måneder (svarende til den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for VVM-pligtige husdyrbrug), før godkendelsen foreligger. I modsætning til den situation, hvor sagen starter som en godkendelsessag

(inklusiv VVM-procedure), hvor der alene pågår 6 måneder alt i alt. Der vurderes således ikke at være bebyrdende erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet forbundet med denne implementering.

På følgende områder har erhvervet derudover i forskellige sammenhænge gjort gældende, at den eksisterende regulering, der videreføres med lovforslaget, går videre end minimumskravene i direktiverne:

Der føres tilsyn med husdyrbrug, der ikke er omfattet af IE-direktivet.

Hertil bemærkes, at Virksomhedsudvalget anbefalede i 2010, at den eksisterende tilsynsmodel med faste tilsynsfrekvenser blev ændret til et system, hvor der i højere grad bliver ført flere tilsyn med virksomheder og husdyrbrug, som udgør en risiko for miljøet, og færre tilsyn med dem, der udgør en mindre risiko.

Der blev i 2013 indført et nyt system samtidig med, at IE-direktivets bestemmelser for tilsyn blev implementeret. Virksomhedsudvalget anbefalede, at der kun blev indført ét system, der gælder for alle virksomheder og husdyrbrug, der er omfattet af regelmæssige tilsyn. Derfor gælder IE-direktivets tilsynsregler også for husdyrbrug. Det bemærkes endvidere, at effektiv håndhævelse af øvrige direktiver på området under alle omstændigheder forudsætter tilsyn med husdyrbrugene. Det vurderes derfor, at der efter direktiverne er behov for et tilsyn svarende til det gældende, og at det vil være hensigtsmæssigt at fastholde ét system.

Husdyrbruglovens BAT-krav rækker videre end efter IE-direktivet.

Hertil bemærkes, at de danske BAT-krav ikke alene tjener til gennemførelse af IE-direktivet, men også til overholdelse af både habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, idet det udgør et nødvendigt virkemiddel til begrænsning af ammoniakudledning til omgivelserne herunder habitatnaturtyper og levesteder for fugle og andre arter. Der er samtidig indbygget et proportionalitetsprincip i ordningen, således at de økonomiske omkostninger skal stå i et rimeligt forhold til miljøeffekten.

Hvis der ikke er regler om BAT, vil der af hensyn til habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet skulle findes andre virkemidler til begrænsning af baggrundsbelastningen med ammoniak.

BAT-kravene i Danmark tjener herved til at kunne oprettholde og udvide en stor husdyrproduktion i områder med mange husdyr, idet der herved samtidig tages de nødvendige hensyn til de målsætninger, der gælder efter direktiverne på området. Det bemærkes også, at BAT-kravene vil være nødvendige for, at Danmark kan overholde NEC-direktivets ammoniakreduktionsmål.

Isoleret set går BAT-reglerne videre end påkrævet efter IE-direktivet, men kravene er nødvendige af hensyn til andre EU-direktiver. Det vurderes derfor nødvendigt og hensigtsmæssigt at videreføre de gældende regler.

Oplysningskrav rækker videre end efter IE-direktivet.

De gældende oplysningskrav fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der svarer til indholdet af VVM-direktivet og IE-direktivet.

De danske oplysningskrav vurderes ikke at række ud over direktivernes, men da der i dag er godkendelsespligt – i visse tilfælde også VVM-pligt – for husdyrbrug, der ikke er omfattet af IE-direktivet eller VVM-direktivets regler om obligatorisk VVM-pligt, jf. ovenfor, er der også flere oplysningskrav for disse husdyrbrug.

For så vidt angår husdyrbrug omfattet af den gældende lovs § 11 lægges der i lovforslaget op til, at de fremover bliver omfattet af et krav om tilladelse i stedet for godkendelsespligt. Oplysningskravene vil blive gennemgået og justeret i overensstemmelse hermed ved udstedelse af kommende bekendtgørelser.

Habitatdirektivet: Inddragelse af belastningen fra hele husdyrbruget og ikke kun belastningen fra ændringen.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 inddrages belastningen fra hele husdyrbruget og ikke kun belastningen fra ændringen (kumulation). Det vurderes, at de danske regler om kumulation er nødvendige for at overholde habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, som kræver, at der sker en vurdering af projektet i sammenhæng med den øvrige belastning, herunder både brugets eksisterende belastning og de øvrige kilder i området. Ved udvidelser og ændringer omfatter det også belastningen fra den eksisterende drift. Det vurderes derfor nødvendigt at videreføre de gældende regler.

Habitatdirektivet: Beskyttelsesniveauet for kategori 2- og 3-natur.

Erhvervet anfører, at niveauet er for strengt. Det eksisterende beskyttelsesniveau sikrer generelt, at der ikke sker væsentlig påvirkning af beskyttede naturområder, dvs. det er fastsat på et niveau, der gør, at der ikke er behov for en konkret screeningsafgørelse. Dette beskyttelsesniveau vurderes således umiddelbart nødvendigt, hvis den konkrete vurdering skal undgås, hvilket er en forudsætning for ny husdyrregulering i Fødevarer- og landbrugspakken. Det vil som led i Naturpakken blive undersøgt nærmere, om der på et senere tidspunkt vil være mulighed for at lempe beskyttelsen, og hvad konsekvenserne heraf vil være.

Habitatdirektivet: Kravet om overholdelse af totaldepositionskravet i forbindelse med revurdering.

Erhvervet anfører, at det er udtryk for overimplementering, at husdyrbrug tæt på kategori 1- eller 2-natur skal overholde totaldepositionskravene ved en revurdering, idet en revurdering ikke er et projekt i habitatdirektivets forstand.

Som det fremgår af pkt. 5.3.3 er det ved den danske implementering af habitatdirektivet valgt at sikre direktivets overholdelse på denne måde, idet direktivet også stiller krav om, at landene træffer foranstaltninger til at undgå forringelser af naturtyper og levesteder omfattet af direktivet. Som det fremgår af pkt. 5.3.3 vil der efter direktivet være behov for anden tilsvarende foranstaltning, hvis ikke kravet fastholdes i revurderingen. Problemstillingen indgår i opfølgningen på Naturpakken, jf. ovenfor.

10.3 Sikring af miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning

Den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, jf. lovforslagets § 3, nr. 4, bidrager til at hindre stigning af nitratinholdet i overfladevand og grundvand ved at sikre miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning, og understøtter dermed den fortsatte opfyldelse af Danmarks EU-retlige forpligtelser i forhold til miljø, natur, overfladevand og grundvand, som fremgår af nitratdirektivet, vandrammedirektivet, grundvandsdirektivet, drikkevandsdirektivet, havstrategirammedirektivet og habitatdirektivet.

Den foreslåede bestemmelse til gødskningslovens § 7 a vil indgå i den danske nitrathandlingsplan udarbejdet i overensstemmelse med nitratdirektivets artikel 5, som en del af foranstaltningen til opfyldelse af nitratdirektivets bilag III, afsnit 1, litra 3), om begrænsning af tilførsel af gødning til jorden.

Som det fremgår ovenfor af pkt. 5.5.1, må virksomhedernes forbrug af kvælstof til gødningsformål, som opgjort i overensstemmelse med gødningslovens §§ 10-14, efter gødskningslovens § 5 ikke overstige virksomhedernes samlede kvote for kvælstof, som fastlagt efter §§ 6-8. Den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, vil indgå som et element i fastsættelsen af virksomhedernes samlede kvote for kvælstof for planperioden.

Foranstaltningen i gødskningslovens § 5 er krydsoverensstemmelsesbelagt efter reglerne om direkte betalinger til landbrugere inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik i EU, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1306/2013 af 17. december 2013, bilag 2, jf. artikel 93, og bilag 1, krav 1.19, i bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse.

11 Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 26. september 2016 til den 24. oktober 2016 været sendt i høring, og et udkast til lovforslagets § 3, nr. 4, har i perioden fra den 9. november 2016 til den 16. november 2016 været sendt i supplerende høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatsamfundet, Agri Nord, Akademiet for de Tekniske Videnskaber, Akadimirådet, Altos A/S, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Asfaltindustrien, AutoBranchen Danmark, Benzinforhandlerne Fælles Repræsentation, Biologforbundet, Bornholms Landbrug, Brancheforeningen for Biogas, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, Brancheforeningen for Genanvendelse af Organiske Restprodukter til Jordbrugsformål, Brancheudvalget for frø, Bryggeriforeningen, Bygge- Anlægs- og Trækartellet, Byggesocietetet, Bæredygtigt Landbrug, Campingrådet, Centralorganisationen for industriansatte i Danmark (CO-Industri), Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU), Centrovic, COOP Danmark A/S, DAKOFA, DAKOFO, DANAK, Danmarks Biavlerforening, Danmarks Farve- og Limindustri, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Danmarks Fiskeri-

forening, Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Landboudom, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Statistik, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Affaldsforening, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Auto-genbrug, Dansk Bilbrancheråd, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri, Dansk Byplanlaboratorium, Dansk Ejendomsæglerforening, Dansk Energi, Dansk Energi branche-forening (DGB), Dansk Erhverv, Dansk Erhvervsfremme, Dansk Fjernvarme, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Gart-neri, Dansk Gasteknisk Center, Dansk Juletræsdyrkerfor-ening, Dansk Kartoffelproducentforening, Dansk Kennel-klub, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Landbrug Syd-havsøerne, Dansk Metal, Dansk Miljøteknologi, Dansk Mo-de og Textil, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Pelsdyr-avlerforening, Dansk Planteværn, Dansk Sejlunion, Dansk Skovforening, Dansk Svineproduktion, Dansk transport og Logistik (DTL), Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA), Danske Advokater, Danske Biavlernes Landsfor-ening, Danske Havne, Danske Juletræer, Danske Kartoffler, Danske Krematoriers Landsforening, Danske Maritime, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Danske Mejeriers Fællesorganisation, Danske Olieberedskaber (FDO), Danske Regioner, Danske Råstoffer, Danske Svineproducenter, Danske Træindustrier, Danske Vandløb, Danske Vandvær-ker, DASU (Dansk Automobil Sports Union), De Danske Skytteforeninger, De Samvirkende Købmænd i Danmark, De Økonomiske Råd, DELTA, Den Danske Dommerfor-ening, Den Danske Dyrlægeforening, Den Danske Landin-spektørforening, Det Danske Fjerkræråd, Det Natur- og Bio-videnskabelige Fakultet (Københavns Universitet), Det Økologiske Råd, DHI, Djursland Landboforening, Dronnin-geavlerforeningen af 1921, DS Håndværk og Industri, DTU Aqua, DTU Miljø, Ejendomsforeningen Danmark, Ekokem A/S (tidligere Kommunekemi A/S), Energi og olieforum, Energinet.dk, Energitilsynet, ErhvervsBiavlernes, Eurofins, Eurolab Danmark, Fagligt Fælles Forbund 3F, Ferskvandsfi-skeriforening, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Finansrådet, FORCE Technology, Foreningen af Biotekno-logiske Industrier i Danmark, Foreningen af danske brønd-borere, Foreningen af Danske Handelsmøller, Foreningen af Danske Revisorer, Foreningen af Danske Varmforzinkere, Foreningen af Lystbådehavne i Danmark, Foreningen af miljø, plan og naturmedarbejdere i det offentlige (Envina), Foreningen af Registrerede Revisorer (fusioneret til FSR), Foreningen af Rådgivende IngeniørerForeningen af Skibs-og bådebyggere i Danmark, Foreningen af Smede- og Ma-skinvirksomheder i Danmark (SMD), Foreningen af special-læger (ex. Embedslægeforeningen), Foreningen af statsauto-

riserede revisorer, Foreningen af Vandværker i Danmark, Foreningen Dansk Møbelindustri, Foreningen Danske Kraft-varmeverker, Foreningen for Biodynamisk Jordbrug, For-eningen for Generamte Naboer til minkfarme (GN), For-eningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark, Frie bønder – Levende Land, Friluftsrådet, Fritidshusejernes Landsforening, Frøsektionen, Fyrværkeribrancheforening, Gefion, Genvindingsindustrien, Glasindustrien (GI), Grafisk Arbejdsgiverforening, Green Network, Greenpeace Dan-mark, GTS (Godkendt Teknologisk Service), Heden og Fjorden, Hedeselskabet, HK-Kommunal Miljøudvalg, Hore-sta, Håndværksrådet, Ingeniørforeningen i Danmark, Inter-national Transport Danmark (ITD), Jysk Landbrugsrådgiv-ning, Kalk & Teglværksforeningen af 1893, Kolding-Her-reds Landbrugsforening, Kommunalteknisk Chefforening, KL , Københavns Universitet - Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet - Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet - Institut for Plante- og Miljøvidenskab, Kødbranchens Fællesråd, Land-bo Limfjord, Landboforening Midtjylland, Landbo Nord, Landbo Syd, Landbo Thy, Landbrug og Fødevarer, Land-brugets Kartoffelfond, Landbrugsrådgivning Syd, Landdi-strikternes Fællesråd, Landsforeningen af Danske Mælke-producenter, Landsforeningen Dansk Fåreavl, Landsforenin-gen for Gylleramte, Landsforeningen Praktisk Økologi, Landsorganisationen i Danmark (LO), Lemvigegnens Land-boforening, LHN, LMO, Lægemedelindustriforeningen, Marine Ingredients Denmark, Mærsk Olie og Gas A/S, Nati-onalt Center for Fødevarer og Jordbrug (Aarhus Universi-tet), Nationalt Center for Miljø og Energi (Aarhus Universi-tet), Natur & Samfund, Natur og Ungdom, NF Plus, NOAH, Nordsøenheden (administrerer Nordsøfonden), Novo Nor-disk, Odsherreds Landboforening, Oil Gas Denmark, Orbi-con, Patriotisk Selskab, Plantning & Landskab, Landsfor-eningen, Plastindustrien i Danmark, Rambøll Danmark, Re-alkreditforeningen, Realkreditrådet, Rederiforeningen af 2010, Danmarks Rederiforening, Rådgivningscenter Nord, Sammenslutningen af danske Erhvervsbiavlere, Sammen-slutningen af Danske Småøer, Sammenslutningen af danske Sortsejere, Science and Technology (Århus Universitet), SEGES, Skov og Landskab, Skovdyrkerne, Spildevandstek-nisk Forening, SPT – Brancheforeningen for sæbe, parfume og teknisk/kemiske artikler, SvineRådgivningen, Sønderjysk Landboforening, Teknologirådet, Teknologisk Institut, Uni-scrap, Verdens Skove, Verdensnaturfonden (WWF), Vest-jysk Landboforening, Visit Denmark, Økologisk Landsfor-ening og Østdansk Landbrugsrådgivning.

12 Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner		Stat:

		<p>56 mio. kr. fra Fødevarer- og landbrugspakken til udvikling, implementering, drift og kontrol i 2016-2019. Efter 2019 er varige udgifter til drift, kontrol m.v. ikke finansieret.</p> <p>Midler til fosfor-kortlægning er under udredning (ikke finansieret).</p> <p>Der vil være økonomiske omkostninger for staten ved lovforslagets § 3, nr. 4, i forbindelse med tilpasning af it-systemer m.v. Omkostningerne forbundet hermed finansieres inden for Miljø- og Fødevarerministeriets egen ramme. Forslaget vil ikke have økonomiske konsekvenser for regioner og kommuner.</p>
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Netto forventes lettelser for kommunerne.	<p>Stat:</p> <p>Merudgifter til drift og kontrol af ny husdyrarealregulering.</p> <p>Mindre merudgifter ifm. tilsyn med bilag IV-arter efter habitatdirektivet.</p> <p>Der vil være administrative omkostninger for staten ved lovforslagets § 3, nr. 4, i forhold til tilpasninger i eksisterende kontrolordninger m.v. Omkostningerne forbundet hermed finansieres inden for Miljø- og Fødevarerministeriets egen ramme. Forslaget vil ikke have administrative konsekvenser for regioner og kommuner.</p>
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	<p>Øvrig efterlevelse:</p> <p>- Direkte besparelser (løbende):</p> <p>Kapitalomkostninger: 15 mio. kr. årligt.</p> <p>Ny fosforregulering: ca. 8-22 mio. kr. årligt med fosforloftet i 2017.</p> <p>Fra 2018 reduceres besparelsen.</p> <p>- Produktionsmuligheder: 8-9 mio. kr. årligt (stipladsmodellen)</p>	<p>Øvrig efterlevelse:</p> <p>- Direkte omkostninger (løbende):</p> <p>Ny fosforregulering: 4-12 mio. kr. årligt med fosforlofterne i 2017 og 6-17 mio. kr. med fosforlofterne i 2020. Evt. samlede meromkostninger på længere sigt.</p> <p>Teknikkrav ift. ammoniak 2-5 mio. kr. årligt.</p> <p>Ny zinkregulering: 1-2 mio. kr. årligt for smågriseproducenter.</p> <p>Forslaget i § 3, nr. 4, har efterlevelseskonsekvenser for erhvervet. Det er ikke muligt at beregne de samlede</p>

		konsekvenser, da størrelsen af et eventuelt træk i gødningskvoten ikke kan vurderes på nuværende tidspunkt.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Netto forventes lettelser for erhvervet	Forslaget i § 3, nr. 4, medfører ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet, idet der med forslaget ikke ændres på de informationsforpligtigelser, som den enkelte bedrift skal efterleve.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	
Miljømæssige konsekvenser	Beskyttelsesniveauet vil overordnet set være uændret. Der er afsat 187 mio. kr. i 2017-2018 til den frivillige efterafgrøde ordning svarende til et udlæg af i alt ca. 265.000 ha efterafgrøder med en forventet samlet kvælstofreduktion på ca. 2.600 ton, jf. lovforslagets § 3, nr. 4.	Færre regelmæssige revurderinger vil dog efter omstændighederne i nogen grad kunne påvirke miljøbelastningen, og der kan ske geografiske forskydninger.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget bidrager til overholdelse af en række EU-regler. Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at regeringens 5 principper for implementering overholdes. Den foreslåede bestemmelse til gødskningslovens § 7 a, jf. lovforslagets § 3, nr. 4, vil indgå i den danske nitrathandlingsplan udarbejdet i overensstemmelse med nitratrektivet artikel 5, som en del af foranstaltningen til opfyldelse af nitratrektivet bilag III, afsnit 1, litra 3, om begrænsning af tilførsel af gødning til jorden, og vil dermed blive krydsoverensstemmelsesbelagt efter regler om direkte betalinger til landbrugere inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik i EU, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1306/2013 af 17. december 2013, bilag 2, jf. artikel 93.	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	Ja	Nej X

*) Erhvervsministeriet er ved at gennemføre en måling af erhvervets administrative konsekvenser, hvor dele af resultaterne fremgår i skemaet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (lovens titel)

Den gældende lovs titel er lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Titlen reflekterer især lovens primære anvendelsesområde, der er husdyrbrug, hvilket omfatter både anlæg og arealer, og de centrale krav om miljøgodkendelse i lovens §§ 11 og 12.

Det foreslås, at lovens titel ændres til lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Ændringen indebærer, at »miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug« erstattes af »husdyrbrug« bl.a. med henblik på, at det er afspejlet i lovens titel, at loven omhandler flere forhold vedrørende husdyrbrug end miljøgodkendelse af husdyrbrug, idet loven i højere grad end i dag vil regulere husdyrbrug gennem en tilladelsesordning, således at det alene er de største husdyrbrug, der efter lovforslaget omfattes af godkendelsespligt.

Ændringen indebærer endvidere, at »anvendelse af gødning« indsættes i lovens titel. Herved afspejler lovens titel, at loven med de foreslåede ændringer også omfatter anvendelse af gødning, herunder udbringning af husdyrgødning på arealerne. Baggrunden herfor er bl.a., at bestemmelser fra miljøbeskyttelsesloven om regulering af anvendelse af såvel organisk som uorganisk gødning overføres fra miljøbeskyttelsesloven til husdyrbrugloven.

Formuleringen »m.v.« dækker bl.a. over, at loven ud over godkendelse og tilladelse af husdyrbrug efter lovens nye §§ 16 a og 16 b også finder anvendelse på husdyranlæg, og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, samt andre forhold forbundet med husdyrhold. Husdyrbrug, husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg forstås i overensstemmelse med de foreslåede definitioner i lovens nye § 3, stk. 1, nr. 1-3, jf. lovforslagets § 1, nr. 6.

Til nr. 2 (fodnoten til lovens titel)

Titlen til den gældende husdyrbruglov indeholder en fodnote om de direktiver, som loven gennemfører.

Med forslaget opdateres fodnoten med de seneste ændringer af direktiv 2011/92/EU (VVM-direktivet), direktiv 2009/147/EU (fuglebeskyttelsesdirektivet), direktiv 2004/35/EF (miljøansvarsdirektivet), direktiv 2000/60/EF (vandrammedirektivet) og direktiv 92/43/EØF (habitatdirektivet), jf. direktiv 2014/52/EU, direktiv 2013/17/EU, direktiv 2013/30/EU og direktiv 2014/101/EU.

Endvidere er direktiv 2001/81/EF (NEC-direktivet) tilføjet fodnoten. Henvisningen til direktivet i fodnoten er ved en forglemmelse ikke blevet indsat tidligere.

Henvisninger til direktivernes titler er ikke medtaget, da noten ellers ville blive for umfangsrig.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4, hvor der er redegjort overordnet for direktiverne. I pkt. 4.1.2 og 4.1.3 er der redegjort for de seneste ændringer af VVM-direktivet og Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser om gennemførelse heraf.

Til nr. 3 (§ 1, stk. 1)

Efter den gældende lovs § 1, stk. 1, skal loven medvirke til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Ifølge bestemmelsens motiver sker der herved en videreførelse af det grundlæggende formål, som blev gennemført i forbindelse med miljøreformen fra 1989-1992, og formålsbestemmelsen afspejler anvendelsesbestemmelsen i den gældende lovs § 2, hvorefter loven finder anvendelse på husdyrbrug og på andre landbrug, hvor der indgås aftale om afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug.

Det foreslås, at anvendelsen af gødning indsættes i lovens § 1, stk. 1, således at det indgår i det overordnede formål, at såvel udviklingen af husdyrproduktionen som anvendelsen af gødning kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for

menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Baggrunden for ændringen er, at arealerne med lovforslaget helt udgår af tilladelses- og godkendelsesordningen i lovens kapitel 3. I stedet erstattes de konkrete vilkår vedrørende udbringning af husdyrgødning, der i dag fastsættes i tilladelser og godkendelser, af generel regulering. Miljø- og Fødevareministeriet har samtidig fundet det hensigtsmæssigt at samle husdyrbruglovens regler om husdyrproduktion med de bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven, der vedrører landbrugets opbevaring og anvendelse af husdyrgødning og anden gødning i husdyrbrugloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 11, der er gennemgået i lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 5.2.

For at intentionen med lovforslaget skal kunne indfris, er det derfor nødvendigt at udvide formålsbestemmelsen i lovens § 1, stk. 1.

Til nr. 4 (§ 1, stk. 2, nr. 1)

Efter den gældende lovs § 1, stk. 2, nr. 1, tilsigtes med loven særligt at forebygge og begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund samt at begrænse lugt-, lys-, støv-, støj-, rystelses-, og fluegener fra husdyrbrug, herunder fra produktion, opbevaring og anvendelse af husdyrgødning m.v.

Efter den gældende lovs § 1, stk. 2, nr. 2, er det herudover et særligt formål med loven at tilvejebringe hygiejnisk begrundede afgørelser af betydning for miljøet og for mennesker. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1960, at bestemmelsen dels er historisk betinget, dels at de hensyn, bestemmelsen tager sigte på, snarere er af sundhedsmæssig (hygiejnisk) karakter end udtryk for egentligt forureningsmæssige hensyn. Det er bl.a. forhold som opbevaring af affaldsprodukter i form af døde dyr m.v., der kan give anledning til uhygiejniske forhold.

Det foreslås, at § 1, stk. 2, nr. 1, ændres således, at der for det første i stedet for »husdyrbrug, herunder produktion, opbevaring og anvendelse af husdyrgødning m.v.«, kommer til at stå »husdyrhold og produktion, opbevaring og anvendelse af husdyrgødning m.v.«

Ændringen er en følge af, at husdyrbrug efter lovforslaget ikke omfatter arealerne, og at det foreslåede anvendelsesområde, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, ikke alene omfatter husdyrbrug men også bedrifter med arealer, der modtager gødning, samt mindre anlæg m.v. Lovens § 1, stk. 2, nr. 1, bør derfor udformes således, at den udover forebyggelse og begrænsning af forurening af luft, vand, jord og undergrund ikke kun omfatter begrænsning af gener fra husdyrbrug, men begrænsning af gener fra husdyrhold og produktion, anvendelse og opbevaring af husdyrgødning m.v.

Det foreslås for det andet, at hensynet til at undgå uhygiejniske forhold indsættes i opregningen i lovens § 1, stk. 2, nr. 1. Den gældende lovs § 1, stk. 2, nr. 2, foreslås samtidig ophævet.

Dermed vil hensynet til at undgå uhygiejniske forhold indgå i sammenhæng med de øvrige forhold, som kan medføre gener for omgivelserne som følge af husdyrhold m.v., og som med loven generelt tilsigtes begrænset, herunder bl.a. lugt- og fluegener. Der tilsigtes ikke med den ændrede affattelse nogen indholdsmæssige ændringer i forhold til den gældende formulering i lovens § 1, stk. 2, nr. 2, herunder i relation til inddragelsen eller vægtningen af hygiejnehensynet i de konkrete afgørelser efter loven.

Til nr. 5 (§ 2)

Den gældende lovs anvendelsesområde er husdyrbrug, jf. § 2, stk. 1, hvilket efter definitionen i lovens § 3, stk. 1, nr. 1, er en ejendom, hvorpå der er et dyrehold af mere end 3 dyreenheder, dyreholdet med tilhørende stalde og lign., gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner og tilhørende arealer.

Den gældende lov finder efter § 2, stk. 2, endvidere anvendelse på andre landbrug, hvor der indgås aftale om afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug. Anvendelsesområdet for miljøreguleringen af husdyrbrug er således ikke kun emissionerne og generne fra husdyrbrugets anlæg og anvendelsen af husdyrgødningen på husdyrbrugets arealer, men efter omstændighederne også emissionerne forbundet med anvendelse af husdyrgødningen på tredjemandsarealer.

Hvis en ejendom har et dyrehold på 3 dyreenheder eller derunder, er der ikke efter den gældende lov tale om et husdyrbrug, og etablering, udvidelse og ændring af sådanne dyrehold med tilhørende stalde m.v. er følgelig ikke omfattet af lovens anvendelsesområde. Dyrehold på 3 dyreenheder og derunder og anvendelse af gødning fra sådanne dyrehold er i dag alene omfattet af miljøbeskyttelseslovens regler, særligt reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og miljøaktivitetsbekendtgørelsen.

Husdyrbrug på op til og med 15 dyreenheder er omfattet af husdyrbrugloven, men er ikke omfattet af krav om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven. Hvis et forhold eller en disposition er omfattet af en tilladelse og godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 10-12 betyder det bl.a., at planlovens landzoneregler ikke finder anvendelse for det pågældende forhold, dvs. bebyggelse, som anvendes til eller til brug for husdyrproduktion, herunder f.eks. maskinlænger og halmlader, er i disse tilfælde reguleret efter husdyrbrugloven og ikke planloven, jf. bemærkningerne til hovedloven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1930 og 1933. Landzonereglerne finder omvendt fuldt ud anvendelse på både husdyrbrug op til tilladelsesgrænsen i husdyrbruglovens § 10 (≤ 15 dyreenheder) og på ejendomme med dyrehold under husdyrbruggrænsen (≤ 3 dyreenheder). Sidstnævnte er, som beskrevet, ikke i dag omfattet af husdyrbrugloven, men reguleret i medfør af miljøbeskyttelsesloven.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen, der i vidt omfang er udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven, regulerer erhvervsmæssige dyrehold. Et erhvervsmæssigt dyrehold er efter bekendtgørelsens § 3, nr. 18, et dyrehold, som i henhold til miljøaktivitetsbekendtgørelsen anses for erhvervsmæssigt.

Et dyrehold på et husdyrbrug, dvs. en ejendom med mere end 3 dyreenheder, vil i alle tilfælde være et erhvervsmæssigt dyrehold efter de gældende regler. Efter husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 35 og 36 skal etablering, udvidelse og ændring af anlæg og etablering, udvidelse og ændring af dyrehold inden for eksisterende anlæg anmeldes til kommunalbestyrelsen med henblik på, at kommunalbestyrelsen påser, at reglerne i bekendtgørelsens §§ 4-24 er overholdt. Bestemmelserne omfatter bl.a. faste afstandskrav og krav til indretning af anlæg og opbevaring af husdyrgødning m.v. Kravene i §§ 4-24 gælder generelt for erhvervsmæssige dyrehold og således også for husdyrbrug uanset størrelse.

Efter § 7 i miljøaktivitetsbekendtgørelsen forstås ved et ikke-erhvervsmæssigt dyrehold et dyrehold svarende til 2 køer med tilhørende kalve, 4 stykker andet kvæg, 4 heste med tilhørende føl, 2 søer med opfedning af maksimum 5 slagtesvin, 10 får med lam eller 10 geder med kid. Herudover kan dyreholdet omfatte 30 høns og 4 voksne hunde med hvalpe under 18 uger. Kommunalbestyrelsen kan desuden ud fra en konkret vurdering afgøre, at et dyrehold må anses for at være erhvervsmæssigt, hvis dyreholdet består af både de først opregnede dyrearter og -typer (kvæg, heste, svin, får, geder) og de sidst opregnede dyrearter (høns og hunde). Kommunalbestyrelsen kan efter miljøaktivitetsbekendtgørelsens § 10 meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger, hvis et ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, tilhørende stalde og lignende samt anlæg m.v. medfører væsentlige gener, forurening eller risiko for forurening. Hvis afhjælpning ikke er mulig, eller hvis påbud ikke efterkommes, kan der nedlægges forbud mod driften m.v.

Der er således overordnet set tre begrebsniveauer i den gældende miljøregulering af husdyrhold, der i et vist omfang er indbyrdes sammenhængende og delvist overlappende: Husdyrbrug, erhvervsmæssigt dyrehold og ikke-erhvervsmæssigt dyrehold.

Husdyrbrugloven regulerer husdyrbrug. Bortset fra husdyrbrug med kødædende pelsdyr, hvor grænsen er sænket til 3 dyreenheder, gælder lovens tilladelses- og godkendelseskrav efter §§ 10-12 kun for husdyrbrug på mere end 15 dyreenheder. Husdyrbrug med op til 15 dyreenheder reguleres hovedsageligt af de faste afstandskrav i lovens §§ 6 og 8 samt de ovenfor beskrevne regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, herunder kravene om anmeldelse af etablering, udvidelse og ændring af anlæg og etablering, udvidelse og ændring af dyrehold inden for eksisterende anlæg.

Den gældende lov indeholder ikke nogen definition af, hvad der forstås ved et husdyr, eller i øvrigt nogen afgrænsning af hvilke dyr, der kan danne grundlag for et husdyrbrug. Af bemærkningerne til lovens § 5 fremgår det, at alle dyrearter som udgangspunkt er omfattet af loven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1962. I en afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet, jf. afgørelse af 28. november 2011 med j.nr. NMK-130-00038, er det på baggrund af definitionen af et husdyrbrug, som i den gældende lov er defineret som en ejendom med et dyrehold på mere end 3 dyreenheder, blevet tillagt en vis betydning, om der er tale om én af de dyrearter eller -typer, der kan omregnes til dyreenhe-

der ved hjælp af en omregningsfaktor i husdyrgødningsbekendtgørelsens bilag 1. Der er fastsat omregningsfaktorer for de mest almindelige produktionsdyr, dvs. kvæg, svin, mink og fjerkræ, men også for en række andre mindre udbredte produktionsdyr, herunder får, geder, heste m.v.

Det forhold, at andre landbrug er omfattet af lovens anvendelsesområde, jf. § 2, stk. 2, betyder ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1961, at sådanne landbrug inddrages ved behandlingen af en godkendelse af husdyrbrug, når der foreligger aftale om udspreddning af husdyrgødning på landbruget, jf. § 16 og § 26, stk. 3 og 4. Gyllebeholdere m.v. på planteavlbrug omfattes desuden af afstandskravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Det foreslås, at anvendelsesbestemmelsen i den gældende lovs § 2 affattes på ny.

Baggrunden herfor er, at det med lovforslaget foreslås, at arealerne udgår af tilladelses- og godkendelsesordningen i lovens kapitel 3, og at reglerne om anvendelse af organisk gødning samles i husdyrbrugloven. Samtidig foreslås en ny godkendelses- og tilladelsesordning i lovens kapitel 3, for så vidt angår anlægsreguleringen, der tager udgangspunkt i stipladsmodellen, hvorefter reguleringen baseres på produktionsareal fremfor dyr og dyreenheder. Som følge heraf foreslås det centrale begreb husdyrbrug også ændret. Et husdyrbrug er efter den foreslåede definition husdyranlæg, der til sammen har et produktionsareal på mere end 100 m², gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre driftsbygninger m.v. til brug for husdyrhold, som ligger på samme ejendom, jf. forslagens § 1, nr. 6.

I relation til snitfladen til planlovens landzoneregler vil det som hidtil være afgørende, om det pågældende forhold er omfattet af krav om godkendelse eller tilladelse efter husdyrbrugloven, herunder omfattet af definitionen af husdyrbrug. Dvs. det afgørende er, om produktionsarealet i husdyranlæggene på ejendommen til sammen overstiger 100 m².

Herudover foreslås det, at husdyrbruglovens anvendelsesområde fremover skal omfatte husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, samt regler om andre forhold forbundet med husdyrhold. Disse forhold reguleres i dag som udgangspunkt i medfør af bemyndigelsesbestemmelser i miljøbeskyttelsesloven. Med lovforslaget er det således hensigten, at reguleringen af miljøpåvirkninger m.v. som følge af forhold forbundet med husdyrhold primært kan ske efter husdyrbrugloven, men ikke i alle tilfælde.

Efter det foreslåede § 2, *stk. 1, 1. pkt.*, finder loven anvendelse på husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre forhold forbundet med husdyrhold.

Med forslaget vil lovens anvendelsesområde efter stk. 1, 1. pkt., således som hidtil navnlig være husdyrbrug. Anvendelsesområdet, for så vidt angår husdyrbrug, ændres dog som følge af den foreslåede nye definition af husdyrbrug, jf. forslagens § 1, nr. 6.

Udover husdyrbrug foreslås det, at anvendelsesområdet efter stk. 1 tillige omfatter husdyranlæg, gødnings- og ensi-

lageopbevaringsanlæg. Det følger af definitionen af husdyranlæg i forslagens § 1, nr. 6, at det er en stald eller anden bygning eller indretning, hvor husdyr i almindelighed opholder sig eller har adgang til, med tilhørende dyrehold, jf. lovens nye § 3, stk. 1, nr. 2. Ved gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg forstås bygning eller anden fast placeret indretning, hvor der opbevares husdyrgødning, ensilage eller lign., jf. lovens nye § 3, stk. 1, nr. 3. Hvis der er tale om et husdyrbrug, vil husdyranlæg og eventuelle gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der indgår heri, allerede af den grund være omfattet af loven. Med den foreslåede udformning af bestemmelsen er det imidlertid hensigten, at også husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg i øvrigt skal være omfattet af lovens anvendelsesområde.

Dette betyder, at lovens anvendelsesområde ikke begrænses til husdyrbrug, men derimod også omfatter de beskrevne anlæg, der ligger på ejendomme, hvor husdyranlæggenes produktionsareal tilsammen ikke overstiger 100 m², og som af den grund ikke er husdyrbrug. Produktionsarealet er i hovedtræk de nærmere fastlagte arealer, hvor husdyrene opholder sig eller har adgang til, jf. den nærmere afgrænsning i bemærkningerne til forslagens § 1, nr. 8, om fastlæggelse af produktionsarealet og lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.3.1.1.2.1 om Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser om stipladsmodellen. Der fastlægges ikke produktionsareal for gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og lign. En gyllebeholder på et planteavlbrug vil således være omfattet af lovens anvendelsesområde, idet der er tale om et gødningsopbevaringsanlæg, men den vil ikke i sig selv være omfattet af krav om tilladelse m.v. efter lovens kapitel 3, da der ikke er noget produktionsareal og dermed heller ikke tale om et husdyrbrug.

Endvidere foreslås det, at lovens anvendelsesområde omfatter »andre forhold forbundet med husdyrhold«. Herved sigtes til eksempelvis oplag af ensilage i wrapballer og lign., markstakke, ludning af halm, folde til udegående dyr m.v., som ikke er omfattet af de foreslåede definitioner af husdyrbrug og anlæg, men som det vil være hensigtsmæssigt at regulere i tilknytning hertil.

Det er som udgangspunkt ikke hensigten med det foreslåede anvendelsesområde i stk. 1, 1. pkt. at ændre indholdsmæssigt på de dyrearter og -typer, som omfattes af lovens anvendelsesområde, og som udgangspunkt vil anvendelsesområdet således ikke være begrænset i forhold til bestemte arter. Anvendelsesområdet tilsigtes dog som hidtil primært at omfatte såkaldte produktionsdyr, der typisk er kendetegnet ved, at de holdes med henblik på produktion af kød, mælk, skind, uld m.v. eller med henblik på avl, opdræt m.v., men formålet med dyreholdet er ikke i sig selv afgørende. F.eks. vil også hestehold, der udelukkende holdes med henblik på ridning, være omfattet af lovens anvendelsesområde. Det vil heller ikke i sig selv være afgørende, om husdyrene holdes som hobby eller som led i erhvervsudøvelse. I konkrete tvivlstilfælde må lovens formål tillægges betydning, ligesom det vil kunne indgå i vurderingen, om der er tale om forhold, som reguleres af anden lovgivning. Akvakultur, f.eks. ferskvandsdambrug, vil fortsat blive reguleret i med-

før af miljøbeskyttelsesloven, ligesom dyr, stalde og gødningsopbevaring på slagterier vil kunne være omfattet af slagteriets miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven.

Anvendelsesområdet er meget bredt, hvorfor det samtidig foreslås, at miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at nærmere bestemte husdyrbrug, anlæg og visse dyrearter kan undtages fra lovens anvendelsesområde, jf. bemærkningerne nedenfor til stk. 5.

Hensyn til dyrevelfærd, veterinærinteresser, fødevarerikkerhed m.v. vil som hidtil skulle varetages og reguleres efter anden lovgivning. Der tilsigtes med lovforslaget ingen ændringer heri.

Den gældende lov indeholder en integreret tilladelses- og godkendelsesordning, der omfatter hensyn, der ellers findes i planlovens landzoneregler og miljøbeskyttelseslovens godkendelsesordning, samtidig med at loven er en del af gennemførelsen af bl.a. VVM-direktivet, IE-direktivet og habitatdirektivet, hvilket betyder, at der er en række væsentlige snitflader til anden lovgivning.

Med § 1 i lov nr. 427 af 18. maj 2016, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg C, der træder i kraft den 16. maj 2017, vil det komme til at fremgå af husdyrbruglovens § 4 a, at projekter eller de dele af projekter, der er omfattet af loven, er undtaget lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Planer og programmer for husdyrbrug er derimod omfattet af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Endvidere ligger det forudsætningsvis i den gældende husdyrbruglov, at planlovens landzoneregler ikke finder anvendelse, i det omfang der er tale om bebyggelse på husdyrbrug omfattet af førstnævnte lovs regler om tilladelse eller godkendelse i §§ 10-12. Opførelse af bebyggelse til brug for husdyrbrug i disse tilfælde, f.eks. stalde, gyllebeholdere, halmlader og fodersiloer reguleres alene af husdyrbrugloven, uanset om de ellers måtte kræve landzonetilladelse efter planloven, jf. også ovenfor i indledningen til stk. 1.

Med forslaget videreføres denne afgrænsning i forhold til planloven, således at opførelse af avls- og driftsbygninger på husdyrbrug, omfattet af den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning i lovens §§ 16 a og 16 b, alene behandles efter husdyrbrugloven. Opførelse af bebyggelse, som ikke vedrører husdyrholdet m.v. samt ændret anvendelse af bebyggelse og ubebyggede arealer og udstykning, vil fortsat blive reguleret af planlovens regler om landzoneadministration, f.eks. ibrugtagen af overflødiggjorte driftsbygninger eller indretning og opførelse af nye boliger m.v.

Planlovens landzoneregler vil desuden – som hidtil – finde anvendelse i det omfang, der er tale om dispositioner, der ikke er omfattet af husdyrbruglovens foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning. Det betyder, at etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, som ikke skal godkendes eller tillades efter lovens nye §§ 16 a og 16 b, vil være omfattet af landzonereglerne i planlovens §§ 35-38. Det gælder f.eks. gyllebeholdere på planteavlbrug eller stalde på ejendomme, hvor produktionsarealet samlet set ikke overstiger 100 m². Så-

danne anlæg omfattes tillige af husdyrbruglovens §§ 6 og 8 om krav til placering, ligesom de bl.a. kan reguleres i medfør af de foreslåede bemyndigelser i lovens kapitel 2.

Med lovforslaget flyttes en del af miljøreguleringen af husdyrhold og gødningsanvendelsen på arealerne fra miljøbeskyttelsesloven til husdyrbrugloven, jf. også lovforslagets § 2. Der vil dog fortsat være mange snitflader i forhold til miljøbeskyttelsesloven og regler fastsat i medfør heraf. Som eksempler kan nævnes, at regler om rottebekæmpelse og affaldsbortskaffelse, der er relevant for virksomhedsdrift generelt, som hidtil vil blive reguleret i medfør af miljøbeskyttelsesloven. Endvidere vil regler om beholderkontrolordningen – også for så vidt angår gyllebeholdere – som hidtil blive fastsat i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 7 a. Derimod vil f.eks. håndtering af fluegener, der særligt er relevant i forhold til husdyrhold, fortsat primært blive reguleret i medfør af husdyrbrugloven.

For det andet fremgår det af stk. 1, 2. pkt., at loven finder anvendelse på arealer, som modtager gødning. Som bestemmelsen er formuleret, omfatter loven som udgangspunkt enhver bedrift med arealer, der modtager gødning, uanset om det er husdyrgødning eller en anden organisk gødning eller handelsgødning. Det er dog hensigten med den foreslåede bemyndigelse i stk. 5 at afgrænse lovens anvendelsesområde således, at visse arealer, der modtager gødning, i mængder under en vis grænse ikke reguleres i medfør af husdyrbrugloven, men efter miljøbeskyttelsesloven. Der henvises til bemærkningerne til stk. 5.

Med lovforslaget lægges der op til, at de nuværende arealvilkår til begrænsning af udvaskning af kvælstof og fosfor i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven erstattes af generelle regler. Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* afgrænses de jordbrugsvirksomheder, der bliver mødt af efterafgrødekrafter i medfør af husdyrbrugloven, til de jordbrugsvirksomheder, der har et efterafgrødegrundareal på 10 ha eller derover. Afgrænsningen af jordbrugsvirksomhederne svarer til de virksomheder, der i medfør af § 3 i gødskningsloven omfattes af denne lovs bestemmelser om efterafgrøder. Da husdyrbruglovens efterafgrødekrafter alene omfatter anvendelsen af organisk gødning og ikke handelsgødning, vil virksomheder, omfattet af gødskningslovens § 3, der alene anvender handelsgødning, imidlertid ikke blive ramt af det materielle efterafgrødekrafter i medfør af husdyrbrugloven.

Det foreslås i *stk. 3*, at lovens regler om fosforregnskab alene skal finde anvendelse på jordbrugsvirksomheder. Forslaget til *stk. 3* afgrænser herved de jordbrugsvirksomheder, der omfattes af pligten til at føre et fosforregnskab på samme vis som de virksomheder, der i medfør af gødskningslovens § 2, *stk. 2*, er forpligtede til at lade sig registrere i Register for Gødningsregnskab, eller som i medfør af gødskningslovens § 2, *stk. 3*, frivilligt har ladet sig registrere i registret. Der henvises til den nye bestemmelse i husdyrbruglovens § 3, *stk. 1*, nr. 5, hvori jordbrugsvirksomhed er defineret som en virksomhed, der er registreret efter § 2 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* afgrænses husdyrbruglovens anvendelsesområde i forhold til gødskningslovens. Det følger således af forslaget til *stk. 4*, at lovens anvendelsesområde begrænses således, at den ikke finder anvendelse for den regulering af jordbrugets anvendelse af gødning, der er omfattet af gødskningsloven.

Bestemmelsen har primært betydning i forhold til at sætte grænser for den kvælstofregulering, der kan iværksættes i medfør af husdyrbrugloven. Forslaget til *stk. 4* indebærer således, at der ikke er hjemmel i den foreslåede bestemmelse i husdyrbruglovens § 5 a eller i loven i øvrigt til at udstede en regulering af jordbrugsvirksomhedernes maksimale kvote for kvælstof i en planperiode, idet dette forhold reguleres af gødskningsloven. Der vil endvidere ikke i medfør af husdyrbrugloven kunne stilles krav om efterafgrøder, der ikke er målrettet arealer med et særligt indsatsbehov.

Bestemmelsen i *stk. 4* er derimod ikke til hinder for, at den eksisterende kvælstofregulering i form af harmonireglerne i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 7, *stk. 1*, nr. 12, videreføres med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i husdyrbruglovens § 5 a. Bestemmelsen er endvidere ikke til hinder for, at miljø- og fødevareministeren med hjemmel i § 5 e iværksætter et efterafgrødekrav, der er målrettet særligt sårbare områder, herunder oplande til Natura 2000-områder med øget anvendelse af organisk gødning og kystvandoplande med et indsatsbehov efter vandplanen.

Efter det foreslåede *stk. 5, 1. pkt.*, bemyndiges miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om, at visse husdyrbrug, anlæg og dyrearter ikke er omfattet af loven.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i et vist omfang indholdsmæssigt den gældende bemyndigelse i lovens § 5, *stk. 1*, hvorefter ministeren kan fastsætte regler om, at visse dyrearter ikke er omfattet af loven. Bestemmelsen i lovens § 5, *stk. 1*, foreslås samtidig ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 10.

Den foreslåede bemyndigelse i *stk. 5, 1. pkt.*, forventes udnyttet til nærmere at afgrænse lovens anvendelsesområde i forhold til visse husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg eller dyrearter. F.eks. vil der kunne fastsættes regler om, at husdyranlæg med bestemte typer af dyrehold, som har en atypisk karakter i forhold til lovens formål, eller som det i øvrigt ikke vil være hensigtsmæssigt at regulere i medfør af loven, reguleres af anden lovgivning. Miljø- og fødevareministeren vil således kunne undtage visse husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg eller dyrearter helt eller delvist.

Det er hensigten, at lovens anvendelsesområde i første omgang afgrænses således, at dyrearter, der ikke tilhører klasserne aves (fugle) og mammalia (pattedyr), undtages fra lovens anvendelsesområde.

Det er desuden hensigten at afgrænse lovens anvendelsesområde svarende til de gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 1, *stk. 5*, hvorefter butikker med almindelig dyrehandel, zoologiske haver, dyreparker, dyrehospitalet, hold af dyr i cirkus, eksportisolationsstalde og dyrehold på politigårde samt forsøgsstalde, der ikke kræver godken-

delse eller tilladelse efter husdyrbrugloven, er undtaget fra bekendtgørelsens regler.

Det er endvidere hensigten, at bemyndigelsen udnyttes til at undtage anlæg til ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, således at disse anlæg som udgangspunkt ikke omfattes af lovens krav, herunder afstandskravene i kapitel 2, men at de i stedet som i dag reguleres i medfør af miljøbeskyttelsesloven, der er generel i forhold husdyrbrugloven. Ikke-erhvervsmæssigt dyrehold er i miljøaktivitetsbekendtgørelsen defineret ved et antal dyr af bestemte arter og typer. Disse angivelser kan ikke direkte oversættes til andre dyrearter og -typer eller til et produktionsareal. Af denne grund, og fordi det foreslåede anvendelsesområde for husdyrbrugloven principielt ikke indeholder nogen undergrænse, vil der være behov for nærmere at afgrænse lovens anvendelsesområde over for anlæg til ikke-erhvervsmæssigt dyrehold. Det er dermed hensigten, at den fremtidige regulering efter husdyrbrugloven, i vidt omfang svarer til grænsen i dag for erhvervsmæssigt dyrehold, samtidig med at reglerne udformes i overensstemmelse med den foreslåede anlægsregulering, herunder stipladsmodellen og den nye godkendelses- og tilladelsesordning, i øvrigt.

Bemyndigelsen i *stk. 5, 2. pkt.*, giver ministeren mulighed for at fastsætte regler om, at anvendelse af gødning i mængder under en vis grænse ikke er omfattet af loven. Det er hensigten – i første omgang – at udnytte bemyndigelsen til at fastsætte regler, hvorefter markarealer, der efter gældende ret reguleres af miljøaktivitetsbekendtgørelsen, fortsat skal reguleres i medfør af miljøbeskyttelsesloven, mens arealer, der efter gældende ret omfattes af husdyrgødningsbekendtgørelsen, som udgangspunkt fortsat skal omfattes af husdyrgødningsbekendtgørelsen, men med hjemmel i husdyrbrugloven.

Den ovenfor skitserede afgrænsning mellem husdyrbrugloven og miljøbeskyttelsesloven indebærer, at husdyrbrugloven for det første skal omfatte arealer, der er tilknyttet jordbrugsvirksomheder, herunder ejede, lejede og forpagtede arealer. Herved omfattes arealer tilknyttet jordbrugsvirksomheder dvs. virksomheder, der er omfattet af registreret efter gødskningslovens § 2, af husdyrbrugloven, uanset om jordbrugsvirksomheden anvender organisk gødning eller ej. Dette har relevans i forhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om anvendelse af handelsgødning. For det andet skal loven omfatte anvendelsen af husdyrgødning, når der på en ejendom anvendes husdyrgødning over en nærmere fastsat mindstegrænse, der i udgangspunktet forventes at blive fastsat på niveau med grænsen for erhvervsmæssigt dyrehold. Herved undtages anvendelsen af husdyrgødning i mindre mængder fra lovens anvendelsesområde som for eksempel en villaejers anvendelse af en mindre mængde hestegødning i sin private have. Der foreslås ikke tilsvarende en mindstegrænse for anvendelsen af organisk gødning, der ikke er husdyrgødning. Dette svarer til gældende ret, hvor bekendtgørelse om affald til jordbrugsformål gælder enhver anvendelse af affald til jordbrugsformål uden nogen nedre grænse.

De regler, der finder anvendelse på arealerne, er først og fremmest de bestemmelser, der i medfør af den foreslåede §

5 a fastsættes i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Det vil sige en videreførelse af husdyrgødningsbekendtgørelsens eksisterende regler om anvendelse af husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, ensilagesaft og restvand og om harmoni mellem mængden af udbragt husdyrgødning og udbringningsarealets størrelse.

Herudover vil også de øvrige regler i det foreslåede kapitel 1 a og regler fastsat i medfør heraf finde anvendelse på arealer, der afgrænses med forslaget til stk. 3. Det drejer sig bl.a. om regler til begrænsning af udvaskning af fosfor og kvælstof til vandmiljøet fra arealer, der har modtaget organisk gødning, om regler med henblik på at imødegå overfladeafstrømning af organisk gødning og erosion af jord, der har modtaget organisk gødning, til vandmiljøet, om zoner med krav til udbringningsteknikken omkring særlige ammoniakfølsomme naturområder og om særlige forholdsregler ved udbringning af gylle fra svin, der er behandlet med medicinsk zink.

Den gødningsanvendelse, der i medfør af stk. 5 ikke reguleres af husdyrbrugloven, omfattes som nævnt i stedet af miljøbeskyttelsesloven, herunder af miljøaktivitetsbekendtgørelsen, der er udstedt i medfør heraf. Det følger af miljøaktivitetsbekendtgørelsens § 12, at kommunalbestyrelsen kan give påbud om, at forurening skal nedbringes, eller at uhygiejniske forhold skal begrænses eller ophøre. Påbud kan endvidere gives over for aktiviteter, som skønnes at indebære en nærliggende risiko for væsentlig forurening eller uhygiejniske forhold. Kan ulemperne, forureningen eller risikoen for forurening ikke afhjælpes, eller overtrædes påbud, kan kommunalbestyrelsen nedlægge de nødvendige forbud mod aktiviteten.

Til nr. 6 (§ 3, stk. 1, nr. 1-6)

De væsentligste ord og begreber, som anvendes i husdyrbrugloven, er defineret i lovens § 3, stk. 1.

Forslaget indebærer, at de gældende definitioner af husdyrbrug, anlæg og arealer ophæves, og at der i stedet indsættes nye definitioner af husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, emission, jordbrugsvirksomhed og planperiode.

Ophævelsen af definitionen af arealer i den gældende lovs § 3, stk. 1, nr. 3, er en konsekvens af, at arealerne udgår af definitionen af husdyrbrug som følge af, at arealer efter lovforslaget udgår af kommunalbestyrelsens godkendelser og tilladelser efter loven.

Efter den gældende lovs § 3, stk. 1, nr. 1, forstås ved et husdyrbrug en ejendom, hvorpå der er et dyrehold med mere end 3 dyreenheder, dyreholdet med tilhørende stalde og lign., gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner og tilhørende arealer.

Husdyrbruget er det helt centrale begreb i den gældende lov, idet størstedelen af lovens bestemmelser og retsvirkninger er knyttet til husdyrbrug, herunder tilladelses- og godkendelsesordningen i §§ 10-12, som omfatter etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug på mere end 15 dyreenheder. Begrebsmæssigt er husdyrbruget og den matrikulære

ejendom sammenfaldende, jf. bemærkningerne til den gældende lovs § 3, stk. 1, nr. 1, jf. Folketidende 2006-07, tillæg A, side 1961, hvoraf det fremgår forudsætningsvist, at ejendomsbegrebet skal forstås i overensstemmelse med udstykningslovens § 2.

Husdyrbruget omfatter dermed i dag de arealer, som indgår i ejendommen, uanset hvor de enkelte jordstykker er beliggende, og hvordan de drives. Efter bemærkningerne skal bortforpagtede arealer dog ikke medtages i en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12. Derimod skal tilforpagtede arealer medtages i tilladelsen eller godkendelsen, jf. bl.a. den gældende lovs § 26, stk. 1.

Det foreslås, at definitionen af husdyrbrug i nr. 1, affattes således, at der ved et husdyrbrug forstås husdyranlæg, der til sammen har et produktionsareal på mere end 100 m², gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre driftsbygninger m.v. til brug for husdyrhold, der ligger på samme ejendom.

Den foreslåede definition indebærer, at det ikke længere er en betingelse for at være et husdyrbrug, at der på ejendommen er mere end 3 dyreenheder. Derimod betyder definitionen, at der kun er tale om et husdyrbrug, hvis der på en ejendom er et produktionsareal på mere end 100 m². Definitionerne af husdyrbrug og husdyranlæg i lovforslagets forstand er indbyrdes sammenhængende. Et eller flere husdyranlæg er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig betingelse for et husdyrbrug. Det er således kun, hvis anlæggene til sammen har mere end 100 m² produktionsareal, at der er tale om et husdyrbrug, uanset dyreholdets størrelse. Der fastlægges ikke produktionsarealer for gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg. Produktionsarealet knytter sig til de arealer, hvor husdyrene opholder sig i almindelighed, og hvor der ligger gødning som følge heraf. Om fastlæggelse af produktionsarealet henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8.

Et produktionsareal på mere end 100 m² kan være fordelt på flere husdyranlæg, f.eks. flere stalde, eller et række permanente læskure m.v. Hvis der på en ejendom er et produktionsareal, der samlet set ikke overstiger 100 m², og produktionsarealet forøges til mere end 100 m², f.eks. ved opførelse af en ny stald, vil der efter definitionen blive etableret et husdyrbrug. Begrebsmæssigt består der altså alene et husdyrbrug, hvis der er mere end 100 m² produktionsareal på ejendommen. Der henvises også til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.1.3.2.

Efter den foreslåede nye bestemmelse i lovens § 16 b, stk. 1, kræver etablering af husdyrbrug, der ikke er omfattet af lovens nye § 16 a, kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse. Der er således sammenfald mellem definitionen af husdyrbrug og tilladelsesgrænsen. Det gør ingen forskel for kravet om tilladelse, om husdyrbruget etableres med et produktionsareal på mere end 100 m² på én gang, eller det etableres ved, at produktionsarealet forøges til mere end 100 m². Hvis et husdyrbrug er etableret, vil en ændring af husdyrbruget kunne bestå i etablering af et husdyranlæg, f.eks. opfø-

relse af en ny stald eller et gødningsopbevaringsanlæg, f.eks. en gyllebeholder.

Efter den foreslåede definition er det fortsat den matrikulære ejendom, dvs. den samlede faste ejendom, jf. udstykningslovens § 2, der udgør rammen om husdyrbruget, således at husdyrbruget omfatter alle de anlæg, og driftsbygninger m.v. til brug for husdyrholdet, der ligger på samme ejendom. Anlæggene vil typisk kunne være stalde, læskure, farehytter, gyllebeholdere, ensilagepladser m.v. Med driftsbygninger til brug for husdyrholdet menes bygninger, der ikke er omfattet af anlægsdefinitionerne, jf. forslaget § 1, nr. 6, f.eks. halmlader, kornsiloer, foderlagre, korntørrerier, pelsrier og maskinhaller, dvs. bygninger, der er forbundet med driften af husdyrholdet, men hvor husdyrene ikke opholder sig eller har adgang til. Med »m.v.« sigtes til de samme forhold som »faste konstruktioner« efter den gældende lovs definition af husdyrbrug, som efter bemærkningerne, jf. Folketidende 2006-07, tillæg A, side 1961, bl.a. omfatter tilkørselsveje, belysning og afskærmende beplantning.

Den foreslåede husdyrbrugsdefinition gennemfører som hidtil såvel IE-direktivets anlægsbegreb som VVM-direktivets projektbegreb, samtidig med, at den omfatter forhold, som ellers ville være omfattet af planlovens landzonebestemmelser. Definitionen er derfor bredere end navnlig IE-direktivets anlægsbegreb.

Den foreslåede definition af husdyrbrug er udformet således, at den umiddelbart kan danne grundlag for den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning i §§ 16 a-16 c. Dette er en videreførelse af systematikken i den gældende lovs §§ 10-13. Det er således som hidtil husdyrbrug, der er det centrale begreb i relation til gennemførelsen af dele af VVM-direktivet og IE-direktivet, idet det er husdyrbrug, der er genstanden for den centrale regulering i loven, herunder kapitel 3.

Efter den gældende lovs § 3, stk. 1, nr. 2, er anlæg defineret som dyreholdet med tilhørende stalde og lign., samt husdyrbrugets gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg.

Forslaget indebærer, at der i stedet indsættes to nye definitioner af anlæg i lovens § 3, stk. 1, nr. 2 og 3, således at der sondres mellem husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg. De foreslåede definitioner indgår dels som delelementer i definitionen af husdyrbrug, jf. lovens nye § 3, stk. 1, nr. 1, dels danner de grundlag for de generelle krav til placering og afstande m.v. i lovens kapitel 2 og generelle krav til indretning og drift, jf. også forslaget § 1, nr. 27.

Ligesom den gældende definition af anlæg, svarer de foreslåede definitioner af anlæg ikke til hverken VVM-direktivets projektbegreb eller til IE-direktivets anlægsbegreb. Baggrunden herfor er, at anlægsdefinitioner også skal danne grundlag for en række regler om krav til placering, indretning m.v. af stalde, møddingspladser, beholdere m.v., jf. også bemærkningerne til den gældende lovs § 3, stk. 1, nr. 2, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1961. Der henvises også til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.1.1, 4.1.2 og 5.1.3.2.

Den foreslåede definition af husdyrbrug dækker IE-direktivets anlægsbegreb og – sammen med den foreslåede generelle regulering af arealerne – VVM-direktivets projektbegreb.

Efter forslaget udgør hver enkelt bygning eller indretning m.v. et anlæg, som hver for sig i nærmere bestemt omfang skal overholde krav til placering og afstande til byzone, naboer, natur m.v. i det omfang, det følger af regler i lovens kaptitel 2 og bestemmelser fastsat i medfør heraf, mens husdyrbruget som sådan – inklusiv det samlede anlæg – er genstand for f.eks. godkendelsespligten efter § 16 a, stk. 2, der bl.a. implementerer IE-direktivets krav om godkendelse af anlæg til intensiv svine- og fjerkræavl.

Det foreslås i nr. 2, at der ved et husdyranlæg forstås en stald eller lign. bygning eller anden indretning, hvor husdyr i almindelighed opholder sig eller har adgang til, med tilhørende dyrehold.

Den foreslåede definition viderefører dele af den gældende definition af anlæg indholds-mæssigt, men ændres i overensstemmelse med den foreslåede regulering, således at fokus flyttes fra selve dyreholdet til det fysiske anlæg, hvor dyrene opholder sig eller har adgang til. Efter definitionen er det således det fysiske anlæg med tilhørende dyrehold, der reguleres, og ikke som i dag selve dyreholdet med tilhørende stalde og lign. Efter definitionen vil husdyranlæg således navnlig være stalde, men også andre bygninger og permanente eller mobile indretninger, hvor husdyrene mere kortvarigt opholder sig eller har adgang til, vil være omfattet, f.eks. udleveringsrum, malkestalde, læskure, mobile stalde, hytter, løbegårde, kalvehytter m.v. Definitionen husdyranlæg er bredere end produktionsarealet. Et husdyranlæg vil således ikke nødvendigvis få fastlagt et produktionsareal, f.eks. fordi der er tale om et ikke fast placeret læskur uden befæstede arealer m.v., jf. også bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 8.

Det foreslås i nr. 3, at der ved gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg forstås en bygning eller fast placeret indretning, hvor der opbevares husdyrgødning, ensilage eller lign. Det vil f.eks. være gyllebeholdere, gyllelaguner, containere med fast gødning, møddinger med fast bund og sidebe-grænsning, ensilagepladser, køresiloer m.v. Opbevaringsanlæg med husdyrgødning tilført op til 25 % affald beregnet på tørstofbasis, afgasset vegetabilsk biomasse, restvand, ensilagesaft m.v. vil også være omfattet. Derimod vil markmøddinger, markstakke, oplag af ensilage i marken eller wrapballer ikke i sig selv være omfattet af den foreslåede definition.

Det foreslås, at begrebet emission defineres i nr. 4.

Emission er i dag defineret i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2, nr. 1. Den gældende lov indeholder derimod ingen definition af emission.

Med lovforslaget indføres en mere emissionsorienteret anlægsregulering. Efter den foreslåede nye bestemmelse i § 16 a, stk. 1, indtræder godkendelsespligten, når ammoniakemissionen fra husdyrbruget overstiger 3.500 kg NH₃-N pr. år. Efter den foreslåede nye bestemmelse i § 27, stk. 2, skal

kommunalbestyrelsen fastsætte vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, hvis det husdyrbrug, der søges om etablering, udvidelse eller ændring af, har en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år.

Bl.a. på den baggrund findes det hensigtsmæssigt, at emissionsbegrebet er defineret i loven i lighed med lovens andre centrale ord og begreber.

Efter forslaget forstås ved emission direkte eller indirekte udledning til luft, vand eller jord af stoffer, rystelser, varme eller støj fra punktkilder eller diffuse kilder på husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageanlæg eller arealer, der modtager gødning.

Den foreslåede definition af emission svarer til definitionen i IE-direktivets artikel 3, nr. 4, bortset fra at direktivets definition omhandler punktkilder eller diffuse kilder »på anlægget«, mens den foreslåede bestemmelse vedrører punktkilder eller diffuse kilder »på husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg eller arealer, der modtager gødning«. Den foreslåede udformning skal ses i sammenhæng med, at anlæg efter de foreslåede definitioner i lovens nye § 3, stk. 1, nr. 1-3, ikke svarer til IE-direktivets anlægsdefinition, men er bredere. Endvidere foreslås det, at det fremgår udtrykkeligt af definitionen, at en emission kan stamme fra et areal, der modtager gødning.

Da definitionen af et husdyrbrug efter lovforslaget ikke omfatter arealerne, men alene anlæg m.v., vil emission fra kilder på udbringningsarealerne ikke skulle medregnes i husdyrbrugets emissioner.

Som følge af at loven ifølge forslaget § 1, nr. 5, også skal omfatte jordbrugets anvendelse af gødning på arealerne foreslås, at det angives i loven, hvad der nærmere forstås ved jordbrugsvirksomhed.

Det foreslås i nr. 5, at en jordbrugsvirksomhed defineres som en virksomhed, jf. gødskningslovens § 2, stk. 2 og 3, der er anmeldt til registrering i det register, som er nævnt i gødskningslovens § 2, stk. 1. Efter forslaget i § 1, nr. 6, dækker husdyrbruglovens begreb »jordbrugsvirksomhed« herefter som udgangspunkt det samme som gødskningslovens begreb »virksomhed«. En »virksomhed« i gødskningsloven er imidlertid ikke nødvendigvis en virksomhed, der anvender gødning, men kan også være en gødningsleverandør. Begrebet »jordbrugsvirksomheder« i husdyrbrugloven dækker alene over de virksomheder, der anvender gødning.

En jordbrugsvirksomhed kan efter den foreslåede definition både være en virksomhed, der er forpligtet til at være registreret i Register for Gødningsregnskab efter gødskningslovens § 2, stk. 2, og en virksomhed, der frivilligt har ladet sig registrere i registret efter § 2, stk. 3. I begge situationer vil jordbrugsvirksomheden blive omfattet af den foreslåede fosforregulering. Har jordbrugsvirksomheden et efterafgrødeareal på mindst 10 ha, vil den desuden blive omfattet af de foreslåede husdyrefterafgrøder. Formålet med at anvende en anden betegnelse i husdyrbrugloven end efter gødskningsloven er således ikke at regulere en anden kreds af pligtsubjekter, men at anvende en betegnelse, der signale-

rer, at det ikke er en hvilken som helst virksomhedstype, der omfattes af reguleringen.

Det foreslås i nr. 6, at der indsættes en definition af begrebet planperioden. Planperioden er defineret i gødskningslovens § 4, og begrebet anvendes i forvejen i den eksisterende husdyrgødningsbekendtgørelse i reglerne vedrørende anvendelse af husdyrgødning m.v. Det foreslås, at der indsættes en definition i husdyrbrugloven, der svarer til gødskningslovens definition. Herefter skal planperioden også i husdyrbrugloven forstås som perioden fra den 1. august til den 31. juli. Tilsvarende gentages gødskningslovens § 4, 2. pkt., i den foreslåede bestemmelse i husdyrbruglovens nye § 3, stk. 1, nr. 6, således at det også af husdyrbrugloven fremgår, at såfremt der dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof efter den 31. juli, men inden den 30. september, og som skal høstes eller afgræsses inden den 31. december, så forlænges planperioden til den 30. september.

Til nr. 7 (§ 3, stk. 1, nr. 7, 2. pkt.)

Husdyrbruglovens gældende definition af den bedste tilgængelige teknik vedrører den måde, hvorpå husdyrbrug konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og nedlægges. Dette omfatter ifølge bemærkningerne til bestemmelsen også udbringning af husdyrgødning jf. Folketingstidende 2011-12, tillæg A, side 55.

Med lovforslagets § 1, nr. 6, foreslås definitionen af husdyrbrug ændret, således at arealerne ikke længere indgår i begrebet. Som konsekvens heraf vil den nuværende definition af den bedste tilgængelige teknik ikke omfatte arealerne.

På denne baggrund foreslås det, at husdyrbruglovens definition på den bedste tilgængelige teknik udvides til også at omfatte, hvad der skal forstås som den bedste tilgængelige teknik i forhold til udbringning af husdyrgødning. Husdyrbruglovens § 3, stk. 1, nr. 4, som bliver til § 3, stk. 1, nr. 7, foreslås således udbygget med, at der i forhold til udbringning af husdyrgødning ved teknik forstås både den anvendte udbringningsteknologi og foranstaltninger i forbindelse med udbringning af husdyrgødning med henblik på at forebygge, og hvor dette ikke er muligt, reducere emissioner af nitrat og fosfor samt spredningen af mikrobielle patogener til jord og vand, og foranstaltninger med henblik på at reducere ammoniakemissionen fra udbragt husdyrgødning. Hensynet til begrænsning af spredning af mikrobielle patogener håndteres via husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Til nr. 8 (§ 3, stk. 3)

Efter den gældende lovs § 3, stk. 1, er et husdyrbrug bl.a. defineret ud fra antal dyreenheder, tilsvarende er grænserne for krav om tilladelse og godkendelse efter den gældende lovs §§ 10-12 baseret på antal dyreenheder.

Med lovforslaget udgår dyreenheder som begreb af loven og i stedet indføres m² produktionsareal eller kg NH₃-N, som bl.a. beregnes pr. m² produktionsareal, som grundlag for reguleringen.

Det foreslås derfor, at der i lovens § 3 indsættes et nyt stk. 3, hvorefter miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, hvad der i loven forstås ved et produktionsareal, og hvordan dette nærmere skal fastlægges.

Med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vil miljø- og fødevarerministeren kunne fastsætte regler om forståelsen og fastlæggelsen af et produktionsareal. Det centrale for fastlæggelsen af produktionsarealet er det areal (den flade), hvorpå dyrene opholder sig eller har adgang til.

Det vil imidlertid ikke være muligt generelt at gøre op med et hvilket som helst areal, hvorfor det samtidig er hensigten, at det i nærmere bestemt omfang overlades til kommunalbestyrelsen at fastlægge, hvorvidt et konkret areal skal medregnes i produktionsarealet eller ej. I den forbindelse er det hensigten, at der opstilles overordnede kriterier til brug for kommunalbestyrelsens vurdering.

Produktionsarealet indgår som et væsentligt element i den foreslåede nye anlægsregulering, som bygger på en stipladsmodel. Produktionsarealet vil således danne grundlag for produktionsrammen i de konkrete godkendelser og tilladelser efter de nye §§ 16 a og 16 b, således at det afgørende er produktionsarealets størrelse, dyretypen, staldsystemet og evt. anvendelse af teknologi og dermed emissionen, og ikke hvor mange dyr, der er på et givet areal. Hvor mange dyr, der kan være på et givet areal, vil derimod afhænge af navnlig dyrevelfærdsreglerne, ligesom der i øvrigt kan være krav herom i anden lovgivning, f.eks. krav til økologiske produktioner m.v. Stipladsmodellen er beskrevet i forslaget almindelige bemærkninger under pkt. 5.3.1.

Efter stipladsmodellen udtrykker produktionsarealet i vidt omfang det areal, som husdyrbrugets ammoniakemission og lugtemission beregnes på grundlag af.

Det er forventningen, at det i medfør bemyndigelsen fastlægges hvilke arealer, der generelt indgår i produktionsarealet, og hvilke arealer der herudover for hver enkelt af de hyppigst forekommende dyrearter og -typer skal medregnes eller fradrages ved fastlæggelsen af produktionsarealet. Produktionsarealet er et centralt begreb i den foreslåede anlægsregulering, fordi stipladsmodellen bygger på, at ammoniakemissionen kommer fra gylleoverfladen og tilsvinede arealer. Produktionsarealet vil overordnet set være de arealer i fast placerede husdyranlæg, som dyrene har mere eller mindre kontinuerlig adgang til med mulighed for gødningsafsætning, uanset om der rent faktisk bliver afsat gødning. Arealer, som alene anvendes kortvarigt, og som rengøres umiddelbart efter ophold, vil ikke skulle indgå i produktionsarealet.

Dette betyder, at f.eks. stiarealerne til svin, sengebåse, burarealer til mink, hestebokse, kælvningsbokse m.v. er produktionsarealer, men også arealer i løbegårde eller kalvehytter m.v. kan være produktionsarealer, mens f.eks. udleveringsrum, malkestalde, foderborde og gangarealer som udgangspunkt ikke vil være det. Sidstnævnte er derimod omfattet af definitionen af husdyranlæg og vil således kunne være omfattet af bl.a. afstandskrav m.v. i lovens kapitel 2.

Udendørs arealer med plantedække m.v., hvor f.eks. søer og ammekøer er udegående hele året skal heller ikke anses for produktionsareal. For dyr, der er udegående på arealer med fast bund (veranda), forventes verandaen medregnet som produktionsareal.

For udegående dyr, som kun er på græs i en del eller dele af året, forventes der at kunne foretages fradrag ved beregningen af ammoniakemissionen, forudsat staldene rengøres, når dyrene sættes på græs. Der vil derimod næppe kunne foretages fradrag for f.eks. malkekøer, der går på græs, men vender tilbage til staldene dagligt, idet der i disse stalde fortsat vil være en emission fra overfladerne, når dyrene er ude.

Ved fastlæggelsen af et produktionsareal vil udgangspunktet være en maksimal udnyttelse af staldanlæggene ud fra gennemsnitlige produktionsforhold (tilvækst, dødelighed m.v.). Fastlæggelsen af produktionsarealet vil i store træk følge dyrevelfærdskravene, sådan at der som udgangspunkt medregnes samme arealer efter regelsættene.

Til nr. 9 (§ 4, stk. 2)

Efter den gældende lovs § 4, stk. 2, finder vilkår fastsat i tilladelser efter § 10 eller godkendelser efter §§ 11, 12 og 16 ikke anvendelse, i det omfang de strider mod regler om forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme sygdomme.

Efter bemærkningerne til § 4, stk. 2, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1962, vil bestemmelsen bl.a. kunne finde anvendelse i tilfælde, hvor der konstateres smitsomme sygdomme i en besætning, som nødvendiggør, at eksempelvis husdyrgødning ikke kan spredes over større arealer.

Med lovforslaget ændres godkendelses- og tilladelsesordningen for husdyrbrug, idet den gældende lovs §§ 10-12 og 16 ophæves og erstattes af de foreslåede nye §§ 16 a og 16 b, jf. lovforslagets § 1, nr. 29 og 30. Den foreslåedes godkendelses- og tilladelsesordning indebærer et behov for at udvide anvendelsesområdet for § 4, stk. 2, til også at omfatte vilkår, som er fastsat i godkendelser og tilladelser efter lovens nye §§ 16 a og 16 b, i det omfang de strider mod Miljø- og Fødevarerministeriets regler om forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme husdyrsygdomme.

Bestemmelsen i lovens § 4, stk. 2, omfatter også vilkår i afgørelser efter § 16, hvorefter kommunalbestyrelsen kan godkende arealer, som ikke er omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12, men som anvendes til afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug omfattet af loven. Med lovforslaget vil arealerne ikke være omfattet af krav om godkendelse eller tilladelse og som konsekvens heraf foreslås § 16 som nævnt ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 29. Reguleringen af gødningsanvendelsen på arealerne vil i stedet ske gennem generelle regler. Eksisterende godkendelser efter lovens § 16 vil bortfalde, jf. overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 7. Som følge heraf er der ikke grundlag for, at § 4, stk. 2, skal finde anvendelse i forhold til afgørelser efter den gældende lovs § 16.

Den gældende bestemmelses ordlyd kan give anledning til misforståelser som følge af formuleringen om smitsomme sygdomme, og det foreslås derfor også, at bestemmelsen

præciseres, således at det udtrykkeligt fremgår, at bestemmelsen finder anvendelse i forbindelse med smitsomme husdyrsgdomme.

Til nr. 10 (§ 5)

Efter den gældende lovs § 5, stk. 1, kan miljø- og fødevarereministerens fastsætte regler om, at visse dyrearter ikke er omfattet af loven. Efter stk. 2 kan ministeren fastsætte regler om omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om anmeldeligt for husdyrbrug, jf. stk. 3.

Det foreslås, at bestemmelsen ophæves.

Forslaget om ophævelse af lovens § 5, stk. 1, skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 5, hvorefter det foreslås, at miljø- og fødevarereministerens efter lovens nye § 2, stk. 5, 1. pkt., kan fastsætte regler om, at visse husdyrbrug, anlæg og dyrearter ikke er omfattet af loven. § 5, stk. 1, bliver således i vidt omfang videreført i lovens nye § 2, stk. 5. Hvorledes den nye bemyndigelse kan udnyttes til nærmere at afgrænse lovens anvendelsesområde i forhold til visse dyrearter er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5, hvortil der henvises.

Den foreslåede ophævelse af lovens § 5, stk. 2, er en konsekvens af, at dyreenhedsbegrebet udgår af loven som led i den foreslåede anlægsregulering, hvor der i stedet fokuseres på produktionsarealet. Der henvises herom til lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 5.3.1.

Den gældende lovs § 5, stk. 3, flyttes af hensyn til lovens struktur, men videreføres med de fornødne tilpasninger i den foreslåede § 9 a, stk. 2, jf. forslaget § 1, nr. 27. Der henvises til bemærkningerne hertil.

Til nr. 11 (kapitel 1 a)

Til § 5 a

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 5 a er i ændret form en videreførelse af den gældende bemyndigelse i miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12, hvorefter miljø- og fødevarereministerens kan fastsætte regler om anvendelse af husdyrgødning og anden gødning i jordbruget med henblik på at beskytte vandløb, søer, havet samt grundvandet mod forurening.

Bemyndigelsen blev oprindeligt indsat i 1998 med henblik på implementering af nitratdirektivet og til opfyldelse af aftalen om Vandmiljøplan II. Bestemmelsen fik sin nuværende ordlyd i 2012, hvor bemyndigelsen blev udvidet fra alene at angå organisk gødning til også at kunne anvendes til at fastsætte krav om den jordbrugsmæssige anvendelse af uorganisk gødning (handelsgødning). Bemyndigelsen giver således miljø- og fødevarereministerens adgang til at fastsætte regler om anvendelse af alle former for gødning. Regler om anvendelse af gødning kan efter bestemmelsen fastsættes af hensyn til beskyttelsen af vandløb, søer, havet og grundvand.

Ændringen var begrundet i en tilkendegivelse fra Europa-Kommissionen om, at en fyldestgørende gennemførelse af

nitratdirektivet i Danmark nødvendiggjorde, at der blev etableret et forbud mod udbringning af uorganisk gødning (handelsgødning) såvel som organisk gødning om vinteren og på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord samt på skrånende arealer.

Ændringen af miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12, havde ifølge motiverne til ændringslovforslaget, jf. Folketingsstidende 2011-12, tillæg A, side 41, i første række til formål at give ministeren hjemmel til at gennemføre de ændringer af reguleringen for så vidt angår uorganisk gødning, som er nødvendige af hensyn til fuldstændig implementering af nitratdirektivet. Det fremgik dog samtidig, at bemyndigelsen også kan bruges, hvis der i øvrigt måtte opstå behov for yderligere at regulere anvendelsen af uorganisk gødning af hensyn til miljøet.

Miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12, er bl.a. hjemmel for husdyrgødningsbekendtgørelsens harmoniregler. I harmonireglerne er det fastsat, at der højst må udbringes en mængde husdyrgødning og en mængde afgasset vegetabilsk biomasse svarende til 1,4 dyreenheder pr. ha pr. planperiode. For landbrugsbedrifter med kvæg, får eller geder må husdyrgødningsmængden fra disse dyr på egen bedrift dog udbringes med en mængde svarende til 1,7 dyreenheder pr. ha pr. planperiode. På landbrugsbedrifter, hvor mindst 2/3 af husdyrholdet er kvæg, må der udbringes en husdyrgødningsmængde og en mængde afgasset vegetabilsk biomasse svarende til 2,3 dyreenheder pr. ha pr. planperiode, under forudsætning af at de særlige betingelser for undtagelsesbrug overholdes.

Harmonireglerne suppleres af absolutte lofter for den samlede mængde udbragt kvælstof fra husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse på 170 kg kvælstof pr. ha pr. planperiode. For undtagelsesbrugene er loftet 230 kg kvælstof pr. ha pr. planperiode.

Harmonireglerne er primært et middel til at regulere tilførslen af husdyrgødning, og de tilladte mængder er beregnet i forhold til den udbragte mængde kvælstof. Harmonireglerne virker samtidig indirekte begrænsende på mængden af udbragt fosfor, og da der ikke findes nogen anden generel regulering af mængden af udbragt fosfor i Danmark, er harmoniregler i praksis af stor betydning i forhold til fosfor.

Bemyndigelsen i miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12, er herudover hjemmel til slambekendtgørelsen. Bekendtgørelsen indeholder regler om den højest tilladelige mængde kvælstof og fosfor fra affald, der i vidt omfang svarer til husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for husdyrgødning.

Ved siden af miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12, gælder miljøbeskyttelseslovens § 16, stk. 1, 1. pkt., hvorefter miljø- og fødevarereministerens kan fastsætte regler om affald, dyrehold, skadedyr og andre forhold, når det er nødvendigt for at forebygge og imødegå forurening og uhygiejniske forhold. Denne bemyndigelse danner i dag hjemmel til de bestemmelser i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der varetager hensynet til at imødegå ammoniakfordampning fra opbevaret eller udbragt husdyrgødning, herunder reglerne

om nedbringning af husdyrgødning på arealer uden afgrøder til høst.

Udover reglerne i miljøbeskyttelsesloven findes der regler om anvendelsen af gødning i gødskningsloven. Forbruget af kvælstofholdig gødning til jordbrugsformål opgjort efter gødskningslovens §§ 10-14 må efter lovens § 5 på virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab i medfør af gødskningslovens § 2, ikke overstige virksomhedens samlede kvote for kvælstof i planperioden opgjort efter lovens §§ 6-8. Gødskningsloven regulerer ikke fosforindholdet i gødning.

De beskrevne bemyndigelser og generelle regler suppleres af husdyrbrugloven og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regler om tilladelser og godkendelser af husdyrbrug og arealer på andre landbrug, hvor der indgås aftale om afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug. Med hjemmel i husdyrbruglovens § 34, stk. 2, er der bl.a. fastsat regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen for beskyttelse af overfladevand og grundvand mod nitratudvaskning, for ammoniakpåvirkningen af ammoniakfølsomme naturområder og for påvirkningen af vandområder med fosfor.

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen stiller kommunerne i dag vilkår i tilladelser og godkendelser om ammoniakemission til ammoniakfølsomme naturområder fra husdyrbrugets udbringningsarealer. De pågældende naturområder er herudover i de fleste tilfælde beskyttet af forbud mod tilstandsændringer i naturbeskyttelseslovens § 3 og regler udstedt i medfør heraf og for flere naturtypers vedkommende desuden efter habitatdirektivet. Vilkårene fastsættes i form af krav om særlige udbringningsteknikker op til ammoniakfølsom natur med henblik på at begrænse depositionen af ammoniak fra udbragt husdyrgødning. Der stilles kun krav, hvis der udbringes mere husdyrgødning på arealet end hidtil, og kun hvis kommunen konkret vurderer, at der er behov for teknikkrav for at undgå tilstandsændringer i naturen. Konkret stiller kommunerne krav om nedpløjning inden 6 timer af fast husdyrgødning inden for 100 m, og krav om nedfældning eller forsuring af flydende husdyrgødning inden for 10 m (20 m for kvæggylle).

Den gældende fosforregulering i medfør af husdyrbrugloven er rettet mod oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med næringsstoffer, og omfatter primært drænedele lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænedele og grøftede sandjorder. Kommunerne kan dog vurdere, at også andre områder skal omfattes af beskyttelsen. Kravene til det maksimale fosforoverskud/fosforophobning fastsættes ud fra arealernes fosfortal (Pt) og stilles på bedriftsniveau.

Herudover kan der i medfør af husdyrbrugloven stilles særlige vilkår til såkaldte risikoområder, hvor der med stor sikkerhed kan forventes at være risiko for forhøjet fosforudvaskning. Dette gælder i første omgang arealer, hvor der er risiko for overfladeafstrømning, således at der kan stilles vilkår om bræmmer langs vandløb, der grænser op til skrånende markarealer.

Det foreslås at flytte miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12, til husdyrbrugloven og indsætte det i det foreslåede

kapitel 1 a som en ny § 5 a. Overflytningen af bestemmelsen skal ses i sammenhæng med beslutningen om fremadrettet at samle miljøbeskyttelseslovens og husdyrbruglovens bestemmelser vedrørende erhvervsmæssigt dyrehold og gødningsanvendelse i husdyrbrugloven.

Samtidig foreslås det, at de hensyn, som regler udstedt i medfør af bemyndigelsen kan varetage, udvides til også at omfatte beskyttelse af jord mod forurening og beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde dyr og planter. Bemyndigelsen vil herefter kunne anvendes til at fastsætte regler, også hvor beskyttelsehensynet ikke – eller ikke alene – er grundvand eller overfladevand. Herefter vil eksempelvis regler til begrænsning af forurening af jorden med zink og andre tungmetaller og til begrænsning af ammoniakfordampning fra udbragt husdyrgødning også kunne udstedes med hjemmel i bestemmelsen.

Forslaget indebærer, at § 5 a fremover vil udgøre hjemmelsgrundlaget for de regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der i dag har hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12. Det omfatter bl.a. bekendtgørelsens regler om anvendelse af husdyrgødning m.v. og harmonireglerne. Det er med den foreslåede affattelse af § 5 a præciseret, at bestemmelsen kan anvendes til at fastsætte lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. ha fra organisk gødning og handelsgødning.

Det foreslås endvidere, at der med hjemmel i § 5 a fastsættes nye generelle regler vedrørende udbringning af gødning til afløsning af konkrete vilkår i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven. Det er således hensigten med hjemmel i bemyndigelsen i § 5 a at udstede generelle regler om krav til udbringningsteknik i zoner rundt om ammoniakfølsomme naturtyper og om lofter for den højest tilladelige mængde udbragt fosfor pr. ha.

For så vidt angår ammoniakemissioner fra udbragt husdyrgødning forventes bemyndigelsen udnyttet til at fastsætte generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen om krav til udbringningsteknik i zoner omkring ammoniakfølsomme naturtyper, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde EU-retlige regler, herunder ved at udgøre tærskelværdier, der kan afløse konkrete vurderinger efter habitatdirektivet og VVM-direktivet.

På baggrund af rapporten Emissionsfaktorer til beregning af ammoniakfordampning ved lagring og udbringning af husdyrgødning (DJF Husdyrbrug nr. 84) fra Aarhus Universitet, der findes på Aarhus Universitets hjemmeside, www.au.dk, vurderer Miljø- og Fødevarerministeriet, at ændringen af bræmmebredden fra henholdsvis 10, 20 og 100 m for forskellige gødningstyper til en ensartet bredde på 20 m ikke vil resultere i en øget belastning i forhold til den nuværende praksis for bræmmebredder. DCE har i notatet Miljøkonsekvensvurdering af regulering vedr. ammoniak i foreslået ny husdyrrealregulering (2016), der findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk, bekræftet, at antagelsen omkring den ens bræmmebredde for alle gødningstyper ikke vil ændre belastningen i forhold til den differentierede bræmmebredde i dag. Det forventes på denne baggrund, at bemyndigelsen i første omgang udnyttes til at stille teknik-

krav i zoner på 20 m op til kategori 1-natur, det vil sige Natura 2000-områder med ammoniakfølsomme naturtyper på udpegningsgrundlaget. Med det nuværende vidensniveau vurderes det nødvendigt af hensyn til overholdelsen af habitatdirektivet. Af hensyn til opfyldelsen af primært VVM-direktivet foreslås det supplerende, at der i regler i medfør af loven stilles krav til udbringningsteknikken i zoner omkring den del af kategori 2-naturen, der er lobeliesøer og højmoser. Hensynet til overholdelsen af VVM-direktivet kan dog betyde, at også heder og overdrev omfattet af kategori 2 bliver omfattet af teknikkravet. Konkret foreslås der et krav vedrørende alle husdyrgødningstyper om, at der inden for 20 m fra de omfattede ammoniakfølsomme naturtyper kun udbringes enten forsuret gylle, eller at gyllen udbringes ved nedfældning. For så vidt angår fast gødning foreslås det, at det inden for en afstand på 20 m fra naturområdet kun må udbringes, hvis det nedbringes inden 6 timer. Der må således ikke udbringes fast gødning på etablerede vintersædsafgrøder, hvor nedbringning ikke er mulig.

Vedrørende reguleringen af ammoniak fra udbragt husdyrgødning henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.2.

Med hensyn til regulering af fosfor, der ophobes i jorden med øget risiko for tab til vandmiljøet, forventes det, at der fastsættes generelle regler om lofter for fosfortildelingen i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

De generelle regler skal i relation til fosfor for det første afløse husdyrgødningsbekendtgørelsens nuværende bestemmelser om, at der højst må udbringes en mængde husdyrgødning og en mængde afgasset vegetabilsk biomasse svarende til 1,4 dyreenheder (1,7 eller 2,3 dyreenheder fra bedrifter med kvæg, får eller geder henholdsvis undtagelsesbrug). Disse bestemmelser er foreslået hævet i Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke, således at en hævelse af harmonikravet for slagtesvin særligt prioriteres. Det fremgår af aftaleteksten, at der i forbindelse med hævelsen af harmonikravet vil blive fastlagt de nødvendige regler vedrørende fosfor for at modvirke en øget risiko for fosfortab til vandmiljøet.

For det andet skal de foreslåede fosforlofter erstatte de konkrete vilkår om begrænsning af fosfortildelingen i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven.

Fra 2017 fastsættes der generelle fosforlofter, der er gældende for hele landet. Fra 2018 foreslås de generelle lofter suppleret af skærpede lofter gældende i oplandene til de søer, der indgår i vandplanlægningen, og som har behov for en yderligere beskyttelse imod fosfor i forhold til de generelle lofter. Den samlede fosforregulering indføres over en 8-årig periode, således at det gennemsnitlige beskyttelsesniveau skærpes frem mod 2025.

Det er samtidig hensigten, at bedriftens fosfortilførsel kan øges, såfremt der kan dokumenteres et fosfortal på under 4 som gennemsnit for hele bedriften.

Fosforkravet bliver i praksis udtrykt som et krav om et mindsteareal, som jordbrugsvirksomheden skal have adgang til at udbringe gødningen på, et såkaldt fosforarealkrav.

Jordbrugsvirksomhedens fosforarealkrav må ikke overstige jordbrugsvirksomhedens samlede harmoniareal. På de bedrifter, som ikke er omfattet af krav om gødningsregnskab, foreslås der fastsat en simplere fosforregulering i form af et ensartet krav om udbringning af maksimalt 30 kg fosfor pr. ha på disse bedrifter.

Vedrørende fosforreguleringen kan i øvrigt henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.4.

Endelig foreslås det, at ministeren med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse i § 5 a fastsætter regler med henblik på at beskytte overfladevand, jord og grundvand mod påvirkninger fra zink og øvrige tungmetaller i husdyrgødning. Det forventes, at bemyndigelsen i første omgang vil blive udnyttet til at fastsætte regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen med henblik på at imødegå miljøpåvirkninger fra zink. For så vidt angår det forventede indhold af disse regler henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.6.

Til § 5 b

Den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse indeholder i § 28, stk. 1, en bestemmelse, hvorefter husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse ikke må udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

Det er hensigten med forslaget om ændring af husdyrbrugloven at samle alle regler vedrørende udbringning af husdyrgødning i husdyrbrugloven. På denne baggrund foreslås det, at der som en ny § 5 b indsættes en bestemmelse i husdyrbrugloven, der bemyndiger ministeren til at fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning.

Det er hensigten, at bemyndigelsen i den foreslåede § 5 b i første omgang benyttes til at videreføre reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28, stk. 1, der har til formål at begrænse lugtgener i forbindelse med udbringning af gødning. Derudover vil bemyndigelsen i § 5 b kunne benyttes til at fastsætte regler om øvrige gener, der kan opstå i forbindelse med udbringning af organisk gødning.

Til § 5 c

Det fremgår af forarbejderne til den gældende husdyrbruglov, at de vilkår, som kommunen kan stille i forbindelse med tilladelser og godkendelser efter loven, kan vedrøre erosion af fosfor fra risikoområder. Videre fremgår det, at kommunerne i forbindelse med vilkårsfastsættelsen med henblik på begrænsning af påvirkning af vandområder med fosfor skal fokusere på de såkaldte risikoområder, hvor der med stor sikkerhed kan forventes at være risiko for forhøjet fosfortab. Dette gælder ifølge forarbejderne i første omgang arealer, hvor der er risiko for overfladeafstrømning, således at der kan stilles vilkår om bræmmer langs vandløb, der grænser op til skrånende markarealer.

Efter forslaget til ny husdyrregulering bortfalder kommunernes mulighed for at stille vilkår til udbringningsarealerne. Den foreslåede bestemmelse i § 5 c har til formål at afløse

kommunernes mulighed for at fastsætte konkrete vilkår med henblik på at imødegå erosion af jord, der modtager husdyrgødning. I bestemmelsen foreslås det således, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at driftsherren skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvorpå der udbringes organisk gødning, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.

Den nye § 5 c suppleres efter forslaget af den nye § 45 a, i medfør af hvilken tilsynsmyndigheden forpligtiges til at udstede påbud om konkrete foranstaltninger, der skal iværksættes, såfremt der under normale vejrforhold konstateres erosion af jord, der modtager organisk gødning, til vandløb og søer. Der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Vedrørende reguleringen til beskyttelse imod erosion af jord, der har modtaget organisk gødning, til vandmiljøet, henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.5.

Til § 5 d

Bestemmelserne i det foreslåede kapitel 1 a finder som udgangspunkt anvendelse på organisk gødning. Dog kan den foreslåede hjemmel i § 5 a også anvendes i forhold til handelsgødning. Herefter kan den eksisterende implementering i husdyrgødningsbekendtgørelsen af specifikke bestemmelser fra nitratdirektivet, der ifølge direktivet skal omfatte al gødning, videreføres med hjemmel i denne bestemmelse. Videre vil de nye regler om fosforlofter i medfør af § 5 a også inkludere handelsgødning.

Bioaske er en gødningstype, der anvendes i jordbruget, og som ikke er organisk. Bioaske er en meget fosforholdig gødningsform. Det kunne være hensigtsmæssigt på sigt at inddrage bioaske i den foreslåede fosforregulering og i den regulering, der med nærværende lovforslag i øvrigt foreslås at skulle gælde for organisk gødning.

Som det fremgår af bemærkningerne til § 5 a og de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.4.3 foreslås den nye fosforregulering at skulle omfatte alle organiske gødningstyper, herunder husdyrgødning og affald til jordbrugsformål, samt handelsgødning. Fosforreguleringen skal administreres og kontrolleres via gødningsregnskabet. Til brug for kontrollen med gødningsregnskaberne skal leverandører af kvælstofholdig gødning indberette, hvortil der er afsat gødning, herunder den afsatte gødningstype og -mængde, jf. gødskningslovens § 24. Leverandørregisteret indeholder i dag alle kvælstofholdige gødningstyper, men ikke fosforholdige gødningstyper. Registret vil skulle udvides med bioaske som ny gødningstype, såfremt bioaske skal reguleres som organisk gødning via gødningsregnskabet. Desuden vil der skulle foretages en række regelændringer.

Med henblik på at give mulighed for en fremtidig inddragelse af bioaske under de samme regler om udbringning og anvendelse som husdyrgødning og affald til jordbrugsformål, foreslås der indsat en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler om, at reglerne om organisk gødning i kapi-

tel 1 a og i regler udstedt i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse på bioaske.

Med hjemmel i den foreslåede bestemmelse vil ministeren kunne sætte alle regler i kapitel 1 a og alle regler udstedt i medfør af kapitel 1 a i kraft for bioaske. Det forventes, at ministeren vil udnytte bemyndigelsen til at inddrage bioaske i den foreslåede fosforregulering, således at fosforreguleringen kommer til at omfatte alle fosforholdige gødningstyper. Bioaske forventes også inddraget i de nye regler til beskyttelse imod erosion af jord, der har modtaget organisk gødning, til vandmiljøet. Bemyndigelsen vil ikke blive udnyttet med virkning for planperioden 2017/2018.

Til § 5 e

Det foreslås i *stk. 1*, at ministeren bemyndiges til at fastsætte krav om etablering af efterafgrøder herunder om hvilke afgrødetyper, der kan anvendes som efterafgrøder og om dyrkning af disse, og på hvor stor en del af virksomhedens areal efterafgrøderne skal etableres, og beregningen heraf i regler i medfør af husdyrbrugloven. Det er hensigten, at hjemlen skal anvendes til at udstede regler, der kan afløse de nuværende vilkår til begrænsning af kvælstofudvaskning til overfladevand og grundvand i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven. Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.3.

Formålet med efterafgrøderne er at begrænse udvaskningen af kvælstof. Det forventes derfor, at husdyrefterafgrøderne i medfør af husdyrbrugloven indgår som en del af Danmarks opfyldelse af nitratdirektivet.

Stk. 1 i den foreslåede bestemmelse svarer til gødskningslovens § 18, for så vidt angår de dele af denne bestemmelse, der vedrører etablering af efterafgrøder. Det er hensigten, at reglerne om efterafgrøder udstedt i medfør af husdyrbrugloven skal følge reglerne om efterafgrøder i gødskningsloven, og at efterafgrøderne administreres og kontrolleres som et samlet krav.

Det indebærer, at det er hensigten, at der i medfør af bemyndigelsen vil blive fastsat tilsvarende regler om hvilke afgrødetyper, der kan anvendes som efterafgrøder og frister i forhold til tidspunktet for såning henholdsvis for nedpløjning, nedvisning eller anden form for destruktion m.v., som de regler, der er fastsat ved plantedækkebekendtgørelsen i medfør af gødskningsloven.

Det foreslås, at ministeren i bestemmelsens *stk. 2* bemyndiges til at etablere særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder, herunder omregningsfaktorer og frister for til- og afmelding m.v. Den foreslåede bestemmelse svarer til gødskningslovens § 19, stk. 1.

Det er hensigten, at bemyndigelsen anvendes til at fastsætte, at de alternativer til udlægning af efterafgrødekravet, der er fastsat i plantedækkebekendtgørelsen i medfør af gødskningslovens regler, også kan anvendes som alternativ opfyldelse af kravet om husdyrefterafgrøder fastsat i medfør af husdyrbrugsloven. Det vil sige, at jordbrugsvirksomhederne kan vælge at anvende et alternativ eller en kombination af

flere alternativer til efterafgrøder, f.eks. udlægning af mellemafgrøder, energiafgrøder, braklagte arealer, braklagte arealer langs vandløb og søer, afbrænding af fiberfraktion af forarbejdet husdyrgødning og tidligt såede vinterafgrøder. Ved anvendelse af alternativer til efterafgrøder omregnes arealet med alternativer til efterafgrøder ved hjælp af en omregningsfaktor. Såfremt de gældende alternativer for efterafgrøder i medfør af gødskningsloven ændres, forventes alternativerne for efterafgrøder i medfør af husdyrbrugloven ændret tilsvarende.

Ligeledes skal konsekvenserne af manglende opfyldelse af efterafgrøderne efter husdyrbrugloven være de samme som konsekvenserne af ikke at opfylde efterafgrødekravet efter gødskningsloven. Det foreslås derfor i lovforslagets § 3 om gødskningsloven, at en jordbrugsvirksomhed, der ikke har udlagt et tilstrækkeligt areal med efterafgrøder eller anvendt et af alternativerne til udlægning af efterafgrøder i medfør af husdyrbrugloven, får reduceret den i medfør af gødskningslovens §§ 6-8 fastsatte samlede kvote for virksomhedens anvendelse af kvælstof i planperioden.

Formålet med den foreslåede bemyndigelse er samtidig at give ministeren hjemmel til at udstede regler om husdyrefterafgrøder, der kan bidrage til overholdelsen af Danmarks EU-retlige forpligtigelser i henhold til habitatdirektivet, vandrammedirektivet, nitratdirektivet, grundvandsdirektivet, drikkevandsdirektivet, havstrategidirektivet og VVM-direktivet ved at neutralisere hele eller dele af den merudvaskning af kvælstof, der er forbundet med udbringning af husdyrgødning og anden organisk gødning.

Kravet om øgede efterafgrøder vil derfor kunne fastsættes, så det omfatter områder, hvor der er et beskyttelseshensyn i medfør af disse direktiver. Der vil således bl.a. kunne fastsættes krav om øgede efterafgrøder i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor anvendelsen af organisk gødning er steget siden 2007 samt i oplande til kystvande, hvor der i forbindelse med vandplanlægningen er identificeret et kvælstofindsatsbehov for at sikre målopfyldelse.

De foreslåede husdyrefterafgrøder skal som udgangspunkt ramme omtrent det samme antal ha efterafgrøder, som der udlægges i medfør af den gældende husdyrbruglov. Mængden af efterafgrøder målrettet områder med stigende mængder anvendt organisk gødning vil dog ligesom i dag variere fra år til år, da mængden afhænger af, i hvilket omfang anvendelsen af organisk gødning stiger ift. 2007 i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder. Det er på denne baggrund ikke muligt præcist at fastsætte, hvilken indsats til begrænsning af kvælstofudvaskningen, der konkret er tilstrækkelig til at overholde ovennævnte direktiver. Der overlades derfor ministeren et vidt skøn i forbindelse med udmøntningen af kravet om husdyrefterafgrøder til begrænsning af merudvaskningen ved anvendelse af organisk gødning, ligesom ministeren ikke er forpligtiget til at varetage alle beskyttelseshensyn i medfør af den foreslåede bemyndigelse, men vil kunne varetage visse af dem i medfør af andre regelsæt.

Regler, der udstedes med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse i § 5 e, og som indgår i gennemførelsen af nitratdirektivets artikel 4 og 5, vil blive omfattet af krydsoverensstemmelse efter reglerne om direkte betalinger til landbrugere inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik i EU, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1306/2013 af 17. december 2013, bilag 2, jf. artikel 93.

Til § 5 f

Efter forslaget til bestemmelsens *stk. 1*, skal jordbrugsvirksomheden hvert år indberette jordbrugsvirksomhedens samlede areal, hvorpå der er etableret efterafgrøder, efter regler fastsat i medfør af § 5 e. Det foreslås endvidere, at ministeren i bestemmelsens *stk. 2* bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om indberetningen, herunder udformning og indhold og fristen for indberetning. Den foreslåede bestemmelse svarer til gødskningslovens § 21 a og vil blive udmøntet i overensstemmelse med udmøntningen af denne bestemmelse.

Til § 5 g

Det foreslås i *stk. 1*, at der fastsættes en regel om, at jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor beregnes som forbruget af fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, anden organisk gødning end husdyrgødning og handelsgødning.

Forslaget til *stk. 2* svarer til gødskningslovens § 10, stk. 2, hvorefter kvælstof i gødning efter ansøgning kan fratrækkes virksomhedens kvælstofforbrug i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder. Bemyndigelsen er senest udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1055 af 1. juli 2016 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2016/2017, jf. § 21, stk. 5, og § 24, hvorefter der i særlige tilfælde og efter ansøgning kan gives tilladelse til, at kvælstof i gødning kan fratrækkes ved opgørelsen af virksomhedens lagerstatus i forbindelse med opgørelsen af virksomhedens forbrug af kvælstof i planperioden.

Den foreslåede bemyndigelse til ministeren i husdyrbrugloven forventes udnyttet til at fastsætte ensartede regler i forhold til beregningen af forbruget af kvælstof og fosfor i tilfælde af tyveri eller lign.

Til § 5 h

Den foreslåede bestemmelse i § 5 h vedrører beregningen af den totale mængde fosfor i husdyrgødning. Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 11, der indeholder en identisk bestemmelse i forhold til beregningen af kvælstofindholdet i husdyrgødning.

Det foreslås i *stk. 1*, at den totale mængde af fosfor i husdyrgødning beregnes som jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor i husdyrgødning tillagt planperiodens primolager og fratrukket planperiodens ultimolager af fosfor i husdyrgødning samt tillagt modtaget og fratrukket afsat fosfor i husdyrgødning inden for planperioden.

I henhold til bestemmelsens *stk. 2*, foreslås det, at den totale mængde fosfor i jordbrugsvirksomhedens produktion af

husdyrgødning skal beregnes efter regler svarende til gødskningslovens regler. Det vil sige, at produktionen af husdyrgødning beregnes på grundlag af jordbrugsvirksomhedens besætningsstørrelse og -sammensætning fordelt på husdyrarter og staldsystemer som gennemsnit over planperioden. Produktionen af fosfor i husdyrgødning for visse dyrearter skal korrigeres for afvigelser i produktionsniveau. Ministeren fastsætter regler om normer for det totale indhold af fosfor i husdyrgødning og regler om korrektioner af normerne i medfør af bemyndigelsen i stk. 5.

Husdyrgødningsnormerne fastsættes – som det allerede er tilfældet for normerne fastsat i medfør af gødskningsloven – for de forskellige kombinationer af husdyrarter, staldsystemer og typen af husdyrgødning. Produktionen af husdyrgødning beregnes som antal dyr (inklusive justeringer for vægt og alder) af den pågældende dyretype gange den fastsatte husdyrgødningsnorm for den tilsvarende husdyrtype og staldsystem. Jordbrugsvirksomhedens produktion af husdyrgødning beregnes som summen af produktionen af husdyrgødning fra alle jordbrugsvirksomhedens husdyrarter og staldsystemer i planperioden.

I lighed med hvad der gælder efter gødskningsloven, kan produktionen af fosfor fra husdyrgødning, der afsættes af udegående dyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres gødning eller kun må tilføres en nærmere fastlagt mængde gødning udover den gødning, dyrene efterlader på arealet, fradrages ved opgørelsen af jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* fastsættes fosforindholdet i lageret af husdyrgødning ved planperiodens udløb den 31. juli af jordbrugsvirksomheden efter regler fastsat af ministeren. Ultimolageret svarer til næste planperiodes primolager. Der fastsættes regler om jordbrugsvirksomhedens maksimale ultimolager. Det er hensigten, at jordbrugsvirksomheden maksimalt må have et ultimolager på 50 % af jordbrugsvirksomhedens produktion af husdyrgødning og modtaget husdyrgødning, herunder forarbejdet husdyrgødning, i planperioden. Herved sættes der et loft over størrelsen af jordbrugsvirksomhedens eventuelle akkumulering af fosfor i husdyrgødningslageret, der svarer til loftet for akkumulering af kvælstof i husdyrgødningslageret efter reglerne i gødskningsloven. For visse driftsformer og mindre besætninger, hvor helt specielle forhold medfører behov for et ultimolager på mere end 50 % af jordbrugsvirksomhedens produktion af husdyrgødning, kan der fastsættes regler om undtagelse fra reglen om et maksimalt ultimolager på 50 %.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 4*, kan en jordbrugsvirksomhed fratække fosfor i husdyrgødning, jf. *stk. 1*, hvis husdyrgødningen er afsat til en registreret virksomhed, jf. gødskningslovens § 2, eller til biogas- og fællesanlæg.

For i størst mulig omfang at sikre at husdyrgødning anvendes på jordbrugsvirksomheder, der er omfattet af husdyrbruglovens fosforregler, kan fosfor i afsat husdyrgødning kun fradrages, hvis det er afsat til en anden jordbrugsvirksomhed eller til biogas- og fællesanlæg. For jordbrugsvirksomheder med eget gårdbiogas anlæg medfører det, at jord-

brugsvirksomhedens forbrug af fosfor i husdyrgødning ikke kan opgøres på grundlag af en analyse af fosforindholdet i afgasset gylle, men skal opgøres ud fra virksomhedens produktion af husdyrgødning og modtaget anden organisk gødning.

Ministeren fastsætter definitioner af de enkelte husdyrarter, herunder opgørelsen af antallet. Størrelsen af jordbrugsvirksomhedens gennemsnitlige besætning opgøres på grundlag af antallet af husdyr i planperioden.

Endvidere vil der i medfør af forslaget til *stk. 5* blive fastsat normer for det totale indhold af fosfor i husdyrgødning. Husdyrgødningsnormerne fastsættes på grundlag af husdyrart og staldsystem. Normerne fastsættes på grundlag af ab lager værdier, jf. årlige opgørelser fra Aarhus Universitet. Normerne fastsættes under forudsætning af, at husdyrene er på stald hele året. Det er hensigten at fastsætte normer for en række kategorier af husdyrarter, staldsystemer og husdyrgødningsstyper inden for følgende husdyrgrupper; kvæg, svin, fjerkræ, pelsdyr, heste, geder og får. Normerne fastsættes på grundlag af nyeste dokumenterede viden på området.

Der fastsættes tillige krav til de oplysninger, der skal fremgå af indgåede aftaler om overførsel af husdyrgødning og krav til aftalernes udformning. Husdyrgødningsaftaler skal angive afgivers og modtagers navn og adresse, virksomhedens momsnummer, dato for levering af husdyrgødningen, aftalens varighed, typen af leveret husdyrgødning og total antal kg fosfor og det tilknyttede gennemsnitskrav for den husdyrgødning, der er leveret.

Derudover vil der som dokumentation for overførsel blive fastsat regler om, at der skal foreligge en skriftlig aftale, hvor typen af husdyrgødning, den samlede mængde fosfor, det tilknyttede gennemsnitsloft og datoen for levering skal fremgå, jf. *stk. 5*. Datoen for levering anført på den skriftlige husdyrgødningsaftale vil være bestemmende for, om husdyrgødningen skal lægges til henholdsvis trækkes fra produktionen af husdyrgødning i den pågældende planperiode. Det medfører f.eks., at skriftlige aftaler indgået før levering skal ajourføres med hensyn til dato for levering. For flerårige aftaler skal det fremgå, hvor meget husdyrgødning der er leveret i de enkelte planperioder. I forbindelse med udarbejdelse af jordbrugsvirksomhedens fosforregnskab skal afgiver af husdyrgødning indhente modtagers skriftlige bekræftelse på aftalens oplysninger. Husdyrgødningsaftaler betragtes som en del af jordbrugsvirksomhedens fosforregnskab.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 6* indeholder en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler om, hvorledes fosforindholdet i blandinger af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, herunder afgasset biomasse, skal fastlægges. Bemyndigelsen forventes udnyttet til at fastsætte regler om, at fosforindholdet i nævnte gødningstyper opgøres på baggrund af et vægtet gennemsnitligt indhold af fosfor af de anvendte typer af husdyrgødning og anden organisk gødning i blandinger af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, herunder afgasset biomasse. Indholdet af fosfor i husdyrgødning fastsættes på baggrund af normal for fosforindhold i husdyrgødning og

fosforindholdet i affald, som anvendes som substrat i biogasanlæg, fastsættes på baggrund af målinger.

I medfør af den foreslåede bestemmelse i stk. 4 kan jordbrugsvirksomheder som nævnt ovenfor fratække fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der er leveret til biogas- og fællesanlæg, forarbejdningsanlæg og ud af landet. Med forslaget til *stk. 7* suppleres disse muligheder med adgangen til at fratække fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning afsat til et miljøgodkendt anlæg, der forbrænder affald. Den foreslåede bestemmelse svarer til gødskningslovens § 11, stk. 7, 1. pkt.

Da fosfor modsat kvælstof ikke fordamper ved afbrænding, kan fosforet i den afsatte husdyrgødning og forarbejdede husdyrgødning alene fratækkes i det omfang, det afbrændte restprodukt ikke tilbageleveres til jordbrugsvirksomheden. Af samme grund foreslås der ikke fastsat en bestemmelse svarende til gødskningslovens § 11, stk. 7, 2. pkt. vedrørende afbrænding af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning i jordbrugsvirksomhedens eget forbrændingsanlæg.

Til § 5 i

Den foreslåede bestemmelse om mængden af fosfor i forarbejdet husdyrgødning svarer til gødskningslovens § 11 a, der omhandler mængden af kvælstof i forarbejdet husdyrgødning. Med forslaget til § 5 i gives der mulighed for, at ministeren kan fastsætte regler for jordbrugsvirksomheders opgørelse af forbrug af fosfor i forarbejdet husdyrgødning i den enkelte planperiode og herunder om opgørelse af primolager og ultimolager af fosfor i forarbejdet husdyrgødning.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* beregnes jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i forarbejdet husdyrgødning på baggrund af oplysninger fra leverandøren om det totale indhold af fosfor i den forarbejdede husdyrgødning, der er leveret til jordbrugsvirksomheden i planperioden tillagt jordbrugsvirksomhedens primolager og fratrukket ultimolager. Type og mængde af forarbejdet husdyrgødning samt indhold af fosfor i forarbejdet husdyrgødning skal dokumenteres ved opgørelser fra leverandøren. Ved leverandøren forstås producenten, detailhandleren m.v. Herudover udgøres jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i forarbejdet husdyrgødning af den via husdyrgødningsaftaler modtagne fosformængde i forarbejdede husdyrgødningsprodukter.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* fastlægger, at hvis jordbrugsvirksomheden har et primolager af forarbejdet husdyrgødning, skal type, mængde og indhold kunne dokumenteres ved hjælp af opgørelser fra leverandøren for den forudgående planperiode. Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at ministeren kan fastsætte regler om jordbrugsvirksomhedens maksimale ultimolager af forarbejdet husdyrgødning. Dette svarer til de foreslåede regler for lagre af husdyrgødning i øvrigt.

Til § 5 j

I henhold til den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* skal jordbrugsvirksomheder, der modtager anden organisk gødning end husdyrgødning, have en dateret og underskrevet opgørelse fra leverandøren, som dokumenterer typen, mængden og det totale indhold af fosfor i gødningen og datoen for levering. Ved leverandøren forstås producenten eller mellemhandler m.v. af anden organisk gødning.

Ifølge forslaget til *stk. 2* fastsætter ministeren, at fosforindholdet i anden organisk gødning skal bestemmes ved analyse foretaget af et laboratorium, der er akkrediteret til udførelse af kemiske analyser af gødning efter bekendtgørelsen om akkreditering af virksomheder. Analysen skal foretages mindst en gang inden for den planperiode, analyseresultatet gælder for. For kommunalt spildevandsslam og kompostet husholdningsaffald m.m. skal indholdet af fosfor bestemmes i overensstemmelse med bekendtgørelse om tilsyn med spildevandsslam m.m. til jordbrugsformål.

Forslaget til § 5 j svarer til gødskningslovens § 13. Dog er der for så vidt angår fosforindholdet i organisk gødning ikke behov for en bemyndigelse til at kunne fastsætte udnyttelsesprocenter for forskellige gødningstyper, idet udnyttelsesprocenten ikke vil indgå i beregningen af fosforkrav og fosforforbrug.

Til § 5 k

I henhold til den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* beregnes jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i handelsgødning som leverandørens angivelse af den totale mængde af fosfor i den handelsgødning, der er leveret til jordbrugsvirksomheden i planperioden tillagt virksomhedens primolager og fratrukket ultimolager. Type, mængde og indhold af fosfor i handelsgødning skal dokumenteres ved opgørelser fra leverandøren. Ved leverandøren forstås producenten eller detailhandler m.v.

Forslagets *stk. 2, 1. pkt.*, fastlægger, at hvis jordbrugsvirksomheden har et primolager af handelsgødning, skal type, mængde og indhold kunne dokumenteres ved hjælp af opgørelser fra leverandøren for den forudgående planperiode. Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 14. I henhold til den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, 2. pkt.*, fastsættes jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i handelsgødning efter regler fastsat af ministeren. Ministeren kan efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, 3. pkt.*, fastsætte regler om, at jordbrugsvirksomheder, der udbringer handelsgødning i perioden 1. august – 30. september, skal korrigere virksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde fosfor, der er udbragt i perioden 1. august – 30. september. Forslaget til § 5 k svarer til gødskningslovens § 14.

Til § 5 l

Med den foreslåede bestemmelse i § 5 l bemyndiges miljø- og fødevarerministeren til at fastsætte regler om beregning af jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor fra fosforholdig gødning. Det er hensigten, at der i medfør af bestemmelsen fastsættes regler svarende til gødskningsbekendtgørelsens bestemmelser om opgørelse af primolageret af kvælstof fra organisk gødning på virksomheder, der ikke

var registreret i Register for Gødningsregnskab i den foregående planperiode. Disse regler fastsætter, at virksomhedernes primolager af kvælstof i husdyrgødning, i anden organisk gødning end husdyrgødning og i forarbejdet husdyrgødning skal fastsættes ved beregning eller måling pr. 1. august fradraget den mængde kvælstof i husdyrgødning og i forarbejdet husdyrgødning, der udbringes i perioden 1. august til 30. september til afgrøder, som høstes eller afgræsses inden 31. december. Der vil desuden også for fosfor fra organisk gødning i lighed med, hvad der gælder for kvælstof, blive stillet krav om, at opgørelsen af primolageret skal være dateret og skal opbevares sammen med gødningsplanlægningen for planperioden. Forslaget til § 5 l svarer til gødskningslovens § 32, stk. 1.

Til § 5 m

Bestemmelsen i *stk. 1* regulerer, hvordan forbruget af fosfor skal fordeles og under hvilke betingelser, hvis en jordbrugsvirksomhed før udløbet af en planperiode ophører med at eje eller have brugsret til et areal. De omfattede arealer er arealer med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium i henhold til retningslinjer udstedt af NaturErhvervstyrelsen for den pågældende planperiode.

Hvis arealet overdrages til en anden jordbrugsvirksomhed, er hovedreglen, at den fosformængde, der er udbragt på det overdragne areal, skal henregnes til den jordbrugsvirksomhed, der overtager arealet. Arealet anses desuden som tilhørende den overtagende jordbrugsvirksomhed i hele perioden. Det forudsættes, at der af overdrageren er givet skriftlige oplysninger om fosforforbruget frem til overdragelsestidspunktet fra husdyrgødning, organisk gødning i øvrigt og handelsgødning og om det forventede gennemsnitsloft, der skal anvendes for den udbragte organiske gødning.

Hvis der ikke i forbindelse med overdragelsen er givet skriftlige oplysninger om forbruget af fosfor, henregnes dette, jf. *stk. 2*, til den overdragende jordbrugsvirksomhed, som dog fortsat ikke kan medregne det overdragne areal i sit samlede areal, der kan indgå til opfyldelse af jordbrugsvirksomhedens fosforarealkrav.

Ved overdragelse af arealer til en bedrift eller en anden virksomhed, der ikke er en jordbrugsvirksomhed, følger det af *stk. 3*, at den fosformængde, der er forbrugt på arealet indtil overdragelsestidspunktet, henregnes til den jordbrugsvirksomhed, som overdrager arealet. Denne jordbrugsvirksomhed er imidlertid i sit gødningsregnskab berettiget til at medregne det pågældende areal i sit samlede areal til opfyldelse af fosforarealkravet for hele planperioden.

Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 15. Dog er bestemmelsen tilpasset den foreslåede fosforregulering. Det er således ikke den kvælstofkvote, der er tilknyttet et areal, der kan overdrages mellem jordbrugsvirksomheder, men derimod retten til at indregne det pågældende areal i det areal, der kan medgå til opfyldelsen af jordbrugsvirksomhedens fosforarealkrav.

Til § 5 n

Forslaget til § 5 n omhandler opgørelsen af fosforforbruget for den jordbrugsvirksomhed, der overdrager oplagret gødning. Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 16. Efter bestemmelsen i *stk. 1* skal der foretages en opgørelse af oplagret husdyrgødning og anden organisk gødning, hvis en jordbrugsvirksomhed før udløb af den ordinære planperiode overdrager oplagret husdyrgødning eller anden organisk gødning. Opgørelsen gives skriftligt til den, der overtager den oplagrede husdyrgødning eller anden organisk gødning. Det opgjorte ultimolager henregnes til den overtagende jordbrugsvirksomhed.

Hvis der ikke er givet skriftlige oplysninger om den oplagrede husdyrgødning og anden organisk gødning sættes ultimolageret, jf. *stk. 2*, til 0, hvilket indebærer, at lageret henregnes til den jordbrugsvirksomhed, der overdrager lageret, uanset at lageret ikke er forbrugt af denne.

I henhold til den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* opgøres fosforforbruget for planperioden for den jordbrugsvirksomhed, der overdrager den oplagrede husdyrgødning, den oplagrede forarbejdede husdyrgødning eller anden organisk gødning for den forløbne del af planperioden indtil overdragelsestidspunktet. Opgørelsen foretages på grundlag af ultimobeholdningen, jf. *stk. 1* og *2*.

Bestemmelserne i § 5 n *stk. 1-3*, svarer til gødskningslovens § 15, *stk. 1, 2* og *4*.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* er særlig for fosforreglerne. Det fremgår af bestemmelsen, at miljø- og fødevarerministeren fastsætter regler om beregning af det gennemsnitlige fosforloft for overdraget oplagret organisk gødning og om overdragerens pligt til at oplyse herom. Som udgangspunkt beregnes fosforloftet ud fra bedriftens produktion og modtaget organisk gødning i hele planperioden. Ved overførsler af gødning mellem jordbrugsvirksomheder anvendes gennemsnitsloftet, sådan som det er beregnet efter udløbet af planperioden.

Ved ophør af en jordbrugsvirksomhed og overdragelse af lageret af organisk gødning til en anden jordbrugsvirksomhed før udløb af den ordinære planperiode kan der imidlertid ikke på samme vis fastsættes et gennemsnitsloft. Der vil i stedet blive fastsat regler om, at gennemsnitsloftet for lageret beregnes ud fra den organiske gødning, der er produceret og modtaget i den foregående planperiode.

Til § 5 o

Den foreslåede bestemmelse svarer til gødskningslovens § 17. Miljø- og fødevarerministeren kan i medfør af den foreslåede bestemmelse fastsætte nærmere regler om den form, de i §§ 5 m og 5 n nævnte oplysninger skal have, om oplysningernes opdeling i forskellige gødningsstyper m.v., samt om hvordan oplysningerne skal kunne dokumenteres og kontrolleres.

Til § 5 p

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* fastsætter jordbrugsvirksomhedernes pligt til at udarbejde et fosforregnskab. Forslaget svarer til gødskningslovens § 22, stk. 1, hvorefter virksomheder omfattet af gødskningsloven skal udarbejde et gødningsregnskab. Gødningsregnskabet efter gødskningsloven omfatter alene virksomhedens kvælstofforbrug. Med forslaget til § 5 p, stk. 1, udvides gødningsregnskabet til også at omfatte fosforforbruget. Fosforregnskabet skal omfatte al organisk gødning og handelsgødning.

I henhold til den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* skal jordbrugsvirksomheder, der har et slutlager af anden organisk gødning end husdyrgødning, indberette størrelsen af dette lager udtrykt i kg fosfor til miljø- og fødevareministeren. Herved kommer oplysningerne om lagerbeholdningen udtrykt i kg fosfor ind i gødningsregnskabet.

Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 22, stk. 3, hvorefter virksomheder, der har et slutlager af anden organisk gødning end husdyrgødning, skal indberette størrelsen af dette lager. I medfør af gødskningsloven indberetter jordbrugsvirksomheder imidlertid størrelsen af deres lager udtrykt i kg kvælstof, hvilket er et utilstrækkeligt grundlag til at udarbejde et fosforregnskab på. Det er på denne baggrund, at bestemmelsen i *stk. 2* foreslås.

Efter forslaget til *stk. 3* skal fosforregnskabet opgøres på grundlag af jordbrugsvirksomhedens gødningsplanlægning, jf. gødskningslovens § 21, og de indberetninger, der følger af regler fastsat i medfør af *stk. 2* og af gødskningslovens § 22, stk. 2, og angive jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor fra organisk gødning og handelsgødning. Oplysningerne efter gødskningslovens § 22, stk. 2, vil således også kunne anvendes i forbindelse med udarbejdelsen af fosforregnskabet.

Den foreslåede fosforregulering består af lofter for, hvor mange kg fosfor, der må tilføres pr. ha pr. planperiode. Fosforlofterne er fordelt på grupper af dyretyper, affald og handelsgødning. Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.4.3.

For at NaturErhvervstyrelsen som forudsat kan kontrollere overholdelsen af fosforlofterne, er det nødvendigt, at fosforregnskabet indeholder oplysninger om jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af gødning fordelt på de dyretyper m.v., som lofterne er inddelt i. Gødningsregnskabet indeholder på forhånd oplysninger om jordbrugsvirksomhedens antal dyr pr. husdyrtype, jf. gødskningslovens § 22, stk. 2. For hver dyreart og for de gødningstyper, der i øvrigt omfattes af fosforloftet, beregnes det areal, der er nødvendigt for at overholde fosforloftet.

For at lette administration bemyndiges miljø- og fødevareministeren efter forslaget til *stk. 4* til, i lighed med hvad der gælder for gødningsregnskabet efter gødskningsloven, at fastsætte regler om fosforregnskabet udformning til brug for tilsynsmyndighedens it-mæssige registrering af de indsendte oplysninger. Det foreslås endvidere, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, hvilke oplysninger fosforregnskabet skal indeholde med henblik på at kunne foretage en kontrol af, om loven er overholdt.

Ministeren kan endvidere fastsætte regler om opbevaring af virksomhedsbilag til dokumentation af oplysningerne angivet i fosforregnskabet.

Til § 5 q

Der foreslås en bestemmelse om udarbejdelse af fosforregnskab svarende til dele af gødskningslovens § 23. Det er forventningen, at bemyndigelsen i *stk. 1* vil blive udnyttet til at udvide de eksisterende skemaer i Miljø- og Fødevareministeriets indberetnings- og administrationssystemer vedr. gødningsregnskabet til også at omfatte fosfor. I medfør af bestemmelsen i *stk. 2* vil andre skemaer kunne godkendes. Det er hensigten, at de skemaer, der kan anvendes til gødningsregnskabet, for så vidt angår kvælstof også vil blive godkendt til anvendelse for så vidt angår fosfor. Med bestemmelsen i forslaget til *stk. 3* udvides den i medfør af gødskningsloven eksisterende pligt til at opbevare mark- og gødningsplaner samt gødningsregnskaber i mindst 5 år til også at omfatte fosforregnskab. Samtidig fastsættes det i *stk. 3*, at jordbrugsvirksomhederne ved indberetning af fosforregnskabet skal anvende et skema, der er udarbejdet eller godkendt af miljø- og fødevareministeren.

Til § 5 r

Bestemmelsen regulerer virksomheder og ikke alene jordbrugsvirksomheder. Virksomhedsbegrebet skal forstås således, at det er de samme virksomheder, der omfattes af den foreslåede § 5 r, som de virksomheder, der er omfattet af gødskningslovens § 24. Efter forslaget til bestemmelsen i *stk. 1* kan ministeren således fastsætte regler om, at biogas- og fællesanlæg skal indberette, hvilke jordbrugsvirksomheder der modtager gødning fra og afgiver til, herunder gødningstypen og -mængden samt fosforindholdet og gennemsnitskravet i den modtagne gødning. Virksomheder, herunder også biogas- og fællesanlæg og offentlige myndigheder, der leverer anden organisk gødning end husdyrgødning til jordbrugsvirksomheder, skal hvert år senest den 1. september indsende oplysninger til tilsynsmyndigheden omfattende navn og adresse samt momsnummer (SE-nr.) for hver jordbrugsvirksomhed, der modtager anden organisk gødning, samt det totale indhold af fosfor, typen af og mængden af den anden organiske gødning, der er solgt til denne virksomhed i den senest afsluttede planperiode, opgjort i henhold til § 5 j, stk. 1. Bestemmelsen giver mulighed for at gennemføre en fuld kontrol af jordbrugsvirksomhedernes forbrug af fosfor. Endvidere bemyndiges miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om indberetning af oplysninger fra biogas- og fællesanlæg.

Den foreslåede bemyndigelse i *stk. 1* svarer til gødskningslovens § 24.

Som en særregel i forhold til fosfor foreslås det desuden som *stk. 2*, at miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at virksomheder, der sælger eller afgiver organisk gødning til en jordbrugsvirksomhed, skal oplyse modtageren om det fosforloft, der skal anvendes for gødningen, samt indberette dette i gødningsregnskabet.

Til nr. 12 (ny overskrift)

Overskriften til lovens kapitel 2 foreslås ændret i overensstemmelse med den terminologi og begrebsanvendelse, der i øvrigt følger af lovforslaget, således at den er dækkende i forhold til det foreslåede indhold af bestemmelserne i kapitlet. Med forslaget omfatter kapitel 2 også bemyndigelser til at fastsætte krav til bl.a. husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, og ikke kun sådanne anlæg på husdyrbrug, selvom lovens forbud og afstandskrav alene gælder umiddelbart for disse. »Krav til placering af anlæg m.v.« er en samlende betegnelse for bestemmelserne i §§ 6-8 om forbud mod etablering, ændring og udvidelse af anlæg m.v. og visse afstandskrav samt reglerne i § 9 om skærper og dispensationer og § 9 a om krav til indretning og drift af anlæg, anmeldelse m.v. Endvidere skal »m.v.« dække over, at §§ 6-8 også indeholder bemyndigelsesbestemmelser om, at folde, oplag m.v., som ikke er omfattet af de foreslåede definitioner af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, kan omfattes af krav til placering m.v.

Til nr. 13 (§ 6, stk. 1)

Den gældende lovs § 6, stk. 1, indeholder en forbudsregel, hvorefter etablering af anlæg samt udvidelse og ændringer af eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening, ikke er tilladt i de områder og inden for de afstande, der er nævnt i bestemmelsen.

Det foreslås, at § 6, stk. 1, ændres, således at husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke må etableres i de § 6, stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte områder og inden for de nærmere angivne afstande til disse områder m.v., som nævnt i stk. 1, nr. 3 og 4. Endvidere følger det af forslaget, at husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke må udvides og ændres i de § 6, stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte områder og inden for de nærmere angivne afstande til disse områder m.v., som nævnt i stk. 1, nr. 3 og 4, hvis udvidelsen eller ændringen medfører forøget forurening.

Bestemmelsens anvendelsesområde ændres med den foreslåede ændring som følge af de foreslåede definitioner af husdyrbrug, husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, men videreføres i øvrigt indholdsmæssigt. Bestemmelsen finder således alene direkte anvendelse på husdyrbrug, såvel eksisterende husdyrbrug som husdyrbrug, der etableres efter nærværende lovs ikrafttrædelse. Hvis en udvidelse eller ændring af et husdyranlæg medfører, at der på ejendommen bliver et produktionsareal på mere end 100 m², vil forbud og afstandskrav også gælde umiddelbart. For så vidt angår husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, f.eks. en gyllebeholder på et planteavlbrug, vil krav svarende til § 6, stk. 1, kunne fastsættes af miljø- og miljøfødevareministeren efter det foreslåede stk. 4.

Et husdyranlæg defineres efter lovens nye § 3, stk. 1, nr. 2, som en stald eller lign. bygning eller anden indretning, hvor husdyr i almindelighed opholder sig eller har adgang til, med tilhørende dyrehold. Gødnings- eller ensilageopbe-

varingsanlæg defineres efter lovens nye § 3, stk. 1, nr. 3, som en bygning eller anden fast placeret indretning, hvor der opbevares organisk gødning, ensilage eller lign.

Ved etablering af et anlæg forstås den situation, hvor det pågældende anlæg ikke er der i forvejen, dvs. navnlig fordi der slet ikke er en bygning eller indretning, eller fordi der er tale om bygning m.v., der ikke er et anlæg efter de foreslåede definitioner, f.eks. en lade, som ønskes indrettet til stald. Renovering er desuden et fast anvendt begreb i husdyrbruglovgivningen, som bl.a. bruges om visse ændringer af eksisterende anlæg, der anses for eller sidestilles med etablering af et anlæg.

Definitionerne af husdyrbrug og navnlig husdyranlæg i lovforslagets forstand er indbyrdes sammenhængende. Husdyranlæg er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig betingelse for et husdyrbrug, jf. også lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.1.3.2. Kun hvis der på en ejendom er husdyranlæg, der tilsammen har mere end 100 m² produktionsareal, vil der være tale om et husdyrbrug. Når et husdyrbrug er etableret, vil en udvidelse eller ændring af husdyrbruget begrebsmæssigt kunne bestå i etablering af et husdyranlæg eller et gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg, f.eks. opførelse af en ny stald, et læskur, en gyllebeholder, en ensilageplads m.v. Hvorvidt en sådan udvidelse eller ændring vil udløse krav om godkendelse eller tilladelse afgøres navnlig efter §§ 16 a, stk. 4, og § 16 b, stk. 2, idet det dog bemærkes, at miljø- og fødevareministeren efter lovens nye § 17 bemyndiges til at undtage nærmere bestemte etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbrug fra krav om godkendelse eller tilladelse.

Efter den gældende lov forstås ved udvidelse af et husdyrbrug navnlig udvidelse af dyreholdet. En ændring vil f.eks. kunne være skift i dyretype, ændret staldsystem, opførelse af en ny stald m.v. Der er dog ikke noget skarpt snit mellem udvidelse og ændring, og eftersom § 6, stk. 1, omfatter såvel udvidelse som ændring, der medfører forøget forurening, har sondringen næppe stor betydning i praksis. Vurderingen af, om en konkret udvidelse eller ændring medfører forøget forurening, tilkommer kommunalbestyrelsen. Ved den vurdering foretager kommunalbestyrelsen en isoleret bedømmelse af anlæggets miljøpåvirkning uden inddragelse af den forureningsbegrænsning, der er forbundet med eventuelle forureningsbegrænsende foranstaltninger.

Afstandskravet i § 6, stk. 1, nr. 3 og 4, måles efter gældende praksis fra det punkt på anlægget, der ønskes etableret, udvidet eller ændret, og som ligger nærmest det pågældende planlagte område, nabobeboelse m.v. Ved udvidelse i forbundne staldanlæg måles fra den del af det samlede staldanlæg, der ligger nærmest nabobeboelsen m.v. Der måles derfor efter omstændighederne fra et punkt inde i en bygning, hvis der er tale om en stald opdelt i afsnit, eller hvis det alene er en del af bygningen, der er stald, og afsnittene er adskilte. Det er i sidstnævnte situation en betingelse, at staldafsnittene er fuldstændig bygningsmæssigt adskilte, f.eks. i form af en væg, således at lugt- og ammoniakemission ikke kan spredes fra andre afsnit. Er der eksempelvis gyllekanaler mellem staldafsnit, betragtes de ikke som adskilte.

For så vidt angår beboelsesbygninger, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 4, er det afgørende efter gældende ret afstanden til beboelsesbygningen og ikke til f.eks. ejendomsskellet. Der sondres ikke mellem de enkelte rum i beboelsesbygninger.

Det foreslås endvidere, at der i § 6, stk. 1, nr. 2, foretages en rettelse af en mindre korrekturfejl, idet der mangler en bindestreg i lovteksten. Ændringen har ingen indholdsmæssig betydning.

Til nr. 14 (§ 6, stk. 2)

Efter den gældende bemyndigelsesbestemmelse i § 6, stk. 2, kan miljø- og fødevareministeren for nærmere specificerede dyrearter fastsætte andre afstandskrav end de i stk. 1, nr. 1-4, fastsatte og flere typer af afstandskrav, inden for hvilke etablering, udvidelse og ændring ikke kan finde sted. Efter bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1963, var det med bemyndigelsesbestemmelsen hensigten at videreføre de før hovedloven gældende regler om etablering, udvidelse og ændring af specielle husdyrbrug, hvor forbudsbestemmelserne var anderledes end dem, der er fastsat i medfør af § 6, herunder pelsdyrfarme. De regler, der således forudsattes videreført, indebar bl.a. længere og flere typer af afstandskrav til nabobeboelser, byzoner, sommerhusområder m.v.

Reglerne om forbud og skærpede afstandskrav i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse viderefører i overensstemmelse hermed de tidligere gældende regler om forbud og skærpede afstandskrav.

Det foreslås i § 6, stk. 2, at henvisningen til stk. 1, nr. 1-4, ændres til stk. 1, nr. 3 og 4.

Ændringen indebærer således, at det alene fremgår, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte andre afstandskrav og andre typer af afstandskrav end dem, der fremgår af lovens § 6, stk. 1, nr. 3 og 4. Dette svarer indholdsmæssigt til reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen om pelsdyrfarme, der indeholder forbud svarende til § 6, stk. 1, nr. 1 og 2, mens det er afstandskravene, der i dag er skærpet. Forslaget skal ses i sammenhæng med de foreslåede ændringer af lovens kapitel 2 i øvrigt, herunder den foretagne ensretning af ord og begreber m.v., hvor ordet afstandskrav forbeholdes de tilfælde, hvor der stilles krav i forhold til en bestemt afstand til et område m.v. og ikke selve området. Om anvendelsen af ordet afstandskrav henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 23.

Forbuddene i de § 6, stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte områder, vil også gælde for husdyrbrug med nærmere specificerede arter, og således ikke kunne fraviges efter bemyndigelsen.

Miljø- og fødevareministeren vil i medfør bemyndigelsen fremover som i dag kunne fastsætte andre afstandskrav og andre typer af afstandskrav end dem, der følger af lovens § 6, stk. 1, nr. 3 og 4, herunder f.eks. pelsdyr, der i dag er undergivet skærpede afstandskrav efter regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven. For så vidt angår fastsættelse af afstandskrav efter bemyndigelsen forudsættes det, at miljø- og fødevareministeren ikke kan fastsætte afstandskrav, der er kortere end i de i § 6, stk. 1, nr. 3 og 4, fastsatte. Derimod

vil ministeren, såfremt det måtte være hensigtsmæssigt og fagligt begrundet, kunne fastsætte længere eller kortere afstandskrav end dem, der gælder efter de nugældende regler. Ministeren vil efter bestemmelsen kunne fastsætte forskellige afstandskrav, f.eks. således at afstandskravene skærpes for husdyrbrug over en vis størrelse.

I det omfang ministeren fastsætter regler om skærpede afstandskrav for nærmere specificerede arter, vil der samtidig kunne fastsættes regler om, at kommunalbestyrelsen kan dispensere fra disse regler, f.eks. i tilfælde hvor overholdelse af afstandskravene ikke er mulig.

Til nr. 15 (§ 6, stk. 3 og 4)

Det foreslås, at der i § 6 indsættes et nyt *stk. 3*, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kravene i stk. 1 ikke finder anvendelse for nærmere bestemte anlæg, der alene har en begrænset betydning i forhold til omgivelserne.

Den foreslåede hovedregel i lovens § 6, stk. 1, om forbud og afstandskrav for så vidt angår placering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug indebærer som følge af de foreslåede definitioner af anlæg, herunder navnlig husdyranlæg, at forbud og afstandskrav gælder for såvel stalde, gyllebeholdere, ensilagepladser m.v. som for mobile anlæg, læskure, hytter m.v. på husdyrbrug, uanset om de har et produktionsareal eller ej.

Med den foreslåede bemyndigelse i lovens nye § 6, stk. 3, er det hensigten, at ministeren i begrænset omfang skal kunne undtage nærmere bestemte husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg fra kravene til placering i § 6, stk. 1, forudsat de alene har begrænset betydning for omgivelserne, herunder navnlig i forhold til de hensyn og formål, der fremgår af § 6, stk. 1, nr. 1-4, og miljø og natur. Bemyndigelsen er snæver og alene tiltænkt tilfælde, hvor det vil være uhensigtsmæssigt, at nærmere bestemte anlæg i konsekvens af de foreslåede brede anlægsdefinitioner måtte omfattes af kravene i § 6, stk. 1, men hvor placeringen af anlæggene alene har begrænset betydning for naboer m.v. Bemyndigelsen er således i hovedsagen møntet på husdyranlæg, som ikke har et produktionsareal, eller som ikke er fast placerede m.v.

Den gældende lovs § 6, stk. 3, foreslås ophævet og erstattet af en ny bestemmelse i *stk. 4*, hvorefter miljø- og fødevareministeren i 1. pkt. kan fastsætte regler om, at kravene i stk. 1 finder anvendelse for folde, oplag af husdyrgødnings, ensilage og lign. samt for anlæg, der ikke er omfattet af stk. 1. Det foreslås i 2. pkt., at ministeren i den forbindelse også bemyndiges til at kunne fastsætte andre og flere typer af afstandskrav for folde til svin end de i medfør af 1. pkt., jf. § 6, stk. 1, nr. 3 og 4, fastsatte.

Med lovforslaget udvides lovens anvendelsesområde, jf. forslaget § 1, nr. 5, således at der principielt ikke er nogen undergrænse for, hvilke anlæg som defineret i lovens nye § 3, stk. 1, nr. 2 og 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 6, der er omfattet af loven, ligesom også andre forhold forbundet med husdyrhold er omfattet af loven. Det er dog samtidig hensigten,

at miljø- og fødevareministeren undtager visse husdyrbrug, anlæg eller dyrearter fra lovens anvendelsesområde, jf. lovens nye § 2, stk. 5, 1. pkt. F.eks. er det hensigten at undtage anlæg på ejendomme, der ikke er husdyrbrug, hvor der alene er et dyrehold svarende til ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, med henblik på at disse anlæg fortsat skal reguleres i medfør af miljøbeskyttelsesloven. Eftersom loven, i det omfang et anlæg ikke er undtaget, også vil omfatte anlæg, der ikke indgår i et husdyrbrug, f.eks. gyllebeholdere på planteavlbrug, husdyranlæg på ejendomme med op til 100 m² produktionsareal med dyrehold svarende til erhvervsmæssigt dyrehold m.v. er der behov for, at loven indeholder hjemmel til, at disse anlæg helt eller delvis undergives de samme forbud og afstandskrav som dem, der gælder for husdyrbrug efter § 6, stk. 1. Med den foreslåede bemyndigelse kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler svarende til kravene i § 6, stk. 1, for anlæg, der ikke er omfattet af stk. 1, dvs. anlæg der ikke indgår i husdyrbrug, samt for oplag af husdyrgødning, ensilage og lign. samt folde.

Miljø- og Fødevareministeren forventes således at fastsætte forbud og afstandskrav for anlæg i et omfang svarende til reguleringen i dag, hvorefter bl.a. ejendomme med erhvervsmæssigt dyrehold op til og med 3 dyreenheder og gyllebeholdere på planteavlbrug m.v. er omfattet af forbud og afstandskrav i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 4 i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 16, stk. 1, 1. pkt.

Folde og oplag m.v. er ikke omfattet af den foreslåede anlægsdefinition og dermed ikke af kravene i § 6, stk. 1. Med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse kan ministeren fastsætte regler om, at folde samt oplag og lign. ikke må placeres i de områder, som er nævnt i lovens § 6, stk. 1, nr. 1 og 2. Efter bemyndigelsen vil ministeren endvidere kunne fastsætte regler om, at folde ikke må placeres i en afstand mindre end 50 m fra de i § 6, stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte områder og nabobeboelse, svarende til afstandskravene i § 6, stk. 1, nr. 3 og 4.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse udvider den gældende bemyndigelsesbestemmelse i § 6, stk. 3, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om særlige afstandskrav for etablering af folde til frilandssvin, hvor foldene er uden fast bund og afløb. Efter den foreslåede bestemmelse i lovens nye § 6, stk. 4, kan ministeren fastsætte krav til placering af folde til udegående husdyr generelt og ikke kun til frilandssvin. Som følge af denne udvidelse af bemyndigelsesbestemmelsen foreslås det, at ministeren »kan« fastsætte regler i medfør af bestemmelsen. Ministeren er således ikke forpligtet hertil, som det er tilfældet efter den gældende bemyndigelse, jf. formuleringen »skal« fastsætte. Det er med bemyndigelsen bl.a. hensigten at videreføre regler svarende til de gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 7.

Det foreslås endvidere, at miljø- og fødevareministeren fortsat kan fastsætte andre afstandskrav for svin. I den foreslåede udformning af bestemmelsen er det udgået, at den omfatter folde uden fast bund og afløb, idet en fold i almindelighed forstås som udendørs indhegning uden fast bund og

afløb. Der tilsigtes ikke nogen indholdsmæssige ændringer af bemyndigelsesbestemmelsen.

Efter den foreslåede bestemmelse kan miljø- og fødevareministeren også fastsætte regler om, at kravene i § 6, stk. 1, nr. 1-4, skal finde anvendelse for oplag og lign. Oplag omfatter eksempelvis markstakke og ensilage i wrapballer, som opbevares på et sted, hvor der ikke er fast bund og afløb.

Miljø- og fødevareministeren vil i det omfang, der fastsættes regler efter bestemmelsen samtidig kunne fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan dispensere fra disse regler.

Til nr. 16 (§ 7, stk. 1)

Efter den gældende lovs § 7, stk. 1, må anlæg på husdyrbrug med mere end 15 dyreenheder ikke etableres, udvides og ændres, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg ligger inden for eller nærmere end 10 m fra bestemte ammoniakfølsomme naturtyper. Bestemmelsen blev i sin nuværende affattelse indsat i loven i 2011 ved lov nr. 122 af 23. februar 2011.

Det foreslås, at § 7, stk. 1, ændres, således at etablering, udvidelse eller ændring af et husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke er tilladt, hvis anlægget ligger inden for eller nærmere end 10 m fra bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, dvs. kategori 1- og 2-natur. Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at tilladelseskravet, der efter den gældende lovs §§ 10-12 omfatter husdyrbrug med mere end 15 dyreenheder, foreslås erstattet af de nye §§ 16 a og 16 b, hvorefter godkendelses- og tilladelseskravet omfatter husdyrbrug, jf. den nye definition af husdyrbrug i forslagens § 1, nr. 6.

Bestemmelsen omfatter husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg, dvs. møddingspladser, gyllebeholdere, stalde, læskure m.v., der ligger på husdyrbrug. Bestemmelsen omfatter således alene de nævnte anlæg, i det omfang de ligger på husdyrbrug, jf. den foreslåede definition af husdyrbrug. Efter det foreslåede stk. 4, vil miljø- og fødevareministeren dog også kunne fastsætte regler om placering i forhold til kategori 1- og 2-natur for så vidt angår husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug samt for oplag af husdyrgødning og lign.

Med lovforslaget ændres ikke på beskyttelsesniveauerne, herunder totaldepositionskravene i forhold til kategori 1- og 2-natur. Der henvises herom til forslagens almindelige bemærkninger pkt. 5.3.1.3.1.3.

Til nr. 17 (§ 7, stk. 4)

Efter den gældende lovs § 7, stk. 4, kan miljø- og fødevareministeren for nærmere specificerede dyrearter fastsætte en minimumsgrænse, der er lavere end den grænse for dyreenheder, der er nævnt i stk. 1. Bestemmelsen indebærer, at ministeren for nærmere specificerede dyrearter kan sænke grænsen på 15 dyreenheder i § 7, stk. 1, således at forbuddet m.v. gælder ved en lavere grænse. Bestemmelsen skal bl.a. medvirke til overholdelse af habitatdirektivet. Bemyndigel-

sen er udnyttet for så vidt angår pelsdyrfarme, der har en atypisk høj ammoniakfordampning pr. dyreenhed.

Det foreslås, at den gældende lovs § 7, stk. 4, erstattes af en bemyndigelse for miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om, at kravene i § 7, stk. 1, finder anvendelse for oplag af gødning og lign. samt for husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg, der ikke er omfattet af stk. 1. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte andre og flere typer af afstandskrav end det, der er fastsat i stk. 1.

De ammoniakfølsomme naturtyper, der kan fastsættes regler om forbud mod placering i eller afstand til, er de ammoniakfølsomme naturtyper, der er omfattet af lovens § 7, stk. 1, nr. 1 og 2, jf. stk. 2. Det vil sige såkaldt kategori 1- og 2-natur.

Med lovforslaget udgår dyreenheder af husdyrbruglovgivningen. Husdyrbrug vil i stedet blive reguleret med udgangspunkt i produktionsarealer.

De husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg, der er omfattet af § 7, stk. 1, er dem, der ligger på husdyrbrug. De vil derfor også som altovervejende udgangspunkt være omfattet af krav om godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b, hvorfor ammoniakdepositionen fra stald og lager på disse husdyrbrug vil være omfattet af totaldepositionskravene. Ammoniakdepositionen beregnes og reguleres således som led i godkendelsen eller tilladelsen. Husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, samt oplag af gødning og lign. kan imidlertid også give anledning til en vis ammoniakdeposition. Det foreslås derfor i stk. 4, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om placering af disse i forhold til kategori 1- og 2-natur, herunder andre og flere typer af afstandskrav.

Miljø- og fødevareministeren vil efter den foreslåede bemyndigelse desuden kunne fastsætte regler om placering, herunder faste afstandskrav, for oplag af husdyrgødning og lign., f.eks. markstakke m.v., som ikke er omfattet af anlægsdefinitionen. Efter bestemmelsen vil ministeren endvidere kunne fastsætte regler om, at husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg, jf. den foreslåede definition i lovforslagets § 1, nr. 6, som ikke indgår i husdyrbrug og derfor ikke umiddelbart er omfattet af § 7, stk. 1, kan omfattes af forbud og afstandskrav.

For så vidt angår ikke fast placerede indretninger til husdyr, f.eks. flytbare læskure og oplag af gødning og lign., vil der samtidig kunne fastsættes regler om, hvor ofte de skal flyttes m.v. i medfør af den nye § 9 a.

Til nr. 18 (§ 8, stk. 1)

Efter den gældende lovs § 8, stk. 1, må stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg for husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder ikke etableres inden for de i bestemmelsen nærmere angivne afstande til navnlig vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, beboelse og naboskel.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres således, at etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug samt udvidelse eller ændring heraf, der

medfører forøget forurening, ikke er tilladt inden for de nærmere opregnede afstande i bestemmelsens nr. 1-7.

Med den foreslåede ændring følger bestemmelsen dermed den terminologi m.v., der anvendes med lovforslaget i øvrigt, jf. navnlig de foreslåede definitioner i lovforslagets § 1, nr. 6.

Bestemmelsen omfatter som hidtil etablering af anlæg på husdyrbrug, men udvides til også at omfatte udvidelse eller ændring af anlæg, som medfører forøget forurening. Begreberne etablering, udvidelse og ændring af anlæg og betydningen af den ændrede definition af husdyrbrug er omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 13, hvortil der henvises.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6, der i dag omfatter alle anlæg på ejendomme med erhvervsmæssigt dyrehold, og som er udstedt i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 16, indeholder bestemmelser, hvorefter udvidelse eller ændring af stalde og lignende indretninger til dyr samt møddinger og beholdere til husdyrgødning skal overholde de afstandskrav, som følger af bekendtgørelsens § 6, som i vidt omfang svarer til den gældende lovs § 8. Disse krav supplerer lovens afstandskrav i § 8. Der vil således med forslaget om, at også udvidelse og ændring af anlæg på husdyrbrug, der medfører forøget forurening, omfattes af afstandskravene i § 8, stk. 1, i al væsentlighed være tale om en videreførelse af gældende ret, men således at hovedreglerne for husdyrbrug samles i loven, mens ministeren i lovens nye § 8, stk. 4, bemyndiges til at fastsætte regler om undtagelser i bekendtgørelsesform.

Det er således hensigten, at der kun fastsættes regler om afstandskrav i bekendtgørelser, i det omfang lovens regler fraviges eller suppleres, således at reguleringen bliver mere enstregig. Efter den foreslåede nye § 8, stk. 4, bemyndiges miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om, at afstandskravene i § 8, stk. 1, ikke finder anvendelse for nærmere bestemte anlæg, der alene har begrænset betydning i forhold til omgivelserne. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 22.

Kommunalbestyrelsen kan som hidtil dispensere fra afstandskravene efter lovens § 9, stk. 3. Efter § 8, stk. 4, der bliver stk. 3, kan ministeren for nærmere specificerede dyrearter, fastsætte andre afstandskrav, inden for hvilke etablering, udvidelse og ændring af anlæg ikke kan finde sted.

Til nr. 19 (§ 8, stk. 1, nr. 3)

Efter den gældende lovs § 8, stk. 1, nr. 3, må stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg for husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder ikke etableres inden for 15 m til vandløb (herunder dræn) og søer.

Det foreslås, at § 8, stk. 1, nr. 3, ændres, således at det faste afstandskrav, for så vidt angår søer, alene omfatter søer større end 100 m².

Ændringen indebærer, at de søer, der omfattes af afstandskravet i lovens § 8, stk. 1, nr. 3, størrelsmæssigt svarer til de søer, der omfattes af forbuddet mod tilstandsændringer efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Den foreslåede ændring svarer indholdsmæssigt til bestemmelsen i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelses § 6, stk. 1, nr. 3.

Søer og vandhuller med et areal, der er eller er mindre end 100 m² vil dog kunne være yngle- eller rasteområde for bilag IV-arter, og af den grund efter omstændighederne skulle indgå i vurderingen af en konkret ansøgning om godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a eller 16 b, eller en anmeldelse efter regler fastsat i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i lovens § 17. Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 5.3.1.3.2.2 om bilag IV-arter.

Forslaget indebærer ingen ændringer i forhold til vandløb, herunder dræn, der er omfattet af bestemmelsen.

Til nr. 20 (§ 8, stk. 2)

Efter den gældende lovs § 8, stk. 2, må beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning endvidere ikke etableres i en afstand af 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m². Afstandskravet i § 8, stk. 2, supplerer afstandskravet på 15 m i lovens § 8, stk. 1, nr. 3, som gælder for alle vandløb og søer.

Bestemmelsen blev indsat i loven i 2011 ved lov nr. 122 af 23. februar 2011 og indebærer et skærpet afstandskrav på 100 m til åbne vandløb og til søer større end 100 m² for beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning. Hensigten med det skærpede afstandskrav er at begrænse skaderne på vandmiljøet i tilfælde af uheld med gyllebeholdere, hvor der strømmer gylle ud.

Det foreslås, at § 8, stk. 2, affattes således, at der ved etablering af gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning på husdyrbrug desuden skal være mindst 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m².

Med forslaget udformes bestemmelsen i overensstemmelse med den foreslåede definition af gødningsopbevaringsanlæg i lovens nye § 3, stk. 1, nr. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 6. Afstandskravet omfatter alle typer af opbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning, herunder gyllebeholdere og gyllelaguner.

Afstandskravet er som hidtil mindst 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m², og det er som hidtil alene etablering af anlægget, der er omfattet af bestemmelsen.

Ved åbne vandløb forstås vandløb, der ikke er dræn eller er rørlagt. I forhold til dræn og rørlagte vandløb gælder afstandskravet på 15 m efter § 8, stk. 1, også i forhold til anlæg til opbevaring af flydende husdyrgødning.

Kommunalbestyrelsens adgang til at dispensere fra kravene i § 8, jf. § 9, stk. 3, omfatter også det skærpede afstandskrav i stk. 2.

Til nr. 21 (§ 8, stk. 3)

Efter den gældende lovs § 8, stk. 3, må ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke etableres inden for de i § 8, stk. 1, nr. 1-5 og 7, nævnte afstande. Dvs. at afstandskravet

til beboelse på samme ejendom i § 8, stk. 1, nr. 6, ikke gælder ved etablering af ensilageopbevaringsanlæg.

§ 8, stk. 3, foreslås af hensyn til lovens systematik ophævet, således at ensilageopbevaringsanlæg omfattes af hovedreglen i § 8, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 18. Dette indebærer i udgangspunktet en mindre skærpelse af afstandskravene for ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug, idet de også omfattes af afstandskravet i § 8, stk. 1, nr. 6, om, at anlæg ikke må etableres samt udvides eller ændres på en måde, der medfører forøget forurening, inden for 15 m til beboelse på samme ejendom.

Forslaget til lovens nye § 8, stk. 4, giver dog mulighed for, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at afstandskravene i § 8, stk. 1, ikke finder anvendelse for nærmere bestemte anlæg. Det er hensigten, at miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at afstandskravet i § 8, stk. 1, nr. 6, ikke gælder for ensilageopbevaringsanlæg. Dette indebærer, at de gældende afstandskrav for ensilageopbevaringsanlæg vil blive videreført, om end lovteknisk forskelligt.

Til nr. 22 (§ 8, stk. 4 og 5)

Det foreslås, at der i § 8, stk. 4, indsættes en ny bestemmelse, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kravene i stk. 1 og 2 ikke finder anvendelse for nærmere bestemte anlæg, der alene har en begrænset betydning i forhold til omgivelserne.

Den foreslåede hovedregel i lovens § 8, stk. 1, om afstandskrav, for så vidt angår placering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug, indebærer som følge af de foreslåede definitioner af anlæg, herunder navnlig husdyranlæg, at afstandskravene gælder for såvel stalde, gyllebeholdere, ensilagepladser m.v. som for mobile anlæg, læskure, hytter m.v. på husdyrbrug, uanset om de har et produktionsareal eller ej.

Med den foreslåede bemyndigelse i lovens nye § 8, stk. 4, er det hensigten, at ministeren i begrænset omfang skal kunne undtage nærmere bestemte husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg fra kravene til placering i § 8, stk. 1 og 2, forudsat de alene har begrænset betydning for omgivelserne, herunder navnlig i forhold til de hensyn og formål, der fremgår af § 8, stk. 1, nr. 1-7, og stk. 2, og miljø og natur i øvrigt. Bemyndigelsen er snæver og tiltænkt tilfælde, hvor det vil være uhensigtsmæssigt, at nærmere bestemte anlæg i konsekvens af de foreslåede brede anlægsdefinitioner måtte omfattes af kravene i § 8, stk. 1, men hvor placeringen af anlæggene alene har begrænset betydning for miljø, natur og naboer m.v. Bemyndigelsen er således møntet på anlæg, der ud fra nærmere fastsatte kriterier alene vil have begrænset betydning for omgivelserne, f.eks. visse husdyranlæg uden produktionsareal eller som er ikke fast placerede m.v. eller anlæg, der på grund af deres særlige indretning eller beliggenhed m.v. ikke vil have den karakter, der begrunder afstandskravene, herunder det skærpede afstandskrav i stk. 2.

Det er desuden hensigten, at bemyndigelsesbestemmelsen kan anvendes til at undtage ensilageopbevaringsanlæg fra afstandskravet i § 8, stk. 1, nr. 6, således svarende til i dag.

Kommunalbestyrelsen vil i øvrigt som beskrevet til stk. 1, kunne dispensere fra afstandskravene efter lovens § 9, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 15, om den foreslåede tilsvarende bestemmelse i lovens § 6, stk. 3.

Det foreslås, at der i § 8, *stk. 5*, indsættes en ny bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at afstandskravene i stk. 1 og 2 finder anvendelse for anlæg, der ikke er omfattet af stk. 1 og 2, samt at afstandskravene i stk. 1 finder anvendelse for oplag af husdyrgødning, ensilage og lign.

Med lovforslaget udvides lovens anvendelsesområde, jf. forslaget § 1, nr. 5, således at der principielt ikke er nogen undergrænse for, hvilke anlæg som defineret i lovens nye § 3, stk. 1, nr. 2 og 3, jf. lovforslaget § 1, nr. 6, der er omfattet af loven. Det er dog samtidig hensigten, at miljø- og fødevareministeren undtager visse husdyrbrug, anlæg eller dyrearter fra lovens anvendelsesområde, jf. lovens nye § 2, stk. 5, 1. pkt. F.eks. er det hensigten at undtage anlæg på ejendomme, der ikke er husdyrbrug, hvor der alene er et dyrehold svarende til ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, med henblik på at disse som hidtil reguleres i medfør af miljøbeskyttelsesloven. Eftersom loven, i det omfang et anlæg ikke er undtaget, også vil omfatte anlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, f.eks. gyllebeholdere på planteavlbrug, husdyranlæg på ejendomme med op til 100 m² produktionsareal med dyrehold svarende til erhvervsmæssigt dyrehold m.v., er der behov for, at loven indeholder hjemmel til, at disse anlæg helt eller delvis undergives samme afstandskrav som dem, der gælder for husdyrbrug efter § 8, stk. 1 og 2. Med den foreslåede bemyndigelse kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler svarende til § 8, stk. 1 og 2, for anlæg, der ikke er omfattet af stk. 1, dvs. anlæg der ikke indgår i husdyrbrug, samt for oplag af husdyrgødning, ensilage eller lign.

Forslaget til den nye bemyndigelsesbestemmelse giver således mulighed for at udvide afstandskravene i lovens § 8, stk. 1, og det skærpede afstandskrav i § 8, stk. 2. Det er hensigten, at den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 5, skal anvendes til at fastsætte regler om, at et eller flere af afstandskravene, som nævnt i § 8, stk. 1, også skal gælde for oplag af gødning og ensilage, herunder f.eks. markstakke og wrapballer.

Den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse indeholder i § 6 bestemmelser om, at bl.a. ensilageoplæg skal overholde afstandskrav, som indholdsmæssigt svarer til de afstandskrav, som gælder efter lovens § 8, stk. 1 og 2. Bemyndigelsesbestemmelsen i § 8, stk. 5, skal således bl.a. give mulighed for at videreføre regler, som findes i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse for så vidt angår visse anlæg, der ikke indgår i husdyrbrug. Miljø- og fødevareministeren forventes således at fastsætte afstandskrav for disse anlæg i et omfang svarende til reguleringen i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelses § 6. Husdyrgødningsbekendtgørel-

sens regler om afstandskrav er i dag i et vist omfang udstedt med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 16.

Til nr. 23 (§ 9, stk. 1)

Efter den gældende lovs § 9, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen meddele dispensation fra afstandskravene, jf. § 6, til rideskoler og hestepensioner for mere end 3 dyreenheder. Dispensationen kan gives på vilkår om særlige krav til driften af ejendommen, indretning af stalde, møddinger m.v.

Efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, jf. stk. 1, der bl.a. er udstedt i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 16, kan kommunalbestyrelsen, for så vidt angår etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende erhvervsmæssigt dyrehold, der kan medføre forøget forurening, meddele dispensation til rideskoler og hestepensioner. Dispensationen kan gives på vilkår om særlige krav til driften af ejendommen, indretning af stalde, møddinger m.v.

Bestemmelserne i den gældende lovs § 9, stk. 1, og husdyrgødningsbekendtgørelsen supplerer og overlapper i et vist omfang hinanden.

Rækkevidden af den gældende lovs § 9, stk. 1, har givet anledning til tvivl, idet dispensationsadgangen efter ordlyden omfatter afstandskravene, jf. § 6, § 6, stk. 1, nr. 1 og 2, indeholder principielt ikke afstandskrav, men forbud i bestemte områder m.v. Efter bemærkningerne til § 9, jf. Folketingsstidende 2006-07, tillæg A, side 1965, forudsættes det imidlertid, at den hidtidige dispensationsadgang efter den dagældende husdyrgødningsbekendtgørelses § 3, stk. 2, videreføres, svarende til § 6, stk. 1, nr. 1-4. Dette svarer også indholdsmæssigt til bestemmelsen i den gældende husdyrgødningsbekendtgørelses § 4, stk. 2.

Med den foreslåede affattelse af § 9, stk. 1, præciseres det derfor, at kommunalbestyrelsen kan dispensere fra kravene i § 6, stk. 1, nr. 1-4. Det foreslås samtidig, at kommunalbestyrelsens dispensationsadgang udvides til også at omfatte hestehold til vognkørsel som led i museumsaktiviteter m.v. Dispensationsadgangen foreslås udvidet, svarende til dispensationsadgangen efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2. Baggrunden herfor er, at museer, besøgscentre m.v. kan være placeret i eller nær byzone m.v., og som led i deres museumsaktiviteter, f.eks. af kultur- eller naturhistorisk karakter, i et vist omfang kan have et behov for at opstalde heste til brug for vognkørsel som led deres formidling m.v. Med den foreslåede bestemmelse vil kommunalbestyrelsen således også kunne dispensere til etablering, udvidelse eller ændring af anlæg til sådanne formål. Der er tale om en dispensationsadgang. Hovedreglen er således fortsat forbud og afstandskrav i lovens § 6, stk. 1. Den enkelte kommune vil inden for rammene af dispensationsadgangen og forvaltningsretlige krav m.v. nærmere kunne fastlægge sin praksis for anvendelse af dispensationsadgangen, der forventes at have et relativt begrænset anvendelsesområde.

Som hidtil vil anden lovgivning eller en lokalplan m.v. dog kunne være til hinder for en ansøgt etablering, udvidelse eller ændring af et anlæg, ligesom kommunalbestyrelsen konkret kan vurdere, at en dispensation ikke bør gives.

Hvis kommunalbestyrelsen finder, at dispensation skal meddeles, kan den ifølge forslaget stille vilkår herfor, herunder krav til placeringen, indretningen eller driften af det anlæg, der dispenseres til. Der tilsigtes ikke med den foreslåede affattelse af bestemmelsen ændringer i kommunalbestyrelsens dispensationsadgang i øvrigt.

Dispensationer kan efter den gældende lovs § 76 og husdyrgødningsbekendtgørelsens § 44, stk. 2, påklages. Lovens bestemmelser om klageadgang ændres ikke med lovforslaget. Klageadgang efter loven er nærmere beskrevet i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.4.3, hvortil der henvises.

Til nr. 24 (§ 9, stk. 2)

Efter den gældende lovs § 9, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen, hvor overholdelse af de i § 8 nævnte afstandskrav ikke vil sikre tilstrækkeligt mod væsentlige gener eller forurening, påbyde, at anlægget placeres mere hensigtsmæssigt og fastsætte vilkår for indretning og drift. Kommunalbestyrelsen fastsætter vilkår om placering, indretning og drift i forbindelse med tilladelser efter § 10 eller godkendelser efter § 11 og § 12.

Det foreslås, at tilladelser efter § 10 eller godkendelser efter § 11 og § 12 i bestemmelsen ændres til godkendelser og tilladelser efter §§ 16 a og 16 b.

Ændringen er en konsekvens af forslagens § 1, nr. 29 og 30, hvorefter det bl.a. foreslås, at den gældende lovs §§ 10-12 ophæves og erstattes af de foreslåede nye bestemmelser i lovens §§ 16 a og 16 b om krav om godkendelse af eller tilladelse til etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug.

Til nr. 25 (§ 9, stk. 3)

Efter den gældende lovs § 9, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen, hvor overholdelse af de i § 8 nævnte afstandskrav ikke er mulig for husdyrbrug, dispensere herfra og fastsætte vilkår til indretning og drift. Kommunalbestyrelsen fastsætter vilkår om indretning og drift i forbindelse med tilladelser eller godkendelser efter §§ 10-12. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte vilkår, som sikrer, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener.

Det foreslås, at tilladelser eller godkendelser efter §§ 10-12 i bestemmelsen ændres til godkendelser og tilladelser efter §§ 16 a og 16 b.

Ændringen er en konsekvens af forslagens § 1, nr. 29 og 30, hvorefter det foreslås, at den gældende lovs §§ 10-12 ophæves og erstattes af de foreslåede nye bestemmelser i lovens §§ 16 a og 16 b, om krav om godkendelse af eller tilladelse til etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug.

Til nr. 26 (§ 9, stk. 4)

Efter den gældende lovs § 9, stk. 4, kan miljø- og fødevarerministeren fastsætte regler om, at der i særlige tilfælde kan dispenseres fra afstandskravet i § 7.

Efter den gældende lovs § 7 er etablering, udvidelse og ændring af anlæg på husdyrbrug, der er eller derved bliver

større end 15 dyreenheder, ikke tilladt, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg ligger i en afstand på mindre end 10 m til, eller helt eller delvis inden for nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Efter bemærkningerne til bestemmelserne, jf. Folketingstidende 2010-11, tillæg C, side 18, som fremsat den 6. oktober 2010, indebærer bemyndigelsen, at ministeren kan fastsætte regler om adgang til at dispensere fra forbudsreglen i § 7, stk. 1, i særlige tilfælde. Bestemmelsen er møntet på at kunne varetage hensynet til naturplejen ved at fastsætte regler om mulighed for dispensation til at placere eventuelt nødvendige mindre staldanlæg m.v. til dyrehold til afgræsning af naturarealerne, såfremt hensynet til den nødvendige naturpleje i væsentlig grad overstiger en eventuel negativ miljøpåvirkning fra husdyrholdet. Det forudsættes i bemærkningerne, at dyreholdet fjerner flere næringsstoffer fra naturarealerne, end de tilfører. Bemyndigelsen er udnyttet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 4.

Det foreslås, at bestemmelsen præciseres, således at ordet »afstandskravet« ændres til »kravene«, idet bestemmelsen i § 7 indeholder såvel et afstandskrav som et forbud mod placering i de omhandlede områder. Præciseringen vurderes at være helt i overensstemmelse med den gældende forståelse af bestemmelsen og bemærkningerne hertil og indebærer ikke indholdsmæssige ændringer. Den ændrede udformning af bestemmelsen svarer til den foreslåede udformning af lovens § 9, stk. 1, jf. forslagens § 1, nr. 23.

Reglen vil bl.a. kunne anvendes til at fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan dispensere til f.eks. læskure m.v. til afgræssende dyr i natura 2000-områder på nærmere angivne betingelser.

Til nr. 27 (overskrift og § 9 a)

Den gældende lovs § 5, stk. 3, indeholder bemyndigelse for miljø- og fødevarerministeren til at fastsætte regler om anmeldeligt for husdyrbrug, mens miljø- og fødevarerministeren efter miljøbeskyttelseslovens § 16, stk. 1, bl.a. kan fastsætte regler om dyrehold, skadedyr og andre forhold, når det er nødvendigt for at forebygge og imødegå forurening og uhygiejniske forhold. På den baggrund er der i husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 35 og 36 fastsat regler om anmeldelse af etablering, udvidelse og ændring af anlæg og dyrehold. Der er endvidere i medfør af miljøbeskyttelsesloven bl.a. fastsat generelle regler om drift og indretning af stalde, ensilageoplæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg m.v. I medfør af miljøbeskyttelseslovens § 7 a, stk. 1, er der fastsat regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen om egenkontrol.

Efter husdyrgødningsbekendtgørelsens § 35 skal der inden etablering, udvidelse eller ændring af de i bekendtgørelsens §§ 4-24 omhandlede anlæg, indgives anmeldelse af byggeriet til kommunalbestyrelsen. §§ 4-24 indeholder navnlig krav til lokalisering af dyrehold, krav til indretning af stalde og opbevaring af gødning og ensilage, herunder krav til indret-

ning, vedligeholdelse og drift af anlæg m.v. § 20 indeholder desuden en bestemmelse om egenkontrol for så vidt angår visse beholdere til opbevaring af fyldende husdyrgødning. Efter bekendtgørelsens § 36 skal der inden etablering, udvidelse eller ændring af et erhvervsmæssigt dyrehold i et eksisterende anlæg indgives anmeldelse heraf til kommunalbestyrelsen.

Det foreslås i *stk. 1*, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indretning og drift af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, herunder om den kontrol, som den, der er ansvarlig for anlægget skal foretage for egen regning.

Med forslaget kan der fastsættes regler om de miljømæssige indvirkninger og gener, som husdyrhold kan give anledning til. Bestemmelsen omfatter såvel nye som eksisterende anlæg. Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse skal ses i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i lovens nye § 34 a, der begge i første omgang tænkes anvendt til at fastsætte regler, der viderefører de gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 3-9 om opbevaring af gødning og ensilage og driftsmæssige og tekniske krav til indretning af anlæg, f.eks. indretning af stalde, krav til gyllebeholdere og ensilagepladser m.v., samt regler om flytning af ikke permanente læskure og andre mobile anlæg m.v. Ved fastsættelse af regler om indretning og drift vil miljø- og fødevareministeren kunne fastsætte regler om egenkontrol, f.eks. dokumentationskrav i form af logbøger, optegnelser m.v. Det er aktuelt hensigten, at ministeren fastsætter regler, der viderefører de gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen om bl.a. krav til driftsherrer om løbende og regelmæssigt at føre optegnelser i Miljøstyrelsens logbog til dokumentation for, at overdækning af gyllebeholdere er tæt.

Den foreslåede bemyndigelse i lovens § 9 a omfatter principielt alle anlæg, der er omfattet af loven, uanset om de indgår i et husdyrbrug. Bestemmelsen tager imidlertid navnlig sigte på de anlæg, der ikke indgår i et husdyrbrug og ikke er omfattet af bemyndigelsen i § 34 a. Endvidere tænkes bemyndigelsesbestemmelsen bl.a. anvendt til at fastsætte regler om andre forhold forbundet med husdyrhold med henblik på at forebygge og begrænse påvirkning af omgivelser, natur og miljø, som f.eks. regler om ludning af halm med ammoniak, etablering af gyllebarrierer, krav om flytning af markstakke og andre oplag m.v.

Ministerens vil i forbindelse med fastsættelse af regler efter bestemmelsen samtidig kunne fastsætte, om og i hvilket omfang kommunalbestyrelsen kan dispensere fra disse regler.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om anmeldeordninger, herunder om pligt til at anmelde etablering, udvidelse og ændring af anlæg til kommunalbestyrelsen. Bemyndigelsen viderefører i vidt omfang den gældende lovs bemyndigelsesbestemmelse i § 5, *stk. 3*. Det er bl.a. hensigten med den foreslåede bestemmelse, at miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om anmeldepligt i nærmere bestemt omfang for husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, jf. den foreslåede definition i forslaget § 1, nr. 6, der ikke indgår i husdyrbrug, og anlæg på husdyrbrug, der ikke omfattes af de foreslåede be-

stemmelser om godkendelses- og tilladelseskrav for etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug, jf. de foreslåede nye §§ 16 a og 16 b, jf. § 17. Det er hensigten i vidt omfang at videreføre en ordning svarende til den gældende efter husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 35 og 36, således etablering, udvidelse og ændring af anlæg i nærmere bestemt omfang skal anmeldes til kommunalbestyrelsen, der i den forbindelse vil skulle påse, at det anmeldte ikke er omfattet af krav om godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b. Kommunalbestyrelsen vil i forbindelse med en anmeldelse i et vist omfang skulle fastlægge oplysninger om produktionsarealets omfang, evt. dyretyper m.v.

I tilknytning til forslaget om indsættelse af den nye bestemmelse i lovens § 9 a foreslås det endvidere, at der før den foreslåede bestemmelse indsættes en overskrift i loven om »Krav til indretning og drift, anmeldelse m.v. af anlæg«.

Til nr. 28 (overskrift til kapitel 3)

Det foreslås, at overskriften til lovens kapitel 3 bliver »Godkendelser og tilladelser m.v.«. Ændringen skal ses i lyset af de foreslåede ændringer af reglerne om godkendelser og tilladelser i lovens kapitel 3, herunder at mange bestemmelser og underoverskrifter foreslås ophævet, jf. forslaget § 1, nr. 32, og de dertil hørende bemærkninger. Den foreslåede overskrift er formuleret helt overordnet, således at den dækker såvel bestemmelser om bl.a. tilladelseskrav, anmeldelser og ansøgninger som bestemmelser om kommunalbestyrelsens vurderinger og afgørelser.

Til nr. 29 (§§ 10-16)

§§ 10-16 foreslås ophævet.

Det foreslås, at den gældende lovs §§ 10-13 ophæves som konsekvens af den foreslåede anlægsregulering på grundlag af stipladsmodellen. Den gældende lovs § 14 foreslås ophævet bl.a. som følge af den foreslåede generelle forældelsesfrist på 6 år for uudnyttede godkendelser og tilladelser, mens den foreslåede ophævelse af §§ 15-16 er en konsekvens af lovforslagets bestemmelser om udskillelse af arealerne af de konkrete godkendelser og tilladelser.

Den foreslåede ophævelse af §§ 10-13 er en konsekvens af lovens nye §§ 16 a-16 c, som indebærer, at det alene er husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år, eller med flere end 750 stipladser til søer, flere end 2.000 stipladser til slagtesvin (over 30 kg) eller flere end 40.000 stipladser til fjerkræ, der omfattes af godkendelsespligten, mens alle andre husdyrbrug foreslås omfattet af et krav om tilladelse. Efter den foreslåede nye § 16 c skal husdyrbrug, der er teknisk, forenings- og driftsmæssigt forbundne, godkendes eller tillades samlet. Med de foreslåede bestemmelser videreføres således de grundlæggende indholdsmæssige krav i den gældende lovs §§ 10-13 om godkendelse eller tilladelse til etablering samt til udvidelse og ændring af husdyrbrug, der kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Der henvises herved til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 30, om de foreslåede nye §§ 16 a-16 c, og til bemærkningerne til for-

slagets § 10, stk. 2, om overgangsregler i forhold til godkendelser og tilladelser, for så vidt angår anvendelsen af de nye §§ 16 a og 16 b på husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12.

Efter den gældende lovs § 14 kan kommunalbestyrelsen i en godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16 godkende yderligere planlagte udvidelser på nærmere angivne betingelser. Efter den gældende lovs § 33, stk. 2, om bortfald af uudnyttede godkendelser, kan kommunalbestyrelsen i en godkendelse forlænge fristen for udnyttelse for den del, der omfatter planlagte udvidelser efter § 14, til 5 år. Med lovforslaget foreslås en ny ordning for bortfald af tilladelser og godkendelser, idet der med den foreslåede nye § 59 a indføres en generel udnyttelsesfrist på 6 år for alle godkendelser, jf. lovforslagets § 1, nr. 65, og bemærkningerne hertil. § 14 foreslås på denne baggrund ophævet.

Efter den gældende lovs § 15 skal en godkendelse efter §§ 11 eller 12, udover de arealer der hører til husdyrbruget, også omfatte andre arealer, som ansøger driver under samme CVR-nummer, dvs. godkendelsen skal omfatte hele bedriftens arealer. Ifølge den gældende lovs § 16 kan kommunalbestyrelsen desuden godkende arealer, som ikke er omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12, men som anvendes til afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug omfattet af loven. Tredjemandsarealer, der ikke er omfattet af en godkendelse efter § 16, kan kun indgå i en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12, hvis afsætningen af husdyrgødning ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt, jf. også den gældende lovs § 26, stk. 3 og 4.

Med lovforslaget udgår arealerne af den konkrete regulering gennem godkendelser og tilladelser. Arealerne skal fremover – uanset om de ejes sammen med et husdyrbrug eller af tredjemand – ikke være omfattet af krav om godkendelse eller tilladelse. Reguleringen af gødningsanvendelsen på arealerne vil i stedet ske gennem generelle regler. Den gældende lovs §§ 15 og 16 foreslås som konsekvens heraf ophævet. Der henvises til forslaget almindelige bemærkninger i pkt. 5.2 om den foreslåede generelle regulering af gødningsanvendelsen på arealerne. Om bortfald af arealvilkår i eksisterende tilladelser og godkendelser meddelt efter §§ 10-12 og 16 henvises til bemærkningerne til forslaget § 10, stk. 6, om overgangsordninger.

Til nr. 30 (§§ 16 a-16 c)

Den tredelte tilladelses- og godkendelsesordning i den gældende lovs §§ 10-12 foreslås afløst af en ordning med to niveauer, således at alene husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 3.500 kg pr. år, eller med flere stipladser end tærsklen i IE-direktivet, omfattes af godkendelsespligt efter den nye § 16 a, mens alle andre husdyrbrug som udgangspunkt omfattes af krav om tilladelse efter den nye § 16 b. Den foreslåede ordning er beskrevet i forslaget almindelige bemærkninger pkt. 5.3.1.1.3.

Forslaget skal ses i sammenhæng med, at den gældende lovs §§ 10-16 foreslås ophævet, jf. forslaget § 1, nr. 29.

Til § 16 a

Efter det foreslåede *stk. 1* må et husdyrbrug ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse, hvis det har en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år.

Bestemmelsen er ny og erstatter den generelle grænse for godkendelses- og VVM-pligt i den gældende lovs § 12, stk. 2, jf. stk. 1, på 250 dyreenheder. Grænsen på 250 dyreenheder i den gældende lov, der omfatter alle husdyrbrug, herunder også kvægbrug og pelsdyrfarme, er videreført fra den før husdyrbruglovens ikrafttræden gældende ordning, hvor der efter bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed (herefter godkendelsesbekendtgørelsen) var krav om miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 af husdyrbrug med over 250 dyreenheder. Om baggrunden herfor fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget om ændring af miljøbeskyttelsesloven i forbindelse med implementeringen af IPPC-direktivet, at f.eks. et mælkekvægbrug med over 250 DE er en intensiv produktion, hvor store mængder næringsstoffer omsættes med en produktion af husdyrgødning og emissioner i store mængder til følge. Der vurderedes således ikke at være nogen faglig begrundelse for at behandle disse husdyrbrug anderledes end svine- og fjerkræbrug, jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, side 3723.

Med den foreslåede bestemmelse fastholdes et videregående krav om godkendelse og obligatorisk VVM-pligt, end hvad der følger af IE-direktivet og VVM-direktivet. Kravet om godkendelse af etablering af husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år vil således gælde for alle husdyrbrug, herunder kvægbrug og pelsdyrfarme, uanset at disse husdyrbrug ikke er omfattet af IE-direktivet eller VVM-direktivets bilag I. Der henvises herved også til de almindelige bemærkninger pkt. 5.3.1.1.2.2.1 om Miljø- og Fødevarerministeriets overvejelser om den foreslåede godkendelsesgrænse.

Det, der kræver forudgående godkendelse efter den foreslåede bestemmelse, er etablering af husdyrbrug. Ved etablering af husdyrbrug forstås, at der anlægges, påbegyndes, opføres eller indrettes husdyranlæg på en ejendom med et samlet produktionsareal på mere end 100 m², jf. den foreslåede definition af husdyrbrug i lovforslagets § 1, nr. 6. Hvis det husdyrbrug, der etableres, har en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N, vil det være omfattet af godkendelsespligten efter stk. 1. Det vil formentlig være yderst sjældent, at der etableres et husdyrbrug i stk. 1's forstand, idet det formentlig vil være mere praktisk forekommende, at der sker en udvidelse eller ændring af et allerede etableret husdyrbrug. Efter det foreslåede stk. 3, vil godkendelsespligten efter stk. 1 dog også gælde, hvis et husdyrbrug, der er tilladt etableret efter den nye § 16 b, stk. 1, udvides eller ændres på en måde, der medfører, at godkendelsesgrænsen på 3.500 kg NH₃-N pr. år overskrides.

Efter den foreslåede bestemmelse omfattes således efter ordlyden alene husdyrbrug, der etableres efter nærværende lovs ikrafttræden. Husdyrbrug, der på det tidspunkt er etableret efter de hidtil gældende regler, vil dog også blive omfattet af godkendelsespligten i § 16 a, stk. 1, hvis husdyrbru-

get ved en ansøgt udvidelse eller ændring har eller får en samlet ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år, jf. de foreslåede overgangsbestemmelser i lovforslagets § 10, stk. 1 og 2, om godkendelsespligt for husdyrbrug etableret før 1. januar 2007 henholdsvis før 1. august 2017. Om disse overgangsregler henvises til bemærkningerne i lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 5.4.5 samt bemærkningerne til lovforslagets § 10.

Den foreslåede emissionsgrænse på 3.500 kg NH₃-N pr. år skal forstås som den årlige emission af ammoniak fra husdyrbruget i sin helhed, dvs. både eksisterende og ansøgte stalde og gødningsopbevaringsanlæg m.v., efter anvendelse af virkemidler. Da definitionen af et husdyrbrug efter lovforslaget ikke omfatter arealerne, vil evt. emission fra kilder på udbringingsarealerne ikke skulle medregnes. Ammoniakemissionen beregnes for så vidt angår stalde m.v. ved at multiplicere produktionsarealets størrelse (angivet i m²) med ammoniakemissionsfaktorerne for den pågældende dyretype og det pågældende staldsystem (angivet i kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år), idet der tages højde for evt. anvendelse af miljøteknologi. Er der flere dyretyper i samme anlæg summeres emissionerne på baggrund af de enkelte dyretyper produktionsareal. Ammoniakemissionen fra gødningsopbevaringsanlæg opgøres, for så vidt angår flydende husdyrgødning, ved at multiplicere overfladearealet med ammoniakemissionsfaktoren for flydende husdyrgødning, og for fast gødning ved at multiplicere grundplanet for lageret med ammoniakemissionsfaktoren for fast gødning for den pågældende dyretype.

Det forhold, at emissionsgrænsen er inklusiv ammoniakreducerende virkemidler, betyder, at det i forbindelse med en ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug vil være muligt at holde sig under grænsen ved eksempelvis at vælge et staldsystem med lav emission eller ammoniakreducerende teknologi, f.eks. gylleskrabere eller gyllekøling. Deri vil således efter omstændighederne kunne være et incitament til at anvende relevant teknologi, idet det dog bemærkes, at det foreslås, at husdyrbrug med en årlig ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N undergives krav om tiltag til reduktion af ammoniak ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 33.

Ammoniakemissionsfaktorerne vil blive fastsat af miljø- og fødevarerministeren i medfør af lovens nye § 34, stk. 5, jf. lovforslagets § 1, nr. 37. Miljø- og fødevarerministeren vil kunne fastsætte regler om fastlæggelsen af produktionsarealer efter den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 8.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger 5.3.1.1.3 om den foreslåede ordning, herunder godkendelsesgrænsen på 3.500 kg NH₃-N pr. år.

På baggrund af oplysningerne i ansøgningen om produktionsarealets størrelse, dyretype, staldsystem og teknologi vil ansøger via it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk kunne beregne den samlede ammoniakemission – og dermed om grænsen for godkendelsespligt overskrides. An-

søgeren vil herefter kunne tilpasse projektet inden ansøgningen indsendes til kommunen og sørge for, at kravene til ansøgning om godkendelse og udarbejdelse af miljøkonsekvensrapport iagttages. Kravene til ansøgninger m.v. vil blive fastsat i medfør af lovens nye § 34, stk. 2 og 3. Som noget nyt følger det udtrykkeligt af VVM-direktivet fra 2014, at ansøger skal sikre, at miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af kompetente og kvalificerede eksperter. Der henvises herom i øvrigt til bemærkningerne til forslagens § 1, nr. 35.

Efter det foreslåede *stk. 2* må husdyrbrug uanset godkendelsesgrænsen i *stk. 1* ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse, hvis husdyrbruget har flere end 750 stipladser til søer, flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg) eller flere end 40.000 stipladser til fjerkræ.

Bestemmelsen viderefører i vidt omfang den gældende lovs § 12, stk. 2, 1. pkt., jf. *stk. 1*, nr. 1-3, hvorefter etablering af et husdyrbrug ikke må ske uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse, hvis husdyrbruget har mere end 250 dyreenheder, dog 270 dyreenheder, hvis mindst 90 pct. af dyreenhederne stammer fra årssøer med tilhørende smågrise indtil 30 kg, eller 750 stipladser til søer, 210 dyreenheder, hvis der er tale om slagtesvin (over 30 kg), eller 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg) eller 100 dyreenheder, hvis der er tale om slagtekyllinger, 230 dyreenheder, hvis der er tale om æglæggende høns, eller 40.000 stipladser til fjerkræ. Kravet i § 12, stk. 2, 1. pkt., jf. *stk. 1*, er et dobbeltkrav forstået på den måde, at godkendelsespligten udløses ved den af de angivne grænser i dyreenheder henholdsvis stipladser, som overskrides først.

Stipladsgrænserne følger af IE-direktivets bilag I, pkt. 6.6. Kravene efter IE-direktivet og VVM-direktivets bilag I er for husdyrbrug omfattet af den gældende lovs § 12, stk. 2, samordnet således, at godkendelsespligten og VVM-pligten følges ad, hvilket betyder, at den obligatoriske VVM-pligt for svine- og fjerkræbrug indtræder allerede ved stipladsgrænserne efter IE-direktivet. Baggrunden herfor er dels hensynet til enkle og ensartede krav og procedurer, dels at direktiverne er overlappende og supplerer hinanden i vid udstrækning, for så vidt angår de grundlæggende procedurekrav. Kravene til ansøgninger vil i disse tilfælde skulle leve op til både IE-direktivets krav og VVM-direktivets krav til bilag I-projekter. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger pkt. 4.1 om VVM-direktivet og 4.2 om IE-direktivet.

Med det foreslåede *stk. 2* fastholdes således IE-direktivets stipladsgrænser som grænse for såvel godkendelsespligt som obligatorisk VVM-pligt. Antallet af stipladser vil således i sig selv være afgørende for, hvornår godkendelsespligten indtræder. Stipladsbegrebet er ikke defineret i IE-direktivet, men antallet af stipladser forstås som det maksimale antal dyr, der på et givent tidspunkt af året må være i staldanlægget, jf. også bemærkningerne til den gældende lovs § 12, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1968.

I forhold til de omfattede dyretyper er ordet »fedesvin« fastholdt i overensstemmelse med ordlyden i IE-direktivets

bilag I pkt. 6.6. I VVM-direktivet anvendes ordet »slagtesvin«. Slagtesvin er det almindeligt anvendte ord i husdyrbruglovgivningen i øvrigt. Der antages ikke at være indholdsmæssig forskel. Søer omfatter f.eks. også gylte. Fjerkræ er defineret i den gældende lovs § 3, stk. 1, nr. 5, der bliver nr. 8, og som ikke ændres med lovforslaget. Definitionen er fastsat i overensstemmelse med IE-direktivet. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2011-12, A, L 88, som fremsat den 22. februar 2012, side 56.

Det, der er godkendelsespligtigt efter stk. 2, er etablering af et husdyrbrug med flere stipladser til svin eller fjerkræ end de i bestemmelsen angivne. Om forståelsen af etablering af husdyrbrug henvises til bemærkningerne til det foreslåede stk. 1.

Hvis et husdyrbrug således etableres med flere stipladser end de stk. 2 fastsatte, skal det godkendes efter stk. 2, uanset om det i øvrigt måtte have en ammoniakemission, der overstiger grænsen efter stk. 1.

Hvis et husdyrbrug ved udvidelse eller ændring overskrider en af stipladsgrænserne, vil godkendelsespligten efter stk. 2 desuden kunne udløses efter de foreslåede bestemmelser i stk. 3 og stk. 4, 2. pkt.

Efter ordlyden af stk. 2 er det alene husdyrbrug, der etableres efter nærværende lovs ikrafttræden. Husdyrbrug, der på det tidspunkt er etableret efter de hidtil gældende regler, vil dog også blive omfattet af godkendelsespligten, hvis de ved en ansøgt udvidelse eller ændring har eller får flere stipladser end den angivne grænse, jf. de foreslåede overgangsbestemmelser i lovforslagets § 10, stk. 1 og 2.

Det foreslås efter *stk. 3*, at godkendelsespligten efter stk. 1 og 2 også gælder, hvis et husdyrbrug, der er tilladt efter § 16 b, udvides eller ændres på en måde, som medfører overskridelse af de i stk. 1 eller 2 fastsatte grænser.

Bestemmelsen indebærer, at husdyrbrug, der er tilladt efter den nye § 16 b, stk. 1, omfattes af krav om godkendelse af hele husdyrbruget, når godkendelsesgrænserne i stk. 1 eller 2 overskrides, dvs. hvis en udvidelse eller ændring indebærer, at den samlede ammoniakemission overstiger 3.500 kg NH₃-N pr. år, eller antallet af stipladser overstiger henholdsvis 750 for søer, 2.000 for slagtesvin eller 40.000 for fjerkræ. De husdyrbrug, der vil være tilladt efter § 16 b, stk. 1, vil for det første være husdyrbrug, der etableres efter nærværende lovs ikrafttræden. Derudover vil det være husdyrbrug, der er tilladt efter § 16 b, stk. 1, via de foreslåede overgangsbestemmelser i lovforslagets § 10, stk. 1 og 2.

Det er selve overskridelsen af grænserne i det foreslåede stk. 1 og stk. 2, der udløser godkendelsespligt for hele husdyrbruget. For så vidt angår stk. 2 er det således uden betydning, om overskridelsen principielt kan ske, uden at det indebærer forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Hvis stipladsgrænsen overskrides, skal husdyrbruget godkendes forudgående. Kravet om godkendelse af hele husdyrbruget indebærer, at husdyrbruget som helhed skal overholde miljøkravene, herunder krav om begrænsning af ammoniakemission, geneafstande for lugt m.v. Samtidig vil god-

kendelsesprocessen efter nærmere fastsatte regler indebære, at VVM-direktivets krav til VVM-pligtige projekter iagttages, samt for IE-brug kravene efter IE-direktivet. Dette svarer i vidt omfang til den gældende ordning i lovens § 12, stk. 2, 2. pkt., hvorefter et husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter §§ 10 eller 11, omfattes af krav om godkendelse af hele husdyrbruget, hvis det foretager udvidelser eller ændringer, der medfører, at grænserne i § 11, stk. 1, eller § 12, stk. 1, overskrides.

Efter det foreslåede *stk. 4, 1. pkt.*, må husdyrbrug, der er godkendt efter stk. 1 eller 2, ikke udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse. Bestemmelsen er indholdsmæssigt en videreførelse af den gældende lovs § 11, stk. 3, og § 12, stk. 3, hvorefter husdyrbrug omfattet af § 11, stk. 1, og § 12, stk. 1, ikke må udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse af udvidelsen eller ændringen.

Efter bemærkningerne til den gældende lovs § 11, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1966, kan godkendelsespligtige ændringer af husdyrbrug bl.a. bestå i, at der sker en ændring af dyrearten, uden at det medfører en udvidelse af antallet af dyreenheder, ligesom en ændring, der består i nybygning af staldanlæg eller opbevaringsanlæg, vil blive betragtet som en godkendelsespligtig ændring. Det anføres, at renovering, der er at sidestille med nyetablering, ligeledes vil kræve en ny godkendelse. Hvad angår renovering er det i bemærkningerne forudsat, at begrebet vil blive nærmere fastlagt i bekendtgørelse eller vejledning.

Miljøstyrelsen har på denne baggrund udarbejdet en vejledning, som findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk, om, hvilke ændringer der typisk er eller ikke er omfattet af godkendelsespligten. F.eks. er det i forhold til ændringer af et husdyrbrug i form af renovering af et eksisterende staldanlæg afgørende, hvor meget der ændres i de forhold, som har betydning for forureningsforholdene. I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og i praksis anvendes renovering således som et fast begreb for nærmere bestemte ændringer, der har et sådant omfang, at de vil have betydning for forureningsforholdene og udløse krav om godkendelse.

Kriteriet for, hvad der udløser krav om godkendelse, er i praksis fra Natur- og Miljøklagenævnet blevet fortolket således, at selvom der i princippet ikke er udtrykt nogen bagatelgrænse for, hvilke ændringer der er omfattet af godkendelsespligt efter loven, er det alene ændringer, der indebærer markante bygningsmæssige ændringer, eller som har betydning for forureningsforholdene, der forudsætter godkendelse efter loven. En grundlæggende forudsætning for, at godkendelsespligten ikke udløses, er, at ændringen er uden betydning for miljøbeskyttelsen, herunder i forhold til ammoniakfordampning, lugt-, støj-, lys- og fluegener og lignende. Forøget forurening forstås bredt og indebærer bl.a., at der også vil være godkendelsespligt, selvom forureningen samlet set ikke forøges, fordi der samtidig gennemføres forureningsbe-

grænsende tiltag, hvis forureningsbilledet ændres, eller der isoleret betragtet vil kunne være forøget forurening. Udvidelser af dyreholdet eller gødningsopbevaringskapaciteten vil medføre, at godkendelsespligten udløses. I medfør af den gældende lovs § 17, stk. 3, er der dog indført en række anmeldte ordninger, som på nærmere angivne betingelser muliggør bl.a. opførelse af anlæg til opbevaring af ensilage eller gødning og visse emissionsorienterede produktionstilpasninger, jf. i øvrigt forslaget almindelige bemærkninger under pkt. 5.3.1.1.1.1.

Efter det foreslåede stk. 4, 1. pkt., fastholdes kriteriet for godkendelsespligtige udvidelser og ændringer, således at det principielt er enhver udvidelse eller ændring, der kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, der udløser godkendelsespligt. Med stipladsmodellen som grundlag for den foreslåede godkendelsesordning vil ændringer og udvidelser af dyreholdet dog i videre omfang end hidtil kunne ske uden fornyet godkendelse, så længe produktionsarealet ikke ændres, eller der foretages markante bygningsmæssige ændringer. Derudover vil der efter det nærmere indhold af godkendelsen kunne være yderligere fleksibilitet til at foretage ændringer i eksempelsvis dyretype, staldsystem, teknologi m.v.

Større og mere grundlæggende ændringer af husdyrbruget vil medføre godkendelsespligt, f.eks. renoveringer, der kan få betydning for miljøbeskyttelsen. Opførelse af ny bebyggelse og etablering af nye husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, f.eks. stalde, gyllebeholdere m.v., vil fortsat være ændringer, der udløser godkendelsespligt efter bestemmelsen. Tilsvarende gælder renovering af husdyranlæg, der kan sidestilles med etablering af husdyranlæg. Miljø- og fødevarerministeren forventes dog efter den foreslåede bemyndigelse i lovens nye § 17 at fastsætte regler om, hvilke udvidelser og ændringer, der – evt. efter anmeldelse – kan foretages uden fornyet godkendelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 31, og bemærkningerne hertil. Desuden vil Miljøstyrelsen udarbejde en vejledning herom.

Hvis en udvidelse eller ændring er i strid med fastsatte vilkår i den gældende godkendelse, vil udvidelsen eller ændringen kunne være godkendelsespligtig allerede af den grund. Hvis husdyrbrugets staldanlæg i det hele renoveres, vil det kunne være at sidestille med etablering af et husdyrbrug, der udløser godkendelsespligt for hele husdyrbruget efter det foreslåede stk. 1 eller 2. Hvorvidt en konkret udvidelse eller ændring er godkendelsespligtig, vil i vidt omfang kunne afhænge af, hvad der er søgt om og dermed godkendt efter stk. 1 eller 2.

I det enkelte tilfælde vil det i øvrigt som hidtil være op til kommunalbestyrelsen at vurdere, om der konkret er tale om en godkendelsespligtig udvidelse eller ændring.

Det foreslåede stk. 4, 1. pkt., omfatter alene husdyrbrug, der er godkendt efter § 16 a, stk. 1 eller 2. Bestemmelsen regulerer således ikke direkte udvidelser og ændringer af husdyrbrug, der er etableret før hovedlovens ikrafttræden, og som enten ikke har en godkendelse, som er godkendt efter miljøbeskyttelseslovens § 33, eller som er godkendt efter den gældende lovs §§ 11 eller 12. Disse husdyrbrug bliver i

stedet omfattet af overgangsreglerne i lovforslagets § 10, stk. 1 og 2.

§ 16 a, stk. 1 og 2, fastsætter pligten til forudgående godkendelse til etablering af husdyrbrug. Godkendelser efter stk. 4, 1. pkt., vil i alle tilfælde forudsætte, at husdyrbruget er godkendt efter § 16 a, stk. 1 eller 2, og således have karakter af tillæg til sådanne godkendelser, uanset om de har et omfattende eller begrænset indhold. Stk. 4 indeholder de grundlæggende kriterier for, hvornår en udvidelse eller ændring er godkendelsespligtig, jf. ovenfor, og dermed hvad kommunalbestyrelsen skal godkende.

Stk. 4, 1. pkt., regulerer derimod ikke selve den vurdering, som kommunalbestyrelsen skal foretage som led i behandlingen af en ansøgning om godkendelse af en udvidelse eller en ændring, herunder som grundlag for vilkårsfastsættelsen efter lovens nye § 27, jf. dog §§ 34 og 34 a. Som eksempel på, at kommunalbestyrelsens vurdering skal omfatte mere end selve den ansøgte udvidelse eller ændring, kan nævnes totaldepositionskravene, hvorefter vurderingen skal omfatte ammoniakdepositionen fra hele husdyrbruget, som i øvrigt efter den foreslåede definition af husdyrbrug, jf. lovforslagets § 1, nr. 6, ikke omfatter arealerne. Som et andet eksempel kan nævnes, at den progressivitet, der ligger i BAT-kravet, indebærer, at vurderingen ved udvidelser og ændringer efter stk. 4 skal omfatte andet end selve udvidelsen eller ændringen. Omfanget og indholdet af kommunalbestyrelsens vurderinger vil blive fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i lovens nye § 34, stk. 1 og 4.

Det foreslås i *stk. 4, 2. pkt.*, at såfremt et husdyrbrug, der er godkendt efter stk. 1, udvides eller ændres på en sådan måde, at grænserne i stk. 2 overskrides, skal husdyrbruget godkendes efter stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at husdyrbrug, der godkendes efter stk. 1 som følge af, at dets ammoniakemission overstiger 3.500 kg NH₃-N pr. år, ikke kan udvides eller ændres på en måde, der indebærer, at de grænser, der følger af IE-direktivet, overskrides, uden at husdyrbruget godkendes efter § 16 a, stk. 2. Bestemmelsen er en konsekvens af, at stipladsbegrebet i IE-direktivet ikke kan oversættes direkte til m², jf. også bemærkningerne til stk. 2 om forståelsen af stipladser i IE-direktivets forstand. Bestemmelsen vil f.eks. kunne være relevant ved ændringer, der indebærer skift i dyretype eller -art, hvorved stipladsgrænserne for svin eller fjerkræ overskrides.

Bestemmelsen er bl.a. nødvendig, fordi IE-direktivet indebærer særlige krav til de husdyrbrug, der er omfattet af direktivet. Med lovforslaget lægges der i videre omfang end i dag op til, at krav efter IE-direktivet, herunder krav om revidering, alene skal gælde for IE-husdyrbrug.

Som beskrevet under bemærkningerne til stk. 2 vil husdyrbrug, der for så vidt er omfattet af både af stk. 1 og stk. 2, skulle godkendes efter stk. 2. Det forudsættes således, at også husdyrbrug med svine- eller fjerkræproduktion i vidt omfang vil kunne tilrettelægge deres ansøgning således, at de godkendes efter stk. 2 og ikke først efter stk. 1.

Afhængig af den tid, der måtte være mellem godkendelsen efter stk. 1 og godkendelsen efter stk. 2, vil kommunalbestyrelsen ved behandlingen af en ansøgning efter stk. 2 kunne tage udgangspunkt i den tidligere meddelte godkendelse efter stk. 1, som samtidig ophæves. Det er i øvrigt hensigten, at miljø- og fødevarerministeren i medfør af lovens nye § 34, stk. 1-3 vil fastsætte nærmere regler om kommunalbestyrelsens behandling af sager efter bestemmelsen.

Til § 16 b

Det foreslås efter *stk. 1*, at husdyrbrug, der ikke er omfattet af godkendelsespligten efter § 16 a, ikke må etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse.

Tilladelseskravet efter bestemmelsen omfatter alle husdyrbrug, der ikke falder ind under § 16 a. Efter definitionen af husdyrbrug i forslagets § 1, nr. 6, forstås ved et husdyrbrug et eller flere husdyranlæg, der til sammen har et produktionsareal på mere end 100 m², gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt andre driftsbygninger m.v. til brug for husdyrhold, der ligger på samme ejendom. Som det fremgår af bemærkningerne til § 1, nr. 6, er der kun tale om et husdyrbrug, hvis der på en ejendom er et produktionsareal på mere end 100 m². Der fastlægges ikke produktionsarealer for gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg.

Ved etablering af husdyrbrug forstås den situation, hvor der begrebsmæssigt ikke er et husdyrbrug i forvejen. Det afgørende er, at der på ejendommen samlet set bliver mere end 100 m² produktionsareal. Der henvises også til bemærkningerne til lovens nye § 16 a, stk. 1, om forståelsen af etablering af husdyrbrug.

Der vil således efter forslaget blive sammenfald mellem, hvad der efter loven forstås ved et husdyrbrug, og tilladelseskravet efter lovens nye § 16 b, stk. 1, jf. dog lovens nye § 17.

Husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12, vil efter de foreslåede overgangsregler i § 10, stk. 1 og 2, ved ændringer eller udvidelser efter omstændighederne skulle tillades efter § 16 b, stk. 1, medmindre husdyrbruget inklusiv udvidelsen eller ændringen overstiger godkendelsesgrænserne i lovens nye § 16 a, stk. 1 eller 2.

I hovedtræk svarer 100 m² produktionsareal ved intensiv drift til ca. 15 dyreenheder for slagtesvin eller 3 dyreenheder for mink, som i dag er tilladelsesgrænsen efter § 10, idet grænsen i medfør af den gældende lovs § 17, stk. 2, er sænket til 3 dyreenheder for så vidt angår pelsdyr. Den foreslåede tilladelsesgrænse vil gælde for husdyrbrug med pelsdyrproduktion på linje med andre husdyrbrug. Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 5.3.1.1.2.2 og 5.3.1.1.3 om den foreslåede tilladelsesgrænse og Miljø- og Fødevarerministeriet overvejelser herom.

Det foreslås efter *stk. 2*, at husdyrbrug, der er tilladt efter stk. 1, ikke må udvides eller ændres på en måde, der indebærer forøget forurening eller andre virkninger på miljøet uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse til udvidelsen eller ændringen.

Bestemmelsen er indholdsmæssigt en videreførelse af den gældende lovs § 10, stk. 3, som svarer til den gældende lovs § 11, stk. 3 og § 12, stk. 3, hvorefter husdyrbrug, ikke må udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse af udvidelsen eller ændringen.

Efter den foreslåede bestemmelse fastholdes kriteriet forøget forurening eller andre virkninger på miljøet for de udvidelser og ændringer, der kræver tilladelse efter loven. Der henvises til bemærkningerne ovenfor til lovens nye § 16 a, stk. 4, 1. pkt., hvor kriteriet og praksis herom er nærmere beskrevet.

Til § 16 c

Det foreslås i lovens nye § 16 c, at husdyrbrug, der er teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundne, skal godkendes eller tillades samlet.

Bestemmelsen er i et vidt omfang en videreførelse af den gældende lovs § 13, hvoraf det følger, at anlæg skal tillades eller godkendes samlet, hvis den ejendoms anlæg, som der ansøges om etablering, udvidelse eller ændring af, er teknisk og forureningsmæssigt forbundet med en anden ejendoms anlæg, som indgår i samme bedrift.

Af bemærkningerne til § 13, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1968, følger det, at bestemmelsen viderefører den praksis, som er beskrevet i et notat fra 12. april 1999 om Miljø- og Energiministeriets redegørelse for begrebet anlæg/projekt i relation til VVM-reglerne, planlovens regler om landzonetilladelse og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrproduktion, som blev udarbejdet i forlængelse af implementeringen af IPPC-direktivet i miljøbeskyttelsesloven med henblik på administrationen af reglerne efter miljøbeskyttelsesloven, VVM-reglerne og landzonereglerne. Det fremgår af notatet, at udgangspunktet er, at hver ejendom med anlæg, jf. også den gældende lovs definition af husdyrbrug, vurderes for sig. Hvis der er et driftsfællesskab på tværs af ejendomme, vil det bl.a. indgå som kriterium for vurderingen af, om de skal vurderes samlet, om der er fællesanlæg. F.eks. anføres det, at fælles malkestald eller foderanlæg kan være et indicium for, at ejendommenes bygninger har en sådan teknisk sammenhæng, at de må betragtes som ét anlæg. Rørforbindelser vil derimod ikke i sig selv bevirke, at to bygningskomplekser betragtes som ét. Flytning af dyr mellem ejendomme inden for samme bedrift bevirker heller ikke sig selv, at flere staldanlæg skal vurderes under et.

Efter praksis fra Natur- og Miljøklagenævnet kan afstanden mellem anlæggene indgå i vurderingen efter § 13, ligesom der efter omstændighederne kan lægges vægt på, om der inden for bedriften er et sådant produktionsfællesskab, at det reelt ikke er muligt at beregne og vurdere miljøpåvirkningerne fra hvert anlæg for sig. Dette vil typisk kræve, at det teknisk ikke er muligt at drive husdyrbrugene uafhængigt af hinanden.

Efter den foreslåede bestemmelse i lovens nye § 16 c skal husdyrbrug godkendes eller tillades samlet, hvis de er teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundne.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i vidt omfang den gældende lovs § 13 indholdsmæssigt med de tilpasninger, der følger af den ændrede begrebsanvendelse og terminologi, der følger af lovforslaget i øvrigt. Det vil således som hidtil være det klare udgangspunkt, at det er hvert enkelt husdyrbrug, der skal godkendes eller tillades efter lovens nye §§ 16 a eller 16 b, og at flere husdyrbrug kun skal godkendes samlet, hvis de er teknisk og forureningsmæssigt forbundne.

Herudover følger det af den foreslåede bestemmelse, at husdyrbrugene skal være driftsmæssigt forbundne. Bestemmelsen er således udformet lidt anderledes end den gældende lovs § 13, hvorefter der skal være tale om ejendomme med tilhørende anlæg inden for samme bedrift. Ordet bedrift anvendes ikke helt ens alle steder i husdyrbruglovgivningen og defineres ikke nødvendigvis på helt samme måde som i eksempelvis landbrugslovens § 2, stk. 3. Som udgangspunkt betyder samme bedrift, at der skal være tale om husdyrbrug, der drives af samme fysiske eller juridiske person, og herunder at de drives under samme CVR-nr. I relation til fortolkningen af den gældende lovs § 13 er ordet bedrift dog forstået bredere som dækkende det forhold, at der er aftalt et driftsfællesskab. Det afgørende er således ikke i første række, om husdyrbrugene udgør én eller flere bedrifter i landbrugslovens forstand, men om der er et driftsfællesskab. Det bemærkes herved, at driftskriteriet alene har betydning, hvis der er tale om husdyrbrug, der er teknisk og forureningsmæssigt forbundne. Endvidere bemærkes, at driftskriteriet skal anses for en præcisering af de primære kriterier om teknisk og forureningsmæssig forbundenhed, idet husdyrbrug i praksis ikke vil være navnlig teknisk forbundne uden en vis driftsmæssig sammenhæng.

På den baggrund er kriteriet driftsmæssigt forbundne valgt frem for inden for samme bedrift, idet det dermed tydeliggøres, at der kan være et driftsmæssigt fællesskab om flere husdyrbrug, der ikke indgår i samme bedrift og drives under samme CVR-nr. Det er således ikke alene afgørende, om husdyrbrugene formelt drives af samme fysiske eller juridiske person.

Hvis en godkendelse omfatter flere husdyrbrug med hver sin ejer og/eller driftsherre, skal det i godkendelsen eller tilladelsen præciseres hvilke forhold, den enkelte hver især er ansvarlig for.

Til nr. 31 (§ 17)

Det foreslås, at bemyndigelsesbestemmelsen i den gældende lovs § 17 nyaffattes således, at miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a og 16 b i nærmere bestemte tilfælde ikke er påkrævet. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om anmeldeordninger, herunder om pligt til at anmelde etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug til kommunalbestyrelsen samt om anmeldelsens form og indhold

samt de oplysninger, der skal afgives til brug for kommunalbestyrelsens behandling af anmeldelsen.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at miljø- og fødevarerministeren både kan fastsætte regler, der udfylder og præciserer lovens bestemmelser om godkendelsespligt og tilladelseskrav, og regler, der fraviger krav om godkendelse eller tilladelse.

Bestemmelsen vil for det første kunne udnyttes til at fastsætte regler om såkaldte bagateller – det vil sige regler, der præciserer og/eller opregner, i hvilket omfang husdyrbrug kan udvides eller ændres, uden at det indebærer forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, hvorved det falder uden for kravet om godkendelse eller tilladelse efter de foreslåede nye bestemmelser i lovens nye § 16 a, stk. 4, eller § 16 b, stk. 2.

Kriteriet om forøget forurening eller andre virkninger på miljøet svarer til kriteriet efter den gældende lovs § 10, stk. 3, § 11, stk. 3, og § 12, stk. 3, som i praksis fra Miljøklagenævnet og senere Natur- og Miljøklagenævnet er blevet fortolket således, at selvom der i princippet ikke er udtrykt nogen bagatelgrænse for, hvilke ændringer der er omfattet af lovens krav om tilladelse eller godkendelse, så er det alene ændringer, der indebærer markante bygningsmæssige ændringer, eller som har betydning for forureningsforholdene, der forudsætter tilladelse eller godkendelse efter loven.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vil for det andet kunne udnyttes til at undtage nærmere bestemte udvidelser eller ændringer, der ellers ville være omfattet af lovens nye §§ 16 a, stk. 4, eller § 16 b, stk. 2, fra kravet om godkendelse eller tilladelse, fordi de har begrænset betydning, således at de – inden for nærmere fastsatte kriterier, tærskler eller betingelser – kan foretages umiddelbart. Som følge af den foreslåede definition af husdyranlæg, hvorefter mobile anlæg, læskure m.v. umiddelbart er omfattet af definitionen, og dermed af husdyrbruget og efter omstændighederne også af tilladelses- og godkendelsespligten, forventes det nærmere fastsat, inden for hvilke rammer sådanne anlæg kan etableres, uden at det udløser krav om godkendelse. Det bemærkes herved, at VVM-direktivet, IE-direktivet og habitatdirektivet stiller forskellige krav til vurdering og/eller tilladelse eller godkendelse af udvidelser eller ændringer af godkendte projekter eller anlæg. En udvidelse eller ændring, der indebærer, at tærsklerne i IE-direktivet eller VVM-direktivet overskrides, vil i alle tilfælde være væsentlig og udløse krav om ny godkendelse. Der henvises herom til forslagens almindelige bemærkninger under pkt. 4.1 og 4.2.

Fastsættelse af kriterier eller tærskler for, hvilke udvidelser eller ændringer der kan foretages uden krav om fornyet godkendelse eller tilladelse, vil derfor skulle fastsættes således, at direktivforpligtelserne sikres overholdt. Det skal således bl.a. sikres, at der ikke vil kunne foretages en række isoleret set mindre udvidelser eller ændringer af husdyrbrug, som samlet set er væsentlige, uden konkret vurdering og krav om godkendelse eller tilladelse. Bemyndigelsen skal herved også ses i sammenhæng med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i 2. pkt. om anmeldeordninger. Som eksempler på udvidelser eller ændringer af husdyrbrug, der

efter omstændighederne vil kunne undtages fra krav om godkendelse eller tilladelse efter lovens nye § 16 a, stk. 4, og § 16 b, kan nævnes etablering af ensilagepladser, halmlader eller læskure.

Som et tredje hovedområde for den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at etablering af husdyrbrug i nærmere bestemte tilfælde ikke udløser krav om tilladelse, således at det forhold, at der på en ejendom etableres mere end 100 m² produktionsareal, ikke udløser tilladelseskravet efter lovens nye § 16 b. Hensigten hermed er, at visse mindre husdyrbrug med en lav ammoniakemission, navnlig visse ekstensive driftsformer med f.eks. ammekvæg, efter en nærmere faglig vurdering eventuelt ikke bliver omfattet af krav om tilladelse ved 100 m² produktionsareal. Miljø- og fødevareministeren vil i den forbindelse skulle fastsætte præcise regler om, hvornår tilladelseskravet i stedet udløses, og betingelser, som husdyrbrug skal opfylde for at være omfattet af den nærmere fastsatte hævdede tilladelsesgrænse.

Miljø- og fødevareministeren vil efter det foreslåede 2. pkt. i forbindelse med fastsættelse af regler om fravigelse af lovens krav om godkendelse eller tilladelse kunne fastsætte regler om anmeldeordninger, herunder om pligt til forudgående at anmelde etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug til kommunalbestyrelsen. Dette er i et vist omfang en videreførelse af bemyndigelsen i den gældende lovs § 17, stk. 3, i medfør af hvilken der i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens kapitel 7 er fastsat en række anmeldeordninger. En anmeldelse har typisk karakter af en form for underretning af kommunalbestyrelsen med henblik på at tjene som grundlag for kommunalbestyrelsens almindelige tilsynsvirksomhed m.v. Efter de gældende ordninger træffer kommunalbestyrelsen inden for 2 måneder fra anmeldelsen afgørelse om, hvorvidt det anmeldte kan udføres. Der kan ikke stilles vilkår. De gældende anmeldeordninger er beskrevet i lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 5.3.1.1.1.1.

De gældende anmeldeordninger vil som følge af lovforslaget generelt skulle gennemgås med henblik på stillingtagen til, i hvilket omfang de skal videreføres. Som følge af lovforslaget vil der ikke være behov for en række af anmeldeordningerne, fordi udvidelser og ændringer af dyreholdet i sig selv ikke længere vil kræve ny godkendelse eller tilladelse, og fordi arealerne udskilles af godkendelses- og tilladelsesordningen, hvorfor udskiftning af udbringningsarealer ikke vil skulle godkendes. Andre af ordningerne vil fortsat kunne være relevante.

Nye ordninger om pligt til forudgående anmeldelse af etablering, udvidelse eller ændring vil ikke nødvendigvis skulle udformes på samme måde som de eksisterende ordninger.

Det bemærkes hertil, at der forventes fastsat regler om anmeldeligt, der bl.a. indebærer, at der efter en simpel procedure kan anmeldes ændringer m.v. af visse dyretyper, staldsystemer, teknologier mv. inden for den godkendte eller tilladte produktionsramme udtrykt i m² produktionsareal. Ved udformningen af ordningen kan der tages udgangspunkt i de

data om emissioner af lugt og ammoniak pr. m² produktionsareal, som fremgår af oversigter fra Aarhus Universitet, der knytter sig til forskellige dyretyper og staldsystemer, samt den dokumenterede miljøeffekt af teknologier, jf. den teknologiliste som Miljøstyrelsen fører i dag. Herved vil kommunalbestyrelsen på en hurtig og enkel måde kunne konstatere, om en ændring kan foretages alene efter en anmeldelse.

Miljø- og fødevareministeren vil kunne udnytte den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om såvel husdyrbrug, der er direkte omfattet af lovens nye §§ 16 a og 16 b, som husdyrbrug, der er omfattet af lovens nye §§ 16 a og 16 b via de foreslåede overgangsbestemmelser i forslaget § 10, stk. 1 og 2. Ministeren vil således også kunne fastsætte regler om, at nærmere bestemte udvidelser eller ændringer – eventuelt efter anmeldelse – kan foretages uden godkendelse eller tilladelse for vidt så angår husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12 og husdyrbrug, der er etableret før hovedlovens ikrafttræden, men som ikke efterfølgende er tilladt eller godkendt efter den gældende lov, herunder dem der er godkendt efter miljøbeskyttelseslovens § 33.

Bemyndigelsesbestemmelserne i den gældende lovs § 17, stk. 1 og 2, om fastsættelse af regler om de hensyn, der kan indgå i afgørelser om tilladelser og godkendelser, og fastsættelse af regler om, at tilladelses- og godkendelseskrav for nærmere specificerede dyrearter indtræder ved lavere grænser end de minimumsgrænser, der er angivet i §§ 10-12, udgår med den foreslåede affattelse. Bemyndigelser til at fastsætte regler om indholdet af kommunalbestyrelsens afgørelser foreslås i stedet samlet i lovens § 34, jf. forslaget § 1, nr. 35 og 36. Bemyndigelsen for miljø- og fødevareministeren i den gældende lovs § 17, stk. 2, til at fastsætte krav om lavere tilladelses- og godkendelsesgrænser end de i loven fastsatte er efter bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1969, navnlig møntet på regulering af husdyrbrug med pelsdyrproduktion, fordi disse har en atypisk høj ammoniakemission pr. dyreenhed. Med den foreslåede regulering vil der ikke være behov for at sænke godkendelses- og tilladelsesgrænserne for pelsdyrfarme, fordi ammoniakemissionen fra pelsdyrfarme ikke vil være atypisk i forhold til andre husdyrbrug, når den beregnes på grundlag af produktionsarealet.

Til nr. 32 (overskriften før § 18, § 18, overskriften før § 19, §§ 19-24, § 26 og overskriften før § 27)

Det foreslås, at den gældende lovs § 18 og §§ 19-24 og 26 ophæves som konsekvens af navnlig den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i lovens nye § 34, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens afgørelser, vilkår og vurdering, ansøgninger m.v., jf. forslaget § 1, nr. 35, og bemærkningerne hertil. Overskrifterne før den gældende lovs §§ 18, 19 og 27 foreslås samtidig ophævet som konsekvens af den foreslåede ophævelse af §§ 18-24 og 26.

§ 18 foreslås ophævet, idet den gældende lovs § 18, stk. 1, om, at ansøgninger skal indgives til kommunalbestyrelsen,

anses for overflødig, da det følger entydigt af de foreslåede bestemmelser i lovens nye §§ 16 a og 16 b, at kommunalbestyrelsen er den kompetente myndighed. Den gældende lovs § 18, stk. 2, hvorefter miljø- og fødevareministeren er bemyndiget til bl.a. at fastsætte regler om ansøgningers indsendelse, indhold og oplysninger samt kommunalbestyrelsens behandling heraf, videreføres indholdsmæssigt i den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i lovens nye § 34, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 35.

Den gældende lovs § 18, stk. 3, er ophævet ved § 15, nr. 1, i lov nr. 341 af 2011 om ændring af årsregnskabsloven og forskellige andre love (Obligatorisk digital kommunikation mellem virksomheder og det offentlige, skattefritagelse af Fornylsesfondens garantiordning m.v.), men ændringen er ikke trådt kraft, idet bemyndigelsen i samme lovs § 18, stk. 2, hvorefter miljø- og fødevareministeren fastsætter ikrafttrædelsestidspunktet, ikke er udnyttet.

Det foreslås, at den gældende lovs §§ 19-23 om konkrete krav til kommunalbestyrelsens vurdering af ansøgninger om tilladelser og godkendelser ophæves, idet miljø- og fødevareministeren i lovens nye § 34, stk. 1, i stedet bemyndiges til generelt at fastsætte regler om kommunalbestyrelsens vurdering af ansøgninger om godkendelser og tilladelser efter lovens nye §§ 16 a og 16 b, jf. lovforslagets § 1, nr. 35.

Efter den gældende lovs § 19, nr. 1, skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning efter §§ 10-12 sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Efter § 23, nr. 1, skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter §§ 11 og 12 varetage hensynet til anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Det følger bl.a. af lovens formålsbestemmelse, at loven særlig tilsigter at fremme anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, herunder renere teknologi, jf. § 1, stk. 2, nr. 4.

Efter den gældende lovs § 19, nr. 2, skal kommunalbestyrelsen sikre sig, at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Hensynet til omgivelserne er desuden udtrykt i §§ 20 og 22 og, for så vidt angår godkendelser efter §§ 11 og 12, også i § 23, nr. 2-4. Efter bemærkningerne til § 19, nr. 2, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1971, skal hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet således indgå i kommunalbestyrelsens vurdering, herunder hensynet til landskabelige værdier, som kan være bl.a. æstetisk, kulturhistorisk eller geologisk begrundet, og varetagelsen af internationale forpligtelser. Hensynet til omgivelserne kan dog også bestå i at begrænse væsentlige gener som følge af husdyrbruget. Sådanne gener vil navnlig være lugt, støj, støv, fluer, lys og transport, jf. også den gældende lovs §§ 20 og 23, nr. 3.

Efter den gældende lovs § 23, nr. 2, skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter §§ 11 og 12 varetage hensynet til beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som interna-

tionalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for ammoniakpåvirkning.

Vurderingskravene i den gældende lovs §§ 19-23 udtrykker samlet set de overordnede påvirkninger af miljø, natur og landskab, jf. også lovens formål, som etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug kan give anledning til. Bestemmelserne bidrager derved til gennemførelsen af VVM-direktivet, habitatdirektivet og IE-direktivet. Med den foreslåede ophævelse forudsættes det således, at miljø- og fødevareministeren i medfør af de foreslåede bestemmelser i lovens nye § 34, stk. 1 og 4, i fornødent omfang fastsætter regler om kommunalbestyrelsens vurdering i forbindelse med godkendelser og tilladelser, herunder i hvilket omfang nærmere fastsatte beskyttelsesniveauer i form af afskæringskriterier, tærskler m.v., træder i stedet for en konkret vurdering.

Det foreslås, at den gældende lovs § 24 ophæves. Efter den gældende lovs § 24, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen vurdere de væsentligste mulige alternative løsninger ved behandlingen af ansøgninger efter § 12, stk. 2. Det samme gælder efter stk. 2 for ansøgninger efter §§ 11 og 12, stk. 3, hvis det ansøgte kan indebære væsentlig indvirkning på miljøet. Reglen har baggrund i VVM-direktivet, hvorefter det for VVM-pligtige projekter er et krav, at alternativer skal undersøges og den valgte løsning begrundes som en del af miljøkonsekvensrapporten. Det følger af det nye VVM-direktiv (2014), at det er ansøgeren, der skal fremlægge miljøkonsekvensrapporten. Kommunalbestyrelsen skal, forinden den træffer afgørelse, gennemgå miljørapporten og bl.a. sikre, at den opfylder kravene hertil, herunder at rimelige alternativer er undersøgt m.v.

Med forslaget om at ophæve den gældende lovs § 24 er det forudsat, at miljø- og fødevareministeren efter lovens nye § 34, fastsætter regler om iagttagelse af bl.a. procedurekravene efter VVM-direktivet (2014), således at regler om ansøgninger, indsendelse af oplysninger, miljøkonsekvensrapporter m.v. fastsættes samlet ved bekendtgørelse sammen med reglerne om kommunalbestyrelsens vurdering og afgørelse. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 35.

§ 26 foreslås ophævet. Den gældende lovs § 26, stk. 1, 3 og 4, omhandler krav til kommunalbestyrelsens vurdering af en ansøgning efter den gældende lovs §§ 10-12, for så vidt angår arealer til udbringning af husdyrgødning. Med lovforslaget udskilles arealerne af de konkrete godkendelser og tilladelser efter loven, og § 26, stk. 1, 3 og 4, foreslås ophævet som konsekvens heraf. Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning m.v. vil i stedet ske særkilt gennem generelle regler. Der henvises generelt til forslaget almindelige bemærkninger under pkt. 5.2.

De indholdsmæssige krav i den gældende lovs § 26, stk. 2, om inddragelse af andre etableringer, udvidelser og ændringer i kommunalbestyrelsens vurdering i forbindelse med godkendelser og tilladelser vil blive videreført i medfør af den foreslåede bemyndigelse i lovens nye § 34, stk. 1.

Til nr. 33 (§ 27)

Efter den gældende lovs § 27, stk. 1, skal kommunalbestyrelsens tilladelser og godkendelser efter §§ 10-12 og 16 indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i den gældende lovs § 19 opfyldes. Det vil sige, at kommunalbestyrelsen skal sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i bred forstand, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Kommunalbestyrelsen skal under hensyntagen til husdyrbrugets beliggenhed fastsætte vilkår, der sikrer, at eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, og lysgener, affaldsproduktion m.v.), jf. lovens § 20, begrænses, og at den ansøgte etablering sker under hensyntagen til de landskabelige værdier, jf. lovens § 22.

Det følger af § 27, stk. 2, at kommunalbestyrelsen i en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12, der omfatter opførelse af en fritliggende beholder til flydende husdyrgødning, skal stille vilkår om afskærmende beplantning og fjernelse af beholderen, når den ikke længere er nødvendig for driften af den pågældende ejendom.

Efter den gældende lovs § 29, der foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 34, skal godkendelser efter §§ 11 eller 12, ud over de vilkår der er nævnt i § 27, indeholde vilkår om bl.a. egenkontrol og om reduktion af ammoniak. Endvidere kan kommunalbestyrelsen fastsætte yderligere vilkår, der er nødvendige for at sikre, at hensynene i den gældende lovs § 23 varetages.

Efter den foreslåede affattelse af § 27, stk. 1, skal en godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b indeholde vilkår om husdyrbrugets indretning og drift, herunder om den kontrol, som den, der er ansvarlig for husdyrbruget, skal foretage for egen regning, samt opførelse af bebyggelse m.v., medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af § 34 a. Efter lovens nye § 34 a kan ministeren fastsætte regler, der retter sig direkte mod husdyrbruget, dvs. umiddelbart bindende regler om husdyrbrugets indretning og drift m.v. I det omfang der er fastsat regler efter lovens nye § 34 a, vil det således samtidig kunne betyde, at kommunalbestyrelsen ikke kan eller skal fastsætte konkrete vilkår om disse forhold.

Den foreslåede § 27, stk. 1, skal ses i sammenhæng med den foreslåede nye § 34, stk. 1, hvorefter miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, i hvilket omfang, med hvilken udformning og med hvilket indhold kommunalbestyrelsen kan eller skal fastsætte vilkår i godkendelser og tilladelser. Ministeren kan i den forbindelse også fastsætte regler om, hvilke hensyn der skal varetages ved fastsættelse af vilkår.

Det er dermed hensigten, at en række forhold, der i dag reguleres i konkrete vilkår, i stedet vil kunne reguleres i generelle regler, herunder krav til indretning og drift m.v. af virkemidler, teknologier m.v. Det vil her efter omstændighederne kunne blive muligt – evt. efter anmeldelse til kommunen – at foretage ændringer i virkemidler og teknologi inden

for rammerne af generelle regler uden fornyet godkendelse eller tilladelse.

Omfanget af kommunalbestyrelsens vilkårsfastsættelse vil herved afhænge af det nærmere indhold og omfang af de regler, der vil blive fastsat i medfør af lovens nye §§ 34 og 34 a.

Det er hensigten, at der på baggrund af ansøgerens indgivne oplysninger via it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk vil blive lagt en række forudsætninger fast, herunder i forhold til dyretyper og staldsystemer, størrelse af produktionsarealer, placering af husdyrbruget m.v. Dette vil sammen med kommunalbestyrelsens vilkår efter § 27 udgøre den konkrete ramme for ansøgerens produktion.

På baggrund af sagens oplysninger, herunder ansøgningen, eventuelt ansøgers miljøkonsekvensrapport, og eventuelt supplerende indhentede oplysninger, indkomne bemærkninger i forbindelse med eventuelle høringer m.v., vurderer kommunalbestyrelsen, hvilke miljøpåvirkninger det ansøgte kan give anledning til, og på den baggrund om det kan godkendes eller tillades, og hvilke specifikke vilkår der skal stilles herfor.

I overensstemmelse med forvaltningsretten skal vilkårene i den konkrete godkendelse eller tilladelse være bestemte, proportionale og sagligt begrundede, dvs. begrundede i hensyn, som varetages med loven i øvrigt, jf. lovens formål. I lighed med i dag kan der i relevant omfang således navnlig stilles vilkår, som sigter på at imødegå miljø-, natur- og landskabspåvirkninger samt gener for omkringboende i form af lugt, støv, støj, rystelser, lys, fluer m.v. Formålsbestemmelsen skal herved også ses i lyset af, at loven gennemfører dele af IE-direktivet, VVM-direktivet og habitatdirektivet. Omvendt vil almindelige specialitetsbetragtninger m.v. sætte grænser for de hensyn, der kan begrunde vilkår efter loven, f.eks. vil det i en godkendelse eller tilladelse kunne reguleres, hvilken af en ejendoms adgangsveje der skal benyttes ved til- og frakørsel, mens spørgsmål om belastning af det lokale vejnet, trafiksikkerhed, vejvedligeholdelse, færdsel på offentlig vej m.v. typisk vil være forhold, der skal reguleres af anden lovgivning, f.eks. vejlovgivningen eller færdselsloven etc.

De forhold, kommunalbestyrelsen skal stille vilkår om, i det omfang ikke andet følger af regler fastsat i medfør af lovens nye § 34 a og i overensstemmelse med evt. regler fastsat efter lovens nye § 34, er indretning og drift af husdyrbruget, herunder om den kontrol, som den for husdyrbruget ansvarlige skal foretage for egen regning samt opførelse af bebyggelse m.v. Vilkår vil efter omstændighederne kunne omhandle renholdelse, vedligeholdelse, løbende justering og eftersyn af tekniske installationer samt vilkår om dokumentation i form af egenkontrol (logbøger, beregninger og lign.), rapporter fra serviceeftersyn m.v. Vilkår kan også stilles i form af krav om bedste tilgængelige teknik og forebyggende foranstaltninger. I forhold til opførelse af bebyggelse kan vilkår indeholde krav til placering og udformning af ny bebyggelse, f.eks. vilkår om farve- og materialevalg, etablering og fastholdelse af afskærmende beplantning og krav til bygningsdimensioner.

Kommunalbestyrelsen vurderer behovet for fastsættelse af vilkår inden for rammerne af de regler, der bliver fastsat efter lovens nye §§ 34 og 34 a. Kommunalbestyrelsen kan gå i dialog med ejeren om de nødvendige og bedst egnede virkemidler. Det er hovedreglen, at ansøger selv vælger de nødvendige og bedst egnede virkemidler for så vidt angår husdyrbrugets drift og indretning. Kommunalbestyrelsen skal godkende ansøgers forslag til valg af virkemidler ud fra den foreliggende dokumentation for virkemidlets miljøeffekt, således at de valgte foranstaltninger samlet set i tilstrækkelig grad sikrer hensynet til miljø, natur, landskab samt omgivelserne i øvrigt. Ved fastsættelse af vilkår om reduktion af ammoniak og lugt vil der i vid udstrækning i lighed med i dag kunne tages udgangspunkt i teknikker og virkemidler, som er indeholdt i teknologiblade, Miljøstyrelsens teknologiliste eller lign.

Kommunalbestyrelsen vil som udgangspunkt være forpligtet til at vurdere og behandle det, der ansøges om. For så vidt angår ansøgninger om etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug efter lovens § 16 a, stk. 4, og § 16 b, vil kommunalbestyrelsens afgørelse om godkendelse eller tilladelse som udgangspunkt samtidig indebære en afgørelse om ikke-VVM-pligt. Det er således en forudsætning for kommunalbestyrelsens vilkårsfastsættelse i disse tilfælde, at det ansøgte ikke kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet, dvs. at ansøgeren som led i ansøgningen må oplyse sine eventuelle forudsætninger og justeringer m.v.

For så vidt angår godkendelser efter lovens § 16 a, stk. 2, er der efter IE-direktivet bl.a. krav til begrænsning af anvendelse, fremstilling eller frigivelse af relevante farlige stoffer i forbindelse med IE-husdyrproduktionen, svarende til de krav om fastsættelse af vilkår herom, der i dag er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Regler om krav, der følger af IE-direktivet, vil blive videreført.

Kommunalbestyrelsen skal efter den gældende lovs § 27 fastsætte vilkår om husdyrbrugets indretning og drift, der sikrer opfyldelse af kravene i § 19, herunder foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Efter § 29 skal der i godkendelser efter §§ 11 og 12 fastsættes vilkår, som sikrer hensynet til fastsatte regler om reduktion af ammoniak efter den gældende lovs § 34, stk. 3. Kravene til generel reduktion af ammoniakemissionen følger dels af det generelle ammoniakkrav, der er reguleret i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, dels af kravet om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) til begrænsning af ammoniakemissionen.

Der henvises til pkt. 5.3.1.3.1 med nærmere beskrivelse af de gældende regler om krav til generel ammoniakreduktion, deres nærmere indhold og BAT-kravet.

Det foreslås i lovens § 27, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, hvis husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år.

Kravet om anvendelse af BAT er en måde, hvorpå kommunalbestyrelsen sikrer sig, at forureningen fra et husdyr-

brug begrænses. Kravet knytter sig til IE-direktivet (tidligere IPPC-direktivet), og i forhold til husdyrbrug knytter BAT-kravet sig altovervejende til reduktion af ammoniak, men også andre miljømæssige påvirkninger kan være relevante i forhold til BAT. Fastsættelse af vilkår skal generelt ske efter den foreslåede bestemmelse i lovens nye § 27, stk. 1, herunder evt. vilkår om BAT for IE-husdyrbrug, som ikke vedrører reduktion af ammoniakemission..

Efter den foreslåede bestemmelse i lovens § 27, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen ved behandlingen af en ansøgning om godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a eller 16 b fastsætte vilkår med henblik på ammoniakbegrænsning, hvis ammoniakemissionen overstiger 750 kg NH₃-N pr. år. Den foreslåede grænse er således alene afhængig af det konkrete husdyrbrugs samlede ammoniakemission inklusiv det ansøgte og ikke, om husdyrbruget er omfattet af godkendelsespligt efter lovens nye § 16 a eller tilladelseskrav efter lovens nye § 16 b.

Grænsen på 750 kg NH₃-N pr. år er efter anvendelse af teknologi/virkemidler. Det vil således være muligt for en ansøger at holde sig under grænsen ved i udformningen af sin ansøgning at anvende ammoniakreducerende teknologi som eksempelvis et staldsystem med lav ammoniakemission eller skrabere eller gyllekøling.

For så vidt angår staldanlæg m.v. beregnes emissionen på grundlag af produktionsareal (angivet i m²) og gældende ammoniakemissionsfaktorer (angivet i kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år) for den pågældende dyretype og staldsystem samt nærmere angivne ammoniakreducerende tiltag. Er der flere dyretyper i samme anlæg, summeres emissionerne på grundlag af de enkelte dyretypers produktionsareal. Emissionen fra gødningsopbevaringsanlæg opgøres, for så vidt angår flydende husdyrgødning, ved at multiplicere lagerets overfladeareal med ammoniakemissionsfaktoren for flydende husdyrgødning, og for fast gødning ved at multiplicere lagerets pladsareal med ammoniakemissionsfaktoren for fast gødning for den pågældende dyretype. For så vidt angår fastsættelse og beregning af emissionsfaktorer henvises til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 37.

Efter lovforslaget vil ansøgninger om både godkendelse og tilladelse skulle indgives via it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. På baggrund af oplysninger om produktionsarealets størrelse, dyretypen, det valgte staldsystem og den valgte teknologi m.v. vil ansøger i systemet, forinden indsendelse af ansøgningen, kunne beregne den samlede ammoniakemission og dermed umiddelbart kunne konstatere, om den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget overstiger 750 kg NH₃-N pr. år. Ansøger vil på den baggrund kunne vurdere, om der er grundlag for projektilpasninger, eller hvilke tiltag der eventuelt skal gøres for at imødegå et krav om reduktion af ammoniak ved anvendelse af BAT.

Det er således hensigten, at ansøger i systemet vil blive gjort opmærksom på overskridelse af grænsen med henblik på, at ansøgningen også indeholder nødvendige oplysninger herom til brug for kommunalbestyrelsens behandling af sag-

en og fastsættelse af vilkår til imødegåelse af ammoniakemission.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen og behandlingen af en ansøgning, som indebærer, at den samlede ammoniakemission overstiger 750 kg-grænsen, fastsætte vilkår, der sikrer, at ammoniakemissionen reduceres ved anvendelse af BAT. Kommunalbestyrelsen skal herved sikre, at BAT-kravet for den pågældende dyretype og staldsystem, som efter bemyndigelsesbestemmelsen i § 34, stk. 4, forventes fastlagt i bekendtgørelsesform, bliver overholdt. For så vidt angår fastsættelse af BAT-kravet henvises til pkt. 5.3.1.3.2.2 og 5.3.1.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger. Det forventes, at det af de pågældende regler vil fremgå, at kravene kan fraviges efter en konkret vurdering i særlige tilfælde, herunder i forhold til visse typer af eksisterende stalde. Ved fastsættelse af vilkår vil der i vidt omfang kunne tages udgangspunkt i teknikker og virkemidler, som er indeholdt i de eksisterende teknologiblade, Miljøstyrelsens teknologiliste m.v. Ansøger vil kunne vælge imellem egnede virkemidler og teknikker. I den forbindelse forventes dialogen mellem ansøger og kommune også i vid udstrækning understøttet af it-ansøgningssystemet, www.husdyrgodkendelse.dk.

Til nr. 34 (§§ 28-33)

Det foreslås, at den gældende lovs §§ 28 og 29 om kommunalbestyrelsens vilkårsfastsættelse og §§ 31 og 32 om kommunalbestyrelsens meddelelse af afslag ophæves som konsekvens af de foreslåede ændringer af lovens kapitel 3 i øvrigt. Den gældende lovs § 30 foreslås ophævet som konsekvens af, at arealerne med lovforslaget udgår af kommunalbestyrelsens afgørelser om godkendelse og tilladelse, mens § 33 foreslås ophævet som følge af den foreslåede bestemmelse i lovens nye § 59 a.

Den gældende lovs §§ 28 og 29 omhandler kommunalbestyrelsens pligt til at fastsætte vilkår i videre omfang, end hvad der følger af § 27. Efter § 28 skal kommunalbestyrelsen fastsætte vilkår, som kan imødegå en forøget forurening og andre væsentlige virkninger på miljøet, hvis kommunalbestyrelsen på baggrund af en ansøgning om tilladelse efter § 10 har vurderet, at det ansøgte i øvrigt vil kunne påvirke miljøet væsentligt. Efter § 29 skal godkendelser efter §§ 11 eller 12 ud over de vilkår, der er nævnt i § 27, indeholde vilkår om bl.a. egenkontrol og om reduktion af ammoniak. Endvidere kan kommunalbestyrelsen fastsætte yderligere vilkår, der er nødvendige for at sikre, at hensynene i § 23 varetages.

Bestemmelserne foreslås ophævet som følge af den foreslåede nye § 27, hvorefter kommunalbestyrelsen efter stk. 1 i godkendelser eller tilladelser skal fastsætte vilkår om husdyrbrugs indretning og drift, herunder bl.a. om egenkontrol, samt opførelse af bebyggelse m.v., medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af lovens nye § 34 a og i lyset af den nye § 34. Efter lovens nye § 27, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen stille vilkår med henblik på ammoniakreduktion.

Den gældende lovs § 30 regulerer kommunalbestyrelsens mulighed for i en tilladelse eller godkendelse at fastsætte vilkår om udbringning af husdyrgødning på tredjemandsarealer omfattet af ansøgningen. Med lovforslaget adskilles anlægs- og arealreguleringen, og arealerne skal – uanset om de ejes sammen med et samlet anlæg eller af tredjemand – ikke være omfattet af krav om godkendelse eller tilladelse. Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning m.v. vil i stedet blive reguleret særskilt gennem generelle regler, jf. beskrivelsen i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.2. § 30 foreslås ophævet som konsekvens heraf.

Efter den gældende lovs § 31 skal kommunalbestyrelsen meddele afslag på en ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12, hvis § 19 ikke er opfyldt, dvs. hvis kriterierne om, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. § 31 foreslås ophævet som følge af lovens nye § 34, stk. 1, hvorefter miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om godkendelser og tilladelser, herunder i hvilke tilfælde de kan meddeles. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 35, og de dertil hørende bemærkninger.

Efter den gældende lovs § 32 skal kommunalbestyrelsen meddele afslag på en ansøgning om tilladelse efter § 10, hvis det ansøgte kan have væsentlige virkninger på miljøet, som ikke kan afbødes med vilkår. Kommunalbestyrelsen skal samtidig træffe afgørelse om, at såfremt ansøger ønsker at fortsætte sagsbehandlingen, skal det ansøgte behandles som en ansøgning om godkendelse efter § 11. Den foreslåede ophævelse af lovens § 32 er en konsekvens af den nye godkendelses- og tilladelsesordning, herunder ophævelsen af den gældende lovs §§ 10 og 11, idet den foreslåede ordning indebærer, at husdyrbrug, der som udgangspunkt skal screenes efter VVM-direktivet, omfattes af tilladelseskravet efter lovens nye § 16 b.

Den gældende lovs § 33 indeholder regler om helt eller delvist bortfald af tilladelser eller godkendelser ved manglende udnyttelse. Lovens § 33 foreslås ophævet som følge af forslaget om en generel regel om bortfald af godkendelser og tilladelser i lovens nye § 59 a. Reglerne om bortfald er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 68, og lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.3.2.

Til nr. 35 (§ 34, stk. 1-3)

Lovens nye § 34 viderefører bestemmelser fra bl.a. den gældende lovs §§ 17, 18, 34 og 35, men indeholder også nye bestemmelser.

Efter den gældende bemyndigelsesbestemmelse i lovens § 34, stk. 1, kan miljø- og fødevarerministeren fastsætte regler om kommunalbestyrelsens behandling af sager om tilladelser eller godkendelser, herunder med henblik på at opfylde internationale forpligtelser. Endvidere følger det af bestemmelsen, at ministeren i den forbindelse kan fastsætte krav til, hvilket vurderingsgrundlag kommunalbestyrelsen skal an-

vende ved behandling og afgørelse af sagen, samt i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår tilladelser eller godkendelser kan meddeles. Ministeren kan herunder bestemme, at der skal gælde særlige krav for bestemte husdyrbrug.

Det foreslås, at den gældende bemyndigelsesbestemmelse i stk. 1 ophæves og erstattes af en ny bestemmelse, som bemyndiger miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om godkendelser og tilladelser, herunder om kommunalbestyrelsens behandling og vurdering af sagen. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår godkendelser og tilladelser kan meddeles. Ministeren kan endvidere bestemme, at der gælder særlige krav for bestemte husdyrbrug.

Hermed samles og præciseres bl.a. bemyndigelser i lovens kapitel 3, som med lovforslaget foreslås ophævet. Det drejer sig om § 17, stk. 1, § 34, stk. 1 og 3, § 18, stk. 2, samt § 35. Herudover skal bemyndigelsen fremover også omfatte de krav til vurdering af ansøgninger om godkendelser og tilladelser, som fremgår af den gældende lovs §§ 19-24 og § 26, stk. 2, samt krav om afslag på tilladelser og godkendelser efter §§ 31 og 32, og samtidig hermed foreslås ophævet, jf. forslagens § 1, nr. 32 og 34. Herudover skal bemyndigelsen give mulighed for at fastsætte regler, som sikrer gennemførelse af bestemmelser i bl.a. VVM-direktivet, IE-direktivet og habitatdirektivet.

Da arealer efter lovforslaget ikke længere er reguleret i lovens kapitel 3, vil den foreslåede bestemmelse i lovens nye § 34, stk. 1, ikke finde anvendelse i forhold til arealer.

Efter den gældende lovs § 17, stk. 1, kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, hvilke hensyn der skal indgå i afgørelser om tilladelse af husdyrbrug efter § 10, godkendelse efter §§ 11 og 12 og godkendelse af arealer efter § 16. Med forslaget bevares miljø- og fødevareministerens mulighed for at fastsætte regler om, hvilke hensyn der skal indgå i kommunalbestyrelsens afgørelser. Bemyndigelsen vil dog fremadrettet knytte sig til afgørelser om godkendelse og tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 30.

Efter den gældende lovs § 18, stk. 2, kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om kommunalbestyrelsens behandling af ansøgninger. Med forslaget bevares ministerens mulighed for at fastsætte regler herom, idet bemyndigelsen dog i stedet kobles sammen med andre bemyndigelser, som vedrører regler for kommunalbestyrelsens behandling og vurdering af ansøgninger om godkendelse og tilladelse.

Af bemærkningerne til den gældende lovs § 34, stk. 1, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1981-82, fremgår det, at reglen forventedes anvendt til at sikre, at hensyn, der bundet i EU-retlige forpligtelser fra især vandrammedirektiv og habitatdirektiv, bliver inddraget i kommunalbestyrelsens afgørelser. I forlængelse heraf fremgår det af bemærkningerne til det gældende stk. 1 og 2, at der forventedes etableret et vurderingsgrundlag, der evt. ville blive fastlagt i bindende forskrifter i form af krav til visse emissioner til omgivelserne.

Bemyndigelsesbestemmelsen i stk. 1 skal herved efter bemærkningerne ses i sammenhæng med bemyndigelsen i det gældende stk. 2, der navnlig er anvendt til at fastsætte beskyttelsesniveauerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og de nærmere regler i bekendtgørelsen om væsentlig påvirkning og de retlige konsekvenser heraf. § 34, stk. 2, der bliver stk. 4, er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 36, hvortil der henvises.

Bestemmelsen i stk. 1 skal fortsat anvendes til at fastsætte regler med henblik på gennemførelse af EU-retlige forpligtelser, herunder særligt VVM-direktivet, IE-direktivet og habitatdirektivet. Bestemmelser, som fastsættes i medfør af stk. 1 med henblik på gennemførelse af VVM-direktivet, vil bl.a. skulle ses i sammenhæng med reglerne i lovens nye §§ 54 j-56 a og regler fastsat i medfør heraf om bl.a. inddragelse af offentligheden. Regler, som vil blive fastsat i medfør af § 34, stk. 1, og som skal sikre gennemførelse af VVM-direktivet, er nærmere omtalt nedenfor.

Efter den gældende lovs § 34, stk. 3, kan miljø- og fødevareministeren bl.a. fastsætte regler om godkendelse af husdyrbrug, herunder hvilke hensyn kommunalbestyrelsen skal varetage i forbindelse med fastsættelsen af vilkår for godkendelsen. Denne del af bemyndigelsen videreføres i lovens nye stk. 1. Den øvrige del af bemyndigelsen i § 34, stk. 3, er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 37, hvortil der henvises.

Efter den gældende lovs § 35 kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsens afgørelser, om hvorvidt en ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug har væsentlige virkninger på miljøet, ikke må træffes uden ministerens samtykke, og at kommunalbestyrelsens afgørelser om tilladelser og godkendelser skal indsendes til ministeren. § 35 foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 39, hvortil der i øvrigt henvises. Af bemærkningerne til § 35, jf. Folketingstidende, tillæg A, side 1984-85, fremgår det, at bemyndigelsen i § 35 er beregnet på at gennemføre den del af aftalen fra 2004 om strukturreformen, der anfører, at kommunernes afgørelser om husdyrbrug efter VVM-reglerne i en overgangsperiode på to år fra kommunalreformen skal godkendes af Miljøministeriet. Lovens § 35 vil i en vis forstand blive videreført i lovens nye § 34, stk. 1, idet det dog er hensigten, at § 34, stk. 1, også skal anvendes til at forpligte kommunerne til at sende oplysninger om ansøgninger om godkendelse og tilladelse af husdyrbrug til miljø- og fødevareministeren for så vidt, at det ansøgte kan forventes at få væsentlig virkning på miljøet i en anden EU-medlemsstat.

Bestemmelsen i § 34, stk. 1, supplerer ifølge bemærkningerne også lovens § 75, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler til gennemførelse af EU-direktiver og regler for anvendelse af Det Europæiske Fællesskabs forordninger. Det er fortsat hensigten, at den foreslåede § 34, stk. 1, skal supplere den gældende lovs § 75.

Med den foreslåede bestemmelse bevares det eksisterende anvendelsesområde for § 17, stk. 1, § 18, stk. 2, § 34, stk. 1, og til dels § 34, stk. 2 og 3, dog ikke i relation til arealer som nævnt ovenfor. Det er fortsat hensigten, at bestemmel-

sen generelt skal give bemyndigelse til at normere indholdet af konkrete godkendelser og tilladelser, der skal meddeles af kommunalbestyrelsen, herunder f.eks. i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår godkendelser og tilladelser kan meddeles.

Efter forslaget til § 34, stk. 1, vil miljø- og fødevareministeren kunne fastsætte regler om kommunalbestyrelsens godkendelse og tilladelser. Det centrale område vil i denne henseende være de afgørelser, som kommunalbestyrelsen træffer efter lovens nye §§ 16 a og 16 b, jf. lovforslagets § 1, nr. 30. Bemyndigelsen skal endvidere give mulighed for, at ministeren kan fastsætte regler i forhold til tilladelser og godkendelser, som er meddelt efter miljøbeskyttelseslovens § 33 og den gældende lovs §§ 10-12.

Nedenfor er det nærmere uddybet, hvad det er for hovedområder, som § 34, stk. 1, vil kunne anvendes til at fastsætte regler indenfor.

Bemyndigelsen i lovens nye § 34, stk. 1, vil således for det første kunne anvendes til at fastsætte regler om, hvordan og således måden hvorpå kommunalbestyrelsen skal behandle og vurdere ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b, herunder hvad der skal indgå i kommunalbestyrelsens vurdering.

Med henblik på reduktion af emissioner til husdyrbrugets omgivelser er det hensigten, at bemyndigelsesbestemmelsen i § 34, stk. 1, vil blive anvendt til at fastsætte regler om husdyrbrugs drift og indretning af miljøteknologier og virkemidler, herunder BAT. Efter bemyndigelsen vil der kunne fastsættes regler om, at kommunalbestyrelsen ved vurdering af en ansøgning fra et IE-husdyrbrug skal tage højde for BAT-standardvilkårene, herunder EU's BAT-konklusioner. Kravet om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik er nærmere omtalt i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.3.1.3.1.2.

I forhold til regler om kommunalbestyrelsens vurdering vil der kunne fastsættes regler om kumulation og regler, der hindrer opdeling af ansøgninger om udvidelser og ændringer i mindre dele, som isoleret set ikke er væsentlige (den såkaldte salami-metode), jf. også den foreslåede ophævelse af lovens §§ 21 og 26, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 32. Det er således bl.a. hensigten, at der vil blive fastsat regler om, at kommunalbestyrelsens vurderinger efter omstændighederne skal omfatte tidligere udvidelser og ændringer m.v., hvilket navnlig kan være relevant i forhold til landskabspåvirkning, merdeposition af ammoniak til kategori 3-natur og progressivitet i BAT-kravet. Tilsvarende skal der tages højde herfor ved fastsættelsen af generelle regler eller afskæringskriterier. Kumulation indgår i totaldepositionskravene.

For det andet vil miljø- og fødevareministeren således kunne fastsætte regler om, at der skal stilles vilkår i bestemte tilfælde, og hvilke mere præcise vilkår der skal stilles efter § 27, stk. 1, herunder om de virkemidler, teknologier og særlige forhold i øvrigt, der skal til for at sikre hensynet til omgivelserne. Ministeren vil f.eks. kunne fastsætte regler svarende til den gældende lovs § 27, stk. 2, 2. pkt., om vilkår om afskærmende beplantning omkring og fjernelse af fritliggende gyllebeholdere.

På grund af stipladsmodellen vil BAT-kravet vedrørende fosfor i foderet blive ændret. Der vil blive fastsat regler om vilkår vedrørende fosfor i foderet efter bemyndigelsen i lovens nye § 34, stk. 1. Reglerne forventes udformet således, at kravene målrettes husdyrbrug, som er omfattet af IE-direktivet, for at sikre overholdelse af BAT-konklusionen, der er vedtaget i EU i medfør af IE-direktivet, og de dertil knyttede BREF-dokumenter. Hensynet til at begrænse fosfortilførslen til arealerne indgår desuden i den nye arealregulering, og en indsats for at reducere fosforudskillelsen, f.eks. gennem anvendelse af fytase, kan medregnes ved overholdelse af de fosforkrav, der følger af den nye generelle arealregulering.

I forhold til vilkårsfastsættelse vil § 34, stk. 1, også skulle ses i sammenhæng med lovens nye § 34 a, hvorefter miljø- og fødevareministeren vil kunne fastsætte regler og samtidig i nærmere bestemt omfang afskære kommunalbestyrelsen fra at stille konkrete vilkår efter det foreslåede § 27, stk. 1.

Med lovforslaget er den hensigten, at navnlig tilladelser efter den foreslåede nye § 16 b i vidt omfang skal kunne gives på grundlag af få vilkår, jf. også bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 30. Det er således hensigten, at krav til og rammer for kommunalbestyrelsens vurdering fastsættes i bekendtgørelse, jf. også lovens nye § 34, stk. 4, ligesom det i vidt omfang er tilfældet i dag, mens loven alene indeholder de overordnede hensyn og krav.

Miljø- og fødevareministeren vil i tilknytning til ovenstående for det tredje kunne fastsætte regler om, hvilke hensyn kommunalbestyrelsen skal varetage ved vurdering af en ansøgning. Den gældende lov indeholder i §§ 19-23 en opregning af de hensyn, som kommunalbestyrelsen skal varetage og vurdere som led i behandlingen af en ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12. Bemyndigelsen i § 34, stk. 1, skal således ses i lyset af ophævelsen af §§ 19-23, jf. lovforslagets § 1, nr. 32, hvortil der henvises. Den foreslåede § 34, stk. 1, tænkes således også anvendt til i bekendtgørelsesform inden for rammerne af formålsbestemmelsen at beskrive de centrale hensyn, som kommunalbestyrelsen skal varetage ved behandling og vurdering af ansøgninger om godkendelse og tilladelse. De hensyn, som skal indgå i og varetages ved kommunalbestyrelsens vurdering efter den gældende lovs §§ 19-23, videreføres i en ny ordning, men i det omfang det er muligt, vil der blive fastsat tærskler, kriterier m.v. for kommunalbestyrelsens vurdering. Således vil der efter den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse bl.a. kunne fastsættes regler om kommunalbestyrelsens vurdering af de miljøpåvirkninger, som husdyrbrug kan give anledning til, herunder i forhold til natur- og landskabspåvirkning, lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue- og lysgener, samt ansøgerens anvendelse af BAT. Det er bl.a. hensigten, at bemyndigelsen udnyttes til at fastsætte regler, der indeholder nærmere kriterier for opførelse af bebyggelse til brug for husdyrbrugets drift, herunder forventes kriterier svarende til dem, der er udtrykt i lovens § 22, at kunne videreføres helt eller delvist. Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i lovens nye § 34, stk. 1, skal også i denne sammenhæng ses i tilknytning til lovens nye §§ 27 og 34 a.

For det fjerde vil miljø- og fødevarerministeren efter den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 34, stk. 1, kunne fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen i nærmere bestemte tilfælde skal meddele afslag, godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a eller 16 b.

Efter den gældende lovs § 31 skal kommunalbestyrelsen meddele afslag på en ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12, hvis § 19 ikke er opfyldt. Endvidere følger det af den gældende lovs § 32, at kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på en ansøgning om tilladelse efter § 10, hvis det ansøgte kan have væsentlige virkninger på miljøet, som ikke kan afbødes med vilkår. Det følger desuden af § 11 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at kommunalbestyrelsen ikke må meddele tilladelse eller godkendelse, hvis det ansøgte eksempelvis kan medføre væsentlige virkninger på miljøet, hvorved navnlig forstås overskridelse af beskyttelsesniveauerne. Tilsvarende vil der kunne fastsættes regler om, at kommunalbestyrelsen i nærmere bestemte tilfælde skal meddele godkendelse eller tilladelse til det ansøgte, såfremt nærmere bestemte forhold er til stede, og betingelser er opfyldt.

Med lovforslaget lægges der ikke op til, at de gældende beskyttelsesniveauer overordnet set ændres, jf. også forslagens § 1, nr. 36. Det er således hensigten med bemyndigelserne i § 34, stk. 1, og § 34, stk. 4, at fastsætte regler med udgangspunkt i de gældende beskyttelsesniveauer, herunder regler om, hvornår der navnlig med henblik på overholdelse af direktivforpligtelser efter omstændighederne vil skulle meddeles afslag. Kommunalbestyrelsen vil som altovervejende hovedregel skulle meddele afslag, hvis de centrale beskyttelsesniveauer for ammoniak og lugt – uanset fastsættelse af vilkår – ikke kan overholdes. Der henvises herved også til bemærkningerne til hovedloven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1936 f. Som hidtil vil dialogen mellem ansøger og kommunen ofte tidligt kunne afdække de overordnede muligheder og begrænsninger.

Hensigten med bemyndigelsen i lovens nye § 34, stk. 1, er for det femte som nævnt ovenfor også at sikre grundlaget for, at miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om godkendelser og tilladelser, der sikrer gennemførelse af internationale forpligtelser, herunder overholdelse af bl.a. VVM-direktivet, IE-direktivet og habitatdirektivet.

Det er hensigten efter § 34, stk. 1, at fastsætte regler om de vurderinger, som kommunalbestyrelsen skal foretage efter EU-direktiver, herunder bl.a. VVM-direktivet og habitatdirektivet.

Som det fremgår af lovens nye § 54 j, stk. 3, jf. lovforslages § 1, nr. 57, foreslås miljø- og fødevarerministeren bemyndiget til at fastsætte regler om annoncering af afgørelser om godkendelse eller tilladelse truffet efter lovens nye § 16 a, stk. 4, eller § 16 b. Efter bemyndigelsen i lovens nye § 34, stk. 1, vil ministeren kunne fastsætte regler om krav til grundelsen i disse afgørelser.

§ 34, stk. 1, skal således sikre gennemførelse af det nye krav i VVM-direktivets (2014) artikel 4, stk. 5, litra a og b. Det indebærer, at kommunalbestyrelsens afgørelser om god-

kendelse eller tilladelse efter de foreslåede bestemmelser i § 16 a, stk. 4, og § 16 b skal indeholde en begrundelse for hovedårsagerne til kommunalbestyrelsens vurdering af, om det ansøgte kan indebære væsentlig indvirkning på miljøet. Kravet om begrundelse gælder, uanset om en afgørelse går ud på, at en ansøgt etablering, udvidelse eller ændring kan indebære væsentlig indvirkning på miljøet eller ej. Begrundelsen skal indeholde henvisning til kriterierne i VVM-direktivets (2014) bilag III. Begrundelseskravet følger i øvrigt i vidt omfang af de almindelige forvaltningsretlige krav til begrundelse af afgørelser.

Uanset det oven for beskrevne om afslag, vil kommunalbestyrelsen i helt særlige tilfælde kunne vurdere, at ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter § 16 a, stk. 4, og § 16 b, er VVM-pligtige. Efter § 34, stk. 1, og i sammenhæng med § 34, stk. 2 og 3, vil miljø- og fødevarerministeren også kunne fastsætte regler om, hvordan kommunalbestyrelsen behandler og træffer afgørelse i sådanne sager, herunder om krav til begrundelse.

VVM-direktivet indeholder i artikel 7 og 9 regler om bl.a. inddragelse af offentligheden i de tilfælde, hvor det ansøgte kan få væsentlig virkning på miljøet i en anden medlemsstat. Det foreslås i den forbindelse, at miljø- og fødevarerministeren vil få forpligtelsen til at underrette andre medlemsstater, jf. VVM-direktivets artikel 9, stk. 2, samt sende oplysninger om det ansøgte til andre medlemsstater. Som følge af, at det er kommunalbestyrelsen, som behandler de konkrete ansøgninger, vil der i forhold til ansøgninger med en forventet grænseoverskridende virkning i medfør af lovens nye § 34, stk. 1, kunne fastsættes regler om bl.a. kommunalbestyrelsens pligt til at underrette miljø- og fødevarerministeren om sådanne sager samt afgive oplysninger m.v. om sådanne sager til ministeren med henblik på, at denne bl.a. kan underrette og videregive oplysninger til en anden medlemsstat.

Af VVM-direktivets (2014) nye artikel 9 a følger det, at medlemsstaterne skal sikre, at de kompetente myndigheder udfører de opgaver, der følger af VVM-direktivet, på objektiv vis og ikke befinder sig i en situation, der giver anledning til en interessekonflikt. Med henblik på at sikre overholdelse af artikel 9 a kan der efter lovens nye § 34, stk. 1, fastsættes regler med henblik på forebyggelse af interessekonflikter. F.eks. regler om at kommunalbestyrelsen ikke må udføre opgaver og have beføjelser som berørt myndighed, medmindre der er sikret en funktionel opdeling af kompetencerne inden for myndigheden.

Endelig vil miljø- og fødevarerministeren efter bemyndigelsen i 3. pkt., i den nye lovs § 34, stk. 1, kunne fastsætte regler om, at der skal gælde særlige krav for bestemte husdyrbrug. Den gældende lovs § 34, stk. 1, 3. pkt., videreføres således indholdsmæssigt i lovens nye § 34, stk. 1, 3. pkt. Bestemmelsen muliggør sondringer mellem krav til forskellige typer af husdyrbrug.

Med det foreslåede *stk. 2*, bemyndiges miljø- og fødevarerministeren til at fastsætte regler om ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter lovens §§ 16 a og 16 b, herunder ansøgningens form og indhold samt de oplysninger, som i øv-

rigt skal gives til brug for kommunalbestyrelsens behandling af ansøgninger.

Som følge af den nye godkendelses- og tilladelsesordning er det hensigten, at den foreslåede bemyndigelse skal afløse den gældende lovs § 18, stk. 2, som indeholder hjemmel til at fastsætte krav til ansøgninger, herunder bl.a. til indhold og oplysninger vedrørende tilladelser eller godkendelser efter den gældende lovs §§ 10-12, eller regler udstedt i medfør af den gældende lovs § 17, stk. 2, og godkendelser efter lovens § 16. Den gældende § 18, stk. 2, foreslås samtidig ophævet, jf. forslaget § 1, nr. 32. Den gældende bemyndigelse i § 18, stk. 2, er udnyttet til i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 5 og 6 og i bilag 1 og 2 at fastsætte krav til ansøgninger.

Efter den gældende lovs § 18, stk. 2, kan miljø- og fødevareministeren også fastsætte regler om kommunalbestyrelsens behandling af ansøgninger. Denne del af ministerens bemyndigelse efter § 18, stk. 2, vil ikke blive videreført i lovens nye § 34, stk. 2, men i lovens nye § 34, stk. 1, hvortil der henvises.

Med den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning er det bl.a. hensigten at gennemføre VVM-direktivet og IE-direktivet, for så vidt angår husdyrbrug, samt gøre det muligt at gennemføre de nødvendige vurderinger efter habitatdirektivet. De foreslåede krav til ansøgningen og dens indhold skal således medvirke til at sikre opfyldelsen af disse direktivmæssige forpligtelser.

Fastsættelse af krav til ansøgningen efter bemyndigelsesbestemmelsen i § 34, stk. 2, vil således bl.a. skulle ses i lyset af VVM-ændringsdirektivets artikel 4, stk. 6, hvorefter den kompetente myndighed skal træffe afgørelse hurtigst muligt og inden for en tidsfrist på højst 90 dage fra den dato, hvor ansøger har fremlagt alle de i artikel 4, stk. 4, krævede oplysninger. Kommunalbestyrelsens sagsbehandlingsfrist på 90 dage er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovens nye § 54 j, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 57, hvortil der henvises.

Habitatdirektivet indeholder ikke som sådan formelle krav til ansøgningen, men kommunalbestyrelsens vurdering af det ansøgtes virkning på en lokalitet forudsætter imidlertid, at ansøger leverer de fornødne oplysninger. I forhold til vurderingen af det ansøgte vil kommunalbestyrelsen i øvrigt efter omstændighederne skulle indhente oplysninger i overensstemmelse med officialmaksimen.

Det er hensigten, at kravene til ansøgninger i den gældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelse i vid udstrækning videreføres, dog med de ændringer der bl.a. følger af det nye VVM-direktiv, herunder dettes artikel 4, stk. 4, jf. bilag II. A samt artikel 5, stk. 1. Endvidere vil der også, for så vidt angår husdyrbrug omfattet af IE-direktivet, blive fastsat krav til ansøgningen i overensstemmelse med direktivets artikel 12.

Der vil således fortsat blive stillet krav til ansøger om oplysninger om husdyrbruget, herunder husdyrbrugets størrelse og de planlagte bygningsmæssige ændringer, samt oplysninger om husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige for-

hold. Ved fastsættelse af de nye ansøgningskrav til der også blive taget højde for, at arealerne ikke længere vil være reguleret i de konkrete godkendelser og tilladelser efter lovens §§ 16 a og 16 b.

Med ændringen af VVM-direktivet stilles udtrykkelige krav til de oplysninger, som screeningspligtige ansøgninger, skal indeholde.

Kravene til ansøgers oplysninger følger af bilag II. A til ændringsdirektivet, hvoraf fremgår, at ansøger skal afgive:

1. En beskrivelse af projektet, herunder navnlig:
  - a) en beskrivelse af hele projektets fysiske karakteristika, og, hvor det er relevant, nedrivningsarbejder
  - b) en beskrivelse af projektets placering, navnlig med hensyn til den miljømæssige sårbarhed i de geografiske områder, der kan forventes at blive berørt af projektet.
2. En beskrivelse af de miljøaspekter, der kan forventes at blive berørt i væsentlig grad af projektet.
3. En beskrivelse af alle de væsentlige virkninger, for så vidt oplysninger om sådanne virkninger foreligger, som projektet kan forventes at få på miljøet som følge af:
  - a) de forventede reststoffer og emissioner og den forventede affaldsproduktion, hvor dette er relevant
  - b) brugen af naturressourcer, særlig jordarealer, jordbund, vand og biodiversitet.
4. Der skal, hvor det er relevant, tages hensyn til kriterierne i bilag III ved indsamlingen af oplysninger i overensstemmelse med punkt 1-3.

Ansøgninger om godkendelse eller tilladelse efter de foreslåede § 16 a, stk. 4, og § 16 b vil som minimum skulle leve op til kravene i VVM-direktivets bilag II. A for screeningspligtige projekter. Eftersom kravene i bilag II. A er generelle og abstrakt formulerede, finder Miljø- og Fødevareministeriet, at de nærmere krav til ansøgninger efter navnlig § 16 b bør fastsættes mere konkret i forhold til typiske miljøpåvirkninger fra husdyrbrug og ud fra en række grundoplysninger.

I det omfang kommunalbestyrelsen konkret screener et ansøgt projekt til VVM-pligt, vil ansøgningen skulle suppleres af en miljøkonsekvensrapport m.v., jf. nedenfor til lovens nye § 34, stk. 3, hvortil der henvises.

Ansøgninger efter lovens nye § 16 a, stk. 1 og 2, vil som altovervejende udgangspunkt skulle leve op til VVM-direktivets krav til VVM-pligtige projekter og evt. IE-direktivets krav. Det gælder således også for ansøgninger, som omfattes af § 16 a, stk. 1 og 2, i medfør af § 16 a, stk. 3 eller 4, 2. pkt., samt overgangsbestemmelserne i lovforslagets § 10, stk. 1 og 2. Med ændringen af VVM-direktivet er det et udtrykkeligt krav, at det er ansøgeren, der skal forestå udarbejdelsen af miljøkonsekvensrapporten. Krav til miljøkonsekvensrapporten vil blive fastsat i medfør af den nye bemyndigelsesbestemmelse i § 34, stk. 3, hvortil der henvises.

Kravene til ansøgninger forventes integreret i it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk, for både ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter §§ 16 a og 16 b.

Den foreslåede bemyndigelse skal således også ses i sammenhæng med forslaget til lovens nye § 69, som nyaffattet i forslaget § 1, nr. 66, hvorefter miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af husdyrbrugloven eller regler fastsat i medfør heraf.

Det er således hensigten, at ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b skal ske via det digitale ansøgningssystem, der vil medvirke til, at ansøgere leverer relevante og tilstrækkelige oplysninger samt understøtte myndighedsbehandlingen. Det er herved også hensigten, at ansøgere og kompetente eksperter i vidt omfang vil kunne udarbejde miljøkonsekvensrapporter via it-ansøgningssystemet, hvor relevante data findes, og beregninger foretages.

Det foreslås i *stk. 3*, at miljø- og fødevarerministeren, bemyndiges til at fastsætte regler om miljøkonsekvensrapporter, herunder om ansøgers pligt til at fremlægge en miljøkonsekvensrapport samt om rapportens form, indhold, oplysninger og kvalitet samt, at miljøkonsekvensrapporten skal være udarbejdet af kompetente eksperter. I tilknytning hertil foreslås det også, at ministeren kan bestemme, at kommunalbestyrelsen i nærmere bestemt omfang skal inddrage ekspertise ved behandling af miljøkonsekvensrapporten.

Mindstekravene til miljøkonsekvensrapporten fremgår af artikel 5, stk. 1, i ændringsdirektivet (2014), hvoraf det følger, at såfremt der kræves en miljøkonsekvensvurdering, skal ansøgeren udfærdige og fremlægge en miljøkonsekvensvurderingsrapport. De oplysninger, som ansøgeren skal give, skal mindst omfatte:

- a) en beskrivelse af projektet med oplysninger om projektets placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
- b) en beskrivelse af projektets forventede væsentlige indvirkninger på miljøet,
- c) en beskrivelse af projektets særkender og/eller af de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet,
- d) en beskrivelse af de rimelige alternativer, som bygherren har undersøgt, og som er relevante for projektet og dets særlige karakteristika, og en angivelse af hovedårsagerne til den valgte løsning under hensyntagen til projektets indvirkninger på miljøet,
- e) et ikke-teknisk resumé af de i litra a)-d) omhandlede oplysninger og
- f) alle yderligere oplysninger omhandlet i bilag IV, som er relevante for de særlige karakteristika, der gør sig gældende for et bestemt projekt eller en bestemt projekttype og for det miljø, der kan forventes at blive berørt.

I medfør af lovens nye § 34, stk. 3, vil der blive fastsat regler, som sikrer, at direktivets krav til de oplysninger, som ansøger leverer, er overholdt.

Af artikel 5, stk. 3, i ændringsdirektivet følger et krav om, at ansøgeren skal sikre, at miljøkonsekvensvurderingsrapporten udarbejdes af en kompetent ekspert for at sikre, at

miljøkonsekvensvurderingsrapporten er fuldstændig og af god kvalitet. Myndigheden skal om nødvendigt indhente sådanne supplerende oplysninger fra ansøgeren, jf. direktivets bilag IV, som er direkte relevante for at nå frem til den begrundede konklusion om projektets væsentlige indvirkninger på miljøet.

I dag er det formelt VVM-myndigheden, der udarbejder miljøkonsekvensrapporten, men i praksis leverer ansøger de analyser, undersøgelser og oplysninger, som rapporten skal indeholde. Efter gældende ret stilles der i udgangspunktet ikke krav om brug af rådgivere ved indgivelse af ansøgninger om tilladelse eller godkendelse efter lovens §§ 10-12, ligesom der ikke stilles krav til rådgivernes kompetence.

Hvad der forstås ved »kompetente eksperter« er ikke defineret i ændringsdirektivet. I præambelns betragtning 33 er eksperternes vidensniveau dog overordnet adresseret. Af betragtningen følger, at de eksperter, der forestår udarbejdelsen af miljøkonsekvensvurderingsrapport, bør være kvalificerede og kompetente.

I en dansk kontekst er det på husdyrbrugområdet almindeligt, at ansøgninger om godkendelser og efter omstændighederne tilladelser efter husdyrbrugloven udarbejdes af bl.a. landbrugskonsulenter, som må anses for kompetente eksperter i VVM-direktivets forstand. Miljø- og Fødevarerministeriet finder, at den form for rådgivningsydelser, som eksperter i dag yder inden for husdyrbruglovens område, generelt set vil kunne imødekomme de forventninger, som følger af direktivet. Det vil som nævnt blive ansøgers ansvar, at miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af en kompetent ekspert. Ansøger vil dermed selv have ansvaret for på rådgivningsmarkedet at finde en ekspert, som vil kunne løfte opgaven med at udarbejde en miljøkonsekvensrapport, som lever op til de fastsatte krav herfor.

Det er således hensigten, at ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b skal ske via det digitale it-ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk, der vil medvirke til, at ansøgere leverer relevante og tilstrækkelige oplysninger samt understøtte myndighedsbehandlingen. Det er herved også hensigten, at ansøgere og kompetente eksperter i vidt omfang vil kunne udarbejde miljøkonsekvensrapporter via it-ansøgningssystemet, hvor relevante data findes, og beregninger foretages.

På denne baggrund forventes der fastsat regler om, at det er ansøgerens ansvar at sikre, at miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af kvalificerede og kompetente eksperter, der besidder den relevante og den tilstrækkelige erfaring. Endvidere vil der blive fastsat regler, som sikrer, at direktivets krav, om at miljøkonsekvensvurderingsrapporten er fuldstændig og af god kvalitet, overholdes.

Efter gældende ret stilles der på husdyrbrugområdet i udgangspunktet ikke indholdsmæssige krav til den saglige ekspertise, som de kompetente myndigheder skal besidde.

Efter VVM-direktivets nye artikel 5, stk. 3, litra b, skal VVM-myndigheden sikre, at den har, eller efter behov har adgang til, tilstrækkelig ekspertise til at undersøge miljøkonsekvensvurderingsrapporten. Det vil betyde, at kommunal-

bestyrelsen skal inddrage intern eller ekstern ekspertise, hvis den anser det for nødvendigt til vurdering af det ansøgte.

Det fremgår ikke af direktivet, hvad der nærmere forstås ved »tilstrækkelig ekspertise«. Af præambelens betragtning 33 er krav til VVM-myndighedens vidensniveau imidlertid omtalt. Af betragtningen følger, at med henblik på de kompetente myndigheders undersøgelse af et projekt er der brug for tilstrækkelig ekspertise på det for projektet relevante område for at sikre, at de oplysninger, som ansøgeren fremlægger, er fuldstændige og af høj kvalitet.

Det er aktuelt Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at den erfaringsopbygning, som er i kommunerne, generelt set vil imødekomme VVM-ændringsdirektivets forudsætninger om tilstrækkelig ekspertise hos myndighederne. Ministeriet forestiller sig derfor umiddelbart at overlade det til kommunerne at sikre, at de har, eller efter behov har adgang til, tilstrækkelig ekspertise til at undersøge miljøkonsekvensrapporten, som ansøger fremlægger. Måtte det vise sig ikke at være tilfældet, vil miljø- og fødevarerministeren efter den foreslåede bemyndigelse kunne fastsætte regler om den ekspertise, som kommunalbestyrelsen skal sikre, med henblik på at imødekomme direktivets forudsætninger.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i lovens nye § 34, stk. 3, skal bl.a. ses i sammenhæng med lovens nye § 34, stk. 2, om krav til ansøgninger og § 69 om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af husdyrbrugloven eller regler fastsat i medfør heraf, jf. lovforslagets § 1, nr. 66, hvortil der henvises.

Til nr. 36 (§ 34, stk. 4)

Efter den gældende lovs § 34, stk. 2, kan miljø- og fødevarerministeren fastsætte regler om beskyttelsesniveauet til brug for afgørelser efter loven, herunder hvad der er væsentlige virkninger på miljøet. Bemyndigelsen er ifølge bemærkningerne beregnet på regler om kommunalbestyrelsens administration af bestemmelserne om godkendelser og tilladelser i forhold til bl.a. de krav, kommunalbestyrelsen skal stille vedrørende niveauet for udledning af ammoniak, fosfor og nitrat fra husdyrbrug, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1982. Bemyndigelsen er bl.a. udnyttet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens kapitel 5 og bilag 3. Bilag 3 indeholder nærmere regler om indholdet af beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat.

Det foreslås, at »til brug for afgørelser efter denne lov« udgår af lovens § 34, stk. 2, som bliver stk. 4.

Efter lovforslaget udgår arealerne af kommunalbestyrelsens konkrete tilladelser og godkendelser. Samtidig indebærer lovforslaget, for så vidt angår anlægsdelen, en ændret godkendelses- og tilladelsesordning i lovens nye §§ 16 a og 16 b, jf. lovforslagets § 1, nr. 30, ophævelse af den række detaljerede krav i loven til kommunalbestyrelsens vurdering og afgørelse, jf. forslaget § 1, nr. 32, samt bemyndigelse af miljø- og fødevarerministeren til generel regulering af husdyrbrug, for så vidt angår disses indretning og drift samt opførelse af bebyggelse m.v., jf. lovforslagets § 1, nr. 38.

Med lovforslaget omfatter lovens kapitel 3 og dermed bemyndigelsen i § 34, stk. 2, der bliver stk. 4, således alene anlægsdelen, dvs. navnlig godkendelser og tilladelser til etablering, udvidelse og ændring samt revurdering af husdyrbrug. De nuværende beskyttelsesniveauer for nitrat og fosfor vedrører arealerne, mens de fastsatte beskyttelsesniveauer for ammoniak og lugt knytter sig til anlæggene. I første omgang er det således alene beskyttelsesniveauerne for ammoniak og lugt, der vil blive videreført i medfør af bestemmelsen i lovens nye § 34, stk. 4, mens reguleringen af arealerne navnlig vil ske efter de foreslåede regler i lovens nye kapitel 1 a. Såfremt der måtte vise sig behov herfor, vil miljø- og fødevarerministeren dog som hidtil kunne fastsætte andre beskyttelsesniveauer for andre forhold, ligesom de gældende beskyttelsesniveauer efter omstændighederne vil kunne ændres, f.eks. hvis der tilvejebringes ny viden om emissioner m.v. Med lovforslaget er der ikke lagt op til ændringer i de gældende beskyttelsesniveauer for lugt og ammoniak, som fremgår af bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Som konsekvens af lovforslaget, herunder at dyreenhedsbegrebet generelt udgår, vil kumulationsmodellen i forhold til totaldepositionskravet for kategori 1-natur i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 A, pkt. 4, tabel 3, dog skulle ændres.

Den gældende kumulationsmodel indebærer, at totaldepositionen af ammoniak til kategori 1-natur opgøres ud fra de nærliggende husdyrbrugs størrelse, angivet i dyreenheder, og det ansøgte afstand til det pågældende naturpunkt. Som led i udmøntningen af lovforslaget vil ammoniakemissionen blive anvendt som udtryk for husdyrbrugs størrelse i relation til kumulationsmodellen. Kumulationsvurderingen vil i øvrigt som i dag ske ud fra en trappetrinsmodel, således at husdyrbrug med meget lille emission kun medtages, hvis de ligger meget tæt på naturpunktet. Som udgangspunkt vil det kun være husdyrbrug, der ligger inden for 1.000 m af naturområdet, der skal indgå i kumulationsvurderingen. Dog kan husdyrbrug med meget store emissioner blive inddraget i vurderingen af kumulation ved større afstande.

I forlængelse heraf er det Miljø- og Fødevarerministeriets forventning, at der vil blive igangsat et udredningsarbejde om lugtemission og andre gener (f.eks. fluer) fra husdyrbrug. Et sådant udredningsarbejde vil kunne medføre justeringer i beskyttelsesniveauet for lugt, herunder i beregningsgrundlaget, og efter omstændighederne danne grundlag for, at der ikke længere vil være behov for at videreføre den såkaldte FMK-beregningsmodel for lugt, hvis der skabes fagligt grundlag for i alle situationer alene at anvende Miljøstyrelsens lugtmodel. Ved beregningen af lugtgenneafstanden i det enkelte tilfælde anvendes i dag begge modeller. Lugtgenneafstanden fastsættes på grundlag af den af de to beregninger, der resulterer i den længste genneafstand i forhold til byzone, samlet bebyggelse, enkeltboliger m.v., jf. bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

De beskyttelsesniveauer, som miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte i medfør af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse, vil i første række rette sig mod kommunalbestyrelsens afgørelser om godkendelser og tilladelser. Som

det fremgår af bemærkningerne til stk. 1, vil beskyttelsesniveauerne i lighed med i dag få stor betydning for kommunalbestyrelsens vurderinger og afgørelser, herunder vilkårsfastsættelsen og meddelelse af evt. afslag.

Bemyndigelsesbestemmelsen i lovens nye § 34, stk. 4, vil fortsat også kunne anvendes til at fastsætte regler om de indholdsmæssige krav til revurdering af godkendelser efter lovens nye § 16 a, stk. 2 og 4, godkendelser efter den gældende lovs §§ 11 og 12 og miljøbeskyttelseslovens § 33.

Med den foreslåede bemyndigelse i lovens nye § 34 a vil miljø- og fødevareministeren dog også kunne fastsætte regler, der retter sig direkte mod husdyrbruget, hvorefter kommunalbestyrelsen som udgangspunkt ikke vil skulle fastsætte vilkår om de forhold, der er reguleret generelt.

På den baggrund foreslås det, at »til brug for afgørelser efter denne lov« udgår af lovens § 34, stk. 2, der bliver stk. 4, således at den ikke er begrænset til afgørelser, men tillige kan udnyttes som grundlag for regler om beskyttelsesniveauer, der er rettet direkte mod husdyrbruget.

Til nr. 37 (§ 34, stk. 5)

Indholdet af den gældende lovs § 34, stk. 3, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om godkendelse af husdyrbrug, herunder regler om, hvilke hensyn kommunalbestyrelsen skal varetage i forbindelse med fastsættelsen af vilkår for godkendelsen, foreslås videreført i bemyndigelsesbestemmelsen i lovens nye § 34, stk. 1, hvorefter miljø- og fødevareministeren generelt vil kunne fastsætte regler om godkendelser og tilladelser af husdyrbrug. Lovens nye § 34, stk. 1, er nærmere omtalt i bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 35, hvortil der henvises. Den del af bemyndigelsen, som vedrører fastsættelse af regler om vilkår om egenkontrol, videreføres i lovens nye § 27, stk. 1. Det generelle ammoniakkrav, som er fastsat i bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, udgår derimod som et selvstændigt krav, hvorfor denne del af bemyndigelsen ikke vil blive videreført. Der vil dog fortsat i medfør af lovens nye § 27, stk. 2, skulle fastsættes vilkår med henblik på reduktion af ammoniak ved anvendelse af BAT. Der henvises i øvrigt i lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 5.3.1.3, hvor reduktion af ammoniakemission er nærmere omtalt.

Det foreslås, at lovens § 34, stk. 3, der bliver til stk. 5, nyaffattes. Efter lovens nye § 34, stk. 5, bemyndiges miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om datagrundlag og faktorer for beregning og vurdering af emissioner og øvrige miljøpåvirkninger fra husdyrbrug.

Det er hensigten i første omgang, at bemyndigelsen i § 34, stk. 5, vil blive anvendt til at fastsætte regler om tilvejebringelse og anvendelse af data og modeller for bl.a. lugt- og ammoniakemission fra husdyrbrug, herunder hvordan emission fra husdyrbrug beregnes, og beregninger foretages i it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk.

Det er en forudsætning for den foreslåede ordning, at der etableres et nyt datasæt, der tager højde for, at ammoniakemissionen i højere grad er afhængig af produktionsarealet end det årligt producerede antal dyr. Der er således brug for

et nyt datasæt, der tager højde for, at der i stipladsmodellen tages afsæt i, at ammoniakemissionen i højere grad er korreleret med produktionsarealet, end med antallet af dyr, der årligt produceres i stalden.

Som grundlag for den foreslåede regulering har Aarhus Universitet, Institut for Ingeniørvidenskab, foretaget en teknisk omregning af ammoniakemissionen pr. dyr til ammoniakemissionen pr. m² produktionsareal, og et nyt datasæt for ammoniak- og lugtemission pr. m² produktionsareal og ammoniakemission pr. m² overfladeareal eller grundplan for opbevaringsanlæg er udarbejdet. I medfør af bemyndigelsesbestemmelsen vil der med afsæt i omregningen blive fastsat regler om, hvordan datasættet for ammoniakemissionen pr. m² produktionsareal i stalde m.v. og for gødningslagre samt lugtemissionen fastlægges. Beregning af emission pr. m² produktionsareal foretages ved at omregne den nuværende beregning af emissionen pr. dyr ved maksimal belægning og normal omsætning af antal dyr pr. stiplads.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil blive udnyttet på en sådan måde, at der ved fastlæggelse af datasættet vil skulle tages højde for forskellige dyretyper, gødningstyper, staldsystemer m.v. Regler om det nye datasæt for ammoniak- og lugtemission pr. m² stald- og opbevaringsanlæg vil blive fastsat således, at det kan anvendes ved denne lovs ikrafttræden.

Efter bemyndigelsesbestemmelsen vil der endvidere blive fastsat regler om, hvad der vil danne grundlag for opdatering af datasættet. Det er hensigten, at det centrale i forhold til opdatering af datagrundlaget vil være, at der foreligger ny viden.

Bemyndigelsen vil desuden blive anvendt til at fastsætte regler om, at der ved beregning af de nye emissionsdata fra stalde eksempelvis skal tages udgangspunkt i, at produktionsarealet udnyttes maksimalt inden for dyrevelfærdskravene.

Efter bemyndigelsesbestemmelsen vil der også blive fastsat regler om, hvor ofte datasættet opdateres. Der er hensigten, at Miljøstyrelsen foranlediger, at datasættet opdateres, når ny viden giver grundlag herfor, f.eks. ny dokumenteret viden om det procentmæssige ammoniaktab fra stald- eller opbevaringsanlæg. Derudover kan ny viden om ændret fodring over en længere årrække medføre behov for ændringer. Miljøstyrelsen forventes således løbende at tage stilling til ny viden vedrørende emissionsfaktorerne for de forskellige dyretyper, staldsystemer og teknologier med henblik på at vurdere, om der er grundlag for at opdatere datasættet. Et datasæt efter de nye regler forventes derfor at blive gældende for en længere årrække, hvorimod de nuværende normalt opdateres årligt. De væsentligste årlige ændringer i de nuværende normtal er ændringer i vægt, fodereffektivitet og ydelsesniveauer. I stipladsmodellen er det en grundlæggende forudsætning, at disse forhold ikke påvirker den maksimale beregnede emission.

Formålet med beregningen af ammoniakemissionen fra produktionsarealer og opbevaringsanlæg i forbindelse med

godkendelser og tilladelser er et andet end formålet med ammoniakemissionsberegningen til brug for gødningsregnskabet. I gødningsregnskabet beregnes ammoniakemissionen for at fastsætte, hvor meget kvælstof der er i gødningen på udbringningstidspunktet, hvilket er afhængigt af dyretypen, antallet af dyr, størrelsen og staldsystemet. Eftersom usikkerheder i beregningen af ammoniakemissionen kun vil medføre relativt små udsving i den beregnede mængde af kvælstof i gødningen, er der ikke behov for en præcis beregning i gødningsregnskabet. Den beregning af ammoniakemissionen, der skal foretages som led i godkendelser af og tilladelser til husdyrbrug, skal derimod være relativt præcis og ejendomsspecifik samt tage højde for effekten af miljøteknologier, der ikke er en indbygget del af gødningsregnskabet, af hensyn til bl.a. vurderingen af påvirkningen på ammoniakfølsom natur.

Datagrundlaget for og beregningen af ammoniakemission fra husdyrbrug vil derfor kunne adskille sig fra normtallene for ammoniak og den i gødningsregnskaberne beregnede ammoniakemission, ligesom det er tilfældet i dag.

BAT-kravet (emissionsgræseværdien) er i dag beregnet som et samlet krav omfattende både stalde og gødningsopbevaringsanlæg (stald og lager). Ammoniakemissionen pr. produktions- eller årsdyr omregnes til en ammoniakemission pr. m² pr. år fra stald og lager, hvor BAT-niveauet for hver dyreart vil blive fastsat for både nye og eksisterende stalde. BAT-kravet vil fremadrettet udelukkende blive beregnet på baggrund af produktionsarealet.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 34, stk. 5, skal ses i sammenhæng med lovens nye § 34, stk. 4, der er en udvidelse af den gældende lovs § 34, stk. 2. Efter lovens nye § 34, stk. 4, vil miljø- og fødevareministeren kunne fastsætte regler om de beskyttelsesniveauer, som retter sig mod husdyrbruget, herunder i kommunalbestyrelsens afgørelser om godkendelser og tilladelser. Lovens nye § 34, stk. 4, er nærmere omtalt i bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 36, hvortil der henvises.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i lovens nye § 34, stk. 5, vil ligesom lovens § 34, stk. 4, også kunne anvendes til at fastsætte regler om kravene til revurdering af godkendelser meddelt efter lovens nye § 16 a, stk. 2 og 4, den gældende lovs §§ 11 og 12 og godkendelser efter miljøbeskyttelseslovens § 33.

Til nr. 38 (§ 34 a)

Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse i § 34 a, hvorefter miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om husdyrbrugs indretning og drift, herunder om den kontrol, som den for husdyrbruget ansvarlige skal foretage for egen regning, samt opførelse af bebyggelse m.v.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse, som er ny, indebærer, at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler, som retter sig direkte mod husdyrbruget. Bestemmelsen skal navnlig ses i sammenhæng med lovens nye § 27, stk. 1, og § 34, stk. 1, idet de forhold, som ministeren efter § 34 a

vil kunne fastsætte regler om, er de samme som kommunalbestyrelsen skal fastsætte vilkår om efter lovens nye § 27, stk. 1. Endvidere skal bestemmelsen ses i sammenhæng med bemyndigelsesbestemmelsen i lovens nye § 9 a. Efter den nye § 34, stk. 1, kan ministeren fastsætte regler om godkendelser og tilladelser, herunder kommunalbestyrelsens vurdering af sagen, og vilkårene herfor. Ministeren vil således efter § 34, stk. 1, kunne fastsætte regler, der i nærmere bestemt omfang afskærer kommunalbestyrelsen fra at fastsætte konkrete vilkår efter § 27, stk. 1, eksempelvis fordi forholdet er reguleret generelt i medfør § 34 a.

Hensigten er, at miljøpåvirkningerne vil kunne reguleres ensartet og generelt, hvorved opnås, dels at ansøgeren på forhånd kender de regler og eventuelle begrænsninger, som vedkommende må forventes at skulle indrette sig efter, dels at kommunalbestyrelsen ikke vil skulle fastsætte så mange konkrete vilkår i den enkelte tilladelse m.v. for at kunne regulere og håndhæve det pågældende forhold. Den foreslåede ordning vil i vidt omfang være en videreudvikling og forenkling af den gældende ordning, idet det grundlæggende krav om tilladelse m.v. fastholdes, men således at kommunalbestyrelsens rolle tydeliggøres ved, at det klart fremgår af reguleringen, hvor der kan eller skal foretages en konkret vurdering og fastsættes konkrete vilkår, og hvor det blot skal sikres, at sagen er tilstrækkeligt og korrekt oplyst, og at det ansøgte umiddelbart vil kunne realiseres inden for rammerne af generelle regler.

I det omfang generel regulering således helt afskærer konkrete vurderinger og vilkår, vil reglerne efter § 34 a skulle fastsættes med udgangspunkt i navnlig VVM-direktivets artikel 4, stk. 3, om fastsættelse af kriterier og tærskelværdier samt i respekt for IE-direktivet og habitatdirektivets krav. Reglerne vil i så henseende skulle fastsættes således, at miljøpåvirkningen fra husdyrbrug i forhold til de fastsatte parametre ikke er væsentlig. Ved udmøntningen af bemyndigelsen er det dermed tanken at hense til nogle af de områder, hvorpå der i dag er vejledende grænser for de enkelte miljøpåvirkninger fra husdyrbrug. Som eksempel kan nævnes, at der i dag findes vejledende støjgrænser for de fleste typer af ekstern støj. Tilsvarende er det for de øvrige miljøpåvirkninger hensigten at fastsætte generelle regler. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 4.1-4.3 om de overordnede direktivforpligtelser.

Hovedområdet for bemyndigelsesbestemmelsen er generel regulering af de husdyrbrug, som alene underkastes tilladelseskrav efter lovens nye § 16 b. Bemyndigelsen omfatter også husdyrbrug omfattet af godkendelsespligten efter lovens nye § 16 a, men disse forudsætter som udgangspunkt flere konkrete vurderinger og vilkår, ligesom de efter lovforslaget i vidt omfang skal behandles efter proceduren for VVM-pligtige projekter og godkendelseskravene i IE-direktivet. Det vurderes dog også for husdyrbrug omfattet af § 16 a, at generel regulering på nogle områder vil kunne understøtte den konkrete vilkårsfastsættelse.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i lovens nye § 34 a vil også kunne anvendes til at fastsætte generelle regler for husdyrbrug, som er etableret før hovedlovens ikrafttræ-

den den 1. januar 2007, og for husdyrbrug, som er tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12.

Den foreslåede nye § 34 a omfatter de samme forhold som bestemmelsen om kommunalbestyrelsens vilkårsfastsættelse i § 27, stk. 1, dvs. navnlig miljøpåvirkninger i bred forstand i form af støj, støv, lugt, transport, lys, støv, fluer, affald, energi- og vandforbrug, uheld, ophør, egenkontrol, ammoniak og bebyggelse i forhold til landskabspåvirkning. De regler, der forventes fastsat i medfør af § 34 a, vil indebære tærskler eller faste kriterier for miljøpåvirkningen fra de enkelte forhold. Udformningen heraf vil kunne have lidt forskellig karakter afhængig af, om der er tale om indretning, drift, opførelse af bebyggelse m.v. F.eks. om der er tale om krav til indretning og drift af teknologi, maksimal støjbelastning, effektiv skadedyrsbekæmpelse, førelse af logbøger, dokumentation for driftsmetoder eller placering og udformning af bebyggelse m.v.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil kunne anvendes til at fastsætte regler om nærmere krav til indretning og drift af valgte miljøteknologier til husdyrproduktion, som har en dokumenteret miljøeffekt på f.eks. ammoniakfordampning og lugt. Miljøstyrelsen fører i dag en teknologiliste som en vejledende liste over miljøteknologi, som har en dokumenteret miljøeffekt og er driftssikker. Som eksempel kan nævnes krav om pH-logning ved brug af gylleforsuringsanlæg.

Med den foreslåede bemyndigelse i lovens § 34 a vil miljø- og fødevareministeren også kunne fastsætte regler, hvorved det fremgår, hvilke teknologier der anses for at give en nærmere bestemt effekt, og i givet fald hvilke krav der stilles til indretning og drift af de enkelte miljøteknologier.

Der tilsigtes ikke med bemyndigelsesbestemmelsen ændringer i det generelle beskyttelsesniveau, som findes i dag i navnlig husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og som bl.a. er fastsat med henblik på iagttagelse af forpligtelserne efter VVM-direktivet og habitatdirektivet.

Betydningen af generel regulering er bl.a., at kommunalbestyrelsens administration og håndhævelse vil skulle ske på baggrund af reglerne frem for konkret fastsatte vilkår. Det bemærkes herved også, at konkrete vilkår med retsbeskyttelse ikke er til hinder for fastsættelse af generelle regler, idet disse vil kunne gennembyrde retsbeskyttelsen.

Til nr. 39 (§ 35)

Efter den gældende lovs § 35 kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsens afgørelser om, hvorvidt en ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug har væsentlige virkninger på miljøet, ikke må træffes uden miljø- og fødevareministerens samtykke, og at kommunalbestyrelsens afgørelser om tilladelser og godkendelser skal indsendes til miljø- og fødevareministeren. § 35 indeholder ifølge forarbejderne, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1984-1985, hjemmel til at fastsætte regler til gennemførelse af den del af aftalen fra juni 2004 om strukturreformen, der anfører, at kommunernes afgørelser om husdyrbrug efter VVM-reglerne i en overgangsperiode på to år fra kommunalreformens ikrafttrædelse

skal godkendes af Miljøministeriet. Efter bestemmelsen kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsens afgørelser om, hvorvidt en ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug, der har væsentlig virkning på miljøet, ikke må træffes uden miljø- og fødevareministerens samtykke.

Bestemmelsen i § 35 foreslås ophævet.

Overvågningsordningen med forhåndsgodkendelse af kommunalbestyrelsens afgørelser efter husdyrbruglovens § 10 og indsendelse af kommunernes afgørelser om tilladelser og godkendelser efter husdyrbruglovens §§ 10, 11, 12 og 16 blev indført samtidig med lovens ikrafttræden 1. januar 2007 ved bekendtgørelse nr. 1696 af 19. december 2006 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Ordningen med forhåndsgodkendelser blev imidlertid ophævet med virkning fra den 10. april 2011 ved bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011 om ændring af bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Efter husdyrbruglovens § 84, stk. 1, nr. 2, jf. lov nr. 1572 af 20. december 2006, kunne miljøministeren klage over kommunalbestyrelsens afgørelser. Af forarbejderne, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 2006, fremgår det, at miljøministerens klageadgang i forhold til kommunalbestyrelsens afgørelser var begrundet i lovens § 35. I forlængelse af, at forhåndsgodkendelsesordningen af visse kommunale afgørelser efter husdyrbrugloven blev ændret i 2011, blev miljøministerens klageadgang over kommunalbestyrelsens afgørelser efter husdyrbrugloven ændret ved lov nr. 580 af 18. juni 2012 om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og forskellige andre love. Herefter kan ministeren alene klage over kommunalbestyrelsens afgørelser efter husdyrbrugloven, når afgørelsen vedrører spørgsmål af væsentlig national eller international interesse.

Efter husdyrbruglovens nye § 34, stk. 1, kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om kommunalbestyrelsens behandling af sager om godkendelser og tilladelser efter lovens §§ 16 a og 16 b. Det er hensigten, at bemyndigelsesbestemmelsen i § 34, stk. 1, bl.a. skal give ministeren mulighed for at fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen i visse tilfælde ikke må træffe afgørelse efter husdyrbrugloven uden miljø- og fødevareministerens samtykke. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 35.

Under henvisning til, at det ved vedtagelsen af husdyrbrugloven var hensigten, at bemyndigelsesbestemmelsen i § 35 alene skulle anvendes i en overgangsperiode efter lovens ikrafttræden, og de fastsætte regler om forhåndsgodkendelse er ophævet, foreslås det, at § 35 som nævnt ophæves. Endelig skal forslaget ses i sammenhæng med miljø- og fødevareministerens bemyndigelsesbestemmelse i § 34, stk. 1.

Til nr. 40 (overskriften før § 36)

Overskriften til den gældende lov §§ 36-38 er »Fastsættelse af særlige vilkår, afslag på og tilbagekaldelse af godkendelser«.

Det foreslås, at overskriften før § 36 nyaffattes i lyset af, at reglerne i lovens §§ 36-38 ifølge forslaget udover god-

kendelser fremover også vil omhandle tilladelser. Det foreslås, at de retsmidler, som følger af §§ 36-38, nævnes i overskriften, nemlig afslag, særlige vilkår og tilbagekaldelse.

Til nr. 41 (§ 36, stk. 1 og § 37, stk. 1)

Efter husdyrbruglovens § 36 kan kommunalbestyrelsen meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter lovens §§ 11, 12 eller 16, såfremt ansøgeren, medlemmer af ansøgerens direktion eller bestyrelse eller andre, der kan øve bestemmende indflydelse på husdyrbrugets drift, har mistet miljøansvarlighed efter de kriterier, der er nævnt i § 36.

§ 36 gælder således i dag i forhold til ansøgninger om godkendelse efter bl.a. lovens §§ 11 og 12, men ikke i forhold til ansøgninger om tilladelse efter lovens § 10.

Det foreslås, at § 36 ændres således, at bestemmelsen kommer til at gælde i forhold til ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b.

Forslaget indebærer således i udgangspunktet en udvidelse af anvendelsesområdet for § 36 bl.a. som følge af den nye godkendelses- og tilladelsesordning.

Med forslaget er det fortsat hensigten, at kommunalbestyrelsen skal foretage en konkret vurdering af husdyrbrugets ledelsesmæssige forhold, idet der henses til de pågældende ansvarlige personers miljøansvarlighed. I kommunalbestyrelsens vurdering efter § 36 kan omfanget og karakteren af det ansøgte vurderes i forhold til den mistede miljøansvarlighed. Er et medlem af den ansvarlige personkreds efter de fastsatte kriterier i § 36 ikke miljøansvarlig, kan kommunalbestyrelsen meddele afslag på godkendelse eller tilladelse. Det er Miljø- og Fødevareministeriets umiddelbare vurdering, at det primære område for anvendelse af § 36 vil være i forhold til ansøgninger om godkendelse efter lovens nye § 16 a.

Vurderer kommunalbestyrelsen, at der efter § 36 ikke er tilstrækkeligt grundlag for at meddele afslag på en ansøgning om godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b, kan kommunalbestyrelsen i stedet overveje, om der i en godkendelse eller tilladelse kan fastsættes særlige vilkår efter § 37.

Kommunalbestyrelsen kan efter husdyrbruglovens § 37 fastsætte særlige vilkår i en godkendelse efter lovens §§ 11, 12 eller 16, herunder stille krav om etablering af sikkerhedsstillelse, såfremt ejeren eller den ansvarlige ledelse er omfattet af § 36. Det vil sige, at ejeren eller den ansvarlige ledelse har mistet sin miljøansvarlighed. § 37 giver efter lovens bemærkninger også mulighed for, at kommunalbestyrelsen foruden fastsættelsen af særlige vilkår kan tidsbegrænse godkendelsen under henvisning til den manglende miljøansvarlighed. Bestemmelsen i § 37 kan således anvendes, når der ikke er grundlag for at meddele afslag på ansøgningen efter lovens § 36.

Forslaget i § 1, nr. 41, er en følge af forslaget § 1, nr. 29 og 30, hvorefter de gældende §§ 10-12 og 16 ophæves og erstattes af de nye §§ 16 a og 16 b.

Med forslaget udvides anvendelsesområdet for § 37, idet det foreslås, at § 37 skal gælde for både godkendelser og til-

ladelser efter lovens nye §§ 16 a og 16 b. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at det primære område for anvendelse af § 37 vil være i forhold til ansøgninger om godkendelse efter § 16 a.

Til nr. 42 (§ 38, stk. 1)

Kommunalbestyrelsen kan efter husdyrbruglovens § 38, stk. 1, i bestemte situationer tilbagekalde en godkendelse efter lovens §§ 11, 12 eller 16 eller fastsætte særlige vilkår i en eksisterende godkendelse, herunder vilkår om sikkerhedsstillelse, jf. § 37. Bestemmelsen indebærer, at i de tre situationer som nævnt i § 38, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen lade godkendelsen bestå uændret, fastsætte særlige vilkår eller efter omstændighederne tilbagekalde godkendelsen. Det er kommunalbestyrelsens konkrete vurdering af sagens samlede omstændigheder, der er afgørende for, hvilken afgørelse kommunalbestyrelsen bør træffe.

Det foreslås, at § 38, stk. 1, ændres således, at § 38 kommer til at gælde i forhold til ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b.

Forslaget er en følge af forslaget § 1, nr. 29 og 30, hvorefter de gældende §§ 10-12 og 16 ophæves og erstattes af de foreslåede §§ 16 a og 16 b.

Med forslaget udvides anvendelsesområdet for § 38 i udgangspunktet, idet det foreslås, at § 38 også skal gælde for godkendelser og tilladelser efter lovens nye §§ 16 a og 16 b. Fremadrettet skal § 38 dog fremadrettet ikke gælde for godkendelser efter § 16. I lovforslagets § 10, stk. 7, foreslås det, at godkendelser efter § 16 bortfalder den 1. august 2017. § 38 vil fortsat være relevant i forhold til tilladelser og godkendelser efter den gældende lovs §§ 10-12.

Da tilbagekaldelse er et alvorligt indgreb i en bestående rettighed, bør tilbagekaldelse fortsat kun finde anvendelse i særlige tilfælde, når andre retshåndhævelsesmidler har vist sig utilstrækkelige. Fastsættelse af særlige vilkår i en af de tre situationer, som er nævnt i lovens § 38, stk. 1, bør overvejes i de tilfælde, hvor der ikke er grundlag for at tilbagekalde godkendelsen eller tilladelsen, men dog behov for en styrket kontrolmulighed fra kommunalbestyrelsens side.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at det primære område for anvendelse af § 38 i forhold til udvidede anvendelsesområde vil være i relation til ansøgninger om godkendelse efter lovens nye § 16 a.

En godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b vil efter omstændighederne også kunne tilbagekaldes i andre tilfælde end de i § 38, stk. 1, nævnte på baggrund af en vurdering af sagens samlede elementer i overensstemmelse med de forvaltningsretlige principper herom.

Til nr. 43 (§ 39, stk. 1)

Efter den gældende lovs § 39, stk. 1, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud om, at forureningen skal nedbringes, herunder påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis et husdyrbrug, som er godkendt efter §§ 11 og 12, eller hvis afsætning af husdyrgødning, som er godkendt efter § 16, medfører – eller indebærer en risiko for –

uhygieniske forhold eller væsentlig forurening herunder påvirkning af natur.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres, således at § 39 fremover skal omfatte de husdyrbrug, der enten godkendes efter lovens nye § 16 a eller tillades efter lovens nye § 16 b.

Ændringen indebærer også, at henvisningen til § 16 udgår. Dette skyldes, at § 16 med lovforslaget foreslås ophævet, jf. forslaget § 1, nr. 29.

Der tilsigtes med ændringen af § 39 ikke i øvrigt ændringer af påbuds- og forbudsbestemmelsen i § 39. Der kan således fremover fortsat meddeles påbud efter § 39, stk. 1, om f.eks., at forureningen skal nedbringes via bestemte foranstaltninger, hvis et husdyrbrug medfører uhygieniske forhold eller væsentlig forurening, eller der skønnes at være en nærliggende risiko herfor. Ligesom tilsynsmyndigheden efter § 39, stk. 2, kan nedlægge forbud mod fortsat drift og evt. forlange husdyrbruget fjernet, hvis forureningen ikke kan nedbringes.

Det foreslås endvidere i § 43 a, at § 39 også skal finde tilsvarende anvendelse på de husdyrbrug, som har en godkendelse efter lovens nu ophævede §§ 11 eller 12 eller § 33 i miljøbeskyttelsesloven, jf. forslaget § 1, nr. 50.

Øvrige husdyrbrug, husdyranlæg eller gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke er godkendt eller tilladt efter §§ 16 a eller 16 b, men som er omfattet af loven eller bestemmelser udfærdiget med hjemmel i loven, reguleres af § 42, jf. forslaget § 1, nr. 49.

Til nr. 44 (§ 40, stk. 1)

Det følger af den gældende lovs § 40, stk. 1, at tilsynsmyndigheden ikke må meddele påbud eller forbud efter § 39, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse efter §§ 11 eller 12 eller efter miljøbeskyttelsesloven.

Reglen i § 40, stk. 1, udtrykker retsbeskyttelsesperioden, hvorefter der som udgangspunkt ikke kan gribes ind over for et husdyrbrug med påbud eller forbud efter § 39, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af godkendelsen efter §§ 11 eller 12 eller efter miljøbeskyttelsesloven.

Det foreslås at videreføre retsbeskyttelsen således, at den fremover omfatter godkendelser og tilladelser efter lovens nye §§ 16 a og 16 b.

For så vidt angår husdyrbrug, der har en godkendelse efter §§ 11 eller 12, opretholdes retsbeskyttelsen, jf. forslaget § 1, nr. 50.

Retsbeskyttelsen omfatter i dag efter lovens § 40, stk. 1, også husdyrbrug, der er godkendt i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 33. Disse husdyrbrugs retsbeskyttelse vil på nuværende tidspunkt være udløbet. Der er derfor ikke længere grundlag for at opretholde regulering om den 8-årige retsbeskyttelse for disse husdyrbrug. Det foreslås derfor at udelade henvisningen til miljøbeskyttelsesloven i lovens nye § 40, stk. 1. Der henvises i øvrigt til lovforslaget § 1, nr. 43, og de dertil hørende bemærkninger.

Til nr. 45 (§ 40, stk. 2 og 3)

Af den gældende lovs § 40, stk. 2, følger, at uanset § 40, stk. 1, skal tilsynsmyndigheden i en række tilfælde tage en godkendelse efter § 12 op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39. Reglen, der har sin baggrund i IE-direktivet, omfatter herved i dag også de husdyrbrug, der er omfattet af § 12 uden samtidig at være omfattet af IE-direktivet, herunder kvægbrug og minkfarme over 250 DE.

Det foreslås at ændre, hvilke godkendelser der kan gribes ind over for inden udløbet af retsbeskyttelsesperioden, således at adgangen til at gribe ind under retsbeskyttelsesperioden fremover skal knytte sig til husdyrbrug, der er godkendt efter lovens nye § 16 a, stk. 2 og 4, eller den gældende lovs § 12, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3. Bestemmelsen i § 40, stk. 2, videreføres for så vidt angår husdyrbrug godkendt efter den gældende lovs § 12, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3, via reglen i § 43 a, stk. 1 og 3, jf. bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 50 nedenfor.

Herved indsnævres den eksisterende ordning, således at alene IE-husdyrbrugs retsbeskyttelse på grund af IE-direktivet skal kunne gennembydes i særlige tilfælde. Henvisningen til stk. 4 vedrører således også alene IE-husdyrbrugene, hvis godkendelse er meddelt efter lovforslaget § 16 a, stk. 2, og ikke dem, der er godkendt efter § 16 a, stk. 1. Ændringen indebærer samtidig, at de husdyrbrug, der i dag er omfattet af § 12, men som ikke er IE-husdyrbrug, fremover ikke vil være omfattet af bestemmelsen. Om indholdet af § 40, stk. 2, og baggrunden for forslaget henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 5.3.3.

Efter den gældende husdyrbruglovs § 40, stk. 3, kan ministeren fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden ud over de tilfælde, der er nævnt i § 40, stk. 2, skal tage en godkendelse efter § 12 op til revurdering, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde EU-retlige krav eller andre internationale forpligtelser, og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39. Bemyndigelsen er i dag anvendt til at fastsætte regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 41 om revurdering af IE-husdyrbrug efter vedtagelsen af en ny BAT-konklusion.

Det foreslås, at bemyndigelsen fremover alene kan finde anvendelse på godkendelser meddelt efter lovens nye § 16 a, stk. 2 og 4. Bemyndigelsen vil således fremover alene finde anvendelse på husdyrbrug, som er omfattet af IE-direktivet, således som den også er udmøntet i dag i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, jf. ovenfor. Det foreslås endvidere, at der i medfør af bemyndigelsen kan fastsættes regler, der også skal finde anvendelse på godkendelser af IE-husdyrbrug efter lovens nu gældende § 12, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3, eller efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse. Dette sikres via reglen i § 43 a, stk. 1 og 4, jf. bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 50, nedenfor.

Til nr. 46 (§ 41, stk. 1)

Efter den gældende lovs § 41, stk. 1, kan tilsynsmyndigheden ændre vilkårene i en godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16 efter udløbet af den 8 årige retsbeskyttelsesperiode eller nedlægge forbud imod fortsat drift.

Det foreslås at ændre henvisningen til, hvilke godkendelser der kan gribes ind over for ved udløbet af retsbeskyttelsesperioden, således at dette stemmer overens med den foreslåede nye godkendelses- og tilladelsesordning. Således foreslås det, at der fremover kan gribes ind efter 8 år over for godkendelser eller tilladelser meddelt efter lovens nye §§ 16 a eller 16 b. Det foreslås endvidere, at bestemmelsen også skal finde anvendelse på godkendelser efter lovens nu gældende §§ 11 og 12 eller efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven. Dette sikres via reglen i § 43 a, stk. 1, jf. bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 50, nedenfor. De sidstnævnte godkendelser bør på nuværende tidspunkt være revurderet første gang, men skal fortsat revurderes med mellemrum efter reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Til nr. 47 (§ 41, stk. 2)

Efter bestemmelsen i § 41, stk. 2, kan ministeren fastsætte regler om regelmæssige revurderinger af godkendelser efter §§ 11 og 12 og 16 og om nødvendigt at meddele påbud eller forbud efter § 39. Bemyndigelsesbestemmelsen anvendes i dag til regler om revurdering med faste mellemrum. Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 40, at godkendelser omfattet af lovens §§ 11, 12 og 16 regelmæssigt og mindst hvert 10 år skal tages op til revurdering, samt at den første regelmæssige revurdering skal foretages, når der er forløbet 8 år fra det tidspunkt, hvor virksomheden første gang blev godkendt.

Det foreslås, at bemyndigelsesbestemmelsen fremover alene kan anvendes til at fastsætte regler om regelmæssig revurdering for husdyrbrug med en godkendelse efter § 16 a, stk. 2, og § 16 a, stk. 4, jf. stk. 2. Henvisningen til stk. 4 vedrører således alene godkendelser af ændringer eller udviklinger efter § 16 a, stk. 4, for så vidt angår IE-husdyrbrug.

Det foreslås endvidere, at bemyndigelsen også finder anvendelse på visse godkendelser efter §§ 11 og 12 i husdyrbrugloven eller § 33 i miljøbeskyttelsesloven, jf. lovforslagets § 1, nr. 50. Der vil herunder være tale om husdyrbrug, der er godkendt efter disse bestemmelser, og hvor der af hensyn til habitatdirektivet eller IE-direktivet opretholdes en revurdering i nærmere bestemt omfang. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 48.

Formålet med den regelmæssige revurdering er, at det løbende sikres, at anlæggets indretning og drift er baseret på anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Forpligtelsen følger af IE-direktivets artikel 21 om, at godkendelsens vilkår jævnligt bør tages op til revurdering, og om nødvendigt ajourføres navnlig for at tage hensyn til udviklingen i den bedste tilgængelige teknik. Dette krav imødekommes i praksis ved, at der ved en revurdering beregnes ammoniakfordampning fra den godkendte stald med den valgte kombination af staldsystem og teknologi, hvorefter de gældende BAT-ammoniakreduktionskrav for pågældende dyretype opdateres, og der meddeles påbud om disse nye driftsvilkår.

Det nærmere indhold af revurderingspligten forventes fastlagt ved bekendtgørelse med hjemmel i bemyndigelsen i § 40, stk. 3. Omfanget af revurderingen i tilknytning til BAT-konklusionerne og de EU-retlige krav, herunder især

IE-direktivet, vil ligeledes blive fastlagt ved bekendtgørelse på baggrund af bemyndigelsesbestemmelsen i § 40, stk. 3. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 45.

De indholdsmæssige krav til en revurdering, f.eks. hvilket ammoniakreduktionskrav, der fastsættes under hensyn til den bedste tilgængelige teknik, kan fastsættes uændret i regler i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i lovens nye § 34, stk. 4, som i det væsentligste er en videreførelse af den gældende lovs § 34, stk. 2. Der vil ligeledes kunne fastsættes krav til revurdering i medfør af den nye bemyndigelsesbestemmelse i § 34, stk. 5. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 36 og 37.

I de regler, der vil blive fastsat efter disse bemyndigelser, vil det blive præciseret, at tilsynsmyndighedens opgave ved en revurdering består i at fastsætte nye tidsvarende vilkår, der kan sikre en løbende minimering af forureningen, navnlig som følge af udviklingen i BAT inden for området, herunder om overholdelse af gældende BAT-standardvilkår for pågældende dyretype.

Der vil i forbindelse med den regelmæssige revurdering fortsat efter tilsynsmyndighedens nærmere vurdering kunne meddeles påbud eller forbud efter § 39, og der kan ikke i forbindelse med den regelmæssige revurdering ske en udvikelse eller ændring af den oprindelige godkendelse, der kan medføre forøget forurening. Der knytter sig ikke retsbeskyttelse til evt. påbud.

Herudover foreslås det af hensyn til forpligtelsen i IE-direktivets artikel 21 til at foretage regelmæssige revurderinger af IE-husdyrbrug, at miljø- og fødevareministerens forpligtelse til at fastsætte regler herom udtrykkeligt fremgår af bemyndigelsesbestemmelsen.

Til nr. 48 (§ 41, stk. 3)

Tilsynsmyndigheden skal efter den gældende lovs § 41, stk. 3, tage godkendelsen efter §§ 11, 12 eller 16 op til revurdering, når der er forløbet 8 år efter godkendelsen, og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39 i de tilfælde, som er nævnt i § 40, stk. 2, og i regler udstedt i medfør af § 40, stk. 3.

Det foreslås at ændre henvisningen til, hvilke godkendelser der underlægges pligten til revurdering, så der i § 41, stk. 3, henvises til lovens nye 16 a, stk. 2 og 4. Det indebærer, at der fremover ikke skal ske revurdering af husdyrbrug, der får en godkendelse efter lovens nye § 16 a, stk. 1, eller en tilladelse efter lovens nye § 16 b. Henvisningen til stk. 4 vedrører alene de husdyrbrug, hvis godkendelse er meddelt efter lovens nye § 16 a, stk. 2 (IE-husdyrbrug), og altså ikke de husdyrbrug, der godkendes efter lovens nye § 16 a, stk. 1.

For så vidt angår husdyrbrug, der ved lovens ikrafttræden er godkendt efter lovens §§ 11 eller 12, som foreslås ophævet, eller efter miljøbeskyttelseslovens § 33, foreslås revurderingen dog fastholdt, i det omfang det er nødvendigt af hensyn til den implementering af habitatdirektivet, der følger af lov nr. 122 af 23. februar 2011, jf. også bemærkningerne i Folketingstidende 2010-11, tillæg A, side 7 f, med den heri indeholdte skærpede ammoniakregulering. Ligele-

des vil den regelmæssige revurdering blive fastholdt for IE-husdyrbrug, der er godkendt efter den gældende lovs § 12, stk. 1, nr. 1-3, eller efter miljøbeskyttelseslovens § 33. For så vidt angår husdyrbrug, der er godkendt efter den gældende lovs § 11, og hvor der ikke er problemer med overholdelse af totaldepositionskravene, vil kravet om revurdering ikke blive fastholdt. Tilsvarende vil gælde for husdyrbrug, der er godkendt efter den gældende lovs § 12 eller efter miljøbeskyttelseslovens § 33, som ikke er IE-husdyrbrug. Ved en revurdering af hensyn til overholdelse af totaldepositionskravene, vil revurderingen alene skulle omfatte dette forhold for så vidt angår ikke-IE-husdyrbrug.

Omfanget af revurderingen vil blive nærmere fastlagt i bekendtgørelsesform efter bemyndigelserne i § 34, stk. 4 og stk. 5, jf. også bemærkningerne til § 1, nr. 36 og 37. Der henvises desuden til lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 5.3.3. Der henvises også til lovforslagets § 1, nr. 50, hvoraf fremgår, at § 41, stk. 3, foreslås at finde anvendelse på godkendelser efter lovens §§ 11 eller 12 og godkendelser efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven.

Derudover foreslås det, at henvisningen til, at revurdering skal finde sted, når der er forløbet 8 år efter godkendelsen, udelades i § 41, stk. 3. Reglen i § 41, stk. 3, er i praksis blevet forstået, som en regel om regelmæssige revurderinger, og at tilsynsmyndigheden i forbindelse med de regelmæssige revurderinger hovedsageligt skal overveje de situationer, der nævnes i § 40, stk. 2, eller i regler udstedt i medfør af § 40, stk. 3.

Dette er imidlertid ikke bestemmelsens sigte, idet reglen i § 41, stk. 3, i overensstemmelse med IE-direktivets artikel 21, skal forstås således, at de situationer, som er nævnt i § 40, stk. 2, eller i regler udstedt i medfør af § 40, stk. 3, – både under og efter udløbet af retsbeskyttelsesperioden på de 8 år – skal udløse en tvungen revurdering af godkendelsen, som om nødvendigt skal ajourføres med påbud eller forbud efter § 39.

Der tilsigtes ikke med ændringen af bestemmelsen indholdsmæssige ændringer i den regelmæssige revurdering. Det centrale vil fortsat være IE-direktivets krav om anvendelse af BAT. Der henvises i øvrigt til forslagets § 1, nr. 47.

Til nr. 49 (§ 42, stk. 1)

Efter den gældende lovs § 42, stk. 1, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud om, at forureningen skal nedbringes, herunder påbud om at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis et husdyrbrug, som er omfattet af § 10 eller anmeldt efter regler udfærdiget i medfør af § 5, stk. 3, eller § 17, stk. 2, eller stk. 3, 1. pkt., medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening.

Påbudsbestemmelsen anvendes i praksis i begrænset omfang.

Det foreslås, at § 42 ændres, således at den finder anvendelse på husdyrbrug, der ikke er godkendt eller tilladt efter lovens nye §§ 16 a eller 16 b, godkendt efter de tidligere gældende regler i §§ 11 eller 12 eller godkendt efter miljøbeskyttelseslovens § 33. Ændringen skal afspejle den fore-

slåede godkendelses- og tilladelsesordning og det forhold, at godkendelser og tilladelser efter lovens nye §§ 16 a og 16 b efter lovforslaget omfattes af påbudsbestemmelsen i § 39 og den 8 årige retsbeskyttelse i § 40, stk. 1. Efter lovens nye § 43 a finder lovens påbudsregler m.v. i nærmere bestemt omfang anvendelse på husdyrbrug godkendt efter den gældende lovs §§ 11-12 og husdyrbrug, der før husdyrbruglovens ikrafttræden er godkendt efter miljøbeskyttelseslovens § 33.

Med forslaget omfattes husdyrbrug samt husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke er godkendt eller tilladt efter lovens nye §§ 16 a eller 16 b, og som ikke reguleres af §§ 39-41 via den foreslåede bestemmelse i lovens nye § 43 a, af påbudsbestemmelsen i § 42. Bestemmelsens anvendelsesområde vil således være husdyrbrug, der er tilladt efter den gældende lovs § 10 og de husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, men som er omfattet af regler om anmeldeligt m.v. efter lovens nye § 9 a, husdyrbrug, som undtages fra krav om godkendelse eller tilladelse efter lovens nye § 17, og husdyrbrug, der efter de hidtil gældende regler er lovligt bestående uden hverken en tilladelse eller en godkendelse efter loven.

Bestemmelsen suppleres, for så vidt angår husdyrbrug, af lovens § 43 om forbud, der finder anvendelse på alle husdyrbrug, uanset hvornår de er etableret, og uanset om de er omfattet af en tilladelse eller anmeldelse m.v.

Der tilsigtes ikke herudover indholdsmæssige ændringer af bestemmelsen, herunder i forhold til kriteriet om nedbringelse af forureningen i tilfælde af uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening.

Til nr. 50 (§ 43 a)

Den gældende lovs §§ 39-41 finder i dag i varierende omfang anvendelse på husdyrbrug, der er omfattet af godkendelser efter den gældende lovs §§ 11 og 12 eller § 33 i miljøbeskyttelsesloven samt husdyrbrug omfattet af påbud efter husdyrbrugloven eller miljøbeskyttelsesloven.

Med lovforslaget ophæves bl.a. den gældende lovs §§ 11 og 12 og erstattes af lovens nye §§ 16 a og 16 b. Efter de foreslåede ændringer af lovens §§ 39-41 finder disse bestemmelser alene anvendelse på husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter lovens nye §§ 16 a og 16 b.

Der foreslås derfor en ny bestemmelse i lovens § 43 a, om §§ 39-41 også i nærmere bestemt omfang skal finde anvendelse på husdyrbrug, som er godkendt efter de tidligere gældende regler i lovens §§ 11 eller 12 eller godkendt efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven, jf. dog stk. 2-4.

Med forslaget lægges der således op til, at lovens bestemmelser i kapitel 4 om påbud, forbud og revurdering i varierende omfang også skal finde anvendelse på eksisterende husdyrbrug. Det drejer sig om husdyrbrug, som er godkendt efter den gældende lovs §§ 11 eller 12 eller omfattet af påbud efter § 39. Det drejer sig også om de husdyrbrug, som er godkendt efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven eller omfattet af påbud efter § 41 i miljøbeskyttelsesloven eller påbud efter den gældende lovs § 39. Den foreslåede bestemmelse fore-

slås indsat i lovens kapitel 4, frem for lovens overgangsbestemmelser, fordi de omhandlede husdyrbrug forventes at bestå i en længere årrække, jf. også lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 5.3.3.

For så vidt angår husdyrbrug, der er godkendt efter miljøbeskyttelseslovens § 33, forventes disse husdyrbrug på nuværende tidspunkt at være revurderet efter husdyrbrugloven, idet dette efter godkendelsesbekendtgørelsen, skal ske senest 8 år efter, at godkendelsen er meddelt. Ved revurderingen er disse husdyrbrug bragt ind under husdyrbruglovens regler via den gældende overgangsregel i § 103, stk. 3, idet de dog fortsat vil være reguleret efter den godkendelse, der er meddelt efter miljøbeskyttelsesloven med de ændringer, der evt. er meddelt i påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 41 eller efter påbud efter husdyrbruglovens § 39 som led i revurderingen efter husdyrbrugloven. Efter revurderingen vil disse brug være omfattet af husdyrbrugloven, og det foreslås, at det præciseres, at evt. påbud til en § 33-godkendelse meddeles efter § 39, hvilket dog ikke indebærer en realitetsændring i forhold til de allerede eksisterende påbudsmuligheder.

Pligten til revurdering af godkendelser meddelt efter den gældende lovs §§ 11 eller 12 eller efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven vil følge af den foreslåede § 43 a, mens der i medfør af lovens nye § 41, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 47, blive fastsat regler om, hvordan disse godkendelser revurderes. Bemyndigelserne i lovens nye § 34, stk. 4 og stk. 5, vil – ligesom ved godkendelser efter lovens nye § 16 a, stk. 2 og 4 – kunne anvendes til at fastsætte regler om krav til revurdering af godkendelser efter den gældende lovs §§ 11 og 12 og miljøbeskyttelseslovens § 33, jf. lovforslagets § 1, nr. 36 og 37.

Lovens § 43 om forbud finder desuden anvendelse på alle husdyrbrug, uanset hvornår de er etableret, og uanset om de er omfattet af en godkendelse m.v.

Påbud til et husdyrbrug tilladt efter den gældende lovs § 10 vil – hvis husdyrbruget medfører uhygiejniske forhold og væsentlig forurening – kunne meddeles i medfør af § 42, jf. lovforslagets § 1, nr. 49.

I § 43 a, stk. 2-4, nævnes tre modifikationer til stk. 1.

Efter forslaget til § 43 a, stk. 2, finder § 40, stk. 1, kun anvendelse på husdyrbrug, som er godkendt efter de tidligere gældende regler i §§ 11 eller 12.

Bestemmelsen indebærer således en undtagelse fra det foreslåede stk. 1, hvorefter lovens §§ 39-41 generelt finder anvendelse på husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12 eller miljøbeskyttelseslovens § 33. Retsbeskyttelsen efter § 40, stk. 1, gælder således ikke for tilladelser efter den gældende lovs § 10 eller for godkendelser efter miljøbeskyttelseslovens § 33. Baggrunden herfor er, at tilladelser efter § 10 ikke efter de gældende regler er omfattet af § 40, stk. 1, mens godkendelser efter miljøbeskyttelseslovens § 33 er meddelt før hovedlovens ikrafttræden, hvorfor de 8 års retsbeskyttelse de facto er udløbet.

Efter *stk. 3* vil den revurdering, der kan ske efter § 40, stk. 2, alene skulle ske for så vidt angår husdyrbrug, som er om-

fattet af en godkendelse efter den gældende lovs § 12, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3, evt. suppleret med et påbud efter § 39. Herved indsnævres revurderingsområdet i § 40, stk. 2-situationen til alene at omfatte IE-husdyrbrug i lighed med den tilsvarende foreslåede regel i § 40, stk. 2, for husdyrbrug, der fremadrettet får en godkendelse efter lovens nye § 16 a, stk. 2 og 4.

Efter *stk. 4* foreslås den bemyndigelsesbestemmelse i § 40, stk. 3, der giver adgang til at fastsætte regler om revurdering, når det er nødvendigt af hensyn til EU-retlige eller andre internationale forpligtelser, kun at finde anvendelse på husdyrbrug, som er omfattet af en godkendelse efter § 12, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3, eller påbud efter § 39 i husdyrbrugloven, eller husdyrbrug omfattet af en godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33, eller evt. påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 41 eller § 39 i husdyrbrugloven. Hjemlen, der anvendes til at udstede regler om revurdering efter udstedelsen af en ny BAT-konklusion, afgrænses herved til alene at omfatte IE-brug i lighed med retstilstanden i dag, som også videreføres for husdyrbrug, der fremadrettet får en godkendelse efter lovens § 16 a, stk. 2 og 4, jf. lovforslagets § 1, nr. 45.

Til nr. 51 (§ 44, stk. 1)

Der foreslås indsat en ny bestemmelse i § 44, stk. 2, hvorfor der er indsat en tilføjelse i stk. 1, der henviser til stk. 2.

Til nr. 52 (§ 44, stk. 2)

Det fremgår af den gældende husdyrbruglov, at kommunalbestyrelsen fører tilsyn med, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes. Kommunalbestyrelsen fører endvidere tilsyn med, at påbud og forbud efterkommes, samt at vilkår fastsat i forbindelse med godkendelser og tilladelser overholdes. Kommunalbestyrelsen er desuden tilsynsmyndighed efter miljøbeskyttelsesloven. Efter gødskningsloven er miljø- og fødevareministeren tilsynsmyndighed.

Med lovforslaget lægges der op til, at der indarbejdes regler i husdyrbrugloven om et generelt efterafgrødekraft og om fosforlofter, der skal administreres og kontrolleres af NaturErhvervstyrelsen. På denne baggrund foreslås der som ny § 44, stk. 2, fastsat en bestemmelse om, at miljø- og fødevareministeren fører tilsyn med, at reglerne vedrørende efterafgrøder i medfør af §§ 5 e og 5 f og reglerne vedrørende fosforregnskab i medfør af §§ 5 g-5 r overholdes. Det fremgår desuden af den foreslåede bestemmelse, at miljø- og fødevareministeren fører tilsyn med, at regler fastsat med hjemmel i § 5 a for så vidt angår lofter for den højst tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. ha fra gødning overholdes.

Det bemærkes, at NaturErhvervstyrelsen i forvejen efter gældende ret er tilsynsmyndighed i forhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens harmoniregler, der med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven sætter et loft for den højst tilladelige mængde udbragt kvælstof fra husdyrgødning m.v. NaturErhvervstyrelsens eksisterende tilsynsforpligtelse er pålagt i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 67, hvorefter miljø-

og fødevareministeren kan bestemme, at tilsyn i visse tilfælde skal udføres af andre myndigheder.

Husdyrbrugloven indeholder i § 45 en bestemmelse svarende til miljøbeskyttelseslovens § 67. Denne bestemmelse videreføres uændret med lovforslaget. Med hjemmel i denne bestemmelse kan miljø- og fødevareministeren bl.a. gøre NaturErhvervstyrelsen til tilsynsmyndighed i videre omfang, end der fremgår af beskrivelsen i § 44, stk. 2.

Til nr. 53 (§ 45 a)

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at der med henblik på at undgå erosion af jord, hvor der udbringes organisk gødning, også fremadrettet kan være behov for konkrete vurderinger af udbringningsarealer og risikoen for erosion af jord, hvor der udbringes organisk gødning, og hvor jorden derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, til en sø eller et vandløb.

På denne baggrund foreslås det, at kommunerne forpligtes til at udføre en række tilsyn målrettede arealer, hvor der foreligger en særlig risiko for erosion af jord, der modtager organisk gødning, ned i vandmiljøet.

I tilknytning til den foreslåede § 5 c foreslås der som en ny bestemmelse i § 45 a fastsat en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal meddele påbud om iværksættelse af en konkret foranstaltning i overensstemmelse med reglerne udstedt i medfør af den foreslåede § 5 c, hvortil der henvises, og udformningen heraf, såfremt tilsynsmyndigheden under normale vejrforhold har konstateret erosion af jord, hvor der udbringes organisk gødning, til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.

Miljø- og Fødevareministeriet har ved udformningen af forslaget til § 45 a lagt vægt på, at kommunernes lokalkendskab til jordtyper og landskabsforhold og den dermed forbundne viden om risiko for jorderosion ned i vandløb og søer ikke lader sig omsætte til generelle regler. Der eksisterer således ikke et kortgrundlag, der ville kunne danne grundlaget for sådanne generelle regler. Samtidig kan jorderosion udgøre en væsentlig kilde til påvirkning af vandmiljøet med næringsstoffer fra husdyrgødning såvel som fra andre organiske gødningstyper, såfremt der ikke iværksættes beskyttelsesforanstaltninger.

Det er hensigten, at der med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse fastsættes regler, hvorefter tilsynsmyndigheden forpligtiges til at udstede påbud om konkrete foranstaltninger, der skal iværksættes, såfremt der under normale vejrforhold konstateres erosion af jord, der modtager organisk gødning, til vandløb og søer. Det generelle forbud vil således alene blive fulgt op af et konkret påbud, såfremt tilsynsmyndigheden har konstateret en overtrædelse af forbuddet. Der vil med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse blive fastsat regler, der udtømmende fastlægger, hvilke foranstaltninger der kan påbydes iværksat.

Til nr. 54 (§ 48, stk. 1, nr. 1)

Med henblik på at lovliggøre et ulovligt forhold kan tilsynsmyndigheden efter den gældende lovs § 48, stk. 1, nr. 1, forbyde fortsat drift og eventuelt forlange husdyrbruget fjernet.

Bestemmelsen foreslås ændret som en konsekvens af, at lovens anvendelsesområde foreslås ændret, således at loven ikke alene finder anvendelse på husdyrbrug, men også på husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5 og 6, om det foreslåede anvendelsesområde i lovens nye § 2, stk. 1, og de foreslåede definitioner i lovens nye § 3, stk. 1, nr. 1-3.

Med den foreslåede ændring af § 48, stk. 1, nr. 1, fremgår det eksplicit, at både husdyrbrug og husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg efter omstændighederne kan forlanges fjernet af tilsynsmyndigheden. Ændringen indebærer ikke i øvrigt ændringer i forhold til de situationer, hvor bestemmelsen finder anvendelse efter den gældende lov.

Til nr. 55 (§ 51)

Den gældende lovs § 51 foreslås ændret, således den ikke alene omfatter husdyrbrug, men også bedrifter med arealer, som modtager gødning, jf. det foreslåede anvendelsesområde i lovens nye § 2, stk. 1, 2. pkt. Det foreslås dermed, at tilsynsmyndigheden får mulighed for også på bedrifter, hvor der ikke er husdyrbrug, men som har arealer, som modtager gødning, at udføre den kontrol, som bedriften ellers skulle udføre som egenkontrol, for bedriftens regning. Bedrifter med arealer, som modtager gødning, har hidtil været omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 70 b, der indholdsmæssigt svarer til husdyrbruglovens § 51.

Med den foreslåede ændring tilsigtes alene en udvidelse af anvendelsesområdet for bestemmelsen i forhold til hvem, den kan bringes i anvendelse over for. Der tilsigtes derimod ikke yderligere ændringer, herunder for så vidt angår betingelserne for, hvornår bestemmelsen kan bringes i anvendelse og procedurekravene i forbindelse hermed.

Til nr. 56 (§ 53, stk. 1)

Der foreslås en præcisering af ordlyden i § 53, stk. 1, 1. pkt.

Efter den nuværende affattelse af bestemmelsen fremgår det, at den, der er ansvarlig for forhold eller indretninger, der kan give anledning til forurening eller anden virkning på miljøet, efter anmodning fra kommunalbestyrelsen skal give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for vurderingen af forureningen eller virkningen på miljøet i øvrigt og for eventuelle afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger. Bestemmelsen foreslås ændret, således at beføjelsen til at kræve oplysninger tilkommer tilsynsmyndigheden i stedet for kommunalbestyrelsen. Det fremgår allerede af den gældende § 53, stk. 1, 2. pkt., at oplysninger også skal gives til andre myndigheder, der har fået tillagt opgaver eller beføjelser. Der er således ikke tale om en ændring af retstilstanden,

men alene en præcisering af at beføjelsen efter 1. pkt. tilkommer kommunalbestyrelsen i dens egenskab af tilsynsmyndighed, og at tilsynsmyndigheden efter loven ikke udelukkende er placeret hos kommunalbestyrelsen.

Til nr. 57 (§ 54 j)

VVM-direktivet (2014) indeholder nye krav til screenings-afgørelser både i forhold til offentliggørelse og i forhold til begrundelse og sagsbehandlingsfrist m.v. Den gældende lov indeholder ikke tidsfrister for kommunernes afgørelser efter loven eller udtrykkelige krav om begrundelse. Med henblik på at gennemføre direktivets nye krav, samtidig med at lovens ordning, hvorefter screeningsafgørelsen som udgangspunkt er integreret i afgørelserne om godkendelser og tilladelser, fastholdes, foreslås det, at der som ny § 54 j indsættes bestemmelser om en sagsbehandlingsfrist på 90 dage samt om annoncering af afgørelser omfattet af § 54 j, stk. 1, med henblik på at gennemføre VVM-direktivets krav om offentliggørelse af begrundelsen for afgørelser omfattet af direktivet.

Det foreslåede *stk. 1* indebærer, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, eller tilladelse efter § 16 b hurtigst muligt og senest 90 dage fra den dag, hvor ansøgeren har fremlagt tilstrækkelige oplysninger om det ansøgte indvirkning på miljøet. Endvidere følger det af den foreslåede bestemmelse, at hvis kommunalbestyrelsen har vurderet, at det ansøgte er omfattet af § 55, idet det vurderes, at det ansøgte skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering, skal alene afgørelsen herom træffes inden for 90 dages fristen.

Bestemmelsen indebærer, at kommunalbestyrelsens afgørelse om en ansøgning om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, og tilladelse efter § 16 b skal træffes inden for 90 kalenderdage. Fristen omfatter alene kommunalbestyrelsens afgørelse, mens offentliggørelse af afgørelsen m.v. kan ske efter de 90 dage.

Som altovervejende hovedregel vil der skulle meddeles afslag i tilfælde, hvor vilkår og et projekts særkender ikke kan begrunde, at det ansøgte ikke vil indebære væsentlig indvirkning på miljøet. Det bemærkes hertil, at beskyttelsesniveauet, der er fastsat i regler udstedt i medfør af den gældende lovs § 34, stk. 2, forudsætter, at ansøgninger om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug ikke må medføre væsentlige virkninger på miljøet. Beskyttelsesniveauet ændres ikke med lovforslaget. Som hidtil forventes det, at ansøgeren i dialog med kommunen og gennem projektilpasninger m.v. vil kunne imødegå, hvad der ellers kunne have været indvirkning på miljøet. Der henvises herved også til bemærkningerne til hovedloven, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1937. Der kan dog undtagelsesvis være situationer, hvor en godkendelse eller tilladelse kan meddeles efter gennemførelsen af en miljøkonsekvensvurdering. I givet fald må kommunalbestyrelsen inden for 90 dages fristen træffe særskilt afgørelse om, at det ansøgte skal undergives miljøkonsekvensvurdering, hvorefter kommunalbestyrelsen inden for en rimelig frist, jf. § 55, stk. 1,

træffer afgørelse om, hvorvidt det ansøgte kan godkendes eller tillades.

Afgørelser om godkendelse efter den foreslåede nye § 16 a, stk. 1 og 2, forudsætter en miljøkonsekvensvurdering og er således ikke omfattet af 90 dages fristen. Disse afgørelser vil skulle træffes inden for en rimelig frist, jf. lovens nye § 55, stk. 1, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 58. Efter lovens nye § 34 er det desuden hensigten, at der vil blive fastsat regler om, at visse ansøgninger om udvidelser og ændringer efter § 16 a, stk. 4, i alle tilfælde skal undergives krav om miljøkonsekvensvurdering, herunder at en ansøger skal udarbejde en miljøkonsekvensrapport, fordi udvidelsen eller ændringen overstiger tærskler svarende til grænserne i § 16 a, stk. 1 og 2, jf. bemærkningerne til lovens § 1, nr. 30. I sådanne tilfælde vil kommunalbestyrelsen ikke skulle træffe afgørelse inden for 90 dages fristen, idet afgørelsen om godkendelse vil være umiddelbart omfattet af lovens nye § 55. § 55, stk. 1, om at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse inden for en rimelig frist er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 58.

Med den foreslåede bestemmelse gennemføres den nye bestemmelse i VVM-direktivets (2014) artikel 4, stk. 6, hvorefter screeningsafgørelser skal træffes inden for 90 dage fra den dag, hvor ansøger har fremlagt de i bilag II. A til direktivet (2014) opregnede oplysninger om projektets karakteristika og dets forventede væsentlige indvirkninger på miljøet samt eventuelt en beskrivelse af særkender ved projektet og/eller af de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå eller forebygge, hvad der ellers kunne have været væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. Det forudsættes herved, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelsen hurtigt og hovedsageligt på grundlag af de foreliggende oplysninger og almene erfaringer m.v. som forudsat i VVM direktivet (2014).

Det foreslås i *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan forlænge fristen efter det foreslåede *stk. 1*. Kommunalbestyrelsen skal i givet fald underrette ansøgeren skriftligt om årsagerne til fristforlængelsen og om, hvornår afgørelsen forventes truffet.

Bestemmelsen, der er ny og skal gennemføre VVM-direktivets (2014) artikel 4, stk. 6, indebærer, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan forlænge 90 dages fristen. Det, at der skal være tale om særlige tilfælde, indebærer, at fristforlængelsen skal være begrundet i forhold vedrørende det ansøgte kompleksitet, dimension, placering m.v. Systematiske forlængelser anses ikke for hjemlet med den foreslåede bestemmelse.

Efter det foreslåede *stk. 3* bemyndiges miljø- og fødevarerministeren til at fastsætte regler om annoncering af afgørelser omfattet af § 54 j, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at der kan fastsættes regler til gennemførelse af kravet i VVM-direktivets (2014) artikel 4, stk. 5, 2. pkt., 1. led, hvorefter screeningsafgørelser skal gøres offentligt tilgængelige.

I medfør af lovens nye § 54 j, stk. 3, vil der blive fastsat regler om kommunalbestyrelsens annoncering af afgørelser

omfattet af § 54 j, stk. 1, herunder om offentliggørelse af begrundelsen i kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 16 a, stk. 4, og § 16 b. I den forbindelse vil der blive fastsat krav om, at begrundelsen indeholder relevante kriterier for og hovedårsager til afgørelsen samt de evt. foranstaltninger, som ansøgeren påtænker at træffe for at imødegå, hvad der ellers ville have været væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, jf. VVM-direktivets artikel 4, stk. 5, litra a og b. § 54 j, stk. 3, skal i øvrigt ses i sammenhæng med lovens nye § 34, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 35, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens behandling af sager om godkendelse og tilladelse, herunder krav til afgørelserns begrundelse. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 35.

Eftersom screeningsafgørelsen, ligesom det er tilfældet efter den gældende lov, som udgangspunkt indgår i selve afgørelsen om godkendelse og tilladelse, vil begrundelsen for afgørelsen i det væsentligste svare til screeningsafgørelsen efter VVM-direktivet. I de fleste tilfælde vil det formentligt være hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen offentliggør selve afgørelsen om godkendelse eller tilladelse inklusiv begrundelsen, medmindre regler i miljøoplysningsloven, forvaltningsloven, persondataforordningen eller anden lovgivning konkret måtte være til hinder herfor.

Den foreslåede bestemmelse viderefører således også dele af den gældende lovs § 55, stk. 1, hvorefter kommunalbestyrelsens afgørelse af, at en tilladelse eller godkendelse ikke vil medføre en væsentlig miljøpåvirkning, skal stilles til rådighed for offentligheden.

Til nr. 58 (§ 55, stk. 1)

Efter den gældende lovs § 55, stk. 1, skal kommunalbestyrelsens afgørelse af, at en tilladelse eller godkendelse ikke vil medføre væsentlig påvirkning på miljøet, stilles til rådighed for offentligheden i forbindelse med, at der meddeles tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16.

Endvidere følger det af den gældende lovs § 55, at kommunalbestyrelsen skal inddrage offentligheden, før den træffer afgørelse om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug omfattet af § 12, stk. 2, eller andre etableringer, udvidelser eller ændringer af husdyrbrug, der kan medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det foreslås, at lovens § 55, stk. 1 og 2, ophæves, og at der i lovens nye § 55, stk. 1, i stedet indsættes en ny bestemmelse, hvorefter kommunalbestyrelsens afgørelse om godkendelse efter § 16 a, stk. 1 og 2, samt om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, og tilladelse efter § 16 b, der kan medføre væsentlig indvirkning på miljøet, skal træffes inden for en rimelig frist.

Ophævelsen af stk. 1 er en konsekvens af den foreslåede nye § 54 j, stk. 3, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om annoncering af afgørelser omfattet af § 54 j, stk. 1.

Ændringen af VVM-direktivet indebærer, at kravene til offentlighed i relation til screeningsafgørelser er ændret, idet

det følger af artikel 4, stk. 5, at afgørelsen om, hvorvidt et screeningspligtigt projekt skal undergives miljøkonsekvensvurdering skal gøres offentlig tilgængelig. Dette krav vil blive tilgodeset med den foreslåede § 54 j, stk. 3.

Ophævelsen af stk. 2 skyldes i det væsentlige lovtekniske hensyn, idet bestemmelsen indholdsmæssigt videreføres med den foreslåede ændring af lovens § 55, stk. 3, der bliver stk. 2. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 59.

Forslaget om, at der i lovens nye § 55, stk. 1, indsættes en ny bestemmelse, hvorefter kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om godkendelse efter § 16 a, stk. 1 og 2, samt om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, og tilladelse efter § 16 b, der kan medføre væsentlig indvirkning på miljøet inden for rimelig tid, skal sikre gennemførelse af VVM-direktivets nye artikel 8 a, stk. 5.

Ud fra VVM-direktivets artikel 8 a, stk. 5, der er ny, skal det sikres, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse inden for en rimelig tidsfrist. Der foreligger ikke fortolkningsbidrag til, hvad der nærmere forstås ved »rimelig tidsfrist«. Husdyrbrugloven indeholder i dag ikke bestemmelser om tidsfrister for, hvornår kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse i sager, som er omfattet af § 55.

Miljø- og Fødevareministeriet indgår dog løbende servicemålsaftaler med KL som omtalt i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.3.4.1. Ved fastsættelse af servicemålene må henses til VVM-direktivets artikel 8 a, stk. 5, med henblik på at servicemålene må anses for retningsgivende for kravet om afgørelse inden for en rimelig frist.

Den foreslåede bestemmelse i § 55, stk. 1, skal ses i sammenhæng med lovens nye § 54 j, stk. 1. Heraf følger, at såfremt kommunalbestyrelsen har vurderet, at det ansøgte efter § 16 a, stk. 4, eller § 16 b, kan medføre væsentlig indvirkning på miljøet og skal underkastes miljøkonsekvensvurdering, da skal kommunalbestyrelsen alene træffe afgørelse herom inden for 90 dages fristen. Afgørelsen om godkendelse eller tilladelse efter § 16 a, stk. 4, eller § 16 b vil skulle træffes inden for rimelig tid, jf. lovens nye § 55, stk. 1. Lovens nye § 54 j, stk. 1, er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 57.

Den foreslåede ændring i § 1, nr. 58, indebærer, at § 55, stk. 3, bliver stk. 2.

Til nr. 59 (§ 55, stk. 2)

Af den gældende lovs § 55, stk. 3, følger det, at offentligheden skal informeres tidligt i beslutningsproceduren ved offentlig annoncering eller ved andre egnede midler, eller senest så snart oplysningerne som nævnt i bestemmelsen med rimelighed kan foreligge. Efter § 55, stk. 3, skal offentligheden bl.a. informeres om ansøgningen om godkendelse og det forhold, at det ansøgte projekt er omfattet af en procedure med vurdering af virkningerne på miljøet.

Det foreslås at ændre indledningen til § 55, stk. 3, der bliver stk. 2, så det fremgår, at bestemmelsen finder anvendelse på afgørelser om godkendelse af etablering af husdyrbrug efter § 16 a, stk. 1 og 2, samt afgørelser om godkendelse af udvidelse eller ændring af husdyrbrug efter § 16 a, stk. 4, og

afgørelser om tilladelse efter § 16 b, for så vidt det ansøgte kan medføre væsentlig indvirkning på miljøet. Endvidere foreslås det præciseret i bestemmelsen, at det er kommunalbestyrelsen, som skal informere offentligheden.

Indholdsmæssigt indebærer den foreslåede ændring ikke forandrede krav til inddragelse af offentligheden i beslutningsprocedurerne m.v., der følger af krav i VVM-direktivet og IE-direktivet. Bestemmelsen vil således fortsat sikre, at offentligheden tidligt i beslutningsproceduren får kendskab til ansøgningen om godkendelse eller tilladelse og relevante oplysninger med henblik på at komme med bemærkninger, ideer, emner m.v., som ansøgeren kan bruge i det evt. videre arbejde med miljøkonsekvensrapporten m.v., og herunder overveje alternativer og adressere de bekymringer og problemstillinger, som offentligheden måtte have. Som noget nyt fremgår det eksplicit af VVM-direktivet (2014), at det er ansøgeren, der fremlægger miljøkonsekvensrapporten, og herunder sikrer, at den er udarbejdet af kompetente eksperter, jf. VVM-direktivets (2014) artikel 5, stk. 1, indledningen, og artikel 5, stk. 3, litra a). Krav om udarbejdelse af miljøkonsekvensrapport vil blive fastsat i medfør af lovens nye § 34, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 34, hvortil der henvises.

Bestemmelsen i lovens nye § 55, stk. 2, skal sikre overholdelse af bestemmelser i VVM-direktivets artikel 6, stk. 2-4.

Med den foreslåede formulering af bestemmelsens indledning præciseres det i overensstemmelse med VVM-direktivets artikel 6, stk. 1, at også berørte myndigheder skal informeres tidligt i beslutningsproceduren.

Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om offentlighedens inddragelse m.v. efter den i § 56 a, stk. 4, foreslåede bemyndigelsesbestemmelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 64.

Endvidere foretages en konsekvensrettelse af, at også tilladelser kan være omfattet af offentlighedsproceduren i § 55, som følge den foreslåede ændring af lovens bestemmelser om godkendelser og tilladelser, jf. lovforslagets § 1, nr. 29 og 30.

Til nr. 60 (§ 55, stk. 3)

Det foreslås, at der som nyt stk. 3 indsættes en bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen kan fastsætte passende frister for offentlighedens og berørte myndigheders fremsendelse af bemærkninger og spørgsmål, jf. stk. 2, nr. 3. Forslaget skal ses i sammenhæng med VVM-direktivets (2014) artikel 6, stk. 6, hvorefter der skal fastsættes rimelige tidsrammer for de forskellige faser, der giver tilstrækkelig tid til at informere berørte myndigheder og offentligheden, og til at berørte myndigheder og den berørte offentlighed kan forberede sig på og opnå reel deltagelse i beslutningsprocesserne.

Efter betragtning 16 i VVM-direktivet (2011) giver en effektiv offentlig deltagelse i beslutningstagningen offentligheden mulighed for at fremsætte udtalelser og give udtryk for betænkeligheder, som kan være relevante for beslutningerne, og som beslutningstageren kan tage hensyn til, såle-

des at ansvarlighed og gennemsigtighed i beslutningsprocessen fremmes og offentlighedens opmærksomhed omkring miljøspørgsmål og dens støtte til beslutningerne øges.

Under hensyntagen til formålet med annonceringen om inddragelse og bemærkninger på et tidligt tidspunkt i beslutningsprocessen vil en passende frist i det enkelte tilfælde afhænge af det ansøgte kompleksitet, karakter og omfang m.v. samt praktiske hensyn, som f.eks. ferieperioder, den berørte offentlighed, det valgte medie eller samspillet mellem disse. Som efter hidtidig praksis må en frist for offentlighedsfasen på 2 uger som udgangspunkt anses for passende, hvis der ikke er særlige forhold, der konkret begrundes en længere eller kortere frist.

Til nr. 61 (§ 55, stk. 4)

Efter den gældende lovs § 55, stk. 4, fremsender kommunalbestyrelsen udkast til afgørelse til dem, som har anmodet herom, med oplysning om at der er 6 ugers frist til at kommentere udkastet. Kommunalbestyrelsen fremsender herudover udkast til afgørelse eller en orientering om udkastet til afgørelse til naboer og andre berørte med oplysning om, at der er 6 ugers frist til at kommentere udkastet.

Det ændrede VVM-direktiv (2014) indeholder en præcisering af direktivets artikel 6 vedrørende høring af berørte myndigheder og inddragelse af offentligheden, herunder en ny bestemmelse i stk. 7 om, at tidsrammen for høring af den berørte offentlighed om miljøkonsekvensrapporten ikke må være kortere end 30 dage.

I overensstemmelse hermed foreslås det, at den nuværende faste frist på 6 uger ændres til en minimumfrist på 30 dage, således at kommunalbestyrelsen konkret vil kunne fastsætte en længere frist, hvis den konkrete sags kompleksitet og omfang m.v. tilsiger det. Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at det almindeligvis vil være tilstrækkeligt med en frist på 30 dage bl.a. under henvisning til, at ansøgningerne på området er relativt ensartede, og at der findes faste beskyttelsesniveauer og generelle regler på området.

Formålet med kommunalbestyrelsens fastsættelse af tidsfrister er at give offentligheden og de berørte myndigheder mulighed for at forberede sig og opnå reel deltagelse i procedurerne.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.3.5.2, vedrørende Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser i relation til den foreslåede frist.

Bestemmelsen i § 55, stk. 4, finder anvendelse på sager omfattet af § 55, stk. 2.

Til nr. 62 (§ 55, stk. 5)

Efter den gældende lovs § 55, stk. 5, skal kommunalbestyrelsen underrette offentligheden ved offentlig annoncering, når den har truffet afgørelse om en ansøgning omfattet af § 55, stk. 1 eller 2, og herunder informere om, hvor og hvordan de relevante oplysninger stilles til rådighed. Informationen omfatter indholdet af afgørelsen med evt. vilkår, kommunalbestyrelsens vurdering af de indkomne kommentarer

og spørgsmål fra offentligheden samt hvordan offentligheden har været inddraget.

Det foreslås, at lovens § 55, stk. 5-10, ophæves, og at der indsættes et nyt stk. 5 i § 55.

Som en konsekvens af den ændrede systematik af reglerne om inddragelse af offentligheden, herunder den foreslåede ophævelse af den gældende § 55, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 58, foreslås § 55, stk. 5, ophævet. I stedet vil offentlig annoncering af afgørelser om ansøgninger om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, eller tilladelse efter § 16 b, der indeholder en screeningsafgørelse, fremadrettet blive reguleret i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 54 j, stk. 3, mens kravene til offentlig annoncering m.v. i relation til afgørelser om ansøgninger omfattet af den nyaffattede § 55, stk. 2, vil fremgå af den foreslåede bestemmelse i § 55, stk. 5.

Den foreslåedes bestemmelse i § 55, stk. 5, indebærer, at kommunalbestyrelsen straks foretager offentlig annoncering, når den har truffet afgørelse om en ansøgning omfattet af offentlighedsproceduren i lovens nye § 55, stk. 2, samt sikrer, at indholdet af afgørelsen, og de vigtigste begrundelser og vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen, herunder proceduren for offentlig deltagelse, gøres tilgængelige for offentligheden og berørte myndigheder. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse også informere om, hvor og hvordan afgørelsen og relevante oplysninger stilles til rådighed.

Den foreslåede bestemmelse erstatter således sammen med lovens nye § 54 j, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 57, den gældende lovs § 55, stk. 5.

De oplysninger, som skal være tilgængelige for offentligheden og berørte myndigheder, omfatter den trufne afgørelse, herunder de vilkår og betingelser, der evt. er knyttet til afgørelsen, de vigtigste begrundelser for afgørelsen og de overvejelser, der ligger til grund for afgørelsen, oplysninger om proceduren for offentlig deltagelse, herunder resumé af resultaterne af de høringer, der er foretaget, indhentede oplysninger, og hvorledes disse resultater er indarbejdet eller på anden måde taget i betragtning.

Bestemmelsen gennemfører VVM-direktivets (2014) artikel 9, stk. 1, der indeholder bestemmelser om, hvem der skal informeres og om hvad, når der er truffet afgørelse om at meddele eller give afslag på en ansøgning om VVM-tilladelse.

Inddragelse af offentligheden, adgang til rettidige miljøoplysninger og gennemsigtigheden i processen er centrale hensyn i VVM-direktivet. Offentliggørelsen kan efter direktivet foregå digitalt på en central portal etableret på rette administrative niveau, jf. betragtning 18 i VVM-direktivets (2014) præambel.

Der vil efter lovforslaget, hvorefter digitaliseringsbestemmelsen i § 69 nyaffattes, blive fastsat regler om, at offentliggørelsen, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 59, skal ske digitalt.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere sammen med regler, der udstedes med hjemmel i bemyndigelsesbestemmelserne § 56 a, stk. 4, og § 69, jf. lovforslagets § 1, nr. 64

og 66, videreføre implementeringen af IE-direktivets artikel 24, stk. 2 og 3.

Efter den gældende lovs § 55, stk. 6, som foreslås ophævet, skal afgørelser, der kan påklages, meddeles klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, jf. §§ 84-87, og de myndigheder, der i øvrigt har været inddraget i sagens behandling. Endvidere følger det af stk. 6, at afgørelser dog alene skal meddeles de landsdækkende foreninger og organisationer, der er nævnt i § 87, når de har anmodet miljø- og fødevareministeren om at modtage underretning om afgørelserne, jf. § 62.

Bestemmelsen videreføres uændret i lovens nye § 56 a, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 64, hvortil der henvises.

Efter den gældende lovs § 55, stk. 7, som foreslås ophævet, følger det, at underretning af de personer, der er nævnt i § 84, stk. 1, nr. 3, dog kan finde sted ved offentlig annoncering.

Bestemmelsen videreføres uændret i lovens nye § 56 a, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 64, hvortil der henvises.

Af den gældende lovs § 55, stk. 8, følger, at offentlig annoncering efter stk. 3, 5 og 7 kan ske udelukkende digitalt.

Med den foreslåede udvidelse af bemyndigelsen i § 69 til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation omfattet af husdyrbrugloven eller regler fastsat i medfør heraf samt den deraf følgende ændrede rækkevidde af § 69 a, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om bl.a., at offentliggørelse udelukkende kan ske digitalt, bliver den gældende bestemmelse i § 55, stk. 8, hvorefter offentlig annoncering omfattet af § 55 udelukkende kan ske digitalt, overflødig og foreslås derfor ophævet.

Det er hensigten, at der i bekendtgørelsesform vil blive udstedt regler, der erstatter den gældende § 55, stk. 8, idet der i den forbindelse på grundlag af de foreslåede hjemler i §§ 69 og 69 a kan ske en samordning med andre digitaliseringsregler på området, ligesom bestemmelser vil kunne videreudvikles i takt med den teknologiske udvikling.

Ændringerne af lovens §§ 69 og 69 a er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 66 og 67, hvortil der henvises.

Efter den gældende lov § 55, stk. 9, 1. pkt., kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om offentlighedens inddragelse ved visse afgørelser i sager om revurdering efter §§ 40 og 41 samt andre afgørelser vedrørende husdyrbrug, der træffes efter miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf. Denne bestemmelse videreføres uændret i lovens nye § 56 a, stk. 3.

Med de foreslåede ændringer af §§ 69 og 69 a vil der heri være hjemmel til at fastsætte regler, som hidtil har kunnet fastsættes med hjemmel i den gældende § 55, stk. 9, 2. pkt., der som konsekvens heraf foreslås ophævet.

Som nævnt ovenfor foreslås det, at den gældende § 55, stk. 10, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om offentlighedens inddragelse og annoncering, ophæves og i en revideret version indsættes som ny §

56 a, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 64, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 63 (§ 56, stk. 1)

Det følger af den gældende lovs § 56, stk. 1, at godkendelser og tilladelser efter loven, som ikke er omfattet af offentlighedsbestemmelserne i § 55, først kan meddeles, når der er forløbet 3 uger efter, at kommunalbestyrelsen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til naboerne til den omhandlede ejendom.

Af bemærkningerne til § 56, stk. 1, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1996, fremgår, at bestemmelsen svarer til bestemmelsen om naboorientering efter planlovens landzoneregler, men at fristen er 3 uger i stedet for 2 uger, fordi afgørelser efter husdyrbrugloven enmæssigt er bredere end landzonetilladelser efter planloven.

Det foreslås, at fristen på 3 uger for meddelelse af godkendelser og tilladelser ændres til 2 uger. Forslaget skal bl.a. ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 57, hvorved det foreslås, at der i lovens nye § 54 j, stk. 1, indsættes en bestemmelse, hvorefter kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, eller tilladelse efter § 16 b hurtigst muligt og senest 90 dage fra den dag, hvor ansøgeren har fremlagt tilstrækkelige oplysninger om det ansøgtes indvirkning på miljøet. Den foreslåede § 54 j, stk. 1, der gennemfører VVM-direktivets (2014) artikel 4, stk. 6, forudsætter således, at kommunalbestyrelsens screeningsafgørelse er en konkret vurdering, der foretages hurtigt og hovedsageligt på grundlag af allerede foreliggende oplysninger og almene erfaringer.

Med henblik på at bidrage til effektivisering af screeningsproceduren foreslås det, at høringsfristen nedsættes til 2 uger.

Sagsbehandlingsfristen på 90 dage er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 57, hvortil der henvises.

Til nr. 64 (§ 56 a)

Det foreslås, at der i lovens § 56 a indsættes en bestemmelse, som indeholder bestemmelser om inddragelse af offentligheden. Dele af den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af regler i den gældende lovs § 55.

Bestemmelsen i *stk. 1* er en videreførelse af den gældende lovs § 55, stk. 6, hvorefter afgørelser, der kan påklages, tillige meddeles klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, jf. §§ 84-87, og de myndigheder, der i øvrigt har været inddraget i sagens behandling. Den foreslåede bestemmelse er dog i forhold til § 55, stk. 6, præciseret således, at det kommer til at fremgå, at bestemmelsen gælder for såvel afgørelser omfattet af lovens nye § 54 j som lovens nye § 55, som konsekvens af den foreslåede opdeling af bestemmelserne §§ 54 j og 55.

Bestemmelsen i *stk. 2* er en videreførelse af den gældende lovs § 55, stk. 7, hvorefter underretning til de personer, der er nævnt i § 84, stk. 1, nr. 3, dog kan finde sted ved offentlig annoncering. Bestemmelsen vil fremadrettet gælde for såvel

afgørelser omfattet af lovens nye § 54 j som lovens nye § 55.

Det foreslås, at der som ny § 56 a, *stk. 3*, indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om offentlighedens inddragelse i sager omfattet af §§ 54 j-56 og visse afgørelser i sager om revurdering efter §§ 40 og 41 samt andre afgørelser vedrørende husdyrbrug, der træffes efter miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf. Bemyndigelsen vil endvidere kunne anvendes i forhold til afgørelser vedrørende be-drifter med arealer, der modtager gødning.

Efter lovforslagets § 1, nr. 62, foreslås den gældende lovs § 55, stk. 9, ophævet, bl.a. med henblik på at samle bestemmelser om offentlighedens inddragelse i lovens nye § 56 a.

Efter den gældende lovs § 55, stk. 9, 1. pkt., kan miljø- og fødevareministeren fastsætte regler om offentligheden inddragelse ved visse afgørelser i sager om revurdering efter §§ 40 og 41 samt andre afgørelser ved husdyrbrug, der træffes efter miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf. Stk. 3 er en videreførelse af den gældende lovs § 55, stk. 9, 1. pkt.

2. pkt. i den gældende lovs § 55, stk. 9, om ministerens adgang til at fastsætte regler om, at inddragelse af offentligheden kan ske udelukkende ved digital annoncering, videreføres dog ikke som følge af lovens nye § 69, hvorefter miljø- og fødevareministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation. § 69 er nærmere beskrevet i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 66.

Den foreslåede bestemmelse er også udtryk for en revideret videreførelse af den gældende § 55, stk. 10, idet det af lovtekniske hensyn findes hensigtsmæssigt at indsætte den i § 56 a.

Den gældende lovs § 55, stk. 10, hvorefter miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om offentlighedens inddragelse og annoncering, er udmøntet i eksempelvis husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 21, hvoraf det følger, at hvis der i forbindelse med godkendelsesbehandlingen har været gennemført den i den gældende lovs § 55, stk. 2, nævnte procedure om inddragelse af offentligheden, skal godkendelsen indeholde oplysning om den gennemførte procedure, herunder en redegørelse for kommunalbestyrelsens overvejelser på baggrund af de synspunkter, som offentligheden har givet udtryk for.

Efter artikel 6, stk. 5, i VVM-direktivet (2014) fastlægges de nærmere regler om information af offentligheden af medlemsstaterne, f.eks. ved opslag inden for en vis radius eller offentliggørelse i lokale dagblade, og om høring af den berørte offentlighed, f.eks. ved skriftlig fremlæggelse eller offentlig høring. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de relevante oplysninger er elektronisk tilgængelige for offentligheden via i det mindste en central portal eller let tilgængelige adgangssteder på det rette administrative niveau.

På denne baggrund foreslås det, at det af bemyndigelsesbestemmelsen bl.a. fremgår, at miljø- og fødevareministeren

kan fastsætte regler om offentlighedens inddragelse i sager omfattet af §§ 54 j-56. Der er således tale om en udvidelse af bemyndigelsen, som bl.a. vil kunne anvendes til at fastsætte regler for kommunalbestyrelsens høringer, herunder deres form, indhold og formidling.

Efter den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vil miljø- og fødevareministeren også kunne fastsætte regler om bl.a. fremgangsmåden ved gennemførelse af annonceringer og høringer, herunder tidsfrister.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 66, hvorved lovens § 69 foreslås ændret, således at miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsens underretninger, informationer og høringer skal ske digitalt og indberettes i en særlig form til en elektronisk portal eller et register.

Bestemmelsen skal sammen med bl.a. lovens nye § 55, stk. 4, jf. lovforslagets § 1, nr. 61, indholdsmæssigt også videreføre implementeringen af IE-direktivets artikel 24, stk. 2 og 3.

Den gældende lov indeholder ikke regler om at inddrage offentligheden i forbindelse med afgørelser om husdyrbrug, anlæg, forhold forbundet med husdyrhold, indretninger m.v. eller anvendelse af organisk gødning i et andet land end Danmark, og hvor aktiviteten vil kunne få indvirkning på miljøet i Danmark.

I *stk. 4* foreslås det, at miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om inddragelse af offentligheden i forbindelse med afgørelser om husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og forhold forbundet med husdyrhold, indretninger m.v. eller anvendelse af organisk gødning i en anden stat end Danmark, som kan få indvirkninger på miljøet i Danmark. Forslaget skal sikre, at Danmarks EU-retlige eller internationale forpligtelser kan gennemføres i dansk ret.

Bemyndigelsen vil kunne udnyttes til at fastsætte regler om f.eks. høring og annoncering samt efterfølgende informering og inddragelse af offentligheden om godkendelser og tilladelser m.v. alt efter de EU-krav, som de forskellige direktiver eller internationale forpligtelser måtte stille til inddragelse af offentligheden.

Bestemmelsens offentlighedsbegreb skal forstås som »enhver«, selv om det pågældende direktiv anvender et snævrere offentlighedsbegreb.

Det forventes, at bemyndigelsen aktuelt vil blive anvendt til at fastsætte krav om offentlighedens inddragelse vedrørende husdyrbrug omfattet af IE-direktivet. IE-direktivet indeholder i artikel 26 en bestemmelse om inddragelse af offentligheden ved grænseoverskridende virkninger. Bemyndigelsen kan også anvendes til at fastsætte regler om offentlighedens inddragelse som følge af andre EU-regler eller internationale aftaler eller konventioner.

Offentlighedsprocedurer er nærmere omtalt i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.3.5.

Til nr. 65 (§ 59 a)

I dag er lovens udgangspunkt i § 33, at en tilladelse eller en godkendelse skal være udnyttet inden for en frist, der fastsættes konkret i den enkelte tilladelse eller godkendelse. Fristen bør normalt ikke være længere end to år, idet den dog konkret kan forlænges, herunder i medfør af den gældende lovs § 14, hvorefter fristen på nærmere angivne betingelser kan forlænges i op til 5 år efter kommunalbestyrelsens nærmere vurdering. Endvidere kan der ske helt eller delvist bortfald af en tilladelse eller godkendelse, hvis der ikke sker udnyttelse heraf i 3 på hinanden følgende år. Der henvises om gældende ret og Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser om den foreslåede ordning til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.3.2.1 og 5.3.2.2.

Med henblik på at øge fleksibiliteten og samtidig skabe større klarhed over retstilstanden, foreslås reglerne om helt eller delvis bortfald af godkendelsen eller tilladelsen nyaffattet.

Med den nye bestemmelse i § 59 a, *stk. 1*, foreslås der indført en generel frist på 6 år til at udnytte en godkendelse eller en tilladelse efter de nye bestemmelser i §§ 16 a og 16 b.

Udnyttelsesfristen regnes fra meddelelsen af godkendelsen eller tilladelsen, ligesom det også er tilfældet i dag. Såfremt afgørelsen påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, løber fristen fra meddelelse af nævnets afgørelse. Hvis en klage trækkes tilbage, vil udnyttelsesfristen skulle regnes fra klagenævnets meddelelse herom til afgørelsens adressat. Tidspunktet for meddelelse regnes fra, at afgørelsen er kommet frem til den pågældende. Meddelelsetidspunktet forstås på samme måde som ved fastlæggelse af klagefristen efter den gældende lovs § 79. § 59 a vil, i lighed med den gældende lovs § 33, blive håndhævet ved tilsyn.

Godkendelsen eller tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden udløbet af fristen. Hvis det alene er en del af godkendelsen eller tilladelsen, der ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen eller tilladelsen for denne del i lighed med praksis i dag. Konsekvensen heraf vil være, at der skal søges på ny, for så vidt angår den del af godkendelsen eller tilladelsen, der er faldet bort.

Med § 59 a, *stk. 2*, foreslås det endvidere, at en godkendelse eller en tilladelse, der er udnyttet efter 59 a, *stk. 1*, efterfølgende kan bortfalde helt eller delvist, hvis godkendelsen eller tilladelsen ikke udnyttes helt eller delvist i 3 på hinanden følgende år. Dette er en videreførelse af reglen i den gældende lovs § 33, *stk. 3*.

Det foreslås dog at indføre en ny grænse for, hvor stor en del af produktionen, der skal være indstillet, før godkendelsen eller tilladelsen bortfalder helt eller delvist. Den nye grænse sættes ved 25 % af det samlede produktionsareal. Såfremt der ikke sker driftsmæssig anvendelse af mindst 25 % af de godkendte eller tilladte produktionsarealer, bortfalder de dele af godkendelsen eller tilladelsen, der ikke anvendes driftsmæssigt. Der skal være tale om driftsmæssig udnyttelse set over den 3 årige periode.

Helt eller delvist bortfald efter etablering af det godkendte eller tilladte knytter sig i lighed med i dag til den egentlige

produktionsret, der i dag er udtrykt i antal dyr, og som fremover vil være udtrykt i et produktionsareal.

Med driftsmæssig anvendelse skal forstås, at der er en belægningsgrad i staldene, så emissionerne er nogenlunde konstante. Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at dette vil være tilfældet, såfremt der på det anvendte produktionsareal produceres dyr svarende til mindst 50 % af det mulige i forhold til dyrevelfærdskrav eller andre krav f.eks. økologireglerne.

Godkendelsen eller tilladelsen bortfalder efter den foreslåede § 59 a, stk. 2, for så vidt angår den del, der ikke udnyttes. Det følger modsætningsvis heraf, at den del, der ikke falder bort, bevares. Når en godkendelse eller en tilladelse er helt eller delvist bortfaldet efter stk. 2, vil en genoptagelse af denne del af driften – i lighed med i dag – kræve en ny godkendelse eller tilladelse. Hvis godkendelsen eller tilladelsen kun er delvist bortfaldet, skal der søges på ny, for så vidt angår den del af godkendelsen eller tilladelsen, der er faldet bort. Dette gælder også ved bortfald, der finder sted i retsbeskyttelsesperioden, jf. § 40.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 59 a, stk. 3, indeholder hjemmel til at fastsætte regler om, at udnyttelses- og bortfaldsreglerne efter stk. 1 og 2 finder anvendelse på andre afgørelser, der er truffet efter loven eller efter regler fastsat i medfør af loven, samt på husdyrbrug, der har en tilladelse eller en godkendelse efter den gældende lovs §§ 10, 11 eller 12 eller en godkendelse efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven.

Herved gives bemyndigelse til, at reglerne om bortfald vil kunne bringes i anvendelse i forhold til afgørelser om husdyrbrug eller anlæg, der er omfattet af lovens anvendelsesområde uden samtidig at være omfattet af kapitel 3, herunder regler, der udstedes i medfør af bemyndigelsesbestemmelserne i kapitel 2, om eksempelvis dispensationer fra afstandskravene i kapitel 2 til husdyrbrug m.v., der ikke er omfattet af krav om godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a og 16 b.

Ligeledes kan bemyndigelsen anvendes til at fastsætte regler om, at husdyrbrug, der er lovligt eksisterende ved lovens ikrafttræden, dvs. husdyrbrug, som har en tilladelse eller godkendelse efter den gældende lovs §§ 10-12, eller godkendelse efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse, vil blive omfattet af de nye regler om helt eller delvist bortfald. Her forventes reglen i § 59 a, stk. 2, om udnyttelse af 25 % at blive fastsat i forhold til, at produktionsrammen i de pågældende tilladelser og godkendelser typisk er udtrykt i antal dyr pr. kg dyr.

Efter § 59 a, stk. 4, foreslås det endvidere, at ministeren får hjemmel til at fastsætte regler om, hvornår godkendelser eller tilladelser efter § 59 a, stk. 1, eller andre afgørelser fastsat efter regler i stk. 3, anses for udnyttet. Efter gældende regler anses godkendelsen for at være udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bemyndigelsen forventes udnyttet til at fastsætte regler om, at fristen fremover vil blive knyttet til et entydigt begreb i tilknytning til byggeriets afslutning i de situationer, hvor der foreligger en

byggesag, og ellers til et andet objektivt konstaterbart kriterium i tilknytning til den endelige realisering.

Til nr. 66 (§ 69)

Efter den gældende bemyndigelsesbestemmelse i § 69 kan miljø- og fødevarerministeren fastsætte regler om, at der skal ske anvendelse af digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur el. lign. Bestemmelsen omfatter en række eksplicit oplyste sagsskridt samt kommunikation i tilknytning hertil.

Det foreslås at nyaffatte § 69, der omhandler digital kommunikation, for at sikre det hjemmelmæssige grundlag for den fortsatte digitalisering af borgeres og virksomheders kommunikation og anden udveksling af oplysninger med myndighederne.

Med de foreslåede ændringer af husdyrbrugloven, herunder indsættelsen af det nye kapitel 1 a vedrørende arealregulering, er der behov for at udvide bemyndigelsen. Det er således hensigten, at den nyaffattede bestemmelse ud over at rumme de samme forhold som i dag også skal udgøre hjemmelsgrundlag for at fastsætte regler om digital kommunikation i forhold til eksempelvis de foreslåede regler om administration og kontrol af efterafgrødereglerne og fosforreglerne i NaturErhvervstyrelsens it-systemer. Endvidere fremtidssikres bestemmelsen ved, at den formuleres generelt og således ikke indskrænkes til alene at angå nærmere bestemte forhold.

Det foreslås på denne baggrund i *stk. 1*, at miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af loven eller regler udstedt i medfør heraf. Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende § 69, stk. 1, men foreslås udvidet, sådan at den omfatter al kommunikation mellem på den ene side virksomheder og evt. borgere og på den anden side myndigheder samt mellem myndigheder indbyrdes. Bemyndigelsen kan således anvendes til bl.a. at fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation i forhold til de foreslåede krav om indberetninger til gødningsregistret, jf. forslaget til et nyt kapitel 1 a. Kravet vil indebære, at husdyrbrug og jordbrugsvirksomheder, ligesom det i vidt omfang er tilfældet i dag, skal benytte selvbetjeningsløsninger som f.eks. it-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk og Register for Gødningsregnskab ved kommunikation med godkendelses- og tilsynsmyndigheder, det vil i første række sige kommunerne og NaturErhvervstyrelsen.

Der er ikke påtænkt nogen umiddelbar ændring i den måde, hvorpå borgere og virksomheder kommunikerer med myndighederne, men der er med den foreslåede hjemmel skabt grundlag for, at der fremtidigt uden lovændring vil kunne indføres krav om anvendelse af digital kommunikation om forhold, der ikke efter gældende ret er omfattet af en sådan pligt.

Det vil som udgangspunkt fremgå af de nærmere regler om pligt til at anvende digital kommunikation, at oplysningerne i en henvendelse ikke kan anses for behørigt modtaget

hos myndigheden, hvis de ikke indgives på den foreskrevne digitale måde. Den almindelige vejledningspligt indebærer i den forbindelse en forpligtelse for myndighederne til at vejlede nærmere om, hvorledes kommunikationen skal foregå.

De sanktioner, der i dag er knyttet til mangelfuld eller for sen indsendelse af oplysninger m.v., vil også finde anvendelse, hvis indsendelsen ikke sker i overensstemmelse med de krav om digital indberetning, der fastsættes i bekendtgørelser i henhold til reglerne i lovforslaget. Det er i den forbindelse uden betydning, om den mangelfulde indsendelse skyldes, at den pågældende har problemer med sin computer, har mistet koden til sin digitale signatur eller oplever lignende hindringer, som det er op til den pågældende at overvinde. Ved overskridelse af en frist vil der dog – som hidtil – kunne tages hensyn til årsagen til, at fristen ikke er overholdt.

De brugere, som de digitale kommunikationsplatforme retter sig mod, forventes som udgangspunkt at have tilstrækkelige forudsætninger for at anvende disse, navnlig da der for størsteparten er tale om brugere, der allerede anvender de eksisterende platforme. Herudover finder den almindelige vejledningspligt i forvaltningslovens § 7, stk. 1, anvendelse.

Med den foreslåede affattelse af bemyndigelsen vil der dog være adgang til at fastsætte regler om, at visse husdyrbrug m.v. – eventuelt på nærmere angivne områder – ikke vil være omfattet af kravet om digital kommunikation. Undtagelsesmuligheden tænkes alene udnyttet i helt særlige tilfælde.

I forhold til jordbrugsvirksomhedernes kommunikation med NaturErhvervstyrelsen er det hensigten, at kravet om digital kommunikation skal gælde uden undtagelse. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 1272 af 16. december 2009 om ændring af lov om Danmarks Statistik og forskellige andre love (Obligatorisk digital kommunikation mellem virksomheder og det offentlige, ændring af reglerne om sammensætning af Danmarks Vækstråd m.v.), at hovedparten af de jordbrugsvirksomheder, som skulle indgive indberetninger omfattet af lovforslaget, antoges at være fuldt it-parate. En nærmere analyse havde dog vist, at dette ikke gjaldt en mindre gruppe af jordbrugere, hvorfor der i lovforslaget blev forudsat en overgangsperiode på 5 år, hvor det fortsat ville være muligt for denne gruppe at indberette på papir. Denne overgangsperiode er imidlertid nu udløbet, således at indberetninger til gødningsregistret efter gødningsloven uden undtagelse skal ske ved anvendelse af den foreskrevne digitale kommunikation. Det findes på den baggrund både hensigtsmæssigt og forsvarligt, at også indberetninger til gødningsregistret i medfør af husdyrbruglovens nye regler herom skal ske ved anvendelse af den foreskrevne digitale kommunikation.

For så vidt angår fritagelse for tilslutning til Offentlig Digital Post, henvises der i det hele til Finansministeriet og Erhvervsministeriets regler om henholdsvis fritagelse af fysiske personer fra tilslutning til Offentlig Digital Post m.v. og fritagelse af juridiske enheder med CVR-nummer samt fysiske personer med erhvervsaktiviteter for tilslutning til Of-

fentlig Digital Post. Fritagelse for tilslutning til Offentlig Digital Post medfører ikke samtidig fritagelse for pligten til at benytte en af Miljø- og Fødevarerministeriet etableret portalløsning til kommunikation vedrørende forhold omfattet af loven.

Herudover vil det være muligt for husdyrbrug efter ansøgning at opnå dispensation fra kravet om digital kommunikation i forhold til kommunikation med kommunerne. Dispensation vil kun undtagelsesvist blive givet. Den foreslåede bemyndigelse i § 69, stk. 1, vil blive udnyttet til også at fastsætte regler om pligt til digital kommunikation myndighederne imellem. Bestemmelsen supplerer således § 18 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet, hvorefter miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at kommunikation mellem Natur- og Miljøklagenævnet og 1. instans vedrørende sager, som er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet, skal ske ved anvendelse af digital kommunikation, herunder bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur el.lign. En tilsvarende bestemmelse findes i § 20 i lov nr. 1715 af 27. december 2016 om lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, der indebærer, at Natur- og Miljøklagenævnet og Klagecenter for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri sammenlægges til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet træder i kraft den 1. februar 2017.

Bemyndigelsen i lovens nye § 69 vil endelig danne hjemmelsgrundlag for fastsættelse af krav om anvendelse af digital kommunikation ved myndighedernes henvendelser til borgere og virksomheder. Der vil således kunne fastsættes regler om, at myndighederne skal anvende digital kommunikation både ved målrettede meddelelser til en nærmere afgrænset kreds af virksomheder og til borgere. Regler om offentliggørelse vil dog som hidtil blive fastsat med hjemmel i § 69 a, hvori der alene foretages en mindre konsekvensrettelse på baggrund af den nye affattelse af § 69.

Det foreslås i *stk. 2*, at miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at fastsætte regler om digital kommunikation omfattet af *stk. 1*, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur m.v.

Der er ikke med de påtænkte formkrav lagt op til at modificere grundlæggende forvaltningsretlige regler eller principper om eksempelvis notatpligt, vejledningspligt eller pligt til at oplyse en sag tilstrækkeligt m.v.

Lovforslagets bestemmelse om digital kommunikation vedrører alene kommunikation, for så vidt der er tale om forhold, der er reguleret i husdyrbrugloven. Kommunikation om forhold, som er omfattet af andre love, f.eks. persondataloven, forvaltningsloven eller offentlighedsloven, vil således ikke blive berørt af forslaget.

Det foreslås i *stk. 3*, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen. Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende § 69, stk. 4.

En meddelelse anses for at være tilgængelig for adressaten fra det tidspunkt, hvor adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Det er således

uden betydning, om eller hvornår adressaten gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Det er i denne forbindelse uden betydning, om adressaten for myndighedens meddelelse har bragt sig i stand til at tilgå meddelelsen. Det vil således være uden betydning, hvis eksempelvis modtageren af en meddelelse, som myndigheden har sendt til den pågældende via den offentlige digitale postløsning, ikke har skaffet sig den fornødne offentlige digitale signatur til at modtage meddelelser i den offentlige digitale postløsning, jf. lov om Offentlig Digital Post, eller modtageren i sit elektroniske system har installeret anordninger (spamfiltre, firewalls osv.), som afviser at modtage meddelelser. Det er endvidere uden betydning, om adressaten oplever vanskeligheder med at anvende sin egen computer, at vedkommende har mistet koden til sin digitale signatur eller oplever lignende hindringer, som det er op til adressaten at overvinde.

Bestemmelsen finder anvendelse både på meddelelser, som frivilligt sendes digitalt, og på meddelelser, som det er obligatorisk at sende digitalt.

En meddelelse vil normalt være tilgængelig for myndigheden på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig, uanset om afsenderen betragter meddelelsen som sendt før kl. 24.00.

It-problemer hos myndigheden (nedbrud, midlertidig kapacitetsnedgang m.v.) kan betyde, at en digital meddelelse ikke kan afleveres til myndigheden. Opstår problemer tæt på fristen for indgivelsen af meddelelsen, og kan problemerne føre til, at fristen for indgivelse af meddelelsen ikke kan overholdes, anses meddelelsen for at være kommet frem inden for fristen, hvis den gøres tilgængelig for myndigheden inden for en rimelig tid, efter at forhindringen er ophørt.

Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse til en myndighed ikke fastlægges som følge af problemer med myndighedens it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil således ikke kunne komme borgeren eller virksomheden til skade, at en indberetning el. lign. modtages efter fristens udløb som følge af systemnedbrud hos myndigheden.

Det foreslås i *stk. 4*, at miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om, hvilken myndighed der er ansvarlig for oplysninger omfattet af *stk. 1*. Bestemmelsen er en videreførelse af lovens § 69, *stk. 5*. Udgangspunktet er, at det er de myndigheder, der anvender den digitale kommunikation, som er dataansvarlige for oplysningerne. Bemyndigelsen vil blive udnyttet efter forhandling med Datatilsynet.

Det fremgår af § 69, *stk. 2*, i den gældende husdyrbruglov, at ministeren kan fastsætte regler om, at myndigheden kan udstede afgørelser og andre dokumenter i forbindelse med

forhold, som er nævnt i *stk. 1*, uden underskrift, med maskinelt eller på tilsvarende måde gengivet underskrift eller under anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt afgørelsen eller dokumentet. Sådanne afgørelser og dokumenter sidestilles med afgørelser og dokumenter med personlig underskrift.

Af den gældende § 69, *stk. 3*, følger videre, at ministeren kan fastsætte regler om, at dokumenter, der udelukkende er udstedt på grundlag af elektronisk databehandling, kan udstedes alene med angivelse af myndigheden som afsender.

Det foreslås ved nyaffattelsen af § 69, at der ikke fremover skal være bestemmelser svarende til den gældende bestemmelses *stk. 2* og *3*. Der henvises herved til, at forholdet nu er reguleret af forvaltningslovens § 32 b.

Til nr. 67 (§ 69 a)

Det følger af den gældende lovs § 69 a, at miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse, herunder udelukkende digitalt, af de i § 69, *stk. 1*, nævnte oplysninger.

Som en konsekvens af den foreslåede ændring af § 69, ændres ordlyden af § 69 a, sådan, at der kan fastsættes regler om offentliggørelse, herunder udelukkende digitalt, af oplysninger omfattet af § 69, *stk. 1*. Oplysningerne kan vedrøre strafbare forhold på lovens område og kan være med navns nævnelser.

Som konsekvens af den ændrede rækkevidde af § 69 a vil den fremover også omfatte offentliggørelse af oplysninger i relation til arealanvendelse, jf. herved forslaget til lovens nye kapitel 1 a om anvendelse af gødning og plantedække. Det forudsættes herved, at reglerne om offentliggørelse af sådanne oplysninger vil svare fuldt ud til de gældende regler, der anvendes inden for gødskningslovens område.

Til nr. 68 (§ 75, *stk. 2*)

§ 75, *stk. 2*, konsekvensrettes som følge af lovforslagets § 1, nr. 29 og 30, hvorefter de gældende §§ 10-12 og 16 ophæves og erstattes af de nye §§ 16 a og 16 b.

Til nr. 69 (§ 80)

Efter den gældende lovs § 80, *stk. 1*, er hovedreglen for så vidt angår påbud og forbud, at klager over påbud eller forbud efter lovens §§ 39, 42 eller 54 e har opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Hvis kommunalbestyrelsen efter den gældende lovs § 59, *stk. 1, 2. pkt.*, har bestemt, at et påbud eller forbud skal efterkommes straks, vil klager over sådanne påbud og forbud have opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. den gældende lovs § 80, *stk. 2*.

Selvom kommunalbestyrelsen efter den gældende lovs § 59, *stk. 2*, har bestemt, at klager over et konkret påbud eller forbud ikke skal have opsættende virkning, kan Natur- og

Miljøklagenævnet bestemme, at en klage ikke skal have opsættende virkning, jf. den gældende lovs § 80, stk. 3.

Med den foreslåede ændring af § 80 vil klager over påbud i medfør af regler efter lovens nye § 5 c, stk. 2, følge de samme regler om opsættende virkning som øvrige påbud efter loven.

Det bemærkes, at lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet, indebærer, at Natur- og Miljøklagenævnet og Klagecenter for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri sammenlægges til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Miljø- og Fødevareklagenævnet bliver herefter klageinstans for afgørelser efter husdyrbrugloven. Loven træder i kraft den 1. februar 2017.

Til nr. 70 (§ 81, stk. 1)

§ 81, stk. 1, konsekvensrettes som følge af lovforslagets § 1, nr. 29 og 30, hvorefter de gældende §§ 10-12 og 16 ophæves og erstattes af de nye §§ 16 a og 16 b.

Til nr. 71 (§ 81, stk. 3)

Det foreslås, at lovens § 81, stk. 3, nyaffattes i konsekvens af navnlig lovforslagets § 1, nr. 29 og 30, hvorefter den gældende lovs §§ 10-12 og 16 ophæves og erstattes af de nye §§ 16 a og 16 b.

Af den gældende lovs § 81, stk. 3, følger det, at en tilladelse efter § 10 eller en godkendelse efter §§ 11 eller 12, der indeholder vilkår om landskabelige værdier eller vilkår om afskærmende beplantning og fjernelse af fritliggende beholdere til flydende husdyrgødning, ikke må udnyttes før klagefristens udløb. Klager over tilladelser og godkendelser, der indeholder sådanne vilkår, har opsættende virkning.

Ifølge bemærkningerne til § 81, stk. 3, svarer bestemmelsen til den dagældende § 60, stk. 4, i planloven, hvorefter landzonetilladelser efter samme lovs § 35, stk. 1, har opsættende virkning, men dog således, at § 81, stk. 3, er tilpasset tilladelser og godkendelser med vilkår, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 2005.

Efter ordlyden i § 81, stk. 3, har opførelse af bebyggelse på et husdyrbrug uanset karakter, udformning og beliggenhed ikke opsættende virkning, medmindre der i tilladelsen eller godkendelsen er fastsat vilkår efter lovens § 27, stk. 1, nr. 2. Klager over tilladelser til og godkendelser af fritliggende gyllebeholdere har dog altid opsættende virkning. I praksis har det tidligere Miljøklagenævn desuden fundet, at der også er opsættende virkning efter bestemmelsen i § 81, stk. 3, i tilfælde hvor det er åbenbart, at den påklagede tilladelse eller godkendelse burde have indeholdt vilkår om landskabelige værdier, jf. den nugældende § 27, stk. 1, nr. 2. Der henvises herom til Miljøklagenævnets afgørelse trykt i MAD 2008.333.

Efter den foreslåede affattelse af § 81, stk. 3, må en godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b, der indebærer opførelse af ny bebyggelse uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, ikke udnyttes før klagefristens udløb. Af bestemmelsen følger det endvidere, at en rettidig klage over en godkendelse eller tilladelse

efter §§ 16 a eller 16 b, der indebærer opførelse af bebyggelse uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Den foreslåede affattelse indebærer en indholdsmæssig ændring i forhold til den gældende bestemmelse, idet den nye bestemmelse generelt tillægger opførelse af fritliggende bebyggelse opsættende virkning, uanset om der er tale om gyllebeholdere, og uanset om kommunalbestyrelsen har stillet vilkår om landskabelige værdier i godkendelsen eller tilladelsen. Omvendt vil vilkår fastsat af hensyn til landskabet ikke medføre, at en klage har opsættende virkning, hvis der er tale om vilkår om bebyggelse i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer. Med den nye affattelse af § 81, stk. 3, bliver det tydeligere, hvornår en tilladelse eller en godkendelse har opsættende virkning. Det afgørende for, om en klage umiddelbart vil have opsættende virkning, vil herefter alene være, om godkendelsen eller tilladelsen indebærer opførelse af ny bebyggelse uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Ved bebyggelse uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer forstås i overensstemmelse med hidtidig praksis efter lovens § 22, bebyggelse som ikke naturligt opleves som havende tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, bl.a. henset til terrænforhold og landskabet i øvrigt. I vurderingen indgår både karakteren af den allerede eksisterende bebyggelse og terræn- og landskabsforhold i øvrigt. Afgørende er, om den nye bygning sammen med ejendommens øvrige bygningsmasse visuelt opfattes som en helhed og således ikke får karakter af spredt bebyggelse. Er der mindre end 20 m mellem den eksisterende og den nye bebyggelse vil der som altovervejende udgangspunkt være tale om byggeri i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer. Miljø- og fødevareministeren vil efter lovens nye § 34, stk. 1, kunne fastsætte regler om kommunalbestyrelsens vurdering, herunder fastlægge nærmere kriterier for vurderingen af landskabspåvirkning. Ministeren vil i den forbindelse kunne fastsætte nærmere regler om, hvad der forstås ved bebyggelse uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 35.

Lovens hovedregel efter § 81, stk. 1, er fortsat, at en klage over en godkendelse eller tilladelse ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Undtagelsen i den gældende lov § 81, stk. 3, om umiddelbar opsættende virkning er primært begrundet i hensynet til at undgå irreversible skader på landskabelige værdier. De landskabelige værdier knytter sig navnlig til opførelse af fritliggende bebyggelse, og den foreslåede affattelse omfatter derfor disse tilfælde. Der henvises i øvrigt til Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser om den foreslåede ændring i lovforslagets almindelige bemærkninger under pkt. 5.4.3.2.

Miljø- og Fødevareklagenævnet vil konkret kunne ophæve eller tillægge en klage opsættende virkning som hidtil.

Det bemærkes, at nr. 1715 af 27. december 2016 om lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, indebærer, at Natur- og Miljøklagenævnet og Klagecenter for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri sammenlægges til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Miljø- og Fødevareklagenævnet bliver herefter klageinstans for afgørelser efter husdyrbrugloven. Loven træder i kraft den 1. februar 2017.

Til nr. 72 (§ 84, stk. 3)

Efter den gældende lovs § 84, stk. 3, kan Sundhedsstyrelsen påklage afgørelser efter husdyrbruglovens kapitel 3. Endvidere følger det af bestemmelsen, at Sundhedsstyrelsen kan tillægges klageret i regler, der udstedes i medfør af loven.

Forslaget i § 1, nr. 72, indebærer, at de opgaver, som Sundhedsstyrelsen er tillagt i husdyrbruglovens § 84, stk. 3, overflyttes til Styrelsen for Patientsikkerhed.

Ændringen af § 84, stk. 3, er en konsekvens af opsplittningen af den daværende Sundhedsstyrelse i oktober 2015. Hermed blev alle de miljømedicinske opgaver, som hidtil blev varetaget af Sundhedsstyrelsens regionale enheder, Embedslægeinstitutionerne, samlet overflyttet til varetagelse i Styrelsen for Patientsikkerhed.

Til nr. 73 (§ 86, stk. 2, og § 87, stk. 2)

De foreslåede ændringer er alene konsekvensrettelser som følge af forkert kommativering ved affattelsen af § 86, stk. 2, og § 87, stk. 2, i lov nr. 1572 af 20. december 2006.

Til nr. 74 (§ 91, stk. 1, nr. 1)

Det foreslås, at § 91, stk. 1, nr. 1, konsekvensrettes som følge af lovforslagets § 1, nr. 29 og 30, hvorefter de gældende §§ 10-12 ophæves og erstattes af de nye §§ 16 a og 16 b.

Som efter de hidtil gældende regler vil det være strafbelagt at anlægge, påbegynde eller drive husdyrbrug uden godkendelse eller tilladelse. Det betyder, at det vil være strafbart at etablere et husdyrbrug uden godkendelse eller tilladelse efter § 16 a, stk. 1 eller 2, eller § 16 b, stk. 1, ligesom det vil være strafbart at udvide eller ændre et husdyrbrug, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet uden godkendelse eller tilladelse efter § 16 a, stk. 4, og § 16 b, stk. 2.

Ved strafudmålingen vil det fortsat efter de foreslåede omlægninger af husdyrreguleringen være centralt at beregne den opnåede økonomiske fordel, og i en række sager vil denne knytte sig til en merproduktion af dyr.

Med stipladsmodellen vil der ske en teknisk omregning af ammoniakemission pr. dyr til ammoniakemission pr. m², idet der tages udgangspunkt i en maksimal udnyttelse af staldanlæggene inden for rammerne af dyrevelfærdskravene og gennemsnitlige produktionsforhold. I godkendelsen eller tilladelsen vil der derfor blive fastsat vilkår om et maksimalt produktionsareal, som det vil være muligt til enhver tid at udnytte fuldt ud inden for dyrevelfærdsreglerne uden fornyet godkendelse, tilladelse eller anmeldelse. Det godkendte eller tilladte antal dyr vil fremover ikke fremgå af husdyr-

brugets godkendelse eller tilladelse. I forhold til konstateringen af, om husdyrbruget har udvidet produktionsarealet sammenlignes det godkendte eller tilladte produktionsareal med det faktiske produktionsareal. Hermed vil overproduktion fremover kunne konstateres nemmere af tilsynsmyndigheden, f.eks. ved at der er opført en ekstra stald eller udvidet et produktionsareal i en eksisterende stald. Når den økonomiske gevinst skal beregnes, vil det fortsat være nødvendigt at kunne opgøre, hvor mange flere dyr, der har kunnet produceres som følge af lovovertrædelsen. Til brug for at fastslå, hvor mange dyr, der lovligt kan produceres på et godkendt produktionsareal, vil Miljøstyrelsen udarbejde en vejledende tabel, hvoraf antal dyr pr. m² i nærmere bestemte situationer fremgår. Der tages udgangspunkt i den dyretype, som findes på de produktionsarealer, som ulovligt anvendes. Dette kan sammenlignes med det antal dyr, der reelt er blevet produceret i perioden, således som dette kan udledes af Det Centrale Husdyrregister (CHR) og evt. slagteriafregninger samt gødningsregnskaber. Bødens størrelse opgøres herefter, som i dag, ved anvendelse af »Dækningsbidrag 1«, jf. Miljøstyrelsens notat af 6. oktober 2010, som findes på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk.

For yderligere i forhold til beregning af bødestørrelse henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 5.4.4.1.

Efter nærværende lovs ikrafttræden skal de husdyrbrug, der er allerede er tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12, på grund af den foreslåede overgangsregel i lovforslagets § 10, stk. 1, ved udvidelse eller ændring, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, godkendes eller tillades efter lovens nye bestemmelser i § 16 a, stk. 1 eller 2, eller § 16 b, stk. 1. Den foreslåede nye § 91, stk. 1, nr. 1, vil som følge heraf umiddelbart finde anvendelse på de strafferetlige overtrædelser, som de husdyrbrug, der er allerede er tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12, begår i tiden efter nærværende lovs ikrafttræden. Som eksempel kan nævnes en sag om overproduktion, hvor husdyrbruget vil være underlagt et krav om, at udvidelsen skal godkendes eller tillades, hvorfor der kan straffes for manglende overholdelse af dette krav. Bøden udmåles efter de hidtidige regler.

Derimod vil strafferetlige overtrædelser, som et husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter §§ 10-12, allerede måtte have begået eller begår indtil ikrafttrædelsen af de foreslåede nye §§ 16 a og 16 b, ikke være omfattet af den foreslåede ændring af § 91, stk. 1, nr. 1, da denne bestemmelse alene strafbelægger at anlægge, påbegynde eller drive husdyrbrug uden godkendelse eller tilladelse meddelt efter de nye §§ 16 a eller 16 b. Anklagemyndighedens tiltalerejsning eller fremsendelse af bødeforlæg for overproduktion kan efter omstændighederne finde sted flere år efter, at forholdet er blevet opdaget.

Sådanne tilfælde vil kunne straffes efter den foreslåede overgangsbestemmelse i lovforslagets § 10, stk. 3, hvorefter reglerne i den gældende lovs kapitel 8 om straf finder anvendelse for de tilladelser og godkendelser, der allerede er meddelt efter lovens nu ophævede §§ 10-12. Særligt for dis-

se husdyrbrug er der ikke i tilladelsen eller godkendelsen fastsat et produktionsareal. Sager om overproduktion afgøres derfor, som beskrevet i de almindelige bemærkninger pkt. 5.4.4.3 om straf, ud fra antallet af dyr. Hvis den godkendte produktion alene er fastlagt i dyreenheder, så anvendes den omregningsfaktor for dyreenheder i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der var gældende, da tilladelsen eller godkendelsen blev meddelt.

Til nr. 75 (§ 91, stk. 1, nr. 5)

Den foreslåede ændring er alene en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 10, 27 og 31, om ophævelsen af husdyrbruglovens § 5 og om de regler, som miljø- og fødevareministeren efter forslaget kan fastsætte om anmeldeordninger i lovens nye §§ 9 a og 17.

Det vil – som efter den hidtil gældende bestemmelse – således fortsat være strafbart at undlade at indgive anmeldelse.

Til nr. 76 (§ 91, stk. 1, nr. 6)

De foreslåede nye generelle regler vedrørende udbringingsarealer, der skal erstatte vilkår herom i tilladelser og godkendelser, er i vidt omfang formuleret som bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren. For så vidt angår sådanne generelle regler, er der ikke behov for at fastsætte straffebestemmelser, da regler udstedt i medfør af de foreslåede bemyndigelsesbestemmelser vil kunne strafpålægges i medfør af bestemmelsen i den gældende lovs § 92.

Enkelte af de foreslåede bestemmelser vedrørende jordbrugsvirksomhedernes pligt til at føre regnskab for forbruget af fosfor fra gødning pålægger direkte jordbrugsvirksomhederne pligter. Jordbrugsvirksomhederne er således i medfør af § 5 p, stk. 1-3, forpligtet til årligt at udarbejde og indberette et fosforregnskab, og i medfør af § 5 q, stk. 3, er de i forbindelse med indberetningen forpligtet til at anvende skemaer udarbejdet eller godkendt af miljø- og fødevareministeren og til at opbevare fosforregnskabet i mindst 5 år.

Efter forslaget til den nye § 91, stk. 1, nr. 6, bliver det strafbart at overtræde de ovenfor nævnte nye bestemmelser i husdyrbrugloven. Det er hensigten, at forhold skal være straffebelagt efter husdyrbrugloven i samme omfang som efter gødskningslovens § 29.

Efter retspraksis indebærer overtrædelse af gødskningslovens § 22, stk. 1-4, og § 23, stk. 1 og 3, en takstmæssig bøde på 2.000 kr. samt efter omstændighederne idømmelse af tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3, ved f.eks. manglende indberetning af gødningsregnskab eller i tilfælde, hvor det indberettede gødningsregnskab er så mangelfuldt, at det ikke er muligt at gennemføre en kontrol af virksomhedens gødningsanvendelse. Dette bødeniveau skal bruges fremover til overtrædelserne af den foreslåede § 91, stk. 1, nr. 6.

Der henvises i øvrigt til pkt. 5.4.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Efter miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, bemyndiges miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om en række forhold. Som en konsekvens af, at bestemmelsen i § 7, stk. 1, nr. 12, foreslås ophævet, bliver § 7, stk. 1, nr. 10, det næstsidste nummer i bestemmelsen. På denne baggrund foreslås der indsat ordet »samt« i afslutningen af nummeret.

Til nr. 2

Som en konsekvens af, at miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12, efter forslaget ophæves, bliver miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 11, det sidste nummer i bestemmelsen. På denne baggrund foreslås det, at »miljøet, og« ændres til: »miljøet«.

Til nr. 3

Miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12, indeholder en bemyndigelse til miljø- og fødevareministeren til at fastsætte regler om anvendelse af husdyrgødning og anden gødning i jordbruget med henblik på at beskytte vandløb, søer og havet samt grundvandet mod forurening. Med lovforslaget foreslås denne bemyndigelse overflyttet til og videreført i husdyrbrugloven, jf. den foreslåede bestemmelse i § 5 a, idet denne bestemmelse efter forslaget bl.a. vil omfatte fastsættelse af regler om anvendelse af gødning med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, samt grundvandet mod forurening. Forslaget indebærer, at § 5 a fremover vil udgøre hjemlen for de regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der i dag har hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 7, stk. 1, nr. 12.

Overflytningen af bestemmelsen skal ses i sammenhæng med beslutningen om fremadrettet at samle miljøbeskyttelseslovens og husdyrbruglovens bestemmelser vedrørende erhvervsmæssigt dyrehold og næringsstofpåvirkningen fra gødningsanvendelse i husdyrbrugloven.

Til nr. 4

Bestemmelserne i miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 6 og 7, foreslås ophævet. Efter § 19, stk. 6, kan ministeren i relation til områder, der er udpeget som indsatsområder med hensyn til nitrat, fastsætte regler om godkendelsesordninger for etablering eller udvidelser af dyrehold, mens ministeren efter stk. 7 i relation til samme områder kan fastsætte regler til begrænsning af eller forbud mod tilførsel af husdyrgødning og affaldsprodukter til jordbrugsformål. Bemyndigelserne er aldrig blevet udnyttet.

I medfør af den gældende husdyrbruglov kan der fastsættes de nødvendige vilkår eller i givet fald gives afslag på godkendelse, hvis det er nødvendigt af hensyn til beskyttelse af et område, der enten er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde eller, hvor der foreligger en indsatsplan med hensyn til nitrat. Der er således i den gældende husdyrbruglov hjemmel til at regulere de samme forhold som efter miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 6 og 7.

Med den foreslåede ændring af husdyrbrugloven vil en særlig beskyttelse af indsatsområder med hensyn til nitrat fremadrettet kunne ske ved generelle regler, der således vil

kunne tilgodese de hensyn, der ligger bag både § 19, stk. 6 og 7. Som beskrevet i de almindelige bemærkninger pkt. 5.2.3.3 vedrørende forslaget til kvælstofregulering er det imidlertid hensigten, at drikkevandsbeskyttelsen varetages af kommunerne via de kommunale indsatsplaner i medfør af vandforsyningsloven.

Samlet set er det herefter Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at bestemmelserne i miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 6 og 7, er overflødige, og på denne baggrund foreslås bestemmelserne ophævet.

Til nr. 5

Det foreslås, at der i § 40 a, nr. 1 og 3, § 41 b, stk. 4, § 74, stk. 2, 4. pkt., § 79, stk. 1, § 84 b, § 110 b, stk. 1, nr. 2, litra a-c, foretages ændringer som følge af ændringen af husdyrbrugslovens titel. Ændringen af husdyrbrugslovens titel er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1, hvortil der henvises.

Til § 3

Til nr. 1 (§ 2, stk. 2, nr. 1 og 2)

Efter gødskningslovens § 2, stk. 2, er den, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, forpligtet til at anmelde sin virksomhed til registrering i det af miljø- og fødevarerministeren i medfør af gødskningslovens § 2, stk. 1, oprettede Register for Gødningsregnskab, hvis virksomhedens årlige momspligtige omsætning fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf overstiger 50.000 kr., og virksomhedens samlede husdyrbesætning overstiger 10 dyreenheder, eller hvis husdyrtætheden overstiger 1 dyreenhed pr. ha, eller virksomheden modtager mere end 25 ton husdyrgødning eller anden organisk gødning i planperioden.

Planperioden er defineret i gødskningslovens § 4, og omfatter perioden fra den 1. august til den 31. juli. Hvis der dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof efter den 31. juli, men inden den 30. september, og som høstes eller afgræsses inden den 31. december, forlænges planperioden til den 30. september.

Det fremgår af pkt. 5.3.1.1.1, i lovforslagets almindelige bemærkninger, at en dyreenhed svarer til det antal dyr, der producerer 100 kg kvælstof i form af afføring og urin på årsbasis (gødning).

Som konsekvens af den foreslåede anlægsregulering, jf. lovforslagets § 1, hvorved dyreenhedsbegrebet udgår af reguleringen i husdyrbrugsloven, vil det være nødvendigt at tilpasse gødskningslovens § 2, stk. 2, nr. 1 og 2.

Det foreslås, at kriterierne i gødskningslovens § 2, stk. 2, nr. 1 og 2, nyaffattes således, at henvisningerne til begrebet dyreenhed udgår, og i stedet baserer sig på en angivelse af, hvor meget kvælstofholdig gødning, der produceres.

De foreslåede ændringer indebærer, at den, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, fremover er forpligtet til at anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab,

hvis virksomhedens årlige momspligtige omsætning fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf overstiger 50.000 kr., og hvis virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning med et samlet kvælstofindhold, der udgør mere end 1 ton kvælstof, jf. forslaget til gødskningslovens § 2, stk. 2, nr. 1, eller antallet af husdyr på bedriften overstiger et antal dyr, der tilsammen producerer gødning med et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. ha, jf. forslaget til gødskningslovens § 2, stk. 2, nr. 2. Det areal, der anvendes ved opgørelsen af, om virksomheden er registreringspligtig efter § 2, stk. 2, nr. 2, vil som hidtil være virksomhedens harmoniareal, som dette er afgrænset i husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 11.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 2, vedrørende opgørelsen af virksomhedens produktion af kvælstof i husdyrgødning nedenfor.

Kriteriet i gødskningslovens § 2, stk. 2, nr. 3, om at virksomhedens skal modtage mere end 25 ton husdyrgødning eller anden organisk gødning i planperioden for at være registreringspligtig efter loven, er ikke berørt af, at dyreenhedsbegrebet i husdyrbrugsloven udgår, og videreføres derfor uændret.

Til nr. 2 (§ 2, stk. 10)

Efter gødskningslovens § 2, stk. 10, er ministeren bemyndiget til at fastsætte regler om, hvordan en dyreenhed opgøres. Bemyndigelsen er senest udnyttet i gødskningsbekendtgørelsen til at fastsætte, at ved afgørelse af, om en virksomhed er forpligtet til at lade sin virksomhed registrere i Register for Gødningsregnskab, opgøres antallet af dyreenheder efter reglerne i den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

Det fremgår af pkt. 5.3.1.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at en dyreenhed svarer til det antal dyr, der producerer 100 kg kvælstof i form af afføring og urin på årsbasis (gødning).

Efter gødskningslovens § 11, stk. 2, beregnes virksomhedens produktion af kvælstof i husdyrgødning i forbindelse med opgørelsen af virksomhedens forbrug af husdyrgødning i planperioden, jf. gødskningslovens § 10, på grundlag af normer for det totale indhold af kvælstof i husdyrgødning, virksomhedens gennemsnitsbesætning og staldsystemer. Produktionen af kvælstof i husdyrgødning korrigeres for visse dyrearter for afvigelser i produktionsniveau efter nærmere fastsatte regler. Produktionen af kvælstof i husdyrgødning kan endvidere korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau samt i fodermængde og -sammensætning. Normerne for det totale indhold af kvælstof i husdyrgødning og korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau m.v. er fastsat efter bemyndigelse i gødskningslovens § 11, stk. 5.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 11, stk. 5, er senest udnyttet ved gødskningsbekendtgørelsen for planperioden 2016/2017, jf. §§ 14-15 og bilag 2, tabel 2-5.

Som konsekvens af den foreslåede anlægsregulering, jf. lovforslagets § 1, hvorved dyreenhedsbegrebet udgår af re-

guleringen i husdyrbrugloven, vil det være nødvendigt at tilpasse gødskningslovens § 2, stk. 10.

Det foreslås, bestemmelsen i gødskningslovens § 2, stk. 10, nyaffattes således, at gødskningslovens § 11, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse ved opgørelsen af virksomhedens produktion af gødning med kvælstofindhold i forbindelse med afgørelsen af, om en virksomhed er forpligtet i medfør af lovens § 2, stk. 2, nr. 1 eller 2, til at lade sin virksomhed registrere i Register for Gødningsregnskab.

Til nr. 3 (§ 7, stk. 1)

Efter gødskningslovens § 5 må forbruget af kvælstof til gødningsformål i planperioden, som opgjort i overensstemmelse med gødskningslovens §§ 10-14, i de efter lovens § 2 registrerede virksomheder ikke overstige virksomhedens samlede kvote for kvælstof i planperioden, som fastlagt efter gødskningslovens §§ 6-8. Overtrædelse af gødskningslovens § 5 er strafbelagt i gødskningslovens § 29, stk. 1, nr. 1.

Der henvises til pkt. 5.5.1 i de almindelige bemærkninger vedrørende fastlæggelsen af virksomhedens kvælstofkvote i planperioden.

Efter gødskningslovens § 7, stk. 1, 1. pkt., får en virksomhed, der ikke har udlagt efterafgrøder eller anvendt et af alternativerne til udlægning af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af gødskningslovens §§ 18 og 19, reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden. Miljø- og fødevareministeren er i § 7, stk. 1, 2. pkt., bemyndiget til at fastsætte nærmere regler herom. Endvidere er ministeren i gødskningslovens § 7, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte regler om opgørelse af reduktionen efter stk. 1.

Bemyndigelsen i gødskningsloven § 7, stk. 1, 2. pkt. og stk. 3, er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 9, stk. 2, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 16. Efter plantedækkebekendtgørelsens § 16 reduceres en virksomheds samlede kvote for kvælstof i en planperiode med 93 kg kvælstof pr. manglende ha efterafgrøde, hvis virksomheden udbringer mindre organisk gødning end, hvad der svarer til 0,8 dyreenheder pr. ha harmoniareal. For virksomheder, der udbringer organisk gødning svarende til 0,8 dyreenheder eller derover pr. ha harmoniareal, reduceres den samlede kvote for kvælstof i planperioden dog med 150 kg kvælstof pr. manglende ha efterafgrøde.

Efter gødskningslovens § 21 a skal virksomheder, der efter gødskningslovens § 3, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 2, er forpligtet til at udlægge efterafgrøder fastsat i medfør af gødskningslovens § 18, indberette det samlede areal, hvorpå der er etableret plantedække i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service. Fristen for indberetningen er den 31. august, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 14.

Administrationen af reduktionsordningen efter gødskningslovens § 7, er tilrettelagt således, at har virksomheden indberettet, at der ikke er udlagt arealer med efterafgrøder, eller de indberettede arealer med efterafgrøder ikke er tilstrækkelige til at opfylde virksomhedens efterafgrødekrav, så reduceres virksomhedens samlede kvote for kvælstof, når virksomheden senest den efterfølgende 21. april udarbejder

gødningsplanlægningen for planperioden, jf. gødskningslovens § 21, og samtidig opgør virksomhedens efterafgrødekrav senest efterfølgende 21. april, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 15.

Virksomheden vil ikke få reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis efterafgrødekravet er opfyldt ved anvendelse af de alternative virkemidler, der er fastsat i plantedækkebekendtgørelsens §§ 5-10 og 12, herunder f.eks. udlægning af mellemafgrøder, tidligt såede vinterafgrøder, effekt af overskydende efterafgrøder udlagt i tidligere planperioder (efterafgrødebanken).

Virksomheder, der i henhold til gødskningslovens § 21 a har indberettet arealer udlagt med efterafgrøder, men hvor det ved efterfølgende kontrol konstateres, at der ikke er overensstemmelse mellem de indberettede arealer og det antal ha, der faktisk er udlagt med efterafgrøder på virksomhedens arealer, får heller ikke reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden. I stedet vil overtrædelsen af efterafgrødekravet fastsat i medfør af gødskningslovens § 18 blive sanktioneret med bøde efter regler fastsat i medfør af gødskningslovens § 29, stk. 3.

En virksomhed med en miljøgodkendelse efter den gældende husdyrbruglov, hvor der er stillet vilkår om ekstra efterafgrøder, og hvor det pågældende areal med efterafgrøder ikke er etableret, vil ved tilsynsmyndighedens (kommunen) tilsyn få en indskærpelse om, at vilkåret fremover skal overholdes. Derudover vil virksomheden blive pålagt at etablere de manglende efterafgrøder i efterfølgende år, således at det vilkårsfastsatte efterafgrødekrav er overholdt set over en år-række. De manglende efterafgrøder kan eventuelt erstattes af andre tiltag med tilsvarende udvaskningsbegrænsende effekt, hvilket enten vil fremgå af miljøgodkendelsens vilkår eller blive aftalt med tilsynsmyndigheden. Ved gentagen manglende overholdelse af vilkår om ekstra efterafgrøder vil tilsynsmyndigheden kunne foretage politianmeldelse af det ulovlige forhold.

Som det fremgår af pkt. 5.2.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er det af hensyn til de omfattede landmænd og myndighederne hensigten, at husdyrefterafgrødekravet, der fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse i husdyrbruglovens § 5 e, skal administreres sammen med det efterafgrødekrav, der er fastsat i medfør af gødskningslovens § 18.

Det foreslås derfor i § 3, nr. 3, at bestemmelsen i gødskningslovens § 7, stk. 1, 1. pkt., udvides, således at virksomheder, der ikke har udlagt efterafgrøder eller anvendt et af alternativerne til udlægning af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 5 e i husdyrbrugloven, får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden.

Til nr. 4 (§ 7 a)

Som det fremgår af pkt. 5.5.1 i de almindelige bemærkninger må forbruget af kvælstof til gødningsformål i planperioden, som opgjort i overensstemmelse med gødskningslovens §§ 10-14, i de efter lovens § 2 registrerede virksomheder, efter gødskningslovens § 5 ikke overstige virksomhe-

dens samlede kvote for kvælstof i planperioden, som fastlagt efter gødskningslovens §§ 6-8.

Den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a er ny og har til formål at sikre miljøeffekten af den frivillige ordning om udlægning af målrettede efterafgrøder i særligt udpegede områder for at sikre mod tilbagegang i tilstanden i overflade- og grundvand, der udmøntes i medfør af tekstanmærkning nr. 170 ad 24.23.07 til § 24 på finansloven inden for rammerne af Kommissionens forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren.

Det foreslås, at en virksomhed i medfør af den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 1, får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden ikke har udlagt de arealer med efterafgrøder, der er indgivet ansøgning om nationalt tilskud til senest den 21. april efter den af ministeren fastsatte tilskudsordning i medfør af tekstanmærkning nr. 170 ad 24.23.07 til § 24 på finansloven.

Efter den foreslåede bestemmelse får virksomhederne reduceret den samlede kvote for kvælstof, hvis de ikke har udlagt de efterafgrøder, som de har indgivet ansøgning om senest den 21. april. Fristen er identisk med ansøgningsfristen i den frivillige efterafgrødeordning, som anvender Miljø- og Fødevareministeriets Fællesskema i forbindelse med ansøgningen, jf. fællesskemabekendtgørelsens § 7, stk. 1.

Virksomhedernes eventuelle ændringer i Fællesskema efter den 21. april, hvorved der reduceres i størrelsen af det areal, der ansøges om nationalt tilskud til, vil ikke samtidig reducere omfanget af den reduktion, som vil blive foretaget i virksomhedernes samlede kvote for kvælstof efter den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a. Den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 1, indebærer dermed, at størrelsen af det areal, som virksomheden har ansøgt om tilskud til den 21. april, bliver bindende i forhold til den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, og dermed i forhold til størrelsen på reduktionen i den samlede kvote for kvælstof efter bestemmelsen.

I modsætning til betingelserne i efterafgrødeordningen fastsat i medfør af gødskningslovens § 18, som omtalt i lovforslagets almindelige bemærkninger i pkt. 5.5.1, er det en betingelse for tilskud efter den frivillige efterafgrødeordning, at efterafgrøderne er stedfaste. Dette betyder, at de skal være udlagt på de arealer i virksomheden, som er angivet i ansøgningen om tilskud. Hvis det i forbindelse med den fysiske kontrol af efterafgrødearealet f.eks. konstateres, at der er etableret efterafgrøder på virksomhedens arealer, men disse arealer ikke er identiske med de arealer, der fremgår af virksomhedens ansøgning i den frivillige efterafgrødeordning, vil betingelserne for den frivillige ordning ikke kunne anses for opfyldt og vil efter den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 1, indebære en reduktion af virksomhedens kvælstofkvote. Dog vil det ikke føre til en reduktion i virksomhedens kvælstofkvote efter den foreslåede bestemmelse, hvis de frivillige målrettede efteraf-

grøder er etableret på andre arealer i det samme ID15-område.

Som det fremgår af pkt. 10 i de almindelige bemærkninger, vil den foreslåede bestemmelse til gødskningslovens § 7 a indgå i det danske nitrathandlingsprogram udarbejdet i overensstemmelse med nitratudirektivets artikel 5, som en del af foranstaltningen til opfyldelse af nitratudirektivets bilag III, afsnit 1, nr. 3, om begrænsning af tilførsel af gødning til jorden, jf. gødskningslovens § 5, og vil være krydsoverensstemmelsesbelagt efter reglerne om direkte betalinger til landbrugere inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik i EU, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning 1306/2013 af 17. december 2013, bilag 2, jf. artikel 93, og bilag 1, krav 1.19, i bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse.

Som det fremgår af pkt. 5.5.1 i de almindelige bemærkninger, er overtrædelse af gødskningslovens § 5 endvidere strafbelagt efter gødskningslovens § 29, stk. 1, nr. 1.

Det foreslås endvidere, at miljø- og fødevareministeren i den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 2, 1. pkt., bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om reduktionen efter stk. 1. Det er hensigten, at bemyndigelsen vil blive udnyttet således, at omfanget af reduktionen af virksomhedens kvælstofkvote efter gødskningslovens § 7 a udtrykt i kg kvælstof pr. ha opgøres på baggrund af den samme omregningsfaktor, der er fastsat for reduktionen efter gødskningslovens § 7, jf. senest gødskningsbekendtgørelsens § 9, stk. 2, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 16, som beskrevet i pkt. 5.5.1 i de almindelige bemærkninger, hvortil der henvises.

Det er hensigten at ensrette administrationen af den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a med den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 7. Som det fremgår af pkt. 5.5.1 i de almindelige bemærkninger, er administrationen af reduktionsordningen efter gødskningslovens § 7 tilrettelagt således, at virksomhedens samlede kvælstofkvote reduceres, når virksomheden i foråret (21. april) i kalenderåret efter det tidspunkt, hvor efterafgrøderne skulle have været etableret, udarbejder gødningsplanlægningen for planperioden, jf. gødskningslovens § 21, for at virksomheden får mulighed for at tage højde for reduktionen af kvoten i den resterende del af planperioden.

Endeligt foreslås det, at miljø- og fødevareministeren i den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 2, 2. pkt., bemyndiges til i særlige tilfælde at fravige fristen fastsat i stk. 1.

Som det fremgår ovenfor, så er den frist, der fremgår af den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 1, identisk med ansøgningsfristen i den frivillige efterafgrødeordning, som anvender Miljø- og Fødevareministeriets Fællesskema i forbindelse med ansøgningen.

Det er hensigten, at den foreslåede bestemmelse i gødskningslovens § 7 a, stk. 2, 2. pkt., anvendes i de tilfælde, hvor det på grund af nedbrud m.v. i det it-system, der håndterer ansøgninger i Fællesskema, vil være nødvendigt at udskyde ansøgningsfristen.

Det fremgår af artikel 12 i Kommissionens delegerede forordning (EU) Nr. 640/2014 af 11. marts 2014, at hvis den sidste frist for ansøgninger om støtte m.v. falder på en helldag, en lørdag eller en søndag, anses fristen for at udløbe den første arbejdsdag herefter. Det er hensigten, at den foreslåede bestemmelse i § 7 a, stk. 2, 2. pkt., vil blive anvendt til at sikre parallelitet mellem fristen i § 7 a, stk. 1, og ansøgningsfristen i Fællesskemaet, som i medfør af den citerede forordningsbestemmelse udskydes i 2018, hvor den fastsatte ansøgningsfrist 21. april falder på en lørdag.

Til § 4

Det følger af § 2, nr. 12, i lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 27. september 2016, at miljøskadeloven finder anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter denne lov ifølge en afgørelse truffet efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Som følge af lovforslagets § 1, nr. 1, ændres husdyrbruglovens titel fra lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Som konsekvens af dette nyaffattes § 2, nr. 12, i miljøskadeloven, således at der fremover henvises til husdyrbruglovens nye titel. Ændringen af husdyrbruglovens titel er nærmere omtalt i bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1, hvortil der henvises.

Til § 5

Det fremgår af fodnote 7 og 9 i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 425 af 18. maj 2016 (herefter VVM-loven), at anlæg omfattet af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er alene omfattet af VVM-lovens bestemmelser om miljøvurdering af planer og programmer.

Som følge af lovforslagets § 1, nr. 1, ændres husdyrbruglovens titel fra lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Som konsekvens af dette ændres fodnote 7 og 9 i VVM-loven, således at der fremover henvises til husdyrbruglovens nye titel. Ændringen af husdyrbruglovens titel er nærmere omtalt i bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1, hvortil der henvises.

Til § 6

Bilag 1 til lovbekendtgørelse nr. 1618 af 10. december 2015 om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer (oversvømmelsesloven), som ændret ved § 2 i lov nr. 1631 af 26. december 2013 opregnes bl.a., hvilke typer husdyrbrug der skal fremgå af kort over oversvømmelsesrisikoen. Det nævnes, at det drejer sig om husdyrbrug, der er godkendte, jf. § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Med lovforslaget ændres husdyrbruglovens godkendelses- og tilladelsesordning, idet den gældende lovs §§ 10-12 og 16 ophæves og erstattes af de foreslåede nye §§ 16 a og 16 b, jf. lovforslagets § 1, nr. 29 og 30. Den foreslåede godken-

delses- og tilladelsesordning indebærer et behov for at udvide anvendelsesområdet i bilaget i oversvømmelsesloven til også at omfatte husdyrbrug, som bliver godkendt efter husdyrbruglovens nye § 16 a.

Som konsekvens af dette ændres bilag 1 i oversvømmelsesloven, således at kort over oversvømmelsesrisikoen skal indeholde oplysninger om godkendte husdyrbrug, jf. den gældende husdyrbruglovs § 12, som foreslås ophævet, og husdyrbruglovens nye § 16 a.

Til § 7

Det fremgår af § 38 k i lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 1190 af 27. september 2016 (herefter jordforureningsloven), at driftsherren ved driftsophør af bestemte aktiviteter på bl.a. husdyrbrug omfattet af § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug skal vurdere jordens og grundvandets forureningstilstand som følge af de pågældende aktiviteter.

Med lovforslaget ændres husdyrbruglovens godkendelses- og tilladelsesordning, idet den gældende lovs §§ 10-12 og 16 ophæves og erstattes af de foreslåede nye §§ 16 a og 16 b, jf. lovforslagets § 1, nr. 29 og 30. Den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning indebærer et behov for at udvide anvendelsesområdet for § 38 k i jordforureningsloven til også at omfatte husdyrbrug, som er omfattet af husdyrbruglovens nye § 16 a, stk. 2.

Det foreslås derfor, at § 38 k, stk. 1, i jordforureningsloven ændres således, at bestemmelsen omfatter de husdyrbrug, der er omfattet af § 12, stk. 1, nr. 1-3, i den gældende husdyrbruglov og husdyrbrug, som fremover er omfattet af husdyrbruglovens nye § 16 a, stk. 2. Dvs. husdyrbrug, som godkendes efter § 16 a, stk. 2 og 4, jf. stk. 2. Ændringen skyldes således alene, at IE-husdyrbrug fremover vil blive godkendt efter den foreslåede nye § 16 a, stk. 2 og 4, idet § 12, stk. 1, nr. 1-3, ophæves med lovforslaget. Ændringen forventes derfor ikke at indebære, at flere husdyrbrug fremover omfattes af reglerne i jordforureningslovens § 38 k.

Til § 8

Det følger af § 1 i lov om forpligtende kommunale samarbejder, jf. lovbekendtgørelse nr. 614 af 6. maj 2015, som ændret ved § 15 i lov nr. 1631 af 26. december 2013 og § 9 i lov nr. 417 af 18. maj 2016 (herefter lov om forpligtende kommunale samarbejder), at kommunalbestyrelserne i de i medfør af lovens § 2, stk. 1, udpegede grupper af kommuner samarbejder med virkning fra den 1. januar 2007 efter reglerne i denne lov. Af § 1, stk. 2, nr. 3, følger det, at samarbejdet omfatter natur- og miljøområdet, for så vidt angår kommunalbestyrelsens opgaver efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Som følge af lovforslagets § 1, nr. 1, ændres husdyrbruglovens titel fra lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Som konsekvens af dette nyaffattes § 1, stk. 2, nr. 3, litra q, i lov om forpligtende kommunale samarbejder, således at der fremover henvises til husdyrbruglovens nye titel. Æn-

dringen af lovens titel er nærmere omtalt i bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1, hvortil der henvises.

Til § 9

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. august 2017. Lovens ikrafttrædelsestidspunkt bliver herved sammenfaldende med starten på planperioden 2017/2018, jf. § 3, stk. 1, nr. 6, som affattet ved § 1, nr. 6, i denne lov, hvorefter planperioden som hovedregel løber fra den 1. august til den 31. juli.

Fristen for gennemførelse af ændringerne af VVM-direktivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 om ændring af direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, er den 16. maj 2017. Direktivet vil imidlertid blive gennemført i sammenhæng med lovens generelle ikrafttræden den 1. august 2017. Europa-Kommissionen underrettes herom. Der henvises endvidere til de almindelige bemærkninger pkt. 4.1 om VVM-direktivet.

Visse af lovforslagets bestemmelser foreslås dog i *stk. 2* at træde i kraft allerede den 1. marts 2017. Det drejer sig om de foreslåede bestemmelser i husdyrbruglovens kapitel 1 a, der har betydning for jordbrugsvirksomhedernes gødningsplanlægning, som jordbrugsvirksomheden i medfør af gødningslovens regler skal have færdiggjort og eventuelt indsendt senest den 21. april forud for starten af den næste planperiode, der starter 1. august 2017. Dette omfatter de foreslåede regler af betydning for fastsættelsen og administrationen af fosforlofterne og regler om anvendelsen af husdyrgødning fra smågrise behandlet med receptpligtig medicinsk zink. Reglerne om fosforlofter og zinkreglerne udstedes med hjemmel i den nye § 5 a. De særlige regler om fosforregnskab indsættes i §§ 5 g-5 r.

Endvidere omfatter den tidlige ikrafttræden de foreslåede bestemmelser i kapitel 1 a, der har betydning for jordbrugsvirksomhedernes efterafgrødekrav. Det drejer sig om de nye bestemmelser i husdyrbruglovens §§ 5 e og 5 f samt de tilknyttede ændringer i gødningsloven, jf. lovforslagets § 3. Jordbrugsvirksomhederne afslutter i foråret deres planlægning af udlægget af efterafgrøder for den næste planperiode og har derfor behov for på dette tidspunkt at kende størrelsen af det samlede efterafgrødekrav i medfør af gødningsloven og husdyrbrugloven.

Det er hensigten, at reglerne først skal få virkning for den kommende planperiode 2017/2018.

Den tidlige ikrafttræden er endvidere begrundet i hensynet til, at myndighederne og de private udbydere af it-systemer, der understøtter administrationen af reglerne i NaturErhvervstyrelsens it-systemer, kan nå at indrette sig på de nye krav.

Tilsvarende foreslås, at reglerne i den gældende husdyrbruglovs § 26, stk. 4, og § 30 om udbringning af gødning på tredjemandsarealer ophæves den 1. marts 2017 i konsekvens af indførelsen af den nye generelle arealregulering. Der henvises endvidere til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr.

29, om ophævelse af bl.a. den gældende husdyrbruglovs § 16.

Forslaget om en ny § 7 a i gødningsloven til sikring af miljøeffekten af den frivillige efterafgrødeordning foreslås også at træde i kraft den 1. marts 2017.

Endelig foreslås det, at overgangsreglerne i § 10, stk. 5, 10, 11, 14 og 15 og § 11, stk. 1, træder i kraft den 1. marts 2017.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til overgangsbestemmelserne i lovforslagets § 10.

Til § 10

Det følger af den gældende lovs § 103, stk. 1, at for husdyrbrug, som er etableret inden lovens ikrafttræden, får lovens bestemmelser om tilladelse og godkendelse efter §§ 10-12 først virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelser af anlægget, jf. dog § 103, stk. 3. Reglerne om tilladelse og godkendelse omfatter alene etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug for mere end 15 dyreenheder, jf. den gældende lovs §§ 10-12.

Bestemmelsen i § 103, stk. 1, gælder i forhold til de husdyrbrug, der er etableret uden en godkendelse før husdyrbruglovens ikrafttræden den 1. januar 2007, samt for husdyrbrug, som har en godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33, jf. dog § 103, stk. 3, om husdyrbrug, som kommunalbestyrelsen beslutter, skal revurderes. Bestemmelsen i § 103, stk. 1, finder også anvendelse i forhold til de husdyrbrug, der har fået en lokaliseringsgodkendelse i medfør af husdyrgødningsbekendtgørelsen før den 1. januar 2007.

Overgangsbestemmelsen i lovens § 103, stk. 1, suppleres af § 103, stk. 2, hvoraf det følger, at første gang kommunalbestyrelsen meddeler godkendelse efter §§ 11 eller 12, skal godkendelsen omfatte hele anlægget og bedriftens arealer. Bestemmelsen i stk. 2 gælder uanset, om der er tale om en udvidelse, hvor grænsen for godkendelsespligt passerer, jf. § 11, stk. 2, og § 12, stk. 2, eller om der er tale om en udvidelse eller en ændring omfattet af § 11, stk. 3, eller § 12, stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen følge de kriterier, der er fastsat i medfør af §§ 19-26.

Det er ifølge ordlyden af § 103, stk. 1, ikke en forudsætning for, at et husdyrbrug omfattes af bestemmelsen, at den planlagte ændring eller udvidelse indebærer forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Dette adskiller sig således fra, hvornår der udløses et krav om tilladelse og godkendelse ved en ændring eller udvidelse af husdyrbrug, som er tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12. Af lovens § 10, stk. 3, § 11, stk. 3, og § 12, stk. 3, følger det, at allerede tilladte og godkendte husdyrbrug efter loven ikke må udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse eller godkendelse.

I forhold til § 103, stk. 1, har der i praksis været rejst tvivl om, hvorvidt enhver ændring eller udvidelse af et eksisterende anlæg til en husdyrproduktion udløser krav om en tilladelse eller en godkendelse efter den gældende lovs §§ 10-12, jf. § 103, stk. 1, eller om kravet om tilladelse eller

godkendelse er betinget af, at kommunalbestyrelsen vurderer, at den planlagte ændring eller udvidelse indebærer forøget forurening eller andre virkninger på miljøet.

Af praksis fra Natur- og Miljøklagenævnet tidligere Miljøklagenævnet kan det imidlertid udledes, at det ikke er enhver udvidelse eller ændring af et husdyrbrug, som indebærer, at husdyrbruget omfattes af bestemmelsen og dermed kravet om tilladelse og godkendelse. Med den foreslåede bestemmelse i § 10, stk. 1, tilsigtes der ikke ændringer i forhold til hidtidig praksis. Efter lovens nye § 17 kan miljø- og fødevarerministeren fastsætte regler om, at godkendelse eller tilladelse i nærmere bestemte tilfælde ikke er påkrævet.

Som konsekvens af den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning, jf. forslaget § 1, nr. 29 og 30, hvorved den gældende lovs §§ 10-12 foreslås ophævet og erstattet af de nye §§ 16 a og 16 b, og at definitionerne af husdyrbrug og anlæg foreslås ændret, jf. forslaget § 1, nr. 6, er der behov for en ny overgangsbestemmelse, hvorved der tages stilling til, hvornår husdyrbrug, som er etableret inden den 1. januar 2007, omfattes af den nye godkendelses- og tilladelsesordning. Det foreslås derfor, at der i *stk. 1* indsættes en overgangsbestemmelse, hvoraf følger, at for husdyrbrug, som er etableret inden den 1. januar 2007, og som ikke efterfølgende har foretaget ændringer eller udvidelse, der har medført, at de er blevet tilladt eller godkendt efter §§ 10-12 i husdyrbrugloven, får lovens bestemmelser om godkendelse og tilladelse ved etablering efter § 16 a, stk. 1 og 2, og § 16 b, stk. 1, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 30, virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelser.

§ 10, stk. 1, betyder således, at husdyrbrug, som er etableret inden den 1. januar 2007, som udgangspunkt kan bestå uændret. Reglerne i miljøbeskyttelseslovens §§ 41 og 42 finder anvendelse.

Lovens nye § 10, stk. 1, omfatter de husdyrbrug, der er etableret uden en godkendelse før husdyrbruglovens ikrafttræden den 1. januar 2007, og de husdyrbrug, som har en godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33, jf. dog § 103, stk. 3, og som ikke efterfølgende er blevet omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12. Lovens nye § 10, stk. 1, vil også finde anvendelse i forhold til de husdyrbrug, der har fået en lokaliseringsgodkendelse i medfør af husdyrgødningsbekendtgørelsen før den 1. januar 2007.

Ved vurderingen af om en udvidelse eller ændring af et husdyrbrug indebærer, at husdyrbruget omfattes af lovens nye § 10, stk. 1, og dermed krav om godkendelse eller tilladelse, kan praksis i forhold til gældende lovs § 103, stk. 1, lægges til grund.

Vurderer kommunalbestyrelsen, at et husdyrbrug er omfattet af den foreslåede § 10, stk. 1, vil kommunalbestyrelsen skulle vurdere det ansøgte og det evt. allerede godkendte samlet. Kommunalbestyrelsen vil således skulle træffe afgørelse om, hvorvidt den kan meddele en godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a eller 16 b. Kravet om godkendelse eller tilladelse af hele husdyrbruget skal sikre, at eksisterende husdyrbrug overføres fuldt og helt til den fore-

slåede nye ordning. Ved behandlingen af ansøgningen skal kommunalbestyrelsen bl.a. tage højde for regler fastsat i medfør af lovens nye §§ 34 og 34 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 35-38.

En ny bestemmelse svarende til den gældende lovs § 103, stk. 2, er ikke relevant, idet reguleringen af anlæggene med forslaget adskilles fra reguleringen af anvendelsen af husdyrgødning på arealerne, således at kommunalbestyrelsens godkendelser og tilladelser fremover alene omfatter husdyrbrug, som efter den foreslåede definition alene omfatter husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre driftsbygninger m.v., men ikke arealerne. Reguleringen af arealerne til udbringning af husdyrgødning m.v. vil derimod efter forslaget blive reguleret gennem generelle regler uden krav om forudgående godkendelse eller tilladelse. Vilkår, som vedrører anvendelse af husdyrgødning på arealer, bortfalder den 1. august 2017, jf. overgangsbestemmelsen i lovforslagets § 10, stk. 6, og de dertil hørende bemærkninger, hvortil der henvises.

Den foreslåede overgangsbestemmelse i lovens nye § 10, stk. 1, skal ses i sammenhæng med lovens nye § 17, jf. lovforslagets § 1, nr. 31, hvorefter miljø- og fødevarerministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b i nærmere bestemte tilfælde ikke er påkrævet. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om anmeldeordninger.

Bestemmelsen i lovens gældende § 103, stk. 3, indebærer, at reglerne i husdyrbrugloven og regler udstedt i medfør heraf også finder anvendelse på bestående husdyrbrug, som er omfattet af en miljøgodkendelse efter § 33 eller påbud efter § 41, jf. §§ 41 a og 41 b i miljøbeskyttelsesloven, fra det tidspunkt hvor kommunalbestyrelsen finder grundlag for at revurdere husdyrbrugets godkendelse. § 103, stk. 3, foreslås ikke ændret.

De foreslåede bestemmelser i lovens kapitel 4 om revurdering foreslås i varierende omfang at skulle finde anvendelse på eksisterende husdyrbrug, som er godkendt efter den gældende lovs §§ 11 og 12 eller omfattet af påbud efter § 39, eller som er godkendt efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven. Dette følger af lovens nye § 43 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 50, hvorved bestemmelsen foreslås indsat direkte i lovens kapitel 4, da disse husdyrbrug forventes at bestå i en længere årrække.

Det foreslås i *stk. 2* at indføre en overgangsbestemmelse for husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12. Bestemmelsen indebærer, at lovens nye bestemmelser om godkendelse eller tilladelse ved etablering efter § 16 a, stk. 1 og 2, og § 16 b, stk. 1, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 30, får virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelser, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet.

Overgangsbestemmelsen indebærer, at husdyrbrug, der på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden er tilladt eller godkendt efter den gældende lovs §§ 10-12, dvs. husdyrbrug, der er etableret efter hovedlovens ikrafttræden den 1. januar

2007, eller husdyrbrug, som var etableret forud for hovedlovens ikrafttræden og efterfølgende ved udvidelse eller ændring er blevet omfattet af loven, i medfør af den foreslåede overgangsbestemmelse, vil skulle godkendes eller tillades i deres helhed efter de foreslåede nye § 16 a, stk. 1 eller 2, eller § 16 b, stk. 1, hvis de vil foretage ændringer eller udvidelser. Eksisterende husdyrbrug omfattes herved af krav om godkendelse og tilladelse i samme omfang som nye husdyrbrug. Kravet om godkendelse eller tilladelse udløses dog kun, hvis husdyrbruget foretager udvidelser eller ændringer, der kan medføre forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Om forståelsen af dette begreb henvises til bemærkningerne til lovens nye § 16 a, stk. 4, jf. lovforslagets § 1, nr. 30.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 vil også skulle ses i sammenhæng med lovens nye § 17. Kravet om godkendelse eller tilladelse vil således ikke vil blive udløst, hvis miljø- og fødevareministeren i medfør af § 17 har fastsat regler om, at godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b i nærmere bestemte tilfælde ikke er påkrævet. § 17 er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 31, hvortil der henvises.

Den foreslåede overgangsbestemmelse i § 10, stk. 2, skal derudover også ses i sammenhæng med de foreslåede nye §§ 16 a og 16 b, jf. lovforslagets § 1, nr. 30, der er udformet på en sådan måde, at bestemmelserne tager udgangspunkt i etablering af husdyrbrug efter nærværende lovs ikrafttræden.

Kravet om godkendelse eller tilladelse af hele husdyrbruget skal sikre, at eksisterende husdyrbrug overføres fuldt og helt til den foreslåede nye godkendelses- og tilladelsesordning. Allerede meddelte tilladelser og godkendelser vil således skulle overføres i deres helhed til lovens nye ordning, når der via overgangsreglen i § 10, stk. 2, skal meddeles en godkendelse eller tilladelse efter reglerne i de nye § 16 a, stk. 1 og 2, og § 16 b, stk. 1. Det vil sige, at kommunalbestyrelsen skal vurdere det ansøgte og allerede tilladte eller godkendte samlet efter reglerne i den foreslåede nye ordning, med henblik på at de samme faglige principper anvendes i forhold til hele husdyrbruget. Det indebærer, at husdyrbruget vil få en ny (samlet) godkendelse eller tilladelse af hele husdyrbruget efter de nye bestemmelser. Der vil herved blive fastlagt produktionsareal, vilkår m.v. på baggrund af de miljøfaglige vurderinger og beregninger, der er indeholdt i den nye godkendelses- og tilladelsesordning. Med den foreslåede overgangsordning sikres det herved, at der i de miljøfaglige vurderinger og beregninger tages højde for, at det med en godkendelse eller tilladelse efter den nye ordning bliver muligt til enhver tid at holde fuld staldudnyttelse inden for rammerne af dyrevelfærdsreglerne, hvilket ikke er sket i en tilladelse eller godkendelse efter lovens §§ 10-12. Produktionsvilkår i eksisterende tilladelser og godkendelser efter lovens gældende §§ 10-12 er udtrykt i antal producerede dyr pr. år og maksimalt antal dyr på stald ad gangen, omregnet til dyreenheder og alle vilkår er fastsat på grundlag af en beregningsmetode, hvor ammoniakfordampningen udover dyretype, stalddtype og teknologi er baseret på antal dyr

med tilhørende type 1- (vægt, alder eller ydelse) eller type 2- (foder) korrektion. I stipladsmodellen vil beregningen derimod blive foretaget ud fra dyretype, stalddtype og teknologi samt produktionsarealets størrelse. Endvidere kan ny viden om f.eks. BAT, teknologi eller emissionsspredningsmønstre bevirke, at grundlaget for en eksisterende tilladelse eller godkendelse skal justeres.

For at sikre hensynet til natur og miljø, herunder lugt, er der således behov for, at der sker en fuld omlægning af hele den eksisterende tilladelse eller godkendelse til stipladsmodellen, hvor der sker en genberegning af påvirkningen af omgivelserne med anvendelse af det nye datasæt for emissioner, BAT m.v. og ud fra forudsætningen om, at der vil være fuld staldudnyttelse.

Dette vil samtidig indebære, at der på én gang gøres op med alle vilkår og forhold i godkendelsen eller tilladelsen, således at husdyrbruget fremadrettet får et entydigt retsgrundlag med udgangspunkt i enten lovens nye §§ 16 a eller 16 b, der giver grundlag for den fleksibilitet, som den foreslåede regulering muliggør. Det vurderes også at være en administrativ fordel, frem for en ordning hvor godkendelser og tilladelser efter de hidtil gældende regler videreføres delvist. Det bemærkes også hertil, at kommunalbestyrelsen ved genberegningen som udgangspunkt vil kunne tage afsæt i oplysninger og vilkår i eksisterende godkendelser og tilladelser, men fastlægge produktionsrammen ud fra stipladsmodellen.

I lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 5.3.1 er den foreslåede regulering på grundlag af stipladsmodellen og produktionsareal nærmere omtalt.

Hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at det ansøgte og det allerede tilladte eller godkendte husdyrbrug ikke vil kunne godkendes eller tillades (samlet) efter lovens nye §§ 16 a, stk. 1 eller 2, eller § 16 b, stk. 1, f.eks. på grund af manglende overholdelse af fastsatte beskyttelsesniveauer for eksempelvis ammoniak eller lugt, vil kommunalbestyrelsen skulle meddele afslag, hvis ikke det er muligt gennem projektilpasninger m.v. at sikre overholdelse af beskyttelsesniveauet. Det forhold, at kommunalbestyrelsen må meddele afslag efter lovens nye § 16 a, stk. 1 eller 2, eller § 16 b, stk. 1, vil ikke have betydning for husdyrbrugets drift og lovlighed i henhold til den allerede meddelte tilladelse eller godkendelse efter de hidtil gældende regler. Husdyrbrug, der er lovligt bestående ved denne lovs ikrafttræden, vil som udgangspunkt kunne fortsætte som hidtil i overensstemmelse med det hidtidige retsgrundlag, uanset om de kan etableres efter de foreslåede nye § 16 a, stk. 1 og 2, og § 16 b, stk. 1, eller ej. Der henvises til overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 3, jf. nedenfor.

Bliver et husdyrbrug godkendt eller tilladt efter lovens nye § 16 a, stk. 1 eller 2, eller § 16 b, stk. 1, jf. den foreslåede overgangsbestemmelse i § 10, stk. 2, vil husdyrbruget også blive omfattet af de generelle regler, som fastsættes for husdyrbrug, der er omfattet af den nye godkendelses- og tilladelsesordning. Miljø- og fødevareministeren kan i medfør af lovens nye § 34 a fastsætte generelle regler for husdyrbrug.

§ 34 a er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 38, hvortil der henvises.

For at undgå tvivl fastslås det i overgangsbestemmelsen i *stk. 3*, at afgørelser om husdyrbrug, der er truffet i medfør af de hidtil gældende regler, som hovedregel bevarer deres gyldighed, indtil der i medfør af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. eller regler fastsat i medfør heraf, træffes en ny afgørelse. Overtrædelse af sådanne afgørelser straffes efter de hidtil gældende regler.

Den foreslåede bestemmelse i § 10, stk. 3, regulerer alene afgørelser, som er truffet efter regler i den gældende husdyrbruglov, som med nærværende lovforslag foreslås ændret eller ophævet. De afgørelser, der er truffet efter de hidtil gældende regler er f.eks. godkendelser, tilladelser, påbud, forbud, dispensationer eller afgørelser om revurdering efter bestemmelser eller regler udstedt i medfør heraf, der med nærværende lov ændres eller ophæves. Den foreslåede bestemmelse i § 10, stk. 3, vil således konkret betyde, at f.eks. en tilladelse eller godkendelse, som er meddelt efter den gældende lovs §§ 10, 11 eller 12 bevarer gyldigheden, indtil den erstattes af en ny godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a eller 16 b eller ændret ved et påbud eller forbud. Den foreslåede bestemmelse i stk. 3 er også møntet på de afgørelser om eksempelvis anmeldelser, som kommunalbestyrelsen træffer med hjemmel i bekendtgørelser, som er udstedt i medfør af husdyrbrugloven.

Den foreslåede overgangsbestemmelse i § 10, stk. 3, vil også finde anvendelse i forhold til de afgørelser, som kommunalbestyrelsen træffer efter denne lovs ikrafttræden efter de hidtil gældende regler, jf. § 10, stk. 9, 13 og 17.

Vilkår i tilladelser eller godkendelser, der er fastsat for udbringningsarealer, vil dog bortfalde den 1. august 2017, jf. overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 6, hvor den foreslåede generelle arealregulering træder i kraft.

Det følger af henvisningen til *stk. 7* i § 10, stk. 3, at hovedreglen fraviges, for så vidt angår godkendelser efter den gældende lovs § 16, der bortfalder i deres helhed, idet disse godkendelser alene vedrører arealer til udbringning af husdyrgødning.

Overtrædelse af vilkår i afgørelser om husdyrbrug, der er eller vil blive truffet i medfør af den gældende lov eller efter regler fastsat i medfør heraf, straffes efter de hidtil gældende regler. Det vil sige, at overtrædelse af eksempelvis tilladelser og godkendelser efter den gældende lovs §§ 10-12 straffes efter de hidtil gældende regler.

I forhold til den foreslåede bestemmelse i § 10, stk. 3, bemærkes, at de generelt affattede bestemmelser i f.eks. lovens kapitel 5 om tilsyn og kapitel 6 om administrative bestemmelser samt regler, der er udstedt i medfør heraf, også finder anvendelse på afgørelser, der er truffet efter de hidtil gældende regler. Endvidere henvises der også til de foreslåede overgangsbestemmelser i eksempelvis i lovens nye § 43 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 50.

Forslaget til *stk. 4* er en følge af lovforslaget, hvorved der indføres en ny godkendelses- og tilladelsesordning for husdyrbrug, som indebærer, at en række af lovens bemyndigel-

sesbestemmelser foreslås nyaffattet, ændret eller ophævet. Lovens nye og ændrede bemyndigelsesbestemmelser indebærer et behov for at udstede nye bekendtgørelser på området.

I konsekvens af at den gældende lovs § 5, stk. 2 og 3, § 6, stk. 3, § 7, stk. 4, § 9, stk. 4, § 17, § 18, stk. 2 og 3, § 34, § 40, stk. 3, § 41, stk. 2 og 4, § 55, stk. 9 og 10, § 69, stk. 1, § 69 a og § 75, stk. 2, foreslås nyaffattet, ændret og ophævet, foreslås det i *stk. 4*, at regler udstedt i medfør af de nævnte bemyndigelsesbestemmelser forbliver i kraft, indtil miljø- og fødevareministeren fastsætter nye regler i medfør af bemyndigelsesbestemmelser i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Det foreslås endvidere, at overtrædelse af reglerne fastsat i medfør af bemyndigelsesbestemmelserne straffes efter de hidtil gældende regler.

Idet lovens § 5, stk. 2 og 3, foreslås ophævet, foreslås det, at bestemmelserne omfattes af den foreslåede overgangsbestemmelse i § 10, stk. 4. Indholdet af § 5, stk. 3, videreføres med de fornødne tilpasninger i den foreslåede § 9 a, stk. 2, hvorimod § 5, stk. 2, som en konsekvens af, at dyreenhedsbegrebet udgår af loven som led i den foreslåede anlægsregulering, ikke videreføres. Lovens nye § 9 a er nærmere omtalt med bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 27.

Det foreslås, at lovens § 6, stk. 3, omfattes af den foreslåede overgangsbestemmelse i lovforslagets § 10, stk. 4, idet § 6, stk. 3, foreslås ophævet og erstattet med lovens nye § 6, stk. 4, hvorved miljø- og fødevareministerens beføjelse til at fastsætte særlige afstandskrav for etablering af folde til frilandssvin, hvor folden er uden fast bund og afløb, udvides til også at fastsætte krav til placering af folde til udegående husdyr generelt og ikke kun til frilandssvin. Ministeren vil fortsat også kunne fastsætte andre afstandskrav for svin. Lovens nye § 6, stk. 4, er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 15, hvortil der henvises.

Som følge af at lovens § 7, stk. 4, foreslås nyaffattet, foreslås § 7, stk. 4, omfattet af overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 4. Lovens nye § 7, stk. 4, er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 17, hvortil der henvises.

Lovens § 9, stk. 4, foreslås omfattet af overgangsbestemmelsen i lovforslagets § 10, stk. 4, idet bemyndigelsesbestemmelsen om fastsættelse af regler om, at der i særlige tilfælde kan dispenseres fra afstandskravet i § 7, foreslås præciseret. Ændringen af lovens § 9, stk. 4, er nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 26.

§ 17 i loven foreslås omfattet af overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 4, idet førstnævnte bestemmelse foreslås nyaffattet. Bemyndigelsesbestemmelserne i § 17, stk. 1 og 2, udgår af lovens nye § 17. Bemyndigelser til at fastsætte regler om indholdet af kommunalbestyrelsens afgørelser foreslås i stedet samlet i nye lovens §§ 34 og 34 a. Bemyndigelsen til at fastsætte regler om krav om tilladelse eller godkendelse ved lavere grænser end de i loven fastsatte, vil der ikke være behov for i den foreslåede emissionsbaserede regulering, hvorfor bestemmelsen ikke videreføres. Den gældende lovs § 17, stk. 3, videreføres i et vist omfang i lovens nye § 17, som er

nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 31.

Den gældende lovs § 18, stk. 2 og 3, foreslås omfattet af overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 4. Bemyndigelsesbestemmelserne videreføres i et vist omfang i husdyrbruglovens nye § 34, stk. 1 og 2. § 18, stk. 3, er ophævet ved lov nr. 341 af 27. april 2011, men miljø- og fødevareministeren har ikke fastsat tidspunktet for ikrafttræden af ophævelsen af bestemmelsen.

§ 34 foreslås omfattet af overgangsbestemmelsen i stk. 4, idet dele af § 34 foreslås ophævet og erstattet med nye bestemmelser, mens andre dele af § 34 foreslås nyaffattet eller ændret.

Det foreslås, at § 40, stk. 3, og § 41, stk. 2 og 4, omfattes af overgangsbestemmelsen i stk. 4, idet de regler, der er blevet fastsat i medfør af bemyndigelserne om revurdering, forbliver i kraft, indtil de afløses af nye bestemmelser, der fastsættes i medfør af denne ændringslovs bemyndigelsesbestemmelser.

§ 55, stk. 9 og 10, i loven foreslås endvidere omfattet af overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 4, idet § 55, stk. 9, 2. pkt., og § 55, stk. 10, ophæves, og til dels videreføres i lovens nye § 56 a, stk. 3, mens § 55, stk. 9, 1. pkt., der bliver § 56 a, stk. 3, videreføres uændret.

Idet § 69 om pligt til at anvende digital kommunikation foreslås nyaffattet, foreslås det, at bemyndigelsesbestemmelsen i § 69, stk. 1, omfattes af overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 4. Da § 69 a foreslås ændret, foreslås denne bestemmelse ligeledes omfattet af overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 4.

Endelig foreslås det, at § 75, stk. 2, omfattes af overgangsbestemmelsen i stk. 4, idet bemyndigelsesbestemmelsen i § 75, stk. 2, foreslås ændret som følge af den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning.

Det foreslås i overgangsbestemmelsen i *stk. 5*, at husdyrbrug fra den 1. marts 2017 til og med den 31. juli 2017 uden forudgående anmeldelse eller ansøgning til kommunalbestyrelsen kan skifte mellem de udbringningsarealer, som er tilladt efter den gældende husdyrbruglovs § 10 eller godkendt efter §§ 11, 12 eller 16. Det har efter regler udstedt efter den gældende lov været muligt at skifte mellem godkendte udbringningsarealer efter anmeldelse til kommunalbestyrelsen. Da det er hensigten, at der fra 1. august 2017 indføres en generel arealregulering, der medfører, at det ikke fremover er relevant at godkende udbringningsarealer og dermed heller ikke at anmelde udskiftning af godkendte udbringningsarealer, er det Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at det ikke er en hensigtsmæssig udnyttelse af kommunernes ressourcer, at de i perioden fra den 1. marts til den 1. august 2017 skal behandle anmeldelser om udskiftning mellem godkendte arealer til afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug efter de gældende regler i husdyrbrugloven.

De nærmere regler om anmeldelse af udskiftning af befrugtens udbringningsarealer eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udspreddning eller afsætning af gødning, der indgår i en tilladelse eller godkendelse efter den gæl-

de lovs §§ 10-12 og 16, er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. De ændringer, der følger op på den foreslåede overgangsbestemmelse i stk. 5 forventes gennemført i bekendtgørelsen.

Den foreslåede overgangsbestemmelse i *stk. 6* indebærer, at vilkår i tilladelser og godkendelser, der er meddelt efter den gældende lovs §§ 10-12 for arealer til udbringning af husdyrgødning, bortfalder den 1. august 2017.

Det følger af §§ 35 og 36 i den gældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelse, at permanente græsningsarealer ikke altid anses som udbringningsarealer, hvorfor der i nogle tilfælde har været behov for særlige vilkår knyttet til de permanente græsarealer, som ikke er udbringningsarealer. Sådanne vilkår bortfalder også automatisk den 1. august 2017. Det vil fremgå af tilladelsen eller godkendelsen, hvorvidt græsningsarealet er tilladt eller godkendt som udbringningsareal.

Med lovforslaget skilles reguleringen af anlæg og arealer ad, idet reguleringen af udbringningsarealer for husdyrgødning løftes ud af den konkrete godkendelse eller tilladelse og over i generelle regler. Udbringningsarealerne skal derfor fremover ikke være omfattet af krav om godkendelse eller tilladelse, men omfattes den 1. august 2017 af en generel arealregulering, der sikrer de samme hensyn, som de hidtil gældende regler har sikret. Der henvises endvidere til forslaget almindelige bemærkninger i pkt. 5.2 om den foreslåede generelle arealregulering.

Nedenfor redegøres der nærmere for, hvilke vilkår der anses for at vedrøre arealer til udbringning af husdyrgødning, som dermed skal bortfalde den 1. august 2017. Vilkårene er i vidt omfang normeret i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

For det første bortfalder vilkår med krav til fosforoverskuddet på bedriften fastsat på baggrund af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, C og bilag 4, pkt. 1. Vilkår i relation til fosfor begrundet i BAT anses derimod ikke som et vilkår vedrørende udbringning af husdyrgødning. Det kan være vilkår til fosforindholdet i fodring, men det kan også være vilkår med krav om gylleseparering. Sådanne vilkår bortfalder derfor ikke med den foreslåede overgangsbestemmelse i stk. 6.

For det andet bortfalder vilkår om bræmmer langs vandløb, der grænser op til skrånende markarealer, og andre vilkår, der tilsvarende er fastsat i forhold til udbringningsarealer i områder, hvor der med stor sikkerhed kan forventes at være risiko for overfladeafstrømning eller i øvrigt en forhøjet risiko for erosion af jord, der modtager husdyrgødning, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor.

For det tredje skal vilkår om efterafgrøder til beskyttelse af grundvand og overfladevand, der er fastsat på baggrund af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, D og bilag 4, pkt. 2 og 3, bortfalde.

For det fjerde bortfalder vilkår fastsat med henblik på at undgå, at ammoniakpåvirkningen fra udbringningsarealerne skader nærliggende naturarealer, herunder yngle- eller ra-

steområder for beskyttede arter på habitatdirektivets bilag IV.

Endelig bortfalder for det femte de vilkår i tilladelser og godkendelser efter husdyrbrugloven, der vedrører udbringning af gylle fra smågrise behandlet med receptpligtig medicinsk zink.

De omtalte vilkår for udbringningsarealer bortfalder automatisk den 1. august 2017, og overgangsbestemmelsen i § 10, stk. 6, indebærer således ikke en pligt for kommunerne til at genåbne og revidere eksisterende tilladelser og godkendelser med den pågældende type af vilkår.

Det foreslås i overgangsbestemmelsen i *stk. 7*, at allerede meddelte godkendelser efter den gældende lovs § 16 bortfalder den 1. august 2017.

Ifølge den gældende husdyrbruglovs § 16 kan kommunalbestyrelsen godkende arealer, som ikke er omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12, som anvendes til afsætning af husdyrgødning (udbringningsarealer). Kommunalbestyrelsen skal vurdere en ansøgning om godkendelse efter § 16 efter §§ 19 og 27 og kan fastsætte vilkår efter § 30 om den samlede mængde husdyrgødning, og om hvilke markarealer husdyrgødningen må udbringes på. Kommunalbestyrelsen kan meddele afslag efter § 31, hvis § 19 ikke er opfyldt.

Med lovforslaget skilles reguleringen af anlæg og arealer ad, idet reglerne om arealer til udbringning af husdyrgødning løftes ud af den konkrete godkendelse eller tilladelse og over i generelle regler. Den gældende lovs § 16 er derfor ikke længere relevant i forhold til den foreslåede godkendelses- og tilladelsesordning og foreslås som konsekvens heraf ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 29.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til overgangsbestemmelsen i *stk. 6* om vilkår for udbringningsarealer i eksisterende tilladelser og godkendelser.

Det foreslås i overgangsbestemmelsen i *stk. 8*, at påbud og forbud, der er meddelt efter den gældende husdyrbruglovs kapitel 4, og som vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer, bortfalder den 1. august 2017. Den nye generelle arealregulering træder på det tidspunkt i stedet for påbuddet eller forbuddet vedrørende udbringningsarealerne, og varetager de hensyn, der var hensigten med forbuddet eller påbuddet.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til § 1, nr. 43, hvor lovens § 39, stk. 1, om påbud er nærmere omtalt, og til overgangsbestemmelsen i *stk. 6*, om hvad der anses for at vedrøre udbringningsarealer for husdyrgødning.

Den foreslåede overgangsbestemmelse i *stk. 9* indebærer, at sager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet i 1. instansen inden den 1. august 2017, som udgangspunkt skal færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

Den foreslåede overgangsbestemmelse betyder således, at de ansøgninger, som er indgivet til kommunalbestyrelsen inden tidspunktet for denne lovs ikrafttræden, skal færdigbehandles af kommunalbestyrelsen efter de hidtil gældende

regler. Ansøgninger, som kommunalbestyrelsen modtager den 1. august 2017 og senere, skal behandles efter reglerne i denne lov.

Formålet med overgangsbestemmelsen i *stk. 9* er at skabe klarhed med hensyn til, hvilke regler en indgiven ansøgning skal behandles efter.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med de nye krav, som vil blive stillet i forhold til ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter lovens nye §§ 16 a og 16 b. I medfør af lovens nye § 34, jf. lovforslagets § 1, nr. 35-37, vil der blive fastsat regler om bl.a. ansøgningens form, indhold, oplysninger og kvalitet, samt at miljøkonsekvensrapporten skal være udarbejdet af kompetente eksperter. Endvidere vil der i medfør af lovens nye § 34 a blive fastsat regler om husdyrbrugs indretning og drift, som vil få betydning i forhold til, hvilke oplysninger en ansøgning skal indeholde.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at den mest optimale udnyttelse af såvel kommunalbestyrelsen som ansøgers ressourcer opnås ved, at kommunalbestyrelsen færdigbehandler de ansøgninger om tilladelse eller godkendelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, som er indgivet inden den 1. august 2017, efter de hidtil gældende regler.

Den foreslåede overgangsbestemmelse i *stk. 9* er dog ikke til hinder for, at en ansøger trækker en ansøgning, som er indgivet inden den 1. august 2017, tilbage og herefter indgiver en ny ansøgning den 1. august 2017 eller senere med henblik på at opnå en godkendelse eller tilladelse efter lovens nye §§ 16 a eller 16 b for derved at komme over på stipladsmodellen.

I verserende sager i 1. instansen, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, kan der dog ikke fastsættes vilkår, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer. Der henvises til bemærkningerne til overgangsbestemmelsen i *stk. 10*.

Den foreslåede overgangsbestemmelse i *stk. 10* indebærer, at kommunalbestyrelsen ikke i verserende sager om tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter §§ 11 og 12 i den gældende husdyrbruglov, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, kan fastsætte vilkår for arealer til udbringning af husdyrgødning. Tilsvarende gælder for sager om tilladelse eller godkendelse, som kommunalbestyrelsen modtager fra den 1. marts til den 31. juli 2017.

Forslaget skal ses i sammenhæng med den foreslåede overgangsbestemmelse i *stk. 6*, hvorefter vilkår om udbringningsarealer for husdyrgødning i tilladelser og godkendelser efter den gældende husdyrbruglov bortfalder den 1. august 2017. Der henvises endvidere til bemærkningerne til *stk. 6*.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at det ikke er en hensigtsmæssig udnyttelse af kommunernes ressourcer, at kommunerne i perioden fra den 1. marts til den 31. juli 2017 skal vurdere og udarbejde vilkår for arealer til udbringning af husdyrgødning, som alene vil komme til at gælde i en meget kort periode, inden de automatisk vil bortfalde i forbindelse med, at den nye arealregulering får virkning fra 1. august 2017.

De vilkår, som kommunalbestyrelsen hidtil har kunnet fastsætte efter husdyrbrugloven og regler udstedt i medfør heraf, vil den ifølge forslaget ikke kunne fastsætte fra den 1. marts 2017. Sådanne vilkår ville i praksis have ingen eller meget begrænset betydning i forhold til virkninger på miljøet i perioden fra den 1. marts til den 1. august 2017, hvor den nye arealregulering får virkning.

Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer derfor, at kommunalbestyrelsen ikke som følge af overgangsreglen i stk. 10 kan meddele afslag på ansøgning om tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter §§ 11 og 12 med henvisning til, at det ansøgte i relation til udbringningsarealerne vurderes at have væsentlig indvirkning på miljøet, som ikke kan afbødes med vilkår.

Den foreslåede overgangsbestemmelse i *stk. 11* indebærer, at sager om godkendelse efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, bortfalder. Den foreslåede bestemmelse supplerer overgangsbestemmelsen i stk. 10, hvorefter der ikke fra den 1. marts 2017 skal fastsættes vilkår for udbringningsarealer i verserende sager, og forslaget i stk. 6, hvorefter vilkår for udbringningsarealer i eksisterende tilladelser og godkendelser bortfalder den 1. august 2017. Tilsvarende gælder for sager om godkendelse efter § 16, som kommunalbestyrelsen modtager fra den 1. marts 2017.

Godkendelser efter den gældende lovs § 16 omfatter alene udbringningsarealer hos tredjemand, der ikke er omfattet af en tilladelse efter § 10 eller en godkendelse efter §§ 11 eller 12. Det foreslås derfor, at ansøgninger om godkendelser efter lovens § 16, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, afvises uden realitetsbehandling.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til overgangsbestemmelsen i stk. 10 om kommunernes behandling af verserende sager.

Det foreslås i overgangsbestemmelsen i *stk. 12*, at verserende sager i 1. instansen om påbud og forbud efter kapitel 4 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer, bortfalder den 1. august 2017.

De nye generelle arealregler, der regulerer udbringningsarealerne, træder på det tidspunkt i stedet for påbuddet eller forbuddet vedrørende udbringningsarealerne, og varetager de hensyn, der var hensigten med forbuddet eller påbuddet. Der er fra den 1. august 2017 ikke behov for at træffe en realitetsafgørelse med hensyn til udbringningsarealerne, da arealreguleringen på det tidspunkt fuldt ud afløses af generelle arealkrav.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 43, hvor lovens § 39, stk. 1, er nærmere omtalt, og til overgangsbestemmelsen i stk. 6 om, hvad der anses for at vedrøre udbringningsarealer for husdyrgødning.

Det følger af den gældende husdyrbruglovs § 76, at kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel heri, som udgangspunkt kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Med henblik på at skabe klarhed over hvilke regler klager, der er indgivet til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, skal behandles efter, foreslås det i overgangsbestemmelsen i *stk. 13*, at klagesager om afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter den gældende husdyrbruglovs §§ 10-12, der ikke er færdigbehandlet den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler jf. dog overgangsbestemmelsen i stk. 14 vedrørende ophævelse af vilkår vedrørende udbringningsarealer, hvortil der henvises.

Den foreslåede overgangsbestemmelse i stk. 13 betyder, at de klager over afgørelser om tilladelse eller godkendelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, som kommunalbestyrelsen træffer inden den 1. august 2017 efter den gældende lovs §§ 10-12, og som efterfølgende rettidigt påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, men som nævnet ikke har færdigbehandlet inden den 1. august 2017, skal færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

Det bemærkes, at lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, indebærer, at Natur- og Miljøklagenævnet og Klagecenter for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri sammenlægges til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Miljø- og Fødevarerklagenævnet bliver herefter klageinstans for afgørelser efter husdyrbrugloven. Loven træder i kraft den 1. februar 2017.

Om behandling af klagesager henvises til bemærkningerne til overgangsbestemmelsen i stk. 14.

Det foreslås i overgangsbestemmelsen i *stk. 14*, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet i klagesager, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, ophæver eventuelle vilkår, som er fastsat i en tilladelse eller en godkendelse efter den gældende lovs §§ 10-12, og som vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer, hvis klagesagen ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017. Det foreslås endvidere, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet ikke herudover kan inddrage forhold vedrørende husdyrbrugets udbringningsarealer i sagsbehandlingen. Tilsvarende gælder for klager, som nævnet modtager rettidigt efter den 1. marts 2017.

Det er Miljø- og Fødevarerministeriets vurdering, at det ikke er en hensigtsmæssig udnyttelse af Miljø- og Fødevarerklagenævnets ressourcer, at nævnet fra den 1. marts 2017 realitetsbehandler klager over vilkår for udbringning af husdyrgødning, idet disse alene vil komme til at gælde i en meget kort periode, inden de automatisk vil bortfalde.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til overgangsbestemmelsen i stk. 6 om, hvad der anses som vilkår vedrørende udbringningsarealer.

Godkendelser efter de gældende § 16 indeholder alene arealvilkår, da bestemmelsen omfatter udbringningsarealer hos tredjemand. Det foreslås derfor i overgangsbestemmelsen i stk. 15, at klagesager vedrørende godkendelser efter lovens § 16, der ikke er færdigbehandlede den 1. marts 2017, afvises uden realitetsbehandling. Der henvises endvidere til bemærkningerne til § 10, stk. 11.

Om behandling af klagesager henvises til bemærkningerne til overgangsbestemmelsen i stk. 13 og 14.

Det foreslås i overgangsbestemmelsen i *stk. 16*, at verserende klagesager over påbud og forbud efter den gældende husdyrbruglovs kapitel 4, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer, bortfalder den 1. august 2017. Der henvises til bemærkningerne til *stk. 12*.

De nye generelle arealvilkår, der regulerer udbringningsarealerne, træder på det tidspunkt i stedet for påbuddet eller forbuddet vedrørende udbringningsarealerne, og varetager de hensyn, der var hensigten med forbuddet eller påbuddet. Der er fra den 1. august 2017 ikke behov for at træffe en realitetsafgørelse med hensyn til udbringningsarealerne, da arealreguleringen på det tidspunkt fuldt ud afløses af generelle arealkrav.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 43, hvor lovens § 39, *stk. 1*, er nærmere omtalt, og til overgangsbestemmelsen i *stk. 6* om, hvad der anses for at vedrøre udbringningsarealer for husdyrgødning.

Det følger af den gældende husdyrbruglovs § 76, at kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel heri, som udgangspunkt kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Med henblik på at skabe klarhed over, hvilke regler klager, der er indgivet til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, skal behandles efter, foreslås det i overgangsbestemmelsen i *stk. 17*, at klager over afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter den gældende lovs §§ 10-12, hvor ansøgningen er indgivet til kommunalbestyrelsen inden den 1. august 2017, og hvor klagen senere er rettidigt indgivet til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forslagens overgangsbestemmelse i *stk. 9*, hvorefter verserende sager i 1. instansen om tilladelse og godkendelse efter den gældende lovs §§ 10-12 færdigbehandles efter de hidtil gældende regler. Der henvises endvidere til bemærkningerne til *stk. 13*.

Om behandling af klagesager kan i øvrigt henvises til overgangsbestemmelsen i lovforslagets § 10, *stk. 12*, og de dertil hørende bemærkninger.

Til § 11

Det foreslås i overgangsbestemmelsen i *stk. 1*, at regler som er fastsat i medfør af § 7, *stk. 1*, nr. 12, i lov om miljøbeskyttelse, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Forslaget er en følge af, at § 7, *stk. 1*, nr. 12, i lov om miljøbeskyttelse foreslås ophævet og erstattet af

den nye § 5 a i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 5 a, hvor den fremover vil udgøre hjemlen for de regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, der i dag har hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 7, *stk. 1*, nr. 12. Forslaget skal sikre mod, at regler fastsat i medfør af den hidtil gældende § 7, *stk. 1*, nr. 12, i lov om miljøbeskyttelse, bortfalder, inden nye regler udstedes efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

I overgangsbestemmelsen i *stk. 2* foreslås, at vilkår for udbringningsarealer, som er fastsat i godkendelser efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse, bortfalder den 1. august 2017.

Forslaget er en følge af, at § 7, *stk. 1*, nr. 12, i lov om miljøbeskyttelse foreslås ophævet og erstattet af den nye § 5 a i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., hvor den fremover vil udgøre hjemlen for regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og slambekendtgørelsen. Det er en følge af, at reguleringen af anlæg og arealer skilles ad i medfør af lovforslaget. Det foreslås på denne baggrund, at vilkår for udbringningsarealer, som måtte være fastsat i godkendelser efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse, bortfalder den 1. august 2017 i lighed med bortfald af vilkår for udbringningsarealer i godkendelser og tilladelser efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Der henvises endvidere til forslagens almindelige bemærkninger pkt. 5.2 om den foreslåede generelle arealregulering.

Til § 12

Miljøskadeloven gælder som udgangspunkt ikke for Færøerne og Grønland, men kan helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger. De øvrige love, der foreslås ændret med dette lovforslag, gælder ikke for Færøerne og Grønland. Ifølge forarbejderne til miljøskadeloven, jf. Folketingstidende 2007-2008, tillæg A, side 4526-4527 er udgangspunktet, hvorefter loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, begrundet med, at hovedparten af de love på natur- og miljøområdet, som miljøskadeloven fungerer sammen med, ikke gælder for Færøerne og Grønland. Dette gælder f.eks. for husdyrbrugloven.

Det foreslås, at nærværende ændringslov ikke skal gælde for Færøerne og Grønland. Dette indebærer, at ændringen af miljøskadeloven, der vedrører en konsekvensændring, for så vidt angår henvisningen i dennes § 2 til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, på tilsvarende vis som ændringerne af de øvrige love ikke vil gælde for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016, som ændret ved § 15, nr. 1, i lov nr. 341 af 27. april 2011, § 1 i lov nr. 427 af 18. maj 2016 og § 39 i lov nr. 1715 af 27. december 2016, fore- tages følgende ændringer:

Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og pri- vate projekters indvirkning på miljøet, EU-Tidende 2012, nr. L 26, side 1, dele af Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. no- vember 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttel- sesdirektivet), EU-Tidende 2010, nr. L 20, side 7, dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet), EF- Tidende 1992, nr. L 206, side 7, som ændret senest ved Rå- dets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006 om tilpas- ning af direktiv 73/239/EØF, 74/557/EØF og 2002/83/EF vedrørende miljø på grund af Bulgariens og Rumæniens til- trædelse, EU-Tidende 2006, nr. L 363, side 368, dele af Eu- ropa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. ok- tober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet), EF- Tidende 2000, nr. L 327, side 1, som ændret senest ved Eu- ropa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/105/EF af 16. de- cember 2008 om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitik- ken, om ændring og senere ophævelse af Rådets direktiv 82/176/EØF, 83/513/EØF, 84/156/EØF, 84/491/EØF og 86/280/EØF og om ændring af Europa-Parlamentets og Rå- dets direktiv 2000/60/EF, EU-Tidende 2008, nr. L 348, side 84, dele af Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, EF-Tidende 1991, nr. L 375, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003/EF af 29. september 2003, EU-Tidende 2003, nr. L 284, side 1, som ændret se- nest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1137/2008 af 22. oktober 2008 om tilpasning til Rådets af- gårelse 1999/468/EF af visse retsakter, der er omfattet af proceduren i traktatens artikel 251, for så vidt angår for- skriftsproceduren med kontrol, EU-Tidende 2008, nr. L 311, side 1, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt an- går forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, EU-Tiden- de 2004, nr. L 143, side 56, som ændret senest ved Europa- Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF af 23. april

1. Lovens *titel* affattes således:

»**Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.**«

2. *Fodnoten* til lovens *titel* affattes således:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011, EU-Tidende 2012, nr. L 26, side 1, som ændret senest ved Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 124, side 1, dele af Europa- Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. novem- ber 2010, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17, dele af Eu- ropa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009, EU-Tidende 2010, nr. L 20, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992, EF-Tidende 1992, nr. L 206, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/81/EF af 23. oktober 2001, EF-Tidende 2001, nr. L 309, side 22, som ændret senest ved Rådets direktiv 2013/17/EU af 13. maj 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 158, side 193, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004, EU-Tidende 2004, nr. L 143, side 56, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rå- dets direktiv 2013/30/EU af 12. juni 2013, EU-Tidende 2013, nr. L 178, side 66, dele af Europa-Parlamentets og Rå- dets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000, EF-Tidende 2000, nr. L 327, side 1, som ændret senest ved Kommissio- nens direktiv 2014/101/EU af 30. oktober 2014, EU-Tidende 2014, nr. L 311, side 32, og dele af Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991, EF-Tidende 1991, nr. L 375, side 1, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1882/2003/EF af 29. september 2003, EU-Tidende 2003, nr. L 284, side 1, som ændret se- nest ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1137/2008 af 22. oktober 2008, EU-Tidende 2008, nr. L 311, side 1.«

2009 om geologisk lagring af kuldioxid og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF, 2001/80/EF, 2004/35/EF, 2006/12/EF, 2008/1/EF og forordning (EF) nr. 1013/2006, EU-Tidende 2009, nr. L 140, side 114, og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielleemissioner, EU-Tidende 2010, nr. L 334, side 17.

§ 1. Loven skal medvirke til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2. Med denne lov tilsigtes særlig

1) at forebygge og begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund samt at begrænse lugt-, lys-, støv-, støj-, rystelses- og fluegener fra husdyrbrug, herunder fra produktion, opbevaring og anvendelse af husdyrgødning m.v.,

2) at tilvejebringe hygiejnisk begrundede afgørelser af betydning for miljøet og for mennesker, 3-9) ---

§ 2. Loven finder anvendelse på husdyrbrug.

Stk. 2. Loven finder endvidere anvendelse på andre landbrug, hvor der indgås aftale om afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug omfattet af stk. 1.

§ 3. I loven forstås ved:

1) Husdyrbrug: Ejendom, hvorpå der er et dyrehold af mere end 3 dyreenheder, dyreholdet med tilhørende stalde og lign., gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner og tilhørende arealer.

2) Anlæg: Dyreholdet med tilhørende stalde og lignende, samt husdyrbrugets gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg.

3) Arealer: Ejede og forpagtede markarealer til ejendommen.

3. I § 1, stk. 1, indsættes efter »husdyrproduktionen«: »og anvendelsen af gødning«.

4. I § 1, stk. 2, nr. 1, ændres »fra husdyrbrug, herunder fra« til: »samt uhygiejniske forhold som følge af husdyrhold og«, og nr. 2 ophæves.

Nr. 3-9 bliver herefter nr. 2-8.

5. § 2 affattes således:

»§ 2. Loven finder anvendelse på husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre forhold forbundet med husdyrhold. Loven finder desuden anvendelse på arealer, som modtager gødning.

Stk. 2. Lovens bestemmelser om efterafgrøder, jf. §§ 5 e-5 f, finder alene anvendelse på jordbrugsvirksomheder, der har et efterafgrødegrundareal på 10 ha eller derover.

Stk. 3. Lovens bestemmelser om fosforregnskab, jf. §§ 5 g-5 r, finder alene anvendelse på jordbrugsvirksomheder.

Stk. 4. Loven finder ikke anvendelse på forhold, der er reguleret i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække eller i regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at visse husdyrbrug, anlæg og dyrearter ikke er omfattet af loven. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at anvendelse af gødning i mængder under en vis grænse ikke er omfattet af loven.«

6. § 3, stk. 1, nr. 1-3, ophæves, og i stedet indsættes:

»1) Husdyrbrug: Husdyranlæg, der til sammen har et produktionsareal på mere end 100 m², gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre driftsbygninger m.v. til brug for husdyrhold, som ligger på samme ejendom.

2) Husdyranlæg: Stald eller lign. bygning eller anden indretning, hvor husdyr i almindelighed opholder sig eller har adgang til, med tilhørende dyrehold.

3) Gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg: Bygning eller anden fast placeret indretning, hvor der opbevares husdyrgødning, ensilage eller lign.

4) Emission: Direkte eller indirekte udledning til luft, vand eller jord af stoffer, rystelser, varme eller støj fra punktkilder eller diffuse kilder på husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg eller arealer, der modtager gødning.

4-5) ---
Stk. 2. ---

§ 3. I loven forstås ved:

1-3) ---

4) Den bedste tilgængelige teknik: Det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier og andre vilkår med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, begrænse emissionerne og påvirkningen af miljøet som helhed. Ved teknik forstås både den anvendte teknologi og den måde, hvorpå husdyrbrug konstrueres, bygges, vedligeholdes, drives og nedlægges. Teknikken er tilgængelig, når den er udviklet i en målestok, der medfører, at den pågældende teknik kan anvendes i sektoren på økonomisk og teknisk levedygtige vilkår, idet der tages hensyn til omkostninger og fordele, uanset om teknikken anvendes eller produceres i Danmark eller ej, når der kan disponeres over teknikken på rimelige vilkår. Den bedste teknik er den mest effektive teknik til opnåelse af en generel, høj beskyttelse af miljøet som helhed.

5) ---

Stk. 2. ---

§ 4. ---

Stk. 2. Vilkår fastsat i tilladelser efter § 10 eller godkendelser efter §§ 11, 12 eller 16 finder ikke anvendelse, i det omfang de strider mod Sundheds- og Ældreministeriets regler om forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme sygdomme.

§ 5. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at visse dyrearter ikke er omfattet af loven.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om, hvilke omregningsfaktorer der skal anvendes ved beregning af dyreenheder.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om anmeldepligt for husdyrbrug over 3 dyreenheder.

5) Jordbrugsvirksomhed: Virksomhed, der er registreret efter § 2 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

6) Planperiode: Perioden fra den 1. august til den 31. juli. Dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof efter den 31. juli, men inden den 30. september, og som skal høstes eller afgræsses inden den 31. december, forlænges planperioden til den 30. september.«

Nr. 4 og 5 bliver herefter nr. 7 og 8.

7. I § 3, stk. 1, nr. 4, der bliver nr. 7, indsættes efter 2. pkt.:

»I forhold til udbringning af husdyrgødning forstås ved teknik både den anvendte udbringningsteknologi og foranstaltninger i forbindelse med udbringning af husdyrgødning med henblik på at forebygge, og hvor dette ikke er muligt, reducere emissioner af nitrat og fosfor til jord og vand samt foranstaltninger med henblik på at reducere ammoniakemissionen fra udbragt husdyrgødning.«

8. I § 3 indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, hvad der i denne lov forstås ved et produktionsareal, og hvordan dette areal nærmere skal fastlægges.«

9. § 4, stk. 2, affattes således

»Stk. 2. Vilkår fastsat i godkendelser eller tilladelser efter §§ 16 a eller 16 b samt i tilladelser eller godkendelser efter de tidligere gældende regler i §§ 10-12 finder ikke anvendelse, i det omfang de strider mod Miljø- og Fødevarerministeriets regler om forebyggelse og bekæmpelse af smitsomme husdyrsygdomme.«

10. § 5 ophæves.

11. Efter kapitel 1 indsættes:

»Kapitel 1 a

Anvendelse af gødning og etablering af efterafgrøder

§ 5 a. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om anvendelse af gødning i jordbruget med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, samt grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter, herunder regler om lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. ha fra gødning.

§ 5 b. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning.

§ 5 c. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at driftsherren skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.

§ 5 d. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at reglerne om organisk gødning i dette kapitel og i regler udstedt i medfør heraf finder tilsvarende anvendelse på bioaske.

Etablering af efterafgrøder målrettet begrænsning af merudvaskning af kvælstof fra husdyrgødning m.v.

§ 5 e. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at jordbrugsvirksomheder skal etablere efterafgrøder, herunder om, hvilke afgrødetyper der kan anvendes som efterafgrøder, og om dyrkning af disse, og på hvor stor en del af jordbrugsvirksomhedens areal efterafgrøderne skal etableres, og beregningen heraf.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan etablere særlige ordninger, som den enkelte jordbrugsvirksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af stk. 1. Ministeren fastsætter nærmere regler om ordningerne, herunder frister og omregningsfaktorer, samt krav om til- og afmelding.

§ 5 f. Jordbrugsvirksomheden skal hvert år indberette jordbrugsvirksomhedens samlede areal, hvorpå der er etableret efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 5 e.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastsætter nærmere regler om indberetningen, herunder udformning og indhold, og fristen for indberetning.

Beregning af jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor

§ 5 g. For planperioden skal jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor beregnes som summen af forbruget af fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, jf. §§ 5 h og 5 i, i anden organisk gødning end husdyrgødning, jf. § 5 j, og i handelsgødning, jf. § 5 k.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at fosfor i organisk gødning eller handelsgødning efter

ansøgning herom kan fratrækkes i jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i tilfælde af brand eller tyveri eller under andre særlige omstændigheder.

§ 5 h. Den totale mængde af fosfor i husdyrgødning beregnes som jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor i husdyrgødning tillagt planperiodens primolager og fratrukket planperiodens ultimolager af fosfor i husdyrgødning samt tillagt modtaget og fratrukket afsat fosfor i husdyrgødning inden for planperioden, jf. stk. 4.

Stk. 2. Jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor i husdyrgødning beregnes på grundlag af normer for det totale indhold af fosfor i husdyrgødning, jordbrugsvirksomhedens gennemsnitsbesætning og staldsystemer. Produktionen af fosfor i husdyrgødning skal for visse dyrearter korrigeres for afvigelser i produktionsniveau. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, for hvilke dyrearter korrektion af fosforindholdet i husdyrgødning skal finde sted. Produktionen af fosfor i husdyrgødning kan korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau samt i fodermængde og -sammensætning. Korrektioner foretages på grundlag af korrektionsfaktorer, jf. stk. 5, og afvigelserne skal dokumenteres ved driftsbilag. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at fosfor i husdyrgødning, der afsættes af udegående dyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres gødning eller kun må tilføres en nærmere fastlagt mængde gødning udover den gødning, dyrene efterlader på arealet, kan fradrages ved opgørelsen af jordbrugsvirksomhedens produktion af fosfor.

Stk. 3. Jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i husdyrgødning fastsættes som den forudgående planperiodes ultimolager. Jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i husdyrgødning fastsættes af jordbrugsvirksomheden efter regler fastsat i medfør af stk. 5.

Stk. 4. Jordbrugsvirksomheden kan fratække fosfor i husdyrgødning, jf. stk. 1, hvis husdyrgødningen er afsat til en anden jordbrugsvirksomhed, til biogas- og fællesanlæg eller til forarbejdningsanlæg. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at fosfor i husdyrgødning, der afsættes ud af landet, kan trækkes fra i jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor. Endvidere kan jordbrugsvirksomheder, som har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som afsætter et gødningsprodukt herfra uden for jordbrugsvirksomheden, trække fosforet i det afsatte gødningsprodukt fra i jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren fastsætter nærmere regler om normer for det totale indhold af fosfor i husdyrgødning, korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau, indhold og udformning af aftaler m.v. om overførsel af husdyrgødning samt fastsættelse af jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i husdyrgødning, herunder at jordbrugsvirksomheder, der udbringer husdyrgødning i perioden 1. august - 30. september, jf. § 3, stk. 1, nr. 6, 2. pkt., skal korrigere jordbrugsvirksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde fosfor, der er udbragt i perioden 1. august - 30. september.

Stk. 6. Ved blandinger af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning,

herunder afgasset biomasse, fastlægges indholdet af fosfor efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren.

Stk. 7. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning afsat til et miljøgodkendt anlæg, der forbrænder affald, kan fratrækkes i jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor.

§ 5 i. Den totale mængde af fosfor i forarbejdet husdyrgødning beregnes som leverandørens angivelse af den totale mængde fosfor i den forarbejdede husdyrgødning, der er leveret til jordbrugsvirksomheden i planperioden indtil den 31. juli, tillagt planperiodens primolager og fratrukket planperiodens ultimolager af forarbejdet husdyrgødning. Hertil lægges den mængde fosfor i forarbejdet husdyrgødning, der er modtaget i planperioden i henhold til aftaler m.v. om overførsel af husdyrgødning.

Stk. 2. Jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i forarbejdet husdyrgødning fastsættes som den forudgående planperiodes ultimolager. Jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i forarbejdet husdyrgødning fastsættes af jordbrugsvirksomheden efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at jordbrugsvirksomheder, der udbringer forarbejdet husdyrgødning i perioden 1. august - 30. september, jf. § 3, stk. 1, nr. 6, 2. pkt., skal korrigere jordbrugsvirksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde fosfor, der er udbragt i perioden 1. august - 30. september.

§ 5 j. Jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i anden organisk gødning end husdyrgødning beregnes som leverandørens angivelse af den totale mængde af fosfor i den gødning, der er leveret til jordbrugsvirksomheden i planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrukket planperiodens ultimolager af fosfor i anden organisk gødning end husdyrgødning.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om bestemmelse af fosforindholdet i anden organisk gødning end husdyrgødning. Ministeren kan herudover fastsætte regler om lageropgørelser for alle typer af anden organisk gødning end husdyrgødning.

§ 5 k. Jordbrugsvirksomhedens forbrug af fosfor i handelsgødning beregnes som leverandørens angivelse af den totale mængde af fosfor i den handelsgødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli tillagt planperiodens primolager og fratrukket planperiodens ultimolager af fosfor i handelsgødning.

Stk. 2. Jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i handelsgødning fastsættes som den forudgående planperiodes ultimolager. Jordbrugsvirksomhedens ultimolager af fosfor i handelsgødning fastsættes af jordbrugsvirksomheden efter regler fastsat af miljø- og fødevareministeren. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at jordbrugsvirksomheder, der udbringer handelsgødning i perioden 1. august - 30. september, jf. § 3, stk. 1, nr. 6, 2. pkt., skal korrigere virksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde fosfor, der er udbragt i perioden 1. august - 30. september.

§ 5 l. Miljø- og fødevareministeren fastsætter med henblik på den planperiode, som en jordbrugsvirksomhed for første gang skal opgøre og indberette fosforregnskab i, regler om beregning af virksomhedens primolager af fosfor i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, jf. §§ 5 h og 5 i, og i anden organisk gødning end husdyrgødning, jf. § 5 j, stk. 2, samt regler om opgørelse af jordbrugsvirksomhedens primolager af fosfor i handelsgødning, jf. § 5 k.

§ 5 m. Hvis jordbrugsvirksomheden før udløb af planperioden ophører med at eje eller have brugsret til et areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium i henhold til retningslinjer udstedt af NaturErhvervstyrelsen for den pågældende planperiode, skal jordbrugsvirksomhedens fosforforbrug på arealet beregnes, jf. §§ 5 g-5 k, for den forløbne del af planperioden. Den, der overtager arealet eller brugsretten hertil, skal, såfremt der er tale om en jordbrugsvirksomhed, have skriftlig oplysning om det samlede fosforforbrug og mængden af gødning, der er forbrugt i den forløbne del af planperioden, og om det forventede gennemsnitsloft for den fosfor fra organisk gødning, der er udbragt på arealet. Forbruget for den samlede planperiode og arealet henregnes herefter til den jordbrugsvirksomhed, der har overtaget arealet eller brugsretten hertil, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis skriftlig oplysning som nævnt i stk. 1, 2. pkt., ikke gives, henregnes fosforforbruget til den, der har overdraget arealet eller brugsretten hertil.

Stk. 3. Hvis den virksomhed, der overtager arealet eller brugsretten hertil før udløb af planperioden, ikke er registreret eller er registreringspligtig efter § 2 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, henregnes forbruget for den forløbne del af planperioden til den, som har overdraget arealet eller brugsretten hertil. I denne situation skal harmoniarealet for den samlede planperiode henregnes til den jordbrugsvirksomhed, der har overdraget arealet eller brugsretten hertil.

§ 5 n. Hvis jordbrugsvirksomheden før udløb af planperioden overdrager oplagret husdyrgødning, oplagret forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning, skal jordbrugsvirksomheden opgøre en ultimobeholdning på overdragelsestidspunktet, jf. § 5 h, stk. 3. Oplysninger om ultimobeholdning gives skriftligt til den, der overtager den oplagrede gødning. Ultimobeholdningen henregnes til denne, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis den jordbrugsvirksomhed, der overtager ultimobeholdningen, jf. stk. 1, ikke har fået skriftlig oplysning om ultimobeholdningen, fastsættes ultimolageret for den jordbrugsvirksomhed, der overdrager ultimobeholdningen, til 0.

Stk. 3. På grundlag af ultimobeholdningen, jf. stk. 1 og 2, opgøres fosforforbruget for planperioden for den jordbrugsvirksomhed, der overdrager den oplagrede husdyrgødning,

den oplagrede forarbejdede husdyrgødning eller anden organisk gødning, for den forløbne del af planperioden indtil overdragelsestidspunktet.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om beregning af det gennemsnitlige fosforloft for overdraget oplagret organisk gødning og om overdragerens pligt til at oplyse herom.

§ 5 o. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om den form, de oplysninger, der er nævnt i §§ 5 m og 5 n, skal have, om oplysningernes opdeling i forskellige gødningstyper m.v., samt om hvordan oplysningerne skal kunne dokumenteres og kontrolleres.

Regnskabskrav

§ 5 p. Jordbrugsvirksomheden skal hvert år udarbejde fosforregnskab for den afsluttede planperiode. Fosforregnskabet skal indberettes til miljø- og fødevareministeren.

Stk. 2. Jordbrugsvirksomheder, der har et slutlager af anden organisk gødning end husdyrgødning, skal indberette størrelsen af dette lager udtrykt i kg fosfor til ministeren. Indberetningen for den afsluttede planperiode skal ske i gødningsregnskabet.

Stk. 3. Fosforregnskabet skal opgøres på grundlag af de indberetninger, der er nævnt i stk. 2 og i § 22, stk. 2, i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, og angive jordbrugsvirksomhedens samlede forbrug af fosfor, jf. §§ 5 g-5 k.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om udformning og indhold af de i stk. 2 nævnte indberetninger, om udformningen og indholdet af det fosforregnskab, som er nævnt i stk. 1 og 3, samt om opbevaring af bilag m.v. Ministeren fastsætter regler om frister for indberetning af oplysningerne nævnt i stk. 1 og 2.

§ 5 q. Miljø- og fødevareministeren udarbejder skemaer, der skal anvendes til jordbrugsvirksomhedens udarbejdelse af fosforregnskabet, jf. § 5 p.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan godkende andre skemaer, herunder skemaer, der er baseret på it-systemer.

Stk. 3. Jordbrugsvirksomhedens fosforregnskab skal indberettes på et skema, der er udarbejdet eller godkendt af miljø- og fødevareministeren, jf. stk. 1 og 2. Jordbrugsvirksomheden skal opbevare fosforregnskabet i mindst 5 år.

Gødningsleverandører

§ 5 r. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at virksomheder, som sælger eller afgiver fosforholdig gødning, skal indberette, hvortil der er afsat gødning, herunder den afsatte gødningstype og -mængde, fosforindholdet i den afsatte mængde samt fosforloftet. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at biogas- og fællesanlæg, forarbejdningsanlæg samt forbrændingsanlæg skal indberette, hvorfra de modtager gødning, herunder gødningstypen og -mængden samt fosforindholdet i den modtagne gødning.

Kapitel 2

Forbud mod etablering af husdyrbrug m.v. og placering af staldanlæg

§ 6. Etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt

1) ---

2) i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,

3-4) ---

Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren kan for nærmere specificerede dyrearter fastsætte andre afstandskrav end de i stk. 1, nr. 1-4, fastsatte og flere typer af afstandskrav, inden for hvilke etablering, udvidelse eller ændring ikke kan finde sted.

Stk. 3. Ministeren skal fastsætte regler om særlige afstandskrav for etablering af folde til frilandssvin, hvor folde er uden fast bund og afløb.

§ 7. Etablering, udvidelse og ændring af anlæg på husdyrbrug, der er eller derved bliver større end 15 dyreenheder, er ikke tilladt, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg ligger i en afstand på mindre end 10 m til eller helt eller delvis inden for

1-2) ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Ministeren kan for nærmere specificerede dyrearter fastsætte en minimumsgrænse, der er lavere end den grænse for dyreenheder, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren fastsætter regler om, at virksomheder, der sælger eller afgiver organisk gødning til en jordbrugsvirksomhed, skal oplyse modtageren om det fosforloft, der er tilknyttet gødningen, samt indberette dette i gødningsregnskabet.«

12. Overskriften til *kapitel 2* affattes således:

»Kapitel 2

Krav til placering af anlæg m.v.»

13. I § 6, *stk. 1*, ændres »anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder« til: »husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug samt udvidelse og ændring heraf«, og i *nr. 2*, ændres »bolig og erhvervsformål« til: »bolig- og erhvervsformål«.

14. I § 6, *stk. 2*, ændres »nr. 1-4« til: »nr. 3 og 4«.

15. § 6, *stk. 3*, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 3.* Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at kravene i stk. 1 ikke finder anvendelse for nærmere bestemte anlæg, der alene har en begrænset betydning i forhold til omgivelserne.

Stk. 4. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at kravene i stk. 1 finder anvendelse for folde, oplag af husdyrgødning, ensilage og lign. samt for anlæg, der ikke er omfattet af stk. 1. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om andre og flere typer af afstandskrav for folde til svin end dem, der er fastsat i stk. 1, nr. 3 og 4.«

16. I § 7, *stk. 1*, ændres »anlæg« til: »husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg«, og », der er eller derved bliver større end 15 dyreenheder, er ikke tilladt, hvis stald eller gødningsopbevaringsanlæg« ændres til: »er ikke tilladt, hvis anlægget«.

17. § 7, *stk. 4*, affattes således:

»*Stk. 4.* Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at kravene i stk. 1 finder anvendelse for oplag af husdyrgødning og lign. samt for husdyranlæg og gødningsopbevaringsanlæg, der ikke er omfattet af stk. 1. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte andre og flere typer af afstandskrav end det, der er fastsat i stk. 1.«

§ 8. Stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg for husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder må ikke etableres inden for følgende afstande:

1-2) ---

3) 15 m til vandløb (herunder dræn) og søer, jf. dog stk. 2.

4-7) ---

Stk. 2. Beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning må endvidere ikke etableres inden for en afstand af 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m².

Stk. 3. Ensilageopbevaringsanlæg må ikke etableres inden for de i stk. 1, nr. 1-5 og 7, nævnte afstande.

Stk. 4. ---

§ 9. Kommunalbestyrelsen kan meddele dispensation fra afstandskravene, jf. § 6, til rideskoler og hestepensioner for mere end 3 dyreenheder. Dispensationen kan gives på vilkår om særlige krav til driften af ejendommen, indretning af stalde, møddinger m.v.

Stk. 2. Hvor overholdelse af de i § 8 nævnte afstandskrav ikke vil sikre tilstrækkeligt mod væsentlige gener eller forurening, kan kommunalbestyrelsen påbyde, at anlægget placeres mere hensigtsmæssigt, og fastsætte vilkår for indretning og drift. Kommunalbestyrelsen fastsætter vilkår om placering, indretning og drift i forbindelse med tilladelser efter § 10 eller godkendelser efter § 11 og § 12.

Stk. 3. Hvor overholdelse af de i § 8 nævnte afstandskrav ikke er mulig for husdyrbrug, kan kommunalbestyrelsen dispensere herfra og fastsætte vilkår til indretning og drift. Kommunalbestyrelsen fastsætter vilkår om indretning og drift i forbindelse med tilladelser eller godkendelser efter §§ 10-12. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte vilkår, som sikrer, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at der i særlige tilfælde kan dispenseres fra afstandskravet i § 7.

18. I § 8, *stk. 1*, ændres »Stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg for husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder må ikke etableres« til: »Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug samt udvidelse eller ændring heraf, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt«.

19. I § 8, *stk. 1, nr. 3*, ændres »søer« til: »søer større end 100 m²«.

20. § 8, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Ved etablering af gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning på husdyrbrug skal der desuden være mindst 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m².«

21. § 8, *stk. 3*, ophæves.

Stk. 4 bliver herefter stk. 3.

22. I § 8 indsættes som *stk. 4* og *5*:

»*Stk. 4.* Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at afstandskravene i stk. 1 og 2 ikke finder anvendelse for nærmere bestemte anlæg, der alene har en begrænset betydning i forhold til omgivelserne.

Stk. 5. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at afstandskravene i stk. 1 og 2 finder anvendelse for anlæg, der ikke er omfattet af stk. 1 og 2, samt at afstandskravene i stk. 1 finder anvendelse for oplag af husdyrgødning, ensilage og lign.«

23. § 9, *stk. 1*, affattes således:

»Kommunalbestyrelsen kan meddele dispensation fra kravene i § 6, stk. 1, til husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg til brug for rideskoler og hestepensioner samt hestehold til vognkørsel som led i museumsaktiviteter m.v. Kommunalbestyrelsen kan ved meddelelse af dispensation stille vilkår om placering, indretning og drift af anlæggene.«

24. I § 9, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »tilladelser efter § 10 eller godkendelser efter § 11 og § 12« til: »godkendelser og tilladelser efter §§ 16 a og 16 b«.

25. I § 9, *stk. 3, 2. pkt.*, ændres »tilladelser og godkendelser efter §§ 10-12« til: »godkendelser og tilladelser efter §§ 16 a og 16 b«.

26. I § 9, *stk. 4*, ændres »afstandskravet« til: »kravene«.

27. Efter § 9 indsættes i *kapitel 2*:

Kapitel 3

Tilladelser og godkendelser

§ 10. Kommunalbestyrelsen kan meddele tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug for mere end 15 og til 75 dyreenheder.

Stk. 2. Husdyrbrug omfattet af stk. 1 må ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse. En udvidelse eller ændring af et husdyrbrug, der medfører, at husdyrbruget bliver større end 15 dyreenheder, må heller ikke påbegyndes uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse.

Stk. 3. Husdyrbrug omfattet af stk. 1 må ikke udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse til udvidelsen eller ændringen.

§ 11. Kommunalbestyrelsen kan meddele godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug for mere end 75 dyreenheder, som ikke er omfattet af § 12.

Stk. 2. Husdyrbrug omfattet af stk. 1 må ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse. En udvidelse eller ændring af et husdyrbrug, der medfører overskridelse af den i stk. 1 fastsatte grænse, må heller ikke påbegyndes uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse af det samlede husdyrbrug.

Stk. 3. Husdyrbrug omfattet af stk. 1 må ikke udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse af udvidelsen eller ændringen.

§ 12. Kommunalbestyrelsen kan meddele godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug for mere end 250 dyreenheder, dog

- 1) 270 dyreenheder, hvis mindst 90 pct. af dyreenhederne stammer fra årssøer med tilhørende smågrise indtil 30 kg, eller 750 stipladser til søer,
- 2) 210 dyreenheder, hvis der er tale om slagtesvin (over 30 kg), eller 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg) eller
- 3) 100 dyreenheder, hvis der er tale om slagtekyllinger, 230 dyreenheder, hvis der er tale om æglæggende høns, eller 40.000 stipladser til fjerkræ.

Stk. 2. Husdyrbrug omfattet af stk. 1 må ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse. En

»Krav til indretning og drift af anlæg, anmeldelse m.v.

§ 9 a. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om indretning og drift af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, herunder om den egenkontrol, som den, der er ansvarlig for anlægget, skal foretage for egen regning, samt andre forhold forbundet med husdyrhold.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan endvidere fastsætte regler om anmeldeordninger, herunder om pligt til at anmelde etablering, udvidelse eller ændring af anlæg til kommunalbestyrelsen.«

28. Overskriften til *kapitel 3* affattes således:

»Kapitel 3

Godkendelser og tilladelser m.v.«.

29. §§ 10-16 ophæves.

udvidelse eller ændring af et husdyrbrug, der medfører overskridelse af de i stk. 1 fastsatte grænser, må heller ikke påbegyndes uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse af det samlede husdyrbrug.

Stk. 3. Husdyrbrug omfattet af stk. 1 må ikke udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse af udvidelsen eller ændringen.

§ 13. Indgår der i bedriften flere ejendomme med tilhørende anlæg, og er den ejendoms anlæg, som der ansøges om etablering, udvidelse eller ændring af, teknisk og forureningsmæssigt forbundet med en anden ejendoms anlæg, skal de pågældende anlæg tillades eller godkendes samlet.

§ 14. En godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16 kan omfatte yderligere planlagte udvidelser eller ændringer på betingelse af, at

- 1) der i ansøgningen er tilstrækkelige oplysninger om de planlagte udvidelser eller ændringer til, at kommunalbestyrelsen kan vurdere forholdene og fastsætte de nødvendige vilkår, og
- 2) udvidelserne eller ændringerne påtænkes gennemført inden for en kortere tidshorisont.

§ 15. Godkendelse af husdyrbrug efter § 11 eller § 12, hvor ansøger har ejede eller forpagtede arealer, som drives under samme CVR-nummer, skal endvidere indeholde en godkendelse af bedriftens arealer.

§ 16. Kommunalbestyrelsen kan godkende arealer, der ikke er omfattet af en tilladelse efter § 10 eller en godkendelse efter § 11 og § 12, og som anvendes til afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter denne lov.

Stk. 2. Afsætning af husdyrgødning til markarealer hos tredjemand i forbindelse med en etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug, som kommunalbestyrelsen vurderer vil kunne påvirke miljøet væsentligt, kan ikke indgå i tilladelser efter § 10 eller godkendelser efter § 11 og § 12, medmindre arealet er godkendt efter stk. 1.

30. Efter § 16 indsættes:

»**§ 16 a.** Husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH₃-N pr. år må ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse.

Stk. 2. Husdyrbrug må uanset godkendelsesgrænsen i stk. 1 ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse, hvis husdyrbruget har:

- 1) flere end 750 stipladser til søer,
- 2) flere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg) eller
- 3) flere end 40.000 stipladser til fjerkræ.

Stk. 3. Godkendelsespligten efter stk. 1 og 2 gælder også, hvis et husdyrbrug, der er tilladt efter § 16 b, udvides eller ændres på en måde, som medfører, at de i stk. 1 eller 2 fastsatte godkendelsesgrænser overskrides.

Stk. 4. Husdyrbrug, der er godkendt efter stk. 1 eller 2, må ikke uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse

udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet. Hvis et husdyrbrug, der er godkendt efter stk. 1, udvides eller ændres på sådan måde, at grænserne i stk. 2 overskrides, skal husdyrbruget dog godkendes efter stk. 2.

§ 16 b. Husdyrbrug, der ikke er omfattet af godkendelsespligten efter § 16 a, må ikke etableres uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse.

Stk. 2. Husdyrbrug, der er tilladt efter stk. 1, må ikke uden kommunalbestyrelsens forudgående tilladelse udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet.

§ 16 c. Hvis et husdyrbrug, der er omfattet af godkendelses- eller tilladelsespligten efter §§ 16 a eller 16 b, er teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet med et andet husdyrbrug, skal husdyrbrugene godkendes eller tillades samlet.«

31. § 17 affattes således:

»§ 17. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a og 16 b i nærmere bestemte tilfælde ikke er påkrævet. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om anmeldeordninger, herunder om pligt til at anmelde etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug til kommunalbestyrelsen samt om anmeldelsens form og indhold samt de oplysninger, der skal afgives til brug for kommunalbestyrelsens behandling af anmeldelsen.«

32. Overskriften før § 18, § 18, overskriften før § 19, §§ 19-24, § 26 og overskriften før § 27 ophæves.

§ 17. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, hvilke hensyn der skal indgå i afgørelser om tilladelse af husdyrbrug efter § 10 og godkendelse af husdyrbrug efter § 11 og § 12 og godkendelse af arealer efter § 16.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om, at kravet om forudgående tilladelse efter § 10 og godkendelse efter § 11 eller § 12 for nærmere specificerede dyrearter indtræder ved lavere grænser end de minimumsgrænser, der er angivet i § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, og § 12, stk. 1.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om, at tilladelse eller godkendelse i visse tilfælde er ufornøden. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om, at en anmeldelsesordning træder i stedet for en tilladelse eller godkendelse.

Ansøgning om tilladelse og godkendelse

§ 18. Ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug omfattet af §§ 10-12 eller regler fastsat efter § 17, stk. 2, og ansøgning om godkendelse efter § 16 indgives til kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om ansøgningens indsendelse, indhold og oplysninger samt kommunalbestyrelsens behandling heraf m.v. Ministeren kan herunder fastsætte regler om ansøgers pligt til at give yderligere oplysninger.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om, i hvilken form ansøgningen skal indgives, og udarbejder et særligt skema til brug for ansøgning om tilladelse efter § 10.

Vurdering af ansøgning om tilladelse og godkendelse

§ 19. Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen af en ansøgning om tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16 sikre sig, at

- 1) ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik og
- 2) husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

§ 20. Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen af en ansøgning om tilladelse efter § 10 eller en godkendelse efter § 11 eller § 12 sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget ligger mindre end 300 m fra

- 1) en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren,
- 2) et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde eller
- 3) et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

§ 21. Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen af en ansøgning om tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter § 11 eller § 12 vurdere totaldepositionen af ammoniak fra det samlede anlæg i forhold til de naturtyper, der er omfattet af § 7, stk. 1.

§ 22. Ved opførelse af ny bebyggelse på et husdyrbrug uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer og opførelse af ny bebyggelse, der ikke er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom, skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om tilladelse efter § 10 eller en godkendelse efter § 11 eller § 12 sikre sig, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes.

Stk. 2. For byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt, og som opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, skal kommunalbestyrelsen vurdere beligheden og udformningen af det ansøgte.

§ 23. Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 11 eller § 12 varetage følgende hensyn:

- 1) Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.
- 2) Beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.
- 3) Begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.).
- 4) Hensynet til de landskabelige værdier.

§ 24. Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 12, stk. 2, vurdere de væsentlige mulige alternative løsninger.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal ved en ansøgt udvidelse eller ændring omfattet af § 11 eller § 12, stk. 3, foretage en vurdering som anført i stk. 1, hvis det ansøgte kan medføre en væsentlig virkning på miljøet.

§ 26. Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen af en ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring medtage samtlige arealer, som drives under samme CVR-nummer.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal foretage en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden den 1. januar 2007 på husdyrbruget, inklusive bedriftens arealer, dog højst over en 8-årig periode.

Stk. 3. Indgår der i ansøgningen om etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug afsætning af husdyrgødning på tredjemands bedrifter, skal markarealerne på disse bedrifter vurderes separat.

Stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at afsætning af husdyrgødning til markarealer hos tredjemand, jf. vurderingen ifølge stk. 3, vil kunne påvirke miljøet væsentligt, kan afsætning til disse bedrifter ikke indgå i tilladelser efter § 10 eller godkendelser efter § 11 eller § 12, jf. dog § 16.

Kommunalbestyrelsens afgørelse

§ 27. En tilladelse efter § 10 og en godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16 skal indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i § 19 opfyldes. Kommunalbestyrelsen skal under hensyntagen til husdyrbrugets beliggenhed fastsætte vilkår, der sikrer,

1) at eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, og lysgener, affaldsproduktion m.v.), jf. § 20, begrænses, og

2) at den ansøgte etablering sker under hensyntagen til de landskabelige værdier, jf. § 22.

Stk. 2. For så vidt angår beholdere til flydende husdyrgødning, skal kommunalbestyrelsen tillade eller godkende en af hensyn til markdriften ønsket placering, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur og miljø samt naboer afgørende taler imod placeringen. En tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter § 11 eller § 12 skal indeholde vilkår om, at beholderen afskærms med beplantning og fjernes, når den ikke længere er nødvendig for driften.

§ 28. Hvis kommunalbestyrelsen på baggrund af en ansøgning om tilladelse efter § 10 har vurderet, at det ansøgte i øvrigt vil kunne påvirke miljøet væsentligt, skal kommunalbestyrelsen fastsætte vilkår, som kan imødegå denne forøgede forurening og andre væsentlige virkninger på miljøet.

§ 29. En godkendelse efter § 11 eller § 12 skal ud over de vilkår, der er nævnt i § 27, indeholde vilkår, som sikrer, at de hensyn, der er fastsat af miljø- og fødevareministeren, jf. § 34, stk. 3, herunder vilkår om egenkontrol og om reduktion af ammoniak, varetages.

33. § 27 affattes således:

»§ 27. Medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af § 34 a, skal en godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b indeholde vilkår om husdyrbrugets indretning og drift, herunder om den kontrol, som den, der er ansvarlig for husdyrbruget skal foretage for egen regning, samt opførelse af bebyggelse m.v.

Stk. 2. Hvis husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, skal kommunalbestyrelsen fastsætte vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.«

34. §§ 28-33 ophæves.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan i en godkendelse efter § 11 eller § 12 fastsætte yderligere vilkår, der er nødvendige for at sikre, at de hensyn, der er nævnt i § 23, varetages.

§ 30. Omfatter en ansøgt etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug udbringning af husdyrgødning på tredjemandsarealer, kan der for disse markarealer kun fastsættes vilkår om den samlede afsatte mængde husdyrgødning til hver bedrift og vilkår om, hvilke markarealer den afsatte husdyrgødning må udbringes på.

§ 31. Kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på en ansøgning om tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16, hvis § 19 ikke er opfyldt.

§ 32. Kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på en ansøgning om tilladelse efter § 10, hvis det ansøgte kan have væsentlige virkninger på miljøet, som ikke kan afbødes med vilkår, og træffe afgørelse om, at såfremt ansøger ønsker at fortsætte sagsbehandlingen, skal det ansøgte behandles som en ansøgning om godkendelse efter § 11.

§ 33. I tilladelser efter § 10 og godkendelser efter § 11 eller § 12 skal der fastsættes en frist for udnyttelse af disse. Tilladelsen eller godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden udløbet af denne frist. Fristen bør normalt ikke fastsættes til senere end 2 år fra meddelelsens dato. Tilladelsen eller godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder.

Stk. 2. Hvis en godkendelse omfatter planlagte udvidelser eller ændringer, jf. § 14, bør fristen til at udnytte denne del af godkendelsen ikke overstige 5 år fra godkendelsens meddelelse.

Stk. 3. Hvis en tilladelse eller godkendelse meddelt efter denne lov ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år, jf. dog stk. 2.

§ 34. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsernes behandling af sager om tilladelser eller godkendelser, herunder med henblik på opfyldelse af internationale forpligtelser. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte krav til, hvilket vurderingsgrundlag kommunalbestyrelsen skal anvende ved behandling og afgørelse af sagen, samt i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår tilladelser eller godkendelser kan meddeles. Ministeren kan herunder bestemme, at der skal gælde særlige krav for bestemte husdyrbrug.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler for beskyttelsesniveauet til brug for afgørelser efter denne lov, herunder hvad der er væsentlige virkninger på miljøet.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om godkendelse af husdyrbrug, herunder regler om, hvilke hensyn kommunalbestyrelsen skal varetage i forbindelse med fastsættelsen af vilkår for godkendelsen, og regler om vilkår om egenkontrol og om reduktion af ammoniak fra stald og lager.

35. § 34, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

»Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om godkendelser og tilladelser, herunder om kommunalbestyrelsens behandling og vurdering af sagen. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår godkendelser og tilladelser kan meddeles. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at der skal gælde særlige krav for bestemte husdyrbrug.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om ansøgninger om godkendelse og tilladelse efter §§ 16 a og 16 b, herunder om ansøgningens form og indhold samt de oplysninger, som i øvrigt skal gives til brug for kommunalbestyrelsens behandling af ansøgningen.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om miljøkonsekvensrapporter, herunder om ansøgers pligt til at fremlægge en miljøkonsekvensrapport, samt om rapportens form, indhold, oplysninger og kvalitet samt om, at miljøkonsekvensrapporten skal være udarbejdet af kompetente eksperter. Ministeren kan endvidere bestemme, at

§ 35. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsens afgørelser om, hvorvidt en ansøgning om etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug har væsentlige virkninger på miljøet, ikke må træffes uden ministerens samtykke, og at kommunalbestyrelsens afgørelser om tilladelser og godkendelser skal indsendes til ministeren.

Fastsættelse af særlige vilkår, afslag på og tilbagekaldelse af godkendelser

§ 36. Kommunalbestyrelsen kan meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16, såfremt ansøgeren, medlemmer af ansøgerens direktion eller bestyrelse eller andre, der kan øve bestemmende indflydelse på husdyrbrugets drift, omfatter:

1-4) ---

§ 37. Kommunalbestyrelsen kan endvidere fastsætte særlige vilkår i en godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16, herunder stille krav om etablering af sikkerhedsstillelse, såfremt ejeren eller den ansvarlige ledelse er omfattet af § 36.

Stk. 2. ---

§ 38. Kommunalbestyrelsen kan tilbagekalde en godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16 eller fastsætte særlige vilkår i en eksisterende godkendelse, herunder vilkår om sikkerhedsstillelse, jf. § 37, såfremt

1-3) ---

Stk. 2-3. ---

§ 39. Tilsynsmyndigheden kan meddele påbud om, at forureningen skal nedbringes, herunder påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis et husdyrbrug, som er godkendt efter § 11 eller § 12, eller hvis afsætning af

kommunalbestyrelsen i nærmere bestemt omfang skal inddrage ekspertise ved behandling af miljøkonsekvensrapporten.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 4 og 5.

36. I § 34, stk. 2, der bliver stk. 4, udgår »til brug for afgørelser efter denne lov«.

37. § 34, stk. 3, der bliver stk. 5, affattes således:

»Stk. 5. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om datagrundlag og faktorer for beregning og vurdering af emissioner og øvrige miljøpåvirkninger fra husdyrbrug m.v.«

38. Efter § 34 indsættes:

»§ 34 a. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om husdyrbrugs indretning og drift, herunder om den kontrol, som den, der er ansvarlig for husdyrbruget, skal foretage for egen regning, samt opførelse af bebyggelse m.v.«

39. § 35 ophæves.

40. Overskriften før § 36 affattes således:

»Afslag, særlige vilkår og tilbagekaldelse«.

41. I § 36, stk. 1, og § 37, stk. 1, ændres »efter §§ 11, 12 eller 16« til: »eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b«.

42. I § 38, stk. 1, ændres »efter §§ 11, 12 eller 16« til: »eller tilladelse efter §§ 16 a og 16 b samt godkendelse efter de tidligere gældende regler i §§ 11 og 12«, og »eksisterende godkendelse« ændres til: »eksisterende godkendelse eller tilladelse«.

43. I § 39, stk. 1, 1. pkt., ændres »efter § 11 eller § 12, eller hvis afsætning af husdyrgødning, som er godkendt efter § 16« til: »eller tilladt efter §§ 16 a eller 16 b«.

husdyrgødning, som er godkendt efter § 16, medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening. Tilsynsmyndigheden kan endvidere meddele påbud, hvis husdyrbruget skønnes at indebære en nærliggende risiko for væsentlig forurening eller uhygiejniske forhold.

Stk. 2. ---

§ 40. Tilsynsmyndigheden må ikke meddele påbud eller forbud efter § 39, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse efter § 11 eller § 12 eller efter miljøbeskyttelsesloven.

Stk. 2. Uanset stk. 1 skal tilsynsmyndigheden dog tage en godkendelse efter § 12 op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39, hvis

1-3) ---

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, at tilsynsmyndigheden ud over de tilfælde, der er nævnt i stk. 2, skal tage en godkendelse efter § 12 op til revurdering, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde EU-retlige krav eller andre internationale forpligtelser, og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39.

Stk. 4. ---

§ 41. Tilsynsmyndigheden kan ændre vilkårene i en godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16 ved påbud eller nedlægge forbud imod fortsat drift, jf. § 39, når der er forløbet 8 år efter meddelelsen af godkendelsen.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden regelmæssigt skal tage godkendelser efter §§ 11, 12 eller 16 op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden skal tage godkendelsen efter §§ 11, 12 eller 16 op til revurdering, når der er forløbet 8 år efter godkendelsen, og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39 i de tilfælde, som er nævnt i § 40, stk. 2, og i regler udstedt i medfør af § 40, stk. 3.

Stk. 4. ---

§ 42. Tilsynsmyndigheden kan meddele påbud om, at forureningen skal nedbringes, herunder påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis et husdyrbrug, som er omfattet af § 10 eller anmeldt efter regler udfærdiget i medfør af § 5, stk. 3, eller § 17, stk. 2, eller stk. 3, 1. pkt., medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening.

Stk. 2-3. ---

44. I § 40, stk. 1, ændres »godkendelse efter § 11 eller § 12 eller efter miljøbeskyttelsesloven« til: »godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b«.

45. I § 40, stk. 2 og 3, ændres »§ 12« til: »§ 16 a, stk. 2 og 4,«.

46. I § 41, stk. 1, ændres »efter §§ 11, 12 eller 16« til: »eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b«, og efter »meddelelsen af godkendelsen« indsættes: »eller tilladelsen«.

47. I § 41, stk. 2, ændres »kan fastsætte« til: »fastsætter«, og »§§ 11, 12 eller 16« ændres til: »§ 16 a, stk. 2 og 4,«.

48. I § 41, stk. 3, ændres »§§ 11, 12 eller 16 op til revurdering, når der er forløbet 8 år efter godkendelsen« til: »§ 16 a, stk. 2 og 4, op til revurdering«.

49. I § 42, stk. 1, ændres »hvis et husdyrbrug, som er omfattet af § 10 eller anmeldt efter regler udfærdiget i medfør af § 5, stk. 3, eller § 17, stk. 2, eller stk. 3, 1. pkt.« til: »hvis et husdyrbrug, husdyranlæg eller gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg, som ikke er godkendt eller tilladt efter §§ 16 a eller 16 b, godkendt efter de tidligere gældende regler i §§ 11 og 12 eller godkendt efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse,«.

50. Efter § 43 indsættes i *kapitel 4*:

»§ 43 a. §§ 39-41 finder også anvendelse på husdyrbrug, som er godkendt efter de tidligere gældende regler i §§ 11 eller 12 eller godkendt efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse, jf. dog stk. 2-4.

Stk. 2. § 40, stk. 1, finder kun anvendelse på husdyrbrug, som er godkendt efter de tidligere gældende regler i §§ 11 eller 12.

§ 44. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med, at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes.

Stk. 2-4. ---

§ 48. I de i § 46 nævnte situationer skal tilsynsmyndigheden meddele den for forholdet ansvarlige, at det ulovlige forhold skal bringes til ophør. I den forbindelse kan tilsynsmyndigheden

1) forbyde fortsat drift og eventuelt forlange husdyrbruget fjernet,

2-3) ---

Stk. 2. ---

§ 51. I tilfælde, hvor § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter finder anvendelse, eller hvor det af håndhævelsmæssige eller miljømæssige årsager i øvrigt skønnes nødvendigt, kan tilsynsmyndigheden for en afgrænset periode træffe beslutning om at udføre den kontrol, som et husdyrbrug ellers skulle udføre som egenkontrol, for husdyrbrugets regning. I afgørelsen om at overtage egenkontrollen kan myndigheden fastsætte de krav, der er nødvendige for myndighedens gennemførelse af kontrollen.

§ 53. Den, der er ansvarlig for forhold eller indretninger, der kan give anledning til forurening eller anden virkning på miljøet, skal efter anmodning fra kommunalbestyrelsen give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for vurderingen af forureningen eller virkningen på miljøet i øvrigt og for eventuelle afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger. Oplys-

Stk. 3. § 40, stk. 2, finder kun anvendelse på husdyrbrug, som er godkendt efter de tidligere gældende regler i § 12, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3.

Stk. 4. § 40, stk. 3, finder kun anvendelse på husdyrbrug, som er godkendt efter de tidligere gældende regler i § 12, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3, eller godkendt efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse.«

51. I § 44, *stk. 1,* indsættes efter »overholdes«: », jf. dog stk. 2«.

52. I § 44 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Miljø- og fødevareministeren fører tilsyn med overholdelse af §§ 5 e-5 r og de regler, der er fastsat med hjemmel i disse bestemmelser, samt regler, der er fastsat med hjemmel i § 5 a, for så vidt angår lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. ha fra gødning.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

53. Efter § 45 indsættes:

»**§ 45 a.** Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret foranstaltning i overensstemmelse med reglerne udstedt i medfør af § 5 c, såfremt tilsynsmyndigheden har konstateret erosion af jord, hvor der udbringes organisk gødning, til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande.«

54. I § 48, *stk. 1, nr. 1,* indsættes efter »husdyrbruget«: »eller husdyranlægget, gødnings- eller ensilageopbevaringsanlægget«.

55. I § 51, *1. pkt.,* indsættes efter »husdyrbrug«: »eller en bedrift med arealer, som modtager gødning«, og efter »husdyrbrugets« indsættes: »eller bedriftens«.

56. I 53, *stk. 1, 1. pkt.,* ændres »kommunalbestyrelsen« til: »tilsynsmyndigheden«.

ninger skal også gives efter anmodning fra andre myndigheder, der har fået tillagt opgaver eller beføjelser efter loven eller regler udstedt i medfør af loven. Myndighederne kan herunder påbyde den ansvarlige for egen regning at 1-5) ---

§ 55. Kommunalbestyrelsens afgørelse af, at en tilladelse eller godkendelse ikke vil medføre en væsentlig miljøpåvirkning, skal stilles til rådighed for offentligheden i forbindelse med, at der meddeles tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal inddrage offentligheden, før den træffer afgørelse om godkendelse af etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug omfattet af § 12, stk. 2, eller andre etableringer, udvidelser eller ændringer af husdyrbrug, der kan medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.

Stk. 3. Offentligheden informeres tidligt i beslutningsproceduren ved offentlig annoncering eller ved andre egnede midler, eller senest så snart oplysningerne med rimelighed kan foreligge, om følgende:

1) Ansøgningen om godkendelse.
2-7) ---

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen fremsender udkast til afgørelse til dem, som har anmodet herom, med oplysning om, at der er 6 ugers frist til at kommentere udkastet. Kommunalbestyrelsen fremsender herudover udkast til afgørelse eller en orientering om udkastet til naboer og andre berørte med oplysning om, at der er 6 ugers frist til at kommentere udkastet. Af en orientering som nævnt i 2. pkt. skal det fremgå, hvordan det samlede udkast til afgørelse kan rekvireres. Samtidig med fremsendelsen efter 1. og 2. pkt. informerer kommunalbestyrelsen om supplerende oplysninger til ansøgningen og andre oplysninger af relevans for afgørel-

57. Efter § 54 i indsættes i *kapitel 6*:

»**§ 54 j.** Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, eller tilladelse efter § 16 b hurtigst muligt og senest 90 dage fra den dag, hvor ansøgeren har fremlagt tilstrækkelige oplysninger om det ansøgte indvirkning på miljøet. Hvis kommunalbestyrelsen har vurderet, at det ansøgte er omfattet af § 55, skal alene afgørelsen herom træffes inden for fristen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde forlænge fristen efter stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal skriftligt underrette ansøgeren om årsagerne til forlængelsen af fristen, og om hvornår kommunalbestyrelsen forventer at træffe afgørelse.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om annoncering af afgørelser omfattet af stk. 1.«

58. § 55, *stk. 1 og 2*, ophæves, og i stedet indsættes:

»Kommunalbestyrelsen skal inden for en rimelig frist træffe afgørelse om godkendelse efter § 16 a, stk. 1 og 2, samt om godkendelse efter § 16 a, stk. 4, og tilladelse efter § 16 b, der kan medføre væsentlig indvirkning på miljøet.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

59. I § 55, *stk. 3*, der bliver stk. 2, ændres »Offentligheden informeres« til: »Kommunalbestyrelsen skal i sager omfattet af stk. 1 informere offentligheden og berørte myndigheder«, og i *nr. 1* indsættes efter »godkendelse«: »eller tilladelse«.

60. I § 55 indsættes efter stk. 3, der bliver stk. 2, som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsen fastsætter passende tidsfrister for fremsendelse af bemærkninger eller spørgsmål, jf. stk. 2, nr. 3.«

61. I § 55, *stk. 4, 1. pkt.*, ændres »oplysning om, at der er 6 ugers frist« til: »en frist på mindst 30 dage«, og i *2. pkt.* ændres », at der er 6 ugers frist« til: »fristen på mindst 30 dage«.

sen, der er modtaget efter den indledende offentlige annoncering.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen underretter offentligheden ved offentlig annoncering, når den har truffet afgørelse om en ansøgning omfattet af stk. 1 eller 2, og informerer herunder om, hvor og hvordan de relevante oplysninger stilles til rådighed.

Stk. 6. Afgørelser, der kan påklages, meddeles tillige klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, jf. §§ 84-87, og de myndigheder, der i øvrigt har været inddraget i sagens behandling. Afgørelser skal dog alene meddeles de landsdækkende foreninger og organisationer, der er nævnt i § 87, når de har anmodet miljø- og fødevareministeren om at modtage underretning om afgørelserne, jf. § 62.

Stk. 7. Underretning til de personer, der er nævnt i § 84, stk. 1, nr. 3, kan dog finde sted ved offentlig annoncering.

Stk. 8. Offentlig annoncering efter stk. 3, 5 og 7 kan ske udelukkende digitalt.

Stk. 9. Ministeren kan fastsætte regler om offentlighedens inddragelse ved visse afgørelser i sager om revurdering efter § 40 og § 41 samt andre afgørelser vedrørende husdyrbrug, der træffes efter miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf. Ministeren kan herunder fastsætte regler om, at inddragelse af offentligheden kan ske udelukkende ved digital annoncering.

Stk. 10. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om offentlighedens inddragelse og annoncering.

§ 56. Godkendelser og tilladelser efter denne lov, som ikke er omfattet af offentlighedsbestemmelserne i § 55, kan først meddeles, når der er forløbet 3 uger efter, at kommunalbestyrelsen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til naboerne til den omhandlede ejendom.

Stk. 2-3. ---

62. I § 55, *stk. 5-10*, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 5.* Kommunalbestyrelsen foretager straks offentlig annoncering, når den har truffet afgørelse om en ansøgning omfattet af stk. 1, og sikrer, at indholdet af afgørelsen og de vigtigste begrundelser og overvejelser, der ligger til grund for afgørelsen, herunder om proceduren for offentlig deltagelse, er tilgængelige for offentligheden og berørte myndigheder. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse også informere om, hvor og hvordan afgørelsen og relevante oplysninger stilles til rådighed.«

63. I § 56, *stk. 1*, ændres »3 uger« til: »2 uger«.

64. Efter § 56 indsættes:

»**§ 56 a.** Afgørelser omfattet af § 54 j, stk. 1, og § 55, der kan påklages, meddeles tillige klageberettigede personer, organisationer og myndigheder, jf. §§ 84-87, og de myndigheder, der i øvrigt har været inddraget i sagens behandling. Afgørelser skal dog alene meddeles de landsdækkende foreninger og organisationer, der er nævnt i § 87, når de har anmodet miljø- og fødevareministeren om at modtage underretning om afgørelserne, jf. § 62.

Stk. 2. Underretning til de personer, der er nævnt i § 84, stk. 1, nr. 3, kan finde sted ved offentlig annoncering.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om offentlighedens inddragelse i sager omfattet af §§ 54 j-56 og visse afgørelser i sager om revurdering efter §§ 40 og 41 samt andre afgørelser vedrørende husdyrbrug, der træffes efter miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf, og i afgørelser vedrørende bedrifter med arealer, som modtager husdyrgødning.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om inddragelse af offentligheden i forbindelse med afgørelser om husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og forhold forbundet med husdyrhold eller anvendelse af gødning m.v. i en anden stat, som kan få ind-

virkning på miljøet i Danmark, for at opfylde Danmarks EU-retlige og internationale forpligtelser.«

65. Efter § 59 indsættes:

»§ 59 a. En godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter, at godkendelsen eller tilladelsen er meddelt. Hvis en del af godkendelsen eller tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen eller tilladelsen for denne del.

Stk. 2. Hvis en godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b, der er udnyttet efter stk. 1, efterfølgende ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen eller tilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 pct. af det tilladte eller godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 pct. af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Stk. 3. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at stk. 1 og 2 finder anvendelse på andre afgørelser, der er truffet efter loven eller efter regler fastsat i medfør af loven, og på husdyrbrug, der har en tilladelse eller en godkendelse efter de tidligere gældende regler i §§ 10, 11 eller 12 eller en godkendelse efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, hvornår godkendelser eller tilladelser efter stk. 1 eller andre afgørelser efter regler fastsat i medfør af stk. 3 anses for udnyttet efter stk. 1.«

§ 69. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at der skal ske anvendelse af digital kommunikation, herunder bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur el.lign., ved

- 1) anmodning efter § 7, stk. 3, og § 9, ansøgning om tilladelse og godkendelse efter §§ 10-12 og 16 og efter regler fastsat efter § 17, stk. 2, anmeldelse efter regler fastsat efter § 17, stk. 3, 2. pkt., samt fremsendelse af oplysninger til brug for revurdering af godkendelse, jf. §§ 40 og 41,
- 2) afgørelser truffet i medfør af kapitel 2, 3, 4, 5 og 5 a og regler udstedt i medfør heraf,
- 3) indberetninger m.v. til myndigheder i medfør af loven, regler udstedt i medfør heraf og afgørelser truffet i medfør heraf,
- 4) tilsynsmyndigheders udøvelse af tilsynsvirksomhed, herunder resultater af tilsynsmyndigheders udøvelse af tilsynsvirksomhed,
- 5) kommunalbestyrelsens indsendelse af indberetning om deres kortlægnings- og tilsynsvirksomhed i henhold til regler udstedt i medfør af § 54, stk. 3, herunder om resultaterne af målinger og undersøgelser,
- 6) klage over afgørelser som nævnt i nr. 2 og
- 7) kommunikation med myndigheder i forbindelse med de forhold, som er nævnt i nr. 1-6.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om, at myndigheden kan udstede afgørelser og andre dokumenter i forbindelse

66. § 69 affattes således:

»§ 69. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation omfattet af stk. 1, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, digital signatur og lign.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Stk. 4. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilken myndighed der er ansvarlig for oplysninger omfattet af stk. 1.«

med forhold, som er nævnt i stk. 1, uden underskrift, med maskinelt eller på tilsvarende måde gengivet underskrift eller under anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt afgørelsen eller dokumentet. Sådanne afgørelser og dokumenter sidestilles med afgørelser og dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om, at dokumenter, der udelukkende er udstedt på grundlag af elektronisk databehandling, kan udstedes alene med angivelse af myndigheden som afsender.

Stk. 4. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Stk. 5. Ministeren kan fastsætte regler om, hvilken myndighed der er ansvarlig for de oplysninger, som er omfattet af stk. 1.

§ 69 a. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse, herunder udelukkende digitalt, af de i § 69, stk. 1, nævnte oplysninger. Oplysningerne kan vedrøre strafbare forhold på lovens område og kan være med navns nævnelse.

§ 75. ---

Stk. 2. Ministeren fastsætter med henblik på opfyldelse af De Europæiske Fællesskabers direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår

- 1) tilladelser kan meddeles efter § 10,
- 2) godkendelser kan meddeles efter § 11, § 12 og § 16 og
- 3) ---

§ 80. En klage over et påbud eller forbud efter §§ 39, 42 eller 54 e eller over en afgørelse efter § 50 eller § 51 har opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 2. En klage over et påbud eller et forbud, jf. §§ 39, 42 eller 54 e, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal efterkommes straks, jf. § 59, har dog ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 3. Natur- og Miljøklagenævnet kan beslutte, at en klage over et påbud eller forbud, jf. §§ 39, 42 eller 54 e, skal have opsættende virkning, uanset at kommunalbestyrelsen har besluttet, at en klage ikke skal have opsættende virkning, jf. § 59, stk. 2.

§ 81. En klage over en tilladelse efter § 10, godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16 eller dispensation efter § 9 har ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. ---

Stk. 3. En tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter § 11 eller § 12, der indeholder vilkår efter § 27, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, må ikke udnyttes før klagefristens udløb. En klage over tilladelser efter § 10 eller godkendelser efter § 11 eller § 12, der indeholder vilkår efter § 27, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, har opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

67. I § 69 a, 1. pkt., ændres »af de i § 69, stk. 1, nævnte oplysninger« til: »af oplysninger omfattet af § 69, stk. 1«.

68. I § 75, stk. 2, nr. 1, ændres »§ 10« til: »§ 16 b«, og i nr. 2 ændres »§ 11, § 12 og § 16« til: »§ 16 a«.

69. I § 80, stk. 1-3, ændres »§§ 39, 42 eller 54 e« til: »§§ 5 c, 39, 42 eller 54 e«.

70. I § 81, stk. 1, ændres »tilladelse efter § 10, godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16« til: »godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b«.

71. § 81, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. En godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b, der indebærer opførelse af bebyggelse uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Rettidig klage over en godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b, der indebærer opførelse af bebyggelse uden tilknytning til ejendom-

§ 84. ---*Stk. 2.* ---

Stk. 3. Sundhedsstyrelsen kan påklage afgørelser efter kapitel 3. Sundhedsstyrelsen kan endvidere tillægges klageret i regler, der udstedes i medfør af loven.

Stk. 4. ---**§ 86.** ---

Stk. 2. Lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 61, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur og miljøbeskyttelse.

§ 87. ---

Stk. 2. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 3, 4 og 5 a, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

§ 91. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

1) anlægger, påbegynder eller driver husdyrbrug uden tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter § 11 eller § 12,

2-4) ---

5) undlader at indgive anmeldelse, der er foreskrevet i regler udfærdiget i medfør af § 5, stk. 3, og § 17, stk. 3, 2. pkt.,

6-13) ---

Stk. 2. ---

§ 7. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om 1-9) ---

10) anmeldelse om midlertidig placering og anvendelse af anlæg, transportmidler, mobile anlæg, maskiner og redskaber, der kan medføre forurening, herunder om vilkår for sådanne placeringer og anvendelse,

11) bioteknologisk anvendelse af mikroorganismer, herunder om alle former for udledning til miljøet, og

mens hidtidige bebyggelsesarealer, har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.«

72. To steder i § 84, *stk. 3*, ændres »Sundhedsstyrelsen« til: »Styrelsen for Patientsikkerhed«.

73. I § 86, *stk. 2*, og § 87, *stk. 2*, ændres »sådanne interesser« til: »sådanne interesser,«.

74. I § 91, *stk. 1, nr. 1*, ændres »uden tilladelse efter § 10 eller godkendelse efter § 11 eller § 12« til: »uden godkendelse eller tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b«.

75. I § 91, *stk. 1, nr. 5*, ændres »§ 5, stk. 3, og § 17, stk. 3, 2. pkt.« til: »§§ 9 a eller 17«.

76. I § 91, *stk. 1*, indsættes efter nr. 5 som nyt nummer: »6) undlader at udarbejde, indgive eller opbevare fosforregnskab efter § 5 p, stk. 1-3, og § 5 q, stk. 3.«

Nr. 6-13 bliver herefter nr. 7-14.

§ 2

I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1189 af 27. september 2016, som ændret ved § 26 i lov nr. 1715 af 27. december 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 7, *stk. 1, nr. 10*, indsættes efter »anvendelse,«: »samt«.

2. I § 7, *stk. 1, nr. 11*, ændres »miljøet, og« til: »miljøet«.

12) anvendelse af husdyrgødning og anden gødning i jordbruget med henblik på at beskytte vandløb, søer og havet samt grundvandet mod forurening.

§ 19. ---

Stk. 2-5. ---

Stk. 6. Ministeren kan for områder, der i henhold til lov om vandforsyning m.v. er udpeget som indsatsområder med hensyn til nitrat, fastsætte regler om godkendelsesordninger for etablering eller udvidelser af husdyrhold, som kan medføre en forøgelse af risikoen for forurening af grundvand eller overfladevand.

Stk. 7. Ministeren kan fastsætte regler til begrænsning af eller forbud mod tilførsel af husdyrgødning og affaldsprodukter til jordbrugsformål til områder, der i henhold til lov om vandforsyning m.v. er udpeget som indsatsområder med hensyn til nitrat.

§ 40 a. Anvendelse af § 34, stk. 4, og § 41 d finder sted over for følgende:

1) Personer, der er blevet frakendt retten til at drive forurenende virksomhed i henhold til denne lovs § 110 b, § 95 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug eller i henhold til straffelovens § 79.

2) ---

3) Personer og selskaber m.v., der er straffet efter denne lovs § 110, stk. 2, § 91, stk. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug eller tilsvarende bestemmelser fastsat i bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i loven eller lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, såfremt der er fastsat frihedsstraf eller bøde på 10.000 kr. eller derover, og såfremt der ikke er forløbet mere end ti år fra den strafbare handling.

4) ---

§ 41 b. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Ministeren fastsætter regler om, at andre afgørelser om den samme virksomhed efter bestemmelser i loven eller efter regler udstedt i medfør af loven eller efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug om nødvendigt skal ændres i forbindelse med revurderinger som nævnt i stk. 1 og 2 og i § 41 a, stk. 2.

§ 74. ---

Stk. 2. Underretning til de personer, der er nævnt i § 98, stk. 1, nr. 2, kan dog finde sted ved offentlig annoncering. Der skal altid foretages offentlig annoncering, når der meddeles godkendelse efter kapitel 5. Offentlig annoncering efter 1. og 2. pkt. kan ske udelukkende digitalt. Miljø- og fødevareministeren fastsætter regler om, i hvilke tilfælde der skal ske annoncering af andre tilladelser, der meddeles en listevirksomhed efter bestemmelser i loven eller efter regler udstedt i medfør af loven eller efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Ministeren fastsætter nærmere regler om, at der tillige skal ske annoncering af visse afgørelser i

3. § 7, stk. 1, nr. 12, ophæves.

4. § 19, stk. 6 og 7, ophæves.

5. I § 40 a, nr. 1, to steder i § 40 a, nr. 3, i § 41 b, stk. 4, § 74, stk. 2, 4. pkt., § 79, stk. 1, § 84 b, og § 110 b, stk. 1, nr. 2, litra a-c, ændres »lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug« til: »lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.«.

sager om revurdering efter § 37 b, § 41 a og § 41 b. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om annonceringen.

§ 79. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om inddragelse af offentligheden forud for godkendelses- henholdsvis tilsynsmyndighedens afgørelser efter § 33, stk. 1, § 37 b, § 41 a og § 41 b samt andre afgørelser vedrørende listevirksomhed, der træffes efter bestemmelser i loven eller efter regler udstedt i medfør af loven eller efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Stk. 2-5. ---

§ 84 b. Myndigheder, der træffer afgørelse om samme virksomhed efter bestemmelser i loven, regler udstedt i medfør af loven, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug eller regler udstedt i medfør heraf, skal koordinere deres afgørelser i det omfang, det er nødvendigt for at sikre, at lovens formål opfyldes.

§ 110 b. Retten til at udøve virksomhed omfattet af kapitel 5 kan fratages ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte

1) ---

2) gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har

a) overtrådt bestemmelser i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller bestemmelser i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug eller forskrifter udstedt i medfør heraf,

b) undladt at efterkomme forbud eller påbud, som er udstedt med hjemmel i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller med hjemmel i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller

c) tilsidesat vilkår knyttet til en tilladelse, dispensation eller godkendelse udstedt med hjemmel i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller bestemmelser i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug eller forskrifter udstedt i medfør heraf.

Stk. 2-3. ---

§ 2. ---

Stk. 2. Den, der driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, skal anmelde sin virksomhed til registrering i det i stk. 1 nævnte register, hvis virksomhedens årlige momspligtige omsætning fra planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf overstiger 50.000 kr., og

1) virksomhedens samlede husdyrbesætning overstiger 10 dyreenheder,

§ 3

I lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 388 af 27. april 2016, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 2, nr. 1 og 2, affattes således:

»1) virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning med et samlet kvælstofindhold, der udgør mere end 1 ton kvælstof,

2) husdyrtætheden overstiger 1,0 dyreenhed pr. ha, eller

3) ---

Stk. 3-9. ---

Stk. 10. Ministeren fastsætter nærmere regler om, hvordan en dyreenhed skal opgøres.

§ 7. En virksomhed, der ikke har udlagt efterafgrøder eller anvendt et af alternativerne til udlægning af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af §§ 18 og 19, får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden. Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 2-3. ---

§ 2. Loven finder anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter denne lov ifølge en afgørelse truffet efter

1-11) ---

12) lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug,

13-15) ---

7) Anlæg omfattet af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er alene omfattet af denne lovs bestemmelser om miljøvurdering af planer og programmer.

9) Anlæg omfattet af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug alene omfattet af denne lovs bestemmelser om miljøvurdering af planer og programmer.

2) antallet af husdyr på bedriften overstiger et antal dyr, der tilsammen producerer gødning med et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. ha, eller«.

2. § 2, *stk. 10*, affattes således:

»*Stk. 10.* § 11, *stk. 2*, finder tilsvarende anvendelse ved opgørelsen af produktion af gødning med kvælstofindhold, jf. § 2, *stk. 2*, nr. 1 og 2.«

3. I § 7, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »§§ 18 og 19,« til: »lovens §§ 18 og 19, eller efter regler fastsat i medfør af § 5 e i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.,«.

4. Efter § 7 indsættes:

»**§ 7 a.** En virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden ikke har udlagt de arealer med efterafgrøder, der er indgivet ansøgning om nationalt tilskud til senest den 21. april efter den tilskudsordning, der er fastsat af miljø- og fødevareministeren i medfør af tekstanmærkning nr. 170 ad 24.23.07 til § 24 på finansloven.

Stk. 2. Ministeren fastsætter nærmere regler om reduktionen efter *stk. 1*. Ministeren kan i særlige tilfælde fravige fristen fastsat i *stk. 1*.«

§ 4

I miljøskadeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1191 af 27. september 2016, som ændret ved § 44 i lov nr. 1715 af 27. december 2016, foretages følgende ændring:

1. § 2, *nr. 12*, affattes således:

»12) lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.,«.

§ 5

I lov nr. 425 af 18. maj 2016 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), som ændret ved § 90 i lov nr. 1715 af 27. december 2016, foretages følgende ændring:

1. I *fodnote 7* til lovens bilag 1 og i *fodnote 9* til lovens bilag 2 ændres »lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug« til: »lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.,«.

§ 6

Bilag 1

Kort over oversvømmelsesrisikoen skal vise de negative følger af oversvømmelser, som fremgår af kort over faren for oversvømmelse.

Kortene skal indeholde oplysninger om:

a-b) ---

c) Listevirksomheder, jf. miljøbeskyttelseslovens § 33, godkendte husdyrbrug, jf. § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der vil kunne forårsage forureningsuheld i tilfælde af oversvømmelse, og potentielt berørte beskyttede områder, jf. § 16, stk. 1, nr. 1, 3 og 4, i om lov om vandplanlægning.

d) ---

§ 38 k. Ved driftsophør af bestemte aktiviteter på listevirksomheder, jf. § 35 i lov om miljøbeskyttelse, og af husdyrbrug omfattet af § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug skal driftsherren vurdere jordens og grundvandets forureningstilstand som følge af de pågældende aktiviteter.

Stk. 2-5. ---

§ 1. ---

Stk. 2. Samarbejdet omfatter

1-2) ---

3) natur- og miljøområdet, for så vidt angår kommunalbestyrelsens opgaver efter

a-p) ---

q) lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

4-5) ---

I lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1618 af 10. december 2015, som ændret ved § 2 i lov nr. 1631 af 26. december 2013 og § 45 i lov nr. 1715 af 27. december 2016, foretages følgende ændring:

1. I lovens *bilag 1* indsættes efter »husdyrbrug, jf.«: »de tidligere gældende regler i«, og efter »§ 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug« indsættes: »eller § 16 a i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.«.

§ 7

I lov om forurennet jord, jf. lovbekendtgørelse nr. 1190 af 27. september 2016, som ændret ved § 36 i lov nr. 1715 af 27. december 2016, foretages følgende ændring:

1. I § 38 k, stk. 1, indsættes efter »omfattet af«: »de tidligere gældende regler i«, og efter »lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug« indsættes: »eller § 16 a, stk. 2, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.«.

§ 8

I lov om forpligtende kommunale samarbejder, jf. lovbekendtgørelse nr. 614 af 6. maj 2015, som ændret ved § 15 i lov nr. 1631 af 26. december 2013 og § 9 i lov nr. 427 af 18. maj 2016, foretages følgende ændring:

1. § 1, stk. 2, nr. 3, *litra q*, affattes således:
»q) lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.«

§ 9

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2017, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. §§ 5 a og 5 e-5 r i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 11, denne lovs §§ 2, 3 og 10-12 samt ophævelsen af § 16, § 26, stk. 4, og § 30 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyr-

brug, jf. denne lovs § 1, nr. 29, 32 og 34, træder i kraft den 1. marts 2017.

§ 10

Stk. 1. For husdyrbrug, som er etableret inden den 1. januar 2007, og som ikke efterfølgende har foretaget ændringer eller udvidelser, der har medført, at de er blevet tilladt eller godkendt efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, får lovens bestemmelser om godkendelse eller tilladelse ved etablering efter § 16 a, stk. 1 og 2, og § 16 b, stk. 1, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 30, virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelser.

Stk. 2. For husdyrbrug, der er tilladt eller godkendt efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, får lovens bestemmelser om godkendelse eller tilladelse ved etablering efter §§ 16 a, stk. 1 og 2, og § 16 b, stk. 1, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 30, virkning fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget foretager ændringer eller udvidelser, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet.

Stk. 3. Afgørelser om husdyrbrug, der er truffet i medfør af de hidtil gældende regler, bevarer deres gyldighed, indtil der i medfør af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. træffes en ny afgørelse, jf. dog stk. 6 og 7 samt § 4, stk. 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10. Overtrædelse af sådanne afgørelser straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 4. Regler udstedt i medfør af § 5, stk. 2 og 3, § 6, stk. 3, § 7, stk. 4, § 9, stk. 4, § 17, § 18, stk. 2 og 3, § 34, § 40, stk. 3, § 41, stk. 2 og 4, § 55, stk. 9 og 10, § 69, stk. 1, § 69 a og § 75, stk. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 5. Fra den 1. marts til og med den 31. juli 2017 kan husdyrbrug uden forudgående anmeldelse eller ansøgning til kommunalbestyrelsen udskifte et udbringningsareal med et andet udbringningsareal.

Stk. 6. Vilkår vedrørende udbringningsarealer, der er fastsat i tilladelser og godkendelser efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, bortfalder den 1. august 2017.

Stk. 7. Godkendelser efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug bortfalder den 1. august 2017.

Stk. 8. Påbud og forbud efter kapitel 4 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer, bortfalder den 1. august 2017.

Stk. 9. Sager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet i 1. instansen den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 10.

Stk. 10. I verserende sager i 1. instansen om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, fastsætter kommunalbestyrelsen ikke vilkår, der ved-

rører husdyrbrugets udbringningsarealer. Tilsvarende gælder for sager i 1. instansen om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som kommunalbestyrelsen modtager fra den 1. marts til den 31. juli 2017.

Stk. 11. Verserende sager i 1. instansen om ansøgning om godkendelse efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug bortfalder den 1. marts 2017. Tilsvarende gælder for sager i 1. instansen om godkendelse efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som kommunalbestyrelsen modtager fra den 1. marts til den 31. juli 2017.

Stk. 12. Verserende sager i 1. instansen om påbud og forbud efter kapitel 4 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer, bortfalder den 1. august 2017.

Stk. 13. Klagesager om afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 1. august 2017, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 14.

Stk. 14. I klagesager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, ophæver Miljø- og Fødevareklagenævnet fastsatte vilkår i tilladelsen eller godkendelsen, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer. Tilsvarende gælder for klagesager om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som Miljø- og Fødevareklagenævnet modtager den 1. marts 2017 eller senere. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan ikke herudover inddrage forhold vedrørende husdyrbrugets udbringningsarealer i sagsbehandlingen.

Stk. 15. Verserende klagesager om godkendelse efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug bortfalder den 1. marts 2017. Tilsvarende gælder for klagesager om godkendelse efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som Miljø- og Fødevareklagenævnet modtager den 1. marts 2017 eller senere.

Stk. 16. Verserende klagesager om påbud og forbud efter kapitel 4 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der vedrører udbringningsarealer, bortfalder den 1. august 2017.

Stk. 17. Klager over afgørelser om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvor ansøgningen er indgivet til kommunalbestyrelsen inden den 1. august 2017, og hvor klagen er rettidigt indgivet til Miljø- og Fødevareklagenævnet den 1. august 2017 eller senere, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler, jf. dog stk. 6.

§ 11

Stk. 1. Regler fastsat i medfør af § 7, stk. 1, nr. 12, i lov om miljøbeskyttelse forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Overtrædelse af reglerne straffes efter de hidtil gældende regler.

Stk. 2. Vilkår fastsat for udbringningsarealer i godkendelser efter § 33 i lov om miljøbeskyttelse bortfalder den 1. august 2017.

§ 12

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.